

Mizgîniya Îsa Mesîh li gor Metta

Pêşgotin

Ev beşê Încîlê (Mizgîniyê) bi destê Metta hatiye nivîsîn. Îsa di dema xizmeta xwe ya li ser rûyê erdê de diwanzdeh şagirt* hilibjartin. Gava ku Metta navên diwanzdeh şagirtan dide, ew dide zanîn ku ew «Mettayê bacgir» e.

Metta Cihû bû û li ser navê Romayîyan bac dicivand. Herweha ew bi navê «Lêwiyê kurê Halfayos» jî tê zanîn (Marqos 2:14). Çaxê Îsa gazî Metta kir, wî dev ji karê xwe berda û li pey Îsa çû (Lûqa 5:27-28). Metta jî beşekî xelkê yê wusa dihat ku kesî ji wan hez nedikir. Lê belê wî guhê xwe da banga Îsa û rîya wî bijart. Wî ziyafetêke mezin çêkir û Îsa jî vexwend.

Tê gotin ku ev nivîs di nivê sedsala pêşî de li Entakyayê hatiye nivîsîn û ji mirovên ku dixwestin Îsa nas bikin re bûye çavkanî.

Îsayê ku Metta wî bi mirovan dide naskirin Mesîhê Xwedê ye û padişahê ku li gor soza Xwedê wê bihata, ew e (2:2; 21:5; 25:34; 27:11, 37, 42). Di Peymana Kevin de gelek caran bi devê pêxemberan tê gotin ku Mesîh wê ji malbavka Dawid padişah bê. Di Încîla Metta de heşt caran jî bo Îsa «Kurê Dawid» tê gotin. Îşaya pêxember* salixê bûyîn û jiyana wî dide (1:23; 12:18; 21:5). Yê ku nexweşiyên mirovan qenc dîke û barê wan hildigire jî ew e (8:17).

Îsa fêmdariyeke nîpûnû da Şerîeta Mûsa ya ku Xwedê di Peymana Kevin de diyar kiribû (5:21-24, 27-30, 33-37). Wê hurmeta kûr a ku Îsa ne ji herfên Şerîetê re, lê ji ruhê Şerîetê re dikir, dîndarên wê demê (Fêrisî, Sadûqî û Şerîetzan) hêrs kir. Hingê wan jiholêrakirina Îsa ji xwe re kirin armanca sereke. Di dawiyê de ew gihîştin wê armanca xwe û Îsa dan xaçkirin. Vê helwesta wan dîndarên ku ji naveroka Şerîetê dûr ketibûn, kir ku Padişahiya* Xwedê ji wan bê standin û ji wan kesên ku berê qenc didin re bê dayîn (21:43).

Bûyerên ku Mettayê nivîskar dibêje ji aliyê pêxemberên Peymana Kevin ve jî bi eşkereyî tên diyarkirin. Loma jî gelek caran Metta dibêje «peyva pêxemberîtiyê hat cih» û bi vî awayî peyvên pêxemberên

Peymana Kevin tîne bîra xwendevanan û diyar dike ku ev çawa tèn cih. Peyvên pêxemberîtiyê wek mekûka bûyerên kitêbê ne.

Di vê nivîsê de «Padişahiya Ezmanan» an «Padişahiya Xwedê» da-başeke girîng e û ev gotin sî caran derbas dibe. Ji bilî vê yekê Metta li ser bîst kerametên ku Îsa kirin, radiweste.

Pênc peyivînên Îsa yên dirêj jî di vê nivîsarê de cih distînin. Ev bi van sernivîsan tèn dayîn:

1. *Bingeha jiyana dilgeşiyê: 5:1-7:27*
2. *Berî şandina ser kar, peyivîna Îsa ya bi şagirtan re: 10:1-42*
3. *Meseleyên li ser Padişahiya Xwedê: 13:1-52*
4. *Jiyana li gor Padişahiya Xwedê divê çawa be: 18:1-35*
5. *Peyivîna li ser hatina Mesîh ya cara dawî: 24:1-25:36*

Nivîsara Metta dikare weha bê beşkirin:

- I. *Malbavka Îsa û bûyîna wî (1:1-2:23)*
- II. *Yûhennayê imadkar (3:1-12)*
- III. *Imadbûn û ceribandina Îsa (3:13-4:11)*
- IV. *Destpêkirina xizmeta Îsa û hînkirina li çiyê (4:12-7:29)*
- V. *Kerametên Îsa (8:1-9:38)*
- VI. *Îsa şagirtên xwe dişîne û dibe sedemê cudabûnê (10:1-12:50)*
- VII. *Meseleyên Îsa (13:1-58)*
- VIII. *Kerametên din; tiştên ku mirov murdar dikin (14:1-15:39)*
- IX. *Îsa şagirtên xwe hîn dike (16:1-20:34)*
- X. *Îsa diçe Orşelîmê (19:1-20:34)*
- XI. *Hinkirina li Orşelîmê; serwerên Cihûyan Îsa qebûl nakin (21:1-25:46)*
- XII. *Girtin û xaçkirina Îsa (26:1-27:66)*
- XIII. *Rabûna Îsa ya ji nav miriyan (28:1-20)*

Malbavka Îsa Mesîh

(Lûqa 3:23-38)

1 Kitêba* malbata Îsa* Mesîhê* kurê* Dawid ê kurê Birahîm* ev e:

- ² *Birahîm bavê Îshaq* bû,*
Îshaq bavê Aqûb bû,*
Aqûb bavê Cihûda û birayên wî bû,*

- ³ Cihûda bavê Perez û Zerah bû, ku diya wan Tamara bû,
 Perez bavê Hesrûn bû,
 Hesrûn bavê Aram bû,
⁴ Aram bavê Amînadav bû,
 Amînadav bavê Nehşon bû,
 Nehşon bavê Salmon bû,
⁵ Salmon bavê Bowaz bû, ku diya wî Rexab* bû,
 Bowaz bavê Ovêd bû, ku diya wî Rût bû,
 Ovêd bavê Yêşa* bû
⁶ Û Yêşa jî bavê Dawid* padîşah bû.

- Dawid bavê Silêman* bû, diya wî jina Ûrya bû,
⁷ Silêman bavê Rêhoboam bû,
 Rêhoboam bavê Ebiya bû,
 Ebiya bavê Asaf bû,
⁸ Asaf bavê Yehoşafat bû,
 Yehoşafat bavê Yoram bû,
 Yoram bavê Ûzya bû,
⁹ Ûzya bavê Yotam bû,
 Yotam bavê Ahaz bû,
 Ahaz bavê Hizqiya bû,
¹⁰ Hizqiya bavê Mînaşe bû,
 Mînaşe bavê Amos bû,
 Amos bavê Yoşiya bû
¹¹ Û Yoşiya jî bavê Yexonya û birayên wî bû, ku di dema
 sirgûnbûna* Babilê de çêbûn.

- ¹² Yexonya bavê Şaltiyêl bû, ku piştî sirgûnbûna Babilê çêbû,
 Şaltiyêl bavê Zerûbabel bû,
¹³ Zerûbabel bavê Abiyûd bû,
 Abiyûd bavê Êlyaqîm bû,
 Êlyaqîm bavê Azûr bû,
¹⁴ Azûr bavê Sadoq bû,
 Sadoq bavê Axîn bû,
 Axîn bavê Êlyûd bû,
¹⁵ Êlyûd bavê Êlazar bû,

1:7 Di nav hin destnivîsaran de di şûna «Asaf» de «Asa» nivîsî ye.

1:10 Di nav hin destnivîsaran de di şûna «Amos» de «Amon» nivîsî ye.

Êlazar bavê Metan bû,
 Metan bavê Aqûb bû
 16 Û Aqûb jî bavê Ûsivê mêrê Meryemê* bû.
 Ji Meryemê jî Îsa* yê ku jê re «Mesîh»* tê gotin çêbû.

17Bi vî awayî ji Birahîm heta Dawid çardeh nifş*, ji Dawid heta sirgûnbûna* Babilê çardeh nifşên din û ji sirgûnbûnê heta Mesîh jî çardeh nifş derbas bûn.

Bûyîna Îsa Mesîh

(Lûqa 2:1-7)

18Bûyîna* Îsa* Mesîh* jî bi vî awayî çêbû: Diya wî Meryem dergistiya Ûsiv bû, lê berî ku ew bizewicin û bigihîjin hev, xuya bû ku ew bi Ruhê* Pîroz bizaro ye. 19Dergistiyê wê Ûsiv mirovekî rast bû û ji ber ku nedixwest Meryemê li ber xelkê bide şermê, wî niyet kir ku wê bi dizî berde. 20Ew hê li ser vê yekê difikirî, milyaketekî Xudan* di xewnê de lê xuya bû û got: «Ey Ûsivê Kurê* Dawid! Netirse ku tu Meryemê ji xwe re bi jinîti bînî. Çimkî yê ku di malzaroka wê de çêbûye ji Ruhê* Pîroz e. 21Ewê kurekî bîne û tê navê wî Îsa* deynî, çimkî ewê gelê xwe ji gunehên wan xilas bike.» 22Ev hemû çêbûn, da ku peyva* ku Xudan* bi devê pêxember* gotibû, bê cih:

23 «Va ye, keçik* wê bizaro bibe û ewê kurekî bîne.

Û wê navê wî Îmanûêl deynin»^a,

ku bê wergerandin: «Xwedê bi me re ye.»^b

24Gava ku Ûsiv ji xewê hişyar bû, wek ku milyaketê Xudan jê re gotibû kir û Meryem jî xwe re bi jinîti anî. 25Lê ew neçû ba wê, heta ku wê kurê xwe anî. Û wî navê zarok Îsa* danî.

Stêrnasên ji Rojhilat

2 Îcar di dema Hêrodês* padişah de, çaxê Îsa* li Beytlehma Cihûstanê* çêbû, ji Rojhilat stêrnas hatin Orşelîmê* 2û pirsîn: «Ka padişahê Cihûyan ê ku çêbûye li ku derê ye? Me li Rojhilat stêra wî dît û em hatin ku biperizin* wî.» 3Gava ku Hêrodês padişah ev yek bihîst, ew û hemû Orşelîm jî pê re bizdiya. 4Wî hemû serekên kahînan* û Şerîetzan* li hevdû civandin û ji wan pirsî, ka Mesîh* wê

1:21 «Îsa» bi zimanê Îbranî weha tê fêmkirin: «Xwedê xilas dike» an «Xwedê rizgar dike».

^a 1:23 Ji: Îşaya 7:14 ^b 1:23 Ji: Îşaya 8:8, 10

li ku derê çêbe. ⁵Wan jê re got: «Li Beytlehma Cihûstanê, çimkî bi destê pêxember* weha hatiye nivîsîn:

⁶ «Û tu, ey Beytlehma li welatê Cihûda*!

Tu di nav serwerên Cihûda de bi tu awayî ne ya herî kêrî.

Çimkî ew serdarê ku şivantiya gelê min ê Îsraêl bike wê ji te rabe!»^c

⁷Li ser vê yekê Hêrodês bi dizî gazî stêrnasan kir û ji wan qenc hîn bû ku stêr kengê xuya bûye. ⁸Di pey de wî ew şandin Beytlehmê û ji wan re got: «Herin û qenc li zarok bigerin. Gava ku we ew dît, haya min pê bixin, da ku ez jî bêm û biperizim* wî.» ⁹Piştî bihîstina gotina padîşah ew ketin riya xwe. Ew stêra ku li Rojhilat dîtibûn li pêşiya wan çû, heta li ser cihê ku zarok lê bû rawesta. ¹⁰Gava ku wan jî stêr dît, bi şahiyê mezî dilgeş bûn. ¹¹Ew ketin malê û zarok bi diya wî Meryemê re dîtin, çûn ser çokan û perizîn wî. Sindoqa xwe ya xezîne vekirin û diyariyên ji zêr, cewîşêrîn* û murê* pêşkêşî wî kirin. ¹²Piştî ku di xewna xwe de hatin tembîlîkirin, da ku venegerin ba Hêrodês, ew di riyeke din re çûn welatê xwe.

Revîna ber bi Misrê ve

¹³Piştî çûyîna stêrnasan, milyaketekî Xudan* di xewnê de li Ûsiv xuya bû û got: «Rabe, rahêje zarok û diya wî û bireve Misrê. Li wê derê bimîne heta ku ez ji te re bêjim. Çimkî Hêrodês wê li zarok bigere, da ku wî bikuje.» ¹⁴Hingê Ûsiv rabû, rahişt zarok û diya wî û bi şev çû Misrê ¹⁵û heta mirina Hêrodês li wê derê ma. Ev çêbû, da ew peyva* ku Xudan bi devê pêxember gotibû, bê cih: «Min ji Misrê gazî kurê xwe kir.»^c

Kuştina Zarokan

¹⁶Gava Hêrodês fêr kir ku ji aliyê stêrnasan ve hatiye xapandin, gelek hêrs bû. Li ser vê yekê, tam li gor wî çaxê ku ji stêrnasan hîn bûbû, li Beytlehm û li hemû der û dora wê, fermana kuştina hemû zarokên kurîn ên du salî û ji diduyan biçûktir derxist. ¹⁷Hingê ew peyva* ku bi devê Yêremya* pêxember hatibû gotin hat cih:

¹⁸ «Ji Ramayê dengê hat bihîstin,

Şîn û girîn û li xwe xistin!

Rahêl* ji bo zarokên xwe digirî

^c 2:6 Ji: Mîxa 5:2 ^c 2:15 Ji: Hoşêya 11:1

Û ew naxwaze bê aşkirin.
Çimkî êdî ew tunin.»^d

Vegerîna ji Misrê

¹⁹Piştî ku Hêrodês mir, milyaketekî Xudan li Misrê di xewnê de li Ûsiv xuya bû ²⁰û got: «Rabe, rahêje zarok û diya wî û vegere welatê Îsraêlê, çimkî ew ên ku li kuştina zarok digeriyan mirin.» ²¹Îcar Ûsiv rabû, zarok û diya wî hildan û vegeriyan welatê Îsraêlê. ²²Lê gava wî bihîst ku Arxêlayos* di cihê bavê xwe Hêrodês de li ser Cihûstanê* bûye padîşah, ew tirsîya ku here wê derê. Piştî ku di xewnê de hat tembîhkirin, bi aliyê herêma Celîlê* ve çû. ²³Li wir, li bajarê ku jê re dibêjin Nisret bi cih bû. Ev çêbû, da ku ew peyva ku bi devê pêxemberan hatibû gotin, bê cih: «Wê ji wî re yê Nisretî bê gotin».

Banga Yûhennayê Imadkar

(*Marqos 1:1-8; Lûqa 3:1-18; Yûhenna 1:19-28*)

3 Di wan rojan de Yûhennayê* imadkar* li çola Cihûstanê* derket meydanê û weha dest bi hînkirinê kir: ²«Tobe bikin, çimkî Padîşahiya* Ezmanan nêzîk e!» ³Yûhenna ew e ku Îşaya* pêxember weha li ser wî gotiye:

«Dengê yê li çolê gazî dike:

«Riya Xudan* amade bikin,

Şiveriyên wî sererast bikin!»^e

⁴Cilên Yûhenna ji pirça devê bûn û qayîşeke çermîn li pišta wî girêdayî bû. Xwarina wî kulî û hingivê çolê bû. ⁵Hingê ji Orşelîmê*, ji hemû Cihûstanê û ji tevahiya herêma Çemê Urdunê dihatin ba wî ⁶gunehên xwe eşkere dikirin û di Çemê Urdunê de bi destê wî imad* dibûn.

⁷Lê gava Yûhenna dît ku ji Fêrisî* û Sadûqîyan* gelek tèn ku imad bibin, wî ji wan re got: «Hey têjîkên koremaran! Kê ji we re gotiye ku hûn ji ber xezeba ku tê birevîn? ⁸Îcar fêkiyê ku li tobekirinê tê, bidin. ⁹Ji xwe re nebêjin: «Bira hîm* bavê me ye.» Çimkî ez ji we re dibêjim ku Xwedê dikare ji van kevîran jî zarokan ji Bira hîm re rake! ¹⁰Ji xwe bivir li ser qurmê daran e! Her dara ku berê qenc nede wê bê birrîn û bê avêtin nav êgir. ¹¹Erê, ez we ji bo tobê bi avê imad* dikim, lê yê ku piştî min tê ji min bihêztir* e. Ez ne hêja me ku çaroxa wî hilgirim. Ewê we bi Ruhê* Pîroz û bi êgir imad bike. ¹²Melhêba wî di destê wî

^d 2:18 Ji: Yêremya 31:15 ^e 3:3 Ji: Îşaya 40:3

de ye. Ewê bêndera xwe qenc paqij bike, genimê xwe di embarê de bicivîne, lê ewê kayê bi agirê ku venamire bişewitîne.»

Imadbûna Îsa

(Marqos 1:9-11; Lûqa 3:21-22)

¹³Hingê Îsa ji Celîlê* hat Çemê Urdunê ba Yûhenna, da ku bi destê wî imad* bibe. ¹⁴Lê Yûhenna xwest ku ji wî re bibe asteng û got: «Ji dêla ku divê ez bi destê te bêm imadkirin*, ma tu têtî ba min?» ¹⁵Îsa bersîv da û got: «Niha bihêle, çimkî divê em hemû rastiyan bi vî awayî binin cih.» Li ser vê yekê Yûhenna razî bû. ¹⁶Îsa imad bû, ji avê derket derneket û pêre pêre ezman qelişî û wî dît ku Ruhê* Xwedê wek kevokekê hat xwarê û li ser wî danî. ¹⁷Û dengekî ji ezmanan weha got: «Ev e Kurê min ê delal. Dilê min bi wî xweş e.»

Ceribandina Îsa Mesîh

(Marqos 1:12-13; Lûqa 4:1-13)

4 Hingê Ruh* Îsa bir çolê, da ku ji aliyê Îblîs* ve bê ceribandin. ²Piştî ku Îsa çil roj û çil şevî rojî girt, birçî bû ³û yê ku diceribîne hat ba wî û jê re got: «Eger tu Kurê* Xwedê yî, ji van keviran re bêje bila bibin nan.» ⁴Îsa bersîva wî da û got: «Hatiye nivîsîn ku: «Mirov ne bi nên tenê dijî, lê bi her peyva* ku ji devê Xwedê derdikeve dijî.»^f »

⁵Piştêre Îblîs ew bir Bajarê* Pîroz, ew danî ser birca Perestgehê* û jê re got: ⁶«Eger tu Kurê* Xwedê yî, ka xwe ji vir bavêje xwarê. Çimkî hatiye nivîsîn: «Ewê ji bo te li milyaketên xwe emir bike û ewê te li ser destên xwe hilgirin, da ku lingê te li kevirêkê nekeve.»^g » ⁷Îsa bersîva wî da û got: «Ev jî hatiye nivîsîn: «Xudan* Xwedayê xwe neceribîne.»^h »

⁸Îcar Îblîs ew derxist serê çiyayekî gelek bilind û hemû padîşahiyên dinyayê û rûmet û bedewiya wan nîşanî wî da ⁹û jê re got: «Eger tu li ber min herî ser çokan û biperizî* min, ezê van hemûyan bidim te.»

¹⁰Hingê Îsa jê re got: «Ji min dûr keve, Îblîs! Çimkî hatiye nivîsîn: «Biperize* Xudan Xwedayê xwe û bi tenê ji wî re xizmetê bike.»ⁱ »

¹¹Piştî vê yekê Îblîs dev ji wî berda û milyaket hatin û ji wî re xizmet kirin.

Îsa li Celîlê Dest bi Belavkirina Mizgîniyê Dike

(Marqos 1:14-15; Lûqa 4:14-15)

¹²Gava Îsa bihîst ku Yûhenna hatiye girtin, xwe da aliyê Celîlê*. ¹³Ew ji Nisretê derket, çû Kefernahûma li qeraxê golê ya li herêma

^f **4:4** Ji: Dubarekirina Şerîetê 8:3 ^g **4:6** Ji: Zebûr 91:11-12

^h **4:7** Ji: Dubarekirina Şerîetê 6:16 ⁱ **4:10** Ji: Dubarekirina Şerîetê 6:13

Zebûlon û Nefteliyê bi cih bû, ¹⁴da ku ew peyva ku bi devê Îşaya* pêxember hatibû gotin, bê cih:

¹⁵ «Welatê Zebûlonê û welatê Nefteliyê
Ber bi golê ve, ji Çemê Urdunê wê ve,
Celîla miletan!

¹⁶ Ew gelê ku di tariyê de rûdine,
Ronahiyeke mezin dît.

Û li ser wan ên ku li welatê di bin siya mirinê de rûdinin
Ronahî derket.»¹

¹⁷Ji wê demê û pê ve, Îsa dest bi hînkirinê kir û got: «Tobe bikin, çimkî Padîşahiya* Ezmanan nêzik bûye.»

Îsa Gazî Çar Masîgiran Dike

(Marqos 1:16-20; Lûqa 5:1-11)

¹⁸Gava ku Îsa li perê Gola Celîlê digeriya, wî du bira dîtî, Şimûnê* ku jê re Petrûs* digotin û birayê wî Endrawîs. Wan tor davêtin golê, çimkî ew masîgir bûn. ¹⁹Îsa ji wan re got: «Li pey min werin! Ezê we bikim nêçîrvanên mirovan.» ²⁰Wan jî di cih de torên xwe hiştin û li pey wî çûn.

²¹Îsa ji wê derê pêşve çû, wî du birayên din jî dîtî, Aqûbê* Zebedî û birayê wî Yûhenna*. Wan bi bavê xwe Zebedî re di qeyikê de torên xwe vedîçînin. Îsa gazî wan jî kir. ²²Wan jî di cih de qeyik û bavê xwe hiştin û ew li pey wî çûn.

Îsa Hîn Dike û Nexweşan Qenc Dike

(Lûqa 6:17-19)

²³Îsa li seranserê herêma Celîlê digeriya, di kinîştên* wan de hîn dikir, Mizgîniya* Padîşahiyê* dida û hemû êş û nexweşiyên di nav xelkê de qenc dikirin. ²⁴Nav û dengê wî li seranserê Sûriyê belav bû û xelkê hemû nexweşên ku ketibûn êş û janên cûr bi cûr, cinoyî*, atî* û felcî anîn ba wî û wî hemû qenc kirin. ²⁵Îcar elaletên* mezin ji Celîlê, ji Dêkapolîsê*, ji Orşelîmê*, ji Cihûstanê* û ji aliye din ê Çemê Urdunê li pey wî çûn.

Xwezîkdariya Rastîn

(Lûqa 6:20-23)

5 Îsa elalet* dîtî û hilkişiya çiyê. Çaxê rûnişt, şagirtên* wî hatin ba wî. ²Wî dest bi hînkirina wan kir û got:

¹ 4:15-16 Ji: Îşaya 9:1-2

³ «Xwezî bi wan ên ku bi ruh belengaz in,
Çimkî Padîşahiya* Ezmanan ya wan e.

⁴ Xwezî bi wan ên ku şîndar in,
Çimkî ewê bèn aşkirin.

⁵ Xwezî bi wan ên ku nefsbîçûk in,
Çimkî ewê erdê par bistînin.

⁶ Xwezî bi wan ên ku tî û birçiyên rastdariyê ne,
Çimkî ewê bèn têrkirin.

⁷ Xwezî bi wan ên ku dilbirehm in,
Çimkî dilrehmî wê li wan bê kirin.

⁸ Xwezî bi wan ên ku dilpak in,
Çimkî ewê Xwedê bibînin.

⁹ Xwezî bi wan ên ku aştiker* in,
Çimkî wê ji wan re zarokên Xwedê bê gotin.

¹⁰ Xwezî bi wan ên ku di ber rastdariyê de mirov tengahiyê didin
wan,

Çimkî Padîşahiya* Ezmanan a wan e.

¹¹Xwezî bi we, gava ku ew di ber navê min de we nizim bikin, tengahiyê bidin we û bi bêbextî her cûreyê gotinên xerab ji bo we bêjin. ¹²Şa bibin û dilgeş bin! Çimkî xelata we li ezmanan mezin e. Ji ber ku wan bi vî awayî tengahî da wan pêxemberên* beriya we jî.

Xwê û Ronahî

(Marqos 9:50; Lûqa 14:34-35)

¹³«Hûn xwêya dinyayê ne, lê eger xwê tama xwe winda bike, careke din ewê bi çi bê bitamkirin? Êdî bi kêrî tiştêkî nayê, ji bilî ku bê avêtin derve û di bin lingên mirovan de bê perçiqandin.

¹⁴«Hûn ronahiya dinyayê ne. Bajarê ku li ser çiyê ye nikare bê veşartin. ¹⁵Ne jî kes qendilê pêdixê û dike bin melkebê, lê belê datîne ser şamdankê ku ronahiyê bide her kesên hundir. ¹⁶Bi vî awayî bila ronahiya we jî li ber mirovan wusa şewq bide, da ku kirinên we yên qenc bibînin û pesnê Bavê* we yê li ezmanan bidin.

Şerîet û Nivîsarên Pêxemberan

¹⁷«Nefikirin ku ez hatime Şerîetê* û nivîsarên pêxemberan* ji holê rakim. Ez nehatime ku ji holê rakim, lê ez hatime ku temam bikim.

5:3 «bi ruh belengaz» weha tê fêmkirin: «li ber Xwedê şikestî».

5:4 Binêre: Îşaya 61:2-3 5:5 Binêre: Zebûr 37:11 5:8 Binêre: Zebûr 24:3-4

¹⁸Beriya ku erd û ezman bibihûre, herfek an nuqteyeke biçûk ji Şerîetê winda nabe, heta ku her tişt bê cih. ¹⁹Loma kî ku ji van emran ê herî biçûk bişikêne û bi wî awayî mirovan hîn bike, wê di Padîşahiya Ezmanan de ji wî re yê herî biçûk bê gotin. Lê kî ku van emran bîne cih û hîn bike, wê di Padîşahiya Ezmanan de ji wî re mezin bê gotin. ²⁰De îcar ez ji we re dibêjim, eger rastdariya we ne di ser a Şerîetzan* û Fêrisiyan* re be, hûn tu caran nakevin Padîşahiya Ezmanan.

Hêrs û Mêrkuji

²¹«We bihîstiyê ku ji pêşiyar re hatiye gotin: «Nekuje! Kî ku bikuje, wê bê dîwankirin*!»^j ²²Lê ez ji we re dibêjim, her kesê ku li birayê xwe hêrs bibe, wê bê dîwankirin. Û kî ku ji birayê xwe re bêje: «Bêmejî!» wê li ber Dîwana Bilind bê kişandin pirsyarê. Û kî ku bêje: «Ehmeq!» ewê agirê dogehê* heq bike. ²³Loma, gava ku tu li ser gorîgehê* diyariya xwe pêşkêş dikî, eger bê bîra te ku dilê birayê te ji te maye, ²⁴diyariya xwe li wir, li ber gorîgehê bihêle. Pêşî here bi birayê xwe re li hev were û hingê vegere, diyariya xwe pêşkêş bike. ²⁵Hê ku tu di riya dadgehê* de yî, zû bi sûcdarkerê xwe re li hev were. An na, ewê te bide destê dadger* û dadger jî te bide destê qerdiyan û tê bikevî zîndanê. ²⁶Bi rastî ez ji te re dibêjim, heta ku tu qurîşê* dawî nedî, tu ji wê derê qet dernakevî.

Zîna

²⁷«We bihîstiyê ku hatiye gotin: «Zînayê neke!»^k ²⁸Lê ez ji we re dibêjim, her kesê ku bi dilxwazî li jinekê binêre, ji xwe wî di dilê xwe de bi wê re zîna kiriye. ²⁹Eger çavê te yê rastê te bixe guneh, wî derxe û ji xwe bavêje! Ji bo te çêtir e ku tu endamekî ji bedena xwe winda bikî, lê hemû bedena te nekeve dogehê*. ³⁰Û eger destê te yê rastê te bixe guneh, wî jêke û ji xwe bavêje! Ji bo te çêtir e ku tu endamekî ji bedena xwe winda bikî, lê hemû bedena te neçe dogehê.

Jinberdan

(*Metta 19:9; Marqos 10:11-12; Lûqa 16:18*)

³¹«Hatiye gotin: «Kî ku jina xwe berde, bila kaxeza jinberdanê bide wê.»^l ³²Lê ez ji we re dibêjim, her kesê ku zîna ne tê de, ji ber sedemekî

^j **5:21** Ji: Derketin 20:13; Dubarekirina Şerîetê 5:17

^k **5:27** Ji: Derketin 20:14; Dubarekirina Şerîetê 5:18

^l **5:31** Ji: Dubarekirina Şerîetê 24:1

din jina xwe berde, dibe sedemê zînakirina wê. Û kî ku bi jineke berdayî re bizewice zînayê dike.

Sondxwarin

³³«We ev jî bihîstiyê ku ji pêşiyar re hatiye gotin: «Bi derew sond nexwe û sondên xwe li ber Xudan bîne cih.»^m ³⁴Lê ez ji we re dibêjim, qet sond nexwin! Ne bi ezmên, çimkî ew textê Xwedê ye, ³⁵ne jî bi erdê, çimkî binlingê wî ye, ne jî bi Orşelîmê*, çimkî ew bajarê Padîşahê Mezin e ³⁶û ne jî bi serê xwe sond bixwe, çimkî tu nikarî mûyekî spî an reş bikî. ³⁷Bila erêya we «Erê» be û naya we «Na» be. Ji vê zêdetir ji Yê Xerab e.

Heyfhilanîn

(Lûqa 6:29-30)

³⁸«We bihîstiyê ku hatiye gotin: «Çav di ber çav de, diran di ber diran de.»ⁿ ³⁹Lê belê ez ji we re dibêjim, li ber ê xerab ranebin. Eger yek sîleyekê li lama te ya rastê bixe, ya din jî bide ber. ⁴⁰Û eger yek bixwaze te bide dadgehê û kirasê te ji te bistîne, ebayê xwe jî bi dest wî ve berde. ⁴¹Eger yek bi zorê te kîlometrekê rêve bibe, bi wî re du kîlometreyan here. ⁴²Bide wî yê ku ji te dixwaze, rûyê xwe ji yê ku ji te deyn dixwaze, nezivîrîne.

Ji Dijminên Xwe Hez Bikin

(Lûqa 6:27-28, 32-36)

⁴³«We bihîstiyê ku hatiye gotin: «Ji cîranê xwe hez* bike, ji dijminê xwe nefret bike!»^o ⁴⁴Lê ez ji we re dibêjim, ji dijminên xwe hez bikin û ji bo yên ku tengahiyê didin we dua bikin, ⁴⁵da ku hûn bibin zarokên Bavê* xwe yê li ezmanan. Çimkî ew tava xwe hem li ser xeraban û hem jî li ser qencan dertîne û barana xwe bi ser rast û nerastan de dibarîne. ⁴⁶Eger hûn ji wan hez bikin, yên ku ji we hez dikin, ma wê xelata we çî be? Ma bacgir* jî weha nakin? ⁴⁷Û eger hûn bi tenê silavê bidin birayên xwe, ma hûn ji yên din zêdetir çî dikin? Ma pûtperest* jî weha nakin? ⁴⁸Loma bêkêmahî bin, çawa ku Bavê* we yê li ezmanan bêkêmahî ye.

5:41 Bi Yewnanî: «Mîlek»; mîla Romayî (Îtalya) 1478,5 metre bû.

^m 5:33 Ji: Qanûna Kahîntiyê 19:12; Hejmartin 30:2

ⁿ 5:38 Ji: Derketin 21:24; Qanûna Kahîntiyê 24:20; Dubarekirina Şerîetê 19:21

^o 5:43 Ji: Qanûna Kahîntiyê 19:18

Xêrxwazî

6 «Hay ji xwe hebin, kirinên xwe yên qenc li ber çavên mirovan nekin, ji bo ku ji aliyê wan ve bèn dîtin. An na, wê ji Bavê* we yê li ezmanan ji bo we xelat nebe. ²Loma, çaxê ku tu xêrê bikî, li pêşiya xwe li boriyê nexe, wek ku durû li kuçê û di kinîştan* de dikin, da ku pesnê wan bê dayîn. Bi rastî ez ji we re dibêjim, wan xelata xwe standiye. ³Îcar çaxê ku tu xêrê bikî, bila destê te yê çepê nezane ku destê te yê rastê çi dike, ⁴da ku xêra te veşartî be. Bavê* te yê ku tiştê veşartî tê kirin jî dibîne, wê bergîdana* te bide te.

*Duakirin**(Lûqa 11:2-4)*

⁵«Gava ku hûn dua dikin, wek ên durû nebin, çimkî ew hez* dikin ku li serê kuçeyan û di kinîştan de dua bikin, da ku ji aliyê mirovan ve bèn dîtin. Bi rastî ez ji we re dibêjim, wan xelata xwe standiye. ⁶Lê çaxê ku tu dua dikî, bikeve hundirê odeya xwe, deriyê xwe bigire û ji Bavê* xwe yê ku nayê dîtin re dua bike û Bavê te yê ku tiştê veşartî tê kirin dibîne, wê bergîdana te bide te.

⁷«Çaxê ku hûn dua dikin, wek pûtperestan* gotinên pûç pircar nekin; ew guman dikin bi pircarkirina peyvan* wê bèn bihîstin. ⁸Îcar hûn nebin wek wan, çimkî Bavê* we hê berî ku hûn ji wî bixwazin bi hewcedariya we dizane.

⁹«Hûn bi vî awayî dua bikin:

Bavê me yê li ezmanan,

Navê te pîroz* be.

¹⁰ Bila padîşahiya te bê.

Daxwaza te wek li ezmên,

Bila li ser rûyê erdê jî bê cih.

¹¹ Nanê me yê rojane roj bi roj bide me.

¹² Û li deynên me bibihûre,

Wek ku em li deyndarên xwe bihûrtine.

¹³ Û me nebe ceribandî,

Lê me ji Yê Xerab xilas bike.

Çimkî padîşahî, karîn û rûmet her û her ên te ne! Amîn*.

6:9 Bi gotineke din: «Bila mirov qedrê navê te yê pîroz (bimbarek) bigire». Binêre: Hezekiyêl 36:23.

6:13 Di hin destnivîsaran de ev tune: «Çimkî padîşahî, karîn û rûmet her û her ên te ne! Amîn.»

¹⁴Eger hûn li sûcên mirovan bibihûrin, Bavê* we yê li ezmanan jî wê li sûcên we bibihûre. ¹⁵Lê eger hûn li sûcên mirovan nebihûrin, Bavê we jî li sûcên we nabihûre.

Rojîgirtin

¹⁶«Û çaxê ku hûn rojiyê bigirin, wek durûyan mirûzê xwe nekin; ew rûyê xwe tirş dikin, da ku mirov bibînin ku ew bi rojî ne. Bi rastî ez ji we re dibêjim, wan xelata xwe standiye. ¹⁷Lê çaxê ku tu rojiyê bigirî, rûn li porê xwe bide û serçavê xwe bişo, ¹⁸da ku mirov nebînin ku tu bi rojî yî, lê Bavê te yê ku nayê dîtin bibîne. Û Bavê te yê ku tiştê veşartî tê kirin dibîne, wê bergîdana te bide te.

Xezîna li Ezmanan

(Lûqa 12:33-34)

¹⁹«Li ser rûyê erdê ji bo xwe xezîneyan necivînin, ku li wir zeng û bizûzk wan xera dikin, dixwin û diz dikevinê û didizin. ²⁰Lê ji bo xwe xezîneyan li ezmên bicivînin, ku li wir ne zeng û bizûzk dikarin wê xera bikin, bixwin û ne jî diz dikarin bikevinê û bidizin. ²¹Çimkî xezîneya we li ku derê be, dilê we jî wê li wê derê be.

Çiraya Bedenê

(Lûqa 11:34-36)

²²«Çiraya bedenê çav e. Eger çavê te qenc be, wê tevahiya bedena te bibe ronahî. ²³Lê eger çavê te xerab be, wê tevahiya bedena te di tariyê de be. Îcar, eger ronahiya di dilê te de tarî ye, ew çi tariyeke mezin e!

Xulamtiya ji Du Axayan re

(Lûqa 16:13)

²⁴«Tu kes nikare xulamtiyê ji du axayan re bike; çimkî an ewê ji yekî nefret bike û ji yê din hez* bike, an jî ewê qedrê yekî bigire û yê din biçûk bibîne. Hûn nikarin xulamtiyê hem ji Xwedê re û hem jî ji dewlemendiyê re bikin.

Xeman Nexwin

(Lûqa 12:22-31)

²⁵«Ji ber vê yekê ez ji we re dibêjim, ji bo jiyana xwe xeman nexwin, ka hûnê çi bixwin, an çi vexwin û ne jî ji bo bedena xwe, ka hûnê

6:24 Bi Yewnanî: «Mamon»; mana vê ev e: «Malê dinyayê, pere, dewlemendiya vê dinyayê».

çi li xwe bikin. Ma jiyane ne di ser xwarinê re û beden jî ne di ser lixwekirinê re ye? ²⁶Li teyrên ezmanan binêrin! Ew ne diçînin, ne didirûn û ne jî di embaran de dicivînin. Dîsa jî Bavê we yê li ezmanan wan têr dike. Ma hûn ne di ser wan re ne? ²⁷Îcar kî ji we bi xemxwarinê dikare kêlîkekê bi ser jiyana xwe ve dirêjtir bike?

²⁸«Û hûn çima ji bo cilan xeman dixwin? Li sosinên çolê binêrin ku çawa mezin dibin, ew ne dixebitin û ne jî rîs dirêsin. ²⁹Lê ez ji we re dibêjim ku Silêman* jî di hemû rûmeta xwe de wek yeke ji wan cil li xwe nekirin. ³⁰Îcar, eger Xwedê giyayê çolê yê ku îro heye û sibê di tendûrê de tê şewitandin, bi vî awayî bi cil dike, ma ew we hê bêtir bi cil nake, hey kêmîmanno? ³¹Loma xeman nexwin û nebêjin: «Emê çi bixwin?» an «Emê çi vexwin?» an jî «Emê çi li xwe bikin?» ³²Pûtperest* li van hemû tiştan digerin. Lê Bavê we yê li ezmanan dizane ku hûn hewcedarê van hemû tiştan in. ³³Lê hûn berî her tiştî li Padîşahiya* Xwedê û li rastdariya wî bigerin û ev hemû tişt jî wê ji we re bèn dayîn. ³⁴Loma ji bo sibê xeman nexwin, çimkî sibe wê ji bo xwe xeman bi-xwe. Derdê rojê têra rojê dike.

Dadbarkirina Kesên Din

(Lûqa 6:37-38, 41-42)

7 «Dadbar* nekin, da ku hûn jî neyên dadbarkirin. ²Çimkî hûn bi çi awayî yên din dadbar bikin, hûn jî, hûnê bi wî awayî bèn dadbarkirin. Hûn bi kîjan pîvanê bipîvin, wê bi wê pîvanê ji we re jî bê pîvandin. ³Tu çima qirşikê di çavê birayê xwe de dibînî, lê girşê di çavê xwe de nabînî? ⁴An çawa tu dikarî ji birayê xwe re bêji: «Bihêle ku ez qirşikê di çavê te de derxim» hê ku girş di çavê te de ye? ⁵Hey mirovê durû, pêşî girşê di çavê xwe de derxe, hingê tê zelal bibînî ku tu qirşikê di çavê birayê xwe de derxî.

⁶«Tiştê pîroz* nedin kûçikan û ne jî durên xwe bavêjin ber berazan. An na, ewê wan di bin lingên xwe de biperçiqînin û bizivirin we perçe perçe bikin!

Ji Xwedê Bixwazin

(Lûqa 11:9-13)

⁷«Bixwazin, wê ji we re bê dayîn; lê bigerin, hûnê bibînin; li derî bixin, ewê ji we re vebe. ⁸Çimkî her kesê ku dixwaze, distîne û yê digere, dibîne û yê li derî dixê, jê re vedibe. ⁹Kî ji we, gava ku kurê wî nê jê bixwaze, wê kevir bide wî? ¹⁰An gava ku masî bixwaze, wê

mar bide wî? ¹¹Bi ser ku hûn xerab in jî, hûn dizanin diyariyên qenc bidin zarokên xwe. Îcar Bavê we yê li ezmanan wê çiqas bêtir tiştên qenc bide wan ên ku ji wî dixwazin!

¹²«Loma her çi ku hûn dixwazin xelk ji we re bikin, hûn jî wusa ji wan re bikin, çimkî hînkirina Şerîetê* û pêxemberan* ev e.

Deriyê Teng

(Lûqa 13:24)

¹³«Di deriyê teng re derbas bibin. Çimkî deriyê ku dibe helakê fireh e, riya ku diçe wê rihet e û yên ku pê ve diçin gelek in. ¹⁴Lê deriyê ku dibe jiyânê teng e, rê jî dijwar e û yên ku wê dibînin hindik in.

Dar û Berê Wê

(Lûqa 6:43-45)

¹⁵«Hay ji pêxemberên* derewîn hebin. Ew di postê miyan de tîn ba we, lê di hundir de ew gurên har in. ¹⁶Hûnê wan ji berê wan nas bikin. Ma mirov ji stiriyan tirî û ji diriyan hêjîran diçinin? ¹⁷Bi vî awayî her dara qenc berê qenc, lê her dara xerab jî berê xerab dide. ¹⁸Dara qenc nikare berê xerab bide û dara xerab nikare berê qenc bide. ¹⁹Her dara ku berê qenc nede tê birrîn û avêtin nav êgir. ²⁰Îcar hûnê wan ji berê wan nas bikin.

Daxwaza Bavê li Ezmanan

(Lûqa 13:26-27)

²¹«Ne ku her kesên ji min re dibêjin: «Ya Xudan*, ya Xudan» wê bikevin Padişahiya Ezmanan! Bi tenê yên ku daxwaza Bavê min ê li ezmanan dikin, wê bikevinê. ²²Wê rojê gelek wê ji min re bêjin: «Ya Xudan, ya Xudan! Ma bi navê te me pêxemberîtî nekir? Bi navê te me cin dernexistin? Ma bi navê te me gelek keramet nekirin?» ²³Hingê ezê bi eşkreyî ji wan re bêjim: «Min hûn qet nas nekirin! Ji min dûr kevin, hûn ên ku neheqiyê dikin!»

Xaniyê Yê Aqilmend û Yê Bêaqil

(Lûqa 6:47-49)

²⁴«Îcar her kesê ku van peyvên min dibihîze û tîne cih, mîna wî mirovê aqilmend e ku xaniyê xwe li ser latê ava kiriye. ²⁵Baran dibare, bahoz radibe, lehî tîn û li wî xaniyî dixin, lê ew hilnaweşe, çimkî li ser latê hatiye avakirin. ²⁶Û her kesê ku van peyvên min dibihîze

û nake, mîna wî mirovê bêaqil e ku xaniyê xwe li ser seylakê* ava kiriye. ²⁷Baran dibare, bahoz radibe, lehî tê û li wî xaniyî dixin û xanî hildiweşe. Û bi hilweşîneke mezin dikeve.»

²⁸Gava ku Îsa ev gotinên xwe xilas kirin, elalet* li hînkirina wî gelek şaş ma. ²⁹Çimkî wî ne wek Şerîetzanên* wan, lê wek yekî xweyî desthilatî ew hîn dikirin.

Îsa Yekî Kotî Paqij û Qenc Dike

(Marqos 1:40-45; Lûqa 5:12-16)

8 Çaxê ku Îsa ji çiyê hat xwarê, elaletekê* mezin li pey wî çû. ²Îcar kotiyek* hat ba wî, li ber wî deverû çû erdê û got: «Ya Xudan, eger tu bixwazî, tu dikarî min paqij bikî!» ³Îsa jî destê xwe dirêj kir, dest li wî da û got: «Ez dixwazim, paqij bibe!» Di cih de kotîbûna wî paqij bû. ⁴Hingê Îsa jê re got: «Binêre! Tu ji kesî re nebêjî! Lê here, xwe nîşanî kahîn* bide û diyariya ku Mûsa* emir kiriye pêşkêş bike, da ku ji wan re bibe şahidî.»

Baweriya Sersed

(Lûqa 7:1-10; Yûhenna 4:43-54)

⁵Gava ku Îsa ket Kefernahûmê, sersedek* hat ba wî û bi lava jê re got: ⁶«Ya Xudan, xulamê min felcbûyî, bi êşeke giran li malê di nav nivînan de ye.» ⁷Îsa ji wî re got: «Ezê bêm û wî qenc bikim.» ⁸Sersed lê vegerand û got: «Ya Xudan, ez ne hêja me ku tu bêyî bin banê min, lê bi tenê peyvekê* bêje û xulamê min wê qenc bibe. ⁹Çimkî ez jî mirovekî di bin emir de me û di bin emrê min de leşker hene. Ez ji yekî re dibêjim «Here», ew diçe; ji yekî din re dibêjim «Were», ew tê. Ez ji xulamê xwe re dibêjim «Vê bike», ew dike.»

¹⁰Gava ku Îsa ev yek bihîst, şaş ma û ji yên ku li pey wî dihatin re got: «Bi rastî, ez ji we re dibêjim, di Îsraêlê de jî min baweriyeke* weha di dilê kesekî de nedît. ¹¹Ez ji we re dibêjim ku ji Rojhilat û ji Rojava gelek wê bên û di Padîşahiya Ezmanan de bi Birahîm*, Îshaq* û Aqûb* re li ser sifrê rûnin. ¹²Lê zarokên Padîşahiye wê bên avêtin nav tariya derve û wê li wê derê bibe girîn û qirçîna diranan.» ¹³Îcar Îsa li sersed zivirî û jê re got: «Here, bila wek ku te bawer* kir, ji te re bibe.» Û di wê gavê de xulam wî qenc bû.

8:2 Li gor Şerîeta Mûsa mirovên kotî mirdar bûn û destûra wan tunebû ku nêzikî mirovan bibin. Binêre: Qanûna Kahîntiyê 13 û 14.

Îsa Gelek Nexweşan Qenc Dike

(Marqos 1:29-34; Lûqa 4:38-41)

¹⁴Gava ku Îsa ket mala Petrûs*, wî xesûya wî bi tayêketî razayî dît. ¹⁵Îsa destê xwe danî ser destê wê, tayê ew berda, jinik rabû û ji wî re xizmet kir.

¹⁶Gava ku bû êvar, gelek mirovên cinoyî* anîn ba wî. Wî bi gotinekê cin derxistin û hemû nexweş qenc kirin. ¹⁷Ev çêbû, da ku ew peyva ku bi devê Îşaya pêxember hatibû gotin, bê cih:

«Wî êşên me kişandin

Û nexweşiyên me hildan ser xwe.»^p

Şertên Çûyîna li pey Îsa

(Lûqa 9:57-62)

¹⁸Gava Îsa elalet li dora xwe dît, wî li wan emir kir ku derbasî aliyê din ê golê bibin. ¹⁹Hingê Şerîetzanek nêzîkî wî bû û jê re got: «Mamoste, tu herî ku derê, ezê li pey te bêm.» ²⁰Îsa jê re got: «Kunên roviyan hene, hêlînên teyrên ezmanan jî hene, lê cihekî Kurê* Mirov tune ku serê xwe lê deyne.» ²¹Ji şagirtên* wî yekî jê re got: «Ya Xudan! Destûrê bide min ku ez pêşî herim bavê xwe veşêrim.» ²²Lê Îsa ji wî re got: «Tu li pey min were! Bihêle, bila mirî miriyên xwe veşêrin!»

Îsa Bagerê Radiwestîne

(Marqos 4:35-41; Lûqa 8:22-25)

²³Gava ew ket qeyikê, şagirtên* wî jî li pey wî siwar bûn. ²⁴Ji nişkê ve di golê de bagereke mezin rabû, wusa ku pêlên avê bi ser qeyikê diketin. Heçî Îsa bû, radiza. ²⁵Şagirt nêzîkî wî bûn, ew hişyar kirin û gotin: «Ya Xudan! Me xilas bike! Em helak dibin!» ²⁶Îsa li wan vege-rand: «Hey kêmmimanno, hûn çima ditirsin?» Hingê ew rabû, li bayê û li golê hilat* û bêpêjiniyeke mezin çêbû. ²⁷Hemû şaş man û gotin: «Ma ev mirovekî çawa ye? Ba û gol jî bi ya wî dikin!»

Îsa Du Mirovên Cinoyî Qenc Dike

(Marqos 5:1-20; Lûqa 8:26-39)

²⁸Gava ku Îsa derbasî aliyê din bû û gihîşt herêma Gedarîniyan, du mirovên cinoyî* ji nav goristanê derketin û hatin pêşiya wî. Ew ewqas

^p 8:17 Ji: Îşaya 53:4

har bûn ku kes nikaribû di wê riyê re derbas bibûya. ²⁹Îcar wan bi qîrîn gotin: «Ya Kurê* Xwedê, ma te çi ji me ye? Ma ji berî ku wext bê, tu hatî vir ku me bidî ezabê?» ³⁰Ji wan wêvetir garaneke mezin a berazan diçêriya. ³¹Cinan ji wî lava kirin û gotin: «Eger tu me derxî, me bişîne nav garana berazan.» ³²Wî ji wan re got: «Herin!» Hingê ew derketin û çûn nav berazan. Hemû garanê xwe di kaşê re avêt golê û di avê de xeniqî. ³³Gavanên berazan reviyân, çûn bajêr, her tişt û çi ji bo yên cinoyî çêbû, gotin. ³⁴Hingê hemû xelkê bajêr hat pêşiya Îsa û gava ku ew dîtîn, jê lava kirin ku ji herêma wan here.

Îsa li Gunehan Dibihûre

(Marqos 2:1-12; Lûqa 5:17-26)

9 Îsa ket qeyikekê, derbasî aliyê din bû û hat bajarê xwe. ²Çend mirovan felciyekî ku di nav nivînan de bû anî ba wî. Gava ku Îsa bawerîya* wan dît, wî ji yê felcî re got: «Bi zirav be lawo, li gunehên te hat bihûrtin.»

³Hingê ji Şerietzanan hinekan di dilê xwe de got: «Ev mirov çêran* dike!» ⁴Lê Îsa bi fikrên wan dizanibû û got: «Hûn çima di dilê xwe de tiştên xerab difikirin? ⁵Ma kîjan hêsanîtir e? Gotina «Li gunehên te hat bihûrtin», an gotina ku «Rabe û rêve here?» ⁶Lê ji bo ku hûn bizanin ku desthilatiya Kurê* Mirov heye ku li ser rûyê erdê li gunehan bibihûre...» Hingê ji yê felcî re got: «Rabe, nivînên xwe hilîne û here mala xwe.» ⁷Û mirov jî rabû û çû mala xwe. ⁸Gava ku elaletê ev yek dît, tirsîya û pesnê Xwedayê ku desthilatiya weha daye mirovan dan.

Îsa Gazî Metta Dike

(Marqos 2:13-17; Lûqa 5:27-32)

⁹Gava Îsa ji wê derê çû, wî mirovek bi navê Metta* li cihê bacxanê rûniştî dît. Îsa ji wî re got: «Li pey min were.» Metta jî rabû û li pey wî çû.

¹⁰Çaxê ku Îsa li mala Metta li ser xwarinê bû, gelek bacgir* û gunehkar hatin, bi wî û şagirtên wî re li ser sifrê rûniştin. ¹¹Dema ku Fêrisîyan* ev yek dît, wan ji şagirtên wî pirsî: «Çima Mamosteyê we bi bacgir û gunehkaran re xwarinê dixwe?» ¹²Gava Îsa ev bihîst, got: «Ne yên saxlem, lê yên nexweş hewcedarê hekîm* in. ¹³Îcar hûn herin û mana peyva: «Ez rehmê dixwazim, ne goriyê*» hîn bibin. Ji ber ku

ez nehatime gazî yên rast bikim, lê ez hatime ku gazî yên gunehkar bikim.»⁹

Pirsa Rojîgirtinê

(Marqos 2:18-22; Lûqa 5:33-39)

¹⁴Hingê şagirtên Yûhenna* hatin ba Îsa û ji wî pirsîn: «Çima em û Fêrisî gelek caran rojiyê digirin, lê şagirtên te rojiyê nagirin?» ¹⁵Wî ji wan re got: «Heta ku zava bi wan re be, ma dibe ku xelkê dawetê şînê bigirin? Lê rojên ku zava ji wan bê standin wê bên û hingê ewê rojiyê bigirin.

¹⁶«Tu kes bi perçê qumaşê ku neçûye hev, cilê kevin pîne nake, çimkî ew pîne ku hatiye lêxistin ji cil dikeve û cihê qetiyayî hê xerabtir dibe. ¹⁷Ne jî kes şeraba nû dixe meşkên kevin. Eger bixeyê, meşk diteqin, şerab dirije û meşk ziyar dibin. Na, şeraba nû dixin meşkên nû û herdu jî tîne parastin.»

Vejanîna Keçikê û Qencbûna Jinikê

(Marqos 5:21-43; Lûqa 8:40-56)

¹⁸Gava ku Îsa ev digotin, serekek hat, li ber wî çû ser çokan û got: «Ha niha keça min mir. Lê were û destê xwe deyne ser wê, ewê bijî.»

¹⁹Îsa rabû û tevî şagirtên xwe li pey wî çû.

²⁰Di wê navê de jinikek ku ji diwanzdeh salan ve xwîn jê diçû, ji paş Îsa ve hat û destê xwe li rêşiyên* kirasê wî da. ²¹Jinikê di dilê xwe de digot: «Bi tenê ez destê xwe li kirasê wî bidim, ezê qenc bibim.» ²²Îsa zivirî, ew dît û jê re got: «Bi zirav be keça min, baweriya te tu qenc kirî.» Û jinik ji wê gavê ve sax bû.

²³Gava Îsa ket mala serekê kinîştê*, bilûrvan û elaleta ku dikirin qîjeqîj dîtin, ²⁴wî got: «Xwe bidin aliyekî. Keçik nemiriye, lê ew di xew de ye.» Îcar ew pê kenîyan. ²⁵Piştî ku elalet hat derxistin derve, ew ket hundir, wî bi destê keçikê girt û keçik rabû. ²⁶Ev xeber li seranserê wê herêmê belav bû.

Îsa Du Mirovên Kor Qenc Dike

²⁷Gava Îsa ji wir derbas dibû, du mirovên kor li pey wî hatin û bi qîrîn gotin: «Li me were rehmê, ey Kurê* Dawid!» ²⁸Çaxê Îsa gihîşt malê, mirovên kor hatin ba wî. Hingê Îsa ji wan pirsî: «Hûn bawer

⁹ 9:13 Ji: Hoşêya 6:6

dikin ku ez dikarim vê bikim?» Koran lê vegerand û gotin: «Erê, ya Xudan.» ²⁹Hingê Îsa destê xwe danî ser çavên wan û got: «Bila li gor baweriya we ji we re bibe.» ³⁰Û çavên wan vebûn. Wî bi hişkî tembîh li wan kir û got: «Hay jê hebin, bila tu kes bi vê nizanibe.» ³¹Lê ew derketin, wan navê wî li seranserê wê herêmê belav kir.

Îsa Mirovekî Lal Qenc Dike

³²Çaxê ku ew derketin, mirovekî lal û cinoyî anîn ba Îsa. ³³Gava ku cinê wî hat derxistin, mirovê ku lal bû peyivî. Elalet şaş ma û got: «Li Îsraêlê tiştêkî weha qet nehatiye dîtin.» ³⁴Lê Fêrisiyan got: «Ew bi destê mîrê cinan, cinan derdixe.»

Dilşewatiya Îsa

³⁵Îsa li hemû bajar û gundan digeriya, di kinîştên* wan de hîn dikir, Mizgîniya* Padîşahiyê dida û hemû êş û nexweşî qenc dikirin. ³⁶Gava wî elalet dîtin, dilê wî bi wan şewitî. Çimkî ew mîna miyên bê şivan ên şaşbûyî û belavbûyî bûn. ³⁷Hingê wî ji şagirtên xwe re got: «Dexil gelek e, lê pale hindik in. ³⁸Loma lava ji Xudanê dextê bikin, da ku ji bo dexla xwe paleyên bişîne.»

Diwanzdeh Şandî

(Marqos 3:13-19; Lûqa 6:12-16)

10 Îsa her diwanzdeh şagirtên xwe gazî ba xwe kirin û desthilatî da wan ku ruhên nepak derxin, her cûreyê êş û nexweşîyan qenc bikin. ²Navên her diwanzdeh Şandiyan* ev in: Yê pêşî, Şimûn*, ku jê re Petrûs* digotin û birayê wî Endrawîs, Aqûbê* kurê Zebedî û birayê wî Yûhenna*. ³Filîpos û Bertolomeyos, Tûma û Mettayê* baccîr, Aqûbê* kurê Halfayos û Tedayos. ⁴Şimûnê Welatparêz û Cihûdayê* Îsxeryotî yê ku Îsa da dest.

Şandina Diwanzdeh Şandiyan

(Marqos 6:7-13; Lûqa 9:1-6)

⁵Îsa ew her diwanzdeh şandin û li wan emir kir û got: «Neçin nav miletên ne Cihû û nekevin tu bajarê Sameriyan*. ⁶Lê hê bêtir herin ba miyên windabûyî yên mala Îsraêl. ⁷Gava ku hûn herin, Mizgîniyê* bidin û bêjin: «Padîşahiya* Ezmanan nêzik e!» ⁸Nexweşan qenc bikin, miriyan rakin, kotiyên* paqij bikin û cinan derxin. We belaş stand, belaş bidin. ⁹Di kemberên xwe de ne zêr, ne zîv û ne jî sifir hildin. ¹⁰Ji

bo rêwîtiyê bi xwe re ne tûrik, ne du kiras, ne du cot çarox û ne jî dar bibin. Çimkî pale hêjayî xwarina xwe ye.

¹¹«Kîjan bajar û gundê ku hûn herinê, bipirsin ka kî hêja ye û heta ku hûn derkevin, li ba wî bimînin. ¹²Gava ku hûn ketin malekê, silavê lê bikin. ¹³Eger ew mal hêja be, bila aştîya* we li ser wê be; eger ne hêja be, bila aştîya* we li we vegere. ¹⁴Kî ku we qebûl neke û guh nede peyva we, gava hûn ji wê malê an ji wî bajarî derkevin, toza lingên xwe biweşînin. ¹⁵Bi rastî ez ji we re dibêjim, di Roja Dawî de, rewşa diyarê Sodom* û Gomorayê wê ji ya wî bajarî çêtir be.

Tengahiyên Mezin

(Marqos 13:9-13; Lûqa 21:12-17)

¹⁶«Va ye, ez we wek miyan dişînim nav guran. Loma wek maran bi aqil û wek kevokan dilpak bin. ¹⁷Îcar li hember mirovan hay ji xwe hebin. Çimkî ewê we bidin destê civînên giregiran û di kinîştên xwe de bidin ber qamçiyân; ¹⁸ji rûyê min ewê we bibin ber walî û padîşahan, da ku hûn ji wan û ji miletan re şahidiyê bikin. ¹⁹Lê çaxê ku ew we bidin dest, xeman nexwin ku hûnê çi bêjin û çawa bêjin. Di wê demê de wê ji we re bê dayîn ku hûn çi bêjin. ²⁰Çimkî yê dipeyive ne hûn in, lê Ruhê Bavê we wê bi devê we bipeyive.

²¹«Bira wê birayê xwe, bav wê zarokê xwe teslîmî mirinê bike; zarok wê li hember dê û bavê xwe rabin û wan bidin kuştin. ²²Hemû wê di ber navê min de ji we nefret bikin. Lê yê ku heta dawiyê ragire, ewê xilas bibe.

²³«Gava ku li bajarekî tengahiyê bidin we, hûn birevin bajarekî din. Bi rastî ez ji we re dibêjim, beriya hatina Kurê* Mirov, hûn pê re nagihîjin ku li hemû bajarên Îsraêlê bigerin.

²⁴«Şagirt ne di ser mamosteyê xwe re ye, ne jî xulam di ser axayê xwe re ye. ²⁵Têra şagirt dike ku bibe wek mamosteyê xwe û têra xulam jî dike ku bibe wek axayê xwe. Eger ji malxwê malê re Belzebûl* gotin, îcar ewê ji maliyan re çi û çi nebêjin!

Divê Hûn ji Kê Bitirsin

(Lûqa 12:2-7)

²⁶«Îcar ji wan netirsin. Çimkî tu tiştê nixumandî tune ku xuya nebe, ne jî tiştêkî veşartî heye ku neyê zanîn. ²⁷Tiştê ku ez di tariyê de ji we

re bêjim, di ronahiyê de bêjin; tiştê ku di guhê we de tê gotin, li ser banî gazî bikin. ²⁸Ji wan ên ku bedenê dikuji, lê nikarin can bikuji netirsîn. Hê bêtir ji wî bitirsîn ê ku dikare hem can û hem bedenê di dojehê* de helak bike. ²⁹Ma du çivîk bi çerxiyekî* nayên firotin? Dîsa jî bê destûra Bavê we yek ji wan nakeve erdê. ³⁰Heçî hûn in, mûyên serê we jî hemû hejmartî ne. ³¹Loma netirsîn, hûn ji gelek çivîkan hêjatir in.

Eşkerekirin û Înkarkirin

(Lûqa 12:8-9)

³²«Îcar her kesê ku li ber mirovan min eşkere bike, ez jî, ezê wî li ber Bavê xwe yê li ezmanan eşkere bikim. ³³Lê kî ku min li ber mirovan înkâr bike, ez jî, ezê wî li ber Bavê xwe yê li ezmanan înkâr bikim.

Îsa Dibe Sedemê Cudabûnê

(Lûqa 12:51-53; 14:26-27)

³⁴«Nefikirin ku ez hatime aştiyê* bînim ser rûyê erdê. Ez nehati-me ku aştiyê bînim, lê ez hatime ku şûr bînim. ³⁵Çimkî ez hatime ku <di jraberiyê bixim navbera bav û kur, dê û keçê, bûkê û xesûyê. ³⁶Dijminê mirov wê malîyên mala wî bi xwe bin». ^r

³⁷«Yê ku dê an bavê xwe ji min bêtir hez dike, ne hêjayî min e. Yê ku kur an keça xwe ji min bêtir hez dike jî, ne hêjayî min e. ³⁸Û ewê ku xaça xwe hilneyne û li pey min neyê, ne hêjayî min e. ³⁹Yê ku jiyana xwe bibîne, ewê we wînda bike; lê yê ku jiyana xwe di ber min de wînda bike, ewê we bibîne.

Xelat

(Marqos 9:41)

⁴⁰«Yê ku we qebûl bike, min qebûl dike û yê ku min qebûl bike, wî yê ku ez şandime qebûl dike. ⁴¹Yê ku pêxemberekî ji ber ku pêxember e qebûl bike, ewê xelata ku ji bo pêxember e bistîne. Û yê ku mirovê rast ji ber ku rast e qebûl bike, ewê xelata yê rast bistîne. ⁴²Û kî ku tasek ava sar bide yekî ji van biçûkan, ji ber ku ew şagirtê min e, bi rastî ez ji we re dibêjim, ew tu caran xelata xwe wînda nake.»

^r 10:35-36 Ji: Mîxa 7:6

Îsa û Yûhennayê Imadkar

(Lûqa 7:18-35)

11 Çaxê ku Îsa tembîlkirina li her diwanzdeh şagirtên xwe xilas kir, ew ji wir çû bajarên wan, da ku hîn bike û Mizgîniyê bide.

²Gava Yûhenna di girtîgehê de bihîst ku Mesîh çî dike, wî şagirtên xwe şandin ba wî ³ku ji wî bipirsin: «Ma yê ku wê bihata tu yî, an divê em li benda yekî din bimînin?» ⁴Îsa li wan vegerand û got: «Herin tiştên ku hûn dibihîzin û dibînin ji Yûhenna re bêjin: ⁵Kor dibînin, şil û şeht* rêve diçin, kotî paqij dibin, kerr dibihîzin, mirî radibin û Mizgîni ji belengazan re tê dayîn. ⁶Xwezî bi wî yê ku ji min neenire.»

⁷Gava ku şagirtên Yûhenna diçûn, Îsa dest pê kir û ji elaletê re li ser Yûhenna peyivî û got: «Hûn derketin çolê, da ku hûn çî bibînin? Ma çîtikeke ku li ber bayê diheje? ⁸Nexwe, hûn çûn ku çî bibînin? Ma mirovekî ku cilên nermîn li xwe kirine? Ew ên ku cilên nermîn li xwe dikin di qesrên padîşahan de ne. ⁹Nexwe hûn derketin ku çî bibînin? Ma pêxemberekî? Erê, ez ji we re dibêjim ji pêxemberekî hê zêdetir. ¹⁰Ev ew e yê ku li ser hatiye nivîsîn:

«Va ye, ez qasidê xwe di pêşiya te de dişînim,

Ewê li pêşiya te riya te amade bike.»^s

¹¹Bi rastî ez ji we re dibêjim, di nav wan ên ku ji jinan çêbûn de, yekî ji Yûhennayê* imadkar mezintir derneketiye. Lê di Padîşahiya Ezmanan de yê herî biçûk ji wî mezintir e. ¹²Ji roja Yûhennayê* imadkar û heta niha, zor li Padîşahiya Ezmanan tê kirin û yên zordar wê bi dest dixin. ¹³Çimkî hemû pêxemberan û Şerîetê heta dema Yûhenna pêxemberîtî kirin. ¹⁴Û eger hûn dixwazin vê yekê qebûl bikin, Êlyasê* ku diviya bihata ew e. ¹⁵Yê ku guhên wî hene bila bibihîze.

¹⁶«Îcar ez vî nifşî* bimîninim çî? Ew mîna wan zarokan in ku li meydanan rûniştine û gazî hevdu dikin ¹⁷û dibêjin:

«Me ji bo we li bilûrê xist û hûn nereqîsîn.

Me avêt ser miriyan û we şîn negirt.»

¹⁸Çimkî Yûhenna hat, ne dixwar û ne jî şerab vedixwar, lê ew dibêjin: «Ew bi cinan ketiye.» ¹⁹Kurê* Mirov hat, dixwe û vedixwe, îcar dibêjin: «Va ye xwera û serxweş, dostê bacgir* û gunehkaran. Lê şehrezayî bi kirinên xwe rast tê dîtin.»»

^s 11:10 Ji: Melaxî 3:1 11:14 Melaxî 4:5

Bajarên Bêbawerî*(Lûqa 10:13-15)*

²⁰Hingê Îsa dest pê kir li wan bajarên hilat*, ku di wan de gelek ji kerametên wî çêbûbûn. Çimkî wan tobe nekir. ²¹«Wey li te Xorazînê! Wey li te Beytsaydayê! Eger ew kerametên ku li nav we hatin kirin, li Sûr* û Saydayê bihatana kirin, wanê ji zû ve di nav xirarî* û xweliyê de tobe bikira. ²²Lê ez ji we re dibêjim, di Roja Dawî de rewşa Sûr û Saydayê wê ji ya we çêtir be. ²³Û tu hey Kefernahûm! Ma tê heta bi ezmên bilind bibî? Na, tê heta bi diyarê* miriyan herî xwarê! Eger ew kerametên ku li nav te hatin kirin, li Sodomê* bihatana kirin, ewê heta îro li cihê xwe bima. ²⁴Lê ez ji we re dibêjim ku di Roja Dawî de rewşa Sodomê wê ji ya we çêtir be.»

Mizgînî ji Westayiyan re*(Lûqa 10:21-22)*

²⁵Di wî wextî de Îsa got: «Ey Bavo, ez ji te re şikir dikim, Xudanê erd û ezmên! Çimkî te ev tiştên ha ji şehreza û zaneyan veşartin û ji zarokên biçûk re eşkere kirine. ²⁶Erê Bavo, çimkî li ba te ya bi dil ev bû.

²⁷«Her tişt ji aliyê Bavê min ve ji min re hat dayîn. Ji bilî Bav tu kes Kur nas nake û ji bilî Kur û yên ku Kur dixwaze Bav bi wan bide eşkerekirin, tu kes jî Bav nas nake.

²⁸«Werin ba min, ey hemû yên westayî û bargiran, ezê rihetiye bidim we. ²⁹Nîrê min deynin ser stûyê xwe û ji min hîn bibin, çimkî ez nerm û ji dil nefsbîçûk im û hûnê rihetiye ji bo canê xwe bibînin. ³⁰Çimkî nîrê min hêsanî û barê min sivik e.»

Pirsa Roja Şemiyê*(Marqos 2:23-28; Lûqa 6:1-5)*

12 Di wî wextî de Îsa rojê* Şemiyê di nav dexlan re derbas dibû. Şagirtên wî birçî bûbûn û dest pê kirin, simbil çinîn û xwarin. ²Gava ku Fêrisiyan* ev yek dît, wan ji wî re got: «Binêre! Şagirtên te tiştê ku roja* Şemiyê nabe dikin.» ³Îsa li wan vegerand û got: «Ma we nexwendiyê ku Dawid* çi kir, gava ew û yên pê re birçî bûn? ⁴Ew ket Mala* Xwedê, wî û yên bi wî re nanê* pêşberiyê xwarin, ku ji bo wî û yên bi wî re çênedibû, lê

bi tenê ji bo kahînan* bû. ⁵Ma we di Şerîetê de nexwendiyê ku kahîn* di rojên* Şemiyân de, di Perestgehê* de roja Şemiyê xera dikin û dîsa jî bêsiûc in? ⁶Lê ez ji we re dibêjim yekî ji Perestgehê mezintir li vir e. ⁷Eger we mana vê gotina «Ez rehmê dixwazim, ne goriyê*» bizaniya, weyê yên bêsiûc sûcdar dernexistana. ⁸Çimkî Kurê* Mirov Xudanê roja Şemiyê ye.»

Qenckirina Mirovekî Desthişkbûyî

(Marqos 3:1-6; Lûqa 6:6-11)

⁹Îsa ji wê derê rabû, çû kinîştan wan. ¹⁰Li wir mirovek hebû, ku destê wî hişkbûyî bû. Ji bo ku Îsa sûcdar bikin, wan jê pirsî: «Ma cayîz e ku mirov roja* Şemiyê nexweşan qenc bike?» ¹¹Îsa ji wan re got: «Ma kî ji we ku miyêke wî hebe û roja Şemiyê bikeve çalê, ew wê nagire û dernaxe? ¹²Lê mirov hê çiqas ji miyê hêjatir e! Loma roja Şemiyê qencîkirin dibe.» ¹³Piştê Îsa ji zilam re got: «Destê xwe dirêj bike.» Wî jî dirêj kir û wek destê din qenc bû. ¹⁴Lê Fêrisî derketin derve û bi hev şewirîn ku ewê çawa Îsa bidin kuştin.

Xulamê Xwedê Yê Bijare

¹⁵Ji ber ku Îsa bi vê yekê dizanibû, xwe ji wir da aliyekî. Elaleteke mezin li pey wî çûn û wî hemû nexweşên wan qenc kirin. ¹⁶Wî li wan hişk emir kir ku nebêjin ew kî ye. ¹⁷Da ku ew peyva ku bi devê Îşaya pêxember hatibû gotin bê cih:

¹⁸«Va ye xulamê min ê ku min bijartiyê,

Yê ku ez jê hez dikim û bi dilê min e.

Ezê Ruhê xwe deynim ser wî

Û ewê edaletê bi miletan bide zanîn.

¹⁹Ew pev naçe û naqîre

Û tu kes dengê wî li kuçeyan nabihîze.

²⁰Çîtîkê perçiqandî naşkêne,

Û fitîla ku dû dike natemirîne,

Heta ku edaletê bigihîne serketinê.

²¹Û mîlet wê hêviya xwe bi navê wî ve girêdin.»^t

Îsa Cinan Dêdixê

(Marqos 3:20-30; Lûqa 11:14-23; 12:10)

²²Hingê wan yekî cinoyiyê kor û lal anî ba Îsa û wî ew qenc kir, êdî hem peyivî û hem jî dît. ²³Tevahiya elaletê şaşmayî ma û gotin: «Gelo

12:4 Qanûna Kahîntiyê 24:9; Samûêl I, 21:1-6

^s **12:7** Ji: Hoşêya 6:6 ^t **12:18-21** Ji: Îşaya 42:1-4

Kurê* Dawid ev e?»²⁴Lê gava ku Fêrisiyan ev bihîst, wan got: «Ev mirov bi destê mîrê cinan Belzebûl*, cinan derdixe.»²⁵Îsa bi fikrên wan dizanibû û ji wan re got: «Her padişahiya ku di nav wê de dubendî hebe wêran dibe û her bajar an mala ku di nav wê de dubendî hebe, namîne.²⁶Eger Îblîs* Îblîs derxe, di nav wî de dubendî heye. Êdî padişahiya wî wê çawa bimîne?»²⁷Eger ez bi Belzebûl cinan derxim, ma kurên we wan bi kê derdixin? Ji ber vê yekê ewê bibin dadgerên* we.²⁸Îcar, eger ez bi Ruhê* Xwedê cinan derdixim, hingê Padişahiya* Xwedê gihîştîye we.²⁹Nexwe çawa yek dikare bikeve mala mêrxasekî û tiştên wî talan bike? Eger pêşî wî girêde, hingê dikare mala wî talan bike.

³⁰«Yê ku ne bi min re ye, li hember min e û yê ku bi min re nacivîne, belav dike.³¹Ji bo vê yekê ez ji we re dibêjim, her çêr* û guneh wê li mirovan bê bihûrtin, lê li wê çêrkirina ku li Ruhê* Pîroz tê kirin nayê bihûrtin.³²Kî ku li dijî Kurê Mirov gotinekê bêje wê li wî bê bihûrtin, lê kî ku li dijî Ruhê Pîroz gotinekê bêje ne li vê dinyayê û ne jî li دنیا ku bê, li wî nayê bihûrtin.

Dar û Berê Darê

(Lûqa 6:43-45)

³³«An darê qenc bikin, wê berê wê qenc be, an jî darê xerab bikin, wê berê wê xerab be. Çimkî dar ji berê xwe tê naskirin.³⁴Hey nişê* koremaran! Hûn bi xwe xerab in, çawa hûnê bikarin tiştên qenc bêjin? Çimkî dev ji tijebûna dil dibêje.³⁵Mirovê qenc ji xezîna dilê xwe ya qenc tiştên qenc derdixe, lê mirovê xerab ji xezîna dilê xwe ya xerab tiştên xerab derdixe.³⁶Lê ez ji we re dibêjim, mirov wê ji bo her peyva pûç a ku bêje, di Roja Dawî de hesab bide.³⁷Çimkî tê bi peyvên* xwe bêsûc û bi peyvên xwe sûcdar bêtî derxistin.»

Nîşana Ūnis

(Marqos 8:11-12; Lûqa 11:29-32)

³⁸Hingê ji Fêrisî û Şerîetzanan hinekan ji wî re got: «Mamoste, em dixwazin ku nîşanekê ji te bibînin.»³⁹Lê Îsa bersîva wan da û got: «Nîşê xerab û zînakar li nîşanekê digere, lê ji nîşana Ūnis* pêxember pê ve, nîşaneke din jê re nayê dayîn.⁴⁰Çawa ku «Ūnis sê roj û sê şevan di zîkê masiyê mezin de ma», wusa jî Kurê Mirov wê sê roj û sê şevan di dilê erdê de bimîne.»⁴¹Di Roja Dawî de xelkê Nînewê wê bi

^u 12:40 Ji: Ūnis 1:17

vî nifşî re rabe û wî sûcdar derxe. Çimkî wan bi danezana Ûnis tobe kir û va ye, yekî ji Ûnis mezintir li vir e. ⁴²Şahbanûya* Başûr wê di Roja Dawî de bi vî nifşî re rabe û wî sûcdar derxe. Çimkî ew ji wî kujê dinyayê hat, da ku guhdariya şehrezayiya Silêman* bike û va ye, yekî ji Silêman mezintir li vir e.

Vegerîna Ruhê Xerab

(Lûqa 11:24-26)

⁴³«Çaxê ku ruhê nepak ji mirov derdikeve, ew di cihên bêav re derbas dibe, ku li rihetiye bigere, lê nabîne. ⁴⁴Hingê ew dibêje: «Ezê vegerim mala xwe ya ku ez jê derketim.» Îcar tê û dibîne ku ew vala, maliştî û xemilandî ye. ⁴⁵Hingê ew diçe, heft cinên din ên ji xwe hê xerabtir tîne ba xwe û dikevinê û li wê derê rûdinin. Êdî halê wî mirovî yê dawî ji yê pêşî xerabtir dibe. Wê weha bê ser vî nifşê xerab jî.»

Dê û Birayên Îsa

(Marqos 3:31-35; Lûqa 8:19-21)

⁴⁶Hê ku Îsa ji elaletê re dipeyivî, dê û birayên wî li derve rawestan, xwestin ku bi wî re bipeyivin. ⁴⁷Yekî jê re got: «Va ye, diya te û birayên te li derve ne û dixwazin ku bi te re bipeyivin.» ⁴⁸Îsa li wî vegerand û got: «Diya min kî ye û birayên min kî ne?» ⁴⁹Bi destê xwe şagirtên xwe nîşan da û got: «Va ne, diya min û birayên min. ⁵⁰Çimkî kî ku daxwaza Bavê min ê li ezmanan bike, birayê min, xwişka min û diya min ew e.»

Mesela Erdê Qenc û Neqenc

(Marqos 4:1-9; Lûqa 8:4-8)

13 Wê rojê Îsa ji mal derket û li perê golê rûnişt. ²Elaleteke wusa mezin li dora wî civiya ku ew li qeyikekê siwar bû û rûnişt. Hingê tevahiya elaletê li qerax rawesta. ³Îcar Îsa bi meselan ji wan re li ser gelek tiştan peyivî û got: «Cotkar derket ku tov biçîne. ⁴Gava ku wî tov direşand, hinek jê ket teniştê rê, teyr hatin û ew xwarin. ⁵Hinek ket ser erdê kevirî yê ku axa wî kêmbû û ji ber ku ax ne kûr bû, ew zû şîn bû. ⁶Lê çaxê ku roj hilat* ew kizirî û ji ber ku rayên* wî tunebûn, hişk bû. ⁷Hinekî din ket nav stiriyan, stirî mezin bûn û ew fetisandin. ⁸Û hinek ket ser erdekî qenc, hinekan sed, hinekan şêst û hinekan jî sî qat ber dan. ⁹Yê ku guhên wî hene bila bibihîze.»

12:42 Padîşah I, 10:1-13. Ew şahbanûya ji Şeba (li başûrê Erebiştanê) hatibû ba Silêman padîşah.

Armanca Meselan

(Marqos 4:10-12; Lûqa 8:9-10)

¹⁰Îcar şagirt hatin ba Îsa û jê pirsîn: «Tu çima bi wan re bi meselan dipeyivî?» ¹¹Wî li wan veğerand û got: «Zanîna sirên Padîşahiya Ezmanan ji we re hatiye dayîn, lê ji wan re nehatiye dayîn. ¹²Çimkî bi kê re hebe, wê bêtir ji wî re bê dayîn û jê re zêde bibe. Lê bi kê re tunebe, tiştê ku pê re heye jî wê jê bê standin. ¹³Ji ber vê yekê ez ji wan re bi meselan dibêjim: Ew dibînin, lê nabînin, ew dibihîzin, lê nabihîzin û fêm nakin.

¹⁴Li ser wan, ev pêxemberîtiya Îşaya tê cih ku dibêje:

«Hûn çiqas bibihîzin jî, hûn tu caran fêm nakin,

Hûn çiqas bibînin jî, hûn tu caran ténagihîjin.

¹⁵Çimkî dilê vî gelî hişk bûye,

Guhên wan giran bûne

Û wan çavên xwe girtine.

Nebe ku ew bi çavên xwe bibînin

Û bi guhên xwe bibihîzin

Û bi dilê xwe fêm bikin

Û veğerin ku ez wan qenc bikim.»^v

¹⁶«Lê xwezî bi çavên we, çimkî ew dibînin; xwezî bi guhên we, çimkî ew dibihîzin. ¹⁷Bi rastî ez ji we re dibêjim, gelek pêxember û mirovên rast, dixwestin van tiştên ku hûn dibînin bibînin, lê nedîtin. Dixwestin van tiştên ku hûn dibihîzin bibihîzin, lê nebihîstin.

Şîrovekirina Mesela Erdê Qenc û Neqenc

(Marqos 4:13-20; Lûqa 8:11-15)

¹⁸«De îcar guhdariya mesela yê cotkar bikin: ¹⁹Her kesê ku peyva li ser Padîşahiyê dibihîze û fêm nake, Yê Xerab tê û tiştê ku di dilê wî de hatiye çandin direvîne. Tovê ku ketiye teniştê rê ev e. ²⁰Ewê ku li ser erdê kevirî hatiye çandin jî, ew e ku peyvê dibihîze û di cih de bi şahî wê qebûl dike. ²¹Lê ji ber ku rayê* wî tune, tenê demeke kurt dimîne. Gava ku ji bo peyvê cefa û tengahiyê dikişîne, ew zû jî rê derdikeve. ²²Ewê ku di nav stiriyan de hatiye çandin jî, ew e ku peyvê dibihîze, lê xemên vê dinyayê û xapandina dewlemendiyê peyvê difetisînin û peyv bêber dimîne. ²³Lê ewê ku li erdê qenc hatiye çandin, ew e ku

13:19 «Yê Xerab», yanî «Îblîs».

^v 13:14-15 Ji: Îşaya 6:9-10

peyvê dibihîze û wê fêmedike. Ew jî ber dide. Hinek jê sed, hinek jê şêst, hinek jî sî qat ber dide.

Mesela Genim û Zîwanê

²⁴Îsa meseleyeke din ji wan re got: «Padişahiya Ezmanan dimîne vê yekê: Zilamekî tovê qenc li erdê xwe çand. ²⁵Lê çaxê ku her kes di xew de bû, dijmînê wî hat, di nav genim de zîwan çand û çû. ²⁶Çaxê ku genim gihîşt û ber da, hingê zîwan jî xuya bû. ²⁷Xulamên malxwê malê hatin û gotin: «Ezbenî, ma te tovê qenc di zeviya xwe de neçand? Îcar ev zîwan ji ku derê çêbû?» ²⁸Wî jî wan re got: «Dijminekî ev yek kiriye.» Xulaman jî jê pirsî: «Tu dixwazî ku em herin û wan aşêf bikin?» ²⁹Wî got: «Na, çimkî çaxê ku hûn aşêfa zîwanê bikin, dibe ku hûn genim jî pê re hilkin. ³⁰Bihêlin, bila herdu bi hev re mezin bibin, heta dema dirûnê. Wî çaxî ezê ji paleyan re bêjim: Pêşî zîwanê berhev bikin û ji bo şewitandinê bikin gurz, piştî genim berhev bikin û bînin bixin embara min.»»

Liba Xerdelê û Hevîrtirşk

(Marqos 4:30-34; Lûqa 13:18-21)

³¹Îsa meseleyeke din ji wan re got: «Padişahiya Ezmanan dimîne vê yekê: Zilamekî rahişt libeke xerdelê û ew di zeviya xwe de çand. ³²Ew liba ku ji hemû tovan biçûktir e, dîsa jî gava ku ew mezin dibe, ji pincaran mezintir e û dibe dar. Wusa ku teyrên ezmanan tên û li ser çiqilên wê bi cih dibin.»

³³Wî meseleyeke din jî ji wan re got: «Padişahiya Ezmanan dimîne hevîrtirşkê ku jinekê ew hilda û xist nav sê çap* ar, heta hemû tîrş bû.»

³⁴Îsa ev tiştên ha hemû bi meselan ji elaletê re gotin û bê mesele wî tu tişt ji wan re nedigot. ³⁵Ev çêbû, da ku ew peyva ku bi devê pêxember hatibû gotin, bê cih:

«Ezê bi meselan devê xwe vekim

Û ezê tiştên ku ji damezrandina dinyayê vir ve veşartî mane eşkere bikim.»^w

Şîrovekirina Mesela Zîwanê

³⁶Hingê Îsa elalet hişt û çû mal. Şagirtên wî hatin balê û jê re gotin: «Mana mesela zîwana zeviyê ji me re bêje.» ³⁷Wî bersîva wan da û got:

13:33 Sê çap ar, di wê demê de kêm û zêde 25 kîlo bû.

^w 13:35 Ji: Zebûr 78:2

«Yê ku tovê qenc diçîne Kurê Mirov e. ³⁸Zevî dinya ye û tovê qenc jî zarokên Padîşahiye ne. Zîwan zarokên Yê Xerab in ³⁹û dijminê ku ew çandiye jî Îblîs* e. Dirûn dawîya dinyayê ye û pale jî milyaket in. ⁴⁰Îcar çawa ku zîwan tê berhevkerin û di nav êgir de tê şewitandin, di dawîya dinyayê de jî wê wusa bibe. ⁴¹Kurê Mirov wê milyaketên xwe bişîne û ewê her tiştên ku mirov ji rê derdixin û yên ku neheqiyê dikin ji Padîşahiya wî bicivînin. ⁴²Ewê wan bavêjin nav firna dadayî û li wir wê bibe girîn û qirçîna diranan. ⁴³Hingê yên rast wê di Padîşahiya Bavê xwe de wek rojê şewq bidin. Yê ku guhên wî hene bila bibihîze.

Xezîna Veşartî û Durê Giranbiha

⁴⁴«Padîşahiya Ezmanan dimîne vê yekê: Di nav zeviyekê de xezîneke veşartî hebû. Zilamekî ew dît, dîsa ew veşart, bi şahî çû, hemû hebûna xwe firot û ew zevî kirrî.

⁴⁵«Dîsa Padîşahiya Ezmanan dimîne vê yekê: Bazirganek li durên spehî digeriya. ⁴⁶Gava ku wî durekî gelek giranbiha dît, çû hemû hebûna xwe firot û ew kirrî.

Mesela Torê

⁴⁷«Dîsa Padîşahiya Ezmanan dimîne vê yekê: Tora ku her cûreyê masîyan dicivîne, tê avêtin nav deryayê. ⁴⁸Gava ku ew tije dibe, masîgir wê dikîşînin qerêx. Hingê ew rûdinin, yên qenc dixin selikan û yên neqenc jî davêjin. ⁴⁹Di dawîya dinyayê de wê weha bibe. Milyaket wê bîn û wê xeraban ji nav rastan veqetînin ⁵⁰û wan bavêjin firna dadayî. Li wir wê bibe girîn û qirçîna diranan.»

⁵¹Îsa ji wan pirsî: «Ma we ev tiştên ha hemû fêm kirin?» Wan got: «Erê.» ⁵²Hingê wî ji wan re got: «Ji ber vê yekê her Şerîetzanê ku li ser Padîşahiya Ezmanan hatiye perwerdekirin, mîna malxwê malê ye ku ji xezîna xwe tiştên nû û kevin derdixe.»

Îsa li Bajarê Xwe Nisretê Tê Redkirin

(Marqos 6:1-6; Lûqa 4:16-30)

⁵³Piştî ku Îsa ev mesele xilas kirin, ji wê derê veqetiya. ⁵⁴Ew hat bajarê xwe û wî xelk di kînişta wan de hîn kir, wusa ku ew gelek şaş man û wan got: «Ev keramet û şehrezayiya wî ji ku derê ne? ⁵⁵Ma ev ne kurê xerat e? Ma navê diya wî ne Meryem* e? Ma Aqûb, Ûsiv, Şimûn û Cihûda ne birayên wî ne? ⁵⁶Ma hemû xwişkên wî ne di nav me de ne? Vî mirovî ev hemû tişt ji ku derê anîn?»

⁵⁷Û bi vî awayî ew ji wî enirîn. Lê Îsa ji wan re got: «Pêxemberek ji bajarê xwe û ji mala xwe pê ve, li tu cihê din ne bê siyanet* e.» ⁵⁸Û ji ber bêbaweriya wan wî li wê derê gelek keramet nekirin.

Kuştina Yûhennayê Imadkar

(Marqos 6:14-29; Lûqa 9:7-9)

14 Di wî wextî de Mîr Hêrodês* nav û dengê Îsa bihîst ²û ji xulamên xwe re got: «Ev Yûhennayê* imadkar e, ji nav miriyan rabûye. Ji ber vê yekê ev karên hêzdar bi destê wî tên kirin.» ³Çimkî Hêrodês ji ber Hêrodiya jina birayê xwe Filîpos, Yûhenna girtibû û ew avêtibû zîndanê. ⁴Ji ber ku Yûhenna ji wî re digot: «Nabe ku tu jinbira xwe binî.» ⁵Loma Hêrodês dixwest ku wî bikuje, lê ji xelkê ditirsiya. Çimkî wan ew pêxember hesab dikirin.

⁶Îcar di rojbûyîna Hêrodês de keça Hêrodiyayê li ber vexwendiyana reqîsî. Ev yek li Hêrodês gelek xweş hat ⁷û wî soz da û sond xwar ku keçik her çi jê bixwaze, ewê bide wê. ⁸Keçika ku ji aliyê diya xwe ve hatibû şiretkirin, ji Hêrodês re got: «Serê Yûhennayê* imadkar, li vir li ser sêniyekê bide min.» ⁹Padîşah xemgirtî bû, lê ji ber sonda xwe û ji ber ên ku bi wî re li ser sifrê rûniştibûn, wî emir kir ku daxwaza wê bê cih. ¹⁰Wî şand û di zîndanê de serê Yûhennayê imadkar da jêkirin. ¹¹Serê wî li ser sêniyekê anîn û dan keçikê. Wê jî ew ji diya xwe re bir. ¹²Hingê şagirtên Yûhenna hatin, cesedê wî birin û ew veşartin. Paşê çûn û ji Îsa re gotin.

Îsa Pênc Hezar Mirov Têr Dike

(Marqos 6:30-44; Lûqa 9:10-17; Yûhenna 6:1-14)

¹³Gava Îsa ev yek bihîst, ji wê derê bi serê xwe ket qeyikekê û xwe da cihekî bêpêjin. Lê gava elaletê ev yek bihîst, bi peyatî ji bajaran li pey wî çûn. ¹⁴Çaxê Îsa derket bejê, wî elaleteke mezin dît û dilê wî bi wan şewitî û nexweşên wan qenc kirin.

¹⁵Dema ku bû êvar, şagirtên wî hatin ba wî û jê re gotin: «Ev der cihekî bêpêjin e û wext jî êdî dereng e. Destûra elaletê bide, da ku herin gundan û ji xwe re xwarinê bikirrin.» ¹⁶Lê Îsa ji wan re got: «Ne hewce ye ku ew herin. Hûn xwarinê bidin wan!» ¹⁷Şagirtan bersiv da û gotin: «Li vir bi tenê pênc nan û du masiyên me hene.» ¹⁸Wî got: «Wan binin vir ba min.» ¹⁹Û wî emir li hemû elaletê kir ku li ser giyê rûnin. Hingê wî her pênc nan û herdu masî hildan, li ezmên nêrî, şikir kir û nan şikandin. Wî ew dan şagirtên xwe û şagirtan jî ew li xelkê belav kirin. ²⁰Hemûyan xwar û têr

bûn. Wan diwanzdeh selik pariyên ku zêde mabûn dan hev. ²¹Hejmara yên ku xwarin, ji bilî jin û zarokan, li dora pênc hezar mêr bû.

Îsa li ser Avê Rêve Diçe

(Marqos 6:45-52; Yûhenna 6:15-21)

²²Gava ku Îsa elalet verê dikir, wî zû pêştûrî li şagirtên xwe kir ku ew li qeyikê siwar bibin û ji beriya wî derbasî aliyê din ê golê bibin. ²³Piştî ku wî elalet verê kir, hingê bi serê xwe hilkişiya çiyê, da ku dua bike. Dema ku bû êvar, ew li wir bi tenê bû. ²⁴Di wê navê de qeyik ji bejê gelek dûr ketibû û ber pêlan diket, çimkî ba ji hember wan ve dihat.

²⁵Nêzikî berbanga sibehê Îsa li ser golê rêve çû û nêzikî şagirtan bû. ²⁶Gava wan dît ku ew li ser golê rêve diçe, bizdiyan û ji tirsan kirin qîrîn û gotin: «Ev xeyalet e!» ²⁷Lê Îsa di cih de bi wan re peyivî û got: «Bi zirav bin! Ez im. Netirsin!» ²⁸Petrûs lê vegerand û got: «Ya Xudan, eger tu yî, emir bide ku ez li ser avê bêm ba te.» ²⁹Wî got: «Were!» Hingê Petrûs jî ji qeyikê peya bû, li ser avê rêve çû û ber bi Îsa ve hat. ³⁰Lê çaxê dît ku bager xurt bû, tirsîya û xewirî* nav avê, qîriya û got: «Ya Xudan, min xilas bike!» ³¹Îsa di cih de destê xwe dirêj kir, ew girt û jê re got: «Ey kêmîmano! Tu çima dudilî bûyî?» ³²Dema ku ew hilkişiyar qeyikê, ba rawesta. ³³Hingê yên ku di qeyikê de bûn, perizîn* wî û gotin: «Bi rastî tu Kurê* Xwedê yî.»

Îsa li Cênîsartê Nexweşan Qenc Dike

(Marqos 6:53-56)

³⁴Gava ew derbasî aliyê din bûn, ketin bejê û hatin bajarê Cênîsartê*. ³⁵Çaxê mirovên wî cihî Îsa nas kirin, wan xeber şand wan der û doran û xelkê hemû nexweşên xwe anîn ba wî ³⁶û ji bo ku destê xwe li rêşiyên* kirasê wî bidin lava dikirin. Hemû yên ku destê xwe lê dan qenc bûn.

Adetên Bav û Kalan

(Marqos 7:1-13)

15 Hingê ji Orşelîmê* hinek Fêrisî û Şerîetzan hatin ba Îsa û jê pirsîn: ²«Ma çima şagirtên te adetên bav û kalan dişikênin? Beriya xwarinê ew destên xwe naşon!» ³Îsa li wan vegerand û got: «Îcar hûn jî çima ji bo adetên xwe emrê Xwedê dişikênin? ⁴Çimkî Xwedê gotiye: «Qedrê dê û bavê xwe bigire»^y û «Yê ku tiştê xerab jî dê

^y 15:4 Ji: Derketin 20:12; Dubarekirina Şerîetê 5:16

û bavê xwe re bêje, divê bê kuştin.»^z ⁵Lê hûn dibêjin: «Eger yek ji dê an jî ji bavê xwe re bêje: Ew alikariya ku wê ji min bigihîsta te, ji Xwedê re hatiye dayîn, ⁶êdî ew ne mecbûr e ku qedrê bavê xwe bigire.» Bi vî awayî we ji bo adetên xwe peyva Xwedê rakir. ⁷Hey durûno! Îşaya li ser we rast pêxembertî kiriye:

⁸ «Ev gel bi devê xwe rûmetê dide min

Lê dilê wan ji min dûr e.

⁹ Bi pûçîtî diperezin min,

Di hîndariya xwe de,

Emrên mirovan hîn dikin.»^a

Tiştên ku Mirov Murdar Dikin

(Marqos 7:14-23)

¹⁰Îsa elalet gazî ba xwe kir û ji wan re got: «Guh bidinê û fêm bikin. ¹¹Tiştê ku di dev re diçe hundirê mirov, wî murdar neke, lê tiştê ji dev dertê, ew mirov murdar* dike.» ¹²Hingê şagirt nêzikî wî bûn û jê pirsîn: «Ma tu dizanî gava ku Fêrisiyan ev bihîst, enirîn?» ¹³Îsa li wan vegerand: «Her şitilê ku Bavê min ê li ezmanan neçandiye, ewê ji ra* ve bê rakirin. ¹⁴Dev ji wan berdin! Ew kor in, rêberên koran in. Eger kor rêberiya yê kor bike, herdu jî wê bikevin çalê.»

¹⁵Hingê Petrûs jê re got: «Mana vê meselê ji me re bêje.» ¹⁶Îsa ji wan pirsî: «Ma hûn jî hê fêmkor in? ¹⁷Ma hûn fêm nakin her tiştê ku dikeve dev, diçe zik û ji wê derê dertê derve? ¹⁸Lê tiştên ku ji dev derdikevin, ji dil tèn û ew mirov murdar* dikin. ¹⁹Çimkî fikrên xerab, kuştin, zîna, fuhûşî, dizî, şahidiya derewîn û çêr* ji dil dertên. ²⁰Tiştên ku mirov murdar dikin ev in, lê xwarina bi destê neşuştî mirov murdar nake.»

Baweriya Jinika Kenanî

(Marqos 7:24-30)

²¹Îsa ji wê derê derket û xwe da aliyê herêma Sûr* û Saydayê. ²²Jineke Kenanî ya* ku ji wê herêmê bû hat ba wî, gazî kir û got: «Ya Xudan, Kurê* Dawid, li min were rehmê! Keça min ji destê cinan êşeke mezin dikişîne.» ²³Lê wî tu peyv jê re negot. Hingê şagirtên wî nêzikî wî bûn û hevî kirin: «Wê bişîne bila here, çimkî li pey me tê, dike qîrîn.» ²⁴Îsa bersîv da û got: «Ez tenê ji bo miyên windabûyî yên mala Îsraêl hatime şandin.» ²⁵Lê jinik nêzik bû, xwe avêt lingên wî û

^z 15:4 Ji: Derketin 21:17 ^a 15:8-9 Ji: Îşaya 29:13

got: «Ya Xudan, alfkariya min bike!» ²⁶Wî lê vegerand û got: «Ne rast e ku mirov nanê zarokan bistîne û bavêje ber kûçikan.» ²⁷Wê got: «Erê ya Xudan, lê kûçik jî hûrikên ku ji ber xwediyên wan dikevin erdê, dixwin.» ²⁸Hingê Îsa got: «Ya sityê, baweriya* te xurt e! Bila wek ku tu dixwazî ji te re bibe.» Ji wê gavê ve keça wê qenc bû.

Îsa Gelek Mirovan Qenc Dike

²⁹Îsa ji wê derê derket û hat ber Gola Celîlê. Ew hilkişiya çiyayekî û li wir rûnişt. ³⁰Elaleteke mezin hat ba wî. Bi xwe re şil û sheht*, kor, seqet, kerr û lal û gelek nexweşên din anîn û ew li ber lingên wî dirêj kirin û wî ew qenc kirin. ³¹Gava ku elaletê dît lal dipeyivin, seqet sax dibin, şil û sheht rêve diçin û kor dibînin, şaş man û pesnê Xwedayê Îsraêl dan.

Îsa Çar Hezar Mirovan Têr Dike

(Marqos 8:1-10)

³²Îsa şagirtên xwe gazî ba xwe kirin û got: «Dilê min bi vê elaletê di-sewite, ev sê roj e ku ew bi min re ne û tişteki wan tune ku ew bixwin. Ez naxwazim ku wan birçî bişînim, da ku di rê de dilê wan nebihûre!» ³³Hingê şagirtên wî bersîv dan: «Li vê çolê emê ji ku derê evqas nan binin ku vê elaletê têr bikin?» ³⁴Îsa ji wan pirsî: «Ma çend nanên we hene?» Wan got: «Heft nan û çend masiyên me yên biçûk hene.»

³⁵Wî li elaletê emir kir ku li erdê rûnin. ³⁶Hingê wî heft nan û masî hildan, şikir kir, ew şikandin, dan şagirtan û wan jî dan elaletê. ³⁷Hemûyan xwar û ew têr bûn. Piştê wan heft selik pariyên bermayî dan hev. ³⁸Hejmara yên ku xwaribûn jî, ji bilî jin û zarokan çar hezar mêr bû.

³⁹Piştî ku Îsa elalet verê kir, li qeyikê siwar bû û çû herêma Megedanê.

Daxwaza Dîtina Nişanekê

(Marqos 8:11-13; Lûqa 12:54-56)

16 Hingê Fêrisî û Sadûqî* hatin ba Îsa û ji bo ku wî biceribînin, jê xwestin ku ji ezmên nişanekê raberî wan bike. ²Wî li wan vegerand û got: «Gava ku dibe êvar, hûn dibêjin «Hewa wê xweş be, çimkî ezman sor e!» ³Îcar serê sibê hûn dibêjin: «Îro hewa wê nexweş be, çimkî ezman sor e û ewr belek in.» Hûn li ezmên dinêrin û dizanin ku hewa wê çawa be; ma hûn nişanên deman fêm nakin? ⁴Nişê*

xerab û zînakar li nîşanekê digere, lê ji nîşana Ûnis* pêxember pê ve, nîşanek jê re nayê dayîn.» Îsa ew hiştin û çû.

Hevîrtirşkê Fêrisî û Sadûqiyân

(Marqos 8:14-21)

⁵Gava ku şagirt derbasî aliyê din ê golê bûn, ji bîr kirin ku bi xwe re nên bibin. ⁶Îsa ji wan re got: «Hay ji xwe hebin û xwe ji hevîrtirşkê Fêrisî û Sadûqiyân biparêzin.» ⁷Şagirt di nav xwe de peyivîn û gotin: «Ji ber ku me nan bi xwe re neaniye weha dibêje.» ⁸Îsa dizanibû ku ew çî dibêjin, îcar wî got: «Ey kêmîmanno! Ji ber ku nanê we tune hûn çima di nav xwe de dipeyivin? ⁹Ma hûn hê jî fêm nakin? Ma nayê bîra we ku çawa pênc nanan pênc hezar mirov têr kirin û we çend selik dan hev? ¹⁰Û çawa heft nanan çar hezar mirov têr kirin û we çend selik jî dan hev? ¹¹Ma çawa hûn fêm nakin ku ez ne li ser nên ji we re dibêjim? Lê li hember hevîrtirşkê Fêrisî û Sadûqiyân hay ji xwe hebin.» ¹²Hingê wan fêm kir ku ew nabêje li hember hevîrtirşkê nên hay ji xwe hebin, lê ji hînkirina Fêrisî û Sadûqiyân xwe biparêzin.

Şahidiya Petrûs a li ser Îsa

(Marqos 8:27-30; Lûqa 9:18-21)

¹³Gava Îsa hat herêma Qeyseriya Filîpos, wî ji şagirtên xwe pirsî: «Li gor gotina xelkê Kurê* Mirov kî ye?» ¹⁴Wan lê vegerand û gotin: «Hinek dibêjin Yûhennayê* imadkar, hinek dibêjin Êlyas* û hinekên din jî dibêjin Yêremya* an jî yek ji pêxemberan* e.» ¹⁵Îsa ji wan re got: «Lê hûn çî dibêjin? Bi ya we ez kî me?» ¹⁶Şimûn-Petrûs bersîv da û got: «Tu Mesîh* î, Kurê* wî Xwedayê jîndar î.» ¹⁷Îsa lê vegerand û got: «Xwezî bi te, ey Şimûnê kurê Ûnis, çimkî yê ku ev ji te re vekiriye ne xwîn û goşt e, lê Bavê min ê li ezmanan e. ¹⁸Û ez ji te re dibêjim: Tu Petrûs* î û ezê li ser vê latê Civîna* xwe ava bikim. Hêza diyarê* miriyan nikare wê bindest bike. ¹⁹Ezê mifta Padişahiya Ezmanan bidim te, tu her çî li ser erdê girêdî, ewê li ezmanan jî bê girêdan û tu her çî li ser erdê vekî, ewê li ezmanan jî bê vekirin.» ²⁰Hingê wî li şagirtên xwe emir kir ku ji kesî re nebêjin ew Mesîh e.

16:17 Bi Yewnanî «kurê Yona» nivîsî ye. «Yona» bi zimanê Aramî* ye; ji bo vê bi Kurdî «Ûnis» tê gotin. Li vir ev nav kurtvebirrîna «Yûhenna» ye.

16:18 Mana navê «Petrûs» bi zimanê Yewnanî ev e: «Lat» an «kevir».

Îsa ji pêşî ve li ser Mirin û Rabûna Xwe Dibêje

(Marqos 8:31-9:1; Lûqa 9:22-27)

²¹Ji hingê ve Îsa dest pê kir nîşanî şagirtên xwe da, ku divê ew here Orşelîmê û ji destê rihspî, serekên kahînan* û Şerîetzanan gelek cefayê bikişîne, bê kuştin û roja sisiyan rabe.

²²Petrûs ew kişand aliyekî, lê hilat û got: «Ev ji te dûr be, ya Xudan! Ev tişt tu caran bi te nayê!» ²³Lê Îsa zivirî û ji Petrûs re got: «Xwe bide pey min, Îblîs! Tu ji min re dibî asteng; çimkî tu ne tiştên xwedayî*, lê tiştên mirovî difikirî.»

²⁴Hingê Îsa ji şagirtên xwe re got: «Eger yek bixwaze li pey min bê, bila xwe înkâr bike, rahêje xaça xwe û li pey min bê. ²⁵Çimkî kî ku bixwaze jiyana xwe xilas bike, ewê wê winda bike; lê kî ku jiyana xwe di ber min de winda bike, ewê wê bibîne. ²⁶Mirovek hemû dinyayê bi dest bixe jî, lê jiyana xwe winda bike, çi feyda wî heye? An dikare çi di ber jiyana xwe de bide? ²⁷Çimkî Kurê Mirov wê bi rûmeta Bavê xwe ve, tevî milyaketên xwe bê û hingê wê li gor kirinên her kesî bide wî. ²⁸Bi rastî ez ji we re dibêjim, hin ji van kesên ku li vir radiwestin, heta ku nebînin Kurê Mirov di Padîşahiya xwe de tê, ew mirinê qet tam nakin.»

Dîtina Îsa Diguhere

(Marqos 9:2-13; Lûqa 9:28-36)

17 Piştî şeş rojan Îsa Petrûs, Aqûb û birayê wî Yûhenna bi xwe re birin û ew bi serê xwe derxistin çiyayekî bilind. ²Li wir, li ber wan dîtina wî hat guhertin. Rûyê wî wek rojê şewq da û cilên wî wek ronahiyê çilspî bûn. ³Ji nişkê ve Mûsa* û Êlyas* li wan xuya bûn û bi Îsa re peyivîn. ⁴Petrûs ji Îsa re got: «Ya Xudan, qenc e ku em li vir in! Eger tu bixwazî, ezê li vir sê holikan çêkim. Yekê ji te re, yekê ji Mûsa re û yekê ji Êlyas re.»

⁵Hê ew dipeyivî, ewrekî ronahîdar li ser wan kir sî û dengek ji ewr hat û got: «Ev e Kurê min ê delal. Dilê min bi wî xweş e. Guhdariya wî bikin!» ⁶Gava şagirtan ev bihîst, ji tirsan deverû ketin erdê. ⁷Lê Îsa hat, destê xwe li wan da û got: «Rabin, netirsin!» ⁸Gava şagirtan çavên xwe hildan, wan ji Îsa pê ve tu kesî din nedît.

⁹Çaxê ji çiyê dihatin xwarê, Îsa li wan emir kir û got: «Heta ku Kurê Mirov ji nav miriyan ranebe, tiştên ku we dîtin, ji kesî re nebêjin.»

¹⁰Şagirtan ji wî pirsî û gotin: «Nexwe çima Şerîetzan dibêjin, divê pêşî Êlyas bê?» ¹¹Îsa li wan vegerand û got: «Bi rastî, Êlyas tê û her tiştî sererast dike. ¹²Lê ez ji we re dibêjim, ji xwe Êlyas hatiye û wan ew nas nekir. Lê çî ku dilê wan xwest bi wî kirin. Bi vî awayî wê Kurê Mirov jî ji destê wan cefayê bikişîne.» ¹³Hingê şagirtan fêhm kir ku ew ji wan re li ser Yûhennayê imadkar dibêje.

Îsa Zarokêî Cinoyî Qenc Dike

(Marqos 9:14-29; Lûqa 9:37-43)

¹⁴Çaxê hatin ba elaletê, mirovek nêzîkî Îsa bû, li ber wî çû ser çokan ¹⁵û got: «Ya Xudan, li kurê min were rehmê! Bi atiyê* dikeve û êşeke mezin dikişîne. Ew gelek caran dikeve nav êgir û nav avê. ¹⁶Min ew anî ba şagirtên te, lê wan nikaribû wî qenc bikin.» ¹⁷Îsa bersîv da û got: «Hey nifşê bêbawer û jirêderketî! Ezê heta kengê bi we re bim, heta kengê ezê li we sebir bikim? Wî bînin vir ba min.» ¹⁸Îsa li cin hilat û ew jê derket. Ji wê gavê ve kurik qenc bû.

¹⁹Hingê şagirt bi serê xwe hatin ba Îsa û jê pirsîn: «Çima me nikaribû em cin derxin?» ²⁰⁻²¹Wî li wan vegerand: «Ji ber ku baweriya we kême e. Bi rastî ez ji we re dibêjim, eger wek liba xerdelê baweriya we hebe, hûn ji vî çiyayî re bêjin: «Ji vir here wir», ewê here. Tu tişt tune ku ji bo we çênebe.»

Îsa Careke Din li ser Mirin û Rabûna Xwe Dibêje

(Marqos 9:30-32; Lûqa 9:43-45)

²²Gava ku ew bi hev re li Celîlê* bûn, Îsa ji wan re got: «Hindik maye ku Kurê Mirov bidin destê mirovan. ²³Ewê wî bikuji û roja sisiyan ewê rabe.» Şagirt bi vê yekê gelek xemgîn bûn.

Baca Perestgehê

²⁴Çaxê ew gihîştin Kefernahûmê, bacgir* hatin ba Petrûs û jê pirsîn: «Ma Mamosteyê we baca Perestgehê* nade?» ²⁵Wî got: «Belê.»

Dem a Petrûs hat malê, pêşî Îsa ji wî re got: «Tu çawa dibînî, Şimûn? Padişahên dinyayê bac û bêşê ji kê distînin? Ma ji kurên xwe an ji yên biyanî?» ²⁶Petrûs got: «Ji yên biyanî.» Hingê Îsa ji wî re got: «Nexwe

17:20 Di hin destnivîsaran de ev jî heye: «Lê cinên weha ji bilî dua û rojiyê bi tişteki din dernakevin.»

17:24 Derketin 30:13. Li gor Şerîeta Mûsa, baca Perestgehê dû zîv bûn.

17:10 Melaxî 4:5

kur serbest in. ²⁷Lê ji bo ku em dilê wan nehêlin, tu here golê û şewkê xwe bavêje. Masiyê ku pêşî hat, bigire, devê wî veke, tê zîvekî* mezin bibînî. Wî bibe, ji bo min û ji bo xwe bide wan.»

Yê Mezin Kî Ye?

(Marqos 9:33-37; Lûqa 9:46-48)

18 Wê gavê şagirt hatin ba Îsa û jê pirsîn: «Di Padîşahiya Ezmanan de yê herî mezin kî ye?» ²Wî gazî zarokekî kir, di nav wan de da rawestandî ³û got: «Bi rastî ez ji we re dibêjim, heta ku hûn vene-girin û nebin wek zarokan, hûn tu caran nakevin Padîşahiya Ezmanan. ⁴Loma, kî xwe wek vî zarokî nizim bike, di Padîşahiya Ezmanan de yê herî mezin ew e. ⁵Û kî ku zarokekî weha bi navê min qebûl bike, ew min qebûl dike. ⁶Lê kî ku yekî ji van biçûkên ku bawerî bi min anîne ji rê derxe, ji bo wî çêtir e ku beraşekî mezin bi stûyê wî ve bê daleqandî û bikeve binê deryayê.

Jirêderketin

(Marqos 9:42-48; Lûqa 17:1-2)

⁷«Ji ber tiştên ku mirov ji rê derxin, wey li serê dinyayê! Nabe ku ev sedem neyên, lê belê wey li wî mirovê ku ew sedem bi destê wî bîn. ⁸Eger destê te an lingê te, te bixe guneh, wî jêke û ji xwe bavêje. Ji bo te çêtir e ku tu bê dest an bê ling bikevî jiyane, ne ku tu bi herdu dest û bi herdu lingên xwe ve bêyî avêtin nav agirê herheyî. ⁹Û eger çavê te, te bixe guneh, wî derxe û ji xwe bavêje. Ji bo te çêtir e ku tu bi çavê bikevî jiyane, ne ku bi herdu çavan ve tu bêyî avêtin nav agirê dojhê*.

Mesela Miya Windabûyî

(Lûqa 15:3-7)

¹⁰⁻¹¹«Hay jê hebin, yekî ji van biçûkan kêman nebînin. Çimkî ez ji we re dibêjim ku milyaketên wan li ezmanan hergav li rûyê Bavê min ê li ezmanan dinêrin.

¹²«Gelo hûn çawa dibînin? Eger sed miyên mirovekî hebin û yek ji wan riya xwe winda bike, ma ew not û nehan li çiyê nahêle û naçe li ya windabûyî nagere? ¹³Û eger wê bibîne, bi rastî ez ji we re dibêjim, ewê ji wan not û nehên ku riya xwe winda nekirine bêtir bi wê şa

18:10-11 Di hin destnivîsaran de ev jî heye: «Ji ber ku Kurê Mirov hat, da ku yê windabûyî xilas bike.»

bibe. ¹⁴Bi vî awayî Bavê we yê li ezmanan jî naxwaze ku yek ji van biçûkan winda bibe.

Birayê ku Gunehan Dike

(Lûqa 17:3)

¹⁵«Eger birayê te li hember te guneh bike, here û gava ku hûn herdu bi tenê ne, sûcê wî nîşanî wî bide. Eger ew guhdariya te bike, te birayê xwe kar kir. ¹⁶Lê eger ew guhdariya te neke, kesek an du kesên din jî bi xwe re bibe, «da ku her gotin bi devê dido an sê şahidan rast derkeve.»^b

¹⁷Lê eger ew nexwaze guhdariya wan jî bike, jî civîna* bawermendan re bêje. Îcar, eger ew nexwaze guhdariya civîna bawermendan jî bike, bila êdî ew ji bo te bibe wek yekî pûtperest û bacgir.

¹⁸«Bi rastî ez ji we re dibêjim, hûn çî li ser rûyê erdê girêdin, ewê li ezmên jî bê girêdan. Û hûn çî li ser rûyê erdê vekin, ewê li ezmên jî bê vekirin. ¹⁹Careke din bi rastî ez ji we re dibêjim, eger dido ji we li ser rûyê erdê, li ser her tiştê ku bixwazin, bibin yek, ewê ji aliyê Bavê min ê li ezmanan ve ji wan re çêbe. ²⁰Çimkî li ku derê dido an sisê bi navê min bên ba hev, li wir ez jî di nav wan de me.»

Mesela Xulamê Bêrehm

²¹Hingê Petrûs hat ba Îsa û jê re got: «Ya Xudan, gava ku birayê min li hember min guneh bike, divê ez çend caran li wî bibihûrim? Ma heta heft caran?» ²²Îsa bersîva wî da: «Ez ji te re dibêjim, ne heta heft caran, lê heta heftê caran heft. ²³Çimkî Padîşahiya Ezmanan dimîne vê yekê: Padîşahê hebû ku xwest bi xulamên xwe re li hesab binêre. ²⁴Gava ku padîşah dest bi hesab kir, yekî ku bi deh hezar telant* deyndarê wî bû, anîn ba wî. ²⁵Ji ber ku nikaribû deynê xwe bide, axayê wî emir kir ku ew, jina wî, zarokên wî û hemû malê wî bên firotin û deynê wî bê dayîn. ²⁶Xulam xwe avêt ber lingên wî, jê lava kir û got: «Li min sebir bike, ezê hemû deynê xwe bidim.» ²⁷Dilê axa bi wî şewitî, ew berda û li deynê wî jî bihûrt.

²⁸«Lê gava ku xulam derket derve, wî hevalekî xwe yê xulam dît ku bi sed zîvî* deyndarê wî bû. Wî destê xwe avêt qirika wî û got: «Deynê min ê ku li te ye bide.» ²⁹Hevalê wî yê xulam xwe avêt ber lingên wî

18:22 Wusa jî tê fêmkirin: «lê heta heftê û heft caran».

18:24 Qîmeta telantekê heqê palekî ji bo panzdeh sala zêdetir bû.

18:28 Zîvek bi qasî heqê roja palekî bû.

^b **18:16** Ji: Dubarekirina Şerîetê 19:15

û jê lava kir û got: «Li min sebir bike, ezê deynê xwe bidim.» ³⁰Lê wî nexwest, çû û ew avêt zîndanê heta ku wî deynê xwe bide.

³¹«Gava ku hevalên wî yên xulam ev yek dîtin, gelek xemgirtî bûn, rabûn çûn ba axayê xwe û hemû tiştên bûyî jê re gotin. ³²Hingê axa xulam gazî ba xwe kir û jê re got: «Hey xulamê xerab! Ji ber ku te ji min lava kir, ez li hemû deynê te bihûrîm. ³³Wek ku ez li te hatim rehmê, ma ne diviya ku tu jî li hevalê xwe yê xulam bihatayî rehmê?» ³⁴Axayê wî hêrs bû û ew da destê cefakeran, heta ku ew hemû deynê xwe bide.

³⁵«Eger her yek ji we ji dil li birayê xwe nebihûre, Bavê min ê li ezmen jî wê bi vî awayî li we bike.»

Pirsa Jinberdanê

(Marqos 10:1-12)

19 Gava ku Îsa gotina xwe xilas kir, hingê ji Celîlê derket û derbasî herêma Cihûstanê ya aliyê din ê Çemê Urdunê bû. ²Elaleteke mezin li pey wî çû û wî ew li wir qenc kirin.

³Hinek ji Fêrisiyan ji bo ku wî biceribînin nêzikî wî bûn û jê pirsîn: «Ma dibe ku bi her sedemî mêr jina xwe berde?» ⁴Îsa bersîva wan da û got: «Ma we nexwendiyê ku Afirandar di destpêkê de ew «nêr û mê afirandin» ^c û got: «Ji ber vê yekê mêr wê dê û bavê xwe berde, bi jina xwe re bibe yek û herdu jî wê bibin bedenek.» ^e ⁶Wusa ku êdî ew ne dido ne, lê bedenek in. Ji ber vê yekê yên ku Xwedê ew kirine yek, bila mirov wan ji hevdu veneqetînin.»

⁷Hingê Fêrisiyan pirsî: «Nexwe çima Mûsa emir kir ku mêr «kaxeza jinberdanê bide jina xwe û wê berde» ^d ?» ⁸Îsa li wan vegerand û got: «Ji ber serhişkiya we Mûsa destûr da we ku hûn jinên xwe berdin. Lê di destpêkê de ne weha bû. ⁹Ez ji we re dibêjim, kî ku ji zînayê pê ve bi sedemekî din jina xwe berde û yeke din bîne, zînayê dike.»

¹⁰Şagirtên wî jê re gotin: «Eger rewşa navbera jin û mêr bi vî awayî ye, çêtir e ku nezewicin.» ¹¹Wî ji wan re got: «Her kes nikare vê gotinê qebûl bike, bi tenê yên ku ji wan re hatiye dayîn dikarin qebûl bikin. ¹²Çimkî hin hene ji zikmakî ve nemêr in, hin hene ji aliyê mirovan ve tînen nemêrkirin û hin jî hene ku di ber Padişahiya Ezmanan de xwe nemêr dikin. Yê ku dikare vê qebûl bike, bila qebûl bike.»

19:9 Di hin destnivîsaran de ev jî heye: «Û yê ku ya berdayî bistîne, zînayê dike.»

^c **19:4** Ji: Destpêkirin 1:27; 5:2 ^e **19:5** Ji: Destpêkirin 2:24

^d **19:7** Ji: Dubarekirina Şerîetê 24:1

Îsa Zarokan Pîroz Dike

(Marqos 10:13-16; Lûqa 18:15-17)

¹³Hingê zarok anîn ba Îsa, da ku destên xwe deyne ser wan û ji bo wan dua bike. Îcar şagirtan li yên ku ew anîn hilat. ¹⁴Lê Îsa got: «Bihêlin, bila zarok bên ba min û pêşiya wan negirin, çimkî Padîşahiya Ezmanan ji yên weha re ye.» ¹⁵Û wî destên xwe danîn ser wan û ji wê derê çû.

Xortê Dewlemend li Jiyana Herheyî Digere

(Marqos 10:17-31; Lûqa 18:18-30)

¹⁶Îcar mirovek nêzîkî Îsa bû û jê pirsî: «Mamoste, divê ez çi qenciye bikim, da ku ez jiyana herheyî bi dest bixim?» ¹⁷Îsa lê vegerand û got: «Tu çima li ser qenciye ji min dipirsî? Bi tenê Yek heye ku qenc e. Lê eger tu dixwazî bikevî jiyane, emran bîne cih.» ¹⁸Yê xort jê pirsî: «Kîjanan?» Îsa lê vegerand: ««Nekujel!, «Zînayê nekel!, «Nedize!», «Şahidiya derewîn nekel!», ¹⁹«Qedre dê û bavê xwe bigire!» û «Wek ku tu ji xwe hez dikî, ji cîranê xwe hez bike!»^e » ²⁰Yê xort jê re got: «Min ev tişt hemû pêk anîne. Hê çi kêmahiya min heye?» ²¹Îsa bersîva wî da: «Eger tu dixwazî bêkêmahî bî, here, her tiştê xwe bifiroşe û li belengazan belav bike. Hingê wê li ezmanan xezîna te hebe. Û were, bikeve pey min.» ²²Gava ku yê xort ev peyv bihîst bi xemgînî çû, çimkî gelek mal û milkê wî hebû.

²³Hingê Îsa ji şagirtên xwe re got: «Bi rastî ez ji we re dibêjim, ji bo mirovê dewlemend ketina Padîşahiya Ezmanan zehmet e. ²⁴Dîsa ez ji we re dibêjim, derbasbûna devê ya di qula derziyê re, ji ketina mirovê dewlemend a Padîşahiya* Xwedê hêsanîtir e.» ²⁵Gava ku şagirtan ev bihîst, gelek şaş man û wan pirsî: «Eger wusa ye, kî dikare xilas bibe?» ²⁶Îsa li wan nêrî û got: «Li ba mirovan ev nabe, lê li ba Xwedê her tişt dibe.»

²⁷Hingê Petrûs li Îsa vegerand û got: «Va ye, me her tişt hiştine û em li pey te hatine. Îcar wê ji bo me çi hebe?» ²⁸Wî ji wan re got: «Bi rastî ez ji we re dibêjim, di nûbûna hemû tiştan de, çaxê ku Kurê Mirov li ser textê xwe yê rûmetê rûne, hûn ên ku li pey min hatine jî hûnê li ser diwanzdeh textan rûnin û dîwana* diwanzdeh eşîrên Îsraêl bikin. ²⁹Her kesê ku di ber navê min de dev ji mal, an xwişk, an bira, an dê

^e **19:18-19** Ji: Derketin 20:12-16; Dubarekirina Şerîetê 5:16-20; Qanûna Kahîntiyê 19:18

an bav, an zarok an zeviyên xwe berdaye, wê sed qatî li wan bistîne û jiyana herheyî par bistîne. ³⁰Lê gelek ên pêşî wê bibin ên paşî û yên paşî wê bibin ên pêşî.»

Mesela Paleyên Rêz

20 «Padişahiya Ezmanan dimîne vê yekê: Malxwêyekî malê hebû, ku serê sibê zû derket, da ku ji bo rezê xwe palyan bigire. ²Ew ji bo rojê bi zîvekî* bi palyan re li hev hat û ew şandin nav rezê xwe.

³«Saet li dora nehan ew derket û li meydana sûkê hin kesên din dîtîn, ku betal radiwestan. ⁴Wî ji wan re got: «Hûn jî herin di rezê min de bixebitin û heqê we çî be, ezê bidim.» ⁵Ew jî rabûn û çûn. Dîsa ew li dora nîvro û saet sisiyan derket û eynî tişt kirin. ⁶Saet li dora pêncan jî derket, hinekên din jî dîtîn ku betal radiwestan. Wî ji wan re got: «Çima hûn tevahiya rojê li vir disekinî û tiştêkî nakin?» ⁷Wan bersîv da: «Çimkî tu kesî em bi palyê negirtin.» Wî ji wan re got: «Hûn jî herin nav rêz.»

⁸«Gava ku bû êvar, xwediyê rêz ji serkarê xwe re got: «Gazî palyan bike û ji yên paşî dest pê bike heta yên pêşî heqê hemûyan bide.» ⁹Paleyên ku piştî nîvro li dora saet pêncan hatibûn girtin, hatin û her yekî zîvek stand. ¹⁰Îcar gava ku yên pêşî hatin, wan guman kir ku wê bêtir bistînin. Lê her yekî ji wan jî zîvek stand. ¹¹Çaxê ku perê xwe standin, dest pê kirin, li hember malxwê malê kirin pitepit ¹²û gotin: «Evên ku paşiyê hatin, tenê saetekê xebitîn, lê te em ên ku hemû giraniya rojê û germiya wê kişandin, bi wan re yek girtin.» ¹³Lê malxwê malê ji yekî ji wan re got: «Heval, ez neheqiyê li te nakim. Ma tu bi min re bi zîvekî li hev nehatî?» ¹⁴Rahêje heqê xwe û here. Ez dixwazim bi qasî ku min da te, bidim ê paşî jî. ¹⁵Ma heqê min tune ku ez çî bixwazim, ez bi malê xwe bikim? An tu çavnebariya camêriya min dikî?»

¹⁶«Bi vî awayî yên paşî wê bibin ên pêşî û yên pêşî wê bibin ên paşî.»

Îsa Cara Sisiyan li ser Mirin û Rabûna Xwe Dibêje

(Marqos 10:32-34; Lûqa 18:31-34)

¹⁷Gava ku Îsa hildikişiya Orşelîmê, wî diwanzdeh şagirtên xwe dan aliyekî û di rê de ji wan re got: ¹⁸«Va ye, em hildikişin Orşelîmê. Kurê Mirov wê bê dayîn destê serekên kahînan û Şerietzanan. Ewê cezayê mirinê li ser wî bidin ¹⁹û wî bidin destê miletan, da ku tinazên xwe

bi wî bikin, bidin ber qamçiyar û wî xaç bikin. Û roja sisiyan ewê ji nav miriyan rabe.»

Daxwaza Diya Kurên Zebedî

(Marqos 10:35-45)

²⁰Hingê diya kurên Zebedî bi kurên xwe re nêzikî Îsa bû, li ber wî çû ser çokan û ji wî xwest ku tiştekî ji bo wê bike. ²¹Îsa ji wê pirsî: «Tu çi dixwazî?» Wê jî got: «Emir bike ku ev herdu kurên min, di Padîşahiya te de yek li milê te yê rastê, yê din li milê te yê çepê rûne.» ²²Îsa bersîv da û got: «Hûn nizanin ku hûn çi dixwazin. Ma hûn dikarin wê kasa tehl a ku ezê vexwim, vexwin?» Wan got: «Em dikarin.» ²³Îsa ji wan re got: «Bi rastî hûnê ji kasa min vexwin, lê rûnandina li milê min ê rastê û çepê ne di destê min de ye. Ev ji bo wan e ku ji aliyê Bavê min ve ji wan re hatiye amadekirin.»

²⁴Gava her deh şagirtan ev yek bihîst, li herdu birayan hêrs bûn. ²⁵Lê Îsa ew gazî ba xwe kirin û got: «Hûn dizanin ku serekên miletan serdestiyê li wan dikin û giregirên wan jî hukumdariya xwe li ser wan dikin. ²⁶Lê di nav we de wê ne weha be. Di nav we de, kî ku bixwaze bibe yê mezin, divê bibe xizmetkarê we. ²⁷Û di nav we de kî ku bixwaze bibe yê pêşî, divê bibe xulamê we. ²⁸Çawa ku Kurê Mirov jî nehatiye ku jê re xizmet bê kirin, lê hatiye ku xizmetê bike û di ber gelekên de canê xwe berdêl bide.»

Îsa Çavê Du Koran Vedike

(Marqos 10:46-52; Lûqa 18:35-43)

²⁹Çaxê ku ew ji bajarê Erîhâyê derdiketin, elaletêke mezin li pey Îsa çû. ³⁰Du mirovên kor li teniştê rê rûdiniştin. Gava bihîstin ku Îsa di wê derê re derbas dibe, qîriyan û gotin: «Ya Xudan, Kurê* Dawid, li me were rehmê!»

³¹Elaletê li wan hilat, da ku dengê xwe bibirin, lê ew bêtir qîriyan û gotin: «Ya Xudan, Kurê Dawid, li me were rehmê!» ³²Îsa rawesta, gazî wan kir û got: «Hûn çi dixwazin ku ez ji bo we bikim?» ³³Wan bersîv da û got: «Ya Xudan, bila çavên me bibinin.» ³⁴Dilê wî bi wan şewitî û destê xwe danî ser çavên wan. Di cih de çavên wan vebûn û li pey Îsa çûn.

Îsa bi Rûmet Dikeve Orşelîmê

(Marqos 11:1-11; Lûqa 19:28-38; Yûhenna 12:12-19)

21 Gava ku ew nêzikî Orşelîmê bûn û hatin Beytfacê li ba Çiyayê Zeytûnê, Îsa du şagirtên xwe şandin û ²ji wan re got: «Herin gundê

pêşberî xwe, hema hûnê li wir kereke girêdayî ya bi dehşik bibînin. Wan vekin û ji min re bînin. ³Eger kesek tiştêkî ji we re bêje, jê re bêjin: «Ew ji Xudan re lazim in û ewê zû wan bi şûn de bişîne.»

⁴Ev wusa çêbû, da ku ew peyva ku bi devê pêxember hatibû gotin, bê cih:

⁵«Ji keç û kurên Siyonê* re bêjin:

«Va ye, Padîşahê te

Bi nefsbîçûkî li kerê siwarbûyî,

Li dehşîkê, yanî li dehşîkê kerê siwarbûyî tê ba te.»^f »

⁶Şagirt çûn û wek ku Îsa ji wan re gotibû kirin. ⁷Wan ker û dehşik anîn, cilên xwe danîn ser wan û Îsa siwar bû. ⁸Elaleteke mezin cilên xwe li ser rê raxistin. Hinekên din jî ji daran çiqil birrîn û avêtin ser rê. ⁹Elaleta ku li pêşiya wî diçû û yên ku li pey dihatin weha diqîriyan û digotin:

«Hosanna* ji Kurê* Dawid re!

Yê ku bi navê Xudan tê pîroz* be!

Li bilindahiyên herî jorîn Hosanna!»^g

¹⁰Gava Îsa ket Orşelîmê, tevahiya bajêr hejîya û gotin: «Ev kî ye?»

¹¹Elalêtê got: «Ev Îsa pêxember e! Ji bajarê Nisreta Celîlê ye.»

Îsa Perestgehê Paqij Dike

(Marqos 11:15-19; Lûqa 19:45-48; Yûhenna 2:13-22)

¹²Îsa ket Perestgehê û hemû yên ku li wê derê kurrîn û firotin dikirin, avêtin derve. Maseyên pereguhêran û kursiyên kevokfiroşan gêr kirin. ¹³Wî ji wan re got: «Hatiye nivîsîn: «Wê ji mala min re mala duayê bê gotin.» Lê hûn wê dikin «şkefta rêbiran»^h.»

¹⁴Li Perestgehê, kor û şil û sheht* anîn ba wî û wî ew qenc kirin. ¹⁵Lê gava ku serekên kahînan û Şerîetzanan karên nedîtî yên ku Îsa dikirin dîtîn û dengê zarokan bihîstin ên ku di Perestgehê de digotin: «Hosanna ji Kurê Dawid re!», hêrs bûn ¹⁶û gotin: «Ma tu nabihîzî ku ev zarok çi dibêjin?» Îsa li wan vegerand û got: «Belê, ma we ev qet nexwendîye: «Te ji devê zarokên biçûk û yên li ber şîr şikir deranî.»¹ » ¹⁷Wî ew li wir hiştin û ji bajêr derket, çû Beytanyayê û şev li wir bihûrand.

Dara Hêjîrê

(Marqos 11:12-14, 20-24)

¹⁸Serê sibê çaxê ku Îsa vedigeriya bajêr ew birçî bû. ¹⁹Li kêleka rê dareke hêjîrê dît û nêzikî wê bû, lê ji pelan pê ve tiştêk bi wê ve nedît.

^f **21:5** Ji: Zekerya 9:9; Îşaya 62:11 ^g **21:9** Ji: Zebûr 118:25-26

^h **21:13** Ji: Îşaya 56:7; Yêremya 7:11 ¹ **21:16** Ji: Zebûr 8:2

Hingê wî ji darê re got: «Bila careke din êdî tu caran tu ber nedî!» Dara hêjîrê di cih de hişk bû.

²⁰Gava ku şagirtan ev yek dît, şaş man û gotin: «Ma dara hêjîrê çawa di cih de hişk bû?» ²¹Îsa li wan vegerand û got: «Bi rastî ez ji we re dibêjim, eger baweriya we hebe û hûn nekevin şikê, hûn ne bi tenê dikarin tiştê ku bi vê dara hêjîrê bûye bikin, lê eger hûn ji vî çiyayî re bêjin: «Ji cihê xwe rabe û xwe bavêje deryayê» wê bibe. ²²Eger baweriya we hebe, hûn bi dua çî bixwazin hûnê bistînin.»

Pirsa li ser Desthilatiya Îsa

(Marqos 11:27-33; Lûqa 20:1-8)

²³Îsa ketibû Perestgehê û hîn fikir, hingê serekên kahînan û rihspiyên gel hatin ba wî û jê pirsîn: «Tu bi kîjan desthilatiyê van tiştan dikî? U kê ev desthilatî daye te?» ²⁴Îsa li wan vegerand û got: «Ez jî, ezê pîrsekê ji we bikim. Eger hûn bersîva min bidin, ezê ji we re bêjim ka ez bi kîjan desthilatiyê van tiştan dikim: ²⁵Imadkirina* Yûhenna ji ku derê bû? Ma ew ji ezmên bû an ji mirovan?» Ew di nav xwe de şewîrîn û gotin: «Eger em bêjin: «Ji ezmên e», hingê ewê bêje: «Nexwe we çima ji wî bawer nekir?» ²⁶Lê eger em bêjin: «Ji mirovan e», em ji xelkê ditirsîn, çimkî hemû Yûhenna pêxember dihesibînin.» ²⁷Wan bersîv da Îsa û gotin: «Em nizanin.» Hingê wî ji wan re got: «Ez jî ji we re nabêjim ku ez van tiştan bi çî desthilatiyê dikim.»

Mesela Du Kuran

²⁸«Hûn çî difikirin? Du kurên mirovekî hebûn. Ew çû ba yê pêşî û jê re got: «Lawo, tu here, îro di nav rêz de bixebite.» ²⁹Wî got: «Ez naçim, lê paşê poşman bû û çû. ³⁰Îcar bav çû ba kurê xwe yê din û eynî tişt jê re got. Wî jî bersîv da û got: «Baş e, ezê herim, bavo», lê ew neçû. ³¹Ji herduyan kîjanî bi daxwaza bavê xwe kir?» Wan bersîv da û got: «Yê pêşî.»

Îsa ji wan re got: «Bi rastî ez ji we re dibêjim, bacgir û fahişeyan jî wê beriya we bikevin Padişahiya Xwedê. ³²Çimkî Yûhenna hat ku riya rast nîşanî we bide û we ji wî bawer nekir, lê bacgir û fahişeyan jê bawer kir. Piştî ku we ev dît jî hûn poşman nebûn ku ji wî bawer bikin.

Mesela Rezvanan

(Marqos 12:1-12; Lûqa 20:9-19)

³³«Guhdariya meseleyeke din bikin: Malxwêyekî malê hebû ku rez danî. Wî hawirdora wî sênc kir, li navê mahserek kola û birca nobeda-

ran çêkir. Piştê wî rez bi kirê da rezvanan û çû welatekî din. ³⁴Gava ku dema rezçînînê nêzîk bû, wî xulamên xwe şandin ba rezvanan, da ku berê wî bicivînin. ³⁵Rezvanan xulamên wî girtin, li yekî xistin, yek kuştin û yê din jî dane ber keviran. ³⁶Îcar wî mirovî ji cara pêşî bêtir xulam şandin. Rezvanan eynî tişt anîn serê wan jî. ³⁷Li dawiyê ew rabû û kurê xwe şand û got: «Ewê siyaneta* kurê min bigirin.» ³⁸Lê gava ku rezvanan kur dît, ji hevdû re gotin: «Ev wêris e! Werin, em wî bikujin û bibin xwediyê mîrasa wî.» ³⁹Wan ew girt, avêtin derveyê rêz û kuştin. ⁴⁰Îcar gava ku xwediyê rêz bê, ewê çî bi van rezvanan bike?» ⁴¹Wan jî lê veğerand û gotin: «Ewê wan mirovên xerab bi awayekî xerab bikuje û rêz bide hinekên wusa ku di dema rezçînînê de berê wî bidinê.» ⁴²Îsa ji wan re got: «Ma we qet di Nivîsarên* Pîroz de ev nexwendiyê:

«Ew kevirê ku hostayan red kir,

Bû kevirê serê rikin*.

Ev ji aliyê Xudan ve çêbû,

Û ev li ber çavê me karekî ecêb e!»ⁱ

⁴³«Ji bo vê yekê ez ji we re dibêjim, Padîşahiya Xwedê wê ji we bê standin û ji miletekî wusa re bê dayîn, ku berê wî bigihîne. ⁴⁴Yê ku bi ser vî kevirî de bikeve, wê bibe perçe perçe û ev kevir bi ser kê de bikeve, wê wî hûrhûr bike.» ⁴⁵Gava ku serekên kahînan û Fêrisiyan ev mesele bihîst, wan fêhm kir ku ew li ser wan dibêje. ⁴⁶Wan xwest ku Îsa bigirin, lê ji elaletê tirsîyan, çimkî wan ew pêxember didît.

Mesela Dawetê

(Lûqa 14:15-24)

22 Îsa careke din bi meselan ji wan re peyivî û got: ²«Padîşahiya Ezmanan dimîne vê yekê: Padîşahekî ji bo kurê xwe dawet amade kir. ³Wî xizmetkarên xwe şandin ba wan ên ku ji bo dawetê hatine vexwendin, lê wan nexwest ku bên. ⁴Piştê wî hin xizmetkarên din şandin û got: «Ji yê vexwendî re bêjin: Min şîva xwe amade kirîye; conega û dewarên min ên dermale hatine şerjêkirin û hemû tişt amade ye. Kerem bikin, werin dawetê.» ⁵Lê wan qet bala xwe nedayê, lêxistin û çûn. Yek çû zeviya xwe, yê din çû bazirganiya xwe. ⁶Yên mayî jî xizmetkarên wî girtin, riswa kirin û ew kuştin. ⁷Padîşah hêrs bû. Wî leşkerên xwe şandin, ev mêrkujên ha kuştin û bajarê wan şewitand. ⁸Hingê wî ji xizmetkarên xwe re got: «Dawet amade ye, lê yê»

ⁱ 21:42 Ji: Zebûr 118:22-23

vexwendî ne hêja bûn. ⁹De herin serê kuçeyan û hûn kê bibînin, gazî dawetê bikin.» ¹⁰Hingê xizmetkar derketin kuçeyan, qenc û xerab, her kesên ku dîtin civandin û eywana dîlanê bi vexwendiyar tije bû.

¹¹«Lê gava ku padîşah çû hundir da ku vexwendiyar bibîne, mirovek dît ku cilên dawetê li xwe nekiribû. ¹²Hingê wî jê pirsî û got: «Heval, bê cilên dawetê ma çawa tu ketî vir?» Zimanê wî negeriya. ¹³Li ser vê yekê padîşah ji xizmetkaran re got: «Dest û lingên wî girêdin û wî bavêjin derve, nav tariyê. Li wir wê bibe girîn û qirçîna diranan.»

¹⁴«Çimkî yên ku hatine gazîkirin pîrr in, lê yên ku hatine hilbijartin hindik in.»

Pirsa Bacdayîne

(Marqos 12:13-17; Lûqa 20:20-26)

¹⁵Hingê Fêrisî derketin û bi hev şewirîn, ka ewê çawa Îsa bi peyva wî bixin xefikê. ¹⁶Wan şagirtên xwe û alîgirên Hêrodês* şandin ba wî û gotin: «Mamoste, em dizanin ku tu mirovekî rast î û tu rîya Xwedê bi rastî hîn dikî. Tu cihêtiyê naxî nav mirovan, çimkî tu li rûyê mirovan nanêrî. ¹⁷Îcar ji me re bêje ka tu çawa dibînî? Ma dibe ku em bacê bidin Qeyser an na?»

¹⁸Ji ber ku Îsa bi niyetxerabiya wan dizanibû, got: «Hey durûno! Çima hûn min diceribînin? ¹⁹Ka perê bacê nîşanî min bidin!» Wan zîvek* ji wî re anî ²⁰û wî ji wan pirsî: «Ev resm û nivîsîn ên kê ne?» ²¹Wan got: «Yên Qeyser in.» Hingê Îsa ji wan re got: «Nexwe tiştên Qeyser bidin Qeyser û tiştên Xwedê bidin Xwedê.» ²²Gava ku wan ev bihîst, şaş man, dev ji wî berdan û çûn.

Pirsa Rabûna Miriyan

(Marqos 12:18-27; Lûqa 20:27-40)

²³Eynî rojê Sadûqiyên* ku digotin vejîna* miriyan tune, hatin ba Îsa ²⁴û jê pirsîn: «Mamoste, Mûsa got: «Eger yekî ku zarokên wî nebin bimire, divê birayê wî jina wî bîne û dûndanê* ji birayê xwe re rake.» ²⁵Îcar li ba me heft bira hebûn. Yê pêşî jin anî û mir. Ji ber ku zarokên wî çênebûn, jina xwe ji birayê xwe re hişt. ²⁶Eynî tişt hat serê yê dido û yê sîsiyan jî, heta bi yê heftan, hemû mirin. ²⁷Piştî hemûyan jin jî mir. ²⁸Îcar Roja* Vejîne, ji her heftan ew jin wê bibe ya kê? Çimkî hemûyan ew anîbû!»

^j 22:24 Ji: Dubarekirina Şerîetê 25:5

²⁹Îsa li wan vegerand û got: «Hûn şaş dibin, ji ber ku hûn Nivîsarên* Pîroz û hêza Xwedê nizanin. ³⁰Piştî Roja Vejîne ew ne jinê tînin û ne jî mêr dikin; çimkî wê bibin wek milyaketên ezmên. ³¹Ma we nexwendiyê ku li ser vejîna miriyan Xwedê ji we re çî dibêje? ³²«Ez Xwedayê Biraîm*, Xwedayê Îshaq* û Xwedayê Aqûb* im.»^k Ew ne Xwedayê miriyan, lê Xwedayê zindiyar e.»

³³Gava ku elaletê ev yek bihîst li hînkirina wî gelek şaş ma.

Emrê Herî Mezin

(Marqos 12:28-34; Lûqa 10:25-28)

³⁴Gava Fêrisiyan bihîst ku Îsa devê Sadûqiyan girtiye, li hev civiyan. ³⁵Ji nav wan yekî Şerîetzan ew ceriband û pirsî: ³⁶«Mamoste, di Şerîetê* de emrê herî mezin kîjan e?» ³⁷Îsa lê vegerand û got: ««Ji Xudan Xwedayê xwe bi hemû dilê xwe, bi hemû canê xwe û bi hemû hişê xwe hez bike.»¹ ³⁸Emrê pêşî û mezin ev e. ³⁹Yê diduyan jî wek vî ye: «Wek ku tu ji xwe hez dikî, ji cîranê xwe hez bike.»^m ⁴⁰Hemû Şerîet û pêxember li ser bingeha van herdu emran in.»

Mesîh Kurê Kê Ye?

(Marqos 12:35-37; Lûqa 20:41-44)

⁴¹Gava ku Fêrisî li hev civiyabûn Îsa ji wan pirsî: ⁴²«Hûn li ser Mesîh* çî difikirin? Ew kurê kê ye?» Wan lê vegerand û gotin: «Ew kurê* Dawid e.» ⁴³Îsa ji wan re got: «Nexwe çawa Dawid bi saya Ruh navê Xudan hildide û dibêje:

⁴⁴ «Xudan ji Xudanê min re got:

Li milê min ê rastê rûne

Heta ku ez dijminên te bikim bin lingên te.»ⁿ

⁴⁵«Eger Dawid ji wî re dibêje «Xudan», çawa ew dibe kurê wî?» ⁴⁶Îcar tu kesî nikaribû peyvekê bersîva wî bide. Û ji wê rojê pê ve tu kesî newêribû ku tiştêkî jê bipirse.

Durûtiya Fêrisî û Şerîetzanan

(Marqos 12:38-40; Lûqa 11:37-52; 20:45-47)

23 Hingê Îsa ji elaletê û jî şagirtên xwe re got: ²«Şerîetzan û Fêrisî li ser kursiyê Mûsa* rûdinin. ³Loma her tiştê ku ji we re dibêjin, bikin û binin cih. Lê li gor kirinên wan nekin, çimkî ew dibêjin û

^k 22:32 Ji: Derketin 3:6 ¹ 22:37 Ji: Dubarekirina Şerîetê 6:5

^m 22:39 Ji: Dubarekirina Şerîetê 19:18 ⁿ 22:44 Ji: Zebûr 110:1

nakin; ⁴barên giran û hilgirtina wan zehmet girêdidin û datînin ser piştâ mirovan, lê ew bi xwe naxwazin ji bo rakirina wan baran tiliya xwe jî bilebitînin.

⁵«Hemû tiştên ku dikin ji bo dîtina mirovan e. Bazbendên* xwe pehn dikin û rêşiyên* kirasên xwe dirêj dikin. ⁶Di ziyafetan de jî cihên jorîn, li kinîştan* jî ji kursiyên pêşî hez dikin. ⁷Hez dikin ku di sûkan de silav li wan bê kirin û ji aliyê xelkê ve jî bi awayê «ya mamoste» bête gazîkirin. ⁸Lê bila ji we re nebêjin «mamoste», çimkî Mamosteyê we yek e û hûn hemû bira ne. ⁹Û li ser rûyê erdê jî tu kesî re nebêjin «Bavo», çimkî Bavê we yek e, Bavê ezmanî ye. ¹⁰Ne jî bila kes jî we re bêje «rêber», çimkî Rêberê we yek e, Mesîh e. ¹¹Di nav we de yê herî mezin bila bibe xizmetkarê we. ¹²Çimkî kî xwe bilind bike, wê nizim bibe û kî xwe nizim bike, ewê bilind bibe.

¹³⁻¹⁴«Wey li we hûn Şerîetzan û Fêrisîno! Hûn durûno! Hûn Padîşahiya Ezmanan li ber mirovan digirin. Hûn bi xwe nakevinê û ne jî hûn dihêlin ên ku dixwazin bikevinê, derbas bibin.

¹⁵«Wey li we hûn Şerîetzan û Fêrisîno! Hûn durûno! Hûn derya û bejê li hev didin, da ku hûn yekî bînin ser baweriya xwe, lê gava ku we ew anî jî hûn du caran jî xwe bêtir wî dikin kurê dojehê*.

¹⁶«Wey li we hûn rêberên kor! Hûn dibêjin: «Eger yek bi Perestgehê sond bixwe, ne tiştek e, lê eger yek bi zêrê Perestgehê sond bixwe, divê ew sonda xwe bîne cih.» ¹⁷Hey bêhişên kor! Kîjan mezintir e? Zêr an Perestgeha ku zêr pîroz dike? ¹⁸Dîsa hûn dibêjin: «Eger yek bi gorîgehê* sond bixwe tiştek nabe, lê eger ew bi diyariya li ser gorîgehê sond bixwe, divê ew sonda xwe bîne cih.» ¹⁹Hey korno! Kîjan mezintir e? Diyarî, an gorîgeha ku diyariyê pîroz dike? ²⁰Loma yê ku bi gorîgehê sond bixwe, hem bi wê û hem jî bi hemûyên ku li ser wê ne sond dixwe. ²¹Û yê ku bi Perestgehê sond bixwe, hem bi wê û hem jî bi yê ku di nav wê de ye sond dixwe. ²²Îcar yê ku bi ezmên sond bixwe, ew hem bi textê Xwedê û hem jî bi yê ku li ser rûdine sond dixwe.

²³«Wey li we hûn Şerîetzan û Fêrisîno! Hey hûn durûno! Hûn dehyeka* pûng, rizyan û kîmyona xwe didin, lê hûn tiştên Şerîetê yên hê girîngtir, dadperwerî*, rehm û baweriyê dihêlin. Diviya ku we ev bikirana û dev jî yên din jî bernedana. ²⁴Hey rêberên kor! Hûn pêşûyê dipalînin, lê devê dadiqurtînin.

23:13 Di hin destnivîsaran de ev jî heye: «Wey li we hûn Şerîetzan û Fêrisîno! Hûn durûno! Hûn malên jinebiyan dadiqurtînin û jî bo ku hûn bête dîtî, hûn duayên dirêj dikin. Ji ber vê yekê dîwana* we, wê girantir be.»
23:5 Dubarekirina Şerîetê 6:8; Hejmartin 15:37-40

²⁵«Wey li we hûn Şerîetzan û Fêrisîno! Hûn durûno! Hûn derveyî tas û sêniyan dişon, lê hundirê wan ji tiştên talankirî û çavbirçîtiyê tije ye. ²⁶Hey Fêrisiyê kor! Pêşî hundirê tas û sêniyan bişo, wê derveyê wan jî paqij bibe.

²⁷«Wey li we hûn Şerîetzan û Fêrisîno! Hey hûn durûno! Hûn wek gorên spîkirî ne, ku ji derve xweşik xuya dibin, lê hundirê wan tije hestiyên miriyan û hemû tiştên qirêjî ne. ²⁸Bi vî awayî hûn jî ji derve wek ên rast li mirovan xuya dibin, lê ji hundir ve hûn tije durûtî û neheqî ne.

²⁹«Wey li we hûn Şerîetzan û Fêrisîno! Hey durûno! Hûn gorên pêxemberan ava dikin û qubên mirovên rast dixemilînin. ³⁰Û hûn dibêjin: «Eger em di dema bav û kalên xwe de bijiyana, meyê bi wan re xwîna pêxemberan nerijanda.»

³¹Bi vî awayî hûn li hember xwe şahidiyê dikin ku hûn kurên wan in ên ku pêxember kuştine. ³²De hûn jî rabin, çapa xerabiya bav û kalên xwe tije bikin!

³³«Hey marno! Hûn nişên koremaran! Hûnê ji cezayê dojhê çawa birevin? ³⁴Ji ber vê yekê, va ye, ez ji we re pêxember, mirovên şehreza û mamosteyan dişînim. Hûnê hinekan ji van bikujin û xaç bikin û yê din jî li kinîştên xwe bidin ber qamçiyên û ji bajarekî biteriqînin bajarê din. ³⁵Bi vî awayî hemû xwîna bêşûc a ku li ser rûyê erdê hatiye rijandin, wê bikeve stûyê we: Ji xwîna Habîlê* rast heta bi xwîna Zekeryayê Kurê Berexya yê ku we di navbera Perestgeh û gorîgehê de kuşt. ³⁶Bi rastî ez ji we re dibêjim, ev tiştên ha hemû wê bên ser vî nişî.

Îsa li ser Orşelîmê Dilorîne

(Lûqa 13:34-35)

³⁷«Wax Orşelîm, heywax Orşelîma ku pêxemberan dikeje û yê ku ji wê re hatine şandin dide ber keviran. Ka çawa mirîşk çîçikên xwe di bin çengên xwe de dicivîne, çend caran min jî xwest ku ez zarokên te bicivînim, lê we nexwest. ³⁸Va ye, mala we wê li we wêran û vala bimîne. ³⁹Çimkî ez ji we re dibêjim, êdî careke din hûn min nabînin, heta ku hûn bêjin: «Yê ku bi navê Xudan tê pîroz be!»^o »

Îsa ji pêşî ve li ser Wêranbûna Perestgehê Dibêje

(Marqos 13:1-2; Lûqa 21:5-6)

24 Gava ku Îsa ji Perestgehê derket û çû, şagirtên wî nêzîkî wî bûn û xwestin ku bala wî bikişînin ser avahiyên Perestgehê. ²Wî ji wan re got: «Hûn van hemûyan dibînin? Bi rastî ez ji we re dibêjim, li vir kevir li ser kevir namîne. Qet tişteke namîne ku neyê hilweşandin!»

^o 23:39 Ji: Zebûr 118:26

Tengahiyên Mezin

(Marqos 13:3-13; Lûqa 21:7-19)

³Çaxê Îsa li Çiyayê Zeytûnê rûdinişt, şagirtên wî bi serê xwe hatin ba wî û jê re gotin: «Ji me re bêje, ka ev tişt wê kengê bibin? Çi wê bibe nîşana hatina te û dawiya dinyayê?» ⁴Îsa bersîva wan da û got: «Hay ji xwe hebin, ku tu kes we nexapîne. ⁵Çimkî gelek wê bi navê min bên û bêjin: «Mesîh ez im» û wê gelean bixapînin. ⁶Hûnê dengê şeran û li ser şeran bibihîzin. Hay jê hebin û netirsin. Tiştên weha divê bibin, lê hê dawî nehatiye. ⁷Milet wê li hember miletan, padîşahî li hember padîşahiyan rabin. ⁸Û wê li cih cihan xela û erdhejîn çêbin. ⁸Lê ev tiştên ha hemû destpêka janan in.

⁹«Hingê wê we teslîm bikin, da ku êşê bi we bidin kişandin û we bikujin. Ji ber navê min hemû milet wê ji we nefret bikin. ¹⁰Hingê gelek wê ji rê derkevin, hevdû bidin dest û ji hev nefret bikin. ¹¹Û gelek pêxemberên derewîn wê derkevin û gelean bixapînin. ¹²Bi zêdebûna neheqiyê, hezkirina gelean wê sar bibe. ¹³Lê yê ku heta dawiyê ra-gire*, ewê xilas bibe. ¹⁴Û ev Mizgîniya Padîşahiye wê li seranserê dinyayê bê dayîn, da ku ji hemû miletan re bibe şahidî û hingê dawî wê bê.

Felaketa Mezin

(Marqos 13:14-23; Lûqa 21:20-24)

¹⁵«Çaxê hûn tiştê mekruh ê ku xerakinê tîne, çawa ku Daniyêl pêxember got, li cihê pîroz rawestayî bibînin» – bila yê ku dixwîne fêm bike – ¹⁶«hingê yên ku di Cihûstanê de ne bila birevin çîyan. ¹⁷Yê ku li ser banî be, bila neyê xwarê û tiştêkî ji hundir hilnede. ¹⁸Û yê ku li nav zeviyê be jî, bila venegere ku ebayê xwe hilde. ¹⁹Lê wey li wan ên ku di wan rojan de bizaro ne û dimêjînin! ²⁰Dua bikin ku reva we nekeve zivistanê an roja* Şemiyê. ²¹Çimkî hingê tengahiyeke wusa mezin wê çêbe, ku ji destpêka dinyayê ve tiştêkî weha çênebûye û tu caran çênabe jî. ²²Eger ew roj nehatana kurtkirin, tu kes xilas nedibû, lê ji bo xatirê yên bijartî ew roj wê bên kurtkirin. ²³Hingê eger yek ji we re bêje: «Va ye, Mesîh li vir e!» an jî: «Wa ye, ew li wir e!», bawer nekin. ²⁴Çimkî mesîhên derewîn û pêxemberên derewîn wê derkevin, wê nîşan û karên mezin çêkin, wusa ku eger bibe, ewê bijartiyên jî

bixapînin. ²⁵Va ye, min ji pêşî ve ev ji we re got. ²⁶Îcar, eger yek ji we re bêje: «Wa ye, Mesîh li çolê ye!» dernekevin derve, an bêje: «Va ye, li oda hundir e!», bawer nekin. ²⁷Çawa ku birûsk ji Rojhilat davêje û heta Rojava ronahî dike, hatina Kurê Mirov jî wê bi vî awayî be. ²⁸Kelaş li ku derê be, teyrên kelaşan jî wê li wê derê bicivin.

Vegeîna Kurê Mirov

(Marqos 13:24-27; Lûqa 21:25-28)

²⁹«Di pey tengahiya wan rojan de, di cih de,
Roj wê tarî bibe,
Û heyv ronahiya xwe nede,
Stêr wê ji ezmên bikevin.
Û rojgêranên* ezmanan wê ji riya xwe derkevin.

³⁰«Hingê nîşana Kurê Mirov wê li ezmên xuya bibe û hemû miletên li ser erdê wê li xwe bixin. Ewê bibînin ku «Kurê Mirov bi hêz* û rûmeta mezin li ser ewrên ezmên tê.»^p ³¹Ewê milyaketên xwe bi boriya dengbilind bişîne û milyaket wê bijartiyên wî ji çar aliyên, ji perekî ezmanan heta perê din bicivînin.

Dersa ji Dara Hêjîrê

(Marqos 13:28-31; Lûqa 21:29-33)

³²«Îcar ji dara hêjîrê vê dersê hîn bibin: Çaxê ku çiqilên wê dibişikvin û pelên wê şîn dibin, hûn dizanin ku havîn nêzîk e. ³³Bi vî awayî, çaxê ku hûn jî van hemû tiştan bibînin, bizanin ku ew nêzîk e, li devê derî ye. ³⁴Bi rastî ez ji we re dibêjim, heta ku ev tiştên ha hemû çênebin, ev nîfş qet nabihûre. ³⁵Erd û ezman wê bibihûrin, lê peyvên min tu caran nabihûrin.

Roj û Saeta ku Bi Tenê Xwedê Dizane

(Marqos 13:32-37; Lûqa 17:26-30, 34-36)

³⁶«Lê heçî ew roj û ew saet e, ne milyaketên ezmanan û ne jî Kur, ji Bav pê ve tu kes pê nizane. ³⁷Ka di rojên Nûh* de çawa bû, hatina Kurê Mirov jî wê wusa be. ³⁸Çimkî di wan rojên beriya tofanê de, mirovan dixwar û vedixwarin, jin dianîn û mêr dikirin; heta wê roja ku Nûh ket gemiyê, ³⁹wan pê nizanibû ku wê çi bibe, heta ku tofan rabû û ew hemû bi xwe re birin. Hatina Kurê Mirov jî wê bi vî awayî be. ⁴⁰Hingê

24:29 Binêre: Îşaya 13:10; 34:4

p 24:30 Ji: Daniyel 7:13. Binêre: Peyxama Yûhenna 1:7 **24:38** Destpêkirin 6-8

du mirov wê li nav zeviyê bin, yek wê bê birin û yek bê hiştin. ⁴¹Du jin wê bi destar bihêrin, yek wê bê birin û yek bê hiştin.

⁴²«Loma hişyar bimînin, çimkî hûn nizanin Xudanê we wê kîjan rojê bê. ⁴³Lê vê yekê bizanin: Eger malxwê malê bizaniya ku bi şev çî çaxî diz wê bê, ewê hişyar bima û nedihîşt ku ew bikeve xaniyê wî. ⁴⁴Ji ber vê yekê hûn jî amade bin, çimkî Kurê Mirov wê di saetekê de bê ku hûn nizanin.

Xulamê Dilsoz û Xulamê Bêbext

(Lûqa 12:35-48)

⁴⁵«Xulamê dilsoz û şehreza kî ye? Ewê ku axayê wî ew daniye ser xulamên xwe, da ku xwarina wan di dema wan de bide wan. ⁴⁶Xwezî bi wî xulamê ku gava axayê wî bê, wî li ser karê wî bibîne. ⁴⁷Bi rastî ez ji we re dibêjim, ewê wî deyne ser hemû malê xwe. ⁴⁸Lê eger ew xulamê xerab ji xwe re bêje: «Axayê min wê bi derengî bikeve» ⁴⁹û dest pê bike li hevalên xwe yên xulam bixe, bi serxweşan re bixwe û vexwe, ⁵⁰axayê wî xulamî wê di wê rojê de bê ku ew ne li hêviya wî ye û di wê saetê de ku ew pê nizane ⁵¹û wê wî perçe perçe bike û para wî bi durûyan re bide. Li wir wê bibe girîn û qirçîna diranan.

Mesela Deh Keçan

25 «Hingê Padişahiya Ezmanan wê bimîne vê yekê: Deh keçikan qendilên xwe hildan û çûn pêşiya zavê. ²Pênc ji wan bêaqil û pênc ji wan şehreza bûn. ³Yên bêaqil rahiştin qendilên xwe, lê bi xwe re dohn hilnedan. ⁴Lê yên şehreza bi qendilên xwe re, di derdanan de dohn jî hildan. ⁵Gava ku zava bi derengî ket, xewê ew hemû girtin û razan.

⁶«Nivê şevê dengê hat: «Va ye, zava tê! Derkevin pêşiya wî!» ⁷Hingê hemû keçik rabûn û qendilên xwe amade kirin. ⁸Yên bêaqil ji yên şehreza re gotin: «Hinekî ji dohnê xwe bidin me, çimkî qendilên me ditemirin.» ⁹Wan bersîv da û gotin: «Na, çênabe, ew têra me û we nake. Çêtir e ku hûn herin ba dohnfiroşan û ji xwe re bikirrin.» ¹⁰Lê çaxê ew çûn ku dohn bikirrin, zava hat. Keçikên ku amade bûn bi wî re ketin şahiya dîlanê û derî hat dadan. ¹¹Paşê keçên din jî hatin û gotin: «Mîrza, mîrza! Derî li me veke!» ¹²Wî li wan vegerand û got: «Bi rastî ez ji we re dibêjim, ez we nas nakim.»

¹³«Loma hişyar bimînin, çimkî hûn ne wê rojê û ne jî wê saetê dizanin.»

Mesela Telantan

(Lûqa 19:11-27)

¹⁴«Dîsa Padişahiya Ezmanan dimîne vê yekê: Zilamek hebû, gava ku çû welatekî din, gazî xulamên xwe kir û malê xwe spart wan. ¹⁵Wî li gor karîna her yekî ji wan da wan: Pênc telant* dan yekî, du telant dan yekî û telantek jî da yekî û derket riya xwe. ¹⁶Yê ku pênc telant standibûn, zû rabû, perê xwe da xebitandin û pênc telantên din kar kirin. ¹⁷Bi vî awayî yê ku du telant standibûn jî du telantên din kar kirin. ¹⁸Lê yê ku telantek standibû, rabû erd kola û perê axayê xwe veşart.

¹⁹«Piştî demeke dirêj axayê xulaman vegeriya û bi wan re hesabê xwe kir. ²⁰Yê ku pênc telant standibûn, hat û pênc telantên din jî anîn. Wî got: «Ezbenî, te pênc telant dabûn min. Binêre, min pêncên din jî qezenc kirin.» ²¹Axayê wî jê re got: «Aferim, xizmetkarê qenc û dilsoz! Tu di tiştên hindik de dilsoz derketî, ezê te deynim ser gelek tiştan. Were û beşdarî şahiya axayê xwe bibe!»

²²«Yê ku du telant standibûn jî hat û got: «Ezbenî, te du telant dabûn min; binêre, min diduyên din jî qezenc kirin.» ²³Axayê wî got: «Aferim, xizmetkarê qenc û dilsoz! Tu di tiştên hindik de dilsoz derketî, ezê te deynim ser gelek tiştan. Were û beşdarî şahiya axayê xwe bibe!»

²⁴«Piştî yê ku telantek standibû hat û got: «Ezbenî, min dizanibû ku tu mirovekî hişk î û cihê ku te lê neçandiye tu didirûyî û cihê ku te tov lê nereşandiye tu berhev dikî. ²⁵Loma ez tirsiyam, ez çûm, min telantê te di nav axê de veşart. Ha, ji te re telantê te.» ²⁶Axayê wî lê vegerand û got: «Hey xizmetkarê xerab û tiral! Madem te dizanibû cihê ku min lê neçandiye ez didirûm û cihê ku min tov lê nereşandiye ez berhev dikim? ²⁷Nexwe diviya te perên min danîna banqê, gava ku ez vegeriyam minê bi fayiza wan ve bistanda. ²⁸Ji bo vê yekê wî telantî ji wî bistînin û bidin wî yê ku deh telantên wî hene. ²⁹Çimkî yê ku pê re heye, wê ji wî re bê dayîn û bi ser de bê zêde kirin. Lê yê ku pê re tunebe, tiştê ku di destê wî de ye jî wê jê bê standin. ³⁰Lê vî xizmetkarê bêkêr bavêjin tariya derve. Li wir wê bibe girîn û qirçîna diranan.»»

Roja Dawî

³¹«Gava ku Kurê Mirov bi rûmeta xwe ve bê û hemû milyaket pê re, hingê ewê li ser textê xwe yê rûmetê rûne. ³²Hemû millet wê li ber wî bicivin û ewê wan ji hevdu veqetîne, wek ku şivan miyan ji bizinan vediqetîne. ³³Ewê mi-

yan bide aliyê xwe yê rastê, bizinan bide aliyê xwe yê çepê. ³⁴Hingê Padîşah wê ji yên li aliyê xwe yê rastê re bêje: «Werin, hûn pîrozên* Bavê min, wê Padîşahiya ku ji damezrandina dinyayê ve ji bo we hatiye amade kirin, bistînin. ³⁵Çimkî ez birçî bûm, we xwarin da min; ez tî bûm we av da min; ez xerîb bûm we ez hewandim; ³⁶ez tazî bûm, we ez bi cil kirim; ez nexweş bûm, hûn hatin serdana min; ez di zîndanê de bûm, hûn hatin ba min.»

³⁷«Hingê yên rast wê li wî vegeerînin û bêjin: «Ya Xudan, me kengê tu birçî dîtî û tu têr kirî, an kengê me tu tî dîtî û av da te? ³⁸Me kengê tu xerîb dîtî û tu hewandî, an tazî dîtî û tu bi cil kirî? ³⁹Me kengê tu nexweş an di zîndanê de dîtî û em hatin ba te?» ⁴⁰Padîşah wê bersîvê bide û ji wan re bêje: «Bi rastî ez ji we re dibêjim, we çî ji yekî ji van birayên min ên herî biçûk re kiribe, we ew ji min re kiriye.»

⁴¹«Hingê wê ji yên li milê xwe yê çepê re jî bêje: «Ji min dûr bikevin, hûn ên ku nifir lêbûyî, herin agirê herheyî yê ku ji bo Îblîs* û milyaketên wî hatiye amadekirin. ⁴²Çimkî ez birçî bûm, we xwarin neda min, ez tî bûm, we av neda min. ⁴³Ez xerîb bûm, we ez nehewandim. Ez tazî bûm, we ez bi cil nekirim. Ez nexweş û di zîndanê de bûm, hûn nehatin ba min.»

⁴⁴«Hingê ewê li wî vegeerînin û bêjin: «Ya Xudan, me kengê tu birçî, an tî, an xerîb, an tazî, an nexweş, an jî di zîndanê de dîtî û me alikariya te nekir?» ⁴⁵Hingê ewê bersîva wan bide û bêje: «Bi rastî ez ji we re dibêjim, we çî ji bo yekî ji vanên herî biçûk nekiribe, we ew ji bo min jî nekiriye.» ⁴⁶Îcar evên ha wê herin ezaba herheyî, lê yên rast wê herin jiyana herheyî.»

Şewira Kuştina Îsa

(Marqos 14:1-2; Lûqa 22:1-2; Yûhenna 11:45-53)

26 Gava ku Îsa ev hemû peyvên ha xilas kirin, ji şagirtên xwe re got: ²«Hûn dizanin ku piştî du rojan Cejna* Derbasbûnê ye. Wê Kurê Mirov bidin dest, da ku bê xaçkirin.»

³Hingê serekên kahînan û rihspiyên gel, li qesra Serokkahîne ku navê wî Qeyafa bû civiyan ⁴û bi hev şewirîn ku Îsa bi hîle bigirin û wî bikujin. ⁵Lê wan digot: «Bila ne di cejnê de be, da ku di nav xelkê de hengame çênebe.»

Îsa li Beytanyayê

(Marqos 14:3-9; Yûhenna 12:1-8)

⁶Gava Îsa li Beytanyayê li mala Şimûnê kotî bû, 7jinikekê di firaxeke mermerê spî de rûnê bîhnxweş ê gelek giranbiha anî. Çaxê ku Îsa li ser

sifrê rûniştîbû, wê rûn bi serê wî de rijand. ⁸Gava şagirtan ev dît, hêrs bûn û gotin: «Çima ev rûnê ha badîhewa çû? ⁹Ev dikaribû bi bihayekî giran bihata firotin û li belengazan bihata belavkirin.»

¹⁰Lê Îsa bi vê yekê dizanibû û ji wan re got: «Çima hûn jinikê diêşînin? Wê ji bo min tiştêkî qenc kir. ¹¹Çimkî belengaz hergav di nav we de ne, lê ez hergav ne li ba we me. ¹²Jinikê ev rûnê bîhnxweş bi ser bedena min de rijand, da ku min ji bo veşartinê amade bike. ¹³Bi rastî ez ji we re dibêjim, ev Mizgînî li ku dera dinyayê bê dayîn, ev tiştê ku vê jinikê kir jî wê ji bo bîranîna wê bê gotin.»

Xayîntiya Cihûda

(Marqos 14:10-11; Lûqa 22:3-6)

¹⁴Hingê yek ji diwanzdehan ku jê re Cihûdayê* Îsxeryotî digotin, çû ba serekên kahînan ¹⁵û ji wan pirsî: «Eger ez wî bidim destê we hûnê çi bidin min?» Îcar wan jî sî zîv* hejmartin û danê. ¹⁶Ji wê demê ve Cihûda li keysekê digeriya ku Îsa bide dest.

Îsa bi Şagirtan re Şîva Cejna Derbasbûnê Dixwe

(Marqos 14:12-21; Lûqa 22:7-13; Yûhenna 13:21-30)

¹⁷Di roja pêşî ya Cejna* Nanê Şkeva de şagirt hatin ba Îsa û jê pirsîn: «Tu dixwazî em li ku derê ji te re şîva Cejna* Derbasbûnê amade bikin ku tu bixwî?» ¹⁸Wî li wan vegerand û got: «Herin bajêr, ba filan mirovî û jê re bêjin: «Mamoste dibêje: Westê min nêzik bûye. Ezê Cejna Derbasbûnê bi şagirtên xwe re li mala te pîroz bikim.»» ¹⁹Wek ku Îsa ji wan re gotibû şagirtan kir û şîva Cejna Derbasbûnê amade kirin. ²⁰Gava bû êvar, ew bi diwanzdehan re li ser sifrê rûnişt. ²¹Îcar çaxê ku wan şîv dixwar Îsa got: «Bi rastî ez ji we re dibêjim, yek ji we wê min bide dest.» ²²Ew gelek xemgîn bûn û dest pê kirin yek bi yek ji wî pirsîn: «Gelo ez im, ya Xudan?» ²³Îsa li wan vegerand û got: «Yê ku bi min re pariyê xwe li firaxê xist, ew e yê ku wê min bide dest. ²⁴Ji xwe Kurê Mirov wek ku li ser wî hatiye nivîsîn, wê here. Lê wey li wî mirovê ku Kurê Mirov bide dest! Wê ji bo wî çêtir bûya ku ew nehata dinyayê.» ²⁵Hingê Cihûdayê ku wê ew bida dest, got: «Mamoste, ma ew kes ez im?» Îsa bersîv da: «Erê, te bi xwe got.»

Şîva Xudan

(Marqos 14:22-26; Lûqa 22:14-23; Korîntî I, 11:23-25)

²⁶Gava wan xwarin dixwar, Îsa nan hilda, şikir kir, ew şikand, da şagirtan û got: «Bigirin û bixwin, ev bedena min e.»

²⁷Piştire wî kasek hilda, şikir kir, da wan û got: «Hûn hemû ji vê vexwin. ²⁸Çimkî ev xwîna min a Peymanê* ye ku ji bo lêbihûrtina gunehan di ber gelekane de tê rijandin. ²⁹Ez ji we re dibêjim: «Êdî ez ji vî berê mêwê tu caran venaxwim, heta wê roja ku ez di Padîşahiya Bavê xwe de bi we re ji ya nû vexwim.»»

³⁰Piştî ku wan zebûrek strand, derketin Çiyayê Zeytûnê.

Îsa ji pêşî ve li ser Înkarkirina Petrûs Dibêje

(Marqos 14:27-31; Lûqa 22:31-34; Yûhenna 13:36-38)

³¹Hingê Îsa ji wan re got: «Îşev hûnê hemû li ser min dudilî û sist bibin, çimkî hatiye nivîsîn:

«Ezê li şivên bixim

Û miyên kerî wê belav bibin.»⁴

³²Lê piştî ku ez ji mirinê rabim, ezê beriya we herim Celîlê.» ³³Petrûs lê vegerand û got: «Hemû jî li ser te dudilî û sist bibin, ez tu caran dudilî û sist nabim.» ³⁴Îsa ji wî re got: «Bi rastî ez ji te re dibêjim, hema îşev, berî ku dik bang bide tê sê caran min înkare bikî.» ³⁵Petrûs got: «Eger lazim be ku ez bi te re bimirim jî, ez tu caran te înkare nakim.» Hemû şagirtan jî weha got.

Li Baxçê Gêtşemaniyê

(Marqos 14:32-42; Lûqa 22:39-46)

³⁶Hingê Îsa bi şagirtên xwe ve çû cihê ku jê re «Gêtşemanî» digotin û ji wan re got: «Hûn li vir rûnin, heta ku ez herim dera ha û dua bikim.» ³⁷Wî Petrûs û herdu kurên Zebedî bi xwe re birin û dest pê kir, keder û diltengiyê ew girt. ³⁸Hingê wî ji wan re got: «Dilê min gelek teng dibe, ez dikim bimirim. Li vir bin û bi min re hişyar bimînin.»

³⁹Hinekî pêşve çû, xwe deverû avêt erdê û dua kir: «Bavê min, eger bibe bila ev kasa tehl ji min derbas bibe. Lê bila ne wek ez dixwazim, lê wek ku tu dixwazî be.»

⁴⁰Piştire ew vegeriya ba şagirtan û ew di xew de dît. Ji Petrûs re got: «Ma we nikaribû hûn saetekê jî bi min re hişyar bimînin? ⁴¹Hişyar bimînin û dua bikin, da ku hûn nekevin ceribandî. Erê, ruh bi daxwaz e, lê beden lewaz e.»

⁴²Cara diduyan ew çû û dua kir: «Ya Bavê min, eger bêyî ku ez vê kasa tehl vexwim, ew ji min derbas nebe, bila daxwaza te bibe. ⁴³Îsa vegeriya û ew dîsa di xew de dît. Çimkî çavên wan ji xewê diçûn serhev. ⁴⁴Wî

⁴ 26:31 Ji: Zekerya 13:7

ew hiştin, careke din dûr ket, cara sisiyan dua kir û eynî peyv gotin. ⁴⁵Paşê vegeriya ba şagirtên xwe û ji wan re got: «Ma hûn hê jî radizin û bîhna xwe vedidin? Va ye, saet hat; Kurê Mirov dikeve destê gunehkaran. ⁴⁶Rabin, em herin. Va ye, yê ku min dide dest nêzîk bû.»

Girtina Îsa

(*Marqos 14:43-50; Lûqa 22:47-53; Yûhenna 18:3-12*)

⁴⁷Hê ew dipeyivî Cihûdayê ku yek ji diwanzdehan bû hat. Bi wî re elaleteke mezin a bi şûr û daran hebû. Ev ji aliyê serekên kahînan û rihspiyên gel ve hatibûn şandin. ⁴⁸Îcar ê ku ew bida dest bi wan re li ser îşaretekê li hev hatibû: «Ez kê ramûsim ew e, wî bigirin.» ⁴⁹Cihûda sererast hat ba Îsa û got: «Silav li te, mamoste!» û ew ramûsa. ⁵⁰Îsa lê vegerand û got: «Heval, tu ji bo çi hatiyî, wê bike.» Hingê ew mirov nêzîk bûn, dest avêtin Îsa û ew girtin. ⁵¹Li ser vê yekê, yekî ku bi Îsa re bû, şûrê xwe kişand, li xulamê Serokkahîn xist û guhê wî pekand. ⁵²Hingê Îsa ji wî re got: «Şûrê xwe bixe kalanê wî. Çimkî her kesê ku şûr bikişîne, ewê bi şûr bê kuştin. ⁵³Ma tu dibêjî qey ez nikarim ji Bavê xwe bixwazim û ew jî di cih de ji diwanzdeh lejyonan* zêdetir milyaketan bigihîne min? ⁵⁴Lê hingê Nivîsarên* Pîroz ên ku dibêjin divê weha bibe, wê çawa bên cih?»

⁵⁵Wê gavê Îsa ji elaletê re got: «Ma ez rêbirek im ku hûn bi dar û şûran hatine ku min bigirin? Her roj ez li Perestgehê rûdiniştim û min hîn fikir, lê we ez negirtim. ⁵⁶Lê ev hemû çêbûn, da ku nivîsarên pêxemberan bên cih.» Hingê hemû şagirtan ew hişt û reviyân.

Îsa li ber Civîna Giregiran

(*Marqos 14:53-65; Lûqa 22:54-55, 63-71; Yûhenna 18:13-14, 19-24*)

⁵⁷Yên ku Îsa girtin, ew birin ba Qeyafayê Serokkahîn. Li wir Şerîetzan û rihspî civiyabûn. ⁵⁸Petrûs ji dûr ve li pey wî hat, heta hewşa Serokkahîn. Ew derbasî hundir bû, bi parêzgeran re rûnişt, da ku dawiyê bibîne.

⁵⁹Îcar serekên kahînan û tevahiya civîna* giregiran li hember Îsa li şahidiya derewîn digeriyan ku biryara kuştina wî bidin. ⁶⁰Bi ser ku gelek şahidên derewîn derketin jî, tiştê ku lê digeriyan peyda nekirin. Li dawiyê du şahidên derewîn hatin ⁶¹û gotin: «Vî mirovî got: «Ez dikarim Perestgeha Xwedê hilweşînim û di sê rojan de ava bikim.»» ⁶²Hingê Serokkahîn rabû ser lingan û ji Îsa re got: «Ma tu bersivê nadî? Ev çi şahidî ye ku evên ha li ser te didin?» ⁶³Lê Îsa tu tişt negot.

Serokkahîn ji wî re got: «Ez te bi navê wî Xwedayê jîndar didim sondê, eger tu Kurê* Xwedê Mesîh* bî, ji me re bêje.»⁶⁴ Îsa ji wî re got: «Erê, wek ku te got, lê ez ji we re dibêjim:

Ji niha û pê ve, hûnê bibînin ku «Kurê Mirov

Li milê rastê yê hêza Xwedê rûniştî ye

Û li ser ewrên ezmên tê.»^r »

⁶⁵Hingê Serokkahîn cilên xwe çirandin û got: «Wî çêr* kir! Êdî çi hewcedariya me bi şahidan heye? Va ye, we çêrkirina wî bihîst.

⁶⁶Hûn çi dibêjin?» Wan lê vegerand û gotin: «Ew yê kuştinê ye!»

⁶⁷Hingê tif kirin rûyê wî û ew dan ber kulman. Hinekan jî sîle lê xistin ⁶⁸û gotin: «Ji me re pêxemberîtiyê bike, ey Mesîh! Ka kî bû ku li te xist?»

Petrûs Îsa Înkâr Dike

(Marqos 14:66-72; Lûqa 22:56-62; Yûhenna 18:15-18, 25-27)

⁶⁹Hingê Petrûs li derve, li hewşê rûniştibû. Keçikeye xizmetkar hat ba wî û got: «Tu jî bi Îsayê Celîlî re bûyî.»⁷⁰ Lê wî li ber hemûyan înkâr kir û got: «Ez nizanim ku tu çi dibêjî.»⁷¹ Çaxê ew çû ber dergeh, keçikeye din ew dît û ji yên li wê derê re got: «Evê ha bi Îsayê Nisretî re bû.»⁷² Wî dîsa bi sond înkâr kir û got: «Ez wî nas nakim!»⁷³ Piştî gavekê yên ku li wir bûn çûn ba Petrûs û gotin: «Bi rastî tu bi xwe jî yek ji wan î. Çimkî devoka te, te dide zanîn.»⁷⁴ Hingê wî dest bi nifiran kir, sond xwar û got: «Ez wî mirovî nas nakim!» Di cih de dîk bang da. ⁷⁵Li ser vê yekê peyva ku Îsa gotibû hat bîra Petrûs: «Berî ku dîk bang bide tê sê caran min înkâr bikî.» Hingê ew derket derve û bi dilşewatî giriya.

Cihûda Xwe Dadileqîne

(Marqos 15:1; Lûqa 23:1-2; Yûhenna 18:28-32; Karên Şandiyana 1:18-19)

27 Çaxê bû sibe hemû serekên kahînan û rihspiyên gel ji bo ku Îsa bikujin bi hev şewirîn. ²Ew girêdan, birin û dan destê Pilatosê walî.

³Hingê Cihûdayê ku Îsa dabû dest, gava dît ku çî biryar li ser wî hat dayîn, li kirina xwe poşman bû û sî zîv li serekên kahînan û rihspiyana zivirandin û got: ⁴«Min guneh kir. Ez bûm sedemê xwîna bêsûc.» Wan lê vegerand û gotin: «Me çî ji vê ye? Tu bifikire.»⁵ Cihûda zîv avêtin

^r 26:64 Ji: Zebûr 110:1; Daniyêl 7:13

nav Perestgehê û derket. Ew çû û wî xwe daleqand. ⁶Serekên kahînan zîv hildan û gotin: «Nabe ku em van peran bixin xezîna Perestgehê, çimkî perên xwînê ne.» ⁷Bi hev şewirîn û ji bo veşartina biyaniyan Zeviya Cerçêker kurrîn. ⁸Loma ji wê zeviyê re heta îro jî Zeviya Xwînê tê gotin. ⁹Hingê ew peyva ku bi devê Yêremya* pêxember hatibû gotin hat cih: «Wan sî zîv* girtin, bi wî bihayê ku hinekan ji zaryên Îsraêl ji bo wî vebirribûn ¹⁰û wan pê Zeviya Cerçêker kurrî, wek ku Xudan li min emir kiribû.»^s

Îsa li ber Pîlatosê Walî

(Marqos 15:2-5; Lûqa 23:3-5; Yûhenna 18:33-38)

¹¹Îsa li ber walî rawesta û wî jê pirsî: «Ma tu padîşahê Cihûyan î?» Îsa lê vegerand û got: «Erê, wek ku te got.» ¹²Çaxê ku ew ji aliyê serekên kahînan û rihspiyan ve hat sûcdarkirin, wî tu bersîv neda. ¹³Hingê Pîlatos jê pirsî: «Ma tu nabihîzî ku ew li hember te çiqas şahidiyê dikin?» ¹⁴Îsa bersîv neda û peyvek jî negot, wusa ku walî gelek şaş ma.

Îsa Cezayê Mirinê Distîne

(Marqos 15:6-15; Lûqa 23:13-26; Yûhenna 18:39-19:16)

¹⁵Adeta walî bû ku di cejnê de girtiyekî ku xelkê dixwest berde. ¹⁶Wê demê bi navê Barabas girtiyekî navdar hebû. ¹⁷Gava ku elalet civiya Pîlatos ji wan pirsî: «Hûn dixwazin ez kîjanî ji bo we berdîm? Barabas an Îsayê ku jê re dibêjin Mesîh?» ¹⁸Çimkî wî dizanibû ku wan Îsa ji çavnebarî girtiye û dane destê wî. ¹⁹Çaxê Pîlatos li ser kursiyê dîwanê rûniştibû, jina wî jê re ev xeber şand: «Nebe ku tu tiştekî bi wî mirovê rast bikî, çimkî îşev di xewna xwe de min ji rûyê wî gelek tengahî dît.»

²⁰Lê serekên kahînan û rihspiyan elalet qanî kirin ku bixwazin Barabas bê berdîm û Îsa bê kuştin. ²¹Walî ji wan pirsî: «Ji herduyan hûn dixwazin ku ez kîjanî ji bo we berdîm?» Wan jî got: «Barabas!» ²²Pîlatos got: «Nexwe ez bi Îsayê ku jê re dibêjin Mesîh çî bikim?» Hemûyan bersîv da: «Bila bê xaçkirin!» ²³Pîlatos pirsî: «Wî çî xerabî kiriye?» Lê ew hê bêtir qîriyan: «Bila bê xaçkirin!»

²⁴Gava Pîlatos dît ku tiştek ji destê wî nayê, lê hê bêtir hengame çêbibe, wî av hilda, li ber elaletê destê xwe şuşt û got: «Ez ji xwîna vî

^s 27:9-10 Ji: Zekerya 11:12-13; Yêremya 32:6-9

mirovî bêrî me. Ev karê we ye.»²⁵ Hemû xelkê bersîv da: «Bila xwîna wî di stûyê me û zarokên me de be!»²⁶ Hingê wî Barabas ji bo wan berda, Îsa da ber qamçiyên û da destê wan, da ku bê xaçkirin.

Leşker Tinazên Xwe bi Îsa Dikin

(Marqos 15:16-21; Yûhenna 19:2-3)

²⁷Hingê leşkerên walî Îsa birin qesrê û hemû tabûra* leşkeran li ser serê wî civandin. ²⁸Wan ew tazî kir û xiftanekî sor li wî kirin. ²⁹Tacek ji stiriyan honandin û dan serê wî. Çîtikek kirin destê wî yê rastê, li ber wî çûn ser çokan, tinazên xwe pê kirin û gotin: «Bijî padîşahê Cihûyan!»³⁰ Tif kirinê, çîtik ji dest standin û li serê wî xistin. ³¹Piştî ku tinazên xwe pê kirin, xiftan hilanîn û cilên wî lê kirin. Piştê ew birin ku wî xaç bikin.

Xaçkirina Îsa

(Marqos 15:22-32; Lûqa 23:27-43; Yûhenna 19:17-27)

³²Gava ku derketin derve, wan yekî Kûrênî dît ku navê wî Şimûn bû, wan bi zorê xaça Îsa bi wî dan hilgirtin. ³³Çaxê ew hatin wî cihê ku jê re «Golgota» digotin – ku tê mana «Qoqê Serî» – ³⁴wan li wir şerab û zîrav tevlihevkirî danê. Lê dema ku Îsa tam kir, nexwest vexwe.

³⁵Piştî ku wan ew xaç kir, wan cilên wî bi pişk li xwe leva* kirin. ³⁶Û li wir rûniştin û çavdêriya wî kirin. ³⁷Nivîsa sûcdarkirinê raserî serê wî danîn: EV ÎSAYÊ PADÎŞAHÊ CIHÛYAN E. ³⁸Hingê du rêbir jî bi wî re hatin xaçkirin; yek li milê wî yê rastê, yê din li milê wî yê çepê. ³⁹Yên ku di wir re derbas dibûn, serê xwe dihejandin, Îsa şermezar dikirin ⁴⁰û digotin: «Ka teyê Perestgeh hilweşanda û di sê rojan de ava bikira! Eger tu Kurê Xwedê bî, ji xaçê were xwarê û xwe xilas bike!»⁴¹ Bi vî awayî serekên kahînan, Şerietzan û rihspiyan jî tinazên xwe pê dikir û digotin: ⁴²«Yên din xilas kirin, lê nikare xwe xilas bike! Ew Padîşahê Îsraêlê ye! Ka bila niha ji xaçê bê xwarê, emê baweriyê bi wî binin. ⁴³Ew xwe dispêre Xwedê. Eger Xwedê ji wî hez bike, bila niha wî xilas bike. Çimkî wî got: «Ez Kurê Xwedê me.»»⁴⁴ Rêbirên ku bi wî re hatibûn xaçkirin jî bi vî awayî ew şermezar kirin.

Mirina Îsa

(Marqos 15:33-41; Lûqa 23:44-49; Yûhenna 19:28-30)

⁴⁵Piştî nivro saet ji diwanzdehan hefta saet sisîyan tarî ket ser seranserê welêt. ⁴⁶Saet li dora sisîyan Îsa bi dengêkî bilind qîriya:

«Elî, Elî, lama sabaxtanî?» ku tê maneya: «Xwedayê min, Xwedayê min, te çima ez berdamb?»⁴⁷ Gava hin ji yên ku li wir rawesta bûn ev bihîstin, gotin: «Ew gazî Êlyas* dike.»⁴⁸ Di cih de yek ji wan bezî û avgirek* hilda. Wî ew bi sihikê tije kir, bi serê çitikekê ve danî û dirêjî Îsa kir ku vexwe. «Yên din jî gotin: «Ka bihêle, em bibînin ma Êlyas wê bê ku wî xilas bike.»

⁵⁰Îsa careke din bi dengê bilind qîriya û ruhê xwe da. ⁵¹Di wê gavê de perda Perestgehê ji serî heta binî çiriya û bû du perçe. Erd hejiya û lat qelişîn. ⁵²Gor vebûn û gelek kesên pîroz ên ku miribûn, rabûn. ⁵³Ew jî goran derketin û piştî rabûna Îsa çûn Bajarê* Pîroz û ji aliyê gelekên ve hatin dîtin.

⁵⁴Gava sersed* û yên ku bi wî re çavdêriya Îsa dikirin erdhejin û tiştên bûyî dîtin, ji tirsê bizdiyan û gotin: «Bi rastî jî, ev Kurê Xwedê bû!»

⁵⁵Gelek jin li wir bûn û ji dûr ve temaşê dikirin. Ew ji Celîlê li pey Îsa hatibûn û ji wî re xizmet kiribûn. ⁵⁶Meryema* Mejdelanî, Meryema* diya Aqûb û Ûsiv û diya kurên Zebedî di nav wan de bûn.

Veşartina Îsa

(*Marqos 15:42-47; Lûqa 23:50-56; Yûhenna 19:38-42*)

⁵⁷Gava ku bû êvar, mirovekî dewlemend ê ji Arîmetyayê hat. Navê wî Ûsiv bû û ew bi xwe jî şagirtê Îsa bû. ⁵⁸Çû ba Pîlatos û cesedê Îsa jê xwest. Pîlatos jî emir kir ku bidin wî. ⁵⁹Ûsiv cesed hilanî, bi cawekî paqij ê keten pêça⁶⁰ û ew di gora xwe ya nû de ya ku di latê de kolabû veşart. Wî keviyekî mezin gêr kir ber devê gorê û çû. ⁶¹Meryema Mejdelanî û Meryema din li pêşberî gorê rûniştibûn.

Nobedarên Gorê

⁶²Dotira rojê – rojekê piştî roja* Amadekirinê – serekên kahînan û Fêrisî çûn ba Pîlatos û gotin: ⁶³«Ezbenî, di bîra me de ye hê ku ewê xapînok dijiya, gotibû: «Piştî sê rojan ezê rabim.»⁶⁴ Ji bo vê yekê emir bide, da ku gor heta sê rojan bê parastin. An na, şagirtên wî dikarin bèn cesedê wî bidizin û ji gel re bêjin ku ew ji nav miriyan rabûye. Hingê xapandina dawîn wê ji ya pêşî xerabtir be.»⁶⁵ Pîlatos got: «Nobedarên di emrê we de hene. Herin û hûn çawa dizanin, wusa gorê biparêzin.»⁶⁶ Ew jî çûn gor parastin, kevir mor kirin û nobedar danîn ber.

[§] 27:46 Ji: Zebûr 22:1

Rabûna Îsa ya ji nav Miriyan

(Marqos 16:1-8; Lûqa 24:1-12; Yûhenna 20:1-10)

28 Piştî Şemiyê, roja pêşî ya heftiyê serê sibê zû Meryema Mejdelanî û Meryema din çûn ku li gorê binêrin. ²Ji nişkê ve erdhejîneke mezin çêbû. Çimkî milyaketekî Xudan ji ezmên hat xwarê, çû ser gorê, kevir gêr kir û li ser rûnişt. ³Dîtina wî wek birûskê bû û cilên wî wek berfê spî bûn. ⁴Nobedar ji tirsî wî lerizîn û bûn wek miriyan.

⁵Milyaket ji jinan re got: «Hûn netirsîn, ez dizanim ku hûn li Îsayê ku hatibû xaçkirin digerin. ⁶Ew ne li vir e, wek ku wî gotibû, ew rabûye. Werin û wî cihê ku ew lê dirêjkirî bû bibînin. ⁷Îcar zû herin ji şagirtên wî re bêjin: «Ew ji nav miriyan rabûye û niha beriya we diçe Celîlê. Hûnê wî li wê derê bibînin. Va ye min ji we re got.»

⁸Jin bi lez ji gorê veheriyan, bi tirs û bi şahiyê mezin bezîn, da ku ji şagirtên wî re bêjin. ⁹Ji nişkê ve Îsa rastî wan hat û got: «Silav li we.» Ew nêzikî wî bûn, xwe avêtin lingên wî û perizînê*. ¹⁰Hingê Îsa ji wan re got: «Netirsîn. Herin û ji birayên min re bêjin, bila biçin Celîlê. Li wir ewê min bibînin.»

Bertîldayîna Nobedaran

¹¹Gava ku hê jin di rê de bûn, hinek ji nobedaran gihiştin bajêr û hemû tiştên bûyî ji serekên kahînan re gotin. ¹²Piştî ku serekên kahînan bi rihspiyan re civiyan û şewirîn, gelek pere dan leşkeran ¹³û gotin: «Bêjin: «Gava ku bi şev em razayî bûn şagirtên wî hatin û ew dizîn.» ¹⁴Eger ev bigihîje guhê walî, emê wî qanî bikin û xemê bi we nadin xwarin.» ¹⁵Wan jî pere standin û wek ku li wan hatibû şîretkirin, kirin. Ev gotin heta îro jî di nav Cihûyan de belav bûye.

Îsa Xwe Nîşanî Şagirtên Xwe Dide û Wan Dişîne

(Marqos 16:14-18; Lûqa 24:36-49; Yûhenna 20:19-23; Karên Şandîyan 1:6-8)

¹⁶Her yanzdeh şagirt çûn Celîlê, wî çiyayê ku Îsa ji wan re gotibû herinê. ¹⁷Gava ku wan ew dît, perizîn wî; lê hinek ji wan dudilî bûn. ¹⁸Hingê Îsa nêzikî wan bû û ji wan re got: «Li erdê û li ezmên hemû desthilatî ji min re hatiye dayîn. ¹⁹Loma herin û hemû miletan bikin şagirtên min: Wan bi navê Bav, Kur û Ruhê Pîroz imad* bikin, ²⁰hemû tiştên ku min li we emir kirine, hînî wan bikin, da ku pêk bînin. Va ye, ez herdem heta dawiya dinyayê bi we re me.»

Mizgîniya Îsa Mesîh li gor Marqos

Pêşgotin

Ev kitêb piştî Îsa*, di navbera salên 55 û 60an de, wek ku tê fêmkirin li Romayê hatiye nivîsîn.

Navê nivîskar di kitêbê de derbas nabe. Bi awayekî giştî tê zanîn ku nivîskar Yûhenna ye, ku bi navê Marqos tê naskirin (Karên Şandiyên 12:25). Marqos bi destê Petrûsê* Şandî* (resûl) bawerî bi Mesîh* anî (Petrûs I, 5:13). Navê diya Marqos Meryem bû. Bawermendên pêşî ji bo duakirinê li mala wan dicivîyan (Karên Şandiyên 12:12).

Marqos bi Pawlos û Barnabas re beşdarî Gera Mizgîndana pêşî bû (Karên Şandiyên 12:25; 13:5). Herweha di gelek cihên nivîsarê de jî tê dîtin, Marqos dide kişîkirin ku jiyana û karê Îsa* xizmeteke wusa ye, ku bi hêzeke* mezin û bi desthilatiyeke xurt û bêrawestî berdewam dike. Desthilatiya Îsa di hînkirin, derxistina cinan û beşişandina gunehên mirovan de tê dîtin. Bi pêşveçûna bûyeran re dilsoz û bawermendên Îsa bêtir ew fêm dikirin û dijminahiya yê ku li ber wî radibin jî zêdetir dibû. Marqos nozdeh kerametên ku Îsa kirine tîne zimên, ji hînkirina wî bêtir li ser wan radiweste.

Ev nivîsar dikare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Yûhennayê imadkar (1:1-13)

II. Xizmeta Îsa Mesîh a li Celîlê (1:14-7:23)

III. Serdana Sûr û Saydayê (7:24-30)

IV. Xizmet û hînkirina li bakûrê Celîlê (7:31-9:50)

V. Dawiya xizmeta li Pêreya û rêwitiya Orşelîmê (10:1-52)

VI. Îsa li Orşelîmê hîn dike; serwerên Cihûyan wî qebûl nakin (11:1-13:37)

VII. Girtin û xaçkirina Îsa (14:1-15:47)

VIII. Rabûna Îsa ya ji nav miriyan (16:1-8)

IX. Xuyabûna Îsa piştî rabûna wî û hilkişîna wî ya ezmanan (16:9-20)

Danezana Yûhennayê Imadkar*(Metta 3:1-12; Lûqa 3:1-18; Yûhenna 1:19-28)*

1 Ev destpêka Mizgîniya* Îsa Mesîhê Kurê* Xwedê ye. ²Di nivîsara Îşaya* pêxember de weha hatiye nivîsîn:
«Va ye, ez qasidê xwe di pêşiya te de dişînim.
Ewê riya te amade bike. ^a
³«Dengek li çolê gazî dike:
Riya Xudan* amade bikin,
Şiveriyên wî sererast bikin!» ^b »

⁴Û Yûhennayê* imadkar li çolê derket meydanê, mirov hîn dikirin ku tobe bikin, da ku li gunehên wan bê bihûrtin û ew bèn imadkirin*. ⁵Hemû xelkê Cihûstanê* û tevahiya Orşelîmiyan* dihatin ba wî, gunehên xwe eşkere dikirin û di Çemê Urdunê de bi destê wî imad dibûn. ⁶Yûhenna cilekî ji pirça devê li xwe kiribû û li piştta wî jî qayîşeke çermîn hebû. Wî kulî û hingivê çolê dixwarin. ⁷Wî dida bihîstin û digot: «Yê ku piştî min tê, ji min hêzdartir e û ez ne hêja me ku xwe bitewînim û benên çaroxa wî jî vekim. ⁸Min hûn bi avê imad kirin, lê ewê we bi Ruhê* Pîroz imad bike.»

Imadbûn û Ceribandina Îsa*(Metta 3:13-4:11; Lûqa 3:21-22; 4:1-13)*

⁹Îcar wan rojan Îsa* ji bajarê Nisreta Celîlê* hat û bi destê Yûhenna di Çemê Urdunê de imad bû. ¹⁰Îsa ji avê derket derneket, dît ku ezman qelişî û Ruh* wek kevokekê li ser wî danî. ¹¹Û dengek ji ezmanan hat: «Tu yî Kurê min ê delal. Dilê min bi te xweş e.»

¹²Di cih de Ruh, berê Îsa da çolê, ¹³ew çil rojî li çolê ma û ji aliyê Îblîs* ve hat ceribandin. Ew bi heywanên çolê re ma û milyaketan jê re xizmet dikir.

Îsa li Celîlê Dest bi Belavkirina Mizgîniyê Dike*(Metta 4:12-17; Lûqa 4:14-15)*

¹⁴Piştî girtina Yûhenna, Îsa hat herêma Celîlê* û dest bi dayîna Mizgîniya* Xwedê kir ¹⁵û got: «Wext hat, Padîşahiya* Xwedê nêzik bûye; tobe bikin û baweriya* xwe bi Mizgîniyê bînin!»

^a 1:2 Ji: Melaxî 3:1 ^b 1:3 Ji: Îşaya 40:3

Îsa Gazî Çar Masîgiran Dike

(Metta 4:18-22; Lûqa 5:1-11)

¹⁶Gava ku Îsa di perê Gola Celîlê re diçû, Şimûn* û birayê wî Endrawis dîtin. Wan tor davêtin golê, çimkî ew masîgir bûn. ¹⁷Îsa ji wan re got: «Li pey min werin, ezê we bikim nêçîrvanên mirovan.» ¹⁸Wan jî di cih de torên xwe hiştin û li pey wî çûn. ¹⁹Dema ku Îsa ji wê derê hinekî pêşve çû, kurên Zebedî, Aqûb* û birayê wî Yûhenna* dîtin. Wan di qeyikê de torên xwe vediçînin. ²⁰Îsa ew dîtin nedîtin gazî wan kir, wan jî bavê xwe bi karkeran re di qeyikê de hişt û li pey wî çûn.

Îsa Ruhê Nepak Dêrdixe

(Lûqa 4:31-37)

²¹Îcar ew gihîştin Kefernahûmê. Roja* Şemiyê hat û nehat, Îsa çû kinîştê* û dest bi hînkirinê kir. ²²Ew jî li hînkirina wî gelek şaş man. Çimkî wî ne wek Şerîetzanan*, lê bi desthilatî hînî wan dikir. ²³Hema hingê di kinîšta wan de mirovek hebû ku ruhê nepak ew girtibû. Wî bi qîrîn got: ²⁴«Ya Îsayê Nisretî, te çi ji me ye? Ma tu hatî ku me helak bikî? Ez dizanim tu kî yî: Tu Pîrozê* Xwedê yî!» ²⁵Îsa lê hilat* û got: «Deng neke û derkeve!» ²⁶Ruhê nepak jî ew vehejand û bi dengê bilind qîriya û jê derket. ²⁷Hemû heyirîn, ji hev pirsîn û gotin: «Ev çi kar e? Hînkirineke nû! Bi desthilatî ew emir li ruhên nepak dike û ew jî bi ya wî dikin.» ²⁸Û nav û dengê Îsa zûka li hawirdora Celîlê*, li her cihî belav bû.

Îsa Gelek Nexweşan Qenc Dike

(Metta 8:14-17; Lûqa 4:38-41)

²⁹Îsa ji kinîştê* derket derneket, bi Aqûb* û Yûhenna* re çû mala Şimûn* û Endrawis. ³⁰Xesûya Şimûn bi tayêketî radiza. Di cih de ji bo wê, ji Îsa re gotin. ³¹Ew jî çû ba wê, bi destê wê girt û rakir. Tayê ew berda û jinikê ji wan re xizmet kir. ³²Ëvarê, piştî ku roj çû ava, xelkê hemû nexweş û yên cinoyî* anîn ba wî. ³³Hemû xelkê bajêr li ber derî civiyabû. ³⁴Îsa gelek kesên bi nexweşiyên cûr bi cûr qenc kirin, gelek cin jî derxistin û nedihîşt ku cin gotinekê bêjin. Çimkî wan dizanibû ku ew kî ye.

Îsa Mizgîniya Xwedê di Celîlê de Belav Dike

³⁵Bi berbangê re, serê sibê zû Îsa rabû û derket, çû cihekî bêpêjin û li wir dua kir. ³⁶Şimûn û yên bi wî re, li Îsa geriyar ³⁷û gava ku wan ew

dît, jê re gotin: «Her kes li te digere.»³⁸ Wî ji wan re got: «Em herin cihêkî din, nav bajarên nêzîk, da ku ez li wan deran jî hîn bikim, çimkî ez ji bo vê yekê hatime.»³⁹ Îcar ew li hemû herêma Celîlê* digeriya û di kinîştên* wan de hîn dikir û cin derdixistin.

Îsa Yekî Kotî Paqij û Qenc Dike

(Metta 8:1-4; Lûqa 5:12-16)

⁴⁰Û kotiyek* hat, li ber Îsa çû ser çokan, lava kir û got: «Eger tu bixwazî, tu dikarî min paqij bikî.»⁴¹ Dilê Îsa pê şewitî, destê xwe dirêj kir, li wî da û got: «Ez dixwazim, paqij bibel!»⁴² Û di cih de kotîbûn jê çû û ew paqij bû. ⁴³Îsa bi hişkî tembîh li wî kir, di cih de ew ji ba xwe rêkir ⁴⁴û ji wî re got: «Binêre! Ji kesî re tiştêkî nebêje. Lê here, xwe nîşanî kahîn* bide û tiştê ku Mûsa* emir kiriye, pêşkêş bike, da ji wan re bibe şahidî, ku tu paqij bûyî.»⁴⁵ Lê ew derket, dest pê kir, bi eşkereyî peyivî û ev gotin belav kir, wusa ku Îsa êdî nikaribû bi eşkereyî here bajarekî, lê li derve, li cihên bêpêjin dima. Û xelk ji her aliyê ve dihatin ba wî.

Îsa Felciyekî Qenc Dike

(Metta 9:1-8; Lûqa 5:17-26)

2 Piştî çend rojan, dema ku Îsa vejeriya Kefernahûmê, hat bihîstin ku ew li mal e. ²Mirov di malê de wusa pîrr civiyabûn ku heta li ber derî jî cih nemabû. Îsa peyva* Xwedê hînî wan dikir. ³Îcar hin mirov hatin, felciyek ku ji aliyê çar kesan ve dihat hilgirtin anîn ba Îsa. ⁴Lê gava ji ber elaletê* rê nedîtin ku nêzîkî wî bibin, wan banê xaniyê ku ew lê dima qul kir û mirovê felcî tevî nivînên wî daxistin jêr. ⁵Gava ku Îsa baweriya* wan dît, wî ji yê felcî re got: «Lawo, li gunehên te hat bihûrtin.» ⁶Hinek Şerîetzan* li wir rûniştibûn û di dilê xwe de digotin: ⁷«Ev mirov çima wusa dibêje? Çêran* dike! Ma ji Xwedê pê ve, kî dikare li gunehan bibihûre?»

⁸Îsa jî di cih de bi ruhê xwe bi fikrên wan hesiya û got: «Hûn çima tiştên weha di dilê xwe de dibêjin? ⁹Ma kîjan hêsanîtir e? Mirov ji yê felcî re bêje: «Li gunehên te hat bihûrtin» an bêje: «Rabe, nivînên xwe hilîne û rêve here?»¹⁰ Lê ji bo hûn bizanin ku desthilatiya Kurê* Mirov heye ku li ser erdê li gunehan bibihûre...»¹¹ Ji yê felcî re got: «Ez ji te re dibêjim: Rabe, nivînên xwe hilîne û here mala xwe.»¹² Zilam jî rabû, di cih de nivînên xwe hılanîn û li ber hemûyan derket û çû. Hemû jî heyirî man, pesnê Xwedê dan û gotin: «Me tiştêkî wusa tu caran nedîtiye!»

Îsa Gazî Lêwî Dike

(Metta 9:9-13; Lûqa 5:27-32)

¹³Îsa careke din çû perê golê. Hemû elalet* dihat ba wî û wî jî ew hîn dikirin. ¹⁴Çaxê ku Îsa derbas dibû, Lêwiyê* kurê Halfayos li cihê bacxanê rûniştî dît û jê re got: «Li pey min were.» Ew jî rabû û li pey wî çû. ¹⁵Gava ku Îsa li mala Lêwî li ser xwarinê bû, gelek bacgir* û gunehkar tevî wî û şagirtên* wî li ser sifrê rûdiniştin, çimkî yên li pey wî diçûn gelek bûn. ¹⁶Şerîetzanên* ku Fêrisî* bûn, dema ku Îsa bi bacgir û gunehkaran re li ser sifrê dîtin, ji şagirtên wî pirsîn: «Çima ew bi bacgir û gunehkaran re xwarinê dixwe?» ¹⁷Gava ku Îsa ev bihîst, ji wan re got: «Ne yên saxlem, lê yên nexweş hewcedarê hekîm* in. Ez nehatime gazî yên rast bikim, lê ez hatime gazî yên gunehkar bikim.»

Pirsa Rojîgirtinê

(Metta 9:14-17; Lûqa 5:33-39)

¹⁸Şagirtên* Yûhenna û Fêrisî bi rojî bûn. Hinek hatin ba Îsa û jê pirsîn: «Çima şagirtên Yûhenna û yên Fêrisiyî rojiyê digirin, lê şagirtên te rojiyê nagirin?» ¹⁹Îsa ji wan re got: «Heta zava bi wan re be, ma dibe ku xelkê dawetê rojiyê bigirin? Heta zava bi wan re be, ew nikarin rojiyê bigirin!» ²⁰Lê rojên ku zava ji wan bê standin wê bên. Hingê, wê rojê, ewê rojiyê bigirin.

²¹«Tu kes bi perçê qumaşê ku neçûye hev cilê kevin pîne nake. Eger bike, pînê nû ji cilê kevin diqete û cihê qetiyayî hê xerabtir dibe. ²²Û tu kes şeraba nû naxe meşkên kevin. Eger bixeyê, şerab wê meşkan bidirîne, hem şerab ziyar dibe, hem jî meşk. Na, şeraba nû dixin meşkên nû.»

Pirsa Roja Şemiyê

(Metta 12:1-8; Lûqa 6:1-5)

²³Îsa rojeke* Şemiyê di nav dexlan re dibihûrî. Çaxê şagirtên* wî rêve diçûn, dest pê kirin, simbilên genim çinîn. ²⁴Fêrisiyî* ji Îsa re got: «Binêre! Çima şagirtên te tiştê ku roja* Şemiyê nabe dikin?» ²⁵Îsa li wan vegerand û got: «Ma we nexwendiyê ku Dawid* û yên pê re gava birçî bûn û hewcedariya wan hebû, wî çi kir? ²⁶Di dema Evyatarê Serokkahîn de ew ket Mala* Xwedê û nanê* pêşberiyê xwar, ku xwarina wî nanî ji bilî kahînan* ji kesî din re çênabe. Bi ser de jî,

Dawid nan da yê bi xwe re.» ²⁷Hingê Îsa ji wan re got: «Roja Şemiyê ji bo mirovan hat danîn, ne ku mirov ji bo roja Şemiyê! ²⁸Bi vî awayê Kurê* Mirov Xudanê roja* Şemiyê ye jî.»

Qenckirina Mirovekî Desthişkbûyî

(Metta 12:9-14; Lûqa 6:6-11)

3 Îcar Îsa careke din ket kinîştê*. Li wê derê mirovek hebû ku destê wî hişk bûbû. ²Çavên wan li Îsa bûn, ka ewê roja Şemiyê wî qenc bike, da ku wî sûcdar bikin. ³Îsa ji mirovê ku destê wî hişk bûbû re got: «Ka rabe, li navendê raweste!» ⁴Piştê ji wan re got: «Ma di roja Şemiyê de qencîkirin an xerabîkirin, xilaskirina jiyana mirovekî an kuştin cayîz e?» Lê wan devê xwe girt. ⁵Îsa bi hêrs li wan ên ku li hawirdora wî bûn nêrî, ji ber serhişkiya wan xemgîn bû û ji zilam re got: «Destê xwe dirêj bike.» Wî jî dirêj kir û destê wî qenc bû. ⁶Fêrisî* derketin derve û di cih de bi alîgirên Hêrodês* re şewirîn, ka ewê cawa Îsa bidin kuştin.

Civata li Perê Golê

⁷Îsa bi şagirtên* xwe ve xwe da perê golê. Ji Celîlê* elaleteke* mezin li pey wî hat. ⁸Gava ku wan kirinên wî bihîstin, ji Cihûstanê*, ji Orşelîmê*, ji Îdûmeyê* û ji aliyê Urdunê, ji herêma Sûr* û Saydayê gelek mirov hatin ba wî. ⁹Hingê Îsa ji şagirtên xwe re got ku ji wî re qeyikekê amade bikin, da ku di nav elaletê de neyê dehfandin. ¹⁰Çimkî wî gelek kes qenc kiribûn, wusa ku yên êşên wan hebûn, ji bo ku destê xwe li wî bidin, li wî teng dikirin. ¹¹Dema ku ruhên nepak ew didîtin, li ber wî deverû xwe davêtin erdê, diqîriyan û digotin: «Tu Kurê* Xwedê yî!» ¹²Lê Îsa hişk li wan emir dikir, da ji kesî re nebêjin ku ew kî ye.

Hilbijartina Her Diwanzdeh Şagirtan

(Metta 10:1-4; Lûqa 6:12-16)

¹³Îsa hilkişiya çiyê û kesên ku wî dixwestin gazî ba xwe kirin. Ew jî hatin ba wî. ¹⁴Wî diwanzdeh kes hilbijartin ku bi wî re bimînin û wan bişîne ku Mizgîniyê* bidin, navê wan kir Şandî* ¹⁵û wî desthilatî da wan ku cinan derxin. ¹⁶Diwanzdeh kesên hilbijartî ev in: Şimûn – ku navê wî kir Petrûs* – ¹⁷Aqûbê* Zebedî û birayê wî Yûhenna* – wî navê

Boanerces li wan kir, ku tê mana «Kurên Gurîna Ezmên» – ¹⁸Endrawis, Filîpos, Bertolomeyos, Metta*, Tûma, Aqûbê kurê Halfayos, Tedayos, Şîmûnê welatparêz ¹⁹û Cihûdayê* Îsxeryotî yê ku Îsa da dest.

Îsa û Belzebûl

(Metta 12:22-32; Lûqa 11:14-23; 12:10)

²⁰Paşê Îsa çû malekê. Dîsa ewqas elalet civiya, wusa ku nikaribûn xwarinê jî bixwin. ²¹Dema mirovên wî ev yek bihîstin, derketin ku wî bigirin, çimkî wan digot: «Wî hişê xwe winda kiriye!» ²²Û Şerîetzanên* ku ji Orşelîmê* daketibûn, digotin: «Belzebûl* bi wî re ye. Ew bi destê mîrê cinan, cinan derdixe!» ²³Îsa jî ew gazî ba xwe kirin û bi meselan ji wan re got: «Îblîs* çawa dikare Îblîs derxe? ²⁴Eger di nav padîşahiyeke de dubendî hebe, ew padîşahî nikare bimîne. ²⁵Û eger di nav malekê de dubendî hebe, ew mal nikare bimîne. ²⁶Û eger Îblîs li hember xwe rabe û bi xwe re bikeve dubendiyê, nikare bimîne û êdî dawiya wî hatiye. ²⁷Lê belê tu kes nikare bikeve mala mêrxasekî û talan bike. Divê pêşî wî mêrxasî girêde û piştê mala wî talan bike.

²⁸«Bi rastî ez ji we re dibêjim, hemû guneh û çêrên* kurên mirovan wê li wan bîn bihûrtin, ²⁹lê belê kî ku çêrî Ruhê* Pîroz bike, tu caran lê nayê bihûrtin; ew bi gunehê herheyî sûcdar e.» ³⁰Îsa weha peyivî, çimkî wan digot: «Ruhê nepak bi wî re heye.»

Dê û Birayên Îsa

(Metta 12:46-50; Lûqa 8:19-21)

³¹Dê û birayên Îsa hatin, li derve rawestan, yek şandin pey wî û gazî wî kirin. ³²Elalet li dora wî rûdinişt, îcar jê re gotin: «Va ye, diya te û birayên te li derve ne, li te digerin.» ³³Îsa li wan vegerand û got: «Diya min û birayên min kî ne?» ³⁴Hingê li kesên li dora xwe rûniştî nêrî û got: «Va ne, diya min û birayên min! ³⁵Kî ku daxwaza Xwedê bîne cih, birayê min, xwişka min û diya min ew e.»

Mesela Erdê Qenc û Neqenc

(Metta 13:1-9; Lûqa 8:4-8)

4 Îsa dîsa li perê golê dest bi hînkirinê kir. Elaletêke wusa mezin li dora wî civiya ku ew li qeyika li ser golê siwar bû û rûnişt. Hemû elalet li perê golê bû ²û wî gelek tişt bi meselan hînî wan dikir. Di hînkirina xwe de got: ³«Guhdarî bikin! Cotkar derket ku tov biçîne. ⁴Çaxê wî tov direşand, hinek jê ket teniştê rê, teyr hatin û ew xwarin.

⁵Û hinek ket ser erdê kevirî yê ku axa wî kêmbû û ji ber ku ax ne kûr bû, ew zû şînbû. ⁶Gava roj hilat, ew kizirî; ji ber ku rayê* wî tunebû, hişk bû. ⁷Û hinekî din ket nav stiriyan, stirî mezînbû û ew fetisandin û wî ber neda. ⁸Û hinek ket ser erdekî qenc û şînbû, mezînbû û ber da, hinekan sî, hinekan şêst, hinekan sed qat ber dan.»

⁹Û Îsa ji wan re got: «Ewê ku guhên wî ji bo bihîstinê hene, bila bibihîze.»

Armanca Meselan

(Metta 13:10-17; Lûqa 8:9-10)

¹⁰Gava Îsa bi tenê ma, diwanzdehan û kesên ku li hawirdora wî bûn li ser meselan jê pirsîn. ¹¹Wî li wan vegerand û got: «Sirên Padîşahiya* Xwedê ji we re hatine dayîn, lê ji bo wan ên ku li derve ne, her tişt bi meselan tê gotin, ¹²da ku:

«Çiqas bibînin jî tenegehîjin;

Çiqas bibihîzin jî fêm nekin;

Nebe ku vegerin û li wan bê bihûrtin.»^c

Şîrovekirina Mesela Erdê Qenc û Neqenc

(Metta 13:18-23; Lûqa 8:11-15)

¹³Îsa ji wan re got: «Ma hûn vê meselê fêm nakin? Nexwe hûnê çawa hemû meselan fêm bikin? ¹⁴Cotkar peyvê* diçîne. ¹⁵Yên li teniştê rê, ew cihê ku peyv lê hatiye çandin, ew in ku dibihîzin, lê di cihê de Îblîs* tê û peyvê ji dilê wan dertîne. ¹⁶Yên li ser erdê kevirî hatine çandin jî ew in ku gava peyvê dibihîzin, di cihê de bi şahî wê qebûl dikin, ¹⁷lê ji ber ku rayê* wan tune, ew tenê demeke kurt dimînin. Dema ku ji bo peyvê cefâ û tengahiyê dibînin, zû ji rê derdikevin. ¹⁸Û yên di nav stiriyan de hatine çandin ew in, ku peyvê dibihîzin, ¹⁹lê xema vê dinyayê û xapandina dewlemendiyê û xwestina tiştên din dikevin navê û peyvê difetisînin û peyv bêber dimîne. ²⁰Û yên di erdê qenc de hatine çandin ew in ku peyvê dibihîzin, qebûl dikin. Hinek sî, hinek şêst û hinek jî sed qatî ber didin.»

Ronahiya Çirayê

(Lûqa 8:16-18)

²¹Û Îsa ji wan re got: «Gava qendilê tînin hundir, ma ji bo ku bixin bin melkebê an jî bin nivînan tînin? Ma ne ji bo danîna ser şamdankê

^c 4:12 Ji: Îşaya 6:9-10

ye? ²²Tu tiştê veşartî tune ku neyê eşkerekirin, ne jî tiştêkî nixumandî heye ku nekeve ber ronahiyê. ²³Guhên kê ji bo bihîstinê hebin, bila bibihîze.» ²⁴Û wî ji wan re got: «Bala xwe bidin tiştên ku hûn dibihîzin. Hûn bi kîjan pîvanê bipîvin, bi wê pîvanê wê ji we re jî bê pîvandî û bi ser de jî wê bê zêdekirin. ²⁵Çimkî bi kê re hebe, wê bêtir ji wî re bê dayîn û bi kê re tunebe, tiştê ku pê re heye jî, wê jê bê standin.»

Padîşahiya Xwedê

²⁶Û Îsa got: «Padîşahiya* Xwedê dimîne vê yekê: Zilamek li erdê tov diçîne. ²⁷Bi şev radize, bi roj radibe, tov şîn dibe û mezin dibe û mirov nizane ku ev çawa dibe. ²⁸Erd ji ber xwe ber dide; pêşî zil dide, piştê diseride, paşê jî liba gihîştî di simbil de dide. ²⁹Gava ku ber digihîje, mirov êdî dasê davêjê, çimkî dema dirûna wî hatiye.»

Mesela Liba Xerdelê

(Metta 13:31-35; Lûqa 13:18-19)

³⁰Îsa got: «Gelo em Padîşahiya Xwedê bimînînin çi? An jî em wê bi kîjan meselê bêjin? ³¹Ew dimîne liba xerdelê. Gava tê çandin, ji hemû tovên li ser erdê biçûktir e. ³²Lê gava digihîje, ji hemû pincaran mezintir dibe û çiqilên mezin dide, wusa ku teyrên ezmên dikarin di bin siya wê de bi cih bibin.»

³³Bi gelek meseleyên bi vî awayî li gor ku ew têdigihîştin, wî peyv* ji wan re digot. ³⁴Bê mesele ji wan re tiştêk nedigot, lê gava ew bi tenê bûn, ji şagirtên xwe re her tişt vedikir.

Îsa Bagerê Radiwestîne

(Metta 8:23-27; Lûqa 8:22-25)

³⁵Wê rojê, gava ku bû êvar, Îsa ji şagirtên xwe re got: «Em derbasî wî aliyê golê bibin.» ³⁶Şagirt ji elaletê veqetiyar, ketin qeyika ku Îsa tê de bû û wan ew bi xwe re bir. Qeyikên din jî bi wî re bûn. ³⁷Îcar bagereke mezin rabû, pêlan wusa li qeyikê dixist ku êdî ew bi avê tije dibû. ³⁸Lê Îsa di paşîya qeyikê de serê xwe danîbû ser balgehekê û radiza. Wan ew hişyar kir û gotin: «Mamoste, ma ne xema te ye ku em helak bibin?» ³⁹Îsa rabû, li bayê hilat* û emir li golê kir: «Raweste, bêdeng be!» Ba sekînî, bêpêjiniyeke mezin çêbû. ⁴⁰Îsa ji şagirtan re got: «Hûn çima ditirsin? Ma hê baweriya* we tune?» ⁴¹Tirseke mezin ket ser wan û ji hevdû re gotin: «Gelo ev kî ye ku hem ba, hem jî gol bi ya wî dikin?»

Îsa Yekî Cinoyî Qenc Dike

(Metta 8:28-34; Lûqa 8:26-39)

5 Ew derbasî aliyê din ê Gola Celilê bûn û gihîştin herêma Girasîniyan. ²Gava ku Îsa ji qeyikê derket, wê gavê ji nav goristanê mirovek rastî wî hat ku bi ruhê nepak ketibû. ³Ew di nav goran de dijiya û tu kesî nikaribû bi zîncîran jî wî girêde; ⁴çimkî gelek caran ew bi qeyd û zîncîran girêdabûn, lê wî zîncîr qetandibûn û qeyd şikandibûn. Tu kesî nikaribû ew zeft bikira. ⁵Hergav, bi şev û roj di goristanan de, li serê çiyên diqîriya û xwe bi kevîran birîndar dikir.

⁶Gava wî Îsa ji dûr ve dît, bi lez hat, jê re çû ser çokan ⁷û bi dengekî bilind qîriya û got: «Ya Îsa, Kurê* Xwedayê Herî Berz, ma te çi ji min e? Ji bo xatirê Xwedê, min nede ezabê!» ⁸Çimkî Îsa gotibû: «Hey ruhê nepak, ji vî mirovî derkeve!» ⁹Îsa jê pirsî: «Navê te çi ye?» Wî jî got: «Navê min Lejyon* e, çimkî em gelek in.» ¹⁰Wî pîrr ji Îsa lava kir ku ew wan neşîne derveyî wê herêmê. ¹¹Û li wir, li pala çiyê garaneke mezin a berazan diçêriya. ¹²Ruhên nepak ji Îsa lava kirin û gotin: «Me bişîne nav berazan ku em bikevin nav wan.» ¹³Wî jî destûr da wan, ruhên nepak jî derketin û ketin nav berazan. Ew garana ku nêzîkî du hezar beraz bû, wê xwe di kaşê re avêt golê û xeniqî ¹⁴Gavanên berazan reviyên û ev xeber li bajêr û li gundan belav kirin. Û xelk jî hatin ku tiştên bûyî bibînin. ¹⁵Ew hatin ba Îsa û wan ew mirovê ku lejyoneke* cinan tê de bû, bi cil û li ser hişê xwe û rûniştî dît. Hingê ew tirsîyan. ¹⁶Yên ev yeka ku ji wî mirovê cinoyî* re hat kirin û tiştê ku bi berazan hat, dît, ji xelkê re gotin. ¹⁷Û wan dest pê kirin ku Îsa kirin ku ew jî herêma wan here.

¹⁸Gava Îsa ket qeyikê, ew mirovê ku cinoyî bû jê lava kir ku bi wî re here. ¹⁹Lê Îsa nehişt û jê re got: «Vegere mala xwe û ji maliyên xwe re bêje ku Xudan* ji bo te çi kir û çawa li te hat rehmê.» ²⁰Ew jî çû û eva ku Îsa ji bo wî kiribû li herêma Dêkapolisê* belav kir û her kes şaş ma.

Vejandina Keçekê û Qencbûna Jinekê

(Metta 9:18-26; Lûqa 8:40-56)

²¹Gava Îsa dîsa bi qeyikê derbasî aliyê din bû, elaleteke mezin li dora wî civiya. Ew li perê golê disekinî. ²²Yek ji serekên kinîştê ku navê wî Yayîros bû, hat ba wî. Gava wî Îsa dît, xwe avêt ber lingên wî, ²³jê gelek lava kir û got: «Keçika min a biçûk li ber mirinê ye. Were

û destên xwe deyne ser wê, da ku ew qenc bibe û bijî.»²⁴ Îsa rabû bi wî re çû.

Elaleteke mezin li pey wî diçû û der û dor lê teng dikir.²⁵ Û jinikek li wir hebû ku ji diwanzdeh salan ve xwîn jê diçû.²⁶ Wê ji destê gelek hekîman* gelek êş kişandibû û hemû hebûna xwe mezaxtibû, dîsa feyde nedîtibû, lê hê xerabtir bûbû.²⁷ Jinikê tiştên ku li ser Îsa hatibûn gotin, bihîstibû. Di nav elaletê de ji pişt ve hat û destê xwe li kirasê wî da.²⁸ Çimkî wê di dilê xwe de digot: «Bi tenê ez destê xwe li kirasê wî bidim, ezê qenc bibim.»²⁹ Û di cih de xwîna ku jê diçû çikiya û jinikê jî ji bedena xwe fêr kir ku ji êşa xwe qenc bû.³⁰ Îsa di cih de pê hesiya ku hêzek jê çû, di nav elaletê de zivirî û pirsî: «Kê destê xwe li cilên min da?»³¹ Şagirtên wî gotin: «Tu dibînî ku elaletê der û dor li te teng kiriye, hê jî tu dibêji: «Kê destê xwe li min da?»»³² Lê Îsa çav li dora xwe digerland ku bibîne, kê ev kiriye.³³ Jinikê dizanibû ku çî bi wê hatiye kirin, bi tirs û lerz hat û xwe avêt ber lingên wî û hemû rastî got.³⁴ Îsa jî wê re got: «Keça min, baweriya* te tu qenc kirî. Bi silamet here û ji êşa xwe sax bibe.»

³⁵ Îsa hê dipeyivî, ji mala serekê kinîştê mirov hatin û gotin: «Keçika te mir. Tu çima hê mamoste diwestîni?»³⁶ Gava Îsa ev bihîst, wî ji serekê kinîştê re got: «Netirse, bi tenê bawer bike!»³⁷ Wî nehişt ku ji bilî Petrûs, Aqûb* û birayê wî Yûhenna kes li pey wî bê.³⁸ Çaxê gihîştin mala serekê kinîştê, Îsa dît ku dikin qîjeqîj, digirîn û diqîrin.³⁹ Gava ew ket hundir, ji wan re got: «Çima hûn dikin qîjeqîj û digirîn? Zarak nemiriye, lê di xew de ye.»⁴⁰ Îcar ew pê kenîyan.

Lê Îsa hemû derxistin derve, dê û bavê zarokê û her sê şagirtên xwe birin û ket cihê ku zarok lê bû.⁴¹ Destê zarokê girt û jê re got: «Talîta qûm!» ku bê wergerandin: «Keçikê, ez ji te re dibêjim: Rabe!»⁴² Keçik di cih de rabû û geriya. Ew diwanzdeh salî bû. Îcar ew yekcar şaş man.⁴³ Îsa hişk li wan emir kir ku vê yekê ji kesî re nebêjin û ji wan re got ku xwarinê bidin keçikê.

Îsa li Bajarê Xwe Nisretê Tê Redkirin

(Metta 13:53-58; Lûqa 4:16-30)

6 Îsa jî wir derket û çû bajarê xwe. Şagirtên wî jî li pey wî çûn.² Çaxê bû roja Şemiyê, wî di kinîştê de dest bi hînkirinê kir û gelekên ku ew bihîstin, gelek şaş man û gotin: «Vî mirovî ev tişt ji ku derê anîn? Ev çî şehrezayî ye ku jê re hatiye dayîn? Ev çî keramet in ku bi destê wî çêdibin?»³ Ma ev ne xerat e? Ma ev ne kurê Meryem*?

û birayê Aqûb, Yûsês, Cihûda û Şimûn e? Ma xwişkên wî ne li vir di nav me de ne?» Bi vî awayî ew ji wî enirîn.

⁴Îsa jî ji wan re got: «Pêxemberek* ji bajarê xwe, di nav mirovên xwe de û ji mala xwe pê ve, li cihên din ne bê siyanet* e.» ⁵Wî li wê derê nikaribû tu keramet bikira, bi tenê destên xwe danîn ser çend nexweşan û ew qenc kirin. ⁶Îsa li bêbaweriya wan şaş ma.

Şandina Diwanzdeh Şagirtan

(Metta 10:5-15; Lûqa 9:1-6)

Îsa li gundên hawirdorê digeriya û hîn dikir. ⁷Wî her diwanzdeh gazî ba xwe kirin û dest pê kir, ew cot bi cot şandin û li ser ruhên nepak desthilatî da wan. ⁸Li wan emir kir û got: «Ji bo rêwîtiyê ji bilî dar tu tiştî bi xwe re nebin: Ne nan, ne tûr û ne jî di kemberê de pere. ⁹Çaroxên xwe bikin piyê xwe, lê du kirasan wernegirin.» ¹⁰Ser ve zêde kir û got: «Her li ku derê ku hûn bikevin malekê, heta ku hûn ji wî cihî derkevin, li wê malê bimînin. ¹¹Ew cihên ku we qebûl nekin û guh nedin gotina we jî, gava hûn ji wir herin, toza lingên xwe biweşînin, da ku ev ji bo wan bibe şahidî.»

¹²Ew jî bi rê ketin û wan hîn kir ku mirov tobe bikin. ¹³Wan gelek cin derdixistin û rûn li gelek nexweşan didan û ew qenc dikirin.

Kuştina Yûhennayê Imadkar

(Metta 14:1-12; Lûqa 9:7-9)

¹⁴Û Hêrodês* padîşah ev yek bihîst, çimkî nav û dengê Îsa derketibû. Hinekan digot: «Ev Yûhennayê* imadkar e ku ji nav miriyan rabûye. Ji ber vê yekê karên hêzdar bi destê wî tên kirin.» ¹⁵Lê hinekan jî digot: «Ev Êlyas* e.» Hinekên din jî digotin: «Ev pêxemberek* wek pêxemberên dema berê ye.» ¹⁶Lê gava Hêrodês ev yek bihîst, wî got: «Yûhennayê ku min serê wî jêkiriye, ji nav miriyan rabûye.» ¹⁷Çimkî Hêrodês bi xwe Yûhenna dabû girtin, girêdabû û avêtibû zîndanê. Wî ev ji ber Hêrodiya jina Filîposê birayê xwe kir, çimkî wî ew ji xwe re anîbû. ¹⁸Lê Yûhenna jê re gotibû: «Nabe ku tu jinbira xwe bîni.» ¹⁹Loma kîna Hêrodiya ji Yûhenna hebû, dixwest ku wî bide kuştin, lê bi ser nediket, ²⁰çimkî Hêrodês ji Yûhenna ditirsiya û ew diparast; ji ber ku dizanibû Yûhenna mirovekî rast û pîroz* e. Gava ku guhê xwe dida gotina wî, ew heyirî dima, lê dîsa jî bi dilxweşî guhdariya wî dikir. ²¹Îcar fersendek derket. Hêrodês ji bo rojbûyîna xwe ziyafetek da malmezînan, serdarên leşkerî û giregirên Celîlê. ²²Gava keça

Hêrodiyayê ket hundir, reqisî û ev yek li Hêrodês û vexwendiyên li ser sifrê rûniştî xweş hat. Hingê padişah ji keçikê re got: «Tu ji min her çi dixwazî bixwaze, ezê bidim te.»²³ Û wî jê re ji dil sond xwar û got: «Tu ji min her çi bixwazî, ezê bidim te, heta nivê padişahiya xwe jî!»²⁴ Keçik derket û çû ji diya xwe pirsî: «Ez çi bixwazim?» Diya wê jî got: «Serê Yûhennayê imadkar!»²⁵ Keçik hema bi lez çû ba padişah û daxwaza xwe jê re got: «Ez dixwazim ku tu niha serê Yûhennayê imadkar li ser sêniyekê bidî min.»²⁶ Padişah gelek xemgîn bû. Lê ji ber ku li pêşberî vexwendiyên sond xwaribû, nexwest soza ku daye wê, bişikêne.²⁷ Padişah hema celad şand, emir lê kir ku serê Yûhenna bîne. Celad jî çû zîndanê, serê wî jêkir²⁸ û li ser sêniyekê anî û da keçikê. Wê jî ew bir û da diya xwe.²⁹ Gava ku şagirtên* Yûhenna ev yek bihîstin, hatin cesedê wî birin û di gorekê de veşartin.

Îsa Pênc Hezar Mirovan Têr Dike

(Metta 14:13-21; Lûqa 9:10-17; Yûhenna 6:1-14)

³⁰ Û Şandî* vegeriyan ba Îsa, her tiştê ku kiribûn û hîn kiribûn ji wî re gotin. ³¹ Îsa ji wan re got: «Hûn bi serê xwe werin cihekî bêpêjin û piçekî bîhna xwe vedin.» Ji ber ên ku diçûn û dihatin pîrr bûn, wan fersend nedidît ku xwarinê jî bixwin. ³² Îcar ew bi serê xwe ketin qeyikekê û çûn cihekî bêpêjin. ³³ Lê gelek kesên ku çûna wan dîtin ew nas kirin. Ji hemû bajaran peya bi lez ketin rê û beriya wan gihîştin wir. ³⁴ Çaxê Îsa derket bejê, wî elaleteke mezin dît û dilê wî bi wan şewitî, çimkî mîna miyên bê şivan bûn. Dest pê kir, gelek tişt hînî wan kir. ³⁵ Êdî ji ber ku wext dereng bû, şagirtên* Îsa hatin û jê re gotin: «Ev der cihekî bêpêjin e, wext jî dereng e. ³⁶ Bihêle ku ew herin gund û gundikên der û dorê û ji xwe re tiştên xwarinê bikirrin.» ³⁷ Îsa li wan vegerand û got: «Hûn xwarinê bidin wan!» Şagirtan got: «Ma em herin bi du sed zîvî* nên bikirrin û bi wan bidin xwarin?»

³⁸ Îsa ji wan re got: «Herin binêrin, ka çend nanên we hene.» Gava ku wan zanî, gotin: «Pênc nan û du masî hene.» ³⁹ Wî emir li wan kir ku hemûyan kom bi kom li mêrgê bidin rûniştin. ⁴⁰ Ew jî ji komên ku jî sed kesî û pêncî kesî pêk hatibûn li erdê rûniştin.

⁴¹ Îsa her pênc nan û herdu masî hildan, li ezmên nêrî, şikir kir, nan şikandin û da şagirtên xwe, da ku ew deynin ber elaletê. Û herdu masî jî li hemû elaletê leva* kir. ⁴² Hemûyan xwar û têr bûn. ⁴³ Ji nan û masiyên ji ber wan mabûn diwanzdeh selik tije parî dan hev. ⁴⁴ Hejmara yên ku ji wî nanî xwarin pênc hezar mêr bû.

Îsa li ser Avê Rêve Diçe

(Metta 14:22-33; Yûhenna 6:15-21)

⁴⁵Gava ku Îsa elalet verêdikir, wî zû pêstûrî li şagirtên xwe kir ku ew li qeyikê siwar bibin û ji beriya wî derbasî aliyê din ê golê, Beytsaydayê bibin. ⁴⁶Piştî xatir ji wan xwest, ji bo ku dua bike, çû çiyê. ⁴⁷Dema ku bû êvar, qeyik di nava golê de bû û Îsa jî bi serê xwe li perê avê bû. ⁴⁸Îsa dît ku şagirt di kişandina bêrikan de gelek zehmet dikişînin, çimkî ba ji hember wan ve dihat. Nêzikî berbanga sibehê, Îsa li ser golê rêve çû û nêzikî wan bû. Wî xwest ku di ber wan re derbas bibe, ⁴⁹lê gava wan dît ku Îsa li ser golê rêve diçe, wan got qey xeyaletê dibînin û qîriyan. ⁵⁰Çimkî hemûyan jî ew dîtin û bizdiyan. Lê Îsa di cih de bi wan re peyivî û got: «Bi zirav bin! Ez im. Netirsin!» ⁵¹Hingê ew li ba wan, li qeyikê siwar bû û ba rawesta. Şagirt bi carekê şaş man, ⁵²çimkî wan ew bûyera li ser nên fêm nekiribû; hişê wan giran bûbû.

Îsa di Cênîsartê de Nexweşan Qenc Dike

(Metta 14:34-36)

⁵³Gava ew derbasî aliyê din bûn, wan qeyik girêda, ketin bejê û hatin bajarê Cênîsartê.* ⁵⁴Ew ji qeyikê peya bûn û xelkê di cih de Îsa nas kir. ⁵⁵Xelk bi lez li seranserê herêmê geriya, cihê ku Îsa lê bû hîn bûn û hemû nexweş bi nivînên wan ve anîn. ⁵⁶Her cihên ku Îsa diçûyê, bajar be, gund be û gundik be, nexweş li ser meydana vedizelandin û ji bo ku bi tenê destê xwe li rêşiyên* kirasê wî bidin, lava dikirin. Hemû yên ku destê xwe lê didan, qenc dibûn.

Adetên Bav û Kalan

(Metta 15:1-9)

7 Fêrisî û hinek Şerîetzanên ku ji Orşelîmê hatibûn, li dora Îsa civiyan. ²Û dîtin ku hinek ji şagirtên wî bi destên murdar* xwarinê dixwin, yanî ne bi destên li gor adetê şuştî. ³– Fêrisî û hemû Cihû adetên bav û kalên xwe digirin, heta ku destên xwe baş neşon, xwarinê naxwin ⁴û çaxê ji sûkê tîn jî, heta ku avê bi xwe de nekin, naxwin. Gelek adetên din jî hene ku ji bav û kalan distînin û bi cih tînin: Wek şuştina tas, şerbik û firaxên sifir. – ⁵Îcar Fêrisî û Şerîetzanên ji Îsa pirsîn: «Çima şagirtên te adetên bav û kalan nagirin, lê bi destên murdar xwarinê dixwin?» ⁶Wî li wan vegerand û got: «Îşaya* ji bo we durûyan rast pêxembertî kiriye! Wek ku hatiye nivîsîn:

«Ev gel bi devê xwe rûmetê dide min,
Lê dilê wan ji min dûr e.

⁷ Bi pûçîtî diperezin* min,

Di hîndariya xwe de, emrên mirovan hîn dikin.»⁸

⁸ «Hûn emrê Xwedê dihêlin û xwe bi adetên mirovî ve girêdidin.»⁹ Û wî ji wan re got: «Hûn ji bo adetên xwe çî xweş emrê Xwedê jî didin aliyekî. ¹⁰Çimkî Mûsa gotiye: «Qedrê dê û bavê xwe bigire»^d û «Yê ku tiştê xerab ji dê an bavê xwe re bêje, divê bê kuştin.»^e

¹¹ Lê hûn dibêjin: «Eger mirovek ji dê an jî ji bavê xwe re bêje: Ew alîkariya ku wê ji min bigihîşt te, «qurban» e», ku tê mana «diyariyeke ji Xwedê re»¹² êdî hûn nahêlin ew qet tişteki ji dê û bavê xwe re bike! ¹³ Bi vî awayî, bi adetên xwe yên ku hûn derbasî nîfşên* nû dikin, hûn peyva* Xwedê radikin. Û hûn gelek tiştên weha dikin.»

Tiştên ku Mirov Dilewîfinin

(Metta 15:10-20)

¹⁴ Îsa careke din elalet gazî ba xwe kir û ji wan re got: «Hûn hemû guhdariya min bikin û fêmkor bin. ¹⁵⁻¹⁶ Tu tişt tune ku ji derve bikeve hundirê mirov û bikare wî murdar bike, lê ew tiştên ku ji hundirê mirov derdikevin, wî murdar dikin. ¹⁷ Gava ji elaletê veqetiya û hat malê, şagirtên wî mana wê meselê pirsîn. ¹⁸ Îsa li wan vegerand û got: «Ma hûn jî fêmkor in? Ma hûn fêmkor nakin, her çî tiştê ku ji derve dikeve hundirê mirov, nikare wî nepak bike. ¹⁹ Çimkî ew naçin dilê wî, lê diçin zikê wî û ji wir jî dertên derve.» Bi vî yekê Îsa hemû xwarin helal kirin. ²⁰ Û got: «Ew tiştên ku ji dilê mirov derdikevin, wî murdar dikin. ²¹ Çimkî ji dilê mirov fikrên xerab derdikevin: Fuhûşî, dizî, kuştin, ²² zîna, çavbirçîtî, xerabî, hîlebazî, bêedebî, çavnebarî, çêr, quretî û bêaqilî. ²³ Tevahiya van xerabiyên ji dil derdikevin û mirov murdar dikin.»

Baweriya Jinika Kenanî

(Metta 15:21-28)

²⁴ Îsa ji wê derê rabû çû herêma Sûrê. Çû malekê û nexwest ku kesek pê bizane, lê nikaribû veşartî bimîne. ²⁵ Îcar jinikeke ku ruhê nepak bi

^{7:15} Di nav hin destnivîsaran de li dawiyê ev jî heye: «Yê ku guhên wî ji bo bihîstinê hene, bila bibihîze.»

⁸ ^{7:6-7} Ji: Îşaya 29:13 ^d ^{7:10} Ji: Derketin 20:12; Dubarekirina Şerîetê 5:16

^e ^{7:10} Ji: Derketin 21:17

keça wê ya biçûk re hebû, gava li ser Îsa bihîst, di cih de hat û xwe avêt ber lingên wî. ²⁶Jinik Yewnanî* bû û bi eslê xwe ji Fînîkya Sûriyê bû. Wê ji Îsa lava kir ku cin ji keça wê derxe. ²⁷Îsa ji wê re got: «Bihêle ku pêşî zarok têr bibin, çimkî ne rast e ku mirov nanê zarokan bistîne û bavêje ber kûçikan.» ²⁸Lê jinikê got: «Erê ya Xudan*, lê kûçik jî ji hûrikên zarokan ên bin sifrê dixwin.» ²⁹Wî ji jinikê re got: «Ji ber vê gotina te, tu dikarî herî, cin ji keça te derketiye.» ³⁰Jinik çû mala xwe, keçik di nav nivînan de raketî dît û cin jê derketibû.

Mirovekî Kerr û Lal Dipeyive

³¹Hingê ji Herêma Sûrê veqetiya, di nav Saydayê re derbas bû, di herêma Dêkapolîsê* re hat Gola Celîlê. ³²Mirovekî kerr û lal anîn û jê lava kirin ku destê xwe deyne ser wî. ³³Îsa ew ji elaletê veqetand, tiliyên xwe xistin guhên wî, destê xwe tif da û li zimanê wî da. ³⁴Çavên xwe ber bi ezmên ve hildan, axîn kişand û got: «Effata!» ku tê mana «Vebe!» ³⁵Di cih de guhên wî bihîstin, zimanê wî vebû û bi awayekî zelal dest bi peyivînê kir. ³⁶Îsa tembîh li wan kir ku ji kesî re nebêjin. Lê wî çiqas zêde tembîh li wan dikir, wan ewqas zêdetir bûyer belav dikir. ³⁷Xelk gelek şaş ma û digotin: «Wî hemû tişt qenc kir: Hem guhên kerran vedike, hem jî lalan dipeyivîne.»

Îsa Çar Hezar Mirov Têr Dike

(*Metta 15:32-39*)

8 Di wan rojan de dîsa gava ku elaleteke mezin civiya û tiştêkî wan tunebû ku bixwin, Îsa gazî şagirtên xwe kir û got: ²«Dilê min bi vê elaletê dişewite, çimkî ev sê roj e ku bi min re ne û tiştêkî wan tune ku bixwin. ³Eger ez wan birçî bişînim malên wan, ewê di rê de dilbihûrî bibin û hin ji wan jî ji cihên dûr hatine.» ⁴Şagirtên wî lê vegerandin û gotin: «Li vê çolê mirov ji ku derê dikare evqas mirovan têr bike?» ⁵Îsa ji wan pirsî: «Çend nanên we hene?» Wan got: «Heft.» ⁶Îsa li elaletê emir kir ku li erdê rûnin. Wî heft nan hildan, şikir kir, ew şikandin û dan şagirtên xwe ku deynin ber xelkê. Wan jî ew danin ber wan. ⁷Û çend masiyên wan ên biçûk jî hebûn. Îsa ji bo wan jî şikir kir û got: «Van jî deynin ber elaletê.» ⁸Wan xwar û têr bûn û wan heft selik ji pariyên bermayî dan hev. ⁹Hejmara yên ku xwarin, nêzîkî çar hezar mirov bû. Gava ku Îsa ew verêkirin, ¹⁰di cih de bi şagirtên xwe ve ket qeyikê û çûn herêma Dalmanûtayê.

8:10 Dalmanûta: Di perê Gola Celîlê de bajarokek e.

Fêrisî li Nîşanekê Digerin

(Metta 16:1-4)

¹¹Fêrisî hatin û bi Îsa re dest bi munaqesê kirin. Ji bo ku wî biceribînin, nîşanek ji ezmên jê dixwestin. ¹²Îsa ji kûr ve axînek kişand û got: «Çima ev nîfş* li nîşanekê digere? Bi rastî ez ji we re dibêjim, ji vî nîfşî re nîşanek nayê dayîn.» ¹³Wî ew hiştin, dîsa ket qeyikê û derbasî aliyê din ê golê bû.

Hevîrtirşkê Fêrisiyan û Hêrodês

(Metta 16:5-12)

¹⁴Îcar şagirtan ji bîr kiribûn ku bi xwe re nên bînin. Li ba wan, di qeyikê de ji nanekî pê ve, tiştêk tunebû. ¹⁵Îsa tembîh li wan kir û got: «Hay ji xwe hebin, xwe ji hevîrtirşkê Fêrisiyan û ji hevîrtirşkê Hêrodês biparêzin.» ¹⁶Şagirt di nav xwe de peyivîn û gotin: «Ji ber ku nanê me tune, weha dibêje.» ¹⁷Îsa dizanibû ku ew çi dibêjin û wî ji wan re got: «Hûn çima di nav xwe de dipeyivin ku nanê we tune? Ma hûn têngahîjin û fêm nakin? Ma hişê we giran bûye?

¹⁸Çavên we hene, ma hûn nabînin?

Guhên we hene, ma hûn nabihîzin?

Ma nayê bîra we, ¹⁹çaxê ku min pênc nan ji bo pênc hezar mirov şikandin, ji pariyên nên we çend selikên tije dan hev?» Wan lê vegerand û gotin: «Diwanzdeh.» ²⁰«Û gava min heft nan ji bo çar hezar mirov şikandin, we çend selikên tije parî dan hev?» Wan got: «Heft.» ²¹Îsa ji wan re got: «Ma hûn hê jî fêm nakin?»

Li Beytsaydayê Qenckirina Korekî

²²Û ew hatin Beytsaydayê. Hinekan mirovekî kor anî ba Îsa û jê lava kirin ku destê xwe deyne ser. ²³Wî jî bi destê mirovê kor girt û ew derxist derveyê gund. Çaxê çavên wî bi tifa xwe şil kirin û destên xwe danîn ser wî, pirsî: «Ma tu tiştêkî dibînî?» ²⁴Wî jî li jorê nêrî û got: «Ez mirovan dibijêrim, mîna daran in û rêve diçin.» ²⁵Careke din Îsa destên xwe danîn ser çavên wî, mirov bi baldarî nêrî û çavên wî vebûn û her tişt bi zelalî dît. ²⁶Îsa jî ew şand mala wî û jê re got: «Nekeve nav gund.»

Şahidiya Petrûs a li ser Îsa

(Metta 16:13-20; Lûqa 9:18-21)

²⁷Îsa bi şagirtên xwe ve çû gundên Qeyseriya Filîpos û di rê de ji şagirtên xwe pirsî: «Li gor gotina xelkê ez kî me?» ²⁸Wan lê vegerand û gotin: «Hinek dibêjin Yûhennayê* imadkar e, hinek dibêjin Êlyas* e, hinekên din jî dibêjin yek ji pêxemberan e.» ²⁹Îsa ji wan pirsî: «Lê hûn çî dibêjin? Bi ya we ez kî me?» Petrûs bersîva wî da û got: «Tu Mesîh* î.» ³⁰Îsa jî li wan hişk emir kir ku li ser wî ji kesî re nebêjin.

Îsa ji pêşî ve li ser Mirin û Rabûna Xwe Dibêje

(Metta 16:21-28; Lûqa 9:22-27)

³¹Hingê Îsa dest pê kir şagirtên xwe hîn kirin ku divê Kurê Mirov gelek cefayê bikişîne, ji aliyê rihspî, serekên kahînan* û Şerîetzanan ve bê redkirin, bê kuştin û roja sisiyan rabe. ³²Û wî ev bi eşkereyî got. Îcar Petrûs ew kişand aliyekî û lê hilat*. ³³Lê Îsa zivirî û li şagirtên xwe nêrî, li Petrûs hilat û got: «Ji min dûr keve, Îblîs! Çimkî tu ne tiştên xwedayî*, lê tiştên mirovî difikirî.»

³⁴Hingê Îsa elalet û şagirtên xwe gazî ba xwe kirin û ji wan re got: «Eger yek bixwaze li pey min bê, bila xwe înkâr bike, rahêje xaça xwe û li pey min bê. ³⁵Çimkî kî ku bixwaze jiyana xwe xilas bike, ewê wê winda bike; lê kî ku jiyana xwe di ber min û Mizgîniyê de winda bike, ewê wê xilas bike. ³⁶Mirovek hemû dinyayê bi dest bixe jî, lê jiyana xwe winda bike, çî feyda wî heye? ³⁷Ma mirov dikare çî di ber jiyana xwe de bide? ³⁸Kî ku di nav vî nîfşê zînakar û gunehkar de ji min û ji gotinên min şerm bike, Kurê* Mirov jî, gava di rûmeta Bavê* xwe de tevî milyaketên pîroz* bê, wê ji ber wî şerm bike.»

9 Û wî ji wan re got: «Bi rastî ez ji we re dibêjim, hin ji van kesên ku li vir radiwestin, heta ku nebînin Padişahiya Xwedê bi hêz tê, ew mirinê qet tam nakin.»

Dîtina Îsa Diguhere

(Metta 17:1-13; Lûqa 9:28-36)

²Piştî şeş rojan Îsa Petrûs, Aqûb û Yûhenna birin û ew bi xwe re derxistin çiyayekî bilind; li wir ew bi serê xwe bûn û dîtina wî li ber wan hat guhertin. ³Cilên wî çilspî bûn û ewqas dibiriqîn ku li ser rûyê erdê tu cilspîker nikaribû ew wusa spî bikirana. ⁴Hingê Êlyas* û Mûsa*

li wan xuya bûn û bi Îsa re peyivîn. ⁵Petrûs ji Îsa re got: «Mamoste, çiqas qenc e ku em li vir in! Ka em sê holikan çêkin, yekê ji te re, yekê ji Mûsa re û yekê jî ji Êlyas re.» ⁶Wî nizanibû ku çi bêje, ji ber ku ew gelek tirsiyabûn. ⁷Hingê ewrek derket, li ser wan kir sî û dengê ji ewr hat: «Ev e Kurê* min ê delal! Guhdariya wî bikin!» ⁸Ji nişkê ve şagirtan li dora xwe nêrî, ji Îsa pê ve kesek nedîtin.

⁹Çaxê ji çiyê dihatin xwarê, Îsa li wan emir kir ku heta Kurê* Mirov ji nav miriyan ranebe, ew ji kesî re tiştên dîtî nebêjin. ¹⁰Şagirtan ev peyv di dilê xwe de girt û ji hevdû pirsîn, ka mana rabûna ji nav miriyan çi ye. ¹¹Û wan jê pirsî: «Gelo, çima Şerîetzan dibêjin divê pêşî Êlyas bê?» ¹²Wî jî ji wan re got: «Bi rastî, pêşî Êlyas tê û her tiştî sere-rast dike. Lê çima weha li ser Kurê* Mirov hatiye nivîsîn ku ewê gelek cefayê bikişîne û biçûk bê dîtin? ¹³Lê ez ji we re dibêjim, Êlyas hatiye û çawa ku li ser wî hatiye nivîsîn, çi ku dilê wan xwest bi wî kirin.»

Îsa Zarokekî Cinoyî Qenc Dike

(Metta 17:14-20; Lûqa 9:37-43)

¹⁴Çaxê hatin ba şagirtên din, dîtin ku li dora wan elaleteke mezin civiyaye û Şerîetzan bi wan re munaqesê dikin. ¹⁵Îcar gava ku hemû elaletê Îsa dît, gelek ecêbmayî ma û bi bez çûn pêşiya wî û silav danê. ¹⁶Îsa ji wan pirsî: «We bi wan re li ser çi munaqesê dikir?»

¹⁷Ji nav elaletê mirovekî bersîva wî da: «Mamoste, min kurê xwe yê ku cinekî lalîtiyê pê re heyê ji te re anî. ¹⁸Ruh her li ku derê wî bigire, davêje erdê, kef bi ser devê wî dikeve, diranên xwe diqirçîne û req dibe. Min ji şagirtên te hêvî kir ku vî ruhî derxin, lê nikaribûn.»

¹⁹Îsa li wan vegerand û got: «Hey nifşê bêbawer! Heta kengê ezê bi we re bim, heta kengê ezê li we sebir bikim? Wî bînin ba min.» ²⁰Wan jî kurik anî ba Îsa. Gava ku cin Îsa dît, di cih de kurik vehejand. Ew ket erdê, kef bi ser devê wî ket û gevizî. ²¹Îsa ji bavê wî pirsî: «Ji kengê ve ew weha ye?» Wî jî got: «Ji zaroktiya xwe ve. ²²Ruh ji bo ku wî helak bike, gelek caran ew avêt nav êgir û avê. Lê eger tu bikarî tiştêkî bikî, li me were rehmê û alîkariya me bike!» ²³Îsa ji wî re got: «Te got: «Eger tu bikarî! Ji bo yê ku bawer* dike her tişt çêdibe.» ²⁴Wê gavê bavê kurik qîriya û got: «Ez bawer dikim. Alîkariya bêbaweriya min bike!» ²⁵Gava Îsa dît ku elalet bi bez li wê derê dicive, li ruhê nepak hilat û got: «Hey ruhê kerr û lal, ez li te emir dikim: Ji kurik derkeve û careke din nekeve

wî!» ²⁶Ruh qîriya, bi şid kurik vehejand û jê derket. Û kurik bû wek miriyan, wusa ku pîrraniya wan digot: «Ew mir!» ²⁷Lê Îsa bi destê wî girt û ew rakir. Kurik jî rabû ser xwe. ²⁸Piştî Îsa çû malekê, şagirtên wî bi serê xwe jê pirsîn: «Çima me nikaribû em cin derxin?» ²⁹Îsa li wan vegerand: «Cinê bi vî cûreyî ji dua pê ve, bi tu riyên din dernakevin.»

Îsa Careke Din li ser Mirin û Rabûna Xwe Dibêje

(Metta 17:22-23; Lûqa 9:43-45)

³⁰Ji wir çûn û di nav Celîlê re derbas bûn. Îsa nedixwest ku kes bi vê yekê bizane, ³¹çimkî wî şagirtên xwe hîn dikirin û ji wan re digot: «Wê Kurê Mirov bidin destên mirovan, ewê wî bikujin û piştî kuştinê bi sê rojan, ewê rabe.» ³²Lê wan ev gotin fêm nekir û tirsîyan ku ji wî bipirsîn.

Yê Mezin Kî Ye?

(Metta 18:1-5; Lûqa 9:46-48)

³³Û ew hatin Kefernahûmê. Gava Îsa li mal bû, ji şagirtan pirsî: «Hûn di rê de li ser çi dipeyivîn?» ³⁴Lê ew bêdeng man, çimkî di rê de, di nav xwe de peyivîbûn, ka kî ji wan ê herî mezin e. ³⁵Îsa rûnişt, gazî diwanzdehan kir û ji wan re got: «Eger kesek bixwaze bibe yê pêşî, divê ew bibe yê paşî û xizmetkarê hemûyan.» ³⁶Îcar wî bi destê zarokekê girt û ew di nav wan de da rawestandî, zarok himbêz kir û ji wan re got: ³⁷«Kî ku zarokeke weha bi navê min qebûl bike, ew min qebûl dike. Û kî ku min qebûl bike, ne min, lê wî yê ku ez şandime qebûl dike.»

Yê ku ne li Dijî Me Ye, ji Aliyê Me Ye

(Lûqa 9:49-50)

³⁸Yûhenna ji Îsa re got: «Mamoste, me mirovek dît ku bi navê te cin derdixistin. Lê me nehişt, çimkî li pey me nedihat.» ³⁹Lê Îsa got: «Rê lê negirin, çimkî tu kes tune ku bi navê min kerametekê bike û zû bikare li ser min bi xerabî bipeyive. ⁴⁰Çimkî yê ku ne li dijî me ye, ji aliyê me ye. ⁴¹Bi rastî ez ji we re dibêjim, kî ku tasek av bide we, ji ber ku hûn ên Mesîh in, xelata xwe qet winda nake.

Jirêderketin

(Metta 18:7-9; Lûqa 17:1-2)

⁴²«Kî ku yekî ji van biçûkên ku baweriyê bi min tînin ji rê derxe, ji bo wî çêtir e ku beraşekî mezin bi stûyê wî ve bê girêdan û bê avêtin

deryayê. ⁴³⁻⁴⁴Eger destê te, te bixe guneh, wî jêke! Ji bo te çêtir e ku tu bê dest bikevî jiyânê, lê ne ku bi herdu destên xwe ve herî dojehê*, nav agirê ku venamire. ⁴⁵⁻⁴⁶Eger lingê te, te bixe guneh, wî jêke! Ji bo te çêtir e ku tu bê ling bikevî jiyânê, lê ne ku tu bi herdu lingên xwe ve bêyî avêtin dojehê*. ⁴⁷Eger çavê te, te bixe guneh, wî derxe! Ji bo te çêtir e ku tu bi çavê bikevî Padîşahiya Xwedê, lê ne ku tu bi herdu çavan ve bêyî avêtin dojehê. ⁴⁸Li wir kurmê wan namire û agirê wê natemire. ⁴⁹Çimkî her kes wê bi êgir bê xwêkirin. ⁵⁰Xwê qenc e. Lê eger xwê şoriya xwe winda bike, hûnê careke din bi çi şoriya wê bidinê? Bila bi we re tama xwê hebe û bi hev re di aştîyê* de bijîn.»

Pirsa Jinberdanê

(Metta 19:1-12; Lûqa 16:18)

10 Îsa ji wir rabû, hat herêma Cihûstanê û derbasî aliyê din ê Çemê Urdunê bû. Careke din elaletek li dora wî civiya û wî, wek ade-ta xwe dîsa ew hîn dikirin. ²Ji Fêrisiyan hinek nêzîkî wî bûn û ji bo ku biceribînin jê pirsîn: «Ma dibe ku zilamek jina xwe berde?» ³Îsa bersîva wan da û got: «Mûsa çi emir da we?» ⁴Wan jî got: «Mûsa destûr da, ku mêr kaxeza jinberdanê binivîse û jinê berde.» ⁵Lê Îsa ji wan re got: «Ji ber serhişkiya we Mûsa ev emir ji we re nivîsî. ⁶Lê di destpêka afirandinê de Xwedê ew «nêr û mê afirandin». ⁷Ji ber vê yekê mêr wê dê û bavê xwe berde, bi jina xwe re bibe yek ⁸û herdu jî wê bibin bedenek.» ⁹Wusa ku êdî ew ne dido ne, lê bedenek in. ¹⁰Ji bo vê yekê yên ku Xwedê ew kirine yek, bila mirov wan ji hevdû veneqetînin.» ¹⁰Gava ew li malê bûn, şagirtan dîsa li ser vê meselê ji wî pirsîn. ¹¹Îsa ji wan re got: «Kî ku jina xwe berde û bi yeke din re bizewice, li hember wê zînayê dike. ¹²Û eger jin jî mêrê xwe berde û bi yekî din re bizewice, zînayê dike.»

Îsa Zarokan Pîroz Dike

(Metta 19:13-15; Lûqa 18:15-17)

¹³Îcar zarok dianîn ba Îsa ku destê xwe deyne ser wan, lê şagirtan li yên ku ew dianîn hilat. ¹⁴Gava ku Îsa ev yek dît, hêrs bû û ji wan re got: «Bihêlin, bila zarok bên ba min; pêşiya wan negirin, çimkî Padîşahiya Xwedê ji yên weha re ye. ¹⁵Bi rastî ez ji we re dibêjim, kî ku Padîşahiya Xwedê wek zarokê qebûl neke, tu caran nakeve wê.» ¹⁶Hingê zarok himbêz kirin, destên xwe danîn ser wan û ew pîroz kirin.

9:48 Binêre: Îşaya 66:24 ^f **10:4** Ji: Dubarekirina Şerîetê 24:1-3

^g **10:6** Ji: Destpêkirin 1:27; 5:2 ^h **10:7-8** Ji: Destpêkirin 2:24

Xortê Dewlemend li Jiyana Herheyî Digere

(Metta 19:16-30; Lûqa 18:18-30)

¹⁷Gava Îsa bi riya xwe ve diçû, yek bezi ba wî, li ber wî çû ser çokan û jê pîrsî: «Mamosteyê qenc, ez çi bikim, da ku ez bibim wêrisê jiyana herheyî?»
¹⁸Îsa ji wî re got: «Tû çima ji min re qenc dibêjî? Ji Xwedê pê ve, tu kes qenc tune. ¹⁹Tu bi emran dizanî: «Nekuje!», «Zinayê neke!», «Nedize!», «Şahidiya derewîn neke!», «Heqê kesî nexwe!», «Qedrê dê û bavê xwe bigire!»¹»

²⁰Wî jî got: «Mamoste, ji xortaniya xwe heta niha, min ev tişt hemû pêk anîne.»
²¹Îsa lê nêrî, jê hez kir û ji wî re got: «Hê jî kêmahiyeke te heye. Here, çi tiştê te heye bifiroşe û li belengazan belav bike. Hingê wê li ezmên xezîna te hebe. Û were, bikeve pey min.»
²²Li ser vê gotinê reng li wî nema û ew bi xemgînî çû, çimkî gelek mal û milkê wî hebû.

²³Îsa li dora xwe nêrî û jî şagirtên xwe re got: «Çiqas zehmet e ku kesên dewlemend bikevin Padişahiya Xwedê!»
²⁴Şagirt li van gotinên wî ecêbmayî man, lê Îsa careke din got: «Zarona! Ketina Padişahiya Xwedê çiqas zehmet e!
²⁵Derbasbûna devê ya di qula derziyê re, ji ketina mirovê dewlemend a Padişahiya Xwedê hêsanîtir e.»
²⁶Şagirt gelek şaş man û ji hev re gotin: «Eger wusa ye, kî dikare xilas bibe?»
²⁷Îsa li wan nêrî û got: «Li ba mirovan ev nabe, lê ne li ba Xwedê, çimkî li ba Xwedê her tişt dibe.»
²⁸Hingê Petrûs dest pê kir û jê re got: «Va ye, me her tişt hiştine û em li pey te hatine.»
²⁹Îsa ji wan re got: «Bi rastî ez ji we re dibêjim, tu kes tune ku di ber min de û di ber Mizgîniyê de mal, an bira, an xwişk, an dê an bav, an zarok an zeviyên xwe hiştibe
³⁰û li vê dinyayê sed qatî xanî, bira, xwişk, dê, zarok û zeviyên nestîne û pê re cefayê jî nekişîne û di dinya din de nekeve jiyana herheyî.
³¹Lê gelek ên pêşî wê bibin ên paşî û yên paşî wê bibin ên pêşî.»

Îsa Cara Sisîyan li ser Mirin û Rabûna Xwe Dibêje

(Metta 20:17-19; Lûqa 18:31-34)

³²Îcar ew li ser rê bûn û hildikişîyan Orşelîmê*. Ew li pêşiya wan diçû, şagirt ecêbmayî diman û ew kesên li paş dihatin ditirsîyan. Îsa dîsa her diwanzdeh kişandin aliyekî û dest pê kir ew tiştên ku wê bihatana serê wî ji wan re got: ³³«Va ye, em hildikişin Orşelîmê. Kurê Mirov wê bê dayîn destê serekên kahînan* û Şerîetzanan. Ewê cezayê mirinê li ser wî bidin û wî bidin destê miletan.
³⁴Ewê tinazên xwe bi

¹ 10:19 Ji: Derketin 20:12-16; Dubarekirina Şerîetê 5:16-20

wî bikin, tif bikinê, bidin ber qamçıyan û wî bikujin. Û piştî sê rojan ewê ji nav miriyan rabe.»

Xwestina Aqûb û Yûhenna

(*Metta 20:20-28*)

³⁵Hingê kurên Zebedî Aqûb* û Yûhenna nêzîkî Îsa bûn û jê re gotin: «Mamoste, me divê ku em her çî ji te bixwazin, tu ji bo me bikî.» ³⁶Wî jî ji wan pirsî: «Hûn dixwazin ku ez ji bo we çî bikim?» ³⁷Wan jê re got: «Destûra me bide ku di rûmeta te de yek ji me li milê te yê rastê, yê din jî li milê te yê çepê rûne.» ³⁸Îsa ji wan re got: «Hûn nizanin ku hûn çî dixwazin. Ma hûn dikarin wê kasa tehl a ku ezê vexwim, vexwin? An jî bi wê imada ku ezê pê bêm imadkirin*, imad bibin?» ³⁹Wan jî got: «Em dikarin.» Îsa ji wan re got: «Bi rastî hûnê ji wê kasa ku ezê vexwim, vexwin û bi imada ku ezê pê bêm imadkirin, imad bibin, ⁴⁰lê rûnandina li milê min ê rastê û çepê ne di destê min de ye. Ev bi tenê ji bo wan e ku ji wan re hatiye amadekirin.» ⁴¹Gava ku her deh şagirtan ev yek bihîst, li Aqûb û Yûhenna hêrs bûn. ⁴²Lê Îsa ew gazî ba xwe kirin û got: «Hûn dizanin ên ku di nav miletan de serek tèn dîtin, serdestiyê li wan dikin û giregirên wan jî li ser wan hukumdariyê dikin.

⁴³«Lê di nav we de, ne weha ye. Di nav we de, kî ku bixwaze bibe yê mezin, divê bibe xizmetkarê we. ⁴⁴Û di nav we de kî ku bixwaze bibe yê pêşî, divê bibe xulamê hemûyan. ⁴⁵Çimkî Kurê Mirov jî nehatiye ku jê re xizmet bê kirin, lê hatiye ku xizmetê bike û di ber gelean de canê xwe berdêl bide.»

Îsa Parsekekî Kor Qenc Dike

(*Metta 20:29-34; Lûqa 18:35-43*)

⁴⁶Hingê ew hatin bajarê Erîhayê. Gava Îsa bi şagirtên xwe ve û bi elaleteke mezin ve ji bajêr derket, mirovekî kor, Bar-Tîmeyos, yanî Kurê-Tîmeyos, li teniştê rê rûniştibû û pars dikir. ⁴⁷Gava bihîst ku Îsayê Nisretî derbas dibe, dest pê kir, kir qîrîn û got: «Ya Îsayê Kurê* Dawid, li min were rehmê!» ⁴⁸Gelekan li wî hilat, da ku dengê xwe bibire, lê ew hê bêtir qîriya û got: «Ya Kurê Dawid, li min were rehmê!» ⁴⁹Îsa rawesta û got: «Gazî wî bikin.» Wan jî gazî mirovê kor kir û gotin: «Çavê te rohnî be! Rabe ser xwe, gazî te dike.» ⁵⁰Wî jî ebayê xwe avêt, xwe hilavêt û hat ba Îsa. ⁵¹Îsa jê pirsî: «Tu çî dixwazî ku ez ji bo te bikim?» Yê kor jê re got: «Mamoste, ez dixwazim bibînim!» ⁵²Îsa jî jê re got: «Here, baweriya te tu xilas kirî.» Û di cih de wî dît, ket rê û li pey Îsa çû.

Îsa bi Rûmet Dikeve Orşelîmê

(Metta 21:1-11; Lûqa 19:28-40; Yûhenna 12:12-19)

11 Gava ku ew nêzikî Orşelîmê bûn û di Çiyayê Zeytûnê re gihîştin Beytfacê û Beytanyayê, Îsa du şagirtên xwe şandin ²û ji wan re got: «Herin gundê pêşberî xwe. Hema gava hûn bikevinê, hûnê dehşikeke girêdayî bibînin ku hê tu kes lê siwar nebûye. Wê vekin û bînin. ³Û eger kesek ji we bipirse û bêje: «Çima hûn vê yekê dikin?», bêjin: «Ji Xudan re lazim e û ewê wê zû bi şûn de bişîne.» ⁴Şagirt çûn û li ber deriyê aliyê kuçeyê, dehşikeke girêdayî dîtin. Gava ew vedikirin, ⁵hinek kesên ku li wir rawesta bûn pirsîn: «Hûn çi dikin? Hûn çima wê dehşikê vedikin?» ⁶Şagirtan wek ku Îsa ji wan re gotibû, bersîv dan. ⁷Û mirovan dev ji wan berda. ⁸Dehşik ji Îsa re anîn, cilên xwe avêtin ser wê û ew li wê siwar bû. ⁹Gelek mirovan cilên xwe li ser rê raxistin; hinekan jî çiqilên ku ji zeviyan birrîbûn li ser rê raxistin. ⁹Yên li pêşiyê diçûn û yên li pey dihatin diqîriyan:

«Hosanna*!

Yê ku bi navê Xudan tê pîroz* be.

¹⁰ Padîşahiya bavê me Dawid* a ku tê, pîroz be.

Li bilindahiyên Hosanna!»¹

¹¹Îsa ket Orşelîmê, çû Perestgehê*. Çav li her tiştî gerand, lê ji ber ku wext bûbû êvar, bi diwanzdehan ve çû Beytanyayê.

Dara Hêjîrê

(Metta 21:18-19)

¹²Dotira rojê, gava ew ji Beytanyayê derdiketin, Îsa birçî bû. ¹³Ji dûr ve dareke hêjîrê ya bi pel dît, ber bi wê ve çû, ka ewê tişteki pê ve bibîne. Gava gihîst ba wê, ji pelan pê ve tişteki nedît. Çimkî ne dema hêjîran bû. ¹⁴Wî jî darê re got: «Bila êdî tu kes tu caran ji te fêki nexwe.» Şagirtên wî jî ev gotin bihîstin.

Îsa Perestgehê Paqij Dike

(Metta 21:12-17; Lûqa 19:45-48; Yûhenna 2:13-22)

¹⁵Û ew hatin Orşelîmê. Îsa ket Perestgehê* û dest pê kir ew kesên ku di Perestgehê de kurrîn û firotin dikirin, avêtin derve. Maseyên pereguhêran û kursiyên kevokfiroşan gêr kirin ¹⁶û nehişt ku tu kes

¹ **11:9-10** Ji: Zebûr 118:25-26; binêre: Lûqa 1:32-33

tişteki di Perestgehê re derbas bike. ¹⁷Wî hînî wan kir û got: «Ma nehatiye nivîsîn ku «Wê ji mala min re mala duayê ya ji bo hemû milletan bê gotin». Lê we ew kiriye «şkefta rêbiran» j.» ¹⁸Serekên kahînan û Şerietzanan* ev bihîstin û dest pê kirin li riyên kuştina wî geriyan. Ew ji wî ditirsiyan, çimkî tevahiya elaletê li hînkirina* wî gelek şaş dima. ¹⁹Gava ku bû êvar, ew ji bajêr derketin.

Ji Dara Hêjîrê Dersgirtin

(Metta 21:20-22)

²⁰Serê sibê, gava ew di rê de derbas dibûn, dîtin ku dara hêjîrê ji rayê* xwe ve hişk bûye. ²¹Hat bîra Petrûs û wî ji Îsa re got: «Mamoste, binêre, dara hêjîrê ya ku te nifir lê kiribû hişk bûye.» ²²Îsa bersîva wan da û got: «Baweriya we bila bi Xwedê hebe. ²³Bi rastî, ez ji we re dibêjim, Kî ku ji wî çiyayî re bêje: «Ji cihê xwe rabe û xwe bavêje deryayê» û di dilê xwe de nekeve şikê, lê bawer bike ku daxwaza wî wê bê cih, tiştê ku bixwaze wê jê re bibe. ²⁴Ji ber vê yekê ez ji we re dibêjim: Her tiştê ku hûn bi duakirinê bixwazin, bawer bikin ku we standiye û wê ji we re bibe. ²⁵⁻²⁶Û gava ku hûn ji bo duakirinê radiwestin, eger li hember kesekî tişteki we hebe, lê bibihûrin, da ku Bavê* we yê li ezmanan jî li sûcên we bibihûre.»

Pirsa li ser Desthilatiya Îsa

(Metta 21:23-27; Lûqa 20:1-8)

²⁷Û ew dîsa hatin Orşelîmê. Dema ku Îsa di Perestgehê de digeriya, serekên kahînan, Şerietzan û rihspî hatin ba wî ²⁸û jê pirsîn: «Tu bi kîjan desthilatiyê van tiştan dikî? Û kê ev desthilatî daye te ku tu van bikî?» ²⁹Îsa ji wan re got: «Ezê pîrsekê ji we bikim. Bersîva min bidin, ez jî, ezê ji we re bêjim, ka ez bi kîjan desthilatiyê van tiştan dikim: ³⁰Imadkirina* Yûhenna ji ezmên bû an ji mirovan? Bersîva min bidin!» ³¹Ew di nav xwe de şewirîn û gotin: «Eger em bêjin: «Ji ezmên bû», hingê ewê bêje: «Nexwe we çima ji wî bawer nekir?» ³²Lê eger em bêjin: «Ji mirovan bû»...?» Ji xelkê ditirsiyan, çimkî hemûyan Yûhenna pêxemberê* rastîn dihesiband. ³³Wan bersîv da û gotin: «Em nizanin.» Îsa jî ji wan re got: «Ez jî ji we re nabêjim ku ez van tiştan bi çi desthilatiyê dikim.»

11:25 Di hin destnivîsaran de ev jî heye: «Lê eger hûn lê nebihûrin, Bavê we yê li ezmanan jî li sûcên we nabihûre.»

¹ **11:17** Ji: Îşaya 56:7; Yêremya 7:11

Mesela Rezvanan*(Metta 21:33-46; Lûqa 20:9-19)*

12 Îsa bi meselan ji wan re dest bi peyivînê kir: «Mirovekî rez danî, hawirdora wî sênc kir; mahserek kola û birca nobedaran çêkir. Piştê wî rez bi kirê da rezvanan û çû welatekî din. ²Di demsala rêz de xulamek şand ba rezvanan, da ku ji berê rêz ji wan bistîne. ³Lê wan ew girt, li wî xistin û ew destvala şandin. ⁴Û dîsa wî xulamekî din şand ba wan, lê wan serê wî şikand û ew riswa kirin. ⁵Wî yekî din şand, ew jî kuştin. Wî gelek kesên din şandin, li hinekan xistin û hinek jî kuştin. ⁶Ji bo şandinê tenê kesek mabû, kurê wî yê delal. Di pey re rabû, kurê xwe şand û got: «Ewê siyaneta* kurê min bigirin.» ⁷Lê rezvan bi hev şewirîn û gotin: «Ev wêris e! De werin, em wî bikujin, mîras wê ji me re bimîne.» ⁸Hingê wan ew girt, kuştin û avêtin derveyê rêz. ⁹Îcar xwediyê rêz wê çi bike? Ewê bê, rezvanan helak bike û rêz bide hinekên din. ¹⁰Ma we ew nivîsar nexwendîye?

«Ew kevirê ku hostayan red kir

Bû kevirê serê rikin*.

¹¹ Ev ji aliyê Xudan ve çêbû.

Û ev li ber çavê me karekî ecêb e!»^k »

¹²Wan xwest ku Îsa bigirin, lê ji elaletê tirsîyan. Çimkî wan fêm kir ku wî ev mesele di ber wan de anî. Îcar dev ji wî berdan û çûn.

Baca Qeyser*(Metta 22:15-22; Lûqa 20:20-26)*

¹³Bi armanca ku Îsa bi gotina wî bixin xefikê, wan hinek ji Fêrisî û alîgirên Hêrodês* şandin ba wî. ¹⁴Ew hatin û jê re gotin: «Mamoste! Em dizanin ku tu mirovekî rast î. Tu cihêtiyê naxî nav mirovan, çimkî tu li rûyê mirovan nanêrî, lê tu rîya Xwedê rast hîn dikî. Ma dibe ku em bacê bidin Qeyser an na? Ma em bidin, an em nedin?» ¹⁵Lê Îsa bi durûtiya wan dizanibû û got: «Çima hûn min diceribînin? Ji min re zîvekî* bînin ku ez bibînim.» ¹⁶Wan jê re zîvek anî. Wî ji wan pirsî: «Ev resp û nivîsîn ên kê ne?» Wan got: «Yên Qeyser in.» ¹⁷Îsa ji wan re got: «Tiştên Qeyser bidin Qeyser û tiştên Xwedê bidin Xwedê.» Û ew li wî ecêbmâyî man.

^k 12:10-11 Ji: Zebûr 118:22-23

Pirsa Rabûna Miriyan

(*Metta 22:23-33; Lûqa 20:27-40*)

¹⁸Hinek Sadûqiyên* ku digotin vejîna* miriyan tune, hatin ba Îsa û jê pirsîn: ¹⁹«Mamoste, Mûsa ji bo me nivîsiye: «Eger birayê yekî bimire, zarokên wî nebin û jina xwe li pey xwe bihêle, divê birayê wî jina wî bistîne û dûndanê* ji birayê xwe re rake.»¹ ²⁰Îcar heft bira hebûn. Yê pêşî jinek anî û bê dûndan* mir. ²¹Yê diduyan ew jin anî. Ew jî bê dûndan mir. Ev tişt hat serê yê sisiyan jî. ²²Bi vî awayî ji her heftan re jî zarok çênebûn. Piştî hemûyan jî jin mir. ²³Îcar, Roja* Vejîne çaxê mirî rabin, ev jin wê jina kîjanî be? Çimkî her heftan jî ew anîbû.»

²⁴Îsa ji wan re got: «Ma sedemê şaşbûna we ne ev e ku hûn bi Nivîsarên* Pîroz û bi hêza Xwedê nizanin? ²⁵Gava yên mirî ji nav miriyan radîbin, ne jinê tînin û ne jî mêr dikin, çimkî ew wek milyaketên ezmanan in. ²⁶Ma li ser rabûna miriyan we di Kitêba* Mûsa de, di serhatiya deviyê de nexwendîye ku çawa Xwedê jê re dibêje: «Ez Xwedayê Birahîm*, Xwedayê Îshaq* û Xwedayê Aqûb* im.»^m ? ²⁷Ew ne Xwedayê miriyan, lê Xwedayê zindiyan e. Hûn gelek şaş in!»

Emrê Herî Mezin

(*Metta 22:34-40; Lûqa 10:25-28*)

²⁸Dema ku Şerîetzanekî munaqêşa wan bihîst û dît ku Îsa qenc bersîva wan da, nêzikî wî bû û jê pirsî: «Di nav hemû emran de yê herî mezin kîjan e?» ²⁹Îsa lê vegerand: «Emrê herî mezin ev e: «Bibihîze, ya Îsraêl! Xudan Xwedayê me yek e. ³⁰Ji Xudan Xwedayê xwe bi hemû dilê xwe, bi hemû canê xwe, bi hemû fêmdariya xwe û bi hemû hêza xwe hez bike.»ⁿ ³¹Yê diduyan jî ev e: «Wek ku tu ji xwe hez dikî, ji cîranê xwe hez bike.»^o Ji van mezintir tu emir tunin.» ³²Îcar Şerîetzan ji wî re got: «Rast e, Mamoste! Te ya rast got, ku «Xudan yek e û jê pê ve, yekî din tune.»^p ³³Û «hezkirina ji wî bi hemû dil, bi hemû fêmdariyê, bi hemû hêzê û hezkirina ji cîranê xwe wek xwe, di ser her goriyên* şewitandinê û qurbanan re ye.»^q » ³⁴Gava Îsa dît ku wî bi aqilmendî bersîv da, jê re got: «Tu ji Padîşahiya Xwedê ne dûr î.» Piştî vê yekê, êdî tu kesî newêribû ku tişteki ji wî bipirse.

¹ **12:19** Ji: Dubarekirina Şerîetê 25:5 ^m **12:26** Ji: Derketin 3:6

ⁿ **12:29-30** Ji: Dubarekirina Şerîetê 6:4-5 ^o **12:31** Ji: Qanûna Kahîntiyê 19:18

^p **12:32** Ji: Dubarekirina Şerîetê 6:4; 4:35; Îşaya 45:21

^q **12:33** Ji: Dubarekirina Şerîetê 6:5; Qanûna Kahîntiyê 19:18; Samûêl I, 15:22; Hoşêya 6:6

Mesîh Kurê Kê Ye?*(Metta 22:41-46; Lûqa 20:41-44)*

³⁵Gava ku Îsa di Perestgehê* de hîn dikir, got: «Şerîetzan çawa dibêjin ku Mesîh kurê Dawid* e? ³⁶Dawid bi xwe bi saya Ruhê* Pîroz dibêje:

«Xudan ji Xudanê min re got:

Li milê min ê rastê rûne,

Heta ku ez dijaminên te bikim bin lingên te.»^r

³⁷Dawid bi xwe ji wî re dibêje «Xudan». Îcar ew çawa dibe kurê Dawid?»

Şerîetzanên Durû*(Metta 23:1-36; Lûqa 20:45-47)*

Elaleteke mezin bi dilxweşî guhdariya Îsa dikir. ³⁸Wî di hînkirina xwe de digot: «Xwe ji wan Şerîetzan biparêzin, yên ku hez dikin bi xiftanên dirêj bigerin, di sûkan de silav li wan bê kirin, ³⁹di kinîştan* de li ser kursiyên pêşî û di ziyafetan de li cihên jorîn rûnin. ⁴⁰Ew malên jinebiyan dadiqurtînin û ji bo ku bînin dîtin duayên dirêj dikin. Dîwana* wan wê he girantir be.»

Diyariya Jinebiya Belengaz*(Lûqa 21:1-4)*

⁴¹Îsa li pêşberî peredanka* Perestgehê rûnişt û nêrî ku elalet çawa peran davêjin peredankê. Gelek kesên dewlemend pîrr pere avêtinê. ⁴²Jinebiyeke belengaz jî hat û du polên* ku dikirin qurîşek* avêtê. ⁴³Îsa şagirtên xwe gazî ba xwe kir û ji wan re got: «Bi rastî ez ji we re dibêjim, vê jinebiya belengaz ji wan hemûyan bêtir avêt peredankê, ⁴⁴çimkî wan hemûyên din ji zêdehiya malê xwe avêtinê. Lê vê jinikê ji belengaziya xwe çî tiştê wê hebû, hemû abora xwe avêtê.»

Îsa ji pêşî ve li ser Wêranbûna Perestgehê Dibêje*(Metta 24:1-2; Lûqa 21:5-6)*

13 Gava Îsa ji Perestgehê derket, yekî ji şagirtên wî jê re got: «Mamoste! Li van kevirên mezin û li van avahiyên xweşik binêre!» ²Îsa jê re got: «Tu van avahiyên mezin dibînî? Li vir kevir li ser kevir namîne, qet tiştê namîne ku neyê hilweşandin!»

^r 12:36 Ji: Zebûr 110:1

Tengahiyên Mezin

(Metta 24:3-14; Lûqa 21:7-19)

³Gava Îsa li pêşberî Perestgehê, li Çiyayê Zeytûnê rûdinişt, Petrûs, Aqûb, Yûhenna û Endrawîs bi serê xwe jê pirsîn: ⁴«Ji me re bêje, ka ev tişt wê kengê çêbin? Û çaxê ev tiştên ha hemû li ber çêbûnê bin, nişana wan çi ye?» ⁵Îsa dest pê kir ji wan re got: «Hay ji xwe hebin ku tu kes we nexapîne. ⁶Gelek wê bi navê min bèn û bêjin: «Ez ew im» û wê gelek bixapînin. ⁷Gava hûn dengê şeran û li ser şeran bibihîzin, netirsîn. Tiştên weha divê bibin, lê hê dawî nehatiye. ⁸Çimkî mîlet wê li hember mîletan rabe, padîşahî wê li hember padîşahiyan rabe. Wê li cih cihan erdhejîn çêbin û xela wê rabin. Lê ev hemû destpêka janan in. ⁹Hay ji xwe hebin; wê we teslîmî dadgehan* bikin û di kinîştan de wê li we bixin. Ji rüyê min wê we derxin ber walî û padîşahan, da ku hûn li ber wan şahidiyê bikin. ¹⁰Divê pêşî Mizgînî ji hemû mîletan re bê dayîn. ¹¹Gava ku ew we bidin dest û bikişînin pirsyariyê, ji pêşî ve xeman nexwin ku hûnê çi bêjin. Lê di wê demê de çi we re bê dayîn, wî bêjin. Çimkî yê dipeyive ne hûn in, lê Ruhê Pîroz e. ¹²Bira wê birayê xwe û bav wê zarokê xwe teslîmî mirinê bike. Zarok wê li hember dê û bavê xwe rabin û wan bidin kuştin. ¹³Û ji ber navê min hemû jî wê ji we nefret bikin. Lê yê ku heta dawiyê ragire, ewê xilas bibe.

Felaketa Mezin

(Metta 24:15-21; Lûqa 21:20-24)

¹⁴«Çaxê hûn wî tiştê mekruh ê ku xerakirinê tîne, li cihê ku divê tê de nebe, rawestayî bibînin» – bila yê ku dixwîne fêm bike – «hingê yên ku di Cihûstanê de ne, bila birevin çijan. ¹⁵Yê ku li ser banî be, bila neyê xwarê û nekeve hundir, da ku tiştêkî hilde. ¹⁶Û yê li nav zeviyê jî bila venegere, ku ebuyê xwe hilde. ¹⁷Wey li wan ên ku di wan rojan de bizaro ne û dimêjînin! ¹⁸Dua bikin ku ev di zivistanê de çenebe. ¹⁹Çimkî di wan rojan de, tengahiyeke wusa wê çêbe, ji destpêkê ve, gava ku Xwedê dinya afirandiye û heta niha çenebûye û tu caran çênabe. ²⁰Eger Xudan ev roj kurt nekirina, tu kes xilas nedibû. Lê ji bo xatirê yên bijartî yên ku wî ew hilbijartine, wî ew roj kurt kirine.

²¹«Hingê, eger yek ji we re bêje: «Binêre, Mesîh li vir e», an jî: «Binêre, ew li wir e», bawer nekin. ²²Çimkî mesîhên derewîn û pêxemberên

derewîn wê derkevin. Wê nîşan û karên mezin çêkin, wusa ku eger bibe, ewê bijartiyan jî bixapînin. ²³Lê hûn hay ji xwe hebin! Min her tişt ji pêşî ve ji we re got.

Vegerîna Kurê Mirov

(Metta 24:29-31; Lûqa 21:25-28)

²⁴ «Lê di wan rojan de, piştî wê tengahiyê

Roj wê tarî bibe

Û heyv ronahiya xwe nade,

²⁵ Stêr wê ji ezmên bikevin,

Û rojgêranên* ezmanan wê ji riya xwe derkevin.

²⁶ «Û hingê wê bibînin ku «Kurê Mirov di nav ewran de bi hêz û rûmeta mezin tê.» ^s ²⁷Hingê ewê milyaketên xwe bişîne û wê bijartiyên xwe ji çar aliyên, ji perê erdê heta perê ezmên bicivîne.

Dara Hêjîrê

(Metta 24:32-35; Lûqa 21:29-33)

²⁸ «Îcar ji dara hêjîrê vê dersê hîn bibin: Çaxê ku çiqilên wê dibişikî û pelên wê şîn dibin, hûn dizanin ku havîn nêzîk e. ²⁹Bi vî awayî, çaxê ku hûn jî bibînin ev tişt çêdibin, bizanin ku ew nêzîk e, li devê derî ye. ³⁰Bi rastî ez ji we re dibêjim, heta ku ev tiştên ha hemû çênebin, ev nifş* qet nabihûre. ³¹Erd û ezman wê bibihûrin, lê peyvên min tu caran nabihûrin.

Roj û Saeta ku Bi Tenê Xwedê Dizane

(Metta 24:36-44)

³² «Lê heçî ew roj û ew saet e, ne milyaketên ezmên û ne jî Kur, ji Bav* pê ve tu kes pê nizane. ³³Hay ji xwe hebin! Hişyar bin! Çimkî hûn nizanin kengê ew wext wê bê. ³⁴Ev wek mirovekî ye ku mala xwe dihêle û derdikeve rêwîtiyê. Ew desthilatiya xwe dide xulamên xwe, karê her yekî dide wî û emir dide dergehvan jî ku hişyar bimîne. ³⁵Loma hişyar bimînin, çimkî hûn nizanin malxwê malê wê kengê bê, êvarê an nivê şevê, an wextê bangdana dîkan, an serê sibê. ³⁶Nebe ku ji nişkê ve bê û we di xewê de bigire. ³⁷Tiştê ku ez ji we re dibêjim, ez ji hemûyan re dibêjim: Hişyar bin!»

13:24-25 Binêre: Îşaya 13:10; 34:4; Yoêl 2:10, 31; 3:15

^s **13:26** Ji: Daniyêl 7:13. Binêre: Peyxama Yûhenna 1:7

Şewira Kuştina Îsa

(Metta 26:1-5; Lûqa 22:1-2; Yûhenna 11:45-53)

14 Du roj ji beriya Cejna* Derbasbûnê û Cejna* Nanê Şkeva bû. Serekên kahînan û Şerietzan li riyên bi hîle digeriyan ku Îsa bigirin û wî bikujin. ²Û digotin: «Bila ne di cejnê de be, da ku di nav xelkê de hengame çênebe.»

Îsa li Beytanyayê

(Metta 26:6-13; Yûhenna 12:1-8)

³Gava Îsa li Beytanyayê li mala Şimûnê kotî* li ser sifrê rûniştî bû, jinikek hat û di firaxeke mermerê spî de rûnê nardê* yê safî yê gelek giranbiha anî. Wê firaxa mermerî şikand û bi serê Îsa de rijand.

⁴Hinek hêrs bûn û ji hev re gotin: «Çima ev rûnê bîhnxweş badîhewa çû? ⁵Ev rûnê bîhnxweş dikaribû ji sê sed zîvî* zêdetir bihata firotin û li belengazan bihata belavkirin.» Bi vî awayî lome ji jînikê kirin.

⁶Lê Îsa got: «Dev ji jînikê berdin. Çima hûn wê diêşînin? Wê ji bo min tiştêkî qenc kir. ⁷Belengaz hergav di nav we de ne; kengê hûn bixwazin, hûn dikarin qenciye bi wan bikin. Lê ez hergav ne li ba we me. ⁸Çi ji destê wê hat, wê kir. Wê ji pêşî ve bedena min ji bo veşartinê rûn kir. ⁹Bi rastî ez ji we re dibêjim, ev Mizgînî li ku dera dinyayê bê dayîn, ev tiştê ku vê jînikê kir jî wê ji bo bîranîna wê bê gotin.»

Xayîntiya Cihûda

(Metta 26:14-16; Lûqa 22:3-6)

¹⁰Hingê Cihûdayê* Îsxeryotî yê ku yek ji diwanzdehan bû, çû ba serekên kahînan, da ku Îsa bide destê wan. ¹¹Gava ku wan jî ev yek bihîst, şa bûn û soz dan ku peran bidin wî. Cihûda jî li keysekê digeriya ku Îsa bide dest.

Bi Şagirtan re Şîva Cejna Derbasbûnê

(Metta 26:17-25; Lûqa 22:7-14, 21-23; Yûhenna 13:21-30)

¹²Di roja pêşî ya Cejna* Nanê Şkeva de, roja şerjêkirina goriya* Cejna Derbasbûnê şagirtan ji Îsa pirsî: «Tu dixwazî ku em herin, şîva Cejna Derbasbûnê li ku derê amade bikin, ku tu bixwî?» ¹³Îsa du şagirtên xwe şandin û ji wan re got: «Herin bajêr. Mirovek wê rastî we bê ku cerekî avê hildigire, li pey wî herin wî xaniyê ku ew bikevê. ¹⁴Ji xwediyê wê malê re bêjin: «Mamoste ji te dipirse: Ka ew oda min

a mêvanan a ku ez bi şagirtên xwe re li wê şîva Cejna Derbasbûnê bixwim li ku derê ye?»¹⁵ Hingê ewê li qata jor odeyeke mezin a raxistî û amadekirî nîşanî we bide; li wê derê ji bo me şîvê amade bikin.»¹⁶ Şagirt ketin rê, hatin bajêr û wan hemû tişt wek ku Îsa ji wan re gotibû dîtin. Û wan şîva Cejna Derbasbûnê amade kir.

¹⁷Gava bû êvar, Îsa bi diwanzdehan re hat. ¹⁸Çaxê li ser sifrê rûniştibûn û xwarin dixwarin, wî got: «Bi rastî ez ji we re dibêjim, yek ji we wê min bide dest – yekî ku bi min re xwarinê dixwe.»¹⁹ Ew xemgîn bûn û destpêkirin yek bi yek ji Îsa pirsîn: «Gelo ez im?»²⁰ Wî ji wan re got: «Yek ji diwanzdehan e ku nanê xwe bi min re li firaxê dixê. ²¹Ji xwe, Kurê Mirov wek ku li ser wî hatiye nivîsîn, wê here. Lê wey li wî mirovê ku Kurê Mirov bide dest! Wê ji bo wî çêtir bûya ku ew nehata dinyayê.»

Şîva Xudan

(Metta 26:26-30; Lûqa 22:14-23; Korîntî I, 11:23-25)

²²Gava wan xwarin dixwar, Îsa nan hilda, şikir kir, ew şikand, da şagirtan û got: «Bigirin, ev bedena min e.»²³ Piştî wî kasek hilda, şikir kir û da wan. Hemûyan jî ji wê vexwar. ²⁴Îsa got: «Ev xwîna min a Peymanê* ye ku di ber gelean de tê rijandin. ²⁵Bi rastî ez ji we re dibêjim, êdî ez ji vî berê mêmê tu caran venaxwim, heta wê roja ku ez di Padişahiya Xwedê de ji ya nû vexwim.»

²⁶Piştî ku wan zebûrek strand, derketin Çiyayê Zeytûnê.

Îsa ji pêşî ve li ser Înkarkirina Petrûs Dibêje

(Metta 26:31-35; Lûqa 22:31-34; Yûhenna 13:36-38)

²⁷Îcar Îsa ji wan re got: «Hûnê hemû jî li ser min dudilî û sist bibin, çimkî hatiye nivîsîn:

«Ezê li şivên bixim

Û mî wê belav bibin.»[§]

²⁸Lê piştî ku ez rabim, ezê beriya we herim Celîlê.»²⁹ Petrûs jê re got: «Eger hemû jî dudilî û sist bibin, ez dudilî û sist nabim.»

³⁰Îsa ji wî re got: «Bi rastî ez ji te re dibêjim, hema îro, îşev, berî ku dîk du caran bang bide, tê sê caran min înkâr bikî.»³¹ Lê Petrûs hê bêtir bi şid got: «Eger divê ku ez bi te re bimirim jî, ez tu caran te înkâr nakim.» Hemûyan jî weha got.

§ 14:27 Ji: Zekerya 13:7

Li Baxçê Gêtşemaniyê

(*Metta 26:36-46; Lûqa 22:39-46*)

³²Piştire ew çûn cihekî ku navê wî Gêtşemanî bû. Îsa ji şagirtên xwe re got: «Hûn li vir rûnin, heta ku ez dua bikim.» ³³Wî Petrûs, Aqûb û Yûhenna bi xwe re birin û dest pê kir ket halekî teng û dijwar û diltengiyê ew girt. ³⁴Wî ji wan re got: «Dilê min gelek teng dibe, ez dikim bimirim. Li vir bin û hişyar bimînin.» ³⁵Hinekî pêşve çû, xwe deverû avêt erdê û dua kir, ku eger bibe, ev saet di ser wî re derbas bibe. ³⁶Û wî got: «Abba*, Bavo! Tu dikarî her tiştî bikî. Vê kasa tehl ji min dûr bixe! Lê bila ne tiştê ez dixwazim, lê tiştê ku tu dixwazî bibe.»

³⁷Piştire ew vegeriya û şagirt di xew de dîtin. Wî ji Petrûs re got: «Şimûn, ma tu di xew de yî? Ma tu nikarî saetekê jî hişyar bimîni? ³⁸Hişyar bimînin û dua bikin, da ku hûn nekevin ceribandî. Erê, ruh bi daxwaz e, lê beden lewaz e.» ³⁹Dîsa çû, dua kir, eynî peyv gotin. ⁴⁰Careke din vegeriya û ew dîsa di xew de dîtin. Çimkî çavên wan ji xewê diçûn serhev. Nizanibûn ji wî re çi bêjin. ⁴¹Cara sisiyan vegeriya û ji wan re got: «Ma hûn hê jî radizin û bîhna xwe vedidin? Bes e! Saet hat, va ye, Kurê Mirov dikeve destê gunehkaran. ⁴²Rabin, em herin. Va ye, yê ku min dide dest nêzik bû.»

Girtina Îsa

(*Metta 26:47-56; Lûqa 22:47-53; Yûhenna 18:3-12*)

⁴³Ew hê dipeyvî, hema hingê Cihûdayê* ku yek ji diwanzdehan bû hat. Bi wî re eleleteke bi dar û bi şûr hebû. Ew ji aliyê serekên kahînan, Şerietzan û rihspiyan ve hatibûn şandin. ⁴⁴Îcar ê ku Îsa bida dest, bi wan re li ser îşaretekê li hev hatibû û gotibû: «Ez kê ramûsim, ew e. Wî bigirin, bibin û hay jê hebin.» ⁴⁵Cihûda hema hat ba Îsa û got: «Mamoste!» û ew ramûsa. ⁴⁶Wan dest avêtin Îsa û ew girtin. ⁴⁷Lê yekî ji yên ku bi wî re bûn, şûrê xwe kişand, li xulamê Serokkahîn xist û guhê wî pekand. ⁴⁸Îsa ji wan re got: «Ma ez rêbirek im ku hûn bi dar û şûran hatine ku min bigirin? ⁴⁹Her roj li Perestgehê ez di nav we de bûm, min hîn dikir û we ez negirtim. Lê ji bo ku Nivîsarên Pîroz bêh cih, ev çêdibe.» ⁵⁰Û hemûyan ew hişt û reviyên. ⁵¹Xortek li pey wî diçû ku perçekî cawê keten li bedena xwe ya tazî pêçabû. Wan ew girt, ⁵²lê wî cawê keten hişt û rût û tazî ji wir reviya.

Îsa li ber Civîna Giregiran

(Metta 26:57-68; Lûqa 22:54-55, 63-71; Yûhenna 18:13-14, 19-24)

⁵³Îsa birin ba Serokkahîn. Hemû serekên kahînan, rihspî û Şerietzan li wir civiyabûn. ⁵⁴Petrûs ji dûr ve li pey wî çû, heta ku ew gihîşt hundirê hewşa Serokkahîn. Li wir bi parêzgeran re li ber êgir rûniştibû û xwe germ dikir. ⁵⁵Îcar serekên kahînan û hemû civîna* giregiran, ji bo ku biryara* kuştina Îsa bidin, li hember wî li şahidiyê digeriyan, lê peyda nedikirin. ⁵⁶Gelekan li ser wî şahidiya derewîn da, lê şahidiya wan hevdû nedigirt. ⁵⁷Hingê hinek rabûn û li ser wî şahidiya derewîn dan û gotin: ⁵⁸«Me bihîst ku vî mirovî got: «Ezê vê Perestgeha ku bi dest hatiye avakirin, hilweşînim û di sê rojan de ezê Perestgeheke din a ku ne bi dest hatiye çêkirin, ava bikim.»» ⁵⁹Lê dîsa jî şahidiya wan hevdû negirt. ⁶⁰Serokkahîn rabû, li navendê rawesta û ji Îsa pirsî: «Ma tu bersivê nadi? Ev çi şahidî ye ku evên ha li ser te didin?» ⁶¹Lê Îsa tu tişt negot û deng nekir. Serokkahîn dîsa ji wî pirsî: «Ma tu Kurê Yê Pîroz Mesîh î?» ⁶²Îsa got: «Ez im.

Û «hûnê bibînin ku Kurê Mirov

Li milê rastê yê hêza Xwedê rûniştî ye

Û bi ewrên ezmên tê.»^t »

⁶³Hingê Serokkahîn cilên xwe çirandin û got: «Êdî çi hewcedariya me bi şahidan heye? ⁶⁴We çêrkirina* wî bihîst! Hûn çi dibêjin?» Hemûyan jî ew sûcdar dît û gotin ku ew yê kuştinê ye. ⁶⁵Hingê hinekan dest pê kir û tif kirin wî, rûyê wî nixamtin, dan ber kulman û jê re gotin: «Ka pêxemberîtiyê bike!» Parêzgeran jî ew girt û dan ber sîleyan.

Petrûs Îsa Înkar Dike

(Metta 26:69-75; Lûqa 22:56-62; Yûhenna 18:15-18, 25-27)

⁶⁶Gava Petrûs li jêr li hewşê bû, ji xizmetkarên Serokkahîn keçikek hat ba wî. ⁶⁷Gava wê dît ku Petrûs xwe li ber êgir germ dike, çav lê zîq kirin û got: «Tu jî bi yê Nisretî re, bi Îsa re bûyî.» ⁶⁸Lê wî înkâr kir û got: «Ez nizanîm û fêm nakim ku tu çi dibêji.» Piştê derket derveyî hewşê û dîk bang da. ⁶⁹Gava ku keçika xizmetkar ew li wê derê dît, wê dîsa ji yên wê derê re got: «Evê ha jî yek ji wan e.» ⁷⁰Lê Petrûs dîsa înkâr kir. Piştî gawekê yên ku li wir bûn dîsa ji Petrûs re gotin:

^t 14:62 Ji: Zebûr 110:1; Daniyêl 7:13

«Bi rastî tu jî ji wan î, çimkî tu ji Celîlê yî.» ⁷¹Lê wî dest bi nifiran kir, sond xwar û got: «EZ wî mirovê ku hûn li ser dipeyivin nas nakim.» ⁷²Di cih de dîk cara diduyan bang da. Û Petrûs gotina Îsa ya ku ji wî re gotibû, anî bîra xwe: «Berî ku dîk du caran bang bide, tê sê caran min înkâr bikî.» Li ser vê yekê dest pê kir û giriya.

Îsa li ber Dîwana Pîlatos

(Metta 27:1-2, 11-14; Lûqa 23:1-5; Yûhenna 18:28-38)

15 Serê sibê zû serekên kahînan bi rihspî, Şerîetzan û hemû civîna giregiran re şewirîn. Îsa girêdan û birin, dan destê Pîlatos. ²Pîlatos ji wî pirsî û got: «Ma tu padîşahê Cihûyan î?» Îsa bersîv da û got: «Erê, wek ku te got.» ³Serekên kahînan bi gelek tiştan ew sûcdar kirin. ⁴Pîlatos dîsa ji wî pirsî û got: «Ma tu qet bersîvê nadî? Binêre ku çiqas giliyê te dikin!» ⁵Lê Îsa êdî tu bersîv neda wî, wusa ku Pîlatos şaş ma.

Biryara Kuştina Îsa

(Metta 27:15-26; Lûqa 23:13-25; Yûhenna 18:39-19:16)

⁶Îcar adet bû ku di her Cejna Derbasbûnê de walî girtiyekî ku gel dixwest berde. ⁷Di nav serhildêrên ku di serhildanê de mêr kuştibûn, girtiyek bi navê Barabas hebû. ⁸Û elalet derket pêşberî walî, jê xwestin ku li gor adeta xwe ji wan re bike. ⁹Pîlatos jî ji wan re got: «Ma hûn dixwazin ku ez ji bo we padîşahê Cihûyan berdim?» ¹⁰Çimkî wî dizanibû ku serekên kahînan ji ber çavnebariyê Îsa dane destê wî. ¹¹Lê serekên kahînan nav di elaletê dan ku bixwazin Barabas ji bo wan bê berdan. ¹²Pîlatos dîsa ji wan pirsî: «Nexwe hûn dixwazin ez çî bi wî kesî bikim ê ku hûn jê re padîşahê Cihûyan dibêjin?» ¹³Ew qiriyên û gotin: «Wî xaç bike!» ¹⁴Pîlatos ji wan pirsî: «Çima? Wî çî xerabî kiriyê?» Lê ew hê bêtir qiriyên: «Wî xaç bike!» ¹⁵Pîlatos xwest ku elaletê razî bike û Barabas ji wan re berda. Û Îsa da ber qamçiyên û da destê wan, da ku bê xaçkirin.

Leşker Tinazên Xwe bi Îsa Dikin

(Metta 27:27-30; Yûhenna 19:2-3)

¹⁶Hingê leşkeran ew bir hundirê qesrê, yanî hewşa qesra walî û hemû tabûra* leşkeran li ser civandin. ¹⁷Xiftanekî binefşî lê kirin û tacek ji stiriyan honandî danîn ser serê wî. ¹⁸Dest pê kirin silav danê û gotin: «Bijî padîşahê Cihûyan!» ¹⁹Bi çîtikekê li serê wî xistin, tif kirin wî, çûn ser çokan û li ber wî xwe tewandin. ²⁰Pişî ku tinazên xwe pê kirin, cilê binefşî jê kirin, cilên wî lê kirin û birin derve ku wî xaç bikin.

Xaçkirina Îsa*(Metta 27:31-44; Lûqa 23:27-43; Yûhenna 19:17-27)*

²¹Şimûnê ji Kûrênê – ku bavê Skender û Rûfos bû – ji zeviya xwe vedigeriya û di wir re derbas dibû. Leşkeran bi zorê xaça Îsa bi wî dan hilgirtin. ²²Îsa anîn wî cihê ku jê re <Golgota> digotin, ku bê wergerandin: «Qoqê Serî». ²³Şerab û mur* tevlihevkirî danê, lê wî venexwar. ²⁴Îsa xaçkirin û cilên wî bi pişk li xwe leva* kirin, ka wê kî çi bistîne. ²⁵Û saet di nehê sibê de ew xaç kirin. ²⁶Nivîsa ku ew pê sûcdar dikirin weha bû: «PADÎŞAHÊ CIHÛYAN.» ²⁷⁻²⁸Bi wî re du rêbir* jî xaçkirin; yek li milê wî yê rastê, yê din li milê wî yê çepê. ²⁹Yên ku di wir re derbas dibûn, serê xwe dihejandin, Îsa şermezar dikirin û digotin: «Ka teyê Perestgeh hilweşanda û di sê rojan de ava bikira! ³⁰Ji xaçê were xwarê û xwe xilas bike!» ³¹Bi vî awayî serekên kahînan û Şerîetzan jî di nav xwe de bi tinaz dipeyivîn û digotin: «Yên din xilas kirin, lê nikare xwe xilas bike! ³²Bila niha padîşahê Îsraêlê Mesîh ji xaçê bê xwarê, da ku em bibînin û bawer bikin.» Yên bi wî re hatibûn xaçkirin jî ew şermezar dikirin.

Mirina Îsa*(Metta 27:31-44; Lûqa 23:27-43; Yûhenna 19:17-27)*

³³Piştî nîvro saet ji diwanzdehan heta saet sisiyan tarî ket ser seranserê welêt. ³⁴Û saet di sisiyan de Îsa bi dengê bilind qîriya: «Êloyî, Êloyî, lama sabaxtanî?»^u ku bê wergerandin: «Xwedayê min, Xwedayê min, te çima ez berdamb?»

³⁵Gava hin ji yên ku li wir bûn ev bihîstin, gotin: «Binêrin, ew gazî Êlyas* dike.» ³⁶Yek ji wan bi lez çû avgirek* hilda, bi sihikê tije kir, bi çitikekê ve danî û dirêjî Îsa kir ku vexwe. Û got: «Bihêlin, em bibînin, ka Êlyas wê bê ku wî bine xwarê?»

³⁷Îsa bi dengê bilind qîriya û ruhê xwe da. ³⁸Hingê perda Perestgehê ji serî heta binî çiriya û bû du perçe. ³⁹Sersedê* ku li pêşberî Îsa rawesta bû, gava dît ku Îsa çawa ruhê xwe da, got: «Bi rastî jî, ev mirov Kurê* Xwedê bû!» ⁴⁰Jinên ku ji dûr ve li vê yekê temaşe dikirin hebûn. Meryema Mejdelaî*, Meryema* diya Yûsês û Aqûbê ciwan û herweha Seloma jî di nav wan de bûn. ⁴¹Dema ku Îsa li Celîlê bû, li pey

15:27 Di hin destnivîsaran de ev jî heye: «Bi vî awayî Nivîsara Pîroz hat cih, ku dibêje: Ew bi xerabkaran re hat hesabkirin.»

15:24 Zebûr 22:18 ^u **15:34** Ji: Zebûr 22:1

wî diçûn û jê re xizmet dikirin. Ji van pê ve, gelek jinên din jî li wir hebûn ku bi Îsa re hatibûn Orşelîmê.

Veşartina Îsa

(*Metta 27:57-61; Lûqa 23:50-56; Yûhenna 19:38-42*)

⁴²Roja* Amadekirinê, yanî roja beriya Şemiyê bû. Îcar gava bû êvar, ⁴³Ûsivê Arîmetyayî hat ê ku endamekî civîna* giregiran ê bi rûmet bû. Ew bi xwe jî li hêviya Padîşahiya Xwedê bû. Wî wêrî û çû ba Pîlatos, cesedê Îsa jê xwest. ⁴⁴Gava Pîlatos bihîst ku Îsa ji xwe miriye, şaş ma. Gazî sersed* kir û jê pirsî: «Ma gelek wext di ser mirina wî re derbas bûye?» ⁴⁵Gava jî sersed hîn bû, cesed da Ûsiv. ⁴⁶Wî cawekî keten kirrî, cesed anî xwarê, bi caw pêça û di goreke ku di latê de hatibû kolan de veşart. Kevîrek gêr kir ser deriyê gorê. ⁴⁷Meryema Mejdelanî û Meryema diya Yûsês dîtî ku ew li ku derê hat veşartin.

Rabûna Îsa ya ji nav Miriyan

(*Metta 28:1-8; Lûqa 24:1-12; Yûhenna 20:1-10*)

16 Piştî ku roja* Şemiyê derbas bû, Meryema* Mejdelanî, Meryema* diya Aqûb tevî Seloma çûn giyayên bihnxweş kirrîn, da ku herin, rûn li cesedê Îsa bidin. ²Roja heftiyê ya pêşî, serê sibê zû, çaxê roj hilat ew hatin ser gorê. ³Wan ji hev re digot: «Kî wê ji bo me wî kevirê ku li ser deriyê gorê ye gêr bike?» ⁴Û gava ku li jorê nêrîn, dîtî ku kevir ji cihê xwe hatiye gêrkin. Kevir gelek mezin bû. ⁵Çaxê ku ketin hundirê gorê, dîtî ku li aliyê rastê xortekî xiftanê spî wergirtî rûdine. Jin gelek şaş man. ⁶Wî jî ji wan re got: «Şaş nemînin! Hûn li Îsayê Nisretî yê ku hatibû xaçkirin digerin. Ew rabûye! Ew ne li vir e. Va ye cihê ku ew lê dirêjkirî bû. ⁷Lê hûn herin, ji şagirtên wî re û ji Petrûs re bêjin: «Wek ku ji we re gotiye ewê beriya we here Celîlê, hûnê li wir wî bibînin.» ⁸Jin jî derketin û ji gorê reviyân, çimkî şaş mabûn û dilê zîzî. Ji kesî re jî tiştek negotin. Çimkî tirs ketibû dilê wan.

Îsa Xwe Nîşanî Şagirtên Xwe Dike

(*Metta 28:9-10; Lûqa 24:13-35; Yûhenna 20:11-18*)

⁹Îcar çaxê Îsa roja pêşî ya heftiyê sibê zû rabû, wî pêşî xwe nîşanî Meryema Mejdelanî da, ya ku heft cin jê derxistibûn. ¹⁰Ew jî çû, xeber da wan ên ku bi Îsa re mabûn, ew ên ku şîn digirtin û digiriyan. ¹¹Lê gava wan bihîst ku Îsa dijî û xwe nîşanî Meryemê daye, bawer nekirin.

¹²Piştî van tiştan wî xwe bi awayekî din nîşanî diduyan ji wan da ku diçûn çolê. ¹³Ew jî çûn xeber dan ên din. Lê ji wan jî bawer nekirin.

Îsa Xwe Nîşanî Yanzdeh Şagirtan Dide û Wan Dişîne

(*Metta 28:16-20; Lûqa 24:36-49; Yûhenna 20:19-23; Karên Şandiyên 1:6-8*)

¹⁴Paşê Îsa xwe nîşanî yanzdehan da, çaxê ku ew li ser sifrê rûniştibûn. Wî ji ber bêbawerî û serhişkiya wan li wan hilat. Çimkî wan ji yê ku ew rabûyî dîtibûn, bawer nekiribû. ¹⁵Û wî ji wan re got: «Herin her çar aliyên dinyayê û Mizgîniyê li hemû afirînê bidin bihîstin. ¹⁶Yê ku baweriyê bine û bê imadkirin* wê xilas bibe, lê yê ku baweriyê neyne wê sûcdar bê derxistin. ¹⁷Û ev nîşanên ha wê bi yê ku baweriyê tînin re bin: Bi navê min wê cinan derxin, wê bi zimanên nû bipeyivin, ¹⁸wê maran bi destê xwe bigirin û eger ew tiştên bi jehr jî vexwin, qet zîyanê nabînin. Ewê destê xwe deynin ser nexweşan û nexweş wê qenc bibin.»

Îsa Hildikişe Ezmanan

(*Lûqa 24:50-53; Karên Şandiyên 1:9-11*)

¹⁹Îcar piştî ku Xudan Îsa bi wan re peyivî, hilkişiya ezmên û li milê Xwedê yê rastê rûnişt. ²⁰Şagirt jî çûn, li her cihî Mizgînî dan bihîstin. Xudan jî bi wan re dixebitî û bi wan nîşanên ku di pey de dihatin peyv rast derdianî.

Mizgîniya Îsa Mesîh li gor Lûqa

Pêşgotin

Ev kitêb di navbera salên 60 û 80yî de bi destê Lûqa hatiye nivîsîn. Nivîskar Lûqa bi xwe hekîm (textor) û dîrokzan bû. Wî bi zimanekî bilind yê Yewnanî nivîsiye. Lûqa bi Pawlosê Şandî re digeriya û hevaltiya wî ya rêwîtiyê dikir (Karên Şandiyên 16:10; Nameya ji Kolosiyên re 4:14; Nameya ji Filêmon re 24; Tîmotêyos II, 4:11). Nivîskar Lûqa du beşên Peymana Nû nivîsîne: Pêşî ev kitêba ha, Mizgîniya Îsa Mesîh û piştê Kitêba Karên Şandiyên, ku li ser kar û xebata Pawlos û Şandiyên din e. Herdu kitêbên wî ji mirovekî bi navê Têyofîlos re hatine nivîsîn (Lûqa 1:3, Karên Şandiyên 1:1). Maneya navê Têyofîlos ev e: Yê ku ji Xwedê hez dike.

Lûqa gelek hûr û kûr û ji her aliyê ve jîyan, hînkirin, mirin û rabûna Îsa Mesîh rast dide fêmkirin. Armanca Lûqa ev e ku bide xuyakirin ku Îsa Mesîh xilaskar e û xilaskarê dinyayê ye. Çend keramet û meseleyên Îsa hene ku bi tenê Lûqa ser van nivîsiye. Ew gelek girîng in; bo minak: «Mesela Sameriye dilpak» û «Mesela kurê windabûyî».

Nivîsara Lûqa dikare weha bê beşkirin:

I. Bûyîna Yûhennayê imadkar; bûyîn û zaroktiya Îsa (1:1-2:52)

II. Xizmeta Yûhennayê imadkar (3:1-20)

III. Imadbûn û ceribandina Îsa (3:21-4:13)

IV. Xizmeta Îsa li Celîlê (4:14-9:50)

V. Rêwîtiya Îsa ji Celîlê heta Orşelîmê (9:51-19:28)

VI. Îsa li Orşelîmê hîn dike; serwerên Cihûyan wî qebûl nakin (19:29-23:56)

VII. Girtin û xaçkirina Îsa

VIII. Rabûna Îsa ya ji nav miriyan û hilkişîna wî ya ezmanan (24:1-53)

Pêşgotin ji Têyofîlos re

1 Ya Têyofîlosê giranbiha,

Gelekan dest bi rêzkirina wan tiştên ku di nav me de çêbûne, kirine, ²çawa wan kesên ku ji destpêkê ve bi çavên xwe dîtin û peyv* belav kirin, ji me re ragihandin. ³Loma, ez jî wek yekî ku ji pêşî ve guhê xwe daye hemûyî û lê kolaye, min qenc dît ku ez wan tiştan rêz bi rêz ji te re binivîsim, ⁴da ku tu rastiya tiştên ku ji te re hatine hîn kirin, bizanî.

Mizgîniya Milyaket li ser Bûyîna Yûhennayê Imadkar

⁵Dema Hêrodês* padîşahê Cihûstanê* bû, kahînek* ji koma Ebiya hebû. Navê wî Zekerya bû. Jina wî ji keçên Harûn* bû û navê wê Êlîzabêt bû. ⁶Û herdu jî li ba Xwedê rast bûn û li gor hemû emir û qanûnên Xudan* bê kêmahî rêve diçûn. ⁷Zarokên wan nebûn, çimkî zarok ji Êlîzabêtê re çenedibûn û herdu jî bi nav salan ve çûbûn.

⁸De îcar wusa çêbû, çaxê wî di dora koma xwe de ji Xwedê re xizmeta kahîntiyê dikir, ⁹li gor adeta kahîntiyê, pişk li wî ket ku ew here Perestgeha* Xudan* û bixûrê* bişewitîne. ¹⁰Di dema şewitandina bixûrê de tevahiya elaleta* xelkê li derve dua dikir.

¹¹Hingê milyaketekî Xudan* jê re xuya bû û li aliyê rastê yê gorîgeha* bixûrê rawesta. ¹²Gava Zekerya ew dît, şaş bû û tirs ket dilê wî. ¹³Milyaket jê re got: «Zekerya, netirse! Çimkî duaya te hat bihîstin û jina te Êlîzabêt, wê kurekî ji te re bîne, tê navê wî Yûhenna* deynî.

¹⁴Û ewê ji te re bibe şahî û geşî

Û gelek wê bi bûyîna wî dilxweş bibin.

¹⁵Çimkî ewê li ba Xudan* mezin be.

Ew şerab û vexwarinên giran qet venaxwe

Û hê di zîkê diya xwe de wê bi Ruhê* Pîroz tije be.

¹⁶Ewê gelekan ji zaryên* Îsraêl li Xudan, Xwedayê wan, vegevine. ¹⁷Û ewê bi ruh* û bi hêza Êlyas* pêxember li pêşiya Xudan here, da ku ew dilê bavan li zarokan û neguhdaran li şehrezayiya dilpakan vegevine, da ji Xudan re miletekî pêkhatî amade bike.»

¹⁸Zekerya jî ji milyaket re got: «Ma ezê vê yekê bi çi bizanim? Ez pîr im û jina min jî bi nav salan ve çûye.» ¹⁹Milyaket lê vegevand û got: «Ez Cibrayîl im, yê ku li ber destê Xwedê radiweste û ez hatime şandin, da ez ji te re bêjim û vê mizgîniyê bidim te. ²⁰Va ye, heta wê roja ku ev

1:15 Binêre: Hejmartin 6:3 **1:17** Binêre: Melaxî 4:5-6; 3:1

1:18 Binêre: Destpêkirin 18:11 **1:19** Binêre: Daniyel 8:16; 9:21

tişt pêk bê, tê lal bibî û hew bikarî bipeyivî. Çimkî te bi wan gotinên min ên ku di wextê xwe de wê bên cih, bawer* nekir.» ²¹Di vê navê de xelk li hêviya Zekerya bû. Ew şaş man, ka çima ew demeke dirêj di Perestgehê* de dima. ²²Û gava ew derket derve, wî nikaribû bi wan re bipeyive û ew têgihîştin ku wî di Perestgehê de dîtiniyek* dîtiye. Wî bi îşaretan ji wan re digot û lal ma. ²³Û gava rojên xizmeta wî tamam bûn, ew vegeriya mala xwe. ²⁴Piştî wan rojan jina wî Êlîzabêt bizaro bû û wê pênc mehan xwe veşart û got: ²⁵«Va ye, di van rojan de Xudan* ev yek ji bo min kir: Wî li min nêrî û di nav xelkê de şerma min rakir.»

Mizgîniya Milyaket li ser Bûyîna Îsa Mesîh

²⁶Di meha şeşan de Xwedê milyaket Cibrayîl şand bajarekî Celîlê*, ku navê wê Nisret bû, ²⁷ba keçikeke ku dergistiya mirovekî bi navê Ûsiv bû. Ûsiv ji mala* Dawid bû. Navê keçikê jî Meryem* bû. ²⁸Cibrayîl hat ba wê û jê re got: «Silav li te, ey keçika ku kerema Xwedê li ser e. Xudan* bi te re ye.» ²⁹Meryem bi vê silavê şaş ma û fikirî, ka ev çi silav e? ³⁰Milyaket jê re got: «Ya Meryem, netirse! Kerema Xwedê li te bûye. ³¹Va ye, tê bizaro bibî û tê kurekî bînî û navê wî Îsa* deynî. ³²Ewê mezin be û wê jê re Kurê Yê Herî Berz bê gotin. Û Xudan, Xwedê wê textê bavê wî Dawid* bide wî. ³³Û ewê her û her li ser mala* Aqûb padîşahiye bike û dawiya padîşahiya wî nayê.» ³⁴Meryemê ji milyaket re got: «Ma gelo evê çawa çêbe? Çimkî tu mêr nêzîkî min nebûne.» ³⁵Milyaket lê vegerand û got: «Ruhê* Pîroz wê bê ser te û tê bikevî bin hêza siya wî Yê Herî Berz. Ji ber vê yekê wê ji wî pîrozê ku wê ji te çêbe re Kurê* Xwedê bê gotin. ³⁶Û va ye, Êlîzabêt a ku mirova te ye, ew jî bi vê pîrtiya xwe ve bi kurekî bizaro ye. Ya ku jê re digotin ku zarokan nayne, va ye, ew di heyva xwe ya şeşan de ye. ³⁷Çimkî tu tişt li ber Xwedê ne zehmet e.» ³⁸Meryemê got: «Va me, ez cêriya Xudan im. Bila wek ku te gotî, ji min re bibe.» Piştî milyaket ji ba wê çû.

Meryem Diçe Serdana Êlîzabêtê

³⁹Meryem rabû di wan rojan de bi lez çû nav çîyan, bajarekî ji bajarên Cihûda*. ⁴⁰Ew gihîşt mala Zekerya û silav li Êlîzabêtê kir. ⁴¹Gava ku Êlîzabêtê silava Meryemê bihîst, zarok di zikê wê de xwe tevda û Êlîzabêt bi Ruhê* Pîroz tije bû, ⁴²û bi dengêkî bilind got: «Tu di nav jinan de pîroz* î û berê zikê te pîroz e! ⁴³Ma ez kî me, heta ku diya Xudanê* min bê ba min? ⁴⁴Çimkî gava dengê silava te ket guhê min, zarok ji şahiyê xwe di zikê min de tevda. ⁴⁵Xwezî bi wê, ku bawer* kir ew tiştên ku ji aliyê Xudan ve jê re hatine gotin, wê bên cih.»

⁴⁶Hingê Meryemê got:

«Canê min pesnê* Xudan dide.

⁴⁷Û ruhê min bi Xilaskarê min, Xwedê şa dibe,

⁴⁸Çimkî wî li nizimahiya cêriya xwe nêrî.

Îcar ji niha û pê ve, hemû nifş wê ji min re bêjin: «Xwezî bi te.»

⁴⁹Çimkî Xwedayê hêzdar tiştên mezin ji min re kirin.

Navê wî pîroz e.

⁵⁰Û rehma wî nifş bi nifş li ser wan e,

Yên ku ji wî ditirsin.

⁵¹Wî bi zendê xwe qudreta xwe nîşan da,

Û wî, yên di dilê xwe de pozbilind ji hev belav kirin.

⁵²Wî, yên mezin ji textên wan anîn xwarê,

Û yên nizim bilind kirin.

⁵³Yên birçî bi tiştên qenc têr kirin,

Û yên dewlemend destvala rêkirin.

⁵⁴Wî rehma xwe anî bîra xwe

Û alîkariya xulamê xwe Îsraêl kir,

⁵⁵Çawa ku ji bav û kalên me re,

Ji Birahîm* û dîndana* wî re

Soza xwe ji bo her û her daye.»

⁵⁶Meryem nêzîkî sê mehan li ba Êlîzabêtê ma û paşê vegeriya mala xwe.

Bûyîna Yûhennayê Imadkar

⁵⁷Gava dema zarokanîna Êlîzabêtê hat, wê kurek anî. ⁵⁸Cîran û mirovên wê bihîstin ku Xudan rehmeke mezin li wê kiriye û ew jî bi wê re şa bûn. ⁵⁹Û di roja heştan de ji bo sinetkirina* kurik hatin û xwestin, navê bavê wî Zekerya lê bikin. ⁶⁰Lê diya wî li wan vege-
rand û got: «Na, navê wî wê Yûhenna* be.» ⁶¹Wan jê re got: «Di nav mirovên te de kesek bi vî navî tune.» ⁶²Îcar wan bi îşaretan ji bavê wî pirsî, ka ew dixwaze çi navî li wî bike. ⁶³Wî nivîsdekek xwest û weha li ser nivîsî: «Navê wî Yûhenna ye.» Û hemû şaş man. ⁶⁴Di cih de dev û zimanê wî vebûn, peyivî û pesnê Xwedê da. ⁶⁵Tirs ket dilê hemûyên

1:46-55 Binêre: Samûêl I, 2:1-10 **1:48** Binêre: Samûêl I, 1:11

1:49 Binêre: Zebûr 111:9 **1:50** Binêre: Zebûr 103:13, 17

1:51 Binêre: Zebûr 89:10; Samûêl II, 22:28 **1:52** Binêre: Eyûb 12:19; 5:11

1:53 Binêre: Samûêl I, 2:5; Zebûr 107:9 **1:54** Binêre: Zebûr 98:3; Îşaya 41:8

1:55 Binêre: Mîxa 7:20; Destpêkirin 17:7

ku li dora wan rûdiniştin û li seranserê çiyayên Cihûstanê* li ser van tiştan hat peyivîn. ⁶⁶Û hemûyên ku ev tişt bihîstin, ew xistin dilê xwe û gotin: «Gelo ev zarok wê bibe çî?» Çimkî destê Xudan li ser wî bû.

Pêxemberîtiya Zekerya

- ⁶⁷Û bavê wî Zekerya bi Ruhê* Pîroz tije bû, wî pêxemberîti kir û got:
⁶⁸«Pesin ji Xudan Xwedayê Îsraêl re,
 Ku ew hat serdana gelê xwe û wî ew bi berdêl xilas kir.
⁶⁹Wî ji mala xulamê xwe Dawid
 Strûhekî* xilasîyê* ji me re rakir,
⁷⁰– Çawa ku wî hê ji berê ve bi devê pêxemberên* xwe yên pîroz
 gotibû –
⁷¹Ku em ji dijminên me û ji destê hemûyên ku ji me nefret dikin,
 xilas bike,
⁷²Da li bav û kalên me bê rehmê,
 Û peyman* xwe ya pîroz,
⁷³Wê sonda ku ji bavê me Biraîm* re xwaribû, bîne bîra xwe
⁷⁴⁻⁷⁵Ku em ji destê dijminên xwe xilas bibin
 Û bê tirs li ber wî di hemû rojên jiyana xwe de
 Bi paqîjî û rastî biperizin* wî.
⁷⁶Û tu jî, zaroko, wê ji te re pêxemberê Yê Herî Berz bê gotin,
 Çimkî tê di pêşiya Xudan de herî, da ku tu riyên wî amade bikî
⁷⁷Û ji bo lêbihûrtina gunehên wan,
 Xilaskirinê bi gelê wî bidî zanîn.
⁷⁸Ji rehm û dilovaniya Xwedayê me,
 Wê ji jor, wek ku roj hiltê, bê serdana me,
⁷⁹Da ronahiyê bide wan ên ku di tariyê de
 Û di bin siya mirinê de rûniştine
 Û ewê berê lingên me bide ser rîya silametê.»

⁸⁰Kurik mezin dibû û bi ruh bi qewet dibû û heta bi wê roja ku ew ji Îsraêl re xuya bû, li çol û çolistanan ma.

1:69 Mana «Strûhekî xilasîyê ji me re rakir» ev e: Xilaskarekî bi hêz ji me re rakir; binêre: Zebûr 18:2.

1:68 Binêre: Zebûr 41:13; 111:9 **1:71** Binêre: Zebûr 106:10

1:72-73 Binêre: Zebûr 106:45-46; Zebûr 105:8-9; Destpêkirin 17:7

1:76 Binêre: Îşaya 40:3; Melaxî 3:1

1:78-79 Binêre: Melaxî 4:2; Îşaya 9:2; 58:8; 60:1-2

Bûyîna Îsa Mesîh

(Metta 1:18-25)

2 Di wan rojan de Qeyser Awgûstos emir da, ku hemû xelkên dinya Romayê bèn jimartin. ²Di wê demê de, gava Kûrênyos serdarê Sûriyê bû, ev hejmartina pêşî bû ku hat kirin. ³Û her kes çû bajarê xwe, da ku xwe bide nivîsîn. ⁴Ûsiv jî ji bajarê Nisreta Celîlê* çû Beytlehmê, bajarê* Dawid ê li Cihûstanê*, çimkî ew ji mala* Dawid û ji bavikê wî bû. ⁵Ew çû wê derê, da ku xwe bi dergistiya xwe Meryemê re bide nivîsîn. Dergistiya wî jî bizaro bû. ⁶Gava ew li Beytlehmê bûn, dema zarokanîna wê hat ⁷û wê kurê xwe yê nixurî anî. Wê zarokê xwe di pêçekê de pêça û di afirekî de danî, çimkî cihê wan li mêvanxanê tunebû.

Şivan û Milyaket

⁸Îcar li wê derdorê şivanan bi şev li çolê li ber keriyên xwe nobe digirt. ⁹Milyaketekî Xudan ji wan re xuya bû û rûmeta Xudan hawirdora wan kir ronahî. Tirseke mezin ket ser wan. ¹⁰Milyaket ji wan re got: «Netirsîn! Ez hatime, ku ez mizgîniya şabûneke mezin bidim we, ku ji tevahiya gel re ye. ¹¹Îro li bajarê* Dawid xilaskarek ji we re çêbûye. Ew jî Xudan* Mesîh* e. ¹²Bila ev ji we re bibe nîşan: Hûnê zarokekî di pêçekê de pêçayî û di afirekî de razayî bibînin.» ¹³Û ji nişkê ve ordiyeke leşkerên ezmên bi milyaket re xuya bûn, pesnê Xwedê didan û gotin:

¹⁴ «Li bilindahiyên ji Xwedê re rûmet

Û li ser erdê li ser wan ên ku Xwedê ji wan razî ye silamet.»

¹⁵Çaxê milyaket ji dora wan hilkişiyên ezmên, şivanan ji hev re got: «De werin, em herin Beytlehmê û vî tiştê bûyî yê ku Xudan bi me daye zanîn, bibînin.» ¹⁶Îcar ew bi lez çûn. Wan Meryem, Ûsiv û zarokê di afir de razayî dîtin. ¹⁷Gava ew dîtin, wan ew xebera ku li ser zarok bihîstibûn, belav kirin. ¹⁸Hemûyên ku ev bihîstin, li tiştên ku şivanan ji wan re got, şaş man. ¹⁹Lê Meryemê ev xeberên ha hemû di dilê xwe de hildianîn û kûr li ser wan difikirî. ²⁰Şivan vegeriyan; ji bo tiştên dîtî û bihîstî pesnê Xwedê didan û rûmet didanê. Her tiştî, bi awayê ku ji wan re hatibû gotin dîtibûn.

²¹Çaxê heşt roj tamam bûn, ew hat sinetkirin û navê wî Îsa* danîn, wek ku hê berî ew bikeve zikê diya xwe, milyaket gotibû.

Pêşkêşkirina Îsa ji Xwedê re

²²Û gava rojên paqijbûna wan li gor Şerîeta* Mûsa temam bûn, zarok birin Orşelîmê*, da ku wî pêşkêşî Xudan bikin, ²³wek ku di Şerîeta Xudan de hatiye nivîsîn: «Her zarokê nêr ê nixurî wê nedrê* Xudan be»^a ²⁴û li gor gotina Şerîeta Xudan «Cotek kevokên qumrî, an du fexên kevokan»^b jê re bikin gorî*. ²⁵Hingê li Orşelîmê mirovek hebû, ku gelek rast û xwedêtirs bû. Navê wî Şimûn bû. Ew li hêviyê bû ku Îsraêl bê handan*. Ruhê* Pîroz li ser wî bû. ²⁶Û Ruhê Pîroz bi wî dabû zanîn ku berî dîtina Mesîhê* Xudan, ew mirinê nabîne. ²⁷Bi rêberiya Ruh ew hat Perestgehê*. Gava dê û bavê wî, ji bo pêkanîna Şerîetê, Îsayê zarok anîn Perestgehê, ²⁸Şimûn rahişt wî û ew xist himbêza xwe, wî pesnê Xwedê da û got:

²⁹ «Ya Xudan, niha li gor gotina xwe Xulamê xwe bi silamet berde.

³⁰ Çimkî çavê min xilaskirina te dît,

³¹ A ku te li ber çavê hemû miletan amade kiriye:

³² Ronahiya ku çavê miletan vedike

Û rûmeta ji bo gelê te yê Îsraêl e.»

³³Dê û bavê wî li wan gotinên Şimûn gelek şaş man. ³⁴Şimûn ew pîroz* kirin û ji diya wî Meryemê re got: «Ev zarokê ha ji bo ketin û rabûna gelek li Îsraêlê hatiye danîn û ew nîşanek e ku li hember derkevin, ³⁵da ku fikrên dilê gelek bên kifşkirin. Û şûrek wê di dilê te re jî here, wî qul bike.»

³⁶Û li wê derê pêxemberek hebû, navê wê Hana bû. Ew keça Fanowêl û ji eşîra Aşêr bû. Ew gelek pîr bû û piştî keçkaniya xwe heft salan bi mêrê xwe re mabû ³⁷û piştê heta heştê û çar salan jinebî mabû. Wê dev ji Perestgehê bernedida û bi şev û roj bi dua û rojî diperezî* Xwedê. ³⁸Ew jî di wê kêlikê de hat, pesnê Xwedê da û wê li ser wî ji yên ku li hêviya xilasiya Orşelîmê bûn re got.

Meryem û Ûsiv bi Kurik re Vedigerin Bajarê Nisretê

³⁹Û çaxê wan li gor Şerîeta* Xudan her tişt pêk anî, vegeriyan bajarê xwe Nisreta Celîlê*. ⁴⁰Îcar zarok mezin dibû, bi hêz dibû û bi şehrezayiyê tije dibû û qenciya Xwedê jî li ser wî bû.

2:22 Qanûna Kahîntiyê 12:3, 6

^a 2:23 Ji: Derketin 13:2, 12, 15 ^b 2:24 Ji: Qanûna Kahîntiyê 12:8

2:30-31 Binêre: Îşaya 40:5; 52:10 2:32 Binêre: Îşaya 42:6; 49:6; 46:13

Îsayê Diwanzdeh Salî li Perestgehê

⁴¹Dê û bavê wî her sal di Cejna* Derbasbûnê de diçûn Orşelîmê*. ⁴²Gava Îsa dibû diwanzdeh salî, ew li gor adeta cejnê dîsa hilkişiyar Orşelîmê. ⁴³Piştî ku wan rojên cejnê tamam kirin û vegeeriyar, Îsayê zarok li Orşelîmê ma. Haya dê û bavê wî jê tunebû. ⁴⁴Di gumana wan de ew jî di nav koma rêwiyan de ye û ew rojekê rêve çûn. Hê jî nû ve di nav mirov û nasên xwe de li wî geriyar. ⁴⁵Gava wan ew nedît, ew vegeeriyar Orşelîmê û lê geriyar. ⁴⁶Di roja sisiyan de wan ew di Perestgehê de dît. Ew di nav mamosteyên Şerîetê* de rûniştî bû, guh dida wan û pirs ji wan dikirin. ⁴⁷Hemûyên ku gotinên wî dibihîstin li şehrezayî û bersîvên wî şaş diman. ⁴⁸Dema dê û bavê wî ew dîtîn, gelek şaş man. Diya wî ji wî re got: «Kurê min, te çima wusa li me kir? Ez û bavê te, em bi xem û xiyal li te digeriyan.» ⁴⁹Wî ji wan re got: «Çima hûn li min geriyar? Ma we nizanibû ku divê ez li mala Bavê* xwe bim?» ⁵⁰Lê wan maneya gotinên wî fêhm nekir. ⁵¹Îcar Îsa bi wan re daket û çû bajarê Nisretê û bi ya wan dikir. Lê diya wî ev tiştên ha hemû di dilê xwe de hilanîn. ⁵²Îsa jî bi şehrezayiyê pêşve diçû û mezin dibû; ew li ber Xwedê û li ber mirovan keremdar bû.

Danezana Yûhennayê Imadkar

(*Metta 3:1-12; Marqos 1:1-8; Yûhenna 1:19-28*)

3 Di sala panzdehan a padîşahiya Qeyser Tîberyos de Pontiyos Pîlatos waliyê Cihûstanê bû, Hêrodês* serwerê Celîlê* bû, birayê wî Filîpos serwerê herêma Îtûrya û Traxonîdayê bû, Lûsanyas serdarê Avêlinyayê bû ²û Henan û Qeyafa Serokkahîn bûn. Di wê demê de gotina Xwedê li çolê ji Yûhennayê* kurê Zekerya re hat. ³Îcar Yûhenna çû û li seranserê Çemê Urdunê hîn dikir, ku xelk imad* bibin û tobe bikin, da ku li gunehên wan bê bihûrtin. ⁴Çawa ku di kitêba* gotinên Îşaya* pêxember de hatiye nivîsîn:

«Dengê yê li çolê bang dike:

«Riya Xudan amade bikin

Şiveriyên wî sererast bikin!

⁵ Her gelî wê tije bibin,

Her çiya û gir wê nizam bibin,

Xwarî wê rast bibin

Û riyên asê wê hilû bibin.

⁶ Û her mirov wê xilasiya Xwedê bibîne.»^c

^c 3:4-6 Ji: Îşaya 40:3-5

⁷Îcar elalet* dihatin, da ku ji aliyê Yûhenna ve bên imadkirin*. Wî ji wan re got: «Hey têjikên koremaran, kê ji we re gotiye ku hûn ji ber wê xezeba ku tê, birevin? ⁸De ka fêkiyê ku li tobekirinê tê, bidin û dest pê nekin û ji xwe re nebêjin: «Birahîm* bavê me ye.» Ez ji we re dibêjim ku Xwedê dikare ji van keviran jî zarokan ji Birahîm re rake. ⁹Ji xwe bivir li ser qurmê daran e. Her dara ku berê qenc nede, wê bê birrîn û bê avêtin nav êgir.»

¹⁰Û elaletê ji wî pirsî û got: «Nexwe em çi bikin?» ¹¹Wî li wan ve-
rand û got: «Yê ku du kirasên wî hebin, bila yekî bide wî yê ku tune
û yê ku xwarina wî hebe, bila ew jî wusa bike.» ¹²Bacgir* jî hatin, da
ku imad bibin û gotin: «Mamoste, ma em çi bikin?» ¹³Wî ji wan re got:
«Ji wî tiştê ku divê hûn bistînin bêtir nestînin.» ¹⁴Leşkeran jî pirsî û
gotin: «Lê em çi bikin?» Û wî ji wan re got: «Bêbextiyê li xelkê nekin
û bi darê zorê tiştêkî ji wan nestînin û bi meaşê xwe razî bin.»

¹⁵Ew xelk hemû di hêviyê de dima û li ser Yûhenna di dilê xwe de
digotin: «Ma gelo Mesîh* ev e?» ¹⁶Û Yûhenna bersîva wan da û got:
«Ez bi avê we imad dikim, lê yê ji min hêzdartir tê, ku ez ne hêja
me, benên çaroxa wî jî vekim. Ewê bi Ruhê* Pîroz û bi êgir we imad
bike. ¹⁷Melhêba wî di destê wî de ye, da ku bendera xwe paqij bike û
genim di embara xwe de bicivîne, lê ewê kayê bi agirê ku venamire
bişewitîne.»

¹⁸Bi vî awayî wî bi gelek tiştên din jî şîret li xelkê dikir û Mizgînî*
bi wan dida bihîstin. ¹⁹Lê gava Yûhenna ji ber jinbira Mîr Hêrodês*
Hêrodiya û ji ber hemû xerabiyên din, yên ku wî kiribûn, li wî hilat*,
²⁰Hêrodês li ser hemû xerabiyên xwe ev jî bi ser de zêde kir, ku wî
Yûhenna avêt zîndanê.

Imadbûna Îsa

(Metta 3:13-17; Marqos 1:9-11)

²¹Gava xelk hemû dihat imadkirin*, Îsa jî imad bû. Wê kêlika ku
Îsa dua dikir, ezman vebû ²²û Ruhê Pîroz bi beden di şiklê kevokekê
de li ser wî danî û dengê ji ezmên hat û got: «Tu yî Kurê min ê delal.
Dilê min bi te xweş e.»

Malbavka Îsa

(Metta 1:1-17)

²³Îsa bi xwe, gava ku dest bi hînkirina xwe kir, nêzîkî sî salî bû. Û
wek ku dihat gumankirin ew kurê Ûsiv bû, kurê Elî, ²⁴kurê Metat, kurê

Lêwî, kurê Melkê, kurê Yannay, kurê Ûsiv, ²⁵kurê Metîtya, kurê Amos, kurê Nahûm, kurê Heslî, kurê Necay, ²⁶kurê Mehat, kurê Metîtya, kurê Şêmeyîn, kurê Yûsêx, kurê Yoda, ²⁷kurê Yûhenan, kurê Rêsa, kurê Zerûbabel, kurê Şaltiyêl, kurê Nerî, ²⁸kurê Melkê, kurê Êdî, kurê Qosam, kurê Êlmedam, kurê Er, ²⁹kurê Yêşû, kurê Êliyazêr, kurê Yorîm, kurê Metat, kurê Lêwî, ³⁰kurê Şimûn, kurê Cihûda, kurê Ûsiv, kurê Yonam, kurê Êlyaqîm, ³¹kurê Melya, kurê Mena, kurê Metêta, kurê Natan, kurê Dawid*, ³²kurê Yêşa*, kurê Ovêd, kurê Bowaz, kurê Selmon, kurê Nehşon, ³³kurê Amînadav, kurê Admîn, kurê Aram, kurê Hesrûn, kurê Perez, kurê Cihûda*, ³⁴kurê Aqûb*, kurê Îshaq*, kurê Birahîm*, kurê Têrah, kurê Nehor, ³⁵kurê Serûx, kurê Rêwo, kurê Pêlêg, kurê Eber, kurê Şalah, ³⁶kurê Qênan, kurê Arpexşad, kurê Sam, kurê Nûh*, kurê Lamex, ³⁷kurê Metûşela, kurê Henox*, kurê Yarêd, kurê Mahalalêl, kurê Qênan, ³⁸kurê Enoş, kurê Sêt, kurê Adem*, kurê Xwedê bû.

Ceribandina Îsa

(Metta 4:1-11; Marqos 1:12-13)

4 Û Îsa bi Ruhê Pîroz tije ji Çemê Urdunê vegeriya. Ruh ew bir çolê ²û ew çil rojî ji aliye Îblîs* ve hat ceribandin. Wî di wan rojan de tiştêk nexwar û gava ew roj derbas bûn, ew birçî bû.

³Îblîs jê re got: «Eger tu Kurê* Xwedê yî, ji vî kevirî re bêje, bila bibe nan.» ⁴Îsa bersîva wî da û got: «Hatiye nivîsîn ku: «Mirov ne bi nên tenê dijî.»^c »

⁵Îblîs ew derxist bilindahiyekê û di bîhnekê de wî hemû padîşahiyên dinyayê nîşanî wî dan ⁶û jê re got: «Ezê hemû vê desthilatiyê û rûmeta van padîşahiyên bidim te; çimkî ew ji min re hatiye dayîn û ez dikarim wê bidim wî yê ku ez dixwazim. ⁷Îcar, eger tu ji min re herî ser çokan, hemû wê bibin ên te.» ⁸Îsa bersîva wî da û got: «Hatiye nivîsîn ku: «Biperize* Xudan Xwedayê xwe û bi tenê ji wî re xizmetê bike.»^d »

⁹Hingê Îblîs ew bir Orşelîmê*, ew danî ser birca Perestgehê û jê re got: «Eger tu Kurê* Xwedê yî, ka xwe ji vir bavêje xwarê. ¹⁰Çimkî hatiye nivîsîn: «Ewê ji bo te li milyaketên xwe emir bike, da ku ew te biparêzin» ¹¹û «ewê te li ser destên xwe hilgirin, da ku lingê te li keviyekê nekeve.»^e » ¹²Îsa lê vegerand û got: «Hatiye gotin: «Xudan,

^c 4:4 Ji: Dubarekirina Şerîetê 8:3 ^d 4:8 Ji: Dubarekirina Şerîetê 6:13

^e 4:10-11 Ji: Zebûr 91:11-12

Xwedayê xwe neceribîne.»^f »¹³ Û gava Îblîs hemû ceribandînen xwe xilas kirin, ew wextekê jê dûr ket.

Îsa li Celîlê Dest bi Belavkirina Mizgîniyê Dike

(Metta 4:12-17; Marqos 1:14-15)

¹⁴ Û Îsa bi hêza Ruhê Pîroz vegeriya Celîlê û li seranserê wî cihê nav û dengê wî belav bû. ¹⁵ Wî di kinîştên* wan de hîn dikir û hemûyan pesnê wî dida.

Îsa li Bajarê Xwe Nisretê Tê Redkirin

(Metta 13:53-58; Marqos 6:1-6)

¹⁶ Û ew hat Nisretê, cihê ku lê mezin bûbû û wek adeta xwe, roja* Şemiyê ket kinîştê*, rabû ser xwe, da ku ji wan re bixwîne. ¹⁷ Kitêba Îşaya* pêxember dan wî. Gava wî nivîsara lihevpeçayî vekir, wî ew cih dît ku tê de weha hatibû nivîsîn:

¹⁸ «Ruhê Xudan li ser min e,
Çimkî wî ez mesh* kirime,
Da ez Mizgîniyê* bidim belengazan;
Wî ez şandime, da ku ez ji girtiyan re azadiyê
Û ji koran re vebûna çavan bidim bihîstin,
Bîndestan azad bikim

¹⁹ Û sala Xudan a keremê bidim naskirin.»^g

²⁰ Wî kitêb li hev peça, ew da destê yê berdestî û rûnişt. Çavên hemûyên ku di kinîştê* de bûn, li wî diman. ²¹ Îcar wî dest pê kir û ji wan re got: «Îro ev nivîsara ku we bihîst, hat cih.» ²² Û hemûyan ew erê kir û li wan gotinên wî yên merdane, yên ku ji devê wî derdiketin, şaş man û gotin: «Ma ev ne kurê Ûsiv e?» ²³ Û wî ji wan re got: «Bêguman hûnê vê meselê ji min re bêjin: «Hekîmo*, de xwe bi xwe qenc bike! De ka wan hemû tiştên me bihîstine ku te li Kefernahûmê kirine, li vê derê, li bajarê xwe jî bike!»» ²⁴ Hingê wî got: «Bi rastî ez ji we re dibêjim, tu pêxember bi dilê xelkên bajarê xwe tune. ²⁵ Lê ez ya rast ji we re dibêjim: Di rojên Êlyas* pêxember de, çaxê ku ezman sê sal û şeş mehan hatibû girtin û di tevahiya welêt de xelayeke giran çêbûbû, gelek jinebî li welatê Îsraêlê hebûn. ²⁶ Îcar Êlyas ji tu kesekî ji wan re nehat şandin, belê ji jinebiya ku li herêma Saydayê, li bajarê Sarêfatê dima re hat şandin. ²⁷ Û di dema Êlîşa* pêxember de gelek kotî* li

^f 4:12 Ji: Dubarekirina Şerîetê 6:16 ^g 4:18-19 Ji: Îşaya 61:1-2
4:25-26 Padîşah I, 17:8-16

welatê Îsraêlê hebûn û ji nav wan ji Nemanê* ji Sûriyê pê ve, kesekî din nehat paqijkirin.» ²⁸Gava wan kesên di kinîştê de ev yek bihîst, hemû hêrs ketin ²⁹û rabûn ser xwe, Îsa ji bajêr derxistin derve, birin ser kendalê girê ku bajarê wan li ser hatibû avakirin, da ku wî ji wê derê bavêjin xwarê. ³⁰Lê ew di nav wan re derbas bû û çû.

Mirovê bi Cinekî Nepak

(Marqos 1:21-28)

³¹Îsa bi xwar ve dageriya Kefernahûmê, bajarekî Celîlê û wî di roja* Şemiyê de hîn kir. ³²Ew li hînkirina wî gelek şaş diman, çimkî ew bi desthilatî peyivî. ³³Di kinîştê* de mirovek hebû ku ruhê cinekî nepak pê re hebû. Wî bi dengêkî bilind kir qîrîn û got: ³⁴«Ax, Îsayê Nisretî, ma te çi ji me ye? Ma tu hatiyî, da ku tu me helak bikî? Ez dizanim tu kî yî, tu Pîrozê* Xwedê yî.» ³⁵Îsa lê hilat* û got: «Devê xwe bigire û ji wî derkeve!» Cin ew mirov di navendê de avêt erdê, ji wî derket û ziyaneke nedayê. ³⁶Û hemû heyirî man û tirsîyan, ew di nav hev de peyivîn û gotin: «Gelo ev çi gotin e, çimkî ew bi hêz û desthilatî emir li ruhên nepak dike û ew derdikevin?» ³⁷Êdî nav û dengê wî li her cihê wê herêmê belav bû.

Qenckirina Gelek Nexweşan

(Metta 8:14-17; Marqos 1:29-34)

³⁸Hingê Îsa ji kinîştê derket û çû mala Şimûn*. Xesûya Şimûn tayeke giran girtibû û ji bo wê ji wî lava kirin. ³⁹Îcar ew raserî wê rawesta û li tayê hilat. Ta ji wê çû û ew di cih de rabû ser xwe û xizmeta wan kir. ⁴⁰Çaxê roj çû ava, hemûyan nexweşên xwe yên ku ketibûn êş û janên cûr bi cûr, anîn ba wî. Wî jî destên xwe danîn ser her yekî ji wan û ew qenc kirin. ⁴¹Û ji gelekên jî cin derdiketin, dikirin qîrîn û digotin: «Tu Kurê* Xwedê yî.» Wî li wan hilat û nedihîşt ku deng ji wan derkeve, çimkî wan dizanibû ku ew Mesîh e.

Danasîna Mizgîniya Padişahiya Xwedê li Seranserê Welêt

⁴²Îcar gava bû roj, Îsa derket û çû cihekî ku bêpêjin bû. Elalet* jî lê digeriya û dihatin heta ba wî. Wan dixwest ku wî bigirin, da ku ew ji ba wan neçe. ⁴³Lê wî ji wan re got: «Divê ez Mizgîniya* Padişahiya* Xwedê bidim bajarên din jî, çimkî ez ji bo vê yekê hatime şandin.» ⁴⁴Û wî di kinîştên Cihûstanê de hîn dikir.

Îsa Şagirtên Xwe Yên Pêşî Hildibijêre

(Metta 4:18-22; Marqos 1:16-20)

5 Rojekê gava Îsa li ber perê Gola Cênîsartê* sekinîbû, elalet li wî teng dikir, da ku gotina Xwedê bibihîzin. ²Îsa du qeyik li devê golê dît. Masîgir ji wan peya bûbûn û torên xwe dişuştin. ³Îsa li qeyikekê ji wan siwar bû. Ew jî ya Şimûn* bû û ji wî hêvî kir ku qeyikê piçekê ji bejê dûr bixe. Û rûniştî ji qeyikê elalet hîn dikir. ⁴Piştî ku wî gotinên xwe xilas kirin, ji Şimûn re got: «Qeyika xwe ber bi kûrahiyê ve bajo, torên xwe bavêjin nêçîra masiyan.» ⁵Şimûn lê vegerand û got: «Ya Hosta! Tevahiya şevê me kir û nekir, me tu tişt negirt. Lê li ser gotina te, ezê toran bavêjim.» ⁶Gava wan wusa kir, wan ewqas masî girtin ku hindik mabû, torên wan bidirin. ⁷Wan bi îşaret kirin şîrîkên xwe yên ku di qeyika din de bûn, da ku bên û alîkariya wan bikin. Ew jî hatin û herdu qeyik ewqas dagirtin ku hindik ma bû, ew bin av bibin. ⁸Gava Şimûn-Petrûs* ev dît, wî xwe avêt ber çokên Îsa û got: «Ya Xudan, ji min dûr keve, çimkî ez mirovekî gunehkar im.» ⁹Çimkî ew û hemû yên ku pê re bûn ji pirrbûna masiyên ku girtibûn, heyirî diman û ditirsiyan, ¹⁰wusa jî Aqûb* û Yûhenna*, kurên Zebedî, yên ku şîrîkên Şimûn bûn heyirîn. Hingê Îsa ji Şimûn re got: «Netirse! Ji niha û pê ve, tê bibî nêçîrvanê mirovan.» ¹¹Wan qeyikên xwe kişandin bejê, dev ji her tiştî berdan û li pey wî çûn.

Qenckirina Mirovekî Kotî

(Metta 8:1-4; Marqos 1:40-45)

¹²Gava ku ew li nav bajarekî ji bajaran bû, li wir mirovek hebû ku bedena wî hemû kotî* bû. Gava wî Îsa dît, xwe deverû avêt erdê, jê lava kir û got: «Ya Xudan, eger tu bixwazî, tu dikarî min paqij bikî.» ¹³Îsa destê xwe dirêj kir, dest li wî da û got: «Ez dixwazim. Paqij bibe!» Û di cih de kotîbûn jê çû. ¹⁴Û Îsa tembîh li wî kir, ku ew vê yekê ji kesî re nebêje, lê jê re got: «Here xwe nîşanî kahîn* bide û wek ku Mûsa emir kiriye, pêşkêşekê bide, da ji wan re bibe şahidî, ku tu paqij bûyî.» ¹⁵Dîsa jî nav û dengê Îsa hê bêtir belav dibû û elaletke mezin li hev kom dibû, da ku guhdariya wî bikin û ji nexweşiyên xwe qenc bibin. ¹⁶Lê wî xwe dida çolê û dua dikir.

Qenckirin û Lêbihûrtina Mirovê Şil û Şeht

(Metta 9:1-8; Marqos 2:1-12)

¹⁷Rojekê, çaxê wî hîn dikir, Fêrisî* û Şerîetzan* jî li wir rûniştibûn. Ew ji her gundên Celîlê, Cihûstanê û ji Orşelîmê* hatibûn. Hêza

Xudan ji bo qenckirina nexweşiyên wan pê re bû. ¹⁸Hingê hin zilaman yekî felcî di nav nivînan de anî û dixebitîn ku wî bînin hundir û deynin ber Îsa. ¹⁹Lê gava wan ji ber elaletê tu rê nedît ku wî bînin hundir, ew hilkişiyar ser bên, keremîtîk rakirin û ew tevî nivînên wî daxistin navendê ber Îsa. ²⁰Gava wî baweriya* wan dît, ji yê felcî re got: «Ey mirovo! Li gunehên te hat bihûrtin.» ²¹Şerîetzan* û Fêrisiyan* dest pê kir, fikirîn û gotin: «Ma evê ku çêrî* Xwedê dike kî ye? Ma ji Xwedê pê ve, kî dikare li gunehan bibihûre?» ²²Îsa bi fikrên wan hesiya, wî bersîv da û ji wan re got: «Ma hûn çima tiştên weha di dilê xwe de dibêjin? ²³Ma kîjan hêsanîtir e? Ez bêjim: «Gunehên te li te hatin bihûrtin!» an ku ez bêjim: «Rabe û rêve here!» ²⁴Lê ji bo ku hûn bizanin desthilatiya Kurê* Mirov heye ku li ser erdê li gunehan bibihûre», ji yê felcî re got: «Ez ji te re dibêjim, rabe nivînên xwe hilîne û here mala xwe.» ²⁵Ew jî di cih de li pêş wan rabû ser xwe, rahişt wan nivînên ku ew di nav wan de bû, çû mala xwe û pesnê Xwedê da. ²⁶Hemû li vê yekê heyirî man, pesnê Xwedê dan, dilê wan tije tirs bû û gotin: «Îro me tiştên ecêb dîtin.»

Îsa Gazî Lêwî Dike

(Metta 9:1-8; Marqos 2:1-12)

²⁷Piştî vê yekê Îsa derket derve û bacgirekî* rûniştî di bacxanê de dît, ku navê wî Lêwî* bû. Wî jê re got: «Li pey min were.» ²⁸Wî jî dev ji her tiştî berda, rabû ser xwe û li pey wî çû. ²⁹Lêwî jê re di mala xwe de ziyafetek da. Li ser sifrê bi wan re hejmareke mezin ji bacgiran û hinekên din rûniştibûn. ³⁰Îcar Fêrisiyan* û zaneyên wan ên Şerîetê* di serê şagirtên* wî de kirin pitepit û gotin: «Çima hûn bi bacgir û gunehkaran re dixwin û vedixwin?» ³¹Îsa li wan vegeand û got: «Ne yên saxlem, lê yên nexweş hewcedarê hekîm* in. ³²Ez nehatime, ku ji bo tobekirinê gazî ristan bikim, lê ez hatim ku gazî gunehkaran bikim.»

Pirsa Rojgirtinê

(Metta 9:14-17; Marqos 2:18-22)

³³Îcar wan ji Îsa re got: «Şagirtên Yûhenna* gelek rojiyê digirin û dua dikin û yên Fêrisiyan jî wusa dikin, lê yên te dixwin û vedixwin.» ³⁴Îsa ji wan re got: «Heta ku zava bi wan re ye, ma hûn dikarin ji xelkê dawetê re bêjin: «Rojiyê bigirin!» ³⁵Lê rojên ku zava wê ji nav wan bê standin wê bên. Hingê di wan rojan de ewê rojiyê bigirin.»

³⁶Wî meselek jî ji wan re got: «Tu kes perçeyekî ji cilekî nû jê nake, ku cilekî kevin pê pîne bike. Eger bike, hem wê cilê nû bidirîne, hem jî ew perçê ji cilê nû bi cilê kevin re li hev nayê. ³⁷Û tu kes şeraba nû naxe meşkên kevin. Eger weha bike, şeraba nû wê meşkan bidirîne, şerab wê birije û meşk wê ziyar bibin. ³⁸Lê belê divê şeraba nû bikeve meşkên nû. ³⁹Û kesek tune ku piştî şeraba kevin vexwe, ya nû bixwaze, çimkî ew dibêje: «Ya kevin xweş e.»»

Pirsa Roja Şemiyê

(Metta 12:1-8; Marqos 2:23-28)

6 Rojke Şemiyê, gava Îsa di nav dexlan re diçû, şagirtên* wî simbil diçinîn, di nav destên xwe de difirikandin û dixwarin. ²Lê hinekan ji Fêrisiyan* ji wan re got: «Çima hûn tiştê ku roja* Şemiyê nabe, dikin?» ³Îsa li wan veğerand û got: «Ma we nexwendiyê, ku Dawid* çi kir gava ew û yên bi wî re birçî bûn? ⁴Çawa ew ket Mala* Xwedê, nanê* pêşberiyê stand, xwar û da wan ên bi xwe re jî, ew nanê ku ji kahînan* pê ve çênabe ku kesek bixwe?» ⁵Û wî ji wan re got: «Kurê* Mirov Xudanê* roja Şemiyê ye.»

Îsa Roja Şemiyê Mirovekî Desthişk Qenc Dike

(Metta 12:9-14; Marqos 3:1-6)

⁶Rojke din a Şemiyê ew çû kinîştê* û hîn kir. Li wê derê mirovek hebû ku destê wî yê rastê hişkbûyî bû. ⁷Îcar çavên Şeretzan* û Fêrisiyan* li Îsa bûn, ka ewê roja Şemiyê nexweşiyên qenc bike. Çimkî ew li tiştêkî digeriyan, da ku wî sūcdar bikin. ⁸Lê wî dizanibû ku ew çi difikirin û jî wî zilamê ku destê wî hişkbûyî bû re got: «Rabe ser xwe û li navendê raweste.» Ew jî rabû ser xwe û rawesta. ⁹Hingê Îsa ji wan re got: «Ez ji we dipirsim: Ma di roja Şemiyê de qencîkirin an xerabîkirin, xilaskirina jiyana mirovekî an helakkirin cayîz e?» ¹⁰Û wî li hemûyên hawirdora xwe nêrî û jî wî mirovî re got: «Destê xwe dirêj bike!» Wî jî wusa kir û destê wî qenc bû. ¹¹Lê ew bi carekê har bûn û bi hevdu şewirîn, ka ew çî li Îsa bikin.

Hilbjartina Her Diwanzdeh Şandiyên Îsa

(Metta 10:1-4; Marqos 3:13-19)

¹²Di wan rojan de Îsa çû çiyê, da ku dua bike. Wî tevahiya şevê bi dukirina li ber Xwedê derbas kir. ¹³Û gava bû roj, wî gazî şagirtên* xwe

kir û diwanzdeh ji wan hilibijartin. Wî ji wan re «Şandî»* got: ¹⁴Ew jî ev bûn: Şimûn, yê ku wî navê Petrûs jî lê kiribû û birayê wî Endrawis, Aqûb* û Yûhenna*, Filîpos û Bertolomeyos, ¹⁵Metta û Tûma, Aqûbê* Halfayos û Şimûn, yê ku jê re Welatparêz digotin, ¹⁶Cihûdayê* kurê Aqûb û Cihûdayê* Îsxeryotî yê ku li Îsa xayîn derket.

Bihîstina Mizgîniyê û Daxwaza Qencbûnê

(Metta 4:23-25)

¹⁷Û ew bi wan re hat xwarê û li nav deştekekê rawesta. Û li wir komeke mezin a ji şagirtên* wî û elaletê mezin ji xelkê hebû. Ew ji seranserê Cihûstanê, ji Orşelîmê* û ji ber keviya deryayê, ji Sûr* û Saydayê hatibûn, da ku guhdariya wî bikin û ji nexweşiyên xwe qenc bibin. ¹⁸Yên ku ji ruhên nepak jî cefa dikişandin, dihatin qenc kirin. ¹⁹Û tevahiya elaletê dixebitî ku destê xwe li wî bidin, çimkî hêz ji wî derdiket û hemû qenc dikirin.

Xwezîti û Nexwezîti

(Metta 5:1-12)

²⁰Îcar Îsa çavên xwe ber bi şagirtên xwe ve hildan û got:

«Xwezî bi we belengazan,

Çimkî Padîşahiya* Xwedê ya we ye.

²¹Xwezî bi we, hûn ên ku niha birçî ne,

Çimkî hûnê bèn têrkirin.

Xwezî bi we, hûn ên ku niha digirîn,

Çimkî hûnê bikenin.

²²Xwezî bi we, gava ku xelk di ber Kurê* Mirov de, ji we nefret bikin, we ji nav xwe derxin, we nizim bikin û navê we bi xerabî derxin. ²³Di wê rojê de şa bin û ji şahiyê bireqisin, çimkî xelata we li ezmên mezin e. Bav û kalên wan jî li pêxemberan wusa dikirin.

²⁴Lê belê wey li we dewlemendan,

Çimkî we handana xwe standiye.

²⁵Wey li we, hûn ên ku niha têr in,

Çimkî hûnê birçî bibin.

Wey li we, hûn ên ku niha dikenin,

Çimkî hûnê bikevin şîn û girînê.

²⁶«Wey li we be, gava ku hemû mirov bi qencî li ser we bipeyivin, çimkî bav û kalên wan jî bi pêxemberên derewîn wusa dikirin.

Ji Dijminên Xwe Hez Bikin

(Metta 5:38-48; 7:12)

²⁷«Lê ez ji we guhdaran re dibêjim: Ji dijminên xwe hez bikin; qencyê bi wanên ku ji we nefret dikin, bikin. ²⁸Duayên qenc ji bo wan bikin, yên ku nifiran li we dikin; ji bo wan ên ku xerabiyê bi we dikin, dua bikin. ²⁹Yê ku sîleyeke li lama te bixe, ya din jî bide ber. Û eger yek ebayê te ji te bistîne, kirasê xwe jî bi dest ve berde. ³⁰Bide her kesê ku ji te dixwaze û tiştên xwe ji wî yê ku ji te distîne, bi şûn de nexwaze. ³¹Çawa hûn dixwazin ku xelk ji we re bikin, hûn jî wusa ji wan re bikin.

³²«Eger hûn ji wan hez bikin, yên ku ji we hez dikin, gelo çi feyda we wê jê hebe? Çimkî gunehkar jî ji wan ên ku ji wan hez dikin, hez dikin. ³³Û eger hûn qencyê bi wan bikin, yên ku qencyê bi we dikin, gelo çi feyda we wê jê hebe? Gunehkar jî wusa dikin. ³⁴Û eger hûn bi deyn bidin wan ên ku hûn bi hêvî ne ji wan bistînin, gelo çi feyda we wê jê hebe? Gunehkar jî bi deyn didin gunehkaran, da ku tiştê dayî bi şûn de bistînin. ³⁵Lê belê ji dijminên xwe hez bikin û qencyê bikin. Bi deyn bidin û li hêviya vegerandinê nemînin. Hingê xelata we wê mezin be û hûnê bibin kurên Yê Herî Berz. Çimkî ew ji nankoran û xeraban re qencîker e. ³⁶Dilbirehm bin, çawa ku Bavê* we jî dilbirehm e.

Li ser Dadbarkirinê

(Metta 7:1-5)

³⁷«Dadbar* nekin, hûn jî nayên dadbarkirin; sûcdar dernexin, hûn jî sûcdar nayên derxistin; lê bibihûrin, wê li we jî bê bihûrtin. ³⁸Bidin, wê ji we re jî bê dan; bi pîvaneke qenc, bihevdedayî, bihevdehejandî û sereavêfî, wê bikeve pêşa we. Çimkî hûn bi çi pîvanê bipîvin, bi wê pîvanê jî wê ji we re bê pîvandin.»

³⁹Û Îsa meselek jî ji wan re got: «Ma yê kor dikare rêberiya yê kor bike? Ma herdu jî nakevin çalê? ⁴⁰Şagirt* ne di ser mamostê xwe re ye; lê her yekê ku di hînbûna xwe de bigihîje, wê bibe wek mamostê xwe. ⁴¹Û çima tu qirşikê di çavê birayê xwe de dibînî, lê girşê di çavê xwe de nabînî? ⁴²An çawa tu dikarî ji birayê xwe re bêjî: «Birawo, bihêle ku ez vî qirşikê di çavê te de derxim», lê tu girşê di çavê xwe bi xwe de nabînî? Hey mirovê durû! Ka pêşî girş ji çavê xwe derxe, hingê tê zelal bibînî, ku qirşikê di çavê birayê xwe de derxî.

Dar ji Fêkiyê Xwe Tê Naskirin

(Metta 7:17-20; 12:33-35)

⁴³«Ne dara qenc a ku berê xerab dide heye û ne jî dara xerab a ku berê qenc dide. ⁴⁴Her dar ji berê xwe tê naskirin; tu kes ji stiriyan

hêjîran nade hev û ne jî ji diriyê tirî diçine. ⁴⁵Mirovê qenc ji xezîna dilê xwe ya qenc tiştê qenc derdixê û yê xerab ji xezîna dilê xwe ya xerab tiştê xerab derdixê, çimkî dev ji tijebûna dil dibêje.

Hîmê Du Malan

(Metta 7:24-27)

⁴⁶«Û çima hûn ji min re dibêjin: «Ya Xudan*, Ya Xudan» û ew tiştên ku ez dibêjim, hûn nakin? ⁴⁷Ez nîşanî we bidim, ka her kesê ku tê ba min û peyvên* min dibihîze û wan tîne cih, wek kê ye: ⁴⁸Ew wek mirovekî ye ku xaniyek ava kir. Wî kola û kûr kir û bingeha xênî li ser latê danî. Gava lehî rabû, pêlên wê li xênî dan, lê nikaribûn xênî ji cih bilebitînin, çimkî ew saxlem hatibû avakirin. ⁴⁹Lê ewê ku peyva min dibihîze û nake, ew mîna mirovekî ye ku xaniyek li ser axê, bê bingeh ava kir. Lehiyê li xênî da û ew di cih de hilweşiya û ketina wî xaniyê gelek dijwar bû.»

Qenckirina Xulamê Sersedekî

(Metta 8:5-13; Yühenna 4:43-54)

7 Piştî ku wî ew gotinên ku xelkê guhdarî dikir, xilas kirin, ew ket Kefernahûmê. ²Xulamê sersedekî* nexweş ketibû û li ber mirinê bû. Ew li ba sersed yekî hêja bû. ³Dema wî li ser Îsa bihîst, wî çend ji rihspiyên Cihûyan şandin ba wî û jê lava kir, ku ew bê û xulamê wî xilas bike. ⁴Gava ew hatin ba Îsa, wan gelek lavlav jê kir û gotin: «Ew hêja ye ku tu vê jê re bikî, ⁵çimkî ew ji miletê me hez dike û wî bi xwe kinîşt* ji me re ava kiriye.» ⁶Îsa bi wan re çû. Gava hindik mabû ku ew bigihîje mala wî, yê sersed dost şandin pêşiya wî, da ku ew weha jê re bêjin: «Ya Xudan*, xwe newestîne, çimkî ez ne hêja me ku tu bêyî bin banê min. ⁷Ji ber vê yekê jî min xwe hêja nedît ku ez bêm ba te. Îcar hema peyvekê* bêje û xulamê min wê qenc bibe. ⁸Çimkî ez jî mirovekî di bin emir de me û di bin min re jî leşker hene. Ez ji yekî re dibêjim: «Here!», ew diçe û ji yê din re dibêjim: «Were!», ew tê û ez ji xulamê xwe re dibêjim: «Vê bike!», ew dike.» ⁹Gava Îsa ev bihîst, ew li wî şaş ma. Wî berê xwe da elaleta ku li pey wî dihat û got: «Ez ji we re dibêjim ku min di Îsraêlê de jî baweriyekê* evqas mezin nedîtiye.» ¹⁰Û gava yên şandî vegeeriyar mal, wan dît ku xulamê wî sax bûye.

Saxbûna Kurê Jinebiyê

¹¹Ne gelekî piştî vê, Îsa çû nav bajarekî ku jê re Nayîn digotin. Şagirtên* wî û elaletê mezin pê re diçûn. ¹²Gava ew nêzîkî dergehê

bajêr dibû, miriyek ji bajêr derdixistin. Ew kurê diya xwe yê yekta bû û dê jî jinebî bû. Elaletêke mezin ji bajêr bi wê re bû. ¹³Gava Xudan* dê dît, dilê wî pê şewitî û jê re got: «Negirî!» ¹⁴Ew nêzîkî darbestê bû, destê xwe lê da û yên ku ew hilgirtibûn, sekinîn. Wî got: «Xorto! Ez ji te re dibêjim, rabe ser xwe!» ¹⁵Û yê mirî rabû, rûnişt û dest pê kir, peyivî. Û Îsa ew da diya wî. ¹⁶Îcar tirs ket dilê hemûyan. Wan pesnê Xwedê da û digotin: «Pêxemberekî mezin di nav me de rabûye» û «Xwedê hatiye serdana gelê xwe.» ¹⁷Û ev gotina ha ya li ser wî li seranserê Cihûstanê û hawirdora wê belav bû.

Îsa Bersîva Pirsra Yûhenna Dide

(Metta 11:1-19)

¹⁸Şagirtên Yûhenna* jî ji wî re li ser van tiştan hemûyan gotin. Û Yûhenna gazî du şagirtên xwe kir ¹⁹û ew şandin ba Xudan, da ku jê bipirsin: «Ma ewê ku wê bihata tu yî, an em li hêviya yekî din bimînin?» ²⁰Gava ew herdu zilam hatin ba wî, wan jê re got: «Yûhennayê imadkar em şandine ba te, da ku em bipirsin: «Ma yê ku wê bihata tu yî, an em li hêviya yekî din bimînin?»» ²¹Wê gavê Îsa gelek ji nexweşî, êş û ruhên xerab qenc kirin û çavên gelek koran vekirin. ²²Îsa li wan vegerand û got: «Herin û we çî dîtiye û çî bihîstiye ji Yûhenna re bêjin: Kor dibînin, şil û şeht* rêve diçin, kotî paqij dibin, kerr dibihîzin, mirî radibin û Mizgînî ji belengazan re tê dayîn. ²³Û xwezî bi wî yê ku ji min neenire.»

²⁴Gava qasidên Yûhenna çûn, wî dest pê kir û ji elaletê re li ser Yûhenna got: «Ma hûn derketin çolê, da ku hûn çî bibînin? Çîtikeke ku li ber bayê diheje? ²⁵Nexwe hûn derketin, ku hûn çî bibînin? Ma mirovekî, ku cilên nermîn li xwe kirine? Va ye, yên bi cilên spehî û di dewlemendiyê de dijîn, di qesrên padîşahan de ne. ²⁶Nexwe hûn derketin ku hûn çî bibînin? Ma pêxemberekî? Erê, ez ji we re dibêjim, ji pêxemberekî hê zêdetir. ²⁷Ev ew e, ku li ser hatiye nivîsîn:

«Va ye, ez qasidê xwe di pêşiya te de dişînim,

Ewê riya te li pêşiya te amade bike.» ^h ²⁸Ez ji we re dibêjim, di nav wan ên ku ji jinan çêbûn de, tu kes ji Yûhenna mezintir tune, lê di Padîşahiya* Xwedê de yê herî biçûk ji Yûhenna mezintir e.»

²⁹Gava tevahiya xelkê, heta bi bacgiran* jî ev yek bihîst, wan dît ku Xwedê rast e, çimkî bi imadkirina* Yûhenna hatibûn imadkirin. ³⁰Lê

^h 7:27 Ji: Melaxî 3:1

Fêrisî* û Şerîetzanan* daxwaza Xwedê ya ku ji bo wan bû red kir, çimkî bi imadkirina Yûhenna nehatibûn imadkirin. ³¹«Ma ez mirovên vî nifşî* bimînînim kê û ew mîna kê ne?» ³²Ew wek zarokan in ên ku li nav meydana bajêr rûdinin, bang dikin hev û dibêjin:

«Me ji we re li bilûrê xist û hûn nereqîsîn.

Me avêt ser miriyan û hûn negirîn.»

³³Çimkî Yûhennayê imadkar hat, ne nan dixwar û ne şerab vedixwar û we digot: «Ew bi cinan ketiye.» ³⁴Kurê* Mirov jî hat, ew dixwe û vedixwe û hûn dibêjin: «Ev mirovekî xwera û serxweş e, dostê bacgir û gunehkaran e.» ³⁵Lê şehrezayî ji aliyê hemû zarokên xwe ve rast tê dîtin.»

Lêbihûrtina li Jineke Gunehkar

³⁶Yekî ji Fêrisiyan* Îsa vexwend, ku bi wî re xwarinê bixwe. Ew jî çû mala yê Fêrisî û li ser sifrê rûnişt. ³⁷Û li bajêr jineke gunehkar hebû. Gava wê bihîst ku ew li mala yê Fêrisî li ser sifrê rûniştiye, wê di firaxeke mermerê spî de rûnê bihxweş anî. ³⁸Ew ji pişt ve li ber lingên wî rawesta, bi girîn dest pê kir, lingên wî bi hêstiran şil kirin û ew bi porê serê xwe ziwa kirin. Wê lingên wî ramûsandin û rûnê bihxweş li wan da. ³⁹Gava Fêrisiyê ku ew gazî mala xwe kiribû, ev dît, ji xwe re got: «Eger ev pêxember bûya, wê bizaniya, ka ev jina ku destê xwe li wî dide kî ye û ew çi jin e. Çimkî ew yeke gunehkar e.»

⁴⁰Îsa jê re got: «Şimûn*, ez dixwazim tiştekî ji te re bêjim.» Wî got: «De bêje, mamoste.» ⁴¹«Du deyndarên deynxwazekî hebûn; yek ji wan bi pênc sed û yê din bi pêncî zîvî* deyndar bû. ⁴²Lê ji ber ku tiştekî wan tunebû ku deynê xwe bidin, ew li herduyan jî bihûrt. Îcar kîjan ji herduyan wê bêtir ji wî hez bike?» ⁴³Şimûn lê vegerand û got: «Ez dibêjim hema, ewê ku bêtir lê hatî bihûrtin.» Wî jî jê re got: «Te rast tê derxist.» ⁴⁴Wî berê xwe da jinê û ji Şimûn re got: «Tu vê jinê dibînî? Ez hatim mala te, te av jî ji bo lingên min neda, lê wê lingên min bi hêstiran şil kirin û bi porê xwe ziwa kirin. ⁴⁵Te ramûsanek jî neda min, lê wê ji hinga ku ez ketime hundir ve, dev ji ramûsandina lingên min bernedaye. ⁴⁶Te rûnê zetyê li serê min neda, lê wê rûnekî bihxweş li lingên min da. ⁴⁷Loma ez ji te re dibêjim, li gunehên wê yên gelek hat bihûrtin. Ji ber vê yekê wê gelek hez kiriye. Lê yê ku jê re hindik tê lêbihûrtin, ew hindik hez dike.» ⁴⁸Û wî ji wê re got: «Li gunehên te hat bihûrtin.» ⁴⁹Yên ku pê re li ser sifrê rûniştibûn, dest pê kirin û ji xwe re gotin: «Gelo ev kî ye ku li gunehan jî dibihûre?» ⁵⁰Hingê wî ji jinê re got: «Baweriya* te tu xilas kirî. Îcar bi silamet here.»

Ew Jinên ku li pey Îsa Diçûn

8 Piştî demekê Îsa di bajar û gundan re digeriya, hîn dikir û Mizgîniya* Padîşahiya* Xwedê dida. Her diwanzdeh jî pê re bûn. ²Herweha hin jinên ku ji ruhên xerab û nexweşîyan hatibûn qenckirin bi wan re bûn: Meryema* ku jê re Mejdelaînî digotin a ku heft cin jê derketibûn, ³û Yohana jina Xûzayê şahneyê* mala Hêrodês* û Sosin û gelekên din ku bi malê xwe alîkariya wan dikirin.

Mesela Erdê Qenc û Neqenc

(Metta 13:1-9; Marqos 4:1-9)

⁴Û gava elaleteke mezin ji xelkê ji her bajarî li ba Îsa civiya, wî me-selek ji wan re got: ⁵«Cotkar derket, da ku here tovê xwe biçîne. Çaxê wî tovê xwe direşand, hinek ket teniştâ rê. Xelkê pê lê kir û teyrên ezmanan ew xwarin. ⁶Û hinek jê ket ser erdê kevirî û şîn bû, lê zû hişk bû, ji ber ku ew bê rewa bû. ⁷Hinek ket nav stiriyan, stîrî jî pê re şîn bûn û ew fetisandin. ⁸Hin jî ket ser erdekî qenc, şîn bû û berê wî sed tovî bû.»

Piştî van gotinan Îsa bi dengê bilind got: «Ewê ku guhên wî ji bo bibihîstinê hene, bila bibihîze!»

Armanca Meselan

(Metta 13:10-17; Marqos 4:10-12)

⁹Şagirtên* wî jê pirsîn: «Ka maneya vê meselê çi ye?» ¹⁰Wî jî got: «Zanîna sirên Padîşahiya Xwedê ji we re hatiye dayîn, lê ji yên din re bi meselan tê gotin, da ku «ew binêrin, lê nebînin û bibihîzin, lê fêm nekin.»¹ »

Şîrovekirina Mesela Erdê Qenc û Neqenc

(Metta 13:18-23; Marqos 4:13-20)

¹¹«Maneya vê meselê jî ev e: Tov peyva Xwedê ye. ¹²Tovê ku ket teniştâ rê ew in ku dibihîzin, lê Îblîs* tê û wê ji dilê wan derdixe, da ku ew baweriyê* neynin û xilas nebin. ¹³Yên ser erdê kevirî ew in ku çaxê gotina Xwedê dibihîzin, wê bi dilxweşî qebûl dikin; lê ew bê ra* ne, baweriya wan heta bi demekê ye û di wextê ceribandîne de ew jî rê derdikevin.

¹ 8:10 Ji: Îşaya 6:9

¹⁴«Yên ku ketine nav stiriyan jî, ew in, yên ku dibihîzin û diçin, bi xem, dewlemendî û kêfên vê dinyayê difetisin û berê gihîştî nadin. ¹⁵Lê yên di nav erdê qenc de ew in ku peyva Xwedê dibihîzin, bi dilekî pak û durust di dilê xwe de hiltînin û bi bîhna fireh ber didin.

Çira Nayê Nixumandin

(Marqos 4:21-25)

¹⁶«Tu kes qendilê pênxaxê û bi firaxekê nanixumîne, an jî wê naxe bin nivînan. Lê belê ew wê datîne ser şamdankê, da yê ku bên hundir, ronahiyê bibînin. ¹⁷Çimkî tiştêkî veşartî tune ku neyê eşkerekirin û ne jî tiştêkî nixumandî heye ku neyê zanîn û nekeve ber ronahiyê. ¹⁸Loma hay ji xwe hebin ku hûn çawa guhdarî dikin, çimkî yê ku pê re heye, wê ji wî re bêtir bê dayîn û yê ku pê re tune, tiştê ku ew yê xwe guman dike jî, wê ji wî bê standin.»

Dê û Birayên Îsa

(Metta 12:46-50; Marqos 3:31-35)

¹⁹Hingê dê û birayên Îsa hatin ba wî, lê ji ber elaletê wan nikaribû ku xwe bigihînin wî. ²⁰Û jê re gotin: «Diya te û birayên te li derve ne û dixwazin te bibînin.» ²¹Lê wî li wan vegerand û got: «Diya min û birayên min ew in ên ku peyva Xwedê dibihîzin û dikin.»

Îsa Bagerê Radiwestîne

(Metta 8:23-27; Marqos 4:35-41)

²²Rojekê ji rojan ew bi şagirtên* xwe ve ket qeyikekê û ji wan re got: «Werin, em herin aliyê din ê golê.» Û bi rê ketin. ²³Gava ew bi qeyikê diçûn, ew bi xew ve çû. Hingê bagerek li golê rabû, av diket qeyikê û ew ketin talûkê. ²⁴Û şagirt nêzikî wî bûn, ew hişyar kirin û gotin: «Ya Hosta, ya Hosta, em helak dibin!» Ew jî rabû û li ba û pêlên avê hilat*. Êdî bager rawesta û dinya bê deng bû. ²⁵Hingê wî ji wan re got: «Kanî baweriya we?» Ew tirsîyan, şaş man û ji hev re gotin: «Ma ev kî ye ku li ba û avê emir dike û ew bi ya wî dikin?»

Îsa Yekî Cinoyî li Girasîne Qenc Dike

(Metta 8:28-34; Marqos 5:1-20)

²⁶Ew çûn herêma Girasîniyan a ya ku diket pêşberî Celîlê. ²⁷Gava ew derket ser bejê, mirovek ji wî bajarî rastî wî hat ku bi cinan ketibû. Wî ji mêj ve cil li xwe nedikirin û li malê nedima. Ew li nav gorista-

nan dima. ²⁸Gava wî Îsa dît, kir qîrîn û xwe li ber wî avêt erdê û bi dengêkî bilind got: «Ma te çi ji min e, ya Îsa, Kurê* Xwedayê Herî Berz? Ez lava ji te dikim, min nede ezabê.» ²⁹Çimkî Îsa emir li ruhê nepak kiribû, ku ji wî mirovî derkeve. Wî cinî pîrr caran ew digirt. Bi ser ku ew bi qeyd û zincîran girêdayî dihat girtin jî, lê dîsa wî qeyd dişikandin û cin ew diajot çol û çolistanan. ³⁰Îsa jê pirsî û got: «Navê te çi ye?» Wî got: «Lejyon*», ji ber ku gelek cin ketibûn wî. ³¹Cinan ji Îsa lavlav kir, da ku ew emir li wan neke, ku ew herin kortala* bêbinî. ³²Li wê derê garaneke mezin a berazan li pala çiyê diçêrî. Cinan jê lava kir, ku ew destûrê bide wan, da ku ew bikevin wan berazan. Wî jî destûr da wan. ³³Îcar cin ji wî mirovî derketin û ketin berazan, garan jî çû û xwe di kaşê re avêt golê û xeniqî. ³⁴Çaxê gavanan dît ku çi çêbû, ew reviyay û ev xeber li nav bajêr û gundan belav kirin. ³⁵Îcar xelk derketin, da ku bibînin, ka çi çêbûbû. Ew hatin ba Îsa û ew mirovê ku cin jê derketibûn, bi cil û li ser hişê xwe li ber lingên Îsa rûniştî dîtin û tirsayan. ³⁶Yên ku ev tişt dîtibûn, ji wan re gotin, ka çawa ye cinoyî* hat qenckirin. ³⁷Hingê tevahiya xelkê ji hawirdora Girasînê ji Îsa xwestin ku ew ji nav wan here, çimkî tirseke mezin ketibû dilê wan. Îsa jî ket qeyikê û vegeriya. ³⁸Lê ew zilamê ku cin ji wî derketibûn, lava ji Îsa kir, da ku ew li ba wî bimîne. Lê Îsa ew rêkir û jê re got: ³⁹«Vegere mala xwe û eva ku Xwedê ji bo te kiriye, bêje.» Ew jî çû û li nav tevahiya bajêr got ku Îsa çi ji wî re kiriye.

Qencbûna Jinikê û Vejîna Keçikê

(Metta 9:18-26; Marqos 5:21-43)

⁴⁰Gava Îsa vegeriya, elaletê ew qebûl kir, çimkî hemû li hêviya wî bûn. ⁴¹Û serwerekî kînîştê hat, ku navê wî Yayîros bû. Wî xwe avêt ber lingên Îsa û jê lava kir, ku ew pê re here mala wî. ⁴²Çimkî keçeke wî ya yekta hebû ku nêzikî diwanzdeh salî bû û li ber mirinê bû. Gava Îsa diçû, elalet bi ser wî de dizêriya. ⁴³Û jineke ku ji diwanzdeh salan ve xwîn jê diçû û her tiştên ku wê abora xwe pê dikir jî, dabû hekîman* û kesekî nikaribû wê qenc bike, ⁴⁴ji pişt ve hat û destê xwe li rêşiyên* kirasê Îsa da. Û di cih de xwîna ku jê diçû çikiya. ⁴⁵Îsa pirsî: «Ew kî bû ku destê xwe li min da?» Gava hemûyan înkâr kir, Petrûs* got: «Hosta, elalet li te tê hev û li te teng dikin.» ⁴⁶Lê Îsa got: «Yekî destê xwe li min da; ez pê hesiyam, ku hêz ji min derket.» ⁴⁷Gava jinekê dît ku ew veşartî nema, ew lerizî, hat û li ber wî xwe avêt erdê û li pêş tevahiya xelkê got ku wê ji ber çi destê xwe li wî da û çawa ew di cih

de qenc bû. ⁴⁸Îsa ji wê re got: «Keça min, baweriya te tu qenc kirî. De îcar bi silamet here.» ⁴⁹Hê Îsa dipeyivî, yek ji mala serdarê kinîştê hat û got: «Keça te mir. Êdî mamoste newestîne.» ⁵⁰Gava Îsa ev bihîst, lê vegerand û got: «Netirse, tenê bawer bike, keçik wê qenc bibe!» ⁵¹Gava ew hat xênî, wî nehişt ku ji bilî Petrûs*, Yûhenna*, Aqûb* û dê û bavê keçikê kes bi wî re derbas bibe. ⁵²Hemû li ser wê digirîn û şîn digirtin. Lê belê Îsa ji wan re got: «Negirîn, ew nemiriye, lê ew di xew de ye.» ⁵³Ew pê kenîn, çimkî wan dizanibû ku keçik miriye. ⁵⁴Wî rahişt destê wê, gazî wê kir û got: «Keçikê, rabe ser xwe!» ⁵⁵Îcar ruhê wê lê vegeriya û ew di cih de rabû ser xwe. Û Îsa emir kir, ku tiştêkî xwarinê bidinê. ⁵⁶Dê û bavê wê heyirî man. Wî tembîh li wan kir, ku ew ji kesekî re nebêjin, ka çi çêbûye.

Îsa Her Diwanzdeh Şagirtên Xwe Dişîne

(Metta 10:5-15; Marqos 6:7-13)

9 Îsa her diwanzdeh şagirtên xwe civandin, li ser hemû cinan û ji bo qenckirina nexweşiyên hêz û desthilatî da wan. ²Wî ew şandin, da ku ew Padişahiya Xwedê bidin bihîstin û nexweşan qenc bikin ³û ji wan re got: «Tiştêkî ji bo rê bi xwe re nebin, ne dar, ne tûr, ne nan, ne pere û ne jî du kiras. ⁴Û xaniyê ku hûn bikevinê, li wir bimînin û ji wir bidin rê. ⁵Û li her dera ku ew we qebûl nekin, ji wî bajarî derkevin û toza lingên xwe biweşînin, da ku ji bo wan bibe şahidî.» ⁶Şagirt derketin û gund bi gund geriyên. Wan Mizgînî* dida û li her derê nexweş qenc dikirin.

Hêrodêsê Mîr Şaş Dimîne

(Metta 14:1-12; Marqos 6:14-29)

⁷Û Mîr Hêrodês* her tiştê ku çêbûbû, bihîst û şaş ma, çimkî hinan digot ku Yûhenna* ji nav miriyan rabûye; ⁸hinekên din digot ku Êlyas* xuya bûye û hinan jî digot ku yek ji pêxemberên berê ji nû ve rabûye. ⁹Hingê Hêrodês got: «Min serê Yûhenna da birrîn. Lê gelo, evê ku ez van tiştan li ser dibihîzim, kî ye?» Û dixebitî, ku wî bibîne.

Îsa Pênc Hezar Mirovan bi Pênc Nan û Du Masiyan Têr Dike

(Metta 14:13-21; Marqos 6:30-44; Yûhenna 6:1-14)

¹⁰Gava ku Şandî* vegeriyan, ji Îsa re her tiştê ku kiribûn, gotin. Wî ew bi xwe re birin û bi serê xwe çûn nêzikî bajarekî bi navê Beytsayda. ¹¹Îcar gava elaletê ev bihîst, ew li pey wî çûn. Wî ew qebûl kirin û ji

wan re li ser Padîşahiya Xwedê peyivî. Wî yê hewcedarê saxbûnê, qenc dikirin. ¹²Çaxê ku roj li ber ava bû, her diwanzdeh hatin û jê re gotin: «Elaletê berde, da ku ew herin gundên hawirdor û nav malan, xwarin û cihê razanê ji xwe re bibînin, çimkî em li vir li cihekî bêpêjin in.» ¹³Lê wî ji wan re got: «Hûn xwarinê bidin wan!» Wan lê vegerand û gotin: «Ji pênc nan û du masiyan pê ve, tiştêkî me tune. Wekî din divê em herin û ji tevahiya vê elaletê re xwarinê bikirrin.» ¹⁴Çimkî ew nêzikî pênc hezar mêr bûn. Îcar Îsa ji şagirtên xwe re got: «Wan kom bi kom, di her yekê de li dor pêncî, bidin rûniştin.» ¹⁵Şagirtan jî wusa kir û hemû dan rûniştin. ¹⁶Û wî rahişt her pênc nan û herdu masiyan, çavên xwe ber bi ezmên ve hildan û şikir kir, ew şikandin û dan şagirtên xwe, da ku ew wan deynin ber elaletê. ¹⁷Wan xwar û hemû têr bûn û hê diwanzdeh selikên ji pariyên hûrbûyî yê ku ji ber wan mabûn, dan hev.

Îsa Kî Ye?

(Metta 16:13-19; Marqos 8:27-29)

¹⁸Carekê, gava wî bi tenê dua dikir, şagirtên wî li ba wî bûn û wî ji wan pirsî û got: «Li gor gotina xelkê ez kî me?» ¹⁹Wan lê vegerand û gotin: «Hin dibêjin Yûhennayê* imadkar e, hinek dibêjin Êlyas* e û hinekên din jî dibêjin ku yek ji pêxemberên berê rabûye.»

Şahidiya Petrûs a li ser Îsa

(Metta 16:20-28; Marqos 8:30-9:1)

²⁰Hingê wî ji wan pirsî: «Lê hûn çi dibêjin? Bi ya we ez kî me?» Petrûs lê vegerand û got: «Tu Mesîhê* Xwedê yî!» ²¹Îsa jî tembîh li wan kir û hişk emir da wan, ku ew vê yekê ji kesekî re nebêjin. ²²Wî got: «Divê Kurê* Mirov gelek cefayê bikişîne û ji aliyê rihspî, serekên kahînan* û Şerîetzanan* ve bê redkirin û kuştin û roja sisiyan rabe.» ²³Û wî ji hemûyan re got: «Eger yek bixwaze li pey min bê, bila ew xwe înkâr bike, her roj rahêje xaça xwe û li pey min bê. ²⁴Çimkî kî ku bixwaze jiyana xwe xilas bike, ewê wê winda bike; lê kî ku jiyana xwe di ber min de winda bike, ewê wê xilas bike. ²⁵Mirovek hemû dinyayê bi dest bixe jî, lê ew xwe bi xwe winda bike, an ziyaneke mezin bigihîne xwe, çi feyda wî heye? ²⁶Û kî ku ji ber min û gotinên min şerm bike, Kurê Mirov jî gava ku bi rûmeta xwe, ya Bavê* xwe û ya milyaketên pîroz ve bê, wê ji ber wî kesî şerm bike. ²⁷Ez rast ji we re dibêjim, hin ji wan kesên ku li vir radiwestin, heta ku ew Padîşahiya Xwedê nebînin, ew mirinê qet tam nakin.»

Şagirt Îsa di Şewq û Rûmeta Wî de Dibînin

(Metta 17:1-8; Marqos 9:2-8)

²⁸Nêzikî heşt rojan piştî van gotinan, wî Petrûs, Yûhenna û Aqûb bi xwe re birin û hilkişiya ser çiyê, da ku dua bike. ²⁹Û gava ku wî dua dikir, xuyabûna rûyê wî hat guhertin, cilên wî spî bûn û şewq dan. ³⁰Û va ye, du zilam pê re dipeyivîn. Ew Mûsa* û Êlyas* bûn. ³¹Ew di nav rûmetê de xuya bûbûn û li ser mirina wî ya ku wê li Orşelîmê biçûya serî, dipeyivîn. ³²Petrûs û yê nê pê re ketibûn xewa giran; gava ew qenc hişyar bûn, wan rûmeta wî û herdu zilamên pê re rawestayî dîtîn. ³³Û çaxê ew ji wî veqetiyan, Petrûs ji Îsa re got: «Ya Hosta, qenc e ku em li vir in. Ka em sê holikan çêkin, yek ji te re, yek ji Mûsa re û yek ji Êlyas re.» Lê wî nizanibû ku ew çî dibêje. ³⁴Îcar hê ew wusa dipeyivî, ewrek hat û li ser wan kir sî. Çaxê ew ketin nav ewr, tirsîyan. ³⁵Û dengê ji ewr hat û got: «Ev e Kurê min ê bijartî! Guhdariya wî bikin!» ³⁶Gava ku deng sekinî, Îsa tenê ma. Û wan devê xwe girt û di wan rojan de ji tiştê ku dîtibûn ji kesekî re tişteke negotin.

Îsa Cinê Nepak ji Kurikekî Dêrdixê

(Metta 17:14-18; Marqos 9:14-27)

³⁷Dotira rojê, gava ew ji çiyê hatin xwarê, elaletêke mezin ber bi wî ve hat. ³⁸Zilamekî ji nav elaletê bi dengêkî bilind bang kir û got: «Mamoste, ez lava ji te dikim, bi çavê rehmê li kurê min binêre. Ew yê min ê yekta ye. ³⁹Cinek wî digire, kur ji nişkê ve dike qîrîn û cin wî ji hev vedihejîne, heta kef bi ser devê wî dikeve, wî bi şid dipelixîne û zû bi zû ji wî venaqete. ⁴⁰Min lava ji şagirtên te kir, da ku ew wî derxin, lê wan nikaribû.» ⁴¹Îsa lê veqerand û got: «Hey nîfşê* bêbawer û jirêderketî, ma ezê heta kengê bi we re bim û li we sebir bikim? Ka kurê xwe bîne vir!» ⁴²Lê hê ew di rê de, cin ew avêt erdê û ji hev vehejand. Û Îsa li ruhê nepak hilat, kurik qenc kir û ew li bavê wî veqerand. ⁴³Îcar ew hemû li mezinahiya Xwedê gelek şaş diman.

Îsa Careke Din li ser Mirin û Rabûna Xwe Dipeyive

(Metta 17:22-23; Marqos 9:30-32)

Gava hê hemû li tiştên ku Îsa kiribûn gelek şaş diman, wî ji şagirtên xwe re got: ⁴⁴«Van gotinan bixin guhên xwe: Kurê Mirov wê bikeve nav destên mirovan.» ⁴⁵Lê wan ev gotin fêm nekir. Ew ji wan veşartî bû, da ku ew tenegehîjin. Û ew ditirsîyan ku li ser vê gotinê jê bipirsîn.

Yê Mezin Kî Ye?*(Metta 18:1-5; Marqos 9:33-37)*

⁴⁶Û devjenî ket nav wan, ka di nav wan de yê herî mezin kî ye. ⁴⁷Lê Îsa bi fikrên dilê wan dizanî, zarokek anî, li teniştaxwe danî ⁴⁸û ji wan re got: «Kî ku vê zarokê bi navê min qebûl bike, ew min qebûl dike û kî ku min qebûl bike, yê ku ez şandime qebûl dike. Çimkî yê ku di nav we hemûyan de yê herî biçûk e, ew yê mezin e.»

Yê ku ne li Dijî We Ye, ji Aliyê We Ye*(Marqos 9:38-40)*

⁴⁹Yûhenna jê re got: «Ya Hosta, me mirovek dît, bi navê te cin derdixistin, lê me nehişt, çimkî ew bi me re li pey te nayê.» ⁵⁰Îsa jê re got: «Rê lê negirin, ji ber ku yê ne li dijî we ye, ew ji aliyê we ye.»

Gundekî Sameriyan Îsa Qebûl Nake

⁵¹Çaxê rojên hilkişandina wî nêzik dibûn, Îsa berê xwe da Orşelîmê, da ku here wê derê. ⁵²Îcar wî qasid li pêşiya xwe şandin. Ew çûn gundekî Sameriyan*, da ku amadekariyê jê re bikin. ⁵³Lê wan ew qebûl nekir, ji ber ku wî berê xwe dabû Orşelîmê. ⁵⁴Îcar gava şagirtên wî Aqûb û Yûhenna ev yek dîtin, gotin: «Ya Xudan, tu dixwazî, ku em emir bikin, da ku agir ji ezmên bibare û wan helak bike?» ⁵⁵Lê ew zivirî û li wan hilat. ⁵⁶Piştî ew çûn gundekî din.

Şertên Çûna li pey Îsa Çi Ne?*(Metta 8:19-22)*

⁵⁷Çaxê ew rêve diçûn, yekî jê re got: «Tu herî ku derê, ezê li pey te bêm.» ⁵⁸Îsa jê re got: «Kunên roviyan û hêlinên teyrên ezmanan hene, lê cihek tune ku Kurê Mirov serê xwe lê deyne.» ⁵⁹Wî ji yekî din re got: «Li pey min were!» Lê wî got: «Ezbenî, destûrê bide min, ku ez pêşî herim bavê xwe veşêrim.» ⁶⁰Îsa jê re got: «Bihêle, bila mirî miriyên xwe veşêrin, heçî tu yî, tu here û Mizgîniya Padişahiya Xwedê bide!» ⁶¹Yekî din jî got: «Ya Xudan, ezê li pey te bêm, lê pêşî destûrê bide min, ku ez xatirê xwe ji malîyên xwe bixwazim.» ⁶²Îsa jê re got: «Çi kesê ku destê xwe deyne ser halet û paş ve binêre, ew ne hêjayî Padişahiya Xwedê ye.»

Şandina Heftê Şagirtî

10 Piştî vê yekê Xudan heftê şagirtên din jî hilibijartin û ew dido dido li pêşiya xwe şandin her bajar û her cihê ku ew bi xwe wê biçûyayê. ²Wî jî wan re got: «Dexil gelek e, lê pale hindik in. Loma ji xwediyê dextê lava bikin, da ku ji bo dexla xwe paleyan bişîne. ³Herin! Ez we wek berxan dişînim nav guran. ⁴Ne kîsik, ne tûr û ne jî çaroxan bi xwe re bibin û di rê de silavê nedin tu kesî. ⁵Û kîjan mala hûn bikevinê, pêşî bêjin: «Silamet li ser vê malê.» ⁶Û eger mirovekî hêjayî aştîyê* li wir hebe, aştîya we wê li ser wî bimîne; lê eger nebe, ewê dîsa li we vegere. ⁷Îcar di wê malê de bimînin, tiştê wan ê heyî, bixwin û vexwin, çimkî yê pale hêjayî heqê xwe ye. Ji malekê neçin a din. ⁸Û kîjan bajarê hûn bikevinê û we qebûl bikin, tiştê ku bê ber we, bixwin. ⁹Nexweşên li wî bajarî qenc bikin û ji wan re bêjin: «Padîşahiya Xwedê nêzîkî we bûye.» ¹⁰Lê kîjan bajarê hûn bikevinê û we qebûl nekin, derkevin ser meydanên wî û bêjin: ¹¹«Em wê toza ku ji bajarê we bi lingê me ve maye jî, li ber wijdana we diweşînin, lê vê bizanin ku Padîşahiya Xwedê nêzîkî we bûye.» ¹²Ez ji we re dibêjim, wê rojê rewşa Sodomê wê ji rewşa wî bajarî çêtir be.

*Bajarên Bêbawerî**(Metta 11:20-24)*

¹³«Wey li te Xorazînê! Û wey li te Beytsaydayê! Eger ew kerametên ku di nav we de hatin kirin, di Sûr* û Saydayê de bihatana kirin, wanê jî zû ve di nav xirarî* û xweliyê de rûniştî tobe bikirana. ¹⁴Lê belê di Roja Dawî de halê Sûr û Saydayê wê ji yê we çêtir be. ¹⁵Û tu, hey Kefernahûmê, ma tê heta bi ezmên bilind bibî? Na, tê heta bi diyarê* miriyan herî xwar! ¹⁶Yê ku guhdariya we dike, ew guhdariya min dike û yê ku we red dike, ew min red dike û yê ku min red dike, ew wî yê ku ez şandime, red dike.»

Vegerîna Heftê Şagirtî

¹⁷Her heftê bi şahî vegeriyan û gotin: «Ya Xudan, cin jî bi navê te bi ya me dikin.» ¹⁸Wî jî wan re got: «Min dît ku çawa Îblîs* wek birûskê jî ezmên ket. ¹⁹Va ye, min desthilatî daye we, ku hûn pê li mar û dûpişkan û hemû hêza dijmin bikin û tu tişt qet ziyane nade we. ²⁰Lê

belê bi vê şa nebin ku cin bi ya we dikin, lê bi vê şa bin ku navên we li ezmanan hatine nivîsîn.»

Dilşabûna Îsa

(*Metta 11:25-27; 13:16-17*)

²¹Wê gavê Îsa bi Ruhê Pîroz gelek şa bû û got: «Ya Bavo*, Xudanê erd û ezmên, ez ji te re şikir dikim, ku te ev tiştên ha ji şehreza û zaneyan veşartine û ji zarokan re eşkere kirine. Erê, Bavo, çimkî ev yek li te xweş hat. ²²Her tişt ji aliyê Bavê min ve ji min re hatiye dayîn. Ji Bav pê ve kesek nizane Kur kî ye û ji bilî Kur û yê ku Kur bixwaze bi wî bide eşkerekirin, kesek nizane, Bav kî ye.» ²³Û wî berê xwe da şagirtan û bi taybetî ji wan re got: «Xwezî bi wan çavên tiştên ku hûn dibînin. ²⁴Çimkî ez ji we re dibêjim ku gelek pêxember û padîşahan xwestin wan tiştên ku hûn dibînin, bibînin, lê nedîtin. Xwestin wan tiştên ku hûn dibihîzin, bibihîzin, lê nebihîstin.»

Mesela Sameriye Dilpak

²⁵Îcar Şerîetzanek rabû, ji bo ku Îsa biceribîne got: «Mamoste, ma ez çi bikim, da ku ez bibim wêrisê jiyana herheyî?» ²⁶Îsa lê vegerand û got: «Ma di Şerîetê de çi nivîsî ye? Tu çawa dixwîni?» ²⁷Wî lê vegerand û got: ««Bi hemû dilê xwe, bi hemû canê xwe, bi hemû hêza xwe û bi hemû hişê xwe ji Xudan, Xwedayê xwe hez bike.» û «Wek ku tu ji xwe hez dikî, ji cîranê xwe hez bike.»ⁱ » ²⁸Îsa lê vegerand û got: «Te rast got, de îcar wusa bike, tê bijî.»

²⁹Lê wî xwest xwe rûspî derxe û ji Îsa re got: «Ma cîranê min kî ye?» ³⁰Îsa lê vegerand û got: «Zilamek ji Orşelîmê daket xwarê û çû bajarê Erihayê. Ew ket nav destên rêbiran. Rêbiran ew tazî kir, lê xistin û hema bêje nîvkuştî dev jê berdan û çûn. ³¹Îcar bi rathatinî kahînek di wê riyê de dadiket. Gava wî ew dît, wî xwe jê dûr kir û di aliyê din re bihûrî û çû. ³²Bi vî awayî yekî Lêwî* jî hat wê derê, wî jî ew dît û di aliyê din re bihûrî û çû. ³³De îcar yekî Samerî* jî rêwîti dikir û hat ba wî. Gava wî ew dît, dilê wî pê şewitî. ³⁴Ew çû ba wî. Wî zeyt û şerab bi birînên wî de kirin û ew girêdan. Wî ew li ser dewara xwe siwar kir, bir mêvanxaneyekê û lê bû xweyî. ³⁵Dotira rojê du zîv* derxistin, dan xwediyê mêvanxaneyê û jê re got: «Li vî mirovî bibe xweyî, her tiştê ku tu bêtir lê serf bikî, gava ez vegerim, ezê bidim te.»

ⁱ **10:27** Ji: Dubarekirina Şerîetê 6:5; Qanûna Kahîntiyê 19:18

³⁶«Îcar, li gor dîtina te, kîjan ji van her siyan bû cîranê wî yê ku ketibû destê rêbiran?» ³⁷Şerietzan got: «Ewê ku dilê wî pê şewitî.» Îsa got: «De îcar, tu jî here û wusa bike!»

Di Mala Merta û Meryemê de

³⁸Û gava ew bi riya xwe ve diçûn, Îsa ket gundekî. Û jineke ku navê wê Merta bû, ew qebûl kir mala xwe. ³⁹Xwişkeke wê jî hebû ku navê wê Meryem* bû. Ew jî li ber lingên Xudan rûniştibû û guhê xwe dida gotina wî. ⁴⁰Lê Merta bi gelek tiştan ve pîrr mijûl dibû. Ew hat ba Îsa û jê re got: «Ya Xudan, ma tu xema xwe jê naynî ku xwişka min ez di kar de bi tenê hiştîme? De jê re bêje ku ew alî min bike.» ⁴¹Xudan lê vegerand û got: «Merta, Merta, tu xema gelek tiştan dixwî û xwe bi wan reht dikî, ⁴²lê tişteke bi tenê lazim e. Meryem ew para qenc ji xwe re bijartîye û ew ji wê nayê standin.»

Duakirin

(Metta 6:9-13; 7:7-11)

11 Carekê Îsa li cihekî dua dikir û gava wî dua xwe xilas kir, yekî jî şagirtên wî jê re got: «Ya Xudan, ka me hînî duakirinê bike, çawa ku Yûhenna şagirtên xwe hîn kiriye.» ²Îsa ji wan re got: «Çaxê hûn dua bikin, bêjin:

Ya Bavo,
Navê te pîroz* be,
Bila Padişahiya te bê.

³Nanê me yê rojane, roj bi roj bide me.

⁴Û li gunehên me bibihûre,

Çimkî em jî li hemû deyndarên xwe dibihûrin

Û me nebe ceribandînê.»

⁵Û wî ji wan re got: «Kî ji we dostekî wî hebe û ew nivê şevê here ba wî û jê re bêje: «Dosto, ka sê nanan bi deyn bide min, ⁶çimkî dostê min ji riyêke dûr hatiye ba min û tişteke min tune ku ez deynim ber wî.» ⁷Û yê din jî ji hundir lê vegerîne û bêje: «Min reht neke. Êdî derî girtî ye û zarokên min li ba min di nav nivînan de ne. Ez nikarim rabim û bidim te.» ⁸Ez ji we re dibêjim, eger ew ji bo dostaniyê ranebe û nede wî jî, ewê ji ber bêerziya wî rabe û çî jê re lazim be, wê bide wî. ⁹Û ez ji we re dibêjim:

11:2 Bi gotineke din: «Bila mirov qedrê navê te yê pîroz (bimbarek) bigire». Binêre: Hezekiyêl 36:23.

Bixwazin, wê ji we re bê dayîn,
Lê bigerin, hûnê bibînin,
Li derî bixin, ewê ji we re vebe.

¹⁰Çimkî yê ku dixwaze, distîne

Û yê ku digere, dibîne

Û yê ku li derî dixwe, jê re vedibe.

¹¹Ka di nav we de bavek heye ku kurê wî masiyekî jê bixwaze û ew di şûna masî de marekî bide wî? ¹²An ku ew hêkekê bixwaze û ew dûpişkekî bide wî? ¹³Bi ser ku hûn xerab in jî, hûn dizanin diyariyên qenc bidin zarokên xwe. Îcar Bavê* ezmanî hê çiqas bêtir wê Ruhê Pîroz bide wan ên ku ji wî dixwazin.»

Deroxistina Cinan

(Metta 12:22-30; Marqos 3:20-27)

¹⁴Îsa cinekî lal derdixist û gava ku cin derket, yê lal peyivî û elalet şaş ma. ¹⁵Lê hinekan ji wan got: «Ew bi serekê cinan Belzebûl*, cinan derdixe.» ¹⁶Hinekên din ji bo ku wî biceribînin, nişanek ji ezmên jê dixwestin. ¹⁷Lê Îsa bi fikrên dilê wan dizanî û ji wan re got: «Her padîşahiya ku di nav wê de dubendî hebe, wêran dibe û mal li hember malê derdikeve. ¹⁸Û eger Îblîs li dijî xwe bi xwe rabe, padîşahiya wî wê çawa bimîne? Çimkî hûn dibêjin ku ez bi Belzebûl* cinan derdixim. ¹⁹Eger ez bi Belzebûl cinan derxim, ma yên ku li pey we tên wan bi kê derdixin? Ji ber vê yekê ewê bibin dadgerên* we. ²⁰Lê eger ez bi tiliya Xwedê cinan derdixim, nexwe hingê Padîşahiya Xwedê gihîştîye we. ²¹Çaxê yekî çekdar û bi hêz qesra xwe diparêze, tiştên wî di ewlehiyê de dimînin. ²²Lê çaxê yekî ji wî bihêztir bavêje ser wî û bikare wî, wê hemû çekên wî yên ku ew li wan ewle dibû, bistîne û talanê leva* bike. ²³Yê ku ne bi min re ye, li hember min e û yê ku bi min re nacivîne, belav dike.

Vegerîna Ruhê Xerab

(Metta 12:43-45)

²⁴«Çaxê ruhê nepak ji mirov derdikeve, ew li cihên bê av digere ku rihetiye bibîne, lê nabîne. Hingê ew dibêje: «Ezê vegerim mala xwe ya ku ez jê derketim.» ²⁵Îcar tê û dibîne ku ew maliştî û xemilandî ye. ²⁶Hingê ew diçe û heft ruhên din ên ji xwe xerabtir tîne û ew dikevinê û li wir rûdinin. Êdî halê wî mirovî yê dawî ji yê pêşî xerabtir dibe.»

Xwezîtiya Rast

²⁷Çaxê Îsa hê ev tişt digotin, jinekê ji elaletê dengê xwe hilda û ji wî re got: «Xwezî bi wî zikê ku tu aniya û bi wan çîçikên ku tu mêjandiyî.» ²⁸Lê wî got: «Rast e, lê hê bêtir xwezî bi wan ên ku peyva Xwedê dibihîzin û pêk tînin!»

Nîşanan Dixwazin

(Metta 12:38-42; Marqos 8:12)

²⁹Û çaxê ku elalet li dor wî zêde dibû, Îsa dest bi gotinê kir: «Ev nifşê ha nifşekî xerab e, li nîşanekê digere û ji nîşana Ûnis* pêxember pê ve, nîşaneke din ji wan re nayê dan. ³⁰Çawa ku Ûnis ji xelkê Nînewê re bûye nîşan, Kurê Mirov jî wê ji vî nifşî re wusa be. ³¹Şahbanûya* Başûr wê di Roja Dawî de bi xelkê vî nifşî re rabe û wan sûcdar derxe; çimkî ew ji kujên dinyayê hat, da ku guhdariya şehrezayiya Silêman* bike û va ye, yekî ji Silêman mezintir li vir e. ³²Di Roja Dawî de xelkê Nînewê wê bi vî nifşî re rabin û wan sûcdar derxin, çimkî wan bi danezana Ûnis tobe kir û va ye, yekî ji Ûnis mezintir li vir e.

Çira Bedena Te Çavê Te Ye

(Metta 5:15; 6:22-23)

³³«Tu kes qendîlê pênxaxê û danayne cihekî veşartî, an jî naxe bin melkebê, lê datîne ser şamdanê, da yên ku dikevin hundir, ronahiyê bibînin. ³⁴Çira bedena te çavê te ye. Eger çavê te saxlem be, hemû bedena te jî dibe ronahî, lê eger çavê te xerab be, bedena te jî dibe tarî. ³⁵Îcar hay ji xwe hebe ku ronahiya di dilê te de nebe tarî. ³⁶Eger bedena te hemû ronahî be û tu dera tarî tê de nebe, ew hemû wusa ronahî dibe, wek ku qendîlek bi şewqa xwe te ronahî dike.»

Îsa Fêrisiyan û Şerîetzanan Neheq Dike

(Metta 23:1-36; Marqos 12:38-40; Lûqa 20:45-47)

³⁷Çaxê Îsa dipeyivî, yekî Fêrisî* ew vexwend, ku li ba wî xwarinê bixwe. Ew jî çû û li ser sifrê rûnişt. ³⁸Lê gava yê Fêrisî dît ku ji berî xwarinê wî destê xwe li gor adeta wan neşuşt, şaş ma. ³⁹Lê Xudan ji wî re got: «Hûn Fêrisî derveyê tas û sêniyan paqij dikin, lê hundirê we ji tiştên talankirî û xerabiyê tije ye. ⁴⁰Hey bêaqilno, ma yê derve çêkirî

hundir jî çênekiriye? ⁴¹Lê ya qenc ew e ku hûn ji tiştên xwe yê hündir xêran bidin, hingê her tişt wê ji we re paqij bibe. ⁴²Lê belê wey li we Fêrisiyan! Hûn dehyeka* pûng, catir û hemû cûreyên pincarê didin, lê belê hûn dev ji dadperwerî* û hezkirina Xwedê berdidin. Diviya we ev bikirana û dev ji yê din jî bernedana. ⁴³Wey li we Fêrisiyan! Hûn di kînîştan* de ji kursiyê pêşî û di sûkan de ji silav standinê hez dikin. ⁴⁴Wey li we! Hûn wek wan gorên nenas in, yê ku mirovên li ser wan digerin, bi wan nizanin.»

⁴⁵Û yekî ji Şerîetzanan li Îsa vegerand û got: «Mamoste, bi van gotinan tu me jî şermezar dikî.» ⁴⁶Lê Îsa lê vegerand û got: «Wey li we jî, hûn Şerîetzanno! Hûn barên ku hilgirtina wan zehmet e, didin pişt mirovan û hûn bi xwe tiliyeke xwe jî nadin wan baran. ⁴⁷Wey li we! Hûn qubên pêxemberan çêdikin, yê ku bi destê bav û kalên we hatine kuştin. ⁴⁸Bi vî awayî hûn şahidiyê dikin ku hûn kirinên bav û kalên xwe erê dikin, çimkî wan pêxember kuştin û hûn jî qubên wan çêdikin. ⁴⁹Ji ber vê yekê jî Şehrezayiya Xwedê got: «Ezê ji wan re pêxemberan û şandiyan* bişînim. Wê hin ji wan bikujin û tengahiye bidin hinan jî», ⁵⁰da ku xwîna hemû pêxemberan a ku ji damezrandina dinyayê ve hatiye rijandin, ji vî nîfşî bê xwestin, ⁵¹ji xwîna Habil* heta xwîna Zekeryayê ku di navbera gorîgeh* û Perestgehê* de hat kuştin. Erê, ez ji we re dibêjim ku wê ji vî nîfşî bê xwestin. ⁵²Wey li we Şerîetzanan! We rahiştiye mifta zanîne; hûn bi xwe neketin hundir û yê dixwestin bikevin hundir jî, we nehişt bikevinê.» ⁵³Çaxê Îsa ji wir derdiket, Şerîetzan û Fêrisiyan, li ser gelek tiştan pirs ji wî kirin û ew dan tengiyê. ⁵⁴Ew li ber wî letabûn*, da ku xeberekê ji devê wî bigirin.

Durûtî

12 Di wê demê de, çaxê ku xelk bi hezaran civiya, wusa ku pêlhev dikirin, Îsa pêşî ji şagirtên xwe re dest pê kir û got: «Hay ji haveynê Fêrisiyan hebinku durûtî ye. ²Tiştêkî nixumandî tune ku xuya nebe û tiştêkî veşartî tune ku neyê zanîn. ³Ji ber vê yekê her tiştê ku we di tariyê de gotiye, wê di ronahiye de bê bihîstin û tiştê ku we di odeya hundir de di guh de gotiye, wê li ser banan bê gazîkirin.

Bizanın ku Divê Tirsa We ji Kê Hebe

(Metta 10:28-31)

⁴«Lê ez ji we dostên xwe re dibêjim: Ji wan netirsîn, yê ku bedenê dikujin û ji wê pê ve nikarin tiştêkî xerabtir bikin. ⁵Lê ez nîşanî we

bidim ku hûnê ji kê bitirsin: Ji wî bitirsin, ku piştî dikuje, dikare bavêje dojehê*; erê, ez ji we re dibêjim ku ji wî bitirsin! ⁶Ma pênc çivîk bi du peran nayên firotin? Lê dîsa Xwedê yek ji wan jî ji bîr nekiriye. ⁷Wusa jî hemû mûyên serê we hejmartî ne. Loma netirsin, hûn ji gelek çivîkan hêjatir in.

Eşkerekirin an Înkarkirina Îsa li ber Mirovan

(Metta 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸«Û ez ji we re dibêjim: Her kesê ku min li ber mirovan eşkere bike, Kurê Mirov jî wê wî li ber milyaketên Xwedê eşkere bike, ⁹lê yê ku min li ber mirovan înkarkir bike, ewê li ber milyaketên Xwedê bê înkarkirin. ¹⁰Û her kesê ku li dijî Kurê Mirov peyvekê bêje, wê li wî bê bihûrtin, lê yê ku li dijî Ruhê Pîroz çêrekê* bike, li wî nayê bihûrtin. ¹¹Çaxê we bibin kinîştan, ber serek û hukumdaran, xeman nexwin ku hûnê çawa xwe biparêzin an çi bêjin. ¹²Çimkî Ruhê Pîroz wê di wê demê de hînê we bike, ka divê hûn çi bêjin.»

Mesela Dewlemendê Bêaqil

¹³Yekî ji nav elaletê ji Îsa re got: «Mamoste, ji birayê min re bêje, da ku ew mîras bi min re leva* bike.» ¹⁴Lê Îsa jê re got: «Camêr, kê ez li ser we kirime dadger* an levaker?»

¹⁵Û ji wan re got: «Hay ji xwe hebin û xwe ji her cûreyê çavbirçîtîyê biparêzin. Çimkî jiyana mirov ne bi pirrbûna malê wî ye.» ¹⁶Û wî meselek ji wan re got: «Erdê mirovekî dewlemend gelek ber da. ¹⁷Ew difikirî û wî di dilê xwe de got: «Hew cih maye ku ez dexla xwe bêximê. Gelo ez çi bikim?» ¹⁸Û got: «Ezê weha bikim: Ezê hemû embarên xwe xera bikim, hinekên mezintir ava bikim û ezê hemû dexil û malê xwe di wan de kom bikim. ¹⁹Êdî ezê ji xwe re bêjim: Ya canê min, te ji xwe re têra gelek salan mal hilaniye. De rûne, bixwe, vexwe û kêfê bike.» ²⁰Lê Xwedê jê re got: «Bêaqilo, îşev canê te wê ji te bê xwestin. Îcar ew malê ku te hilaniye wê ji kê re bimîne?»

²¹«Ha ev e, halê wî kesê ku ji xwe re xezîneyan dicivîne û di çavê Xwedê de ne dewlemend e.»

Xeman Nexwin!

(Metta 6:25-34)

²²Û Îsa ji şagirtên xwe re got: «Ji ber vê yekê ez ji we re dibêjim, ji bo jiyana xwe xeman nexwin ka hûnê çi bixwin û ne jî ji bo bedena

xwe ka hûnê çî li xwe bikin. ²³Çimkî jiyana di ser xwarinê û beden di ser lixwekirinê re ye. ²⁴Li qirikan binêrin, ew ne diçînin, ne jî didirûn, ne kewarên wan, ne jî embarên wan hene û Xwedê dîsa jî wan xweyî dike; hûn çiqasî ji teyrikan hêjatir in! ²⁵Kî ji we bi xemxwarinê dikare kêlîkekê bi ser jiyana xwe ve dirêj bike? ²⁶Loma, eger hûn nikarin tiştê herî biçûk jî bikin, çima hûn ji bo tiştên din xeman dixwin?

²⁷«Li sosinan binêrin, çawa mezin dibin; ew ne dixebitin, ne jî rîs dirêsin. Lê ez ji we re dibêjim, Silêman* jî di hemû rûmeta xwe de wek yeke ji wan li xwe nekiribû. ²⁸Îcar, eger Xwedê giyayê ku îro di zeviyê de heye û sibê di tendûrê de tê şewitandin, bi vî awayî bi cil dike, ewê çiqas bêtir we bi cil bike, ey kêmîmanno? ²⁹Hûn li xwarin û vexwarina xwe negerin û xeman nexwin, ³⁰çimkî hemû miletên dinyayê li van digerin, lê Bavê we dizane ku hûn hewcedarê van tiştan in. ³¹Lê belê hûn li Padîşahiya wî bigerin û ev tiştên ha jî wê ji we re bèn dayîn. ³²Ya keriyê biçûk, netirse, çimkî li Bavê we xweş hat ku Padîşahiye bide we.

Xezîna li Ezmanan

(Metta 6:19-21)

³³«Çi tiştê we heye bifiroşin û bikin xêr, ji xwe re kîsikên ku kevin nabin û xezînen ku li ezmanan kêm nabin, çêkin; li wê derê diz nêzîk nabe û bizûzk jî naxwe. ³⁴Çimkî xezîna we li ku derê be, dilê we jî wê li wê derê be.

Xulamê Hişyar

(Metta 24:45-51)

³⁵«Bila pişta we girêdayî be û qendilên we pêketî bin. ³⁶Hûn jî wek wan mirovan bin ên ku li hêviya axayê xwe sekinîne, da ku çaxê ew jî dawetê vegere û li derî bixe di cih de bikarin ji wî re vekin. ³⁷Çi xwezî bi wan xulamên ku gava axayê wan bê, ew wan hişyar bibîne! Bi rastî ez ji we re dibêjim, ewê pişta xwe girêde, wan li ser sifrê bide rûniştin û wê bê, xizmetê ji wan re bike. ³⁸Eger ew di nobeta diduyan de an di nobeta sisiyan de bê û wan xulaman weha bibîne, çî xwezî bi wan xulaman! ³⁹Lê vê bizanin, eger malxwê malê bizaniya, ku diz wê di kîjan saetê de bê, ewê hişyar bima û nedihîşt ku ew bikeve xaniyê wî. ⁴⁰Hûn jî amade bin, çimkî Kurê Mirov wê di saetekê de bê, ku ne di gumana we de ye.»

⁴¹Petrûs got: «Ya Xudan, tu vê meselê ji me re an ji hemûyan re jî dibêjî?» ⁴²Û Xudan got: «Ew şahneyê* dilsoz û şehreza kî ye ku axayê wî ew daniye ser xulamên xwe, da ku xwarina wan di dema wan de

bide wan?l ⁴³Xwezî bi wî xulamê ku gava axayê wî bê, wî li ser karê wî bibîne. ⁴⁴Ez rast ji we re dibêjim, ewê wî deyne ser hemû malê xwe. ⁴⁵Lê eger ew xulam di dilê xwe de bêje: «Axayê min di hatina xwe de dereng dimîne» û dest pê bike li xulam û xadiman bixe, bixwe û vexwe û serxweş bibe, ⁴⁶axayê wî xulamî wê di rojekê de bê, ku ew ne li hêviya wî ye û di saetekê de ku ew pê nizane û wê wî perçe perçe bike û para wî bi bêbaweran re bide. ⁴⁷Ew xulamê ku daxwaza axayê xwe dizane jî, lê amadekarî nekiriye û ne jî li gor daxwaza axayê xwe kiriye, wê gelek lêdanê bixwe. ⁴⁸Lê ewê ku nizane û tiştên hêjayî lêdanê kirine, wê hindik lêdanê bixwe. Ji kê re gelek hatibe dayîn, wê gelek ji wî bê xwestin û ji kê re gelek hatibe spartin, wê ji wî bêtir bê xwestin.

Îsa Dibe Sedemê Cudabûnê

(Metta 10:34-36)

⁴⁹«Ez hatime, ku agir bavêjim ser erdê û min çiqas dixwest ku ew ji niha ve pêketî bûya! ⁵⁰Lê imadeke* min heye ku divê ez pê imad bibim û ez çiqas reht im, heta ku ew tamam bibe. ⁵¹Ma hûn guman dikin ku ez hatime aştîyê* bînim dinyayê? Ez ji we re dibêjim: Na, lê belê ez hatime, da ku ez dubendiyê bînim. ⁵²Ji niha û pê ve, di malekê de pênc wê hebin, sisê li hember diduyan û dido li hember sisiyan wê dubendiyê bikin. ⁵³Bav wê li dijî kur rabe û kur li dijî bav, dê li dijî keçê û keç li dijî dê, xesû li dijî bûkê û bûk wê li dijî xesûyê rabe.»

Nîşanên Zemên

(Metta 16:2-3; Metta 5:25-26)

⁵⁴Îsa ji elaletê re jî got: «Çaxê hûn dibînin ku ewrek ji Rojavayê bilind dibe, di cih de hûn dibêjin: «Baran wê bibare» û wusa jî çêdibe. ⁵⁵Û çaxê bayê başûr tê, hûn dibêjin ku wê gelekî bibe germ û wusa dibe. ⁵⁶Hey durûno! Hûn li erd û ezmên dinêrin û dizanin ku hewa wê çawa be; lê çawa hûn vê demê fêm nakin? ⁵⁷Û çima hûn ji ber xwe nawezinînin, ka ya rast çi ye? ⁵⁸Loma çaxê tu bi sûcdarkerê xwe re herî dadgehê*, di rê de bixebite, ku tu ji wî xilas bibî, da ku ew te nekişîne ber dadger û dadger te nede destê karbîdest û karbîdest jî te neavêje zîndanê. ⁵⁹Ez ji te re dibêjim, heta ku tu polê* paşî jî nedî, tu ji wê derê qet dernakevî.»

Tobe Bikin, da ku Hûn Helak Nebin

13 Di wê demê de hinek li wir bûn û ji Îsa re li ser wan Celfliyan digotin yên ku Pîlatos xwîna wan tevli qurbanên wan kiribû.

²Îsa li wan vegerand û got: «Ma hûn guman dikin ku ev Celîlî ji hemû Celîliyên din gunehkartir bûn ku ev yek hat serê wan? ³Ez ji we re dibêjim: Na! Lê belê eger hûn tobe nekin, hûn jî, hûnê hemû wusa helak bibin. ⁴An ew her hejdehên ku birca li Sîlwamê bi ser wan de ket û ew kuştin, ma hûn guman dikin ku sûcên wan ji sûcên wan hemûyên ku li Orşelîmê rûdinin, bêtir bûn? ⁵Ez ji we re dibêjim: Na! Lê belê eger hûn tobe nekin, hûn jî, hûnê hemû wusa helak bibin.»

Mesela Hêjîra Bêber

⁶Wî ev mesele jî got: «Di nav rezê mirovekî de dareke hêjîrê ya çandî hebû. Ew hat, da ku li berê darê bigere, lê nedît. ⁷Wî ji yê rezvan re got: «Ev sê sal e, ez tîm û li berê vê dara hêjîrê digirim û ez nabînim. Wê bibire! Ji bo çi ewê erdê jî bêkêr bike.» ⁸Yê rezvan lê vegerand û got: «Ezbenî, îsal jî wê bihêle, heta ku ez hawirdora wê bikolim û zibil bikim. ⁹Eger ev sala ku bê, wê ber da, qenc e, lê eger neda, hingê wê bibire.»»

Roja Şemiyê Îsa Jineke Qof Qenc Dike

¹⁰Rojeke Şemiyê Îsa di kinîştêkê de hîn dikir. ¹¹Li wir jinek hebû ku ji hejdeh salan ve ruhekî nexweşiyê pê re hebû. Ew qof bûbû û nedikarî xwe rast bike. ¹²Gava Îsa ew dît, gazî wê kir û ji wê re got: «Jinê, tu ji nexweşiya xwe azad bûyî!» ¹³Wî destên xwe danîn ser wê, jin di wê gavê de rast bû û pesnê Xwedê dida. ¹⁴Lê serekê kinîştê bi hêrs ket ku Îsa di roja Şemiyê de sax kir. Wî dest pê kir û ji xelkê re got: «Şeş roj hene ku divê mirov di wan de kar bike. Ne di roja Şemiyê de, lê di wan rojan de werin û ji nexweşiyên xwe qenc bibin.» ¹⁵Lê Xudan lê vegerand û got: «Hey durûno! Ma her yek ji we roja Şemiyê ga an kerê xwe ji afir venake û nabe ser avê? ¹⁶Îcar eva ha ya ku keçeke Biraîm* e û ev hejdeh sal bû, Îblîs ew girêdabû, ma bila ew di roja Şemiyê de ji vê qeyda ha nehata vekirin?» ¹⁷Gava wî ev tişt gotin, neyarên wî hemû fihêt bûn û tevahiya elaletê bi wan kerametên birûmet ên ku wî dikirin, şa dibûn.

Du Meseleyên li ser Padîşahiya Xwedê: Liba Xerdelê û Hevîrtirşk

(Metta 13:31-33; Marqos 4:30-32)

¹⁸Îcar Îsa got: «Padîşahiya Xwedê mîna çi ye? Û ez wê bimînînim çi? ¹⁹Ew dimîne vê yekê: Mirovekî libeke xerdelê bir û avêt baxçê xwe. Ew şîn bû û bû dar û teyrên ezmên hêlînên xwe di nav çiqîlên wê de çêkirin.»

²⁰Û wî dîsa got: «Ma ez Padîşahiya Xwedê bimînînim çi? ²¹Ew mîna hevîrtirşk e ku jinekê hilda û xist nav sê çap* ar, heta hemû tirşk bû.»

Deriyê Teng

(Metta 7:13-14, 21-23)

²²Û Îsa di gund û bajarên re derbas dibû, hîn dikir û ber bi Orşelîmê ve diçû. ²³Hingê yekî jê re got: «Ya Xudan, ma yên ku wê xilas bibin, hindik in?» Wî ji wan re got: ²⁴«Li ber xwe bidin, ku hûn di deriyê teng re derbas bibin, çimkî ez ji we re dibêjim, gelek wê lê bigerin ku bikevin hundir û nikarin. ²⁵Piştî ku malxwê malê rabe û derî bigire, hûnê li derve bimînin, dest pê bikin li derî bixin û bêjin: «Ya Xudan, ji me re veke!» Hingê ewê li we vegeirîne û ji we re bêje: «Ez nizanim hûn ji ku derê ne.» ²⁶Hingê hûnê dest pê bikin û bêjin: «Me li ber te xwar û vexwar û te di kuçeyên me de hîn kir.» ²⁷Lê ewê bêje: «Ez ji we re dibêjim ku ez nizanim hûn ji ku derê ne. Ji min dûr kevin, hey hûn hemû yên ku neheqiyê dikin!» ²⁸Li wir wê bibe girîn û qirçîna diranan, gava hûn Birahîm*, Îshaq*, Aqûb* û hemû pêxemberan di Padîşahiya Xwedê de, lê xwe li derve avêtî bibînin. ²⁹Xelk wê ji Rojhilat û Rojava, ji Bakur û Başûr bên û di Padîşahiya Xwedê de li ser sifrê rûnin. ³⁰Va ye, hin ên paşî wê bibin ên pêşî û hin ên pêşî wê bibin ên paşî.»

Îsa li ser Orşelîmê Dilorîne

(Metta 23:37-39)

³¹Wê gavê hinek Fêrisî hatin û ji Îsa re gotin: «Rabe ji vê derê here, çimkî Hêrodês dixwaze te bikuje.» ³²Û wî ji wan re got: «Herin, ji wî roviyî re bêjin: «Va ye, ez îro û sibê cinan derdixim, nexweşan qenc dikim û roja sisiyan karê min temam dibe.» ³³Lê belê divê ez îro, sibê û dusibe bi riya xwe ve herim, çimkî nabe ku pêxemberek ji derveyî Orşelîmê bê kuştin. ³⁴Wax Orşelîm, heywax Orşelîma ku pêxemberan dikuje û yên ku ji wê re hatin şandin, dide ber kevîran! Ka çawa mirîşk çiçikên xwe di bin bazkên xwe de dicivîne, çend caran min jî xwest ku ez zarokên te bicivînim, lê we nexwest! ³⁵Va ye, mala we wê bi hêviya we ve bimîne. Ez ji we re dibêjim, êdî hûn min qet nabînin, heta wî çaxê ku hûn bêjin: «Pîroz be yê ku bi navê Xudan tê!»^j »

Îsa li Mala Yê Fêrisî Mirovekî Nexweş Qenc Dike

14 Rojeke Şemiyê gava Îsa çû mala serekekî Fêrisîyan, ku xwarinê bixwe, wan çavnêriya wî dikir. ²Û mirovekî nexweş, ku ava

^j 13:35 Ji: Zebûr 118:26

zer ji bedena wî dihat, li ber wî bû. ³Û Îsa dest pê kir û ji Şerîetzan û Fêrisiyan re got: «Ma di roja Şemiyê de dibe ku nexweş bên qenckirin an na?» ⁴Lê deng ji wan nehat. Û wî rahişt yê nexweş, ew qenc kir û berda. ⁵Piştî Îsa ji wan re got: «Kî ji nav we ku kurê wî an gayê wî bikeve bîrekê, roja Şemiyê be jî, wî di cih de jê dernaxe?» ⁶Û wan nikaribû bersîva vê yekê bidin.

Yên ku li Navê Xwe Digerin

⁷Gava wî dît ku yê vexwendî çawa cihên pêş ji xwe re dibijêrin, wî ji wan re meselek got: ⁸«Gava tu ji aliyê kesekî ve ji bo dawetê bêyî vexwendin, li cihê pêş rûnene. Belkî yekî ji te bi qedirtir ji aliyê wî ve hatibe vexwendin ⁹û ew kesê ku hûn herdu vexwendine, bê û ji te re bêje: «Cih bide vî!» Hingê tê rabî û bi şermî li cihê herî paş rûnî. ¹⁰Lê belê çaxê tu bêyî vexwendin, here, li cihê herî paş rûne, da ku yê tu vexwendiyî bê û ji te re bêje: «Dosto, kerem ke, pêşve were!» Hingê tê li ber wan hemûyên bi te re li ser sifrê rûniştî, serbilind bibî. ¹¹Çimkî her kesê ku xwe bilind bike, wê bê nizimkirin û her kesê ku xwe nizim bigire, wê bê bilindkirin.»

¹²Îsa ji wî yê ku ew vexwendibû re jî got: «Gava ku tu firavînekê an şîvekê çêkî, dostên xwe, birayên xwe, mirovên xwe û cîranên xwe yê dewlemend venexwîne, da ku ew jî te dîsa venexwînin û qenciya te li te vegerînin. ¹³Lê belê çaxê tu ziyafetekê çêkî, gazî belengaz, seqet, kulek û koran bike. ¹⁴Hingê tê bextewar bî, çimkî tiştêkî wan tune ku li te vegerînin. Lê wê di Roja* Vejîna mirovên rast de bergîdana te bê dayîn.»

Mesela Şîva Mezin

(Metta 22:1-10)

¹⁵Îcar yekî ji yê ku bi wî re li ser sifrê rûniştî bûn, gava ev yek bihîst, ji Îsa re got: «Xwezî bi wî yê ku di Padîşahiya Xwedê de nên bixwe!» ¹⁶Lê Îsa ji wî re got: «Mirovekî şîveke mezin çêkir û gelek xelk vexwendin. ¹⁷Û çaxê şîvê xulamê xwe şand, da ku gazî yê vexwendî bike û ji wan re bêje: «De werin, her tişt amade ye.» ¹⁸Û her yekî ji wan dest pê kir û lêbihûrtin ji xwe re xwest. Yê pêşî jê re got: «Min erdek kiriye û divê, ez herim lê binêrim. Ez hêvî ji te dikim ku tu li min negirî.» ¹⁹Û yekî din got: «Min pênc cot ga kîrrîne, ez diçim, wan biceribînim. Ez ji te hêvî dikim ku tu li min negirî!» ²⁰Û yekî din jî got: «Min jin aniye û ji ber vê yekê ez nikarim bêm.» ²¹Yê xulam vegeriya û ev tişt

ji axayê xwe re got. Hingê malxwê malê hêrs ket û ji xulamê xwe re got: «Bi lez here derve nav meydan û kolanên bajêr, belengaz, seqet, kor û kulekan bîne hundir.»²²Xulam got: «Ezbenî, emrê ku te da, pêk hat, lê hê jî cih heye.»²³Û axa ji xulam re got: «Rabe, derkeve ser rê û sêncan, bi zorê xelkê bîne hundir, da ku mala min tije bibe.»²⁴Ez ji we re dibêjim ku yek ji wan mirovên vexwendî, ji şîva min tam nake.»

Mirov Çawa Bibe Şagirtê Îsa?

(Metta 10:37-38)

²⁵Elaleteke mezin bi Îsa re diçû. Ew zivirî û ji wan re got: ²⁶«Eger yek bê ba min û ji dê û bavê xwe, ji jin û zarok, xwişk û birayên xwe, erê, heta ji jiyana xwe bi xwe nefret neke, ew nikare bibe şagirtê min.»²⁷Û kî xaça xwe hilnegire û li pey min neyê, nikare bibe şagirtê min.»²⁸Ma kî ji we ku bixwaze bircekê ava bike, pêşî rûnane, mesrefa wê hesab nake, ka tiştên wî hene ku pê xilas bike? ²⁹Nebe ku bingeh danîbe û nekare تمام bike û hemû yên ku wê yekê bibînin, dest pê bikin û tinazên xwe bi wî bikin ³⁰û bêjin: «Vî mirovî dest bi avakirinê kir û nikaribû bibe serî.»³¹An kîjan padîşah, çaxê here pêşiya padîşahekî din, da ku bi wî re bikeve cengê, pêşî rûnane, naşêwire, ka ji wî tê, ku ew bi deh hezaran here pêşiya wî yê ku bi bîst hezaran ve tê ser wî.³²Eger na, ewê hê ji dûr ve qasidan bişîne û jê hêvî bike, ku li hev bîn.³³Loma kî ji we dev ji her tiştê xwe bernede, nikare bibe şagirtê min.

Xwêya Bê Tam

(Metta 5:13; Marqos 9:50)

³⁴«Xwê qenc e, lê eger ew tama xwe winda bike, wê bi çi bê bitamkirin? ³⁵Ew êdî ne bi kêrî axê û ne jî bi kêrî zibil tê, wê davêjin derve. Ewê ku guhên wî ji bo bihîstinê hene, bila bibihîze!»

Mesela Miya Windabûyî

(Metta 18:12-14)

15 Îcar hemû bacgir* û gunehkar ber bi Îsa ve hatin, da ku guhdariya gotinên wî bikin. ²Fêrisî û Şerîetzanan kirin pitepit û gotin: «Evê ha, gunehkaran qebûl dike û bi wan re dixwe!»

³Îsa ev mesele ji wan re got: ⁴«Kî ji we, ku sed miyên wî hebin û yek ji wan winda bibe, her not û nehên din li çolê nahêle û naçe li ya windabûyî nagere, heta ku wê bibîne? ⁵Û gava ew wê bibîne, bi şahî wê datîne ser milê xwe ⁶û vedigere mal, gazî dost û cîranên

xwe dike û ji wan re dibêje: «Bi min re şa bin, ji ber ku min miya xwe ya windabûyî ditiye.» ⁷Ez ji we re dibêjim, wusa jî li ezmên, ji bo gunehkarekî ku tobe kiriye, ji not û neh rastên ku ne hewcedarê tobekirinê ne, wê bêtir bibe şahî.

Mesela Zîvê Windabûyî

⁸«An kîjan jin, ku deh zîvên* wê hebin û yekî ji wan winda bike, ew qendîlê pê naxe û xênî namale û qenc lê nagere, heta wî bibîne? ⁹Û gava ew wî bibîne, ew bang dike dost û cîranên xwe û ji wan re dibêje: «Hûn bi min re şa bin, ji ber ku min zîvê xwe yê windabûyî ditiye.»

¹⁰«Ez ji we re dibêjim: Wusa jî wê li ba milyaketên Xwedê ji bo gunehkarekî ku tobe kiriye, bibe şahî.»

Mesela Kurê Windabûyî

¹¹Û Îsa got: «Du kurên mirovekî hebûn. ¹²Kurê biçûk ji bavê xwe re got: «Bavo, ka ji malê xwe wê para ku ji min re dikeve, bide min.» Wî jî malê xwe li wan lewa kir.

¹³«Piştî çend rojan kurê biçûk her tiştê xwe da hev û çû welatekî dûr. Li wir wî bi serserîti malê xwe tert û bela kir. ¹⁴Piştî ku wî her tiştê xwe mezaxt, xelayeke dijwar bi ser wî welatî de hat. Ew ket tengahiyê ¹⁵û çû xwe li yekî ji xelkên wî welatî girt; wî jî ew şand nav erdên xwe, ber berazan. ¹⁶Îcar ew minêkar bû ku zîkê xwe bi wê xernûfa ku berazan dixwar, têr bike, lê kesekî ew jî nedidayê. ¹⁷Çaxê aqilê wî hat serê wî, wî got: «Ewqas palên bavê min hene ku xwarin ji ber wan dimîne, lê ez li vê derê ji nêzan dimirim. ¹⁸Ezê rabim, li bavê xwe vegerim û jê re bêjim: Bavo, min li ber te û li hember ezmên guneh kiriye. ¹⁹Êdî ez ne hêja me ku ji min re «kurê te» bê gotin. Min bike wek yekî ji paleyên xwe.»

²⁰«Û ew rabû, li bavê xwe vegeriya. Lê hê ji dûr ve bavê wî ew dît û dilê wî bi kurê wî şewitî. Û ew bi lez ber bi wî ve çû û ew da ber singê xwe û ramûsand. ²¹Kurê wî jê re got: «Bavo, min li ber te û li hember ezmên guneh kiriye. Êdî ez ne hêja me ku ji min re kurê te bê gotin.» ²²Lê bav ji xulamên xwe re got: «Bilezînin û herin xiftanê herî qenc binin û li wî bikin, gustîlkekê bikin tiliya wî û pêlavekê bixin lingên wî. ²³Conegayê dermalekirî binin û şerjêkin, da ku em bixwin û şahiyê bikin, ²⁴çimkî ev kurê min mirî bû û va ye, rabûye, ew windabûyî bû û va ye, hatiye dîtin.» Û dest bi şahiyê kirin.

²⁵«Di wî çaxî de kurê wî yê mezin li zeviyê bû. Gava ew vegeriya û nêzikî malê bû, wî dengê stran û govendê bihîst. ²⁶Wî gazi yekî ji

xulaman kir û jê pirsî, ka çi bûye? ²⁷Yê xulam jê re got: «Birayê te hatiye, bavê te conegayê dermalekirî şerjêkiriye, çimkî ew sax û silamet vegeriyaye.» ²⁸Birayê mezin hêrs ket û nexwest ku here hundir. Bavê wî derket û jê hêvî kir. ²⁹Lê wî ji bavê xwe re got: «Binêre, evqas sal in ku ez xizmeta te dikim û ez tu caran ji gotina te derneketim, te karikek ji neda min, ku ez bi dostên xwe re pê şa bibim.» ³⁰Lê gava ev kurê te yê ku malê te bi fahîşeyan re xwar, vegeriya, te conegayê dermale ji wî re şerjêkir.» ³¹Wî lê vegerand û got: «Lawo, tu her gav bi min re yî û her tiştê min, yê te ye.» ³²Lê diviya em şa bibûna û me şahî bikira, çimkî ev birayê te mirî bû û rabûye, ew windabûyî bû û hatiye dîtin.»»

Mesela Şahneyê Bêbext

16 Îsa ji şagirtên xwe re got: «Mirovekî dewlemend hebû ku şahneyekî* wî hebû. Rojekê giliyê vî şahneyî li ba axayê wî hat kirin ku ew malê wî tert û bela dike. ²Yê dewlemend gazî wî kir û jê re got: «Ev çi ye ku ez li ser te dibihîzim? Ka hesabê şahnetiya xwe bide, ji ber ku êdî tu nikarî şahnetiyê bikî.» ³Şahne jî ji xwe re got: «Ka ezê çi bikim? Axayê min şahnetiyê ji min distîne. Kolan ji min nayê ku ez bikim û ez ji parskirinê şerm dikim.» ⁴Lê gava ku ez ji şahnetiyê bêm derxistin, ez dizanim ezê çi bikim, da ku dîsa xelk min qebûl bikin malên xwe.» ⁵Wî bang kir her yekî ji wan ên ku deyndarên axayê wî bûn û ji yê pêşî re got: «Tu çiqas deyndarê axayê min î?» ⁶Û wî got: «Sed den zeyt.» Wekîl jê re got: «Rahêje seneda xwe û bi lez rûne, pênciyî binivîse.» ⁷Di pey de wî ji yekî din re got: «Tu çiqas deyndar î?» Û wî jî got: «Sed kewar genim.» Wekîl ji wî re jî got: «Rabe rahêje seneda xwe û heştêyî binivîse.» ⁸Îcar axa pesnê vî şahneyê bêbext da, çimkî wî aqilmendî kiribû. Çimkî zarokên wê dinyayê di danûstandina xwe de li gor dema xwe ji zarokên ronahiyê bi aqiltir in. ⁹Û ez ji we re dibêjim: Bi malê neheqiyê ji xwe re dostan çêkin, da ku gava ev mal nemîne, ew we li bin konên herheyî qebûl bikin. ¹⁰Ewê ku di ya hindik de dilsoz e, ew di ya pîrr de jî dilsoz e; lê ewê ku di ya hindik de ne dilsoz e, ew di ya pîrr de jî ne dilsoz e. ¹¹Îcar, eger di malê neheqiyê de hûn dilsoz derneketibin, kî wê dewlemendiya rastîn bispêre we? ¹²Û eger hûn di tiştên hinekên din de ne dilsoz bin, kî wê ya we bi xwe bide we? ¹³Xulamek nikare ji du axayan re xulamtiyê bike; çimkî an ewê ji yekî nefret bike û ji yê din hez bike, an jî ewê qedrê yekî bigire

16:6 Dena Cihûyan a hingê nêzikî 37 litre bû.

û yê din biçûk bibîne. Hûn nikarin xulamtiyê hem ji Xwedê re û hem jî ji dewlemendiye re bikin.»

Şerîet û Padîşahiya Xwedê

(Metta 11:12-13; 5:31-32; Marqos 10:11-12)

¹⁴Gava Fêrisiyan yên ku ji peran hez dikirin, ev tiştên ha hemû bihîstin, tinazên xwe bi Îsa dikirin. ¹⁵Hingê Îsa ji wan re got: «Hûn ew in ku xwe li ber mirovan rûspî derdixin, lê Xwedê bi dilê we dizane; çimkî tiştê ku di nav mirovan de bi qedir e, li ba Xwedê mekruh e. ¹⁶Dema Şerîet* û pêxemberan heta bi hatina Yûhenna* kişand; ji hingê ve Mizgîniya Padîşahiya Xwedê tê dan û her kes bi zorê dikeve wê. ¹⁷Lê bihûrtina erd û ezmanan ji ketina nuqteyê Şerîetê hêsanîtir e. ¹⁸Her kesê ku jina xwe berde û jineke din bîne, ew zînayê dike û yê ku jineke ji mêrê xwe berdayî bîne, ew zînayê dike.

Mirovê Dewlemend û Lazarê Belengaz

¹⁹«Mirovekî dewlemend hebû ku cilên binefşî û ji kitanê tenik li xwe dikir. Wî her roj dixwar, vedixwar û ew bi kêf û şahî dijiya. ²⁰Bi navê Lazar yekî belengaz jî hebû, ku li ber deriyê yê dewlemend dihat dirêjkirin. Bedena wî tije kûnêr bû. ²¹Ew minêkar bû ku xwe bi wan bermayiyên ku ji sifra yê dewlemend diketin, têr bike. Heta kûçik jî dihatin û kûnêrên wî dialistin. ²²Roj hat ku yê belengaz mir û milyaketan ew bir û xistin ber singê Biraîm*. Yê dewlemend jî mir û hat veşartin. ²³Û gava wî di diyarê* miriyan de ezab dikişand, çavên xwe hildan, wî ji dûr ve Biraîm û Lazarê ku di himbêza wî de bû dît. ²⁴Wî gazî kir û got: «Ya bavê me Biraîm, rehmê li min bike! Lazar bişîne, bila ew serê tiliya xwe bixe nav avê û zimanê min hênik bike; çimkî ez di nav vê guriya êgir de ezabê dikişînim.» ²⁵Lê Biraîm lê vegeand û got: «Lawo, bîne bîra xwe ku çî tiştên qenc hebûn, te di jiyana xwe de distandin û çî tiştên xerab hebûn, digihîştin Lazar. Lê niha li vir di ber dilê wî de tê hatin û tu ezabê dikişîni.» ²⁶Û ji vê pê ve jî, di navbera me û we de geliyekî mezin hatiye danîn, da yên ku dixwazin ji vê derê bibihûrin ba we û yên ku dixwazin ji wê derê bibihûrin ba me, nekarin.» ²⁷Wî jî got: «Nexwe bavo, ez ji te lava dikim ku tu wî bişîni mala bavê min. ²⁸Çimkî pênc birayên min hene, bila ew wan hişyar bike, da ku ew jî neyên vî cihê ezabê.» ²⁹Lê Biraîm ji wî re got: «Mûsa û pêxemberên wan hene, bila guhdariya wan bikin.» ³⁰Wî got: «Na, ya bavê me Biraîm, eger yek ji nav miriyan rabe û here ba wan,

ewê tobe bikin.» ³¹Birahîm ji wî re got: «Eger ew guhdariya Mûsa û pêxemberan nekin, yek ji nav miriyan jî rabe, ew bawer nakin.»»

Çend Gotinên Îsa li ser Gunehkirin, Lêbihûrtin û Bawerkirinê

(Metta 18:6-7, 21-22; Marqos 9:42)

17 Îsa ji şagirtên xwe re got: «Nabe ku sedemên jirêderketinê neyên. Lê belê wey li wî mirovê ku ew sedem bi destê wî bîn. ²Ji dêla ku ew yekî ji van biçûkan ji rê derxe, wê ji wî re çêtir be ku beraşek bi stûyê wî ve bê girêdan û ew bê avêtin nav deryayê. ³Hay ji xwe hebin. Gava birayê te li hember te guneh bike, dengê xwe lê hilde û eger ew tobe bike, hingê lê bibihûre. ⁴Eger ew di rojê de heft caran li hember te guneh bike û heft caran li te vegere û bêje: «Ez tobe dikim», hingê divê tu lê bibihûrî.»

⁵Şandiyan* ji Xudan re got: «Baweriya me zêde bike.» ⁶Û Xudan got: «Eger baweriya we wek libeke xerdelê jî hebûya, weyê ji vê dara tûyê re bigota: «Ji ra* ve rabe û xwe di deryayê de biçikilîne!» Û wê bi ya we bikira.

⁷«Kî ji we, xulamekî wî yê şivan an cotkar hebe, gava ew ji zeviyê vegere malê, wê jê re bêje: «Hema were û li ser sifrê rûne?» ⁸Ma ew di şûna vê de ji wî re nabêje: «Rabe, piştî xwe girêde, heta ku ez bixwim û vexwim xizmeta min bike û paşê tu jî bixwe û vexwe?» ⁹Û ji bo ku wî ew tiştên ku li wî hatibûn emirkirin anîn cih, ma ewê spasiya xulam bike? ¹⁰De îcar hûn jî, çaxê we hemû tiştên ku li we hatine emirkirin anîn cih, bêjin: «Em xulamên bêkêr in; me ew karê ku li ser me deyn bû, kir.»»

Paqijkirina Deh Mirovên Kotî

¹¹Gava Îsa diçû Orşelîmê, ew di navbera Samerya* û Celîlê re dibihûrî. ¹²Û gava ew ket gundekî, deh zilamên kotî*, ku ji dûr ve sekinî bûn, rastî wî hatin. ¹³Û wan bi dengê bilind got: «Ya Îsa, ya Hosta, rehmê li me bike!» ¹⁴Gava wî ew dîtî, wî ji wan re got: «Herin û xwe nîşanî kahînan bidin!» Û çaxê hê ew diçûn, ew ji kotîbûna xwe paqij bûn. ¹⁵Îcar gava yekî ji wan dît ku ew sax bûye, vegeriya û bi dengê bilind pesnê Xwedê da. ¹⁶Wî li ber lingên Îsa xwe deverû avêtêrdê û spasiya wî kir. Ew yekî Samerî* bû. ¹⁷Îsa lê vegerand û got: «Ma ne her deh hatine paqijkirin? Ka her nehên din li ku derê ne?» ¹⁸Ma ji vîyê xerîb pê ve kesek venegeriya, ku navê Xwedê bilind bike?» ¹⁹Hingê Îsa jê re got: «Rabe ser xwe û here! Baweriya te tu xilas kirî.»

Hatina Padişahiya Xwedê*(Metta 24:23-28, 37-41)*

²⁰Carekê Fêrisiyan pirs ji Îsa kirin û gotin: «Padişahiya Xwedê wê kengê bê?» Wî li wan veğerand û got: «Padişahiya Xwedê wê ne wusa bê ku mirov bikare temaşeyî wê bike. ²¹Ne jî mirov wê bêje: «Va ye, li vê derê ye!», an jî: «Wa ye, li wê derê ye!» Çimkî Padişahiya Xwedê di nav we de ye.» ²²Û Îsa ji şagirtan re got: «Roj wê bèn ku hûnê bêriya dîtina rojêke ji rojên Kurê Mirov bikin, lê hûn nabînin. ²³Wê jî we re bêjin: «Va ye, li vê derê ye» an: «Wa ye, li wê derê ye!» Lê neçin û bi pey wan nekevin. ²⁴Çimkî çawa birûsk ji aliyekî ezmên ve birq dide û heta bi aliyê din ronahiyê dide, Kurê Mirov jî wê di roja xwe de wusa be. ²⁵Lê divê ew pêşî gelek êşan bikişîne û ji aliyê vî nîşî ve bê redkirin. ²⁶Çawa di rojên Nûh* de dibû, wusa jî wê di rojên Kurê Mirov de bibe: ²⁷Heta roja ku Nûh ket gemiyê mirovan dixwar, vedixwarin, jin dianîn û mêr dikirin. Hingê tofan rabû û hemû helak kirin. ²⁸Di rojên Lût* de jî wusa bû: Mirovan dixwar, vedixwarin, dikirrîn, difirotin, diçandin û ava dikirin. ²⁹Lê roja ku Lût ji Sodomê derket, jî ezmên agir û kewkurt barî û hemû helak kirin. ³⁰Ew roja ku Kurê Mirov xuya bibe jî, wê wusa be. ³¹Wê rojê ewê ku li ser banî be û tiştên wî di hundir de bin, bila ji bo ku wan hilde, neyê xwarê û ewê ku li nav zeviyê be, bila ew jî venegere! ³²Jina Lût* bînin bîra xwe! ³³Kî bixebite ku jiyana xwe biparêze, ewê wê winda bike; lê kî ku jiyana xwe winda bike, ewê wê xilas bike. ³⁴Ez ji we re dibêjim: Di wê şevê de du kes wê di nav nivînekê de bin; yek ji wan wê bê birin û yê din bê hiştin. ³⁵⁻³⁶Du jin wê bi hev re li ser destar bin, yek ji wan wê bê birin û ya din wê bê hiştin.» ³⁷Wan lê veğerand û gotin: «Ya Xudan, ma ev wê li ku derê bibe?» Wî jî ji wan re got: «Kelaş li ku derê be, teyrên kelaşan jî wê li wê derê bicivin.»

Mesela Jinebiyê û Dadger

18 Ji bo ku ew herdem dua bikin û newestin, Îsa meselek ji wan re got: ²«Di bajarekî de dadgerê* hebû ku ne ji Xwedê ditirsiya û ne jî ji mirovan şerm dikir. ³Di wî bajarî de jinebiyek jî hebû ku dihat ba dadger û jê re digot: «Heqê min ji neyarê min bistîne!» ⁴Dadger demekê nexwest, lê piştre ji xwe re got: «Her çiqas ez ne ji Xwedê ditirsim û ne jî ji mirovan şerm dikim, ⁵lê belê ji ber ku ev jinebiya ha hergav tê û min reht dike, ezê rabim,

17:35 Di hin destnivîsaran de ev jî heye: «Dido jî wê li nav zeviyê bin, yek ji wan wê bê birin û yê din wê bê hiştin.»

17:27 Destpêkirin 6-8 **17:29** Destpêkirin 19 **17:32** Destpêkirin 19:23-26

heqê wê bidim wê, da ku ev herdem neyê, serê min gêj neke.»⁶ Û Xudan got: «Bibihîzin ku dadgerê neheq çi dibêje. ⁷Ma Xwedê heqê bijartiyên xwe yên ku bi şev û roj hawara xwe digihînin wî, nade wan? Ma wê wan li hêviyê bihêle? ⁸Ez ji we re dibêjim, ewê heqê wan zû bide wan. Lê dîsa ji gava Kurê Mirov bê, gelo ewê baweriyê* li ser rûyê erdê bibîne?»

Mesela Fêrisî û Bacgir

⁹Îsa ev mesele jî ji hinekan re got, yên ku ji rastdariya xwe piştrast in û yên din kêm dibînin: ¹⁰«Du mirov hilkişiyân Perestgehê, da ku dua bikin. Yek jî wan Fêrisî bû û yê din bacgir* bû. ¹¹Yê Fêrisî li ser piyan rawesta û jî xwe re weha dua kir: «Ya Xwedê, ez şikir ji te re dikim ku ez ne wek mirovên din im: Ez ne rêbir, ne neheq, ne zînakar, an jî ne wek vî bacgirê ha me. ¹²Ez di heftiyê de du caran rojiyê digirim û dehyeka* hemû dera-meta* xwe didim.» ¹³Lê yê bacgir jî dûr ve rawesta û nedixwest çavên xwe jî ber bi ezmên ve hilde; wî li singê xwe dixist û digot: «Ya Xwedê, li min gunehkarî were rehmê!» ¹⁴Ez ji we re dibêjim: Ne yê Fêrisî, lê yê bacgir rastdar çû mala xwe. Çimkî her kesê ku xwe bilind bike, wê bê nizimkirin; lê yê ku xwe nizim bike, wê bê bilindkirin.»

Îsa Zarokan Pîroz Dike

(*Metta 19:13-15; Marqos 10:13-16*)

¹⁵Zarokên biçûk jî anîn ba Îsa, da ku destê xwe deyne ser wan. Lê gava şagirtan ev yek dît, li wan hilatin. ¹⁶Lê Îsa gazî wan kir, ku bên ba wî û got: «Bihêlin, bila zarok bên ba min, pêşiya wan negirin. Çimkî Padişahiya Xwedê jî yên weha re ye. ¹⁷Bi rastî ez ji we re dibêjim, kî ku Padişahiya Xwedê wek zarokê qebûl neke, tu caran nakeve wê.»

Serdarê Dewlemend

(*Metta 19:16-30; Marqos 10:17-31*)

¹⁸Û serwerekî jî wî pirsî û got: «Ya Mamostê qenc, ez çi bikim, da ku ez bibim wêrisê jiyana herheyî?» ¹⁹Û Îsa jî wî re got: «Çima tu ji min re qenc dibêji? Ji Xwedê pê ve, tu kesê qenc tune. ²⁰Tu emran dizanî: «Zinayê neke!», «Nekuje!», «Diziyê neke!», «Şahidiya derewîn neke!», «Qedrê dê û bavê xwe bigire!»^k » ²¹Wî jî got: «Ev tiştên ha hemû min ji xortaniya xwe ve pêk anîne.» ²²Gava Îsa ev bihîst, jî wî re got: «Hê jî tiştêk ji te kêm heye: Çi tiştê te heye bifiroşe û li belengazan belav bike. Hingê wê li ezmanan

^k **18:20** Ji: Derketin 20:12-16; Dubarekirina Şerîetê 5:16-20

xezîna te hebe. Û were, bikeve pey min.»²³ Lê gava wî ev tiştê ha bihîst, ew gelek xemgirtî bû, çimkî ew gelek dewlemend bû.²⁴ Îcar gava Îsa dît ku ew gelek xemgirtî bû, got: «Çiqas zehmet e ku yên dewlemend bikevin Padişahiya Xwedê!²⁵ Çimkî derbasbûna devê ya di qula derziyê re, ji ketina mirovê dewlemend a Padişahiya Xwedê hêsanîtir e.»²⁶ Û yên ku ev bihîstin gotin: «Eger wusa ye, kî dikare xilas bibê?»²⁷ Lê Îsa got: «Tiştê ku li ba mirovan nabe, li ba Xwedê dibe.»²⁸ Hingê Petrûs got: «Va ye, me yên xwe hiştine û em li pey te hatine.»²⁹ Îsa ji wan re got: «Bi rastî ez ji we re dibêjim, tu kes tune ku di ber Padişahiya Xwedê de dev ji mal, an jin, an zarok, an dê, an bav, an birayan berdabe,³⁰ di vê dinyayê de gelek bêtir û di dinya ku bê de jiyana herheyî nestîne.»

Îsa Cara Sisiyên li ser Mirin û Rabûna Xwe Dibêje

(Metta 20:17-19; Marqos 10:32-34)

³¹ Îsa her diwanzdeh anîn ba xwe û ji wan re got: «Va ye, em derdikevin Orşelîmê û hemû tiştên ku bi destê pêxemberan li ser Kurê Mirov hatine nivîsîn, wê bèn cih:³² Ewê bê xistin nav destê miletan, wê tinazên xwe bi wî bikin, wê wî riswa bikin, wê tif bikin wî,³³ wê wî bidin ber qamçiyên û wê wî bikujin û ewê roja sisiyên ji nav miriyan rabe.»³⁴ Lê wan tu tişt fêm nekir. Ev peyv ji wan re veşartî ma û tiştên ku wî gotin, fêm nekirin.

Îsa Parsekekî Kor Qenc Dike

(Metta 20:29-34; Marqos 10:46-52)

³⁵ Çaxê Îsa nêzikî Erîhayê dibû, yekî kor li teniştê rê rûniştibû û pars dikir.³⁶ Gava wî bihîst ku elaletek dibihûre, pirsî û got: «Ev çi ye?»³⁷ Lê vegerandin û gotin: «Îsayê Nisretî dibihûre.»³⁸ Yê kor kir qîrîn û got: «Ya Îsa, Kurê* Dawid, li min were rehmê!»³⁹ Û yên ku di pêşiyê de diçûn, lê hilatin, da ku ew dengê xwe bibire; lê wî hê bêtir kir qîrîn û got: «Ya Kurê Dawid, li min were rehmê!»⁴⁰ Îsa rawesta, emir kir, ku yê kor bînin ba wî. Û gava yê kor nêzik bû, Îsa ji wî pirsî: «Tu çi dixwazî ku ez ji te re bikim?»⁴¹ Wî got: «Ya Xudan, bila çavên min bibînin.»⁴² Îsa ji wî re got: «Bila çavên te bibînin, baweriya* te tu xilas kirî.»⁴³ Û wî di cih de dît, li pey Îsa çû û pesnê Xwedê da û hemûyên ku ev yek dîtin, rûmet dan Xwedê.

Îsa û Zexayosê Bacgir

19 Îsa ket Erîhayê û di bajêr re derbas dibû.² Zilamek li wir hebû, ku navê wî Zexayos bû. Ew serekê bacgiran* bû û dewlemend bû.³ Wî dixwest ku Îsa bibîne, ka ew kî ye, lê ji ber elalete nikaribû, çimkî bejna

wî kin bû. ⁴Îcar ew di pêşiya wan de bezî, çû ser dareke hêjira bejik, da ku Îsa bibîne, çimkî ewê di wê riyê re derbas bibûya. ⁵Û çaxê Îsa hat wî cihî, li jor nêrî û jê re got: «Wa Zexayos, bilezîne, were xwarê, çimkî divê îro ez li mala te bibim mêvan.» ⁶Wî lezand, hat xwarê û bi şahî Îsa anî mala xwe. ⁷Hemûyên ku ev yek dîtîn, kirin pitepit û gotin: «Ew li ba mirovekî gunehkar bû mêvan.» ⁸Lê Zexayos li pêş hemûyan rawesta û ji Xudan re got: «Ya Xudan, va ye, ez nivê malê xwe didim belengazan û eger min ji kesekî bi neheqî tiştek standibe, ezê çar qat lê vegeřnim.» ⁹Û Îsa jê re got: «Îro xilasî gihîştîye vê malê, çimkî ev jî kurekî Biraħîm e. ¹⁰Ji bo vê yekê Kurê Mirov hatiye ku li yê windabûyî bigere û wî xilas bike.»

Mesela Deh Zêran

(Metta 25:14-30)

¹¹Çaxê wan guh didan van tiştan, Îsa meseleke din got, çimkî nêzîkî Orşelimê bû û wan digot qey Padişahiya Xwedê ha niha wê xuya bibe. ¹²Îcar Îsa got: «Zilamekî esilzade çû welatekî dûr, da ku padişahiyeke bistîne û dîsa vegere. ¹³Wî gazî deh xulamên xwe kir û deh zêr* dan wan û got: «Bi van ticaretê bikin, heta ku ez bêm.» ¹⁴Lê welatîyên wî ji wî nefret dikirin, qasid li pey wî şandin ku bêjin: «Em naxwazin ku ev mirov li ser me bibe padişah.» ¹⁵Û çaxê wî padişahî stand û vegeřiya, emir kir, ku gazî wan xulaman bikin ku wî pere dabûn wan, da ew bizane ku her yekî ji wan çi bi ser xistiye. ¹⁶Yê pêşî hat ber wî û got: «Ezbenî, zêrê te deh zêrên din bi ser xistin.» ¹⁷Wî ji xulam re got: «Aferim, xulamê qenc! Ji ber ku tu di ya hindik de dilsoz bûyî, li ser deh bajaran bibe serwer.» ¹⁸Yê diduyan hat û got: «Ezbenî, zêrê te pênc zêr bi ser xistin.» ¹⁹Û ji vî re jî got: «Tu jî li ser pênc bajaran bibe serwer.» ²⁰Yekî din hat û got: «Ezbenî, va ye zêrê te, min ew di nav destmalekê de pêça û hilanî.» ²¹Ez ji te tirsîyam, çimkî tu mirovekî hişk î; tiştê ku te dananiye, tu radihêjî û tiştê ku te neçandiye, tu didirûyî.» ²²Wî jê re got: «Hey xulamê neqenc! Ezê ji devê te diwana* te bikim. Madem ku te dizanibû, ez mirovekî hişk im, tiştê ku min dananiye, ez radihêjim, tiştê ku min neçandiye, ez didirûm, ²³nexwe çima te perê min neda pereguhêran? Çaxê ez vegeřiyam, minê ew bi fayiza wî ve bistanda.» ²⁴Û ji yên ku li wê derê bûn re got: «Wî zêrî ji wî bistînin û bidin wî yê ku deh zêrên wî hene.» ²⁵Wan jê re got: «Ya mîrza, deh zêrên wî hene.» ²⁶«Ez ji we re dibêjim, yê ku pê re heye, wê jê re bê dayîn, lê yê ku pê re tune, tiştê di destê wî de ye jî wê ji wî bê standin. ²⁷Lê belê wan dijminên min, yên ku nedixwestin, ez li ser wan bibim padişah, bînin vê derê û wan li ber min bikujin.»»

Îsa bi Rûmet Dikeve Orşelîmê

(Metta 21:1-11; Marqos 11:1-11; Yûhenna 12:12-19)

²⁸Piştî Îsa ev tiştên ha gotin, derket ser rê, di pêşiyê wan de çû, da ku here Orşelîmê. ²⁹Çaxê ew nêzîkî Beytfacê û Beytanyayê dibû, li cihê ku jê re Çiyayê Zeytûnê digotin, wî du şagirtên xwe şandin ³⁰û ji wan re got: «Herin vî gundê pêşberî we. Gava hûn bikevin nav gund, hûnê dehşikeke girêdayî bibînin ku hê tu kes lê siwar nebûye. Wê vekin û binin vir. ³¹Û eger kesek ji we bipirse û bêje: «Çima hûn wê dehşikê vedikin?» weha bêjin: «Ew ji Xudan re lazim e.»»

³²Yên ku hatibûn şandin çûn û her tişt wek ku Îsa ji wan re gotibû dîtin. ³³Gava wan dehşik vedikir, xwediyên dehşikê ji wan re gotin: «Çima hûn dehşikê vedikin?» ³⁴Wan jî got: «Ew ji Xudan re lazim e.» ³⁵Û dehşik anîn ba Îsa. Wan cilên xwe ji Îsa re danîn ser dehşikê û ew lê siwar kirin. ³⁶Gava Îsa diçû, xelkê ji wî re cilên xwe li ser rê radixistin. ³⁷Êdî gava ew nêzîkî berwara Çiyayê Zeytûnê bû, elaleta şagirtên wî dest pê kir û bi dilxweşî û bi dengê bilind pesnê Xwedê ji bo wan hemû karên mezin ên ku dîtibûn, didan. ³⁸Û wan digot:

«Pîroz be ew Padîşahê

Ku bi navê Xudan tê. ¹

Li ezmên silamet

Û li bilindahiyên rûmet!»

³⁹Û hin ji Fêrisiyan, yên ku di nav wê elaletê de bûn, ji Îsa re gotin: «Mamoste, dengê xwe li şagirtên xwe hilde!» ⁴⁰Îsa li wan vegerand û got: «Ez ji we re dibêjim: Eger ew bêpêjin bimînin, kevir wê dengê xwe hildin.»

Îsa li ser Orşelîmê Digirî

⁴¹Çaxê Îsa nêzîk bû, bajar dît, li ser giriya ⁴²û got: «Xwezî îro te jî ev tiştên ku ji bo aştîya* te ne bizaniyana! Lê niha ew ji ber çavên te hatine veşartin. ⁴³Roj wê bi ser te de bên, ku dijminên te wê li dora te çeperan çêkin û hawirdora te bigirin, ji her aliyê ve te bidin tengahiyê ⁴⁴û wê te û zarokên te yên di nav te de li erdê bixin û ewê di nav te de kevir li ser kevir nehêlin, çimkî te wextê serdana xwe nezanî.»

¹ 19:38 Ji: Zebûr 118:26

Îsa Perestgehê Paqij Dike*(Metta 21:12-17; Marqos 11:15-19; Yûhenna 2:13-22)*

⁴⁵Îsa ket Perestgehê û dest pê kir, yên ku tê de kurrîn û firotin dikirin, avêtin derve ⁴⁶û ji wan re got: «Hatiye nivîsîn:

«Mala min wê bibe mala duayê»,

Lê we ew kiriye «şkefta rêbiran.»^m

⁴⁷Îsa her roj di Perestgehê de hîn dikir. Serekên kahînan*, Şerîetzan* û giregirên gel dixebitîn, ku wî bikujin, ⁴⁸lê wan nikaribû tiştêkî bibînin ku bi wî bikin, çimkî tevahiya xelkê ji dil guhdariya wî dikir.

Pirsa li ser Desthilatiya Îsa*(Metta 21:23-27; Marqos 11:27-33)*

20 Rojekê, çaxê wî di Perestgehê de xelk hîn dikir û Mizgînî dida, serekên kahînan, Şerîetzan û rihspî tevde bi ser de hatin ²û jê re gotin: «Ji me re bêje, tu van tiştan bi çi desthilatiyê dikî, an yê ku ev desthilatî daye te kî ye?» ³Îsa li wan vegerand û got: «Ez jî, ezê tiştêkî ji we bipirsim, ka ji min re bêjin: ⁴Imadkirina* Yûhenna* ji ezmên bû, an ji mirovan bû?» ⁵Ew bi hevdû şewirîn û gotin: «Eger em bêjin: «Ji ezmên e», ewê bêje: «Çima we ji wî bawer nekir?» ⁶Û eger em bêjin: «Ji mirovan e», ji xwe tevahiya xelkê wê me bide ber keviran, çimkî ew qenc bawer dikin ku Yûhenna pêxember e.» ⁷Îcar wan lê vegerand û gotin: «Em nizanin ji ku derê ye.» ⁸Îsa ji wan re got: «Ez jî ji we re nabêjim ku ez van tiştan bi çi desthilatiyê dikim.»

Mesela Rez û Rezvanan*(Metta 21:33-46; Marqos 12:1-12)*

⁹Îsa dest pê kir, ev mesele ji xelkê re got: «Mirovekî rezek çand, ew bi kirê da rezvanan û ji bo demeke dirêj çû welatekî din. ¹⁰Û di demsala rêz de wî xulamêk şand ba rezvanan, da ku ji berê rêz bidin wî. Lê rezvanan li wî xist û ew destvala şandin. ¹¹Hingê wî xulamêkî din şand, wan li wî jî xist, riswa kirin û destvala şandin. ¹²Yê sisiyan jî şand, ew jî birindar kirin û avêtin derve. ¹³Xwediyê rêz jî got: «Gelo ez çi bikim? Ezê kurê xwe yê delal bişînim, belkî ew siyaneta* wî bigirin.» ¹⁴Lê gava rezvanan ew dît, bi hevdû şewirîn û gotin: «Ev wêris e. De werin, em wî bikujin, da ku mîras ji me re bimîne.» ¹⁵Wan ew avêt derveyê rêz û kuştin. Ma

^m 19:46 Ji: Îşaya 56:7; Yêremya 7:11

îcar xwediyê rêz wê çi bi wan bike? ¹⁶Ewê bê, van rezvanan helak bike û wê rêz bide hinekên din.» Gava wan ev yek bihist, gotin: «Xwedê neke!» ¹⁷Lê Îsa li wan nêrî û got: «Nexwe eva hatiye nivîsîn çi ye?

«Ew kevirê ku hostayan red kir

Bû kevirê serê rikin*.» ⁿ

¹⁸Her kesê ku bi ser wî kevirî de bikeve, wê bibe perçe perçe û ew kevir bi ser kê de bikeve, wê wî hûrhûr bike.» ¹⁹Şerîetzan û serekên kahînan xwestin ku di cih de dest bavêjin wî, çimkî wan fêhm kir, ku Îsa ev mesele anî ser wan, lê ew ji xelkê tirsyan.

Pirsa Dan û Nedana Baca Qeyser

(Metta 22:15-22; Marqos 12:13-17)

²⁰Çavê wan li Îsa bû û wan casûsên ku xwe rast nîşan didan, şandin ba wî, da ku ew wî bi xebera wî bigirin û derxin ber dîwan* û desthilatiya walî. ²¹Wan ji wî pirsî û gotin: «Mamoste, em dizanin ku tu rast dibêji û hîn dikî. Tu cihêtiyê naxî nav mirovan, lê belê tu riya Xwedê rast hîn dikî. ²²Îcar ma ji me re dibe ku em bacê bidin Qeyser an na?» ²³Lê Îsa bi qurnazyên wan hesiya û ji wan re got: ²⁴«Ka zîvekî* nîşanî min bidin. Ma ev resp û nivîsîn ên kê ne?» Wan got: «Yên Qeyser in.» ²⁵Îsa jî ji wan re got: «Madem ku wusa ye, tiştên Qeyser bidin Qeyser û tiştên Xwedê bidin Xwedê.» ²⁶Wan nikaribû wî li ber xelkê bi gotina wî bigirin, ew li bersîva wî şaş man û devê xwe girtin.

Pirsa Rabûna Miriyan

(Metta 22:23-33; Marqos 12:18-27)

²⁷Hinek ji wan Sadûqiyên* ku digotin vejîna* miriyan tune, hatin ji wî pirsîn û gotin: ²⁸«Mamoste, Mûsa ji bo me nivîsiye: «Eger birayê yekî zewicî be û ew bê zarok bimire, divê birayê wî jina wî bistîne û dûndanê* ji birayê xwe re rake.» ²⁹Îcar heft bira hebûn. Yê pêşî jinek anî û bê zarok mir. ³⁰Yê diduyan ³¹û yê sisiyan jî ew jin stand û bi vî awayî her heftan zarok li pey xwe nehiştin û mirin. ³²Piştê jin jî mir. ³³Ma di Roja* Vejînê de ew jin wê bibe jina kîjanî ji van? Çimkî her heftan jî ew anîbû.» ³⁴Îsa jî ji wan re got: «Zarokên vê dinyayê jinê tînin û mêr dikin. ³⁵Lê ew ên ku hêja hatine dîtin ku bigihîjin wê dinyayê û vejîna miriyan, ne jinê tînin û ne jî mêr dikin; ³⁶ew careke din nikarin bimirin, ew eynî wek milyaketan in; ew zarokên Xwedê ne, çimkî ew zarokên vejînê ne. ³⁷Mûsa jî da xuyakirin,

ⁿ 20:17 Ji: Zebûr 118:22 ° 20:28 Ji: Dubarekirina Şerîetê 25:5

ku mirî wê ji nû ve rabin. Ew di serhatiya deviyê de navê Xudan hildide û dibêje: «Xwedayê Birahîm*, Xwedayê Îshaq* û Xwedayê Aqûb*.»^{p 38} Îcar ew ne Xwedayê miriyan e, lê Xwedayê zindiyan e, çimkî hemû ji wî re sax in.»³⁹ Hinekan ji Şerîetzanan bersîv dan û gotin: «Mamoste, te qenc got.»⁴⁰ Çimkî êdî wan qet nediwêrî, ku tişteki ji wî bipirsin.

Pirsa Kurê Dawid

(Metta 22:41-46; Marqos 12:35-37)

⁴¹Îcar Îsa ji wan re got: «Çawa dibêjin ku Mesîh kurê Dawid* e?
⁴²Çimkî Dawid bi xwe di kitêba Zebûrê de dibêje:

«Xudan ji Xudanê min re got:

Li milê min ê rastê rûne,

⁴³Heta ku ez dijminên te bikim pêgeha lingên te.»^q

⁴⁴Loma, eger Dawid jê re dibêje Xudan, çawa ew dibe kurê Dawid?»

Şerîetzanên Durû

(Metta 23:1-36; Marqos 12:38-40; Lûqa 11:37-54)

⁴⁵Û çaxê tevahiya xelkê guhdariya wî dikir, wî ji şagirtên xwe re got:
⁴⁶«Hay ji wan Şerîetzanan hebinku dixwazin bi xiftanên dirêj bigerin û hez dikin ku di sûkan de xelk silavê bidin wan û di kinîştan* de li ser kursiyên pêşî û di ziyafetan de li cihên jorîn rûnin. ⁴⁷Ew malên jinebiyan dadiqurtînin û ji bo ku bên dîtî, duayên dirêj dikin. Dîwana wan wê hê girantir be.»

Diyariya Jinebiya Belengaz

(Marqos 12:41-44)

21 Îsa serê xwe hilda û kesên dewlemend, yên ku diyariyên xwe davêtin peredanka* Perestgehê, dîtî. ²Wî jinebiyeke reben jî dît ku du pol* avêtî. ³Hingê Îsa got: «Ez rast ji we re dibêjim, vê jinebiya belengaz ji wan hemûyan bêtir avêtê. ⁴Çimkî van hemûyan ji tiştên ku ji wan zêde bûn, avêtin nav diyariyan, lê vê jînikê ji belengaziya xwe hemû abora xwe avêtê.»

Îsa ji pêşî ve li ser Wêranbûna Perestgehê Dibêje

(Metta 24:1-2; Marqos 13:1-2)

⁵Çaxê hinekan digot ku Perestgeh çawa bi kevirên spehî û bi diyariyan hatiye xemilandin, Îsa got: ⁶«Heçî ev tiştên ha ne yên ku hûn dibînin, roj wê bîn, ku hingê li vê derê kevir li ser kevir namîne. Tişteki namîne ku neyê hilweşandin.»

^p 20:37 Ji: Derketin 3:6 ^q 20:42-43 Ji: Zebûr 110:1

Li ser Xapandin û Tengahiyên Mezin

(Metta 24:3-14; Marqos 13:3-13)

⁷Wan jî ji Îsa pirsî û gotin: «Mamoste, ev tişt wê kengê çêbin? Û çaxê ev tiştên ha li ber çêbûnê bin, nîşana wan çi ye?» ⁸Îsa jî got: «Hay ji xwe hebin ku hûn neyên xapandin, çimkî gelek wê bi navê min bên û wê bêjin: «Ez ew im» û «Wext nêzîk bûye!» Li pey wan neçin! ⁹Çaxê hûn li ser şer û hengameyan bibihîzin, netirsîn, çimkî divê pêşî ev tiştên ha çêbin, lê belê dawî pêre pêre nayê.»

¹⁰Hingê wî ji wan re got: «Milet wê li hember miletan rabe, padişahî wê li hember padişahiyan rabe. ¹¹Erdhejinên mezin wê çêbin û li cih cihan xela û êşa zirav wê derkevin. Tiştên tîrsehêz û nîşanên mezin wê li ezmên bibin. ¹²Lê ji berî van hemû tiştan wê dest bavêjin we û tengahiyê bidin we. Ewê we teslîmî kinîştan bikin û we bavêjin zîndanên û di ber navê min de ewê we derxin ber padişah û waliyan. ¹³Ev tişt wê çêbin, da ku hûn şahidiyê ji bo min bikin. ¹⁴Loma bixin dilê xwe ku hûn ji pêşî ve nefikirin ku hûnê çawa xwe biparêzin. ¹⁵Çimkî ezê dev û ziman û şehrezayiyê bidim we, ku neyarên we nekarin li ber we bipeyivin an bisekinin. ¹⁶Lê heta bi dê û bav, bira, mirov û dostên we wê we bidin girtin û wê hinan ji we bikujin. ¹⁷Ji ber navê min hemû jî wê ji we nefret bikin. ¹⁸Lê mûyek ji serê we wînda nabe. ¹⁹Hûnê bi bihîrehiya xwe canê xwe bi dest bixin.

Îsa li ser Wêrankirina Orşelîmê Dibêje

(Metta 24:15-21; Marqos 13:14-19)

²⁰«Lê çaxê hûn bibînin ku hawirdora Orşelîmê bi leşkeran bê girtin, hingê bizanin ku xerabûna wê nêzîk e. ²¹Hingê yên ku di Cihûstanê de ne, bila birevin çîyan! Û yên ku di bajêr de bin, bila jê derkevin! Û yên ku li çolê bin, bila nekevin bajêr! ²²Çimkî ev rojên heyfstandinê ne, da ku heçî tiştên hatine nivîsîn, bên cih. ²³Wey li wan ên ku di wan rojan de bizaro ne û dimêjin. Çimkî tengahiyeke mezin wê bê ser welêt û xezeb wê bê ser vî gelî. ²⁴Ewê bikevin ber devê şûr, bi hêsirtî* wê bîn birin nav hemû miletan û heta zemanê miletan tamam bibe, Orşelîm wê di bin lingên wan de biperçiqe.

Vegerîna Kurê Mirov

(Metta 24:29-31; Marqos 13:24-27)

²⁵«Li ser roj, heyv û stêran nîşan wê çêbin û li ser erdê ji ber guregura pêlên deryayê milet wê bibizdin û şaş bibin. ²⁶Ew mirovên ku li

benda wan tiştên ku bèn serê dinyayê disekinin, ji tirsan dilê wan wê bibihûre; çimkî stêrên ezmanan wê ji cihê xwe bihejin. ²⁷Hingê wê bibînin ku «Kurê Mirov di nav ewrekî de bi hêz û rûmeta mezin tê.»^r ²⁸Çaxê ev tiştên ha dest pê bikin û çêbin, li jor binêrin û serê xwe hildin, çimkî xilasiya we nêzîk dibe.»

Mesela Hêjîrê

(*Metta 24:32-35; Marqos 13:28-31*)

²⁹Û Îsa ji wan re meseleyek got: «Li dara hêjîrê û li hemû darên din binêrin. ³⁰Çaxê ku ew dibişkivin, hûn dibînin û hûn ji ber xwe dizanin ku êdî havîn nêzîk e. ³¹Bi vî awayî, çaxê hûn jî bibînin ku ev tiştên ha çêdibin, bizanin ku Padişahiya Xwedê nêzîk e. ³²Bi rastî ez ji we re dibêjim, heta ev tiştên ha hemû çenebin, ev nifş qet nabihûre. ³³Erd û ezman wê bibihûrin, lê peyvên min tu caran nabihûrin.»

Hişyar Bimînin!

³⁴«Hay ji xwe hebin ku bi xwarina zehfî, serxweşî û bi xemên vê jîyanê dilê we giran nebe û ew roj ji nişkê ve wek dafikekê bi ser we de neyê. ³⁵Çimkî ewê bi ser wan hemûyên ku li ser rûyê erdê dimînin de, bê. ³⁶Lê herdem dua bikin û hişyar bimînin, da ku hûn bikarin ji ber van hemû tiştên ku wê bibin, birevin û li ber Kurê Mirov rawestin.»

³⁷Îsa bi roj di Perestgehê de hîn dikir û bi şev derdiket, diçû wî çiyayê ku jê re Çiyayê Zeytûnê digotin û şeva xwe dibihûrand. ³⁸Û xelk hemû sibê zû dihatin Perestgehê ba wî, da ku guhdariya wî bikin.

Bêbextî û Xayîntiya Cihûda

(*Metta 26:1-5, 14-16; Marqos 14:1-2, 10-11; Yûhenna 11:45-53*)

22 Cejna* Nanê Şkeva ya ku jê re Cejna* Derbasbûnê tê gotin, nêzîk dibû. ²Serekên kahînan û Şerîetzan li riyekê digeriyan, ka çawa Îsa bikujin, çimkî ew ji xelkê ditirsiyan. ³Hingê Îblîs* ket dilê Cihûdayê ku jê re Îsxeryotî digotin. Ew yek ji her diwanzdehan bû. ⁴Cihûda rabû, çû ba serekên kahînan û serwerên parêzgerên Perestgehê, bi wan re peyivî, ka wê çawa bikare Îsa bide destê wan. ⁵Ew gelek şa bûn û bi wî re li hev hatin ku ew peran bidin wî. ⁶Cihûda jî razî bû û li keysekê geriya, bê ku elalet hebe, wî bide destê wan.

^r **21:27** Ji: Daniyêl 7:13. Binêre: Peyxama Yûhenna 1:7

Amadekirina Şîva Cejna Derbasbûnê

(Metta 26:17-25; Marqos 14:12-21; Yûhenna 13:21-30)

⁷Û roja Cejna* Nanê Şkeva hat, a ku diviya, tê de berxê goriya* Cejna Derbasbûnê bê şerjêkirin. ⁸Îsa Petrûs û Yûhenna şandin û ji wan re got: «Herin, şîva Cejna Derbasbûnê ji me re amade bikin, da ku em bixwin!» ⁹Wan jî got: «Ma tu dixwazî ku em wê li ku derê amade bikin?» ¹⁰Wî li wan vegerand û got: «Gava hûn bikevîn nav bajêr, mirovekî ku rahiştiye cerekî avê, wê rastî we bê. Hûnê li pey wî herin û herin wî xaniyê ku ew bikeviyê ¹¹û ji malxwê malê re bêjin: «Mamoste ji te dipirse: Ka ew odeya mêvanan a ku ez li wê bi şagirtên xwe re şîva Cejna Derbasbûnê bixwim, li ku derê ye?» ¹²Hingê ewê li jor odeyeke mezin a raxistî nîşanî we bide. Li wê derê şîvê amade bikin.» ¹³Ew çûn, wan her tişt wek ku Îsa ji wan re gotibû, dîtî û şîva Cejna Derbasbûnê amade kirin.

Şîva Xudan

(Metta 26:26-30; Marqos 14:22-26; Korîntî I, 11:23-25)

¹⁴Gava bû çaxê şîvê, Îsa bi Şandiyan* re li ser sifrê rûnişt ¹⁵û ji wan re got: «Hê ji berî ku ez cefayê bikişînim, dilê min gelek xwest ku ez bi we re vê şîva Cejna* Derbasbûnê bixwim. ¹⁶Çimkî ez ji we re dibêjim, heta ku di Padîşahiya Xwedê de pêk neyê, ez tu caran ji vê cejnê naxwim.» ¹⁷Piştê wî rahişt kasekê, şikir kir û got: «Ha ji we re vê bistînin û di nav xwe de leva* bikin. ¹⁸Çimkî ez ji we re dibêjim, heta Padîşahiya Xwedê neyê, ez qet ji ava mêwê venaxwim.» ¹⁹Piştê wî rahişt nanekî, şikir kir û şikand. Wî ew da destê wan û got: «Ev bedena min e, ku di ber we de hatiye dayîn. Vê yekê ji bo bîranîna min bikin.»

²⁰Piştî şîvê wî kase hilda û got: «Ev kasa ha ya ku ji xwîna min e di ber we de hatiye rijandin, Peymana Nû ye. ²¹Lê va ye, destê wî yê ku min bide dest, bi min re li ser sifrê ye. ²²Erê, Kurê Mirov wek ku biryar hatiye dayîn, wê here, lê belê wey li wî kesê ku wî bide dest.» ²³Hemû şagirtan dest pê kir û ji hev pirsîn, ka kî ji wan e, yê ku wê vî karî bike?

Yê Mezin Kî Ye?

²⁴Devjenî ket nav wan, ka kî ji wan wê yê mezin bê hesibandin. ²⁵Îsa ji wan re got: «Padîşahên miletan hukumdariyê li ser wan dikin û yên

ku serdestiyê li wan dikin, dixwazin ku ji wan re qencîxwaz bê gotin. ²⁶Lê belê divê hûn ne wusa bin. Bila yê herî mezin di nav we de wek yê herî biçûk û yê serek wek yê xulam be. ²⁷Ma yê mezintir kî ye? Gelo yê li ser sifrê rûniştî, an yê ku xizmetê dike? Ma yê li ser sifrê rûniştî ne mezintir e? Lê ez di nav we de wek xizmetkarekî me.

²⁸«Hûn ew in, yên ku di ceribandînen min de bi min re ragirtine*.

²⁹Û ezê ji we re padîşahiyeke bidim, çawa Bavê min ew daye min, ³⁰da ku hûn di Padîşahiya min de li ser sifra min bixwin, vexwin û li ser textan rûnin û dîwana* her diwanzdeh eşîrên Îsraêl bikin.

Îsa ji pêşî ve li ser Înkarkirina Petrûs Dibêje

(Metta 26:31-35; Marqos 14:27-31; Yûhenna 13:36-38)

³¹«Şimûn*, Şimûn, va ye, Îblîs xwest ku we wek genim li bêjîngê bixe. ³²Lê min ji bo te dua kir, da ku bawerîya te sist nebe û çaxê tu dîsa vegeerî, dilê birayên xwe qayîm bike.» ³³Şimûn lê vegevand û got: «Ya Xudan, ez amade me bi te re herim zîndanê û mirinê jî.» ³⁴Îsa got: «Petrûs, ez ji te re dibêjim, hê dîk îro bang nedayî, tê sê caran min înkâr bikî.»

Xweamadekirina ji Tengahiyê re

³⁵Îsa ji şagirtên xwe re got: «Çaxê min hûn bê xelîtîk*, bê tûr û bê pêlav şandin, ma tiştek ji we kêma bû?» Wan got: «Na, tu kêmahiya me nebû.» ³⁶Îsa ji wan re got: «Lê niha ewê ku xelîtka* wî heye, bila wê bi xwe re bîne, wusa jî yê ku tûrê wî heye û ewê ku bê şûr e, bila ebayê xwe bifiroşe û ji xwe re şûrekî bikirre. ³⁷Çimkî ez ji we re dibêjim ku eva hatiye nivîsîn, divê li ser min bê cih, ku dibêje: «Û ew bi xerabkeran re hat hesabkirin.»^s Çimkî tiştên ku li ser min hatine nivîsîn wê bînin serî.» ³⁸Wan got: «Ya Xudan, va ye, du şûr li vir hene.» Wî jî ji wan re got: «De bes e.»

Îsa li ser Çiyayê Zeytûnê Dua Dike

(Metta 26:36-46; Marqos 14:32-42)

³⁹Îsa derket û wek her car çû Çiyayê Zeytûnê, şagirtên wî jî li pey wî çûn. ⁴⁰Gava ew gihîşt wê derê, wî ji wan re got: «Dua bikin, da ku hûn nekevin ceribandîne.» ⁴¹Ew, hema bêje bi dûrbûna avêtina keviyekî ji wan dûr ket, çû ser çokan, dua kir ⁴²û got: «Ya Bavê* min, eger tu

^s 22:37 Ji: Îşaya 53:12

bixwazî, vê kasa tehl ji min derbas bike. Lê bila ne bi daxwaza min be, bi ya te be.»⁴³ Îcar milyaketek ji ezmên jê re xuya bû û hêz da wî.⁴⁴ Îsa ket berxwedaneke dijwar û bi kelegermî bêtir dua kir. Xwihdana wî dibû wek dilopên xwînê yên gir û diketin ser erdê.⁴⁵ Çaxê ku ew ji dua xwe rabû û li şagirtên xwe vegeriya, wî dît ku ew ji kederê bi xew ve çûne.⁴⁶ Wî ji wan re got: «Çima hûn bi xew ve diçin? Rabin ser xwe û dua bikin, da ku hûn nekevin ceribandî.»

Girtina Îsa

(Metta 26:47-56; Marqos 14:43-50; Yûhenna 18:3-11)

⁴⁷Hê ew wusa dipeyvî, birrek mirov, li pêşiya wan Cihûdayê ku yek ji her diwanzdeh şagirtan bû, bi ser wan de hat. Cihûda ber bi Îsa ve hat, da ku wî ramûse.⁴⁸ Îsa jê re got: «Cihûda, ma tê bi ramûsanekê Kurê Mirov bidî destê wan?»⁴⁹ Gava yên li dora wî dîtî, ka wê çî bibe, wan got: «Ya Xudan, ma em bi şûr lêxin?»⁵⁰ Û yekî ji wan şûr avêt xulamê Serokkahîn û guhê wî yê rastê jêkir.⁵¹ Lê Îsa got: «Bes e!» Wî destê xwe danî ser guhê wî û ew qenc kir.

⁵²Piştê Îsa ji wê koma ku bi ser wî de hatibû re, ji serekên kahînan, serwerên parêzgerên Perestgehê û mezinan re got: «Hûn weha bi şûr û daran hatine; ma hûn hatine pêşiya rêberekî?»⁵³ Çaxê ez her roj di Perestgehê de di nav we de bûm, we destê xwe dirêjî min nekir. Lê belê ev saeta we ye, serdestiya taristaniyê ye.»

Petrûs Îsa Înkâr dike

(Metta 26:57-58, 67-75; Marqos 14:53-54, 66-72; Yûhenna 18:12-18, 25-27)

⁵⁴Îcar wan Îsa girt û birin, ew xistin xaniyê Serokkahîn. Petrûs jî ji dûr ve li pey wî diçû.⁵⁵ Gava di nav hewşa xanî de agir dadan û li dorê rûniştin, Petrûs di nav wan de rûnişt.⁵⁶ Keçikeke berdestî ew li ber êgir dît, wê çav lê zûr kirin û got: «Evê ha jî bi Îsa re bû.»⁵⁷ Lê wî înkâr kir û got: «Ya jinikê, ez wî nas nakim.»⁵⁸ Piştî kêlikekê, yekî din ew dît û got: «Tu jî yek ji wan î.» Petrûs lê vegerand û got: «Na camêr, ez ne ji wan im.»⁵⁹ Gava nêzikî saetekê di wê navê de derbas bû, yekî din jî rabû û ji dil got: «Hema bi rastî evê ha jî bi wî re bû, çimkî ew ji Celîlê ye.»⁶⁰ Lê Petrûs lê vegerand û got: «Ey camêr, ez nizanîm ka tu çî dibêjî.» Hema hingê hê ew dipeyvî, dîk bang da.⁶¹ Hingê Xudan li pişt xwe zivirî, li Petrûs nêrî; îcar peyva Xudan hat bîra Petrûs, çawa

22:44 Di hin destnivîsaran de ayetên 43-44 tune.

ku wî jê re gotibû: «Hê dîk îro bang nedayî, tê sê caran min înkâr bikî.» ⁶²Petrûs derket derve û bû kûrkûra giriyê wî.

Parêzger bi Îsa Dikenin û li Wî Dixin

⁶³Îcar ew zilamên ku Îsa girtibûn, pê kenîn û lê xistin. ⁶⁴Wan çavên wî girêdan, jê pirsîn û gotin: «De ka pêxemberîtiyê bike, yê ku li te xist kî ye?» ⁶⁵Û wan hê bêtir gotinên bêfihêt jê re gotin.

Îsa di Civîna Giregirên Cihûyan de

(*Metta 26:59-66; Marqos 14:55-64; Yûhenna 18:19-24*)

⁶⁶Gava bû roj, rihspiyên milet, serekên kahînan û Şerîetzan li hev civiyan. Û ew anîn civîna xwe ya giregiran ⁶⁷û ji wî re gotin: «Eger tu Mesîh î, ji me re bêje!» Îsa bersîva wan da û got: «Eger ez ji we re bêjim, hûn qet bawer nakin ⁶⁸û eger ez ji we bipirsim jî, hûn qet bersîva min nadin. ⁶⁹Lê ji niha û pê ve «Kurê Mirov wê li tenîştâ rastê ya hêza Xwedê rûne.» § » ⁷⁰Îcar hemûyan bi hev re jê pirsî: «Nexwe tu Kurê* Xwedê yî?» Wî jî ji wan re got: «Hûn bi xwe dibêjin ku ez ew im.» ⁷¹Wan got: «Ma çi hewcedariya me bi şahidiyê heye? Me bi xwe ji devê wî bihîst.»

Îsa li ber Pîlatosê Wafî

(*Metta 27:1-2, 11-14; Marqos 15:1-5; Yûhenna 18:28-38*)

23 Tevahiya civînê rabû ser xwe û Îsa birin ber Pîlatos. ²Wan dest bi giliyê wî kir û gotin: «Me dît ku evê ha miletê me ji rê derdixe. Nahêle ku baca Qeyser bê dayîn û ji bo xwe dibêje ku ew Mesîh e, yanî padîşah e.» ³Pîlatos jê pirsî û got: «Ma tu padîşahê Cihûyan î?» Îsa lê vegerand û got: «Wek ku te got.» ⁴Pîlatos ji serekên kahînan re û ji elaleta milet re got: «Ez tu sedemê sûcdarkirina vî mirovî nabînim!» ⁵Lê ew li ser ya xwe man û gotin: «Vî mirovî milet li seranserê Cihûstanê, ji Celîlê û heta vir bi hînkirina xwe rakiriyê ser lingan.»

Îsa li ber Hêrodês

⁶Gava Pîlatos ev bihîst, wî pirsî û got: «Ma ev mirov ji Celîlê ye?» ⁷Gava ew hîn bû ku ew ji wê dera ku di bin hukumdariya Hêrodês* de ye, wî ew şand ba Hêrodês. Hêrodês bi xwe jî di wan rojan de li Orşelîmê bû. ⁸Gava Hêrodês Îsa dît, ew gelek şa bû. Hê ji mêj ve wî dixwest ku wî

§ 22:69 Ji: Zebûr 110:1

bibîne, çimkî wî gelek tişt li ser Îsa bihîstibûn û hevî dikir, ku Îsa li ber wî kerametekê bike. ⁹Wî jî gelek pirs li ber Îsa danîn, lê Îsa qet bersîva wî neda. ¹⁰Serekên kahînan û Şerîetzan li ser piyan rawestan û giliyê xwe li hember Îsa giran kirin. ¹¹Hêrodês û leşkerên wî jî ew kêr dîtin û tinazên xwe pê kirin. Wan cilekî spehî yê ku diçirise lê kir û careke din ew vegerandin ba Pîlatos. ¹²Di wê rojê de Pîlatos û Hêrodês, yên ku beriya hingê dijminahî bi hev re dikirin, dostanî bi hev re danîn.

Îsa Cezayê Mirinê Distîne

(*Metta 27:15-26; Marqos 15:6-15; Yûhenna 18:39-19:16*)

¹³Pîlatos gazî serekên kahînan, serweran û xelkê kir ¹⁴û ji wan re got: «We ev mirovê ha anî ber min û we got ku ew gel ji rê derdixe. Min jî ew li ber we kişand pirsyariyê û min tu sûcê ku we dixistin stûyê wî, li ser wî nedîtin. ¹⁵Hêrodês jî nedît. Ji ber vê yekê wî ew li me vegerand. Û binêrin, vî mirovî tiştê nekiriye ku bê kuştin. ¹⁶⁻¹⁷Loma ezê wî bidim ber qamçiyên û berdîm.»

¹⁸Lê koma elaletê bi dengêkî kire qîrîn û got: «Vî ji ber çavê me rake, Barabas ji me re berde!» ¹⁹Heçî Barabas bû, ew ji ber serhildaneke di bajêr de û ji ber mêrkujiyê ketibû zîndanê. ²⁰Pîlatos careke din bi wan re peyivî, çimkî wî dixwest Îsa berde. ²¹Lê wan kir qîrîn û gotin: «Wî xaç bike, wî xaç bike!» ²²Hingê wî cara sisiyan ji wan re got: «Ka vî mirovî çi xerabî kiriye? Min tu sedemê kuştina wî nedîtiye. Loma ezê wî bidim ber qamçiyên û berdîm.» ²³Lê dîsa ew li ser ya xwe diman û bi qîrîneke bilind dixwestin ku ew bê xaçkirin û dengê wan bi ser ket. ²⁴Pîlatos biryar da, ku daxwaza wan bê cih. ²⁵Wî ewê ku ji ber serhildan û mêrkujiyê girtî bû û wan berdana wî dixwest, ji zîndanê berda û Îsa bi hêviya daxwaza wan ve hişt.

Xaçkirina Îsa

(*Metta 27:31-44; Marqos 15:21-32; Yûhenna 19:17-27*)

²⁶Û gava ew dibirin, wan Şimûnê ku ji Kûrênê bû û ji zeviyê vedigeriya, girtin. Xaç danîn ser piştê wî ku ew wê li pey Îsa bibe. ²⁷Elaleteke mezin ji xelkê li pey Îsa diçû, di nav wan de pîrek jî hebûn ku li singê xwe dixistin û li ser Îsa digirin. ²⁸Îsa li wan zivirî û got: «Ya keçên Orşelîmê, li ser min negirin! Li ser xwe û zarokên xwe bigirin! ²⁹Va ye, roj wê bînin ku mirov wê bêjin: «Xwezî bi yên ku bê ber in û xwezî bi wan zikên ku zarok neanîne û bi wan çîçikên ku nemêjandine!»

23:16-17 Di hin destnivîsaran de ev jî heye: «Heçî Pîlatos bû, diviya ew di her cejnê de yekî girtî ji wan re ji zîndanê berde.»

³⁰ Hingê mirov wê dest pê bikin û ji çiyar re bêjin:

«Çiyano, bi ser me de bikevin!

Û ji giran re bêjin:

Girno, me veşêrin!»^t

³¹Eger weha bi dara ter bikin, ma halê dara hişk wê bibe çi?»

³²Û du mirovên din ên sûcdar jî dibirin, da ku ew jî bi Îsa re bèn kuştin. ³³Û çaxê ew gihîştin wî cihê ku Qoq jê re digotin, wan ew û herdu sûcdar xaç kirin, yek li milê wî yê rastê û yê din li milê wî yê çepê. ³⁴Hingê Îsa got: «Ya Bavê* min, li wan bibihûre, çimkî ew nizanin ku ew çi dikin!» Wan jî pişk avêtin ser cilên wî û li xwe leva kirin. ³⁵Xelk jî li wê derê rawestabû û temaşe dikir. Serwerên Cihûyan jî henekên xwe bi Îsa dikirin û digotin: «Wî kesên din xilas kirin; eger ew Mesîhê bijartiyê Xwedê be, de bila xwe xilas bike!» ³⁶Leşkeran jî tinazên xwe pê dikirin, ew nêzikî wî bûn û sihik* jê re anîn ³⁷û gotin: «Eger tu padîşahê Cihûyan bî, de xwe xilas bike!» ³⁸Û li ser depika ser serê wî weha hatibû nivîsîn: EV PADÎŞAHÊ CIHÛYAN E.

³⁹Yekî ji wan sûcdarên daleqandî jî, Îsa şermezar kir û jê re got: «Ka, ma tu ne Mesîh î? De ka xwe û me xilas bike!» ⁴⁰Lê yê din lê hilat û got: «Ma tu ji Xwedê natirsî? Ma ne va ye, tu bi xwe jî di bin eynî cezayî de yî?» ⁴¹Hema heçî em in, ev heqê me ye, çimkî em bergîdana* wan tiştên xerab ên ku me kirine, distînin. Lê wî tiştêkî nerast nekirîye!» ⁴²Û ji Îsa re got: «Ya Îsa, çaxê tu gihîştî Padîşahiya xwe, min bine bîra xwe!» ⁴³Îsa jî lê vegerand û got: «Bi rastî ez ji te re dibêjim ku tê îro bi min re di bihiştê* de bî!»

Mirina Îsa

(Metta 27:45-56; Marqos 15:33-41; Yûhenna 19:28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵Gava dibû nêzikî saet diwanzdehê nîvro, rojê tarîfî girt û tarî heta saet sisiyan ket ser seranserê welêt û perda Perestgehê di nivî re çirîya ⁴⁶û Îsa bi dengêkî bilind kir qîrîn û got: «Ya Bavê min, «ez ruhê xwe didim destên te!»^u » Piştî ku wî ev gotina xwe got, wî ruhê xwe da. ⁴⁷Gava sersedê* leşkeran tiştê çêbûyî dît, wî pesnê Xwedê da û got: «Bi rastî ev mirovê ha, mirovekî rast bû.» ⁴⁸Ew hemû xelkê ku ji bo dîtina van tiştan civiyabû, gava dît ku çî dibû, li singê xwe xist û vegeriya. ⁴⁹Hemû nasên Îsa û ew jinên ku ji Celfîlê li pey wî hatibûn, ji dûr ve rawestabûn û ev tiştên ha temaşe dikirin.

23:34 Di hin destnivîsaran de ayeta 34 tune.

^t 23:30 Ji: Hoşêya 10:8 ^u 23:46 Ji: Zebûr 31:5

Veşartina Îsa

(Metta 27:57-61; Marqos 15:42-47; Yühenna 19:38-42)

⁵⁰Îcar zilamek bi navê Ûsiv hebû; ew endamekî civîna* giregiran û mirovekî qenc û rast bû. ⁵¹Ev mirov bi xwestin û kirina civîna giregiran razî nebûbû. Ew ji bajarekî Cihûyan, ji Arîmetyayê bû û li hêviya hatina Padişahiya Xwedê bû. ⁵²Ew çû ba Pîlatos û cesedê Îsa jê xwest. ⁵³Gava cesed ji xaçê anî xwarê, wî ew di nav cawekî de pêça û ew xist goreke ku di latê de hatibû kolan. Hê kesek tê de nehatibû veşartin. ⁵⁴Ew roj roja* Amadekirinê bû û roja* Şemiyê dest pê dikir. ⁵⁵Ew jinên ku ji Celîlê bi Îsa re hatibûn, li pey Ûsiv çûn, wan gor û çawa cesedê Îsa tê de hat danîn, dîtîn. ⁵⁶Hingê ew vegeriyan, wan rûn û giyayên bihxweş amade kirin. Û roja Şemiyê li gor Şerîetê* tu kar nekirin û bihna xwe vedan.

Rabûna Îsa ya ji nav Miriyan

(Metta 28:1-10; Marqos 16:1-8; Yühenna 20:1-10)

24 Lê roja pêşî ya heftiyê, hê sibê zû, ew jin hatin ser gorê. Wan giyayên bihxweş ên ku amade kiribûn, bi xwe re anîn. ²Wan dît ku kevirê ser gorê ji cihê xwe gindiriye, ³lê gava ew çûn nav wê, wan cesedê Xudan Îsa nedît. ⁴Gava ew ji ber vê yekê hê şaş diman, ji nişkê ve du zilamên ku şewq ji cilên wan diçû li ba wan rawestan. ⁵Jinan ji tîrsa serê xwe kirin ber xwe. Zilaman ji wan re got: «Çima hûn di nav miriyan de li yê sax digerin? ⁶Ew ne li vê derê ye, ew rabûye. Bînin bîra xwe, çaxê ku ew hê li Celîlê bû, wî çî ji we re digot: ⁷«Divê Kurê Mirov bikeve nav destên gunehkaran, bê xaçkirin û roja sisiyan dîsa rabe.»»

⁸Û jinan jî gotinên Îsa anîn bîra xwe. ⁹Ew ji ser gorê vegeriyan û çûn, ji her yanzdeh şagirtan û ji hemûyên din re her tişt gotin. ¹⁰Yên ku xeber ji Şandiyana* re anîn, ev in: Meryema* Mejdelaî, Yohana, Meryema* diya Aqûb û hinekên din ên ku bi wan re bûn. ¹¹Ev yek li ber çavên Şandiyana wek çîrokeke pûç xuya bû û wan ji jinan bawer nekir. ¹²Lê Petrûs rabû ser xwe û bezî ser gorê. Gava wî xwe bi ser de xwar kir, wî ji kefenan pê ve tu tiştê din nedît. Ew çû mala xwe û li vî tiştê bûyî şaş dima.

Li ser Riya Emwasê

(Marqos 16:12-13)

¹³De îcar di wê rojê de dido ji wan diçûn gundekî ku navê wî Emwas bû. Ev gund bi qasî yanzdeh kîlometreyan ji Orşelîmê dûr bû. ¹⁴Herdu

ji xwe re li ser wan hemû tiştên bûyî dipeyivîn. ¹⁵Îcar gava ew hê ji xwe re dipeyivîn û ji hev dipirsîn, Îsa bi xwe nêzikî wan bû û bi wan re çû. ¹⁶Lê çavên wan dihatin girtin, da ku ew wî nas nekin.

¹⁷Îsa ji wan re got: «Ev çi gotin in ku hûn di rê de ji hev re dibêjin?» Ew bi xemgînî rawestan ¹⁸û yekî ji wan ku navê wî Klêpas bû, lê vegerand û got: «Ma tu yê bi tenê yî ku li Orşelîmê dimîne û nizane ku li wê derê di van rojan de çi çêbûye!» ¹⁹Wî ji wan pirsî û got: «Çi çêbûye?» Û wan got: «Ew tiştên ku li ser Îsayê Nisretî yê ku pêxember bû û bi gotin û kirinê li ber Xwedê û li ber tevahiya gel hêzdar bû ²⁰û çawa serekên kahînan û mezinên me, ji bo ku cezayê mirinê bidinê, ew dan dest û wan ew xaç kir? ²¹Lê me hêvî dikir, ku yê Îsraêl xilas bike, ew e. Ji bilî van hemûyan jî, va ye, îro roja sisiyan e ku ev tişt bûne. ²²Bi ser de çend jinên ji nav me em şaş kirin. Ew hê sibê zû li ser gorê bûn, ²³û cesedê wî tê de nedîtin. Ew vegeriyan û gotin ku milyaket li ber çavên wan xuyabûn û gotin ku ew dijî. ²⁴Li ser vê yekê hinek ji yên ku bi me re ne, çûn ser gorê û çawa ku jinan gotibû, wusa dîtin. Lê wan ew bi xwe nedît.»

²⁵Îsa ji wan re got: «Hey hûn bêhişno! Hûn ên ku bi derengî bi hemû gotinên pêxemberan bawerî tînin! ²⁶Ma nediviya ku Mesîh ev tişt bikişandana û bigihîšta berziya xwe?» ²⁷Îcar wî ji Mûsa* û hemû pêxemberan dest pê kir û ji wan re tiştên ku li ser wî di hemû Nivîsarên* Pîroz de hatibûn nivîsîn, şîrovekirin.

²⁸Gava ew nêzikî wî gundê ku ew diçûnê, bûn, Îsa wek ku ewê hê wêvetir biçûya kir. ²⁹Lê wan li ber wî da û jê re gotin: «Li ba me bimîne, çimkî berêvar e û roj li ber ava ye!» Îsa bi wan re çû û derbasî hundir bû, da ku li ba wan bimîne.

³⁰Û gava ew bi wan re li ser sifrê rûnişt, wî rahişt nên, şikir kir, şikand û da wan. ³¹Hingê çavên wan vebûn û wan ew nas kir. Lê ew ji ber çavên wan winda bû. ³²Wan ji hev re got: «Çaxê ku ew di rê de bi me re dipeyivî û Nivîsarên Pîroz ji me re şîrove dikirin, ma gotinên wî agir bi dilê me nedixistin?» ³³Û hema di wê saetê de herdu rabûn û vegehiyan Orşelîmê. Wan her yanzdeh şagirt û yên din ên bi wan re li hev civiyayî dîtin. ³⁴Wan ên din digotin: «Xudan bi rastî rabûye û xwe nişanî Şimûn* daye.» ³⁵Wan herduyan jî got ku di rê de çi çêbû û gava ku Îsa nan şikand, wan çawa ew nas kir.

Îsa Xwe Nişanî Şagirtan Dide

(Metta 28:16-20; Marqos 16:14-18; Yûhenna 20:19-23; Karên Şandiyar 1:6-8)

³⁶Hê ew wusa bi hev re dipeyivîn, Îsa bi xwe di nav wan de rawesta û got: «Silamet li ser we be!» ³⁷Lê ew bizdiyan û tirsîyan, wan guman

kir ku ew ruhekî li ber çavên xwe dibînin. ³⁸Îsa ji wan re got: «Çima hûn şaş mane û dudilî ne? ³⁹Li dest û lingên min binêrin, ez bi xwe me. Destên xwe li bedena min bidin û bibînin; çimkî ruh bê goşt û hestî ye, lê wek ku hûn dibînin, ez bi goşt û hestî me!» ⁴⁰Û gava wî ev ji wan re got, wî dest û lingên xwe nîşanî wan dan. ⁴¹Lê wan ji şabûnê hê bawer nekiribû û şaşmayî bûn. Îcar wî ji wan re got: «Ka tiştêkî xwarinê li ba we heye?» ⁴²Wan jî perçek ji masiyekî biraştî dan wî. ⁴³Wî ew ji destê wan rahişt û li pêş wan xwar. ⁴⁴Hingê wî ji wan re got: «Ha ew gotinên min ên ku gava hê ez bi we re bûm, min ji we re gotibûn, ev in: Divê ew hemû tiştên ku di Şerîeta Mûsa, di Nivîsarên Pêxemberan û di Zebûran de li ser min hatine nivîsîn, bên cih.»

⁴⁵Hingê wî hişê wan vekir, da ku ew bikarin Nivîsarên* Pîroz fêm bikin. ⁴⁶Û wî ji wan re got: «Weha hatiye nivîsîn, Mesîh wê cefayê bikişîne û wê roja sisiyan ji nav miriyan rabe ⁴⁷û ji Orşelîmê bigire heta hemû milletên dinyayê, bi navê wî tobe û efûbûna gunehan, wê ji wan re bê danbihîstin. ⁴⁸Hûn şahidên van tiştan in ⁴⁹û va ye, ezê soza Bavê xwe bişînim ser we. Lê hûn li bajêr bimînin, heta ku hûn ji jor hêzê bistînin.»

Hilkişîna Îsa nav Ezmanan

(Marqos 16:19-20; Karên Şandîyan 1:9-11)

⁵⁰Îcar wî ew derxistin û birin heta bi Beytanyayê û li wê derê wî destên xwe hildan û ew pîroz kirin. ⁵¹Û wê gava ku wî ew pîroz dikirin, ew ji wan cuda bû, hat rakirin û hilkişîya nav ezmên. ⁵²Ew jî perizîn* wî û bi şahiyê mezînan vegehiyan Orşelîmê. ⁵³Û ew her dem di Perestgehê de bûn û pesnê Xwedê didan.

Mizgîniya Îsa Mesîh li gor Yûhenna

Pêşgotin

Nivîskarê vê kitêbê di dawiya sedsala pêşî de ev berhem nivîsiye. Nivîskar bi xwe navê xwe nade. Herwekî ku tê zanîn, nivîskar yek ji her diwanzdeh şagirtên Îsa*, Yûhenna ye. Yûhenna xwe wek şagirtê ku Îsa jê hez dikir dide naskirin (1:14; 19:35; 21:24).*

Armanca sereke ya nivîsara vê kitêbê diyarkirina Peyva Xwedê ye (1:1-18). Nivîskar çend karên Îsa yên nedîtî û hêzdar (keramet, mûcîze) û rabûna wî ya ji nav miriyan tîne zimên û diyar dike ku wî ev nîşanên bijare ji bo ku mirov baweriyê bi Mesîh* binin û bigihîjin jiyana herheyî nivîsîne (20:30, 31).*

Îsa bi hînkirin, jiyana mirin û vejîna xwe (rabûna xwe ya ji nav miriyan) riya perizîna (îbadeta) rastîn û aştiyê nîşanî mirovan dide û ji bo jiyana herheyî dibe ronahî. Ew weha dibêje: «Rê, rastî û jiyana ez im» (14:6). Îsa bi meseleyên ku bi jiyana rojane re têkildar in, wek av, nan, şivan, mî û hwd. bêhejmar rastiyên ruhanî ji nêzîk ve ronahî dike.*

Taybetiyeke nivîsara Yûhenna heye ku wê ji nivîsara Metta, Marqos û Lûqa cihê dike. Di bijartina mijarê de, di gel ku ew bêtir li ser xizmetên Îsa yên li Celîlê radiwestin, Yûhenna li ser xizmeta li Orşelîmê radiweste. Ew hînkirina Îsa bi meselan dibêjin, Yûhenna vê hînkirinê bi peyivînenê* rûbirû tîne zimên. Bêguman ji bilî van hê gelek cihêtiyên din jî di navbera wan de hene. Çimkî her nivîskari komên xwendevanên cihê ji bo xwe armanc girtiye.*

Ev nivîsar kare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Destpêk û Peyva pêşî (1:1-18)

II. Şahidiya Yûhennayê imadkar û şagirtên Îsa yên pêşî (1:19-51)

III. Xizmeta Îsa ya li aliyê Çemê Urdunê, li Celîlê û li Orşelîmê (2:1-12:50)

IV. Gotinên Îsa yên ji şagirtan re (13:1-17:26)

V. Girtin û xaçkirina Îsa (18:1-19:42)

VI. Rabûna Îsa ya ji nav miriyan (20:1-31)

VII. Îsa careke din xwe nîşanî şagirtan dide (21:1-25)

Di Destpêkê de Peyv Hebû

1 Di destpêkê de Peyv* hebû. Peyv bi Xwedê re bû û Peyv bi xwe Xwedê bû. ²Ew di destpêkê de bi Xwedê re bû. ³Her tişt bi wî afirî û bêyî wî qet tu tişt neafirî. ⁴Jiyan di wî de bû û jiyan ronahiya mirovan bû. ⁵Ronahî di tariyê de şewq dide û tarî nikare wê binixême.

⁶Mirovek ji aliyê Xwedê ve hatibû şandin ku navê wî Yûhenna* bû. ⁷Ew ji bo şahidiyê hat. Ew hat ji bo ku şahidiya ronahiye bike, da ku hemû bi rêberiya wî baweriyê* binin. ⁸Ew bi xwe ne ronahî bû, lê ew hat ku şahidiya ronahiye bike. ⁹Ronahiya rastîn, ewê ku hemû mirovan ronahî dike, dihat dinyayê. ¹⁰Ew li dinyayê bû û دنیا bi wî afirî. Lê dinyayê ew nas nekir. ¹¹Ew hat mala xwe, lê gelê wî ew qebûl nekir. ¹²Lê hemûyên ku ew qebûl kirin û bawerî* bi navê wî anîn, wî desthilatî da wan ku bibin zarokên Xwedê. ¹³Ew ne ji xwînê, ne ji xwestina bedenê û ne ji xwestina mirov çêbûn, lê ew ji Xwedê çêbûn.

¹⁴Û Peyv* bû xwîn û goşt, bi kerem û rastiye tije di nav me de konê* xwe danî. Me rûmeta wî, yanî rûmeta Kurê* yekta yê ku ji Bav* tê dît. ¹⁵Yûhenna ji bo wî şahidî kir û bi dengê bilind got: «Min gotibû: «Yê ku piştî min tê di ser min re ye, çimkî ew beriya min hebû.» Yê ku min li ser digot ev bû.» ¹⁶Me hemûyan ji xezîna wî kerem li ser keremê stand. ¹⁷Çimkî Şerîet* bi destê Mûsa* hat dayîn, kerem û rastî bi destê Îsa* Mesîh* hatin. ¹⁸Tu caran, tu kesî Xwedê nedîtîye, lê Kurê yekta, Xwedayê ku li ber singê Bav* e, wî bi xwe ew da zanîn.

Şahidiya Yûhennayê Imadkar

(Metta 3:1-12; Marqos 1:1-8; Lûqa 3:15-17)

¹⁹Şahidiya Yûhenna ev e: Çaxê serekên Cihûyan ji Orşelimê* hin ji kahîn* û ji Lêwiyan* şandin, da ku ji wî bipirsin: «Tu kî yî?», ²⁰wî eşkere got, wî înkâr nekir û got: «Ez ne Mesîh im.» ²¹Wan jê pirsî: «Nexwe tu kî yî? Ma tu Êlyas* î?» Yûhenna got: «Na, ez ne ew im.» Ji pirsê «Ma tu ew pêxember* î?» re jî, wî got: «Na, ez ne ew im jî.» ²²Îcar wan jê re got: «Tu kî yî? Tu ji bo xwe çi dibêjî? Da ku em bersîvekê bidin wan ên ku em şandine.» ²³Wî got:

«Ez ew deng im ku li çolê gazî dike:

«Riya Xudan* rast bikin!»^a

wek ku Îşaya* pêxember gotiye.» ²⁴Niha yên ku hatibûn şandin ji Fêrisiyan* bûn. ²⁵Wan jê pirsî: «Madem tu ne Mesih, ne Êlyas û ne jî ew pêxember î, nexwe tu çima imad* dikî?» ²⁶Yûhenna bersîva wan da û got: «Ez bi avê imad dikim, lê yek di nav we de radiweste, hûn nizanin ew kî ye. ²⁷Yê ku piştî min tê ew e û ez ne hêja me ku benên çaroxa wî vekim.» ²⁸Ev tişt hemû li wî serê Urdunê, li Beytanyayê, li cihê ku Yûhenna lê imad dikir çêbûn.

Berxê Xwedê

²⁹Dotira rojê Yûhenna dît ku Îsa* ber bi wî ve tê. Û wî got: «Va ye! Berxê Xwedê ye ku gunehên dinyayê radike. ³⁰Ev ew kes e ku min ji bo wî gotibû: «Piştî min yek tê ku di ser min re ye, çimkî ew beriya min hebû.» ³¹Min bi xwe nizanibû ew kî ye, lê ji bo ku ew jî Îsraêlê re bê diyarkirin, ez hatim ku bi avê imad bikim.» ³²Yûhenna şahidî kir û got: «Min dît ku Ruh ji ezmên wek kevokê hat xwar, li ser wî danî û ma. ³³Min bi xwe nizanibû ew kî ye, lê yê ku ez şandim da ku ez bi avê imad bikim, ji min re got: «Tu bibînî ku Ruh bê xwar û li ser kê deyne, yê ku bi Ruhê* Pîroz imad dike, ew e.» ³⁴Min jî dît û şahidî kir ku Kurê* Xwedê ev e.»

Şagirtên Pêşî

³⁵Dotira rojê dîsa Yûhenna bi du şagirtên* xwe re radiwesta. ³⁶Dema wî dît ku Îsa* derbas dibe, wî got: «Va ye, Berxê Xwedê!» ³⁷Du şagirtan gotina wî bihîst û li pey Îsa çûn. ³⁸Îsa li pişt xwe zivirî û dît ku ew li pey wî tî. Wî ji wan re got: «Hûn li çi digerin?» Wan jê re got: «Rebbî» – ku bê wergerandin: «Mamoste» – «tu li ku derê dimînî?» ³⁹Wî ji wan re got: «Werin, hûnê bibînin.» Îcar ew çûn û wan dît ku ew li ku derê dimîne û ew wê rojê li ba wî man. Wext piştî nîvro, saet li dora çaran bû. ⁴⁰Yek ji wan herdu kesên ku Yûhenna bihîstibûn û li pey Îsa çûbûn, Endrawisê birayê Şimûn-Petrûs bû. ⁴¹Wî di cih de birayê xwe Şimûn dît û jê re got: «Me Mesih* dît», ku bê wergerandin «Yê Rûnkirî» ye. ⁴²Wî ew anî ba Îsa. Îsa li Şimûn nêrî û got: «Tu Şimûnê* kurê Yûhenna yî. Wê bi navê Kîfas» – ku «Petrûs*» e û bi mana «lat» e – «gazî te bikin.»

Îsa Gazî Filîpos û Natanyêl Dike

⁴³Dotira rojê Îsa biryar da ku here herêma Celîlê*. Wî Filîpos dît û jê re got: «Li pey min were!» ⁴⁴Filîpos ji Beytsaydayê bû, ji wî bajarê ku

Endrawis û Petrûs lê dijiyan. ⁴⁵Filîpos Natanyêl dît û jê re got: «Me Îsayê Kurê Ûsivê Nisretî dît, ku Mûsa di Şerîeta* xwe de û pêxemberan li ser nivîsîne.» ⁴⁶Natanyêl jê pirsî: «Ma ji Nisretê tiştêkî qenc dikare derkeve?» Filîpos jê re got: «Were û bibîne!» ⁴⁷Gava Îsa dît ku Natanyêl ber bi wî ve tê, li ser wî got: «Va ye, Îsraêliyekî rastîn ê ku tu hîle li ba wî tune.» ⁴⁸Natanyêl jê pirsî: «Ma tu ji ku derê min nas dikî?» Îsa bersîva wî da: «Beriya ku Filîpos gazî te bike, gava ku tu hê li binê dara hêjîrê rûniştî bûyî, min tu dîtî.» ⁴⁹Natanyêl jê re got: «Mamoste, tu Kurê* Xwedê yî! Tu Padişahê Îsraêlê yî!» ⁵⁰Îsa lê vegerand û got: «Ji ber ku min ji te re got: «Min tu li binê dara hêjîrê dîtî», tu bawer* dikî? Tê tiştên ji vê mezintir bibînî.» ⁵¹Û Îsa jê re got: «Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, hûnê bibînin ku çawa ezman diqelişe û milyaketên Xwedê tên xwarê ser Kurê* Mirov û diçin jorê.»

Dilana li Gundê Qenaya Celîlê

2 Piştî du rojan li bajarê Qenaya Celîlê* dilanek hebû û diya Îsa jî li wê derê bû. ²Îsa û şagirtên* xwe jî ji bo dilanê hatibûn vexwendin. ³Dema ku şerab ber xilasbûnê bû, diya Îsa jê re got: «Şeraba wan nema.» ⁴Îsa lê vegerand û got: «Sitiyê, te çî ji min e? Hê saeta min nehatiye.» ⁵Diya wî ji xizmetkaran re got: «Her çî ji we re bêje, bikin.» ⁶Îcar li wê derê şeş kûpên kevirîn hebûn ku Cihûyan ji bo adetên xwe yê paqijkirinê bi kar dianîn. Her yekî ji wan di navbera du-sê denan* de av hildida. ⁷Îsa ji wan re got: «Van kûpan bi avê tije bikin.» Û wan jî ew heta ber dev tije kirin. ⁸Hingê wî ji wan re got: «Niha hinekê derxin û ji serekê ziyafetê re bibin.» Wan jî ew bir. ⁹Gava ku serekê ziyafetê ji ava ku bûbû şerab vexwar, wî tê dernexist ku ew ji ku derê hatiye. Lê xizmetkarên ku av anîbûn, dizanibûn. Serekê ziyafetê gazî zavê kir ¹⁰û jê re got: «Her kes pêşî şeraba qenc pêşkêş dike. Û çaxê ku yê vexwendî zêde vexwarin, ew a neqenc derdixe. Lê te şeraba qenc heta niha hilanî.» ¹¹Ev nîşana ku Îsa li Qenaya Celîlê çêkir a pêşî bû. Bi vî awayî wî rûmeta xwe da xuyakirin û şagirtên wî bawerî* pê anîn.

¹²Piştî vê yekê, Îsa tevî diya xwe, birayên xwe û şagirtên xwe çû Kefernahûmê û ew gelek rojan li wê derê neman.

Îsa Perestgehê Paqij Dike

(*Metta 21:12-13; Marqos 11:15-17; Lûqa 19:45-46*)

¹³Cejna* Derbasbûnê ya Cihûyan nêzîk bû û Îsa hilkişiya Orşelîmê*. ¹⁴Di Perestgehê* de wî ew kesên ku dewar, mî û kevok difirotin û

2:6 Dena Cihûyan a hingê nêzîkî 37 lître bû.

1:51 Destpêkîrîn 28:12

serafkerên rûniştî dîtin. ¹⁵Îcar wî ji benan qamçiyek çêkir, ew hemû û dewar û mî jî, ji Perestgehê derxistin; perên pereguhêran rijandin û maseyên wan gêr kirin. ¹⁶Wî ji kevokfiroşan re got: «Van ji vê derê rakin! Êdî mala Bavê* min nekin bazargeh!» ¹⁷Hat bîra şagirtên wî ku hatiye nivîsîn: «Xîretkêşiya ji bo mala te wê min bixwe.» ^b ¹⁸Li ser vê yekê Cihûyan jê pirsî: «Tê ji bo me çi nîşanê çêkî ku desthilatiya te heye, tu van dikî?» ¹⁹Îsa bersîva wan da û got: «Vê Perestgehê hilweşînin, ezê di sê rojan de rakim.» ²⁰Li ser vê yekê Cihûyan jê re got: «Avakirina vê Perestgehê çil û şeş salan kişand. Ma tê wê di sê rojan de rakî?» ²¹Lê Îsa li ser Perestgeha bedena xwe dipeyivî. ²²Piştî, dema ku ew ji nav miriyon rabû, hat bîra şagirtên wî ku Îsa ev yek gotiye û wan bi Nivîsara* Pîroz û gotinên Îsa bawer* kir.

Zanîna Îsa ya li ser Mirovan

²³Îcar dema ku Îsa di Cejna Derbasbûnê de li Orşelîmê bû, gelek an ew nîşanên ku wî dikirin dîtin û bawerî bi navê wî anîn. ²⁴Lê Îsa bawerî li wan nedianî. Çimkî wî bi xwe bi hemû mirovan dizanibû. ²⁵Hewcedariya wî bi şahidiya mirovan jî tunebû, çimkî wî dizanibû ku çi di dilê mirovan de ye.

Îsa û Nîkodêmos

3 Bi navê Nîkodêmos mirovek ji Fêrisiyan* hebû ku serekekî Cihûyan bû. ²Ev mirov bi şev hat ba Îsa û jê re got: «Mamoste, em dizanin ku tu mamosteyekî ji ba Xwedê hatiya, çimkî ew nîşanên ku tu çêdikî, eger Xwedê ne pê re be, tu kes nikare bike.»

³Îsa bersîva wî da û got: «Bi rastî, bi rastî ez ji te re dibêjim ku mirovek ji nû ve çênebe, ew nikare Padişahiya* Xwedê bibîne.» ⁴Nîkodêmos jê pirsî: «Ma mirovekî ku pîr be çawa dikare ji nû ve çêbe? Ma dikare careke din bikeve malzaroka diya xwe û çêbe?» ⁵Îsa bersîva wî da: «Bi rastî, bi rastî ez ji te re dibêjim, heta ku mirov ji avê û ruh çênebe, nikare bikeve Padişahiya Xwedê. ⁶Yê ku ji bedenê çêdibe beden e, yê ku ji Ruh çêdibe ruh e. ⁷Li peyva* ku min ji te re got: «Divê hûn ji nû ve çêbin», şaş nemîne. ⁸Ba li ku derê bixwaze lê dixê. Tu dengê wê dibihîzî, lê tu nizanî ku ew ji ku derê tê û bi ku derê ve diçe; her kesê ku ji Ruh çêdibe weha ye.»

⁹Nîkodêmos jê re got: «Ev tişt çawa dikare çêbe?» ¹⁰Îsa lê vegerand û got: «Tu mamosteyê Îsraêl î jî û tu van tiştan nizanî? ¹¹Bi rastî, bi

3:8 Bi zimanê Yewnanî peyva ji bo «Ruh» û ji bo «bayê» yek e.

^b 2:17 Ji: Zebûr 69:9

rastî ez ji te re dibêjim, tiştê ku em dizanin, em dibêjin, tiştê ku me ditiye em şahidiya wî dikin; lê hûn şahidiya me qebûl nakin. ¹²Min tiştên li ser erdê ji we re got û hûn bawer nakin. Nexwe eger ez tiştên li ezmanan bêjim, hûnê çawa bawer bikin? ¹³Ji bilî Kurê* Mirov ê ku ji ezmên hatiye, tu kes derneketiye ezmên. ¹⁴Çawa ku Mûsa li çolê mar bilind kir, bi wî awayî divê Kurê Mirov jî bê bilindkirin, ¹⁵da her kesê ku baweriyê bi wî bîne, jiyana wî ya herheyî hebe.»

¹⁶Çimkî Xwedê wusa ji dinyayê hez kir ku Kurê xwe yê yekta da, da her kesê ku baweriyê bi wî bîne helak nebe, lê jiyana wî ya herheyî hebe. ¹⁷Xwedê Kurê xwe neşand ku dinyayê sûcdar derxe, lê ew şand ku dinya bi wî xilas bibe. ¹⁸Yê ku baweriyê bi wî tîne, sûcdar nayê derxistin; lê yê ku baweriyê nayne, ji xwe sûcdar bûye, çimkî wî bawerî bi navê Kurê* Xwedê yê yekta neaniye. ¹⁹Dîwanbûn* bi wî awayî ye: Ronahî hat dinyayê, lê mirovan ji ronahiyê bêtir ji tariyê hez kir, çimkî kirinên wan xerab bûn. ²⁰Her kesê ku xerabiyê dike, kîna wî ji ronahiyê heye; ew ber bi ronahiyê ve nayê, da ku kirinên wî xuya nebin. ²¹Lê yê ku rastiyê dike, tê ber ronahiyê, da kifş bibe ku kirinên wî ji Xwedê ne.

Îsa û Yûhennayê Imadkar

²²Piştî vê yekê Îsa û şagirtên xwe çûn herêma Cihûstanê*. Îsa li wê derê bi wan re dima û imad* dikir. ²³Yûhenna bi xwe jî li Eynona nêzikî Salîmê imad dikir, çimkî li wê derê pirr av hebû. Mirov dihatin wê derê û imad dibûn. ²⁴— Hingê hê Yûhenna neavêtibûn zîndanê. —

²⁵Îcar di navbera şagirtên Yûhenna û Cihûyekî de, li ser pirsar adetên paqijiyê munaqeseyek derket. ²⁶Îcar ew hatin ba Yûhenna û jê re gotin: «Mamoste, ew kesê ku li wî aliyê Çemê Urdunê bi te re bû û te jê re şahidî kir, va ye, ew bi xwe imad dike û hemû kes diçin ba wî.»

²⁷Yûhenna bersîv da û got: «Eger ji yekî re ji ezmên neyê dayîn, ew nikare tiştêkî bistîne. ²⁸Hûn bi xwe ji min re şahid in ku min gotiye: «Ez ne Mesîh im, lê ez di pêşiya wî de hatime şandin.» ²⁹Bûk ji bo kê be zava ew e. Lê destbirayê zavê yê ku rawestayî ye û dengê zavê dibihîze, bi dengê wî gelek şa dibe. Îcar ev şabûna min niha temam bûye. ³⁰Ji wî re mezinbûn, ji min re biçûkbûn divê.

Yê ku ji Ezmanan Tê

³¹«Yê ku ji jorê hatiye di ser hemûyan re ye. Yê ku ji erdê ye, ji erdê dipeyive; lê yê ku ji ezmên hatiye, di ser hemûyan re ye. ³²Wî çi dîtibe

û çî bihistibe şahidiya wan dike, lê tu kes şahidiya wî qebûl nake. ³³Yê ku şahidiya wî qebûl dike, mor dike ku Xwedê rast e. ³⁴Yê ku Xwedê ew şandiye, ew bi gotina Xwedê dipeyive, çimkî Xwedê Ruh bêsînor dide wî. ³⁵Bav* ji Kur hez dike û her tişt daye destê wî. ³⁶Yê ku baweriyê bi Kur tîne, jiyana wî ya herheyî heye. Yê ku bi ya Kur nake, jiyane nabîne, lê xezeba Xwedê li ser wî dimîne.»

Ava Jiyana Herheyî û Perizîna bi Ruh û Rastiyê

4 Dema Îsa hîn bû ku Fêrisiyan* bihistiye, wî ji Yûhenna bêtir şagirt civandine û bi avê imad dike ²— lê belê ne Îsa bi xwe, bi tenê şagirtên wî imad dikirin — ³ew ji Cihûstanê* derket û dîsa çû Celilê*.

⁴Di dema rêwîtiyê de diviya ku ew di Sameryayê* re derbas bibe. ⁵Ew hat bajarekî Sameryayê ku navê wî Sûxar bû. Ev der nêzikî wê zeviyê bû ku Aqûb* dabû kurê xwe Ûsiv. ⁶Bîra Aqûb li wê derê bû. Îsa wusa ji rêwîtiyê westayî li kêleka bîrê rûnişt. Wext nivro bû.

⁷Jineke Samerî* hat ku avê bikişîne. Îsa ji wê re got: «Avê bide min ez vexwim.» ⁸Şagirtên wî jî çûbûn bajêr ku tiştên xwarinê bikirrin. ⁹Jinika Samerî jê re got: «Çawa dibe ku tu ji min avê dixwazi? Tu Cihû yî û ez jî jinikeke Samerî me.» — Tu têkiliya Cihûyan bi Sameriyan re tune. — ¹⁰Îsa bersîva wê da û got: «Eger te bi dayîna Xwedê û yê ku ji te re dibêje: «Avê bide min ez vexwim» bizaniya, teyê jê bixwesta û wiyê ava jiyane bida te.» ¹¹Jinikê jê re got: «Ezxadim, tiştêkî te yê ku tu pê avê bikişînî tune û bîr jî kûr e! Tê ava jiyane ji ku derê bînî? ¹²Ma tu ji bavê me Aqûb mezintir î, ku ev bîr daye me? Wî bi xwe, zarokên wî û pez û dewarên wî avê jê vexwarine.» ¹³Îsa bersiv da û jê re got: «Her kesê ku ji vê avê vexwe, wê dîsa tî bibe. ¹⁴Lê kî ji ava ku ez bidimê vexwe, tu caran tî nabe. Belê ew ava ku ezê bidim wî, wê di dilê wî de ji bo jiyana herheyî bibe kaniyeke ava ku diherike.» ¹⁵Jinikê jê re got: «Ezxadim, vê avê bide min ku êdî ez tî nebim û neyem ji vir avê nekişînim.»

¹⁶Îsa lê vegerand û jê re got: «Here gazi mêrê xwe bike û were vir.» ¹⁷Jinikê bersîva wî da û got: «Mêrê min tune.» Îsa jê re got: «Te rast got ku mêrê te tune, ¹⁸çimkî pênc mêrên te hebûn û yê ku niha tu pê re yî, ne mêrê te ye. Te ev rast got.» ¹⁹Jinikê jê re got: «Ezxadim, ez dibînim ku tu pêxemberek î. ²⁰Bav û kalên me li vî çiyayî perizîn*, lê hûn dibêjin cihê ku divê mirov lê biperize li Orşelîmê ye.» ²¹Îsa jê re got: «Sitiyê, ji min bawer bike, wext tê, ku hûnê ne li vî çiyayî û ne jî li Orşelîmê biperizin Bav*. ²²Hûn diperezin wî yê ku hûn nas nakin,

lê em diperizin wî yê ku em nas dikin, çimkî xilasî ji Cihûyan tê. ²³Lê belê wext tê û niha ye: Yên ku bi rastî diperizin, ewê bi ruh û bi rastiye biperezin Bav. Çimkî yên ku Bav li wan digere ew in ku bi vî awayî diperizin wî. ²⁴Xwedê ruh e û yên ku diperizin wî, divê bi ruh û bi rastiye biperezin wî.» ²⁵Jinikê jê re got: «Ez dizanim ku Mesîh» – yê ku jê re «Yê Bijartî» dibêjin – «wê bê û gava ku ew bê, ewê her tiştî nîşanî me bide.» ²⁶Îsa jê re got: «Ez ê ku bi te re dipeyivim, ez ew im.»

²⁷Li ser vê yekê şagirtên Îsa hatin. Ew gelek şaş man ku ew bi jinekê re dipeyive, lê kesî negot: «Tu çi dixwazî?» an «Çima tu bi wê re dipeyivî?» ²⁸Îcar jinikê cerê xwe hişt, çû bajêr û ji xelkê re got: ²⁹«Werin, wî mirovî bibînin, ku hemû tiştên ku min berê kiribûn ji min re gotin. Gelo Mesîh ev e?» ³⁰Xelk ji bajêr derketin û ber bi Îsa ve dihatin.

³¹Di vê navê de şagirtên wî jê lava dikirin û digotin: «Mamoste, tişteki bixwe!» ³²Lê Îsa ji wan re got: «Xwarineke min a ku hûn pê nizanin heye.» ³³Şagirtan ji hevdu pirsî: «Gelo kesekî jê re xwarin aniye?»

³⁴Îsa ji wan re got: «Xwarina min ew e, ku ez daxwaza wî yê ku ez şandime bikim û karên wî pêk bînim. ³⁵Ma hûn bi xwe nabêjin: «Hê ji dema dirûnê re çar meh hene». Va ye, ez ji we re dibêjim, çavên xwe hildin û li zeviyên ku zer bûne, ji dirûtinê re amade ne binêrin. ³⁶Yê ku didirû heqê xwe distîne û ji bo jiyana herheyî ber dicivîne, da hem ê ku diçîne û hem ê ku didirû bi hev re dilgeş bibin. ³⁷Çimkî li vir peyva* «Yek diçîne û yek didirû» rast e: ³⁸Min hûn şandin, da ku hûn zeviya ku hûn di ber de nexebitîne bidirûn; hinekên din di ber de xebitîn û hûn li ser xebata wan rûniştin.»

Xelkê Sameryayê Baweriyê bi Îsa Tînin

³⁹Gelek Sameriyên ku ji wî bajarî bûn, li ser şahidiya jinikê ya ku digot: «Hemû tiştên ku min berê kiribûn wî ji min re gotin», bawerî bi Îsa anîn. ⁴⁰Îcar dema ku Samerî hatin ba wî, jê lava kirin ku ew li ba wan bimîne. Ew jî du rojan li wê derê ma. ⁴¹Gelekên din jî li ser gotina wî bawerî anîn ⁴²û wan ji jinikê re got: «Êdî bawerkirina me ne li ser gotina te ye, çimkî me bi xwe bihîst û em dizanin ku bi rastî jî Xilaskarê dinyayê ev e.»

Îsa Kurê Karmendekî Qenc Dike

(Metta 8:5-13; Lûqa 7:1-10)

⁴³Piştî van herdu rojan Îsa ji wir çû Celîlê. ⁴⁴Îsa bi xwe bûbû şahid ku siyaneta* pêxemberekî li welatê wî tune. ⁴⁵Îcar dema ku ew hat Celîlê,

Celîliyan ji dil ew qebûl kir. Çimkî ew bi xwe jî li Orşelîmê beşdarî Cejna* Derbasbûnê bûbûn û tiştên ku wî kiribûn, dîtibûn.

⁴⁶Ew dîsa hat Qenaya Celîlê ku wî lê av kiribû şerab. Li wir karmendekî padîşah hebû ku kurê wî li Kefernahûmê nexweş bû. ⁴⁷Dema wî bihîst ku Îsa ji Cihûstanê hatiye Celîlê, ew hat ba Îsa û jê lava kir ku kurê wî qenc bike; çimkî ew li ber mirinê bû. ⁴⁸Îsa ji wî re got: «Heta ku hûn nîşan û karên mezin nebînin, hûn qet bawer nakin.» ⁴⁹Karmendê padîşah jê re got: «Ezbenî, beriya ku kurikê min bimire, xwe bigihîne ser.» ⁵⁰Îsa lê vegerand û got: «Here, kurê te dijî.» Mirov bi peyvya* ku Îsa jê re gotibû bawer kir û çû. ⁵¹Hê ew negihîştibû jêr, xulamên wî hatin pêşiya wî û jê re gotin: «Kurê te dijî.» ⁵²Îcar wî ji xulamên xwe pirsî, ka kurê wî di kîjan saetê de ber bi qencbûnê ve çûye. Wan jê re got: «Duh piştî nîvro saet di yekê de, tayê ew berda.» ⁵³Hingê bavê kurik fêhm kir ku tam di wê saetê de Îsa jê re gotibû: «Kurê te dijî.» Îcar wî û tevahiya maliyên wî bawerî anîn. ⁵⁴Ev nîşana diduyan bû ku çaxê Îsa ji Cihûstanê hatibû Celîlê çêkir.

Nexweşê Sî û Heşt Salan Qenc Dibe

5 Piştî vê yekê cejneke Cihûyan hat û Îsa hilkişiya Orşelîmê. ²Li Orşelîmê, li ber Dergehê Miyê hewzeke bi pênc eywanan hebû. Bi Îbrani* jê re «Beythasta» dibêjin. ³⁻⁴Di wan eywanan de komeke mezin a nexweşan: Kor, şil û sheht* û felcî vedizeliyan. Ew li benda çeliqandina avê diman. ⁵Mirovek li wê derê hebû ku ji sî û heşt salan ve nexweş bû. ⁶Îsa ew vezelandî dît û dizanibû ku ji demeke dirêj ve ye ku ew nexweş e. Wî jê re got: «Ma tu dixwazî sax bibî?» ⁷Mirovê nexweş lê vegerand û got: «Ezbenî, kesekî min ê ku gava av diçeliqe min bixe hewzê tune. Dema ku ez dikim xwe bavêjimê, yekî din beriya min xwe davêjê.» ⁸Îsa jê re got: «Rabe, doşeka xwe rake û rêve here.» ⁹Di cih de mirov sax bû, doşeka xwe rakir û rêve çû.

Îcar ew roj Şemî bû ¹⁰û serekên Cihûyan ji wî mirovê ku qenc bûbû re gotin: «Îro Şemî ye! Nabe ku tu doşeka xwe rakî.» ¹¹Wî bersîva wan da: «Wî mirovê ku ez sax kirim ji min re got: «Doşeka xwe rake û rêve here.»» ¹²Wan jê pirsî: «Ew kî ye ku ji te re got: «Doşeka xwe rake û rêve here?»» ¹³Lê mirovê ku hatibû qenckirin, nizanibû ew kî ye, çimkî li wir gelek mirov civiyabûn û Îsa jî di nav wan de xwe windakiribû.

5:4 Di hin destnivîsaran de ev jî heye: «Çimkî dem bi dem milyaketekî Xudan* diket avê û ew diçeliqand. Piştî çeliqandinê, kesê ku berî hemûyan biketa avê, ew ji nexweşiya xwe sax dibû.»

¹⁴Piştî vê yekê Îsa ew li Perestgehê* dît û jê re got: «Binêre, tu sax bûyî! Êdî gunehan neke, da ku tişteki hê xerabtir neyê serê te.»

¹⁵Mirov çû ji serekên Cihûyan re got yê ku ew sax kiriye Îsa ye. ¹⁶Ji bo vê yekê êdî wan tengahî dida Îsa, çimkî wî ev kar di roja* Şemiyê de dikirin. ¹⁷Hingê Îsa bersîva wan da: «Bavê* min heta bi îro jî dixebite, ez jî dixebitim.» ¹⁸Ji bo vê yekê serekên Cihûyan hê bêtir xebitîn ku wî bikujin. Çimkî wî ne bi tenê roja Şemiyê şikandibû, lê wî gotibû: «Xwedê bavê min bi xwe ye» û xwe bi Xwedê re yek girtibû.

Xwedê Desthilatî Daye Kur

¹⁹Loma Îsa ji wan re got: «Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, Kur nikare tişteki ji ber xwe bike, lê tenê tiştên ku ew dibîne Bav dike, ew jî wan dike. Bav çi bike, Kur jî wusa dike. ²⁰Çimkî Bav ji Kur hez dike û hemû tiştên ku dike nîşanî wî dide. Ewê tiştên hê mezintir nîşanî wî bide wusa ku hûn lê şaş bimînin. ²¹Erê, ka çawa Bav dikare miriyan rake û jiyanê bide wan, herweha Kur jî dikare, wan ên ku ew dixwaze, bide jiyan. ²²Bav dîwana* tu kesî nake, lê hemû desthilatiya dîwankirinê daye Kur, ²³da ku çawa hemû ji Bav re hurmetê dikin, wusa ji Kur re jî hurmetê bikin. Yê ku ji Kur re hurmetê neke, ji Bavê ku ew şandiyê re jî hurmetê nake.

²⁴«Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, yê ku guhê xwe dide gotinên min û ji yê ku ez şandime bawer dike, jiyanê wî ya herheyî heye; ew nayê dîwankirin, lê ew ji mirinê gihîştîye jiyanê. ²⁵Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, wext tê û niha ye: Mirî wê dengê Kurê* Xwedê bibihîzin û yên ku bibihîzin wê bijîn. ²⁶Çimkî çawa ku Bav serkaniya jiyanê ye, bi vî awayî wî kir ku Kur jî serkaniya jiyanê be. ²⁷Wî desthilatiya dîwankirinê jî da wî. Çimkî ew Kurê* Mirov e. ²⁸Li vê yekê şaş nemînin, çimkî ew wext tê ku hemû kesên di goran de wê dengê wî bibihîzin ²⁹û derkevin. Yên ku qencî kirine, wê ji bo jiyanê, yên ku xerabî kirine, wê ji bo dîwanbûnê rabin.

³⁰«Ez nikarim tişteki ji ber xwe bikim; wek ku ez dibihîzim ez dadbar dikim. Dadbarkirina min rast e, çimkî ez ne li daxwaza xwe, lê li daxwaza yê ku ez şandime digirim.

Şahidiya ji bo Îsa

³¹«Eger ez ji bo xwe şahidiyê bikim, şahidiya min ne rast e. ³²Lê yekî din heye ku ji bo min şahidiyê dike û ez dizanim ew şahidiya ku ew ji bo min dike rast e. ³³We mirov şandin ba Yûhenna û wî şahidiya

rastiyê kir. ³⁴Lê ez şahidiya ku ji mirov tê naxwazim, lê belê ji bo ku hûn xilas bibin ez van dibêjim. ³⁵Yûhenna çirayeke pêketî û ronahîdar bû. We jî xwest ku hûn ji bo demekê bi vê ronahiya wî dilşa bibin. ³⁶Lê şahidiya min di ser şahidiya Yûhenna re ye. Ew karên ku Bav spartine min da ku ez pêk bînim, ew karên ku ez dikim, ji bo min şahid in ku Bav ez şandime. ³⁷Û Bavê ku ez şandime bi xwe jî ji bo min şahidî kiriye. We tu caran ne dengê wî bihîstiye û ne jî rûyê wî ditiye. ³⁸Û peyva* wî di dilê we de namîne, çimkî hûn ji yê ku wî şandiye bawer nakin. ³⁹Hûn li Nivîsarên Pîroz dikolin, çimkî li gor bîr û baweriya we jiyana we ya herheyî di wan de ye û yên ku şahidiya min dikin jî ew in. ⁴⁰Lê hûn naxwazin bên ba min, da ku jiyana we hebe.

⁴¹«Ez rûmeta ku ji mirov tê naxwazim. ⁴²Lê ez bi we dizanim, ez dizanim ku di dilê we de hezkirina Xwedê tune. ⁴³Ez bi navê Bavê xwe hatim û hûn min qebûl nakin; eger yekî din bi navê xwe bê, hûnê wî qebûl bikin. ⁴⁴Hûn ên ku rûmetê didin hev û li rûmeta ku ji Xwedayê bi tenê tê nagerin, hûn çawa dikarin bawer bikin? ⁴⁵Nefikirin ku ezê we li ber Bav sûcdar bikim; yê ku we sûcdar dike Mûsa ye, ewê ku we hêviya xwe bi wî ve girêdaye. ⁴⁶Eger we ji Mûsa bawer bikira, weyê ji min jî bawer bikira, çimkî wî li ser min nivîsiye. ⁴⁷Lê eger hûn bi nivîsînên wî bawer nakin, hûnê çawa bi gotinên min bawer bikin?»

Îsa Pênc Hezar Mirovan Têr Dike

(Metta 14:13-21; Marqos 6:30-44; Lûqa 9:10-17)

6 Piştî vê yekê Îsa derbasî aliyê din ê Gola Celîlê bû ku jê re Teberiya digotin. ²Elaleteke* mezin dabû pey wî, çimkî wan ew nîşan û keramet dîtibûn, yên ku wî ji bo nexweşan çêkiribûn. ³Îsa derket serê çiyê û li wê derê bi şagirtên xwe ve rûnişt. ⁴Cejna Cihûyan a Derbasbûnê nêzîk bû.

⁵Gava Îsa çavên xwe hildan, wî dît ku elaleteke* mezin ber bi wî ve tê. Îsa ji Filîpos re got: «Emê nên ji ku derê bikirrin, ji bo ku ev mirov bixwin?» ⁶Wî ev ji bo ku Filîpos biceribîne got, çimkî wî dizanibû ku ewê çi bike. ⁷Filîpos bersîva wî da: «Ji bo ku ji her yekî re pariyek bikeve bi du sed zîvî* jî nan têra wan nake!» ⁸Yek ji şagirtan, birayê Şimûn-Petrûs, Endrawis ji wî re got: ⁹«Li vir lawikek heye ku pênc nanên wî yên cehî û du masiyên wî hene, lê ji bo evqas mirov ev çi ye!»

¹⁰Îsa got: «Mirovan li erdê bidin rûniştin.» Li wir gelek giya hebû û ew rûniştin. Hejmara mêran li dora pênc hezar kes bû. ¹¹Hingê Îsa nan

hildan, piştî ku şikir kir, ew li kesên rûniştî belav kirin. Bi vî awayî bi qasî ku wan xwest, wî masî jî dan wan. ¹²Û piştî ku têr xwarin, wî ji şagirtên xwe re got: «Wan pariyên ku mane bidin hev, bila tişteke ziyarî nebe.» ¹³Şagirtan jî ew berhev kirin û ji ber wan ên ku pênc nanên cehî xwaribûn, diwanzdeh selik jî pariyarî tije kirin.

¹⁴Dema ku van mirovan ev nîşana ku Îsa çêkir dîtî, wan got: «Bi rastî jî ew pêxemberê ku wê bihata dinyayê, ev e!» ¹⁵Îcar Îsa têngihîşt ku ewê bê nîşana jî bo ku wî bikin padîşah bi zorê bibin; dîsa ew bi serê xwe hilkişiya çiyê.

Îsa li ser Avê Rêve Diçe

(*Metta 14:22-27; Marqos 6:45-52*)

¹⁶Dema ku bû êvar, şagirtên wî daketin jêr û çûn golê. ¹⁷Ew li qeyikê siwar bûn û ji bo ku derbasî Kefernahûma aliyê din ê golê bibin, ketin rê. Êdî tarî ketibû erdê û hê jî Îsa nehatibû ba wan. ¹⁸Golê jî ber bagereke xurt pêl dida. ¹⁹Dema ku ew bi qasî pênc-şeş kilometreyan pêşve çûn, wan dît ku Îsa li ser golê rêve diçe û ber bi qeyikê ve tê. Ew tirsîyan, ²⁰lê Îsa ji wan re got: «Netirsîn, ez im!» ²¹Îcar wan xwest ku wî bixin qeyikê. Qeyik di cih de gihîşt wî aliyê ku wan dixwest herinê.

Mirov li Îsa Digerin

²²Dotira rojê, elaleta* ku li aliyê din ê golê mabû, fêm kirin ku seva din ji qeyikê pê ve li wê derê nebû û Îsa bi şagirtên xwe ve li qeyikê siwar nebûbû, lê şagirtên wî bi serê xwe çûbûn. ²³Ji aliyê din ve, qeyikên ku ji Teberiyayê hatibûn, gihîştibûn nêzikî wê dera ku piştî şikirkirina Xudan*, lê nan hatibû xwarin. ²⁴Gava elaletê dît ku ne Îsa û ne jî şagirtên wî li wê derê ne, ew bi xwe li qeyikan siwar bûn û ji bo ku li Îsa bigerin çûn Kefernahûmê.

Nanê Jiyana Herheyî

²⁵Gava ku wan Îsa li aliyê din ê golê dît, wan jê re got: «Mamoste, tu kengê hatî vê derê?» ²⁶Îsa bersîva wan da: «Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, ne ji ber ku we nîşan dîtine, lê ji ber ku we ji nêr xwar û hûn têr bûn, hûn li min digerin. ²⁷Ji bo xwarina pûç nexebitin, lê ji bo xwarina ku ji bo jiyana herheyî dimîne bixebitin; wê xwarinê Kurê* Mirov wê bide we; çimkî Bav Xwedê mora xwe li wî xistiye.»

²⁸Û wan jê pirsî: «Divê em çi bikin, ji bo ku em karên Xwedê bikin?» ²⁹Îsa bersîva wan da: «Karê Xwedê ev e ku hûn baweriyê bi wî kesê

ku wî şandiye bînin.»³⁰Li ser vê yekê wan jê re got: «Îcar tê çi nîşanê çêkî, da ku em bibînin û ji te bawer bikin? Tê çi karî bikî?»³¹Bav û kalên me li çolê Manna* xwarin. Çawa ku hatiye nivîsîn: «Wî ji bo xwarina wan, ji ezmên nan da.»^c »

³²Îsa ji wan re got: «Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, ew ne Mûsa bû ku ji ezmên nan da we, lê Bavê min e ku nanê rastîn ji ezmên dide we.»³³Çimkî nanê Xwedê ew e ku ji ezmên tê xwarê û jiyane dide dinyayê.»³⁴Wan jê re got: «Ezbenî, her gav vî nanî bide me.»

³⁵Îsa ji wan re got: «Nanê jiyane ez im. Yê ku bê ba min, qet birçî nabe û yê ku baweriyê bi min bîne, tu caran tî nabe.»³⁶Lê wek ku min ji we re got, we ez dîtîm, lê hê hûn bawer nakin.»³⁷Hemû yên ku Bav dide min, wê bên ba min û yê ku bê ba min, ez wî qet nazivînim.»³⁸Çimkî ez ji ezmên hatim xwarê, ne ji bo ku ez daxwaza xwe bikim, lê ji bo ku ez daxwaza yê ku ez şandime bikim.»³⁹Daxwaza yê ku ez şandim ev e, ku ez ji hemûyên ku wî dane min yekî winda nekim, lê di Roja Dawî de wî rakim.»⁴⁰Erê, daxwaza Bavê min ev e, ku her kesê Kur bibîne û baweriyê bi wî bîne, jiyana wî ya herheyî hebe. «Û di Roja Dawî de ezê wî rakim.»

⁴¹Îcar Cihûyan li pey wî kirin pitepit, çimkî wî got: «Nanê ku ji ezmên hatiye xwarê ez im.»⁴²Wan got: «Ma ev ne Îsayê kurê Ûsiv e ku em diya wî û bavê wî nas dikin? Ma çawa dibe ku ew niha dibêje: «Ez ji ezmên hatime xwarê?»»

⁴³Îsa bersîv da û ji wan re got: «Di nav xwe de nekin pitepit.»⁴⁴Tu kes nikare bê ba min, heta Bavê ku ez şandime wî ber bi min ve nekişîne. «Û di Roja Dawî de ezê wî rakim.»⁴⁵Di nivîsarên pêxemberan de hatiye nivîsîn: «Hemû wê ji aliyê Xwedê ve hînkirî bin.»^c Her kesê ku ji Bav dibihîze û hîn dibe, tê ba min.»⁴⁶Ev nayê wê manê ku kesekî Bav ditiyê. Bi tenê yê ku ji Xwedê ye, wî Bav ditiye.»⁴⁷Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, yê ku baweriyê tîne jiyana wî ya herheyî heye.»⁴⁸Nanê jiyane ez im.»⁴⁹Bav û kalên me li çolê Manna* xwarin, lê ew mirin.»⁵⁰Ew nanê ku ji ezmên hatiye xwarê, da her kesê ku jê bixwe nemire, ev e.»⁵¹Ew nanê jîndar ê ku ji ezmên hatiye xwarê ez im. Eger yek ji vî nanî bixwe, wê her û her bijî û nanê ku ezê ji bo jiyana dinyayê bidim, bedena min e.»

⁵²Li ser vê yekê Cihûyan di nav xwe de devjenî kirin û gotin: «Ev mirov çawa dikare bedena xwe bide me ku em bixwin?»⁵³Îcar Îsa ji

^c 6:31 Ji: Derketin 16:4; Zebûr 78:24 ^c 6:45 Ji: Îşaya 54:13

wan re got: «Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, heta ku hûn bedena Kurê Mirov nexwin û xwîna wî venexwin, jiyana we wê nebe. ⁵⁴Yê ku bedena min dixwe û xwîna min vedixwe, jiyana wî ya herheyî heye û di Roja Dawî de ezê wî rakim. ⁵⁵Çimkî bedena min xwarina rastîn, xwîna min jî vexwarina rastîn e. ⁵⁶Yê ku bedena min dixwe û xwîna min vedixwe, bi min re dimîne û ez jî bi wî re dimînim. ⁵⁷Çawa Bavê ku serkaniya jiyane ye ez şandime û ez bi saya Bav dijîm, bi vî awayî yê ku min bixwe, wê bi saya min bijî. ⁵⁸Nanê ku ji ezmên hatiye xwarê ev e. Ne wek Mannayê* ku bav û kalan xwar û mirin.Yê ku vî nanî bixwe, wê her û her bijî.» ⁵⁹Îsa ev peyv, dema ku li Kefernahûmê hîn dikir, di kinîştê* de gotin.

Peyvên Jiyana Herheyî

⁶⁰Gelek ji şagirtên wî, dema ku ev peyv bihîstin, gotin: «Ev peyv gelek dijwar e! Kî dikare guh bide wê?» ⁶¹Lê Îsa dizanibû ku şagirt li ser vê yekê pitepitê dikin, wî ji wan re got: «Ma dilê we bi vê yekê dimîne? ⁶²Nexwe eger hûn bibînin ku Kurê Mirov derdikeve cihê ku berê lê bû, wê çawa be...? ⁶³Yê ku jiyane dide Ruh e; beden qet bi kêrî tiştekî nayê. Peyvên ku min ji we re gotine, ruh û jiyana in. ⁶⁴Lê yên ku di nav we de baweriyê naynin hene.» Çimkî Îsa ji destpêkê ve dizanibû ku kê bawerî neaniye û kî wê wî bide dest. ⁶⁵Û wî got: «Ji ber vê yekê min ji we re got heta ku ji aliyê Bav ve neyê dayîn, tu kes nikare bê ba min.»

⁶⁶Ji ber vê yekê, ji şagirtên wî gelek kes zivirîn û êdî bi wî re nedigeriyan. ⁶⁷Îcar Îsa ji diwanzdehan pirsî: «Ma hûn jî dixwazin ku herin?» ⁶⁸Şimûn-Petrûs bersîva wî da: «Ya Xudan, emê herin ba kê? Gotinên jiyana herheyî bi te re ne. ⁶⁹Û me jî bawerî aniye û em dizanin ku Pîrozê* Xwedê tu yî.» ⁷⁰Îsa li wan vegerand û got: «Ma min hûn her diwanzdeh nebijartin? Lê belê yek ji we yek Îblîs e.» ⁷¹Wî li ser Cihûdayê* kurê Şimûnê Îsxeryotî digot. Bi ser ku ew yek ji diwanzdehan jî bû, yê ku wê Îsa bida dest, ew bû.

Îsa û Birayên Xwe

7 Piştî vê yekê Îsa li Celîlê digeriya. Wî nedixwest ku di Cihûstanê de bigere, çimkî serekên Cihûyan li kuştina wî digeriyan. ²Gava Cejna* Holikçêkirinê ya Cihûyan nêzik bû, ³birayên wî jê re gotin: «Ji vir derkeve û here Cihûstanê, da ku şagirtên te karên ku tu dikî bibînin. ⁴Çimkî mirovê ku dixwaze bi êşkeryî xwe bide naskirin, kirinên xwe

venaşere. Madem ku tu van karan dikî, xwe nîşanî dinyayê bide.»
⁵Çimkî birayên wî jî bawerî pê nedianîn. ⁶Îsa ji wan re got: «Wextê min hê nehatiye, lê ji bo we wext herdem rast e. ⁷Dinya nikare ji we nefret bike, lê ji min nefret dike, çimkî ez şahidiyê dikim ku kirinên dinyayê xerab in. ⁸Hûn bi xwe herin vê cejnê, lê ez nayêmê. Çimkî hê wextê min bi tevahî nehatiye.» ⁹Ew weha peyivî û li Celîlê ma.

Îsa Beşdarî Cejnê Dibe

¹⁰Lê piştî ku birayên wî çûn cejnê, ew jî rabû çû, lê belê ne bi eşkereyî, ji dizî ve. ¹¹Di vê navê de Cihû di cejnê de lê digeriyan û digotin: «Ew li ku derê ye?» ¹²Di nav elaletê de li ser wî gelek tişt dihatin gotin. Hinekan digot: «Ew mirovekî qenc e», hinekan jî digot: «Na, ew xelkê dixapîne.» ¹³Lê ji tirsra serekên Cihûyan, kesî nediwêrî bi eşkereyî li ser wî bipeyive.

¹⁴Îcar di nîvê cejnê de Îsa derket Perestgehê* û dest bi hînkirinê kir. ¹⁵Cihû lê şaş mabûn û digotin: «Ev mirovê ku li ser nivîsaran nehatiye hînkirin, çawa evqas bi wan dizane?» ¹⁶Îsa bersîva wan da û got: «Hînkirina min ne ji min, lê ji yê ku ez şandime tê. ¹⁷Eger mirovek bixwaze ku daxwaza Xwedê bike, wê bizane ku hînkirina min ji Xwedê ye, an ez ji ber xwe dibêjim. ¹⁸Yê ku ji ber xwe dipeyive, li rûmeta xwe digere; lê yê ku li rûmeta yê ku ew şandiye digere, ew rast e û li ba wî xapandin tune. ¹⁹Ma Mûsa Şerîet* neda we? Dîsa jî kes ji we Şerîetê pêk nayne. Çima hûn li kuştina min digerin?» ²⁰Elaletê bersîva wî da: «Tu bi cinan ketiyî! Kî li kuştina te digere?» ²¹Îsa li wan vegerand û got: «Min karekî nedîtî kir, hûn hemû lê şaş man. ²²Mûsa sinet* da we – ev jî ne ji Mûsa, lê ji bav û kalan e – û hûn roja* Şemiyê mirovekî sinet dikin. ²³Madem ji bo ku Şerîeta Mûsa xera nebe, hûn roja Şemiyê mirov sinet dikin, ji bo ku min di roja Şemiyê de mirovek yekser sax kiriye, hûn çima li min hêrs dibin? ²⁴Li gor dîtîna dadbar* nekin, lê li gor rastiyê dadbar bikin.»

Ma Dibe ku Ev Mesîh Be?

²⁵Hingê hinek mirovên ku ji Orşelîmê bûn digotin: «Ma ev ne ew e ku li kuştina wî digerin? ²⁶Û va ye, li vir ew bi eşkereyî dipeyive û tu kes jî jê re tiştekî nabêje. Gelo serekan bi rastî fêm kiriye ku ew Mesîh e? ²⁷Lê em dizanin ku ev mirov ji ku derê tê. Gava ku Mesîh bê, kes wê nezane ku ew ji ku derê tê.»

²⁸Hingê, dema ku Îsa di Perestgehê de hîn dikir, bi dengê bilind got: «Nexwe hûn min nas dikin û hûn dizanin ku ez ji ku derê me! Lê

ez ji ber xwe nehatime. Yê ku ez şandime rastî ye, lê hûn wî nas nakin. ²⁹Ez wî nas dikim, çimkî ez ji wî me û wî ez şandime.»

³⁰Li ser vê yekê ew xebitîn ku Îsa bigirin, lê kesî dest neavêt wî, çimkî hê saeta wî nehatibû. ³¹Lê gelekani ji elaletê bawerî bi wî anî û gotin: «Ma gava ku Mesîh bê, wê ji kirinên vî bêtir nîşanan çêke?»

Parêzgerên ku ji bo Girtina Îsa Tên Şandin

³²Fêrisiyan tiştên ku elaletê li ser Îsa dikirin pisepis bihîst. Li ser vê yekê Fêrisî û serekên kahînan* ji bo girtina wî parêzger şandin. ³³Îcar Îsa got: «Hê ji bo demeke kurt ez bi we re me; piştî ezê herim ba ye ku ez şandime. ³⁴Hûnê li min bigerin, lê hûn min nabînin; cihê ku ezê lê bim, hûn nikarin bînin.» ³⁵Hingê Cihûyan ji hev re got: «Ev mirov wê here ku derê ku em wî nabînin? Nexwe wê here ba gelê me ye ku li nav Yewnaniyan* belav bûye û Yewnaniyan hîn bike? ³⁶Mana peyvên «Hûnê li min bigerin, lê hûn min nabînin û cihê ku ezê lê bim, hûn nikarin bînin» çî ye?»

Çemên Ava Jiyane

³⁷Di roja dawîn û herî girîng a cejnê de Îsa ji piyan rawesta û bi dengê bilind got: «Eger yek tî be, bila bê ba min û vexwe. ³⁸Yê ku baweriyê bi min bîne, wek ku di Nivîsara Pîroz de hatiye gotin: «Wê ji dilê wî çemên ava ku jiyane didin biherikin.» ³⁹Îsa ev peyv li ser wî Ruhê* Pîroz got, ku wan ên bawerî bi wî dianîn wê bîstandana. Çimkî Ruhê hê nehatibû dayîn, ji ber ku hê Îsa nehatibû birûmetkirin.

Dubendiya di nav Elaletê de

⁴⁰Dema ku wan ev gotin bihîstin, hinekan ji elaletê got: «Bi rastî jî ev ew pêxember e.» ⁴¹Hinekan jî got: «Ev Mesîh e», lê hinekên din jî gotin: «Ma Mesîh wê ji Celîlê bê? ⁴²Ma Nivîsara Pîroz nabêje ku Mesîh wê ji dûndana* Dawid* û ji gundê Dawid, ji Beytlehmê bê?» ⁴³Loma di nav elaletê de, li ser wî dubendî çêbû. ⁴⁴Hinekan ji wan xwest wî bigirin, lê tu kesî dest neavêt wî.

Lihevnekirina Cihûyan

⁴⁵Di vê navê de parêzger vegeriyan ba Fêrisî û serekên kahînan. Wan ji parêzgeran pirsî: «We çima ew neanî?» ⁴⁶Parêzgeran bersîva wan

da: «Tu kes, tu caran mîna vî mirovî nepeyiviye!» ⁴⁷Fêrisiyan got: «Nexwe, hûn jî hatin xapandin? ⁴⁸Ma ji serekan û ji Fêrisiyan kesekî bawerî bi wî aniye? ⁴⁹Na, lê ev elaleta ku bi Şerîetê nizane, xezeblêbûyî ye.» ⁵⁰Nîkodêmosê ku berê çûbû ba Îsa û ji Fêrisiyan bû, ji wan re got: ⁵¹«Gelo Şerîeta me, heta ku guhdariya mirovekî neke û nezane ku ew çi dike, ma wî dadbar* dike?» ⁵²Wan lê vegerand û gotin: «Nexwe tu jî ji Celîlê yî? Lê bikole, tê bibînî ku ji Celîlê tu pêxember dernakevin.»

Jina Gunehkar tê Efûkirin

8⁵³Û her kes çû mala xwe, ¹Îsa jî çû Çiyayê Zeytûnê. ²Serê sibê zû ew dîsa vegeriya Perestgehê, xelk hemû hat ba wî. Ew rûnişt û wî dest pê kir û ew hîn kirin. ³Şerîetzan* û Fêrisiyan jineke ku li ser zînayê hatibû girtin anîn û li holê dan rawestandin. ⁴Wan jê re got: «Mamoste, dema ku vê jinê zîna dikir, hat girtin. ⁵Di Şerîetê de, Mûsa li me emir kiriye ku em ên weha bidin ber keviran. Îcar tu çi dibêjî?» ⁶Wan ev ji bo ceribandina Îsa got, da ku wî sûcdar derxin. Lê Îsa xwe xwar kir û bi tiliya xwe li ser erdê nivîsî. ⁷Careke din li ser pirsîna wan, wî serê xwe rakir û ji wan re got: «Di nav we de kî bêguneh be, bila kevirê pêşî ew bavêje wê.» ⁸Û dîsa wî xwe xwar kir û bi tiliya xwe li ser erdê nivîsî. ⁹Lê dema ku wan ev bihîst, ji mezinan bigire heta yê paşî yek bi yek derketin. Îsa bi serê xwe ma û jî jî li wê derê rawestayî bû. ¹⁰Îsa serê xwe rakir û ji wê re got: «Sitiyê, ka ew li ku derê ne? Ma kesî tu sûcdar dernexistî?» ¹¹Jinikê got: «Tu kesî, ezxadim!» Û Îsa got: «Ez jî te sûcdar dernaxim; here û êdî ji niha û pê ve gunehan neke.»

Ronahiya Dinyayê

¹²Îsa dîsa bi wan re peyivî û got: «Ez ronahiya dinyayê me; yê ku li pey min bê, tu caran di tariyê de rêve naçe, lê wê bibe xweyî ronahiya jiyane.» ¹³Fêrisiyan lê vegerand û gotin: «Tu şahidiya xwe dikî; şahidiya te ne rast e.» ¹⁴Îsa bersiv da û ji wan re got: «Eger ez bi xwe şahidiya xwe dikim jî, şahidiya min rast e; çimkî ez dizanim ku ez ji ku derê hatim û diçim ku derê. Lê hûn nizanin ku ez ji ku derê tîm an diçim ku derê. ¹⁵Hûn li gor ku çav dibîne dadbar dikin, lê ez tu kesî dadbar nakim. ¹⁶Lê eger ez dadbar bikim jî, dadbarkirina min rast e; çimkî ez ne bi tenê me, ez û Bavê ku ez şandime em bi hev re ne. ¹⁷Di Şerîeta we de jî hatiye nivîsîn ku şahidiya du kesan

8:11 Di hin nivîsaran de 7:53-8:11 tune.

rast e. ¹⁸Ez şahidiya xwe dikim û Bavê ku ez şandime jî şahidiya min dike.»

¹⁹Li ser vê yekê wan jê pirsî: «Bavê te li ku derê ye?» Îsa bersîva wan da: «Hûn ne min nas dikin ne jî Bavê min. Eger we ez nas bikirama, weyê Bavê min jî nas bikira.» ²⁰Îsa ev peyvên ha, çaxê li Perestgehê hîn dikir, li cihê ku lê pere dicivandin gotin, lê kesî ew negirt, çimkî hê saeta wî nehatibû.

Hûn Nikarin Bê Cihê ku Ez Diçimê

²¹Wî dîsa ji wan re got: «Ez diçim; hûnê li min bigerin û hûnê di nav gunehên xwe de bimirin. Hûn nikarin bê cihê ku ez diçimê.» ²²Li ser vê yekê Cihûyan weha got: «Ma ewê xwe bikuje ku dibêje: «Hûn nikarin bê cihê ku ez diçimê?»»

²³Îsa ji wan re got: «Hûn jî jêr in, ez ji jor im; hûn jî vê dinyayê ne, lê ez ne ji vê dinyayê me. ²⁴Loma min ji we re got ku hûnê di nav gunehên xwe de bimirin. Eger hûn bawer nekin ku Ez Ew im, hûnê di nav gunehên xwe de bimirin.» ²⁵Îcar wan jê pirsî: «Tu kî yî?» Îsa ji wan re got: «Ez tam ew im, yê ku min ji destpêkê ve ji we re gotiye. ²⁶Gelek tişt hene ku ez li ser we bêjim û we sûcdar derxim; lê yê ku ez şandime rastî ye û bi tenê tiştên ku min ji wî bihîstine, ez ji dinyayê re dibêjim.»

²⁷Wî li ser Bav ji wan re got, lê wan fêm nekir. ²⁸Îcar Îsa ji wan re got: «Çaxê hûn Kurê Mirov rakin jorê, hingê hûnê bizanin ku Ez Ew im û min qet tu tişt ji ber xwe nekiriye; lê ev tiştên ha wek ku Bav hîni min kirine ez dibêjim. ²⁹Û yê ku ez şandime bi min re ye û wî ez bi tenê nehiştîme. Çimkî ez her gav wan karên ku li wî xweş tên, dikim.» ³⁰Dema ku Îsa weha peyvîvî, gelek kesan bawerî bi wî anî.

Rastî Wê We Azad Bike

³¹Îsa ji Cihûyên ku bawerî bi wî anîbûn re got: «Eger hûn di peyva min de bimînin, bi rastî jî hûn şagirtên min in. ³²Hûnê rastiye bizanin û rastî wê we azad bike.» ³³Wan bersîva wî da: «Em ji dîndana* Biraîm* in û tu caran em neketine bin nîrê tu kesî. Çawa tu dibêji: «Hûnê azad bibin?»»

³⁴Îsa li wan veşand û got: «Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, her kesê ku gunehan dike, ew xulamê guneh e. ³⁵Xulam her û her di malê

de namîne, lê kur her û her dimîne. ³⁶Loma, eger Kur we azad bike, bi rastî hûnê azad bibin. ³⁷Ez dizanim ku hûn ji dûndana Bira hîm in, lê dîsa jî hûn li kuştina min digerin. Çimkî hûn di dilê xwe de cih nadin peyva min. ³⁸Ez ji tiştên ku min li ba Bavê xwe dîtine dipeyivim û hûn jî tiştên ku we ji bavê xwe bihîstine dikin.»

Zarokên Îblîs

³⁹Wan bersîva Îsa da û jê re got: «Bavê me Bira hîm e.» Îsa ji wan re got: «Eger hûn zarokên Bira hîm bûna, weyê kirinên Bira hîm bikirana. ⁴⁰Lê niha hûn li kuştina min – li kuştina wî mirovê rastiya ku ji Xwedê bihîstî ji we re gotiye – digerin. Bira hîm ev yek nekir. ⁴¹Hûn karên bavê xwe dikin.» Wan ji wî re got: «Em ji zînayê çênebûne! Bavekî me heye, ew jî Xwedê ye.» ⁴²Îsa ji wan re got: «Eger Xwedê Bavê we bûya, weyê ji min hez bikira, çimkî ez ji ba Xwedê hatime û niha ez li vir im. Ez ji ber xwe nehatime, lê wî ez şandime. ⁴³Çima hûn tiştên ku ez dibêjim fêm nakin? Ji ber ku hûn peyva min ranagirin. ⁴⁴Hûn ji bavê xwe Îblîs in û hûn dixwazin xwestekên bavê xwe bi cih binin. Ew ji destpêkê ve mêrkuj bû û tu caran li ser rastiye nemaye, çimkî rastî li ba wî tune. Çaxê ku ew derewan dike, ji tiştên xwe bi xwe dibêje; çimkî ew derewkar e û bavê derewan e. ⁴⁵Lê ji ber ku ez rastiye dibêjim, hûn ji min bawer nakin. ⁴⁶Kî ji we dikare nîşan bide ku guneh li ba min heye? Madem ez rastiye dibêjim, çima hûn ji min bawer nakin? ⁴⁷Yê ku ji Xwedê be, gotinên Xwedê dibihîze; ji ber ku hûn ne ji Xwedê ne, hûn nabihîzin.»

Îsa û Bira hîm

⁴⁸Cihûyan bersîva wî da û gotin: «Ma heqê me tunebû, dema ku me got, tu ji Sameryayê* yî û tu bi cinan ketiyî?» ⁴⁹Îsa ji wan re got: «Ez bi cinan neketime, bervajiyê vê, ez siyaneta* Bavê xwe digirim, lê hûn min bê siyanet dikin. ⁵⁰Ez li rûmeta xwe nagerim, lê yekî ku lê digere û dîwanê* dike heye. ⁵¹Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, eger yek gotina min bigire, ew tu caran mirinê nabîne.» ⁵²Li ser vê yekê Cihûyan jê re got: «Niha em dizanin ku tu bi cinan ketiyî! Bira hîm jî mir, pêxember jî mirin. Û niha tu dibêjî: «Eger yek gotina min bigire, tu caran mirinê tam nake.» ⁵³Nexwe tu ji bavê me Bira hîm mezintir î? Ew mir. Pêxember jî mirin. Ma tu xwe kî dibînî?»

⁵⁴Îsa bersîv da: «Eger ez rûmetê bidim xwe, rûmeta min ne tiştek e; yê ku rûmetê dide min Bavê min e ku hûn jê re dibêjin: «Ew Xwedayê me ye.» ⁵⁵Hûn wî qet nas nakin, lê ez wî nas dikim. Eger min bigota

ku ez wî nas nakim, ez jî wek we dibûm derewker; lê ez wî nas dikim û gotina wî digirim. ⁵⁶Bavê we Biraîm bi hêviya ku wê roja min bibîne gelek şa bû; wî ew dît û dilgeş bû.» ⁵⁷Cihûyan jê re got: «Hê tu ne pêncî salî yî! Ma te Biraîm jî dîtiye?» ⁵⁸Îsa ji wan re got: «Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, ji beriya bûyîna Biraîm ez heme.» ⁵⁹Îcar wan kevir hildan, da ku bavêjin wî, lê Îsa xwe veşart û ji Perestgehê derket derve.

Mirovekî Kor Dibîne

9 Gava ku Îsa derbas dibû, wî mirovek dît ku ji zikmakî ve kor bû. ²Şagirtên wî jê pirsîn: «Mamoste, kê guneh kir ku ev mirov kor hat dinyayê? Wî bi xwe an dê û bavê wî?» ³Îsa bersîva wan da: «Ne wî guneh kir, ne jî dê û bavê wî, lê ji bo ku karên Xwedê li ser wî bèn dîtin ew kor hat dinyayê. ⁴Hê ku roj e divê em karên ê ku ez şandime bikin. Şev tê, hingê kes nikare karekî bike. ⁵Heta ku ez li dinyayê me, ez ronahiya dinyayê me.»

⁶Wî weha got û tif kir erdê, ji tifê herrî çêkir û ew li çavê mirov da ⁷û jê re got: «Here xwe di hewza Silwamê de bişo» ku bê wergerandin: «Hatiye şandin». Ew jî çû serçavê xwe şuşt û bi çavên vebûyî vegeya.

⁸Cîranên wî û kesên ku berê dîtibûn ku wî pars fikir, gotin: «Êwê ku rûdinişt û pars fikir, ma ne ev e?» ⁹Hinekan digot: «Ev ew e», hinekan jî digot: «Ne ew e, lê dimîne wî.» Lê wî bi xwe digot: «Ez ew im.» ¹⁰Îcar wan jê pirsî: «Nexwe çavên te çawa vebûn?» ¹¹Wî bersîva wan da: «Mirovê ku jê re dibêjin Îsa herrî çêkir û li çavên min da û ji min re got: «Here hewza Silwamê û xwe bişo.» Ez jî çûm, min serçavê xwe şuşt û çavên min vebûn.» ¹²Wan jê pirsî: «Ew li ku derê ye?» Wî got: «Ez nizanîm.»

Fêrisî û Mirovê Qenchûyî

¹³Wan ew mirovê ku berê kor bû, anîn ba Fêrisîyan. ¹⁴Ew roja ku Îsa herrî çêkir û çavên wî vekirin, Şemî bû. ¹⁵Fêrisîyan jî jê pirsî, ka çavên wî çawa vebûne? Mirov ji wan re got: «Wî herrî li çavên min da, min serçavê xwe şuşt û niha ez dibînim.» ¹⁶Hinekan ji Fêrisîyan got: «Ev mirov ne ji Xwedê ye, çimkî ew Şemiyê nagire.» Lê hinekan jî got: «Ma mirovekî gunehkar çawa dikare nîşanên weha çêke?» Û di navbera wan

de dubendî derket. ¹⁷Hingê wan dîsa ji wî yê ku berê kor bû pirsî: «Tu li ser wî yê ku çavên te vekirin çi dibêjî?» Wî got: «Ew pêxember e.»

¹⁸Serekên Cihûyan bawer nekirin ku ew kor bû û çavên wî vebûne, heta gazî dê û bavê wî nekirin ¹⁹û ji dê û bavê wî nepirsîn: «Ma kurê we yê ku we digot kor hatiye dinyayê, ev e? Çawa dibe ku niha ew dibîne?» ²⁰Dê û bavê wî bersîva wan dan: «Em dizanin ku ev kurê me ye û kor hatiye dinyayê. ²¹Lê em nizanin ku niha ew çawa dibîne û em nizanin kê jî çavên wî vekirine. Ji wî bipirsîn, êdî ew mezin e, bila ew ji bo xwe bêje.» ²²Dê û bavê wî ji ber ku ji wan ditirsiyan weha peyivîn. Çimkî ji xwe serekên Cihûyan gotina xwe kiribûn yek: Her kesê ku bigota ew Mesîh e, ewê ji kinîştê* bihata avêtin. ²³Ji ber vê yekê dê û bavê wî gotin: «Êdî ew mezin e, ji wî bipirsîn.»

²⁴Îcar wan cara diduyan gazî wî mirovê ku berê kor bû kir û jê re gotin: «Li ber Xwedê rastiye bêje! Em dizanin ku ev mirov gunehkar e.» ²⁵Wî bersîva wan da: «Ez nizanîm ka ew gunehkar e an ku ne gunehkar e, lê tiştê ku ez dizanîm ev e, ez kor bûm û niha ez dibînim.» ²⁶Îcar wan jê pirsî: «Wî çi bi te kir? Wî çawa çavên te vekirin?» ²⁷Wî li wan vegerand û got: «Min niha ji we re got, lê we guhê xwe nedayê. Çima hûn dixwazîn dîsa bibihîzin? Ma hûn jî dixwazîn ku bibin şagirtên wî?» ²⁸Wan ew nizam kir û gotin: «Tu yî şagirtê wî, lê em şagirtên Mûsa ne. ²⁹Em dizanin ku Xwedê bi Mûsa re peyivî ye, lê heçî ev mirov e, em nizanin ku ew ji ku derê tê!»

³⁰Mirov bersîva wan da û got: «Ev tişteki ecêb e! Hûn nizanin ew ji ku derê tê, lê wî çavên min vekirin. ³¹Em dizanin ku Xwedê dengê gunehkaran nabihîze. Lê eger mirovek biperize* Xwedê û daxwaza wî bike, Xwedê dengê wî mirovî dibihîze. ³²Ji berê ve tu caran nehatiye bihîstin ku kesekî çavên mirovekî ku kor hatî dinyayê vekirine. ³³Eger ev mirov ne ji Xwedê bûya, nikaribû tiştê bikira.» ³⁴Wan ji wî re got: «Tu bi tevahî di nav gunehan de hatiyî dinyayê, ma tê hînî me bikî?» Û ew ji kinîştê avêtin derve.

Korîtiya Ruhanî

³⁵Gava Îsa bihîst ku ew avêtine derve, wî ew dît û jê re got: «Tu baweriyê bi Kurê Mirov tînî?» ³⁶Mirov lê vegerand û got: «Ezbenî, ew kî ye? Bêje, da ku ez baweriyê pê binim» ³⁷Îsa jê re got: «Te ew dît û yê ku niha bi te re dipeyive ew e.» ³⁸Wî got: «Ya Xudan*, ez bawer dikim!» û ji Îsa re çû ser çokan. ³⁹Îsa jî got: «Ez ji bo dîwankirinê hatime vê dinyayê, da ku yên ku nabînin bibînin û yên ku dibînin jî kor bibin.»

⁴⁰Hinek ji Fêrisiyên ku li ba wî bûn, dema ku ev bihîstin, jê re gotin: «Nexwe em jî kor in?» ⁴¹Îsa bersîva wan da: «Eger hûn kor bûna, gunehê weyê tunebûya. Lê niha hûn dibêjin: «Em dibînin», îcar gunehê we dimîne.

Şivan û Miyên Xwe

10 «Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, ew kesê ku di derî re nakeve hevşiya miyan, lê di cihên din re dikevê, ew diz û rêbir e. ²Lê yê ku di derî re dikevê, ew şivanê miyan e. ³Dergehvan jê re derî vedike. Mî dengê wî dibihîzin û ew bi navê miyên xwe gazî wan dike û wan derdixe derve. ⁴Dema ku ew hemû miyên xwe derdixe derve, dide pêşiya wan û mî jî li pey wî diçin, çimkî dengê wî nas dikin. ⁵Ew tu caran li pey yekî xerîb naçin, lê ji wî direvin, çimkî dengê xerîban nas nakin.»

⁶Îsa ev mesele ji wan re got, lê wan fêm nekir ku ew çi ji wan re dibêje.

Şivanê Qenc

⁷Li ser vê yekê Îsa dîsa ji wan re got: «Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, ez deriyê miyan im. ⁸Hemû yên ku beriya min hatine diz û rêbir in, lê miyan guhdariya wan nekir. ⁹Derî ez im; yê ku bi destê min bikeve hundir, ewê xilas bibe. Ewê bikeve hundir, jê derkeve û çêrê bibîne. ¹⁰Diz bi tenê ji bo dizîn, kuştin û telefkirinê tê. Lê ez hatim ji bo ku ji wan re jiyana hebe, jiyaneke bi firehî hebe.

¹¹«Ez şivanê qenc im. Şivanê qenc ji bo miyan canê xwe dide. ¹²Yê ku bi peran hatiye girtin û ne şivan e, kesê ku ne xwediyê miyan e, dema ku dibîne gur tê, miyan dihêle û direve. Gur jî li wan dixê û wan belav dike. ¹³Ew direve, çimkî ew bi peran hatiye girtin û xema miyan naxwe. ¹⁴Ez şivanê qenc im. Ez ên xwe nas dikim û yên min jî min nas dikin, ¹⁵wek ku Bav min nas dike û ez jî wî nas dikim. Ez ji bo miyan canê xwe didim. ¹⁶Miyên min ên din ên ku ne di vê hevşiyê de ne jî hene. Divê ez wan jî bînim û ewê dengê min bibihîzin. Bi vî awayî, wê bibin şivanek û keriyek. ¹⁷Bav ji ber vê yekê ji min hez dike, çimkî ez jiyana xwe didim, da ku ez wê dîsa bistînim. ¹⁸Tu kes wê ji min nastîne, lê ez jiyana xwe ji ber xwe didim. Ez dikarim jiyana xwe bidim û dikarim dîsa bistînim jî. Min ev emir ji Bavê xwe stand.»

¹⁹Li ser van gotinan dîsa di nav Cihûyan de dubendî derket. ²⁰Gelekan ji wan digot: «Ew bi cinan ketiye û ew dîn e. Çima hûn guhdariya wî dikin?» ²¹Hinekên din jî gotin: «Ev ne gotinên yekî ne ku bi cinan ketiye. Ma cin dikarin çavên koran vekin?»

Bêbaweriya Cihûyan

²²Hingê li Orşelîmê Cejna* Pîrozkirina Perestgehê hatibû û zivistan bû. ²³Îsa li Perestgehê di Eywana Silêman de digeriya. ²⁴Cihû li dora wî civiyan û jê pirsîn: «Ma tê heta kengê me di şîkê de bihêlî? Eger tu Mesîh bî, ji me re bi eşkereyî bêje!»

²⁵Îsa bersîva wan da: «Mîn ji we re got. Lê hûn bawer nakin. Karên ku ez bi navê Bavê xwe dikim, ji min re şahidiyê dikin. ²⁶Lê hûn bawer nakin, çimkî hûn ne ji miyên min in. ²⁷Miyên min dengê min dibihîzin, ez jî wan nas dikim û ew li pey min tên. ²⁸Ez jiyana herheyî didim wan û ew tu caran helak nabin û tu kes nikare wan ji destê min derxe. ²⁹Bavê min ê ku ew dane min, ji hemûyan mezintir e û tu kes nikare wan ji destê Bavê min derxe. ³⁰Ez û Bav yek in.»

³¹Cihûyan dîsa kevir hildan ku wî bidin ber keviran. ³²Îsa ji wan re got: «Mîn ji Bav gelek karên qenc nîşanî we dan. Hûn ji ber kîjanî min didin ber keviran?» ³³Cihûyan bersîva wî da: «Em te ne ji ber karekî qenc didin ber keviran, lê em te ji ber çêran* didin ber keviran! Çimkî tu mirov î, lê tu xwe dikî Xwedê.»

³⁴Îsa bersîva wan da: «Ma di Şerîeta we de nenivîsiye ku Xwedê gotiye: «Hûn îlah in»^d ? ³⁵Em dizanin ji wan kesên ku peyva Xwedê ji wan re hatiye, «îlah» hatibe gotin jî, Nivîsara Pîroz xera nabe. ³⁶Bav ez kirim veqetandiyê pîroz* û ez şandim dinyayê, îcar ji ber ku min got: «Ez Kurê Xwedê me», hûn çawa ji min re dibêjin: «Tu çêran dikî!» ³⁷Eger ez karên Bavê xwe nekim, ji min bawer nekin. ³⁸Lê eger ez wan dikim, hûn ji min bawer nakin jî, dîsa bi karên min bawer bikin, da ku hûn bizanin û fêm bikin ku Bav bi min re ye û ez bi Bav re me.» ³⁹Hingê dîsa wan xwest ku Îsa bigirin, lê Îsa ji destê wan derket.

⁴⁰Îsa dîsa derbasî aliyê din ê Çemê Urdunê bû û li wê derê ma, cihê ku Yûhenna di destpêkê de lê imad* dikir. ⁴¹Gelek kes dihatin ba wî û digotin: «Yûhenna tu nîşan çênekir, lê hemû tiştên ku Yûhenna li ser vî mirovî gotin rast derketin.» ⁴²Û li wê derê gelek bawerî bi wî anî.

Mirina Lazar

11 Îcar mirovek bi navê Lazar nexweş bû. Ew ji Beytanyayê, ji gundê Meryemê* û xwişka wê Mertayê bû. ²Lazarê nexweş birayê Meryemê bû, ya ku rûnê bîhnxweş li Xudan dabû û bi porê

^d 10:34 Ji: Zebûr 82:6

xwe lingên wî paqij kiribûn. ³Herdu xwişkan ji Îsa re xeber şandin û gotin: «Ya Xudan, yê ku tu jê hez dikî nexweş e.» ⁴Lê dema ku Îsa ev yek bihîst, wî got: «Ev nexweşî ne ji bo mirinê ye, lê belê ew ji bo rûmeta Xwedê ye, da ku Kurê Xwedê pê bi rûmet bibe.»

⁵Îsa ji Mertayê, ji xwişka wê û ji Lazar hez dikir. ⁶Lê dema bihîst ku Lazar nexweş e, ew du rojên din ji li wî cihê ku lê bû ma. ⁷Paşê wî ji şagirtên xwe re got: «Em dîsa herin Cihûstanê.» ⁸Şagirtan jê re got: «Mamoste, hê niha bû Cihû li kevirkirina te digeriyan, ma tu dîsa diçî wê derê?» ⁹Îsa bersîva wan da: «Ma di rojekê de diwanzdeh saet tunin? Eger yek bi roj bigere, naterpile*, çimkî ew ronahiya vê dinyayê dibîne. ¹⁰Lê eger yek di şevê de bigere, ew diterpile, çimkî bi wî re ronahî tune.» ¹¹Piştî van peyvan wî ji wan re got: «Dostê me Lazar bi xew ve çûye, lê ez diçim wî hişyar bikim.» ¹²Şagirtan jê re got: «Ya Xudan, eger ew ketibe xewê, ewê qenc bibe.» ¹³Niha Îsa li ser mirina wî digot, lê wan guman kir ku ew li ser razana wî dibêje. ¹⁴Li ser vê yekê Îsa bi eşkereyî ji wan re got: «Lazar miriye. ¹⁵Û ji bo we ez dilşa me ku ez ne li wê derê bûm, da ku hûn bawer bikin. De niha rabin, em herin ba wî.» ¹⁶Hingê Tûmayê ku jê re Cêwî digotin, ji hevalên xwe yên şagirt re got: «Em jî herin, da ku em bi wî re bimirin.»

Vejin û Jiyan

¹⁷Dema ku Îsa hat, wî dît ku beriya çar rojan Lazar kirine gorê. ¹⁸Beytanya nêzikî Orşelîmê bû û li dora sê kîlometreyan jê dûr bû. ¹⁹Gelek Cihû hatibûn ba Merta û Meryemê, da ku ji ber mirina birayê wan di ber dilê wan de bîn.

²⁰Gava Mertayê bihîst ku Îsa tê, ew çû pêşiya wî. Lê Meryem li malê ma. ²¹Mertayê ji Îsa re got: «Ya Xudan, eger tu li vir bûyayî, birayê min nedimir. ²²Niha jî ez dizanim tu çî ji Xwedê bixwazî, ewê bide te.» ²³Îsa ji wê re got: «Birayê te wê dîsa rabe.» ²⁴Mertayê lê vegerand: «Ez dizanim Roja Dawî, Roja* Vejinê ewê dîsa rabe.» ²⁵Îsa ji wê re got: «Vejin* û jiyan ez im, yê ku bawerî bi min anîbe, miribe jî ewê bijî. ²⁶Û her kesê ku dijî û baweriyê bi min tîne, qet namire. Tu vê yekê bawer dikî?» ²⁷Mertayê ji wî re got: «Erê ya Xudan*, ez bawer dikim ku tu Mesîh î, Kurê Xwedê yî, ku wê bihata dinyayê.»

Îsa Digirî

²⁸Piştî ku wê ev got, çû gazî xwişka xwe Meryemê kir û bi dizî got: «Mamoste li vir e û ew gazî te dike.» ²⁹Gava ku Meryemê ev bihîst,

zû rabû çû ba Îsa. ³⁰Îsa hê negihîştibû gund û hê li wî cihî bû, dera ku Merta hatibû pêşiya wî. ³¹Cihûyên ku li malê bi wê re bûn û di ber dilê we de dihatin, gava dîtin ku Meryem zû rabû derket derve, dan pey wê. Wan guman kir ew diçe ser gorê ku bigirî. ³²Dema ku Meryem hat cihê ku Îsa lê bû, ew dît, xwe avêt lingên wî û got: «Ya Xudan, eger tu li vê derê bûyayî, birayê min nedimir.» ³³Gava ku Îsa çav bi giriyê wê û bi giriyê Cihûyên ku pê re hatibûn ket, ji kûr ve naliya û kederê ruhê wî girt. ³⁴Wî ji wan pirsî: «We ew li ku derê veşart?» Wan jê re got: «Ya Xudan, were û bibîne.» ³⁵Îsa giriya. ³⁶Hingê Cihûyan got: «Binêrin, çiqas ji wî hez dikir!» ³⁷Lê hinekan ji wan got: «Ma yê ku çavên ê kor vekirin, nikaribû tiştêkî bike ku ev mirov jî nemire?»

Îsa Lazarê Mirî Radike

³⁸Li ser vê yekê Îsa dîsa ji kûr ve naliya û gihîşt ser gorê. Gor şkeftek bû û keviyek li ber derê wê bû. ³⁹Îsa got: «Kevir rakin.» Xwişka yê mirî Mertayê ji wî re got: «Ya Xudan, êdî bihn ketiyeyê, ev çar roj e ku ew miriye.» ⁴⁰Îsa ji wê re got: «Ma min ji te re negot, eger tu bawer bikî, tê rûmeta Xwedê bibînî?» ⁴¹Îcar kevir rakir. Îsa çavên xwe ber bi jor ve hilda û got: «Bavo, ji ber ku te ez bihîstim, ez ji te re şikir dikim. ⁴²Ez dizanim ku tu hergav min dibihîzî, lê min ev ji bo elaleta li hawirdorê rawestayî got, da ku bawer bikin ku te ez şandime.»

⁴³Piştî ku wî weha got, ew bi dengêkî bilind qîriya: «Lazar, were derve!» ⁴⁴Yê mirî, dest û ling bi caw pêçayî û serçavê wî bi destmalekê nixamtî derket derve. Îsa ji wan re got: «Wî vekin û bihêlin bila here.»

Şewira Kuştina Îsa

(Metta 26:1-5; Marqos 14:1-2; Lûqa 22:1-2)

⁴⁵Gelek Cihûyên ku hatibûn ba Meryemê û tiştên ku Îsa kiribûn dîtin, bawerî bi wî anîn. ⁴⁶Lê hinek ji wan jî çûn ba Fêrisiyan û tiştên ku Îsa dikirin ji wan re gotin. ⁴⁷Îcar Fêrisî û serekên kahînan civîna* giregirî gazî ba hev kirin û gotin: «Emê çi bikin? Ev mirov gelek nîşanan çêdike. ⁴⁸Eger em wî weha bihêlin, hemû kes wê baweriyê bi wî bîne û Romayî jî wê bîn, cihê me yê pîroz û miletê me ji holê rakin.»

⁴⁹Yekî ji nav wan, Qeyafayê ku wê salê Serokkahîn bû ji wan re got: «Hûn qet tiştêkî fêm nakin. ⁵⁰Ma hûn nafikirin, ji bo ku tevahiya milet helak nebe, di oxira gel de mirovek bimire, ji bo we çêtir e.» ⁵¹Wî ev ji ber xwe negot, lê ji ber ku ew Serokkahînê wê salê bû, wî pêxemberîfî kir ku Îsa wê ji bo milet bimire. ⁵²Ne bi tenê di oxira wî miletî de, lê

ewê ji bo civandin û yekîtiya zarokên Xwedê yên belavbûyî jî bimira.
⁵³Îcar ji wê rojê ve şewira kuştina Îsa kirin.

⁵⁴Loma Îsa êdî bi eşkereyî di nav Cihûyan de negeriya. Lê ew ji wê derê derket, çû herêmeke nêzîkî çolê, bajarê ku jê re Efrayîm digotin û bi şagirtên xwe ve li wê derê ma.

⁵⁵Cejna* Derbasbûnê ya Cihûyan nêzîk bû. Gelek kesên ji gundên hawirdor, ji bo ku li gor adetan xwe paqij bikin, beriya Cejna Derbasbûnê hilkişiyar Orşelîmê. ⁵⁶Ew li wê derê li Îsa digeriyan û gava li Perestgehê radiwestan, ji hevdû dipirsîn: «Hûn çi dibêjin? Ma ew qet nayê cejnê?»
⁵⁷Fêrisî û serekên kahînan jî emir derxistibûn, eger kesek bizane ew li ku derê ye, divê haya wan pê bixe, da ku wî bigirin.

Îsa li Beytanyayê

(Metta 26:6-13; Marqos 14:3-9)

12 Îcar şeş roj beriya Cejna* Derbasbûnê, Îsa hat Beytanyayê; Lazarê ku Îsa ew ji nav miriyan rakiribû li wir rûdinişt. ²Li wê derê wan ziyafetek da wî. Mertayê xizmet dikir. Lazar jî yek ji wan kesan bû, yên ku bi Îsa re li ser sifrê rûdiniştin. ³Meryemê* ji rûnê narda* xurû yê pirr hêja lîtrek* Romayî bi lingên Îsa de kir û di pey de bi porê xwe lingên wî ziwa kirin. Tevahiya malê bi bîhnê rûnê nardê tije bû. ⁴Lê yekî ji şagirtên wî, Cihûdayê Îsxeryotî – yê ku wê paşê ew bida dest – got: ⁵«Çima ev rûnê bîhnexweş bi sê sed zîvî* nehat firotin û li belengazan nehat belavkirin?» ⁶Wî ev ne ji bo ku xema belengazan dixwar, lê ji ber ku ew diz bû got. Xelîtka* peran bi wî re bû û tiştê ku diketê jê didizî.

⁷Îsa got: «Dev ji jinikê berde. Bila vî ji bo roja ku ez bêm veşartin hilîne. ⁸Belengaz hergav di nav we de ne, lê ez hergav ne li ba we me.»

Şewira Kuştina Lazar

⁹Dema ku elaleteke mezin ji Cihûyan bihîst ku Îsa li wê derê ye, ew elalet hat; ew ne bi tenê ji bo Îsa hat, lê ji bo ku Lazarê ku wî ji nav miriyan rakiribû jî bibînin. ¹⁰Îcar serekên kahînan şewira kuştina Lazar jî kirin. ¹¹Çimkî ji rûyê wî gelek Cihû diçûn bawerî bi Îsa dianîn.

Îsa bi Rûmet Dikeve Orşelîmê

(Metta 21:1-11; Marqos 11:1-11; Lûqa 19:28-40)

¹²Dotira rojê elaleteke mezin a ku hatibû cejnê, gava bihîst ku Îsa tê Orşelîmê, ¹³wan rahişt guliyên xurmeyan, çûn pêşiya wî û qîriyan:

12:3 Lîtrek Romayî 327 gram bû; lîtra îroyîn 1000 gram e.

«Hosanna*!

Yê ku bi navê Xudan tê pîroz be!

Padîşahê Îsraêlê pîroz be!»^e

¹⁴Îsa dehşikêk dît û lê siwar bû, wek ku hatiye nivîsîn: ¹⁵«Netirse, ey keça Siyon*. Va ye, padîşahê te li ser piştê dehşikê siwar e û tê.»^f

¹⁶Şagirtên wî di destpêkê de ev fêm nekirin, lê dema ku Îsa hat birûmetkirin, hingê hat bîra wan ku ev tişt ji bo wî hatine nivîsîn û wan ev tişt ji bo wî kirin.

¹⁷Ew elaleta çaxê ku wî ji gorê gazî Lazar kiribû û ew ji nav miriyan rakiribû pê re bû, şahidiya vê yekê dikir. ¹⁸Ji ber vê yekê gelek çûn pêşiya wî, çimkî wan bihîstibû ku wî ev nîşan çekiriye. ¹⁹Loma Fêrisiyan ji hev re got: «Hûn dibînin tiştêk ji destê we nayê; binêrin çawa tevahiya dinyayê daye pey wî.»

Hinek Yewnanî li Îsa Digerin

²⁰Di nav wan kesan de, yê ku ji bo di cejnê de biperizin*, hilkişiyabûn Orşelîmê, hinek Yewnanî* jî hebûn. ²¹Ev hatin ba Filîposê ji bajarê Beytsayda Celîlê û ji wî re gotin: «Ezbenî, em dixwazin Îsa bibînin.» ²²Filîpos çû û ev ji Endrawis re got; Endrawis û Filîpos jî çûn ji Îsa re gotin. ²³Îsa bersîva wan da: «Saeta ku Kurê Mirov bê birûmetkirin hat. ²⁴Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, heta ku liba genim nekeve erdê û nemire, bi tenê dimîne, lê eger ew bimire, gelek ber dide. ²⁵Yê ku ji jiyana xwe hez dike, ewê wê winda bike; lê yê ku li vê dinyayê ji jiyana xwe nefret dike, wê ji bo jiyana herheyî hiltîne. ²⁶Yê ku bixwaze ji bo min xizmetê bike, bila li pey min bê. Ez li ku derê bim, yê ku ji min re xizmetê dike jî wê li wê derê be. Kî ku ji min re xizmetê bike, Bav wê wî bide rûmetkirin.

Îsa li ser Mirina Xwe Dibêje

²⁷«Niha dilê min ketiye tengiyê. Ez çi bêjim? Ma ez bêjim: «Bavo, min ji vê saetê xilas bike»? Na, ji bo vê yekê ez hatime vê saetê. ²⁸Bavo, navê xwe bi rûmet bike.» Li ser vê yekê dengêk ji ezmên hat: «Min ew bi rûmet kir û ezê dîsa wî bi rûmet bikim.»

²⁹Ew elaleta ku li wê derê rawesta bû û ev bihîst, got: «Ezman qîriya.» Hinekan jî digot: «Milyaketek bi wî re peyivî.» ³⁰Îsa bersîv da û got: «Ev deng ne ji bo min, lê ji bo we hat. ³¹Niha dema dîwana vê dinyayê ye; niha serokê vê dinyayê wê bê avêtin derve. ³²Çaxê ku ez ji erdê ber

^e 12:13 Ji: Zebûr 118:25-26 ^f 12:15 Ji: Zekerya 9:9

bi jor ve bê m hildan, ezê hemûyan ber bi xwe ve bikişînim.»³³ Wî bi vê gotinê îşaret kir, ka ewê bi mirineke çawa bimire.

³⁴Elaletê bersîva wî da: «Me ji Şerîetê bihîstîye ku Mesîh wê her û her bimîne. Çawa dibe ku tu dibêji: «Divê Kurê Mirov ber bi jor ve bê hildan»? Kî ye ev «Kurê Mirov»?»³⁵ Îsa ji wan re got: «Ronahî hê ji bo demeke kurt bi we re ye. Hê ku ronahî bi we re ye, rêve herin, da ku tarî bi ser we de negire. Yê ku di tariyê de rêve diçe, nizane diçe ku derê.»³⁶ Hê ku ronahî bi we re ye, baweriyê bi ronahiyê bînin, da ku hûn bibin zarokên ronahiyê.»

Bêbawerî

Piştî ku Îsa weha peyivî, çû û xwe ji ber wan veşart.³⁷ Bi ser ku wî li ber wan evqas nîşan çêkiribûn, hê jî wan bawerî bi wî nedianî.³⁸ Ev çêbû, da ku gotina Îşaya* pêxember bê cih:

«Ya Xudan, kê bi xebera ku me da bawer kir?

Û zendê Xudan ji kê re hat diyarkirin?»^g

³⁹Ji ber vê yekê wan nikaribû bawer bikin. Çimkî Îşaya ev jî gotiye:

⁴⁰«Wî çavên wan kor kiriye

Û dilê wan hişk kiriye.

Da ku bi çavên xwe nebînin,

Û bi dilê xwe fêm nekin û venegerin

Û ez jî wan qenc nekim.»^h

⁴¹Îşaya weha gotiye, çimkî wî rûmeta Îsa dîtiye û li ser wî peyivîye.⁴² Lê belê dîsa jî ji serekan gelean bawerî bi wî anî. Lê ji tîrsa Fêrisîyan, ji bo ku ji kinîştê neyên avêtin, ev eşkere nekirin.⁴³ Çimkî wan jî pesnê Xwedê bêtir ji pesnê mirovan hez kir.

Gotina ku di Roja Dawî de Dîwanê Dike

⁴⁴Îsa bi dengê bilind got: «Yê ku baweriyê bi min tîne, ne bi min, lê bi wî yê ku ez şandime baweriyê tîne.»⁴⁵ Û yê ku min dibîne, wî yê ku ez şandime dibîne.⁴⁶ Ez bi ronahîti hatim dinyayê, da her kesê ku baweriyê bi min bîne, di tariyê de nemîne.⁴⁷ Eger yek gotina min bibihîze û pêk neyne, ez dîwana wî nakim. Çimkî ez nehatime ku dîwana dinyayê bikim, lê ez hatime ku dinyayê xilas bikim.⁴⁸ Yê ku min red dike û bi gotinên min nake, yekî ku dîwana wî bike, heye. Ew gotina ku min gotiye, ew gotin wê di Roja Dawî de dîwana wî bike.⁴⁹ Çimkî ez ji ber xwe nepeyivîm, lê tiştê ku ez dibêjim û tiştê ku ez dipeyivim, Bavê ku ez şandime emir

^g 12:38 Ji: Îşaya 53:1 ^h 12:40 Ji: Îşaya 6:10

daye min. ⁵⁰Ez dizanim ku emrê wî jiyana herheyî ye. Loma tiştên ku ez dipeyivim, Bavê min çawa ji min re gotine ez wusa dibêjim.»

Nefsbîçûkiya Îsa

13 Îcar beriya Cejna* Derbasbûnê, Îsa dizanibû saeta wî ya ku vê dinyayê berde û here ba Bav hatiye. Wî ji hemûyên xwe yên li dinyayê hez kiribû û heta dawiyê ji wan hez kir. ²Di dema xwarina şîva êvarê de, ji xwe hingê Îblîs* xistibû dilê Cihûdayê kurê Şimûnê Îsxeryotî, ku Îsa bide dest. ³Îsa dizanibû ku Bav hemû tişt daye destên wî û ew ji ba Xwedê hatiye û ewê dîsa vegere ba Xwedê. ⁴Îcar ji ser xwarinê rabû, xiftanê xwe danî aliyekî û pêşgîrek hilda, li piştta xwe pêça. ⁵Di pey de av kir leganekê û dest bi şuştina lingên şagirtên xwe kir û ew bi pêşgîra li piştta xwe pêçayî ziwa kirin. ⁶Îcar ew hat ba Şimûn-Petrûs, Şimûn-Petrûs jê re got: «Ya Xudan, ma tê lingên min bişoyî?» ⁷Îsa lê vegerand û got: «Niha tu fêhm nakî ez çi dikim, lê paşê tê fêhm bikî.» ⁸Petrûs jê re got: «Tu caran tu lingên min naşoyî!» Îsa bersîva wî da: «Eger ez te neşom, para te bi min re tune.» ⁹Şimûn-Petrûs lê vegerand û got: «Ya Xudan, nexwe ne bi tenê lingên min, lê dest û serê min jî bişo!» ¹⁰Îsa jê re got: «Yê ku hatiye şuştin, ji bilî lingên wî, ne hewce ye ku dereke wî ya din bê şuştin. Ew bi tevahî paqij e. Hûn jî paqij in, lê ne hûn hemû.» ¹¹Çimkî Îsa dizanibû kî wê wî bide dest, ji ber vê yekê wî got: «Ne hûn hemû paqij in.»

¹²Piştî ku wî lingên wan şuştin, xiftanê xwe li xwe kir û dîsa li ser sifrê rûnişt. Wî ji wan pirsî: «Ma hûn dizanin ku min ji bo we çi kir? ¹³Hûn ji min re dibêjin «Mamoste» û «Xudan» û hûn rast dibêjin, çimkî ez ew im. ¹⁴Eger bi ser ku ez Xudan û Mamoste me jî, min lingên we şuştin, divê hûn jî lingên hevdu bişon. ¹⁵Min mînakek da we, da ku çawa min ji we re kir, hûn jî wusa bikin. ¹⁶Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, xulam ne di ser axayê xwe re ye, ne jî yê ku hatiye şandin, di ser ê ku ew şandiye re ye. ¹⁷Madem ku hûn van tiştan dizanin, xwezî bi we, eger hûn wan bikin.

Îsa Girtina Xwe Dide Zanîn

(*Metta 26:20-25; Marqos 14:17-21; Lûqa 22:21-23*)

¹⁸«Ez ji bo we hemûyan nabêjim; ez dizanim min kî hilibijartine. Lê divê ew nivîsar bê cih:

«Yê ku nanê min xwar

Pehniya xwe li hember min rakir.»¹

13:1 Weha jî tê fêmkirin: «temam», yanî «bê kêmahî ji wan hez kir.»

¹ **13:18** Ji: Zebûr 41:9

¹⁹«Ez van niha, beriya ku bibin ji we re dibêjim. Wusa ku dema ew bibin, hûn bawer bikin ku ez ew im. ²⁰Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, yê ku wî kesê ez dişînim, qebûl bike, min qebûl dike û yê ku min qebûl bike, wî yê ku ez şandime qebûl dike.»

²¹Piştî ku Îsa ev tişt gotin, di ruh de gelek reht bû; wî şahidî kir û got: «Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, yek ji we wê min bide dest.»

²²Şagirtan li hevdû nêrî û heyirîn, ka ew li ser kê dibêje. ²³Yekî ji şagirtên wî, yê ku Îsa jê hez dikir, pala xwe dabû singê Îsa. ²⁴Şimûn-Petrûs ji wî re îşaret kir û got: «Bipirse, ka li ser kê dibêje.» ²⁵Wî ji pala xwe dabû singê Îsa, pirsî: «Ya Xudan, kî ye ew?»

²⁶Îsa bersîv da û got: «Ez pariyê nên li xwarinê bixim û bidim kê ew e.» Di pey de wî pariyek nan hilda, li xwarinê xist û da Cihûdayê kurê Şimûnê Îsxeryotî. ²⁷Piştî ku Cihûda pariyê nên stand, Îblîs ket dilê wî. Îsa ji wî re got: «Tiştê ku tê bikî, niha zû bike.» ²⁸Lê tu kesî ji yên ku li ser sifrê rûdiniştin, fêm nekir ku wî çima weha got. ²⁹Ji ber ku xelîtka* peran bi Cihûda re bû, hinan ji wan guman dikir ku Îsa dibêje: «Tiştên ku ji bo cejnê ji me re lazim in bikirre», an: «Tiştêkî bide belengazan.»

³⁰Gava ku Cihûda pariyê nên stand, di cih de derket derve. Û şev bû.

Emrekî Nû: Ji Hevdû Hez Bikin

³¹Piştî ku ew derket derve, Îsa got: «Niha Kurê Mirov hat birûmetkirin û Xwedê jî bi wî hat birûmetkirin. ³²Eger Xwedê bi wî hat birûmetkirin, Xwedê jî wê wî bi xwe bi rûmet bike. Hem jî wê wî di cih de bi rûmet bike. ³³Zarona! Ez hê demeke kurt bi we re me. Hûnê li min bigerin, lê wek ku min ji Cihûyan re got, niha ez ji we re jî dibêjim, hûn nikarin bên cihê ku ez diçimê.

³⁴«Ez emrekî nû didim we: Ji hevdû hez bikin. Wek ku min ji we hez kir, hûn jî ji hevdû hez bikin. ³⁵Bi vê yekê hemû wê bizanin ku hûn şagirtên min in, eger hûn ji hevdû hez bikin.»

Îsa Dizane ku Petrûs Wê Wî Înkar Bike

(Metta 26:31-35; Marqos 14:27-31; Lûqa 22:31-34)

³⁶Şimûn-Petrûs jê pirsî: «Ya Xudan, tu bi ku derê ve diçî?» Îsa bersîva wî da: «Cihê ku ez diçimê, niha tu nikarî li pey min bêtî, lê paşê tê li pey min bêtî.» ³⁷Petrûs jê re got: «Ya Xudan, çima ez niha nikarim li pey te bêtî? Ezê ji bo te canê xwe bidim.» ³⁸Îsa bersîva wî da: «Ma tê ji bo min canê xwe bidî? Bi rastî, bi rastî ez ji te re dibêjim, hê dik bang nedayî, tê sê caran min înkâr bikî.

Riya ku Diçe Bav

14 «Bila dilê we reht nebe. Baweriya xwe bi Xwedê bînin û baweriya xwe bi min jî bînin. ²Di mala Bavê min de gelek ode hene. Eger wusa tunebûya, ma minê ji we re bigota ku ez diçim ji we re cih amade bikim? ³Dema ku ez çûm û min ji we re cih amade kir, ezê dîsa bêm û we bibim ba xwe, da ku cihê ez lê bim, hûn jî li wê derê bin. ⁴Hûn riya wî cihê ku ez diçimê dizanin.»

⁵Tûma jê re got: «Ya Xudan, em nizanin tu diçî ku derê, emê çawa rê bizanin?» ⁶Îsa jî wî re got: «Rê, rastî û jiyana ez im. Heta ku ne bi destê min be, tu kes nayê ba Bav. ⁷Eger we ez nas bikirama, weyê Bavê min jî nas bikira. Îcar ji niha ve hûn wî nas dikin û we ew dîtiye.»

⁸Filîpos jê re got: «Ya Xudan, ka Bav nîşanî me bide, ev têra me dike!» ⁹Îsa jê re got: «Ey Filîpos, evqas dem ez bi we re me, ma hê jî te ez nas nekirim? Yê ku ez dîtîme, Bav dîtiye; tu çawa dibêjî: «Bav nîşanî me bide?» ¹⁰Ma tu bawer nakî ku ez bi Bav re me û Bav jî bi min re ye? Gotinên ku ez ji we re dibêjim, ez ji ber xwe nabêjim. Lê Bavê ku bi min re dimîne, karên xwe dike. ¹¹Ji min bawer bikin ku ez bi Bav re me û Bav jî bi min re ye. Lê qet nebe, ji ber van karan bawer bikin. ¹²Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, yê ku baweriyê bi min bîne, karên ku ez dikim, ew bi xwe jî wê bike. Ewê yên hê mezintir jî bike, çimkî ez diçim ba Bav. ¹³Bi navê min hûn çî bixwazin, ezê bikim, da ku Bav bi Kur bi rûmet bibe. ¹⁴Eger hûn bi navê min tiştekî ji min bixwazin, ezê wî bikim.

Îsa Soza Şandina Ruhê Pîroz Dide

¹⁵«Eger hûn ji min hez dikin, hûnê emrên min bînin cih. ¹⁶Û ezê ji Bav bixwazim û ewê Alîkarekî din bide we, da ku her û her bi we re bimîne. ¹⁷Ew Ruhê Rastiyê ye; dinya nikare wî qebûl bike, çimkî ne wî dibîne û ne jî wî nas dike. Lê hûn wî nas dikin, çimkî ew bi we re dimîne û ewê di dilê we de be.

¹⁸«Ez we sêwî nahêlim; ezê dîsa bêm ba we. ¹⁹Piştî demeke kurt, êdî dinya min nabîne, lê hûnê min bibînin. Madem ez dijîm, hûn jî, hûnê bijî. ²⁰Wê rojê hûnê bizanin ku ez bi Bavê xwe re me, hûn bi min re ne û ez jî bi we re me.

²¹«Yê ku emrên min qebûl dike û wan tîne cih, ew e yê ku ji min hez dike. Yê ku ji min hez dike, ewê ji aliyê Bavê min ve bê hezkirin. Ez jî, ezê ji wî hez bikim û xwe ji wî re êşkere bikim.»

²²Cihûda* – ne yê Îsxeryotî – ji wî re got: «Ya Xudan, ev çawa dibe ku tê xwe ji me re eşkere bikî, lê xwe ji dinyayê re eşkere nakî?»

²³Îsa bersîva wî da û got: «Eger yek ji min hez bike, wê gotina min bigire. Bavê min jî wê ji wî hez bike û emê bèn ba wî û li ba wî cih bigirin. ²⁴Yê ku ji min hez nake, gotinên min jî nagire. Gotina ku hûn dibihîzin ne ya min e, lê ya wî Bavî ye, ku ez şandime. ²⁵Hê ez li ba we, min ev tişt ji we re gotin. ²⁶Lê Alîkar – Ruhê* Pîroz – yê ku Bav wê bi navê min bişîne, ewê hemû tiştî hînî we bike û wê her tiştên ku min ji we re gotine, bîne bîra we.

²⁷«Ez aştiyê* ji we re dihêlim; ez aştiya xwe didim we. Ez wek ku dinya dide we nadim. Bila dilê we reht nebe û netirsin! ²⁸We bihîst ku min ji we re got: «Ez diçim, lê ezê dîsa bêm ba we!» Eger we ji min hez bikira, hûnê şa bibûna ji bo ku ez diçim ba Bav. Çimkî Bav di ser min re ye. ²⁹Min ev niha berî ku çêbin gotin, da ku, dema ew çêbin, hûn bawer bikin. ³⁰Êdî ez bi we re pirr napeyivim, çimkî serokê vê dinyayê tê. Tu tiştê wî bi min re tune, ³¹lê bila dinya bizane ku ez ji Bav hez dikim û Bav çawa emir daye min ez wusa dikim.

«Rabin, em ji vir herin.

Mêwa Rastîn

15 «Ez mêwa rastîn im, Bavê min jî rezvan e. ²Ew her şivika min a ku fêkî nade dibire; her şivika ku fêkî dide jî, ji bo ku bêtir fêkî bide dikezinê û paqij dike. ³Bi gotina ku min ji we re got, ji xwe hûn paqij in. ⁴Bi min re bimînin, ez jî bi we re. Çawa ku şivik bi mêwê ve nemîne ji ber xwe nikare fêkî bide, hûn jî wusa bi min re nemînin hûn nikarin fêkî bidin.

⁵«Ez mêw im, hûn jî şivik in. Yê ku bi min re dimîne û ez bi wî re dimînim, ew gelek fêkî dide. Çimkî bêyî min hûn nikarin tu tiştî bikin. ⁶Eger yek bi min re nemîne, wê wek şivika mêwê bê avêtin derve û hişk bibe. Hingê ew tèn civandin, tèn avêtin nav êgir û dişewitin. ⁷Eger hûn bi min re bimînin û gotinên min li ba we bimînin, hûn her çi dixwazin bixwazin, wê ji we re bê dayîn. ⁸Bi zêde fêkî dayina xwe û bi şagirtbûna min, hûnê bavê min bi rûmet bikin.

⁹«Wek ku Bav ji min hez dike, ez jî wusa ji we hez dikim. Di hezkirina min de bimînin. ¹⁰Eger hûn emrên min bînin cih, hûnê di hezkirina min de bimînin; çawa ku min emrên Bav anîn cih û ez di hezkirina wî de dimînim. ¹¹Min ev tişt ji we re gotin, da ku şabûna min bi we re be û şabûna we tamam bibe. ¹²Emrê min ev e: Ji hevdû hez bikin, wek ku min ji we hez kir. ¹³Tu hezkirin ne di ser wê hezkirinê re ye ku mirovek di ber

dostên xwe de canê xwe dide. ¹⁴Eger hûn tiştên ku min li we emir kirin bînin cih, hûn dostên min in. ¹⁵Êdî ez ji we re nabêjim <xulam>; çimkî xulam nizane ku axayê wî çi dike. Ez ji we re dibêjim <dostên min>; çimkî her tiştên ku min ji Bavê xwe bihîstin, min bi we dan zanîn. ¹⁶Ne we ez hilbijartim, lê min hûn hilbijartin û kifş kirin, da ku hûn herin fêkî bidin û fêkiyê we bimîne. Hingê hûn bi navê min çi ji Bav bixwazin ewê bide we. ¹⁷Emrê min ji bo we ev e: Ji hevdû hez bikin.

Dijminahiya Dinyayê

¹⁸«Eger dinya ji we nefret bike, bizanin ku beriya we, ji min nefret kiriye. ¹⁹Eger hûn ji dinyayê bûna, dinyayê wê ji yên xwe hez bikira. Lê ji bo ku min hûn ji dinyayê hilbijartine, hûn ne ji dinyayê ne. Ji ber vê yekê dinya ji we nefret dike. ²⁰Peyva ku min ji we re got bînin bîra xwe: <Xulam ne di ser axayê xwe re ye.> Eger wan tengahî dabe min, wê tengahiyê bidin we jî. Eger wan gotina min girtibe, wê gotina we jî bigirin. ²¹Lê van hemû tiştan wê ji ber navê min bi we bikin, çimkî ew, wî yê ku ez şandime nas nakin.

²²«Eger ez nehatama û min ji wan re negota, gunehên wan wê tunebûya. Lê niha ji bo guneh hêceta* wan tune. ²³Yê ku ji min nefret dike, ji Bavê min jî nefret dike. ²⁴Karên ku tu kesî nekirine, eger min di nav wan de nekiribana, wê gunehên wan tunebûya. Lê niha wan dît û dîsa hem ji min hem jî ji Bavê min nefret kirin. ²⁵Lê belê ev yek çêbû, da ev gotina ku di Şerîeta wan de hatiye nivîsîn, bê cih:

«Wan bê sedem ji min nefret kir.»¹

²⁶«Çaxê Alîkarê ku ezê ji ba Bav ji we re bişînim, ew Ruhê Rastiyê yê ku ji ba Bav derdikeve bê, ewê ji bo min şahidiyê bike. ²⁷Hûn jî, hûnê şahidiyê bikin, çimkî ji destpêkê ve hûn bi min re bûne.

16 «Min ev tişt ji we re gotin, da ku hûn neterpilin*. ²Ewê we ji kinîştan bavêjin derve. Erê wextekî wusa tê, her kesê ku we bi-kuje wê guman bike ku xizmetê ji Xwedê re dike. ³Wê van bikin, çimkî wan ne Bav nas kir û ne jî ez. ⁴Lê belê min ev tişt ji we re gotin, da ku çaxê wextê wan bê, hûn bînin bîra xwe ku min ev ji we re gotine.

Li ser Ruhê Pîroz

«Min ev di destpêkê de ji we re negotin, çimkî ez bi we re bûm. ⁵Lê niha ez diçim ba yê ku ez şandime. Û ji nav we tu kes ji min napirse: <Tu

¹ 15:25 Ji: Zebûr 35:19; 69:4

bi ku derê ve diçî?)⁶ Îcar ji ber ku min ev tişt ji we re gotin, dilê we bi xemgînî tije bûye. ⁷Lê belê ez rastiyê ji we re dibêjim: Çûyîna min ji bo we çêtir e. Eger ez neçim, Alîkar ji we re nayê. Lê eger ez herim, ezê wî ji we re bişînim. ⁸Dema ku ew bê, ewê derbarê guneh, rastî û dîwanê* de bala dinyayê bikişîne ser sûcên wê. ⁹Li ser guneh, çimkî ew baweriyê bi min naynin. ¹⁰Li ser rastiyê, çimkî ez diçim ba Bav û êdî hûn min nabînin. ¹¹Li ser dîwanê, çimkî serokê vê dinyayê sûcdar hatiye derxistin.

¹²«Hê gelek tiştên ku ez ji we re bêjim hene, lê niha hûn nikarin wan ragirin. ¹³Lê dema ku ew Ruhê Rastiyê bê, ewê we ber bi hemû rastiyê ve bibe. Çimkî ew ji ber xwe napeyive, lê tiştên ku bibihîze wê bêje û tiştên ku wê bibin, wê bi we bide zanîn. ¹⁴Ewê min bi rûmet bike, çimkî ewê ji yê min bistîne û bi we bide zanîn. ¹⁵Her çiyê Bav hebe, yê min e. Ji ber vê yekê min got ku ewê ji yê min bistîne û bi we bide zanîn.

Xemgînî û Şahî

¹⁶«Piştî demeke kurt, êdî hûn min nabînin. Dîsa piştî demeke kurt hûnê min bibînin.» ¹⁷Ji şagirtên wî hinekan ji hevdû re gotin: «Ev çi ye ku ew ji me re dibêje? «Piştî demeke kurt hûn min nabînin û dîsa piştî demeke kurt hûnê min bibînin.» Û dibêje: «Çimkî ezê herim ba Bav?»¹⁸ Îcar wan digot: «Ev «dema kurt» a ku dibêje çi ye? Em fêmanakin ku ew çi dibêje.»

¹⁹Îsa dizanibû ku ew dixwazin jê bipirsin; li ser vê yekê wî ji wan re got: «Hûn li ser gotina min a «Piştî demeke kurt hûn min nabînin û dîsa piştî demeke kurt hûnê min bibînin» ji hev dipirsin? ²⁰Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, hûnê bigirin û li xwe bixin, lê dinya wê şa bibe. Hûnê xemgîniyê bikişînin, lê xemgîniya we wê bibe şahî. ²¹Dema ku jin zarokê tîne dinyayê, êşê dikişîne. Lê piştî ku zarok anî, bi wê şabûna ku mirovek hatiye dinyayê, êdî ew êşa xwe nayne bîra xwe. ²²Niha hûn ji xemgîn in, lê ezê we dîsa bibînim û dilê we wê bi şahiyê tije bibe. Û tu kes vê şahiya we ji we nastîne. ²³Dema ku ew roj bê, hûn tu tiştî ji min napirsin. Bi rastî, bi rastî ez ji we re dibêjim, hûn bi navê min her çi ji Bav bixwazin, ewê bide we. ²⁴Heta niha we bi navê min tu tişt nexwest. Bixwazin, hûnê bistînin, wusa ku şahiya we tamam bibe.

Ez li hember Dinyayê bi ser Ketim

²⁵«Min ev tişt ji we re bi meselan gotin. Wext tê ku êdî ez bi meselan ji we re nabêjim. Êdî ezê bi eşkereyî ji we re li ser Bav bêjim. ²⁶Wê rojê hûnê bi navê min bixwazin; ez ji we re dibêjim, ne lazim e ku ez ji bo

we ji Bav bixwazim; ²⁷Bav bi xwe ji we hez dike, çimkî hûn ji min hez dikin û bawer dikin ku ez ji ba Xwedê hatime. ²⁸Ez ji ba Bav derketim û hatim dinyayê. Dîsa ez dinyayê dihêlim û diçim ba Bav.»

²⁹Şagirtên wî gotin: «Va ye, niha tu bi eşkereyî dipeyivî û qet bi meselan nabêji. ³⁰Niha em fêm dikin ku tu her tiştî dizanî û hewcedariya te tune ku kesek ji te bipirse. Ji bo vê yekê em bawer dikin ku tu ji ba Xwedê hatiye.»

³¹Îsa ji wan re got: «Niha hûn bawer dikin? ³²Wext tê, erê hatiye jî, wextê ku her yek ji we wê belav bibe, wê here cihê xwe û min bi tenê bihêle. Lê ez ne bi tenê me, çimkî Bav bi min re ye. ³³Min ev tişt ji we re gotin, da ku hûn bi min re di aştiyê* de bin. Hûnê li dinyayê tengahiyê bibînin, lê bi zirav bin! Ez li hember dinyayê bi ser ketim.»

Îsa ji bo Bawermendan Dua Dike

17 Piştî ku Îsa ev tişt gotin, çavên xwe ber bi ezmên ve hildan û got: «Ya Bavo, saet hat! Kurê xwe bi rûmet bike, da ku Kur jî te bi rûmet bike. ²Çimkî te desthilatî li ser hemû mirovan da wî, da ku jiyana herheyî bide hemû kesên ku te dane wî. ³Jiyana herheyî jî ev e: Ku ew te, tu Xwedayê bi tenê rast û Îsa Mesîhê ku te şandiye nas bikim. ⁴Min tu li ser rûyê erdê bi rûmet kirî. Karê ku te spartibû min, min ew pêk anî. ⁵Ya Bavo, beriya ku dinya çêbe ew rûmeta ku li ba te ya min bû, bi wê niha min li ba xwe bi rûmet bike.

⁶«Min navê te ji wan mirovan re eşkere kir ên ku te ji dinyayê dan min. Yên te bûn, te ew dan min û wan peyva te girt. ⁷Ew niha dizanin, her tiştên ku te dane min, jî te ne. ⁸Peyvên ku te dan min, min dan wan û wan jî ew qebûl kirin. Ew bi rastî dizanin ku ez ji te hatime û bawerî anîn ku te ez şandime.

⁹«Ez ji bo wan dua dikim. Ne ji bo dinyayê; ez ji bo yên ku te dane min dua dikim. Çimkî ew ên te ne. ¹⁰Hemû yên ku yên min in, yên te ne; yên te jî yên min in. Û ez bi wan bi rûmet bûme. ¹¹Êdî ez ne li dinyayê me, lê ew li dinyayê ne; niha ez tîm ba te. Ya Bavê Pîroz! Bi navê xwe yê ku te da min, wan biparêze, da ku ew jî wek me bibin yek. ¹²Dema ku ez bi wan re bûm, bi navê te yê ku te dabû min, ez li wan bûm xweyî. Min ew parastin û tu kes jî wan winda nebû, ji bilî kurê helakê, da ku Nivîsara Pîroz bê cih. ¹³Lê niha ez tîm ba te û hê ku ez li dinyayê me, ez van gotinan dibêjim, ji bo ku şabûna min di dilê wan de tamam bibe. ¹⁴Min peyva te gihand wan û dinyayê ji wan nefret kir. Çimkî, çawa ku ez ne ji dinyayê me, ew jî ne ji dinyayê ne. ¹⁵Ez dua dikim, ne ji bo ku tu wan ji dinyayê rakî, lê ji bo ku tu wan ji

Yê Xerab biparêzî. ¹⁶Çawa ku ez ne ji dinyayê me, ew jî ne ji dinyayê ne. ¹⁷Wan bi rastiye pîroz bike û veqetîne; peyva te rastî ye. ¹⁸Wek ku te ez şandim dinyayê, min jî ew şandin dinyayê. ¹⁹Ez jî bo wan xwe dikim veqetandiyê pîroz, da ku ew jî bi rastiye pîroz bibin û veqetin.

²⁰«Ez ne bi tenê ji bo wan, lê ji bo yên ku bi gotina wan baweriyê bi min tînin jî dua dikim, ²¹da ku hemû bibin yek. Ya Bavo, çawa tu bi min re yî û ez bi te re me, bila ew jî bi me re bin, da ku dinya bawer bike ku te ez şandime. ²²Rûmeta ku te da min, min da wan, da ku ew bibin yek, wek ku em yek in: ²³Ez bi wan re, tu jî bi min re, da ku ew bigihîjin yekîtiyeke temam û dinya bizane ku te ez şandime û çawa ku tu ji min hez dikî, tu ji wan jî hez dikî.

²⁴«Ya Bavo, ez dixwazim yên ku te dane min, li cihê ku ez lê me bi min re bin, da ku rûmeta ku te daye min bibînin. Çimkî te beriya damezrandina dinyayê ji min hez kir. ²⁵Ya Bavê dadperwer*! Dinya te nas nake, lê ez te nas dikim. Ev jî dizanin ku te ez şandime. ²⁶Min navê te bi wan da zanîn û ezê hê bidim zanîn, da ku hezkirina te ya ji min, bi wan re jî be û ez bi wan re bim.»

Girtina Îsa

(Metta 26:47-56; Marqos 14:43-50; Lûqa 22:47-53)

18 Piştî ku Îsa ev tişt gotin, bi şagirtên xwe ve derbasî aliyê din ê newala Qidronê bû. Li wê derê baxçeyek hebû. Îsa û şagirtên xwe ketinê. ²Cihûdayê* ku ew da dest jî ev cih dizanibû, çimkî Îsa û şagirtên xwe gelek caran li wir li hev dicivîyan. ³Îcar Cihûda komeke leşker û hin parêzgerên ku Fêrisî û serekên kahînan şandibûn, bi fanos, xetîre û çekan ve bi xwe re anîn û hat wê derê. ⁴Îsa hemû tiştên ku wê bihatana serê wî dizanibû. Îcar derket pêş û ji wan re got: «Hûn li kê digerin?» ⁵Wan lê vegerand û gotin: «Li Îsayê Nisretî!» Îsa ji wan re got: «Ez ew im.»

Cihûdayê ku Îsa da dest jî bi wan re bû. ⁶Gava ku Îsa ji wan re got: «Ez ew im!» ew ber bi paş ve çûn û ketin erdê. ⁷Wî dîsa ji wan pirsî: «Hûn li kê digerin?» Wan got: «Li Îsayê Nisretî.»

⁸Îsa bersîva wan da: «Min ji we re got ku ez ew im; madem hûn li min digerin, bihêlin bila evên ha herin.» ⁹Wî ev got, da ew peyva ku wî gotibû bê cih: «Ji yên ku te dane min, min yek ji wan winda nekir.»

¹⁰Hingê Şimûn-Petrûs şûrê ku pê re bû kişand û daweşand xulamê Serokkahîn û guhê wî yê rastê jêkir. Navê xulam Malxos bû. ¹¹Îsa

ji Petrûs re got: «Şûrê xwe bixe kalan! Ma ez wê kasa tehl a ku Bav daye min venaxwim?»

Li ber Serokkahîn

(*Metta 26:57-58; Marqos 14:53-54; Lûqa 22:54*)

¹²Piştî vê yekê koma leşkeran û serdarê wan û parêzgerên Cihûyan Îsa girtin û girêdan. ¹³Pêşî ew birin ba Henanê ku xezûrê Qeyafa bû. Qeyafa Serokkahînê wê salê bû. ¹⁴Ew Qeyafa bû yê ku şîreta «Di oxira gel de mirina yekî ji bo me çêtir e» li serekên Cihûyan kiribû.

Înkarkirina Petrûs

(*Metta 26:69-70; Marqos 14:66-68; Lûqa 22:55-57*)

¹⁵Şimûn-Petrûs û şagirtêkî din li pey Îsa diçûn. Ji ber ku ev şagirt nasê Serokkahîn bû, ew bi Îsa re ket hewşa Serokkahîn. ¹⁶Lê Petrûs li derve, li ber derî rawestabû. Îcar şagirtê ku nasê Serokkahîn bû derket derve û bi dergehanê re peyivî û Petrûs anî hundir. ¹⁷Ew keçika dergehvan ji Petrûs pirsî: «Ma tu jî ne yek ji şagirtên vî mirovî yî?» Petrûs got: «Na, ne ez im.»

¹⁸Di vê navê de xizmetkar û parêzger li ber agirê ku ji komirê vexistibûn, rawestabûn û xwe germ dikirin, çimkî dinya sar bû. Petrûs jî li ba wan rawestabû û xwe germ dikir.

Pirskirina Serokkahîn

(*Metta 26:59-66; Marqos 14:55-64; Lûqa 22:66-71*)

¹⁹Hingê Serokkahîn, Îsa li ser şagirtên wî û hînkirina wî kişand pirsyariyê. ²⁰Îsa bersîv da û got: «Ez bi eşkereyî bi xelkê re peyivîm. Min herdem li kinîştan û li Perestgeha ku hemû Cihû lê dicivyan hîn dikir. Min tu tişt bi dizî negot. ²¹Tu çima min dikişînî pirsyariyê? Ji yên ku ez bihîstîme bipirse, ka min ji wan re çi gotiye; ew dizanin ku min çi gotiye.»

²²Dema ku Îsa weha peyivî, yek ji parêzgerên ku li wê derê disekinîn sîleyek lê xist û got: «Çawa tu bersîva Serokkahîn weha didî?» ²³Îsa lê vegerand û got: «Eger min ne rast gotibe, nerastiya min bêje. Lê eger ez rast dibêjim, tu çima li min dixî?» ²⁴Hingê Henan ew girêdayî şand ba Qeyafayê Serokkahîn.

Petrûs Dîsa Îsa Înkar Dike

(*Metta 26:71-75; Marqos 14:69-72; Lûqa 22:58-62*)

²⁵Di vê navê de Şimûn-Petrûs hê rawestabû, xwe germ dikir. Ji wî pirsîn: «Ma tu jî ne yek ji şagirtên wî yî?» Wî ev înkarkir û got: «Na,

ne ez im.» ²⁶Yek ji xizmetkarên Serokkahîn, mirovê wî yê ku Petrûs guhê wî birrîbû, jê pirsî: «Ma min tu di nav baxçe de bi wî re nedîtî?» ²⁷Petrûs dîsa ev înkâr kir û di wê gavê de dîk bang da.

Li ber Pîlatosê Walî

(*Metta 27:1-2, 11-14; Marqos 15:1-5; Lûqa 23:1-5*)

²⁸Îcar Îsa ji ba Qeyafa birin qesra walî. Serê sibê zû bû û Cihû neketin qesrê, da ku adetên paqijiyê yên dinî xera nekin û bikarin xwarina Cejna* Derbasbûnê bixwin. ²⁹Loma Pîlatos derket derve, hat ba wan û pirsî: «Hûn vî mirovî bi çi sûcdar dikin?»

³⁰Wan bersîva wî da û got: «Eger ev ne mirovekî xerabkar bûya, me ew teslîmî te nedikir.» ³¹Pîlatos ji wan re got: «Hûn bi xwe wî bibin û li gor Şerîeta xwe dîwana wî bikin.» Cihûyan lê vegerand û gotin: «Destûra me tune ku em tu kesî bikuji.» ³²Ev çêbû, da ku gotina Îsa ku pê îşaret kiribû, ka ewê bi mirineke çawa bimire, bê cih.

³³Hingê Pîlatos dîsa ket qesra walî, gazî Îsa kir û jê pirsî: «Ma tu Padîşahê Cihûyan î?» ³⁴Îsa lê vegerand û got: «Tu vê ji ber xwe dibêjî an hinekên din ev yek li ser min ji te re gotine?»

³⁵Pîlatos got: «Ma ez Cihû me? Miletê te bi xwe û serekên kahînan tu dayî destê min. Te çi kiriye?» ³⁶Îsa bersîv da û got: «Padîşahiya min ne ji vê dinyayê ye; eger padîşahiya min ji vê dinyayê bûya, ji bo ku ez nekevim destê Cihûyan, xizmetkarên min wê li ber xwe bidana. Lê padîşahiya min ne ji vê dinyayê ye.»

³⁷Pîlatos jî jê re got: «Nexwe tu padîşah î?» Îsa bersîv da û got: «Tu ji bo min dibêjî ku ez padîşah im. Ez ji bo vê yekê ji dayik bûme û ji bo vê yekê hatime dinyayê, da ku ez ji rastiyê re şahidiyê bikim. Her kesê ku ji aliyê rastiyê be, guhê xwe dide dengê min.»

³⁸Pîlatos jê pirsî: «Ma rastî çi ye?»

Îsa Cezayê Mirinê Distîne

(*Metta 27:15-31; Marqos 15:6-20; Lûqa 23:13-25*)

Piştî vê pirsê, Pîlatos dîsa çû derve ba Cihûyan û ji wan re got: «Ez tu sedemê sûcdarkirina wî nabînim. ³⁹Lê adeta we ye ku ez di Cejna Derbasbûnê de yekî girtî ji bo we berdîm. Ma hûn dixwazin ku ez ji bo we padîşahê Cihûyan berdîm?»

⁴⁰Li ser vê yekê wan bi qîrîn got: «Ne vî mirovî, lê Barabas berde!» Barabas jî serhildêrek bû.

19 Hingê Pîlatos Îsa girt û da ber qamçıyan. ²Leşkeran jî ji stiriyan tacek honandin û dan serê wî û xiftanekî binefşî lê kirin. ³Îcar dihatin pêş wî û digotin: «Bijî padîşahê Cihûyan!» Û sîle li wî dixistin.

⁴Pîlatos dîsa derket derve û ji wan re got: «Va ye, niha ez wî tînim derve ba we, da ku hûn bizanin ku min tu sedemê sûcdarkirina wî neditiye.» ⁵Li ser vê yekê Îsa bi taca serê xwe ya jî stiriyan çêkirî û bi xiftanê binefşî yê li xwe kirî ve derket derve. Pîlatos ji wan re got: «Va ye, ew mirov!»

⁶Dema ku serekên kahînan û parêzgeran ew dît, qîriyan û gotin: «Wî li xaçê bixe, wî li xaçê bixe!» Pîlatos ji wan re got: «Hûn bi xwe wî bibin li xaçê bixin. Ez bi xwe tu sedemê sûckirina wî nabînim.»

⁷Cihûyan bersîva wî da û gotin: «Şerîeta me heye û li gor Şerîetê divê ew bimire. Çimkî wî xwe kiriye Kurê Xwedê.»

⁸Dema ku Pîlatos ev gotin bihîst, ew hê bêtir tirsîya. ⁹Ew dîsa çû hundirê qesra walî û ji Îsa re got: «Tu ji ku derê yî?» Lê Îsa bersîva wî neda. ¹⁰Pîlatos jî jê re got: «Ma tu bi min re napeyivî? Ma tu nizanî ku desthilatiya min heye ku ez te berdim û desthilatiya min heye ku ez te li xaçê jî bixim?»

¹¹Îsa lê vegerand û got: «Eger jî jor ji te re nehata dayîn, tu desthilatiya te wê li ser min tunebûya. Ji ber vê yekê gunehê wî yê ku ez dame destê te mezintir e.»

¹²Hingê Pîlatos dixebitî ku Îsa berde, lê Cihû qîriyan û gotin: «Eger tu vî mirovî berdî, tu ne dostê Qeyser î! Her kesê ku xwe bike padîşah, li hember Qeyser serî hildaye!»

¹³Dema ku Pîlatos ev gotinên ha bihîstin, Îsa anî derve. Ew bi xwe jî li ser kursiyê dîwanê rûnişt, ku li cihê «Reqfa Kevir» bû – bi Îbranî* jê re «Gabata» digotin. ¹⁴Roja* Amadekirinê ya Cejna Derbasbûnê bû. Saet li dora diwanzdehan bû, nîvro bû. Pîlatos ji Cihûyan re got: «Va ye, padîşahê we!»

¹⁵Lê ew qîriyan: «Bila ji me dûr be, bila ji me dûr be! Wî li xaçê bixe!» Pîlatos ji wan re got: «Ma ez padîşahê we li xaçê bixim?» Serekên kahînan bersîva wî dan: «Ji Qeyser pê ve, padîşahê me tune.»

¹⁶Hingê wî Îsa teslîmî wan kir, da ku li xaçê bixin.

Îsa li Xaçê Tê Xistin

(Metta 27:32-44; Marqos 15:21-32; Lûqa 23:26-43)

Li ser vê yekê wan Îsa bir. ¹⁷Îsa bi xwe xaça xwe hilgirt û derket û cihê ku jê re «Cihê Qoqê Serî» – bi Îbranî «Golgota» – digotin. ¹⁸Li wê

derê wan ew bi du kesên din re li xaçê xistin. Her yek li kêlekekê, Îsa di navbera wan de bû. ¹⁹Pîlatos depikek nivîsî û bi xaçê ve danî. Tiştê nivîsî ev bû: «ÎSAYÊ NISRETÎ, PADÎŞAHÊ CIHÛYAN.» ²⁰Gelek Cihûyan ev nivîsdek xwend, çimkî cihê ku Îsa li xaçê xistibûn nêzikî bajêr bû û ew bi Îbrani*, Latîni û Yewnanî hatibû nivîsîn. ²¹Lê serekên kahînen Cihûyan ji Pîlatos re gotin: «Nenivîse <Padîşahê Cihûyan>! Binivîse ku <Vî mirovî got: Ez Padîşahê Cihûyan im.>» ²²Pîlatos bersîv da: «Min çi nivîsîbe, min nivîsiye.»

²³Piştî ku leşkeran Îsa li xaçê xistin, wan cilên wî hildan, kirin çar par, da ku ji her yekî re parek bikeve. Kirasê wî ji hildan. Kiras ji serî heta binî honandî û bêdirûtin bû. ²⁴Îcar ji hevdû re gotin: «Werin em vî nedirînin, em pişkê bavêjin, ka wê ji kê re bikeve.» Ev çêbû, da ku ew nivîsar bê cih:

«Cilên min di nav xwe de leva* kirin,

Û ji bo xiftanê min pişk avêtin.»^j

Hingê leşkeran tam evên ha kirin.

²⁵Li ber xaça Îsa diya wî, xaltiya wî, Meryema jina Klopas û Meryema* Mejdelanî rawestabûn. ²⁶Dema Îsa dît ku diya wî û şagirtê wî yê ku wî jê hez dikir li wê derê disekinîn, wî ji diya xwe re got: «Sitiyê! Va ye kurê tel!» ²⁷Di pey de wî ji şagirtê xwe re got: «Va ye diya tel!» Ji hingê û pê ve vî şagirtî ew bir mala xwe.

Mirina Îsa

(*Metta 27:45-56; Marqos 15:33-41; Lûqa 23:44-49*)

²⁸Piştî vê yekê êdî Îsa dizanibû ku her tişt pêk hat. Ji bo ku Nivîsara Pîroz bê cih, wî got: «Ez tî me.» ²⁹Firaxek ji sihikê tijekirî li wê derê bû. Avgirek* li nav sihikê xistî bi serê darikê gûrizê* ve danîn û dirêjî devê wî kirin. ³⁰Gava ku Îsa sihik vexwar, wî got: «Temam bû», serê xwe xwar kir û ruhê xwe da.

Gotina Pêxember Tê Cih

³¹Ji ber ku roja* Amadekirinê bû û diviya roja Şemiyê cesed li ser xaçê nemînin – çimkî ew Şemî rojeke gelek girîng bû – serekên Cihûyan ji Pîlatos daxwaza şikandina teşkên ên xaçkirî kirin, da ku ew bên rakirin. ³²Îcar leşker hatin; pêşî teşkên yekî û di pey de teşkên ê din ên ku bi wî re hatibûn xaçkirin, şikandin. ³³Lê gava ku ew hatin ba Îsa û dîtin ku ew ji xwe miriye, wan teşkên wî neşikandin. ³⁴Lê dîsa

^j **19:24** Ji: Zebûr 22:18

jî ji leşkeran yekî newqa wî bi rimê qul kir û di cih de av û xwîn herikî.
³⁵– Yê ku ev dît şahidî kir, da ku hûn jî bawer bikin. Şahidiya wî rast e û ew dizane ku ew rastiyê dibêje. – ³⁶Ev çêbû, da ku ew nivîsar bê cih:

«Tu hestiyê wî nayê şikandin.»^k

³⁷Û dîsa nivîsareke din weha dibêje:

«Ewê li wî yê ku bedena wî qul kirine binêrin.»^l

Veşartina Îsa

(*Metta 27:57-61; Marqos 15:42-47; Lûqa 23:50-56*)

³⁸Piştî vê yekê, Ûsivê ji Arîmetyayê yê ku şagirtê Îsa bû û ji tirsra serekên Cihûyan xwe aşkere nekiribû, daxwaza rakirina cesedê Îsa ji Pîlatos kir û Pîlatos destûr dayê. Îcar Ûsiv hat û cesedê Îsa rakir. ³⁹Nîkodêmos jî hat, yê ku cara pêşî bi şev hatibû ba Îsa; wî nêzikî sed lîtrên* Romayî ji mur* û dara* ûdê tevlihevkirî anî. ⁴⁰Wan cesedê Îsa hilanî, li gor adetên Cihûyan ên veşartina miriyan, giyayên bîhnxweş lê dan û bi cawên keten ew pêçan. ⁴¹Li cihê ku Îsa lê hatibû xaçkirin baxçeyek hebû û di nav baxçe de jî goreke nû hebû ku hê tu kes lê nehatibû veşartin. ⁴²Ji ber ku roja* Amadekirinê ya Cihûyan bû û gor jî nêzik bû, Îsa li wê derê dirêj kirin.

Gora Vala

(*Metta 28:1-10; Marqos 16:1-8; Lûqa 24:1-12*)

20 Roja pêşî ya heftiyê, serê sibê zû, hê ku tarî bû Meryema* Mejdelanî hat ser gorê. Wê dît ku kevir ji ber derê gorê hatiye rakirin, ²bi bez çû ba Şimûn-Petrûs û şagirtê din ê ku Îsa jê hez dikir û ji wan re got: «Xudan ji gorê derxistine û em nizanin ku ew danîne ku derê.»

³Li ser vê yekê Petrûs û şagirtê din derketin derve û bi aliyê gorê ve hatin. ⁴Herdu jî bi hev re dibezîn, lê şagirtê din ji Petrûs zûtir bezî û ew pêşî gihîşt ser gorê. ⁵Dema wî xwe xwar kir û nêrî, dît ku cawên keten raxistî ne. Lê ew neket hundir. ⁶Hingê Şimûn-Petrûs jî li pey wî hat; ket hundirê gorê, cawên keten ên raxistî ⁷û destmala ku li serê Îsa hatibû pêçandin, dîtin. Destmal ne li ba cawên keten bû, lê pêçayî û ji wan veqetayî bû. ⁸Hingê şagirtê din ê ku pêşî gihîştibû ser gorê ket hundir. Wî dît û bawer kir. ⁹– Wan hê ji Nivîsara Pîroz fêm nedikir ku diviya Îsa ji nav miriyan rabe. – ¹⁰Piştî vê yekê şagirt vegeriyan cihên xwe.

^k **19:36** Ji: Derketin 12:46; Hejmartin 9:12; Zebûr 34:20

^l **19:37** Ji: Zekerya 12:10

Îsa Xwe Nîşanî Meryema Mejdelanî Dide

(Marqos 16:9-11)

¹¹Lê Meryem li derve, li ber gorê sekinîbû û digiriya. Wê bi girîn xwe xwar kir û li hundirê gorê nêrî, ¹²dît ku du milyaketên cilspî, li cihê ku cesedê Îsa lê hatibû dirêjkirin rûniştine, yek li cihê serê wî û yê din li cihê lingên wî. ¹³Milyaketan ji wê re got: «Ya sityê! Tu çima digirî?» Meryemê ji wan re got: «Xudanê min rakirine û ez nizanîm ew danîne ku derê.»

¹⁴Gava wê weha got, li pişt xwe zivirî û dît ku Îsa li wê derê rawestayê. Lê wê nizanibû ku ew Îsa ye. ¹⁵Îsa ji wê re got: «Ya sityê, tu çima digirî? Tu li kê digerî?» Meryemê jî guman kir ku ew baxçevan e; wê ji wî re got: «Ezxadim, eger te ew rakiribe, ji min re bêje, te ew daniye ku derê, da ku ez wî ji wê derê rakim.» ¹⁶Îsa ji wê re got: «Meryem!» Meryem li wî zivirî û bi Îbranî got: «Rabbonî!» ku bi mana «Mamoste!» ye.

¹⁷Îsa ji wê re got: «Destê xwe li min nede, çimkî hê ez derneketime ba Bav. Lê here ba birayên min û ji wan re bêje: «Ez derdikevim ba Bavê xwe û Bavê we, ba Xwedayê xwe û ba Xwedayê we.»» ¹⁸Meryema* Mejdelanî çû ba şagirtan û ji wan re got: «Min Xudan dît» û tiştên ku wî ji wê re gotibû ji wan re got.

Îsa Xwe Nîşanî Şagirtên Xwe Dide

(Metta 28:16-20; Marqos 16:14-18; Lûqa 24:36-49)

¹⁹Wê êvara roja pêşî ya heftiyê, gava şagirt ji tirsê Cihûyan di pişt deriyên girtî de civiyabûn, Îsa hat, di nav wan de sekinî û ji wan re got: «Silamet li ser we be.» ²⁰Ev tişt got, destên xwe û newqa xwe nîşanî wan da. Gava ku şagirtan Xudan dît, pîrr şa bûn. ²¹Îsa dîsa ji wan re got: «Silamet li ser we be. Wek ku Bav ez şandim, ez jî we dişînim.» ²²Piştî ku weha peyivî pif kir wan û ji wan re got: «Ruhê* Pîroz bistînin. ²³Hûn li gunehên kê bibihûrin, ew lêbihûrtî ne. Hûn li gunehên kê nebihûrin, li wan nayê bihûrtin.»

Îsa û Tûma

²⁴Tûmayê ku yek ji diwanzdehan bû û jê re Cêwî digotin, gava ku Îsa hat, ne bi wan re bû. ²⁵Şagirtên din ji wî re gotin: «Me Xudan* dît.» Lê Tûma ji wan re got: «Heta ku ez di destên wî de cihê bizmaran nebînim, tiliya xwe li cihê bizmaran nedim û destê xwe daneynim ser newqa wî, ez qet bawer nakim.»

²⁶Piştî heşt rojan, şagirtên Îsa dîsa li malekê bûn û Tûma jî bi wan re bû. Derî girtî bûn, lê Îsa hat, di nav wan de sekinî û got: «Silamet li ser we be.» ²⁷Di pey de ji Tûma re got: «Tiliya xwe bîne vir û li destên min binêre. Destê xwe jî dirêj bike û deyne ser newqa min. Êdî bêbaweriyê neke, lê belê bi bawerî be!»

²⁸Tûma lê vegerand û got: «Xudanê* min û Xwedayê min!» ²⁹Îsa ji wî re got: «Ji ber ku te ez dîtîm tu bawer dikî? Xwezî bi wan ên ku nebînin, lê dîsa bawer dikin!»

Armanca Vê Kitêbê

³⁰Erê, Îsa li ber şagirtên xwe hê gelek nîşanên din jî çêkirin ku ew di vê kitêbê* de nehatine nivîsîn. ³¹Lê ev hatine nivîsîn, da ku hûn bawer bikin ku Îsa Mesîh e, Kurê Xwedê ye û bi vê baweriyê jiyana we bi navê wî hebe.

Îsa û Girtina Masiyan

21 Piştî van bûyeran, Îsa dîsa xwe li perê Gola Teberiyayê nîşanî şagirtên xwe da. Ev bi vî awayî çêbû: ²Şimûn-Petrûs, Tûmayê ku jê re Cêwî digotin, Natanyêlê ji Qenaya Celîlê, kurên Zebedî û du şagirtên Îsa yên din bi hev re bûn. ³Şimûn-Petrûs ji wan re got: «Ez diçim ku masiyan bigirim.» Wan jî ji wî re got: «Em jî bi te re tîn.» Derketin derve, li qeyikê siwar bûn, lê wê şevê tu tişt negirtin.

⁴Êdî çaxê bû sibe Îsa li qeraxê golê sekinî, lê şagirtan nizanibûn ku ew Îsa ye. ⁵Îsa ji wan re got: «Zarona, ma pêxwarîna we heye?» Wan lê vegerand û gotin: «Na.» ⁶Îcar Îsa ji wan re got: «Torê bavêjin aliyê rastê yê qeyikê, hûnê bigirin.» Wan jî tor avêt; êdî ji pirrbûna masiyan hêza wan têrê nekir ku torê bikişînin.

⁷Hingê şagirtê ku Îsa jê hez dikir ji Petrûs re got: «Ev Xudan e!» Gava ku Şimûn-Petrûs bihîst ku ew Xudan e, wî kirasê xwe li xwe kir – çimkî wî ew ji xwe kiribû – û xwe avêt golê. ⁸Şagirtên din jî tora tije masî kişandin û bi qeyikê hatin nêzîk. Çimkî ji bejê ne dûr bûn, lê nêzîkî sed metreyan dûr bûn.

Îsa bi Şagirtên Xwe re Xwarinê Dixwe

⁹Gava ku ew derketin bejê, dîtin ku li wir agirê jî komirê heye; masî li ser e û nan li ber e. ¹⁰Îsa ji wan re got: «Hinek ji wan masiyên ku we niha girtine bînin.» ¹¹Şimûn-Petrûs ket qeyikê û tora ku bi sed û pêncî û sê masiyên mezin tije bû kişand bejê. Bi ser ku ewqas gelek bûn jî dîsa tor neçiriya.

¹²Îsa ji wan re got: «Werin taştê bixwin.» Ji şagirtan tu kesî newêribû ku jê bipirse: «Tu kî yî?» Çimkî wan dizanibû ku ew Xudan e. ¹³Îsa nêzik bû, nan hilda, dan wan û bi vî awayî masî jî da wan. ¹⁴Piştî rabûna ji nav miriyan, ev cara sisiyan bû ku Îsa xwe nîşanî şagirtan dida.

Îsa û Petrûs

¹⁵Îcar piştî ku wan taştê xwar, Îsa ji Şimûn-Petrûs pirsî: «Ey Şimûnê kurê Yûhenna, ma tu ji van bêtir ji min hez dikî?» Petrûs jê re got: «Erê ya Xudan, tu dizanî ku ez ji te hez dikim.» Îsa ji wî re got: «Bexên min biçêrîne.»

¹⁶Îsa cara diduyan ji wî re got: «Ey Şimûnê kurê Yûhenna, ma tu ji min hez dikî?» Wî jî Îsa re got: «Erê ya Xudan; tu dizanî ku ez ji te hez dikim.» Îsa jê re got: «Şivantiya miyên min bike.»

¹⁷Îsa cara sisiyan ji Petrûs pirsî: «Ey Şimûnê kurê Yûhenna, ma tu ji min hez dikî?» Li ser pirsîna Îsa ya cara sisiyan «Ma tu ji min hez dikî?» kederê Petrûs girt û got: «Ya Xudan, tu her tiştî dizanî; tu dizanî ku ez ji te hez dikim.» Îsa ji wî re got: «Miyên min biçêrîne. ¹⁸Bi rastî, bi rastî ez ji te re dibêjim, gava ku tu xort bûyî, te xwe girêdida û dera ku te dixwest tu diçûyiyê. Lê gava ku tu pîr bibî, tê destên xwe dirêj bikî û yekî din wê pišta te girêbide û te bibe cihê ku tu naxwazî heriyê.» ¹⁹Wî ev got, ji bo nîşan bide ku ewê bi çi cûreyê mirinê Xwedê bi rûmet bike. Piştî vê yekê wî jî Petrûs re got: «Li pey min were.»

Îsa û Şagirtê Hezkirî

²⁰Gava ku Petrûs bi şûn de vegeriya, dît ew şagirtê ku Îsa jê hez dike li pey wan tê. Ev, ew şagirt bû ku di şîva êvarê de pala xwe dabû singê Îsa û gotibû: «Ya Xudan, yê ku wê te bide dest kî ye?» ²¹Dema ku Petrûs ew dît, jî Îsa pirsî: «Ya Xudan, îcar evê bibe çi?»

²²Îsa ji wî re got: «Eger ez bixwazim ew bimîne heta ku ez bêm, te çi ji vê ye? Tu li pey min were!»

²³Loma gotina ku ew şagirt namire, di nav birayan de belav bû. Lê belê Îsa ji bo wî negotibû ku ew namire, lê gotibû: «Eger ez bixwazim ew bimîne heta ku ez bêm, te çi ji vê ye?»

²⁴Yê ku ji van tiştan re şahidiyê dike û ev nivîsîne, ev şagirt e. Em dizanin ku şahidiya wî rast e.

²⁵Hê gelek tiştên din ên ku Îsa kirine hene. Eger ew yek bi yek bihatana nivîsîn, ez dibêjim qey kitêbên ku bihatana nivîsîn wê di dinyayê de bi cih nebûna.

Karên Şandiyân

Pêşgotin

Kitêba «Karên Şandiyân» destpêka civîna bawermendên Mesîh û belavbûna wê ya li gelek cihan tîne zimên. Nivîskarê wê Lûqa ye. Lûqa ev kitêb di sala 63an de li Romayê nivîsî. Ev kitêb nîşan dide ku bawermendên Mesîh bi rêberiya Ruhê Pîroz çawa li Orşelîmê, li Cihûstanê, li Sameryayê û li welatên din, dest bi dayîna Mizgîniyê kirin (1:8). Ji kitêbê jî kifş dibe ku bawermend bi çi zor û çi zehmetî, bi alîkariya Ruhê Pîroz peyv belav kirin. Ev kitêb ji aliyekî ve jî dîroka belavbûna baweriya Mesîhîtiyê ye û dibêje ku bi çi awayî li Filîstînê, di nav Cihûyan de dest pê kir û paşê di nav miletan de belav bû. Di Karên Şandiyân de em li ser bajarên wek bajarê Orşelîmê, Qeyseriyê, Efesê, Korîntê, Atînayê, Romayê û hê li ser gelek derên din rastî agahiyên bi her awayî rast û girîng tînin.

Karên Şandiyân dikare bi vî awayî bê beşkirin:

- 1. Piştî hilkişîna Îsa ya ezmanan belavbûna baweriya Mesîhîtiyê li Orşelîmê (1:1-8:3)*
- 2. Belavbûna baweriya Mesîhîtiyê ya ji Orşelîmê ji Cihûstanê heta Sameryayê, Şamê û der û dora Filîstînê (8:5-11:18)*
- 3. Belavbûna baweriya Mesîhîtiyê ya ji Entakyayê li der û dora Derya Spî, heta bigihîje Romayê (11:19-28:31)*

Di vê kitêbê de divê mirov bala xwe bide gotina «Em»: 16:11-17; 20:5; 21:18 û beşên 27 û 28an. Ji vê gotina «Em», tê fêmkirin ku nivîskar hevalemî Pawlos e û beşdarî gerên Pawlosê Şandî bû û pê re çû Romayê.

Bi kurtî naveroka vê kitêbê bi vî awayî dikare bê beşkirin:

- I. Destpêka civîna bawermendan 1:1-5:42*
- II. Destpêkirina cefa û tengahiyan 6:1-9:31*
- III. Belavkirina Petrûsê Şandî ya Mizgîniyê 9:32-12:24*
- IV. Gera Pawlos a pêşî 13:1-14:28*
- V. Gera Pawlos a diduyan 15:36-18:22*
- VI. Gera Pawlos a sisîyan 18:23-21:16*
- VII. Girtina Pawlos a li Orşelîmê û rêwîtiya wî ya Romayê 21:17-28:31*

Pêşgotin*(Lûqa 24:49)*

1 Têyofilosê hêja, min li ser hemû tiştên ku Îsa* ji destpêkê ve û ²heta roja ku ber bi ezmanan ve hat hilkişandin, kir û hîn kir, di kitêba* pêşî de nivîsî. Berî hilkişandina xwe, wî bi Ruhê* Pîroz emir dan Şandiyên* ku bijartine. ³Piştî ku cefa kişand, wî bi gelek delîlan xwe sax nîşanî Şandiyan da, di nav çil rojan de li wan xuya bû û li ser Padîşahiya* Xwedê peyivî. ⁴Gava ku Îsa bi wan re bû, wî tembîh li şagirtan* kir ku ji Orşelîmê* dernekevin, lê li hêviya soza Bav* bin. Wî got: «We ev soz ji min bihîstiye. ⁵Yûhenna bi avê imad* kir, lê piştî çend rojan hûnê bi Ruhê Pîroz imad bibin.»

Îsa Hildikişe Ezmanan*(Marqos 16:19-20; Lûqa 24:50-53)*

⁶Îcar gava ku ew hatin ba hev, wan ji Îsa pirsî: «Ya Xudan*, ma tê di vê demê de padîşahiye bi şûn de bidî Îsraêl?» ⁷Îsa li wan vegerand û got: «Ev ne karê we ye ku hûn wan wext û demên ku Bav* bi hukumdariya xwe biryar dide, bizanin. ⁸Lê gava ku Ruhê Pîroz bê ser we, hûnê hêzê bistînin û li Orşelîmê*, li tevahiya Cihûstanê*, li Sameryayê* û heta bi kujê dinyayê yê herî dûr bibin şahidên min.» ⁹Çaxê wî ev tişt gotin, hê wan lê dinêrî, ew bi ezmên ve hat hilkişandin û ewrekî ew ji ber çavê wan stand. ¹⁰Gava Îsa diçû û wan zîq li ezmên dinêrî, ji nişkê ve du mirovên cilspî li ba wan rawestan. ¹¹Wan got: «Celîlîno, çima hûn li vir radiwestin û li ezmên dinêrin? Ev Îsayê ku ji nav we ber bi ezmên ve hat hilkişandin, çawa we dît ku ew hilkişiya ezmên, wusa jî wê vegere.»

Di Cihê Cihûda de Matiyos Tê Bijartin

¹²Hingê ew ji dera ku jê re digotin Çiyayê Zeytûnê vegeriyan Orşelîmê. Ev çiya bi qasî kîlometreyekê ji Orşelîmê dûr bû. ¹³Gava ku ew ketin bajêr, çûn oda jorîn a ku lê rûdiniştin. Petrûs*, Yûhenna*, Aqûb*, Endrawîs, Filîpos, Tûma, Bertolomeyos, Metta*, Aqûbê kurê Halfayos, Şimûnê welatparêz û Cihûdayê kurê Aqûb li wir bûn. ¹⁴Van hemûyan hergav bi hev re, tevî hinek jinan, bi Meryema* diya Îsa û birayên wî re, xwe dan duakirinê.

1:1 Lûqa 1:1-4 **1:1-2** Lûqa 1:1-4 **1:4** Lûqa 24:49 **1:5** Lûqa 3:16
1:8 Lûqa 24:47-48 **1:9** Lûqa 25:50-51 **1:13** Lûqa 6:14-16

¹⁵Di wan rojan de Petrûs di nav xwişk û birayan de, ku hejmara wan li dora sed û bîst mirovan bû, rabû û got: ¹⁶«Birano, diviya ew nivîsara ku ji pêşî ve bi Ruhê Pîroz bi devê Dawid* li ser Cihûda* hatibû gotin, bihata cih. ¹⁷Çimkî Cihûda bi ser ku yek ji me hat hesabkirin û di vê xizmetê de pareke wî jî hebû, bû rêberê wan ên ku Îsa girtin. ¹⁸Îcar vî mirovî bi heqê xerabiya xwe erdek kirrî; piştire bi serserkî ket, zik lê qelişî û ûr û roviyên wî derketin derve. ¹⁹Ev yek ji hemûyên ku li Orşelîmê rûdinin re kifş bû, wusa ku bi zimanê wan ji vê zewiyê re «Hakeldama» tê gotin, ku tê mana «zeviya xwînê». ²⁰Çimkî li dereke Kitêba Zebûran ev hatiye nivîsîn:

«Bila mala wî wêran be

Û bila kes tê de rûnene.»^a

û li dereke din jî:

«Bila karê wî yê çavdêriyê yekî din bistîne.»^b

²¹Îcar divê yek ji wan zilamên ku di hemû dema ku Xudan* Îsa di nav me de bihûrandiye de, bi me re bû, bê bijartin. ²²Divê ew ji roja ku Yûhenna* imad kiriye heta roja ku ew ji nav me ber bi ezmên ve hatiye hilkişandin bi me re be, da ku bi me re ji vejîna* wî re şahidiyê bike.»
²³Hingê wan du kes, Ûsivê ku jê re Barsabas digotin û bi navê Yûstos dihat naskirin û Matiyos anîn pêş. ²⁴Wan dua kir û got: «Ya Xudan*, tu bi dilê her kesî dizanî. Nîşanî me bide ka te ji van herduyan kîjan bijart, ²⁵da ku di vê xizmet û şandîtiyê de wî cihî bistîne, ku Cihûda* berdaye, da ku here cihê xwe yê heqkirî.»^c ²⁶Ji bo wan pişk avêtin; pişk li Matiyos ket û ew bi yanzdeh Şandiyar re hat hesabkirin.

Hatina Ruhê Pîroz

2 Gava ku Roja* Pentîkostê hat, ew hemû bi hev re li derekê civiyabûn. ²Û ji nişkê ve ji ezmên dengê wek rabûna bayekî xurt hat û ew mala ku ew lê rûdiniştin tije kir. ³Zimanên wek pêlên agir di nav wan de xuya bûn û li ser her yekî ji wan danîn. ⁴Hemû bi Ruhê Pîroz tije bûn û bi gotina ku Ruhê Pîroz dabû wan, dest pê kirin bi zimanên din peyivîn.

⁵Hingê li Orşelîmê, Cihûyên xwedêtirs ji hemû milletên ser rûyê erdê hebûn. ⁶Li ser vî dengî elaleteke* mezin civiya û tevlîhev bû, çimkî

2:4 Zimanên din: Carna şagirtên Îsa bi saya Ruhê Pîroz dikarin bi zimanên ku pê nizanin û hîn nebûn bipeyivin.

1:18-19 Metta 27:3-8 ^a 1:20 Ji: Zebûr 69:25 ^b 1:20 Ji: Zebûr 109:8

1:22 Lûqa 3:21; 24:51

2:1 Qanûna Kahîntiyê 23:15-21; Dubarekirina Şerîetê 16:9-11

her kesî dibihîst ku bi zimanê wî dipeyivin. ⁷Matbûyî û şaşmayî pirsîn: «Ma ev hemû yên ku dipeyivin ne ji Celfîlê* ne? ⁸Ma çawa çêdibe ku her yek ji me zimanê xwe yê dê dibihîze? ⁹Di nav me de Partî, Mêdî û Elamî hene. Ji Mezopotamyayê, Cihûstan*, Kepedokya, Pontos û Asyayê*, ¹⁰ji Firîgya û Pamfilyayê, ji Misrê û ji herêma Kûrenê ya Lîbyayê, mêvanên ku ji Romayê hatine, ¹¹Cihû û Xwedêperestên ji miletên din, Girîtî û Ereb hene. Em dibihîzin ku ev bi zimanên me li ser karên Xwedê yên mezin dibêjin.» ¹²Hemû şaş û heyirî man û ji hev pirsîn: «Ma ev çi ye?» ¹³Lê hinekên din jî tinazên xwe dikirin û digotin: «Ev bi şeraba nû serxweş bûne.»

Peyivîna Petrûs

¹⁴Lê Petrûs bi yanzdehan ve rabû, dengê xwe bilind kir û ji wan re got: «Gelî Cihûyan û hûn hemû yên ku li Orşelîmê ne! Guh bidin peyvên* min, vê yekê qenc bizanin. ¹⁵Wek ku hûn difikirin, ev ne serxweş in. Çimkî niha saet nehê sibê ye. ¹⁶Lê ev ew e ku bi devê Yoêl pêxember* hatiye gotin:

¹⁷«Di rojên dawîn de, Xwedê dibêje:

Ezê ji Ruhê xwe bi ser hemû mirovan de birijînim.

Kur û keçên we wê pêxemberîtiyê bikin

Û xortên we wê dîtiniyan*, kal û pîrên we wê xewnan bibînin.

¹⁸Di wan rojan de, ezê ji Ruhê xwe

Birijînim ser xulam û cêriyên xwe

Û ewê pêxemberîtiyê bikin.

¹⁹Û ezê li jor, li ezmên, tiştên ecêb nîşan bidim

Û li jêr jî, li ser rûyê erdê, nîşanan xuya bikim:

Xwîn û agir, mij û dûman.

²⁰Berî hatina Roja Xudan* ya mezin û navdar,

Roj wê tarî bibe û heyv wê rengê xwînê bistîne.

²¹Hingê, her kî ku gazî navê Xudan bike, wê xilas bibe.»^c

²²«Gelî Îsraêliyan, guhdariya van gotinan bikin: Îsayê Nisretî, ji aliyê Xwedê ve ji we re bi kerametên, bi karên mezin û nîşanan hat erê kirin. Hûn bi xwe bi karên ku Xwedê bi destê wî, di nav me de kirine dizanin. ²³Li gor armanc û pêşzanîna Xwedê ew ji aliyê we ve hat girtin û we ew bi destê yên ku Şerîetê* nas nakin li xaçê xist û kuşt. ²⁴Lê Xwedê ew vejand û êşên mirinê rakirin, çimkî îmkan

2:9 Asya: Di wê demê ji bo ew der ku îro kêm û zêde Tirkîye ye dihat gotin.

° 2:17-21 Ji: Yoêl 2:28-32 **2:23** Lûqa 23:33

nebû ku ew ji aliye mirinê ve girtî bima. ²⁵Dawid* jî li ser wî weha dibêje:

«Min Xudan hergav li pêşiya xwe dît,

Ew li milê min ê rastê ye, da ku ez veneleqim.

²⁶ Ji ber vê yekê dilê min geş û zimanê min gelekî şa bû.

Bedena min jî wê bi hêviyê bijî.

²⁷ Çimkî tu canê min li diyarê* miriyan nahêlî

Û tu nahêlî ku Pîrozê* te rizîbûnê bibîne.

²⁸ Te riyên jiyânê bi min dan zanîn;

Tê bi dîdara xwe min di nav şahiyê de bihêlî.»^e

²⁹«Birano, divê bi eşkereyî ji we re li ser bavê me Dawid bê gotin ku ew hem mir û hem jî hat veşartin û gora wî jî heta îro li ba me ye. ³⁰Lê ji ber ku ew pêxember bû, wî dizanibû ku Xwedê «jê re sond xwariye ku wê yekî ji dündana* wî li ser textê wî bide rûniştin.»^d ³¹Dawid ev jî pêşî ve dît û li ser vejîna* Mesîh got:

«Ew ne li diyarê miriyan hat hiştin

Û ne jî bedena wî rizîbûn dît.»^e

³²Xwedê ev Îsa ji nav miriyan rakir û em hemû şahidên vê yekê ne.

³³Îcar ew hatiye hilkişandin milê Xwedê yê rastê û ji Bav* soza Ruhê Pîroz stand û çawa ku hûn dibînin û dibihîzin ew rijandiye. ³⁴Erê, Dawid hilnekişiya ezmanan, lê ew bi xwe dibêje:

«Xudan ji Xudanê min re got:

Li milê min ê rastê rûne,

³⁵ Heta ku ez dijaminên te bikim pêgeha lingên te.»^f

³⁶Îcar bila hemû mala Îsraêl qenc bizane ku Xwedê ew Îsayê ku we xaç kir, hem kiriye Xudan û hem Mesîh.»

³⁷Îcar gava ku wan ev bihîst, wek ku tîrek li dilê wan ketibe, ji Petrûs û Şandiyanê din re gotin: «Birano! Ma em çi bikin?» ³⁸Petrûs ji wan re got: «Tobe bikin û ji bo ku li gunehên we bê bihûrtin bila her yek ji we bi navê Îsa Mesîh imad* bibe û hûnê diyariya Ruhê Pîroz bistînin. ³⁹Çimkî ev soz ji bo we, ji bo zarokên we û ji bo hemûyên ku dûr in; ji bo her kesî ye ku Xudan Xwedayê me gazî wî dike.» ⁴⁰Wî hê bi gelek peyvên* din şahidî kir, ew şidandin û got: «Xwe ji vî nifşê* jirêderketî xilas bikin.» ⁴¹Îcar yên ku peyvên wî qebûl kirin imad bûn û wê rojê li dora sê hezar mirovî beşdarî wan bûn. ⁴²Wan herdem xwe da hîndariya Şandiyan, hevpariya ruhanî, şikandina nên û duakirinê.

2:24 Lûqa 24:5 ^e 2:25-28 Ji: Zebûr 16:8-11 ^d 2:30 Ji: Zebûr 132:11

^e 2:31 Ji: Zebûr 16:10 ^f 2:34-35 Ji: Zebûr 110:1

Yekîtiya Bawermendan

⁴³Tirs ket dilê her kesî. Û gelek karên mezin û nîşan bi destê Şandiyar dihatin kirin. ⁴⁴Hemû bawermend bi hev re bûn û her tiştê wan hevpar bû. ⁴⁵Mal û milkên xwe difirotin û bi perên wan li gor hewcedariya her kesî leva* dikirin. ⁴⁶Her roj bi hev re di Perestgehê* de diciviyar, li malên xwe nan dişikandin, bi şahî û bi dilekî xwerû xwarin dixwarin. ⁴⁷Pesnê Xwedê didan û di nav hemû xelkê de qedrê wan dihat girtin. Û Xudan jî roj bi roj hejmara yên xilasbûyî zêdetir dikir.

Petrûs Parsekekî Şeht Qenc Dike

3 Rojekê piştî nîvro saet di sisiyan de, çaxê duakirinê, Petrûs û Yûhenna hildikişiyar Perestgehê*. ²Zilamekî ku ji zikmakî sheht* bû dianîn û ew her roj li ber dergehê Perestgehê yê ku jê re Bedew digotin, datanîn, da ku ji wan ên ku dikevin Perestgehê parsê bike. ³Gava ku wî dît Petrûs û Yûhenna dikin bikevin Perestgehê, wî ji wan xwest ku xêrekî bi wî bikin. ⁴Petrûs jî bi Yûhenna re bi baldarî li wî nêrî û got: «Li me binêre.» ⁵Bi hêviya ku ewê tiştêkî bidinê, çavê wî li wan bû. ⁶Lê Petrûs got: «Ne zêrê min û ne jî zîvê min heye; lê tiştê ku bi min re heye, ezê bidim te. Bi navê Îsa Mesîhê Nisretî rêve here.» ⁷Û bi destê wî yê rastê girt û rakir ser lingan; di cih de piyên wî û gûzikên wî sipîsax bûn. ⁸Xwe hilavêt, li ser lingan rawesta û dest pê kir rêve çû. Ew bi wan re ket Perestgehê, rêve diçû, xwe hildavêt û pesnê Xwedê dida. ⁹Hemû xelkê dît ku ew rêve diçe û pesnê Xwedê dide. ¹⁰Û gava wan ew nas kir û dîtin ku ew ew e, ku li ber dergehê Perestgehê yê bi navê Bedew rûdinişt ku parsê bike, ew bi tiştê ku bi wî hatibû, heyirî û mat man.

Petrûs di Eywana Silêman de Dipeyive

¹¹Hê ku wî xwe bi Petrûs û Yûhenna digirt, hemû xelk bi hev re ecêbmayî bezîn ba wan, wê eywana ku jê re Eywana Silêman digotin. ¹²Gava Petrûs ev yek dît, ji xelkê re got: «Gelî Îsraêliyan, hûn çima li vê yekê şaş dimînin, an hûn çima bi baldarî li me dinêrin? Hûn dibêjin qey me bi hêz an bi dîndariya xwe kiriye ku ew rêve here? ¹³«Xwedayê Birahîm*, Xwedayê Îshaq* û Xwedayê Aqûb*, Xwedayê bav û kalên me» , Xizmetkarê xwe Îsa bi rûmet kir. We ew da dest û

* 3:13 Ji: Derketin 3:6, 15

li ber Pîlatos înkâr kir, bi ser ku wî biryar dabû ku Îsa berde. ¹⁴Lê we Yê Pîroz û Rast înkâr kir û we xwest ku mêrkujek ji we re bê berdan. ¹⁵We Serokê Jiyane kuşt, lê Xwedê ew ji nav miriyan rakir. Em şahîden vê yekê ne. ¹⁶Navê Îsa ev mirovê ku hûn dibînin û nas dikin, sipîsax kir. Wî bawerî* bi navê Îsa anî û bi saya Îsa, wê baweriyê li ber çavê we hemûyan saxîtiya temam da wî.

¹⁷«Û niha birano, ez dizanim ku we jî wek serekên xwe bi nezanî ev yek kir. ¹⁸Îcar bi vî awayî Xwedê, ev tiştên ku ji pêşî ve bi devê hemû pêxemberan gotibû ku Mesîh wê cefayê bikişîne, anî cih. ¹⁹Loma tobe bikin û li Xwedê bizivirin, da ku gunehên we bên xîşkirin, ²⁰da ku ji ba Xudan wextên nûvejeniyê bên û Mesîhê ku ji berê ve ji bo we destnîşan kiriye, yanî Îsa bişîne. ²¹Divê ew li ezmên bimîne, heta ku Xwedê her tiştî nûvejen bike, wek ku wî ji berê ve bi devê pêxemberên xwe yên pîroz gotiye. ²²Mûsa* jî got: «Xudan Xwedayê we wê ji nav birayên we, ji we re pêxemberekî wek min rake. Ew her çi ji we re bêje, divê hûn guhdariya wî bikin. ²³Îcar her kesê ku guhdariya wî pêxemberî neke, wê ji nav gel bê derxistin û helak bibe.»^h ²⁴Û hemû pêxemberan, ji Samûêl* bigire heta yên pey wî, her kî peyivîbe, li ser van rojan gotine. ²⁵Zarokên pêxemberan û wêrisên peymana* ku Xwedê bi bav û kalên we re girêdaye hûn in. Xwedê ji Birahîm re got: «Wê bi dûndana* te, hemû bavikên li ser rûyê erdê bên pîrozkirin.»¹ ²⁶Gava ku Xwedê Xizmetkarê xwe rakir, pêşî wî ew şand ba we, da ku we pîroz bike û her yekî ji we ji xerabiyên wî vegeirîne.»

Petrûs û Yûhenna li ber Civîna Giregiran

4 Hê ku Petrûs û Yûhenna bi xelkê re dipeyivîn, kahîn*, serwerê parêzgerên Perestgehê û Sadûqî* bi ser wan de hatin. ²Ew pîrr hêrs bûn, çimkî şagirtan* gel hîn dikir û li ser vejîna miriyan a ku bi Îsa ye dipeyivîn. ³Wan ew girtin û ji ber ku ji xwe êvar bû, heta dotira rojê ew di girtîgehê de hiştin. ⁴Lê gelekên ku peyv* bihîstin, bawerî* anîn û hejmara wan gihîşt dora pênc hezar kes.

⁵Îcar dotira rojê serwer, rihspî û Şerîetzan* li Orşelîmê civiyan, ⁶Serokkahîn Henan, Qeyafa, Yûhenna, Skender û hemû yên ku ji malbata Serokkahîn dihatin li wir bûn. ⁷Çaxê ku yên girtî li holê dan rawestandî, wan pirsî: «We bi kîjan hêzê an bi çi navî ev kir?»

3:14 Lûqa 23:13-23

^h 3:22-23 Ji: Dubarekirina Şerîetê 18:15-16; 18:19; Qanûna Kahîntiyê 23:29

¹ 3:25 Ji: Destpêkirin 22:18; 26:4

⁸Hingê Petrûs bi Ruhê Pîroz tije, ji wan re got: «Gelî serekên gel û rihspîno! ⁹Eger îro em ji bo qenciya ku bi mirovê nexweş bûye, tèn pirsyarkirin ka ew çawa sax bûye, ¹⁰bila ev ji aliyê we hemûyan û ji aliyê hemû gelê Îsraêl ve bê zanîn ku ev mirov, bi navê Îsa Mesihê Nisretî yê ku we xaç kir û yê ku Xwedê ji nav miriyan rakir, sipîsax li ber we radiweste. ¹¹Ev ew e,

«Ew kevirê ku ji aliyê we hostayan ve kêr hat dîtin,

Bû kevirê serê rikin*»ⁱ

¹²Xilasî bi tu kesî din tune; çimkî di bin ezmên de, di nav mirovan de, navekî din nehatiye dayîn ku em bikarin pê xilas bibin.»

¹³Gava ku wan biziraviya Petrûs û Yûhenna dît û fêm kirin ku ew nexwenda û di halê xwe de ne, şaş man. Wan tê derxist ku ev mirov bi Îsa re mane. ¹⁴Lê wan zilamê qencbûyî bi wan re rawestayî dît û nikaribûn tiştêkî li dijî bêjin. ¹⁵Îcar li wan emir kirin ku ji civîna* giregiran derkevin û dest pê bikin di nav xwe de şewirîn. ¹⁶Wan got: «Em bi van mirovan çî bikin? Çimkî ji hemûyên ku li Orşelîmê rûdinin re eşkere ye ku bi destê van nîşaneke berbiçav hatiye kirin û em nikarin vê înkâr bikin. ¹⁷Lê ji bo ku ev hê bêtir di nav gel de belav nebe, em gef li wan bixwin ku ji niha û pê ve bi navê Îsa ji kesî re tiştêkî nebêjin.»

¹⁸Gazî wan kirin û li wan emir kirin ku êdî bi navê Îsa qet nepeyivin û kesî hîn nekin. ¹⁹Lê Petrûs û Yûhenna bersîva wan dan û gotin: «Ma li ber Xwedê kîjan rast e? Em guhê xwe bidin we, an bidin Xwedê? Hûn bêjin. ²⁰Çimkî em nikarin tiştên ku me dîtine û bihîstine nebêjin.» ²¹Piştî ku dîsa gef li wan xwarin ew berdan. Ji ber xelkê tu rê nedîtin ku wan ceza bikin, çimkî hemûyan ji bo tiştê bûyî pesnê Xwedê dida. ²²Emrê wî mirovê ku bi vê kerametê qenc bûbû, di ser çilî re bû.

Bawermend ji bo Wêrekîyê Dua Dikin

²³Piştî ku ew hatin berdan, çûn ba hevalên xwe û her tiştê ku serekên kahînan* û rihspiyan ji wan re gotibû, ji wan re gotin. ²⁴Gava ku wan ev bihîst, bi hev re dengê xwe bilind kirin û ji Xwedê re gotin: «Ya Xwedayê hukumdar! Yê ku erd û ezman, derya û hemû tiştên di wan de afirandiye, tu yî. ²⁵Te bi Ruhê Pîroz bi devê xizmetkarê xwe bavê me Dawid got:

«Çima millet hêç bûn

Û netew tiştên pûç fikirîn?

²⁶Padîşahên dinyayê bûn yek,

ⁱ 4:11 Ji: Zebûr 118:22 4:24 Nehemya 9:6; Zebûr 146:6

Û serek li hev civiyan

Li hember Xudan û li hember Mesihê wî.»^j

²⁷Çimkî bi rastî li vî bajarî, Hêrodês* û Pontiyos Pîlatos, bi miletan û bi gelê Îsraêl re, li hember xizmetkarê te yê pîroz Îsa, yê ku te meshkirî*, civiyan, ²⁸da ku çi bi destê te û li gor daxwaza te ji berê ve hatibe biryardan, bê cih. ²⁹Û niha ya Xudan, li gefxwarinên wan binêre! Û vê yekê bide xizmetkarên xwe ku peyvya* te tam bi ziravî bêjin. ³⁰Destê xwe dirêj bike, da ku bi navê xizmetkarê te yê pîroz Îsa, nexweş qenc bibin û nîşan û karên mezin çêbin.» ³¹Piştî ku wan dua kir, dera ku lê civiyabûn hejîya, ew hemû bi Ruhê Pîroz tije bûn û peyvya Xwedê bi ziravî digotin.

Danûstandina Bawermendan

³²Dil û ruhê tevahiya koma bawermendan yek bû. Tu kesî ji wan ji bo tiştên xwe nedigot: «Ev ya min e.» Lê her tiştê wan hevpar bû. ³³Şandiyan bi hêzeke mezin şahidiya vejîna Xudan Îsa didan û keremeke mezin li ser wan hemûyan bû. ³⁴Û di nav wan de tu kesê hewcedar tunebû. Çimkî yên ku xweyî xanî an xweyî erd bûn, ew difirotin û wan tiştan çi bigirta dianîn, ³⁵ew li ber lingê Şandiyan datanîn û li gor hewcedariya wan li her kesî dihat belavkirin. ³⁶Bi navê Ûsiv yekî Lêwî* ji Qibrîsê hebû. Şandiyan jê re digot Barnabas, ku bê wergerandin: «Kurê handanê*». ³⁷Zeviyêke vî mirovî hebû, wî ew firot û perên wê anîn li ber lingên Şandiyan danîn.

5 Îcar mirovekî ku navê wî Hananya bû, bi jîna xwe Saferyayê re milkek firotin. ²Haya jîna wî jî jê hebû, ku wî hinek ji peran ji xwe re hilanî û hinek jê anî û li ber lingên Şandiyan danî. ³Petrûs pirsî û got: «Hananya, çima Îblîs* dilê te tije kir ku tu li Ruhê Pîroz derewan bikî û hinekê ji perên zeviyê ji xwe re hilînî? ⁴Çaxê ku ew nefirofî bû, ma ew ne ya te bû? Îcar piştî ku hat firotin, ma ew ne di destê te de bû? Ma çawa çêbû ku te ev yek xist dilê xwe? Te ne li mirovan, lê li Xwedê derew kir.» ⁵Gava ku Hananya ev peyv bihîstin, ket erdê û can da. Û tirseke mezin ket ser wan ên ku ev bihîstin. ⁶Xort rabûn, kefên lê pêçan, ew derxistin derve û veşartin.

⁷Bi qasî piştî sê saetan jîna wî jî ket hundir, haya wê jê tunebû ku çi bûye. ⁸Petrûs ji wê re got: «Ji min re bêje, ma we zevî bi ewqasî firot?» Wê jî got: «Erê, bi ewqasî.» ⁹Lê Petrûs ji wê re got: «Çawa we li hev kir ku hûn Ruhê Xudan biceribînin? Va ye, lingên wan ên ku mêrê te

^j 4:25-26 Ji: Zebûr 2:1-2 4:27 Lûqa 23:1-11

veşartine li ber derî ne, ewê te jî hilînin û bibin derve.»¹⁰ Jinik di cih de li ber lingên Petrûs ket erdê û can da. Gava xort ketin hundir, ew mirî dîtî. Wan ew jî hilgirt û birin derve, li teniştê mêrê wê veşartin.¹¹ Tirseke mezin ket ser tevahiya civîna* bawermendan û ser hemûyên ku ev tişt bihîstin.

Şandî Gelekan Sax Dikin

¹²Gelek nîşan û karên mezin bi destê Şandiyên di nav gel de dihatin kirin. Hemû bi hev re li Eywana Silêman dicivayan.¹³ Lê ji yên din tu kesî nediwêrî ku beşdarî wan bibe, lê heçî xelk bûn, pesnê wan didan.¹⁴ Hê gelek jin û mêrên ku bawerî* bi Xudan anîn, beşdarî wan bûn.¹⁵ Wusa ku xelkê nexweşên xwe derdixistin kuçeyan, ew li ser doşek û şeltan vedizelandin, da ku gava Petrûs derbas bibe, qet nebe siya wî bikeve ser hinekan.¹⁶ Gelek mirov ji bajarên der û dora Orşelîmê jî civayan, nexweş û yên ku ji ruhên nepak cefa dikişandin anîn, ew hemû jî sax bûn.

Li Şandiyên Cefa Tê Kirin

¹⁷Serokkahîn û hemû yên bi wî re ku ji mezheba Sadûqiyên* bûn, bi çavnebariyê tije bûn,¹⁸ Şandî girtin û ew avêtin girtîgeha giştî.¹⁹ Îcar bi şev milyaketekî Xudan deriyên zîndanê li wan vekir, ew derxistin derve û ji wan re got: ²⁰«Herin, li Perestgehê rawestin û hemû peyvên vê jiyânê ji gel re bêjin.»²¹ Çaxê wan ev bihîst, serê sibê zû ketin Perestgehê û dest bi hînkirinê kirin.

Gava Serokkahîn û yên bi wî re hatin, wan gazî civîna* giregiran, yanî hemû komela rihspiyên gelê Îsraêl kir ku bicivin, şandin girtîgehê pey wan, da ku wan bînin.²² Lê gava ku parêzgerên Perestgehê çûn wê derê, wan ew di zîndanê de nedîtî. Hingê vegeyran û gotin: ²³«Me dît ku girtîgehê hişk girtiye û nobedar li ber derî rawestayî ne, lê gava me derî vekir, me kes li hundir nedît.»²⁴ Îcar gava serwerê parêzgerên Perestgehê û serekên kahînan* ev peyv bihîstin, tevlihev bûn, gotin: «Dawiya vê yekê wê çawa bibe?»²⁵ Hingê yek hat û ji wan re got: «Va ye, ew zîlamên ku we xistibûn zîndanê, li Perestgehê radiwestin û xelkê hîn dikin!»²⁶ Li ser vê yekê serwer bi parêzgerên Perestgehê re çû û ew anîn; lê ne bi zorê, çimkî ew ji gel ditirsiyan, digotin: «Wê me bidin ber kevîran.»

²⁷Çaxê wan ew anîn, ew li ber civîna giregiran dan rawestandin. Serokkahîn ji wan pirsî û ²⁸got: «Me hişk li we emir kir ku hûn bi vî navî hîn nekin, lê va ye, we Orşelîm bi hînkirina xwe tije kir û hûn dixwazin

xwîna vî mirovî bixin ser me.» ²⁹Lê Petrûs û Şandiyên din bersîv dan û gotin: «Divê em ji mirovan bêtir bi ya Xwedê bikin. ³⁰Xwedayê bav û kalên me, ew Îsayê ku we bi dar ve daleqand û kuşt, rakir. ³¹Xwedê ew bilind kir milê xwe yê rastê, kir Serok û Xilaskar, da ku ew Îsraêl ji gunehên wan vegerîne û li wan bibihûre. ³²Em şahidên van tiştan in û Ruhê Pîrozê ku Xwedê daye wan ên ku bi ya wî dikin jî, şahid e.»

³³Gava wan ev bihîst, ew gelek hêrs bûn û xwestin ku Şandiyên bikujin. ³⁴Lê yekî Fêrisî* ku navê wî Gamalyêl bû, di civîna giregirana de rabû. Ew mamosteyê Şerîetê bû û siyaneta* wî di nav hemû gel de hebû. Wî emir kir ku Şandiyên ji bo demeke kurt derxin derve ³⁵û hingê ji civînê re got: «Gelî Îsraêliyan, ji bo tiştê ku hûnê bi van mirovan bikin, hay ji xwe hebin. ³⁶Çimkî demekê berî niha, Tewdas serî hilda, wî xwe hesiband ku ew tişteke e, li dora çar sed kesî beşdarî wî bûn; lê ew hat kuştin û hemû yên ku li pey wî diçûn belav bûn û neman. ³⁷Piştî wî, Cihûdayê Celilî di dema hejmartina mirovan de serî hilda û xelk li pey xwe bir. Ew jî helak bû û hemû yên ku li pey wî diçûn belav bûn. ³⁸Îcar, ez ji we re dibêjim: Dev ji van mirovan berdin û wan bihêlin bi serê xwe. Çimkî eger ev niyet û kar ji mirovan be, wê xera bibe, ³⁹lê eger ji Xwedê ye, hûn nikarin vê xera bikin. Nebe ku hûn bibin yên ku li hember Xwedê jî radibin!»

Wan guhê xwe da şîreta Gamalyêl, ⁴⁰gazî Şandiyên kirin û li wan xistin. Piştî li wan emir kirin ku bi navê Îsa nebêjin û ew berdan. ⁴¹Îcar gava ku ew ji ber civîna giregirana derketin, pê şa bûn ku ew ji ber navê Îsa hêjayî bêrûmetkirinê hatin dîtin. ⁴²Û wan dev jê berneda ku her roj li Perestgehê û li malan hîn bikin û Mizgîniyê bidin ku Mesîh, Îsa ye.

Heft Kes ji bo Xizmetê Têne Bijartin

6 Di wan rojan de, gava ku hejmara şagirtan* zêde dibû, ew Cihûyên ku bi zimanê Yewnanî dipeyivîn ji Cihûyên Îbrani* gazin kirin, çimkî di belavkirina xwarina rojane de baş li jinebiyên wan nedihat nêrîn. ²Hingê diwanzdehan hemû şagirt li ser hev civandin û gotin: «Ne qenc e ku em dev ji peyva Xwedê berdin û xizmeta sifreyan bikin. ³Loma birano, hûn di nav xwe de, heft mirovên bi Ruhê Pîroz tije û şehreza bibijêrin û em wan deynin ser vî karî. ⁴Heçî em in, emê xwe bidin duayê û xizmeta peyvê.» ⁵Ev yek li hemû koma bawermendan xweş hat û wan ev mirov

bijartin: Steyfan ê ku mirovekî bi bawerî û bi Ruhê Pîroz tije bû û Filîpos, Prokoros, Nîkanor, Tîmon, Parmênas û Nikolasê ji Entakyayê yê ku hatibû ser baweriya Cihûyan. ⁶Wan ew li ber Şandiyan dan rawestandin, Şandiyan jî dua kir û destên xwe danîn ser wan.

⁷Peyva Xwedê çiqas diçû belav dibû; hejmara şagirtan li Orşelîmê gelek zêde dibû û ji kahînan jî gelek bawerî qebûl dikir.

Steyfan Tê Girtin

⁸Steyfanê ku bi kerem û hêzê tije bû, gelek nîşan û karên mezin di nav gel de dikirin. ⁹Hingê, hinek ji Kinîştâ* ku jê re Kinîştâ Azadiyan* digotin û hin Kûrênî, Skenderyayî û hinekên ku ji Kîlîkya û Asyayê* bûn, rabûn bi Steyfan re devjenî kirin. ¹⁰Lê wan nikaribû li ber wê şehrezayî û wî Ruhê ku Steyfan pê dipeyivî, rawestin. ¹¹Hingê wan serê hinekan tije kirin ku bêjin: «Me bihîst ku vî mirovî çêrî* Mûsa û Xwedê kir.» ¹²Û wan xelk, rihspî û Şerîetzan* rakirin ser piyan û bi ser Steyfan de hatin, ew girtin, anîn ber civîna giregiran. ¹³Şahîdên derewîn derxistin pêş û şahîdan got: «Ev mirov dev jê bernade, li hember vî cihê pîroz û Şerîetê gotinan dibêje. ¹⁴Me bihîst ku wî got: «Ev Îsayê Nisretî wê vê Perestgehê xera bike û wan adetên ku Mûsa dane me biguhere.» ¹⁵Hemû yên ku li civîna giregiran rûdiniştin bi baldarî li wî nêrîn û dîtînan ku rûyê wî wek rûyê milyaketan e.

Parastina Steyfan

7 Hingê Serokkahîn ji wî pirsî û got: «Ma ev tişt rast in?» ²Steyfan got:

«Bav û birano! Guhê xwe bidin min. Hê ku bavê me Birahîm* li Mezopotamyayê bû, beriya ku ew li Heranê rûne, Xwedayê bi rûmet jê re xuya bû ³û got: «Ji welatê xwe û ji ba mirovên xwe derkeve û were wê dera ku ezê nîşanî te bidim.» ^k ⁴Hingê ew ji welatê Kildaniyan derket û li Heranê rûnişt. Piştî ku bavê wî mir, Xwedê ew ji wê derê deranî û anî vî welatê ku niha hûn lê dijîn. ⁵Wî bi qasî cihê lingekî jî, bi mîrasî neda wî; lê bi ser ku hê zarokên wî nebûn jî, soz dayê ku «vî welatî bi milkîtî bide wî û dîndana wî ya ku li pey wî rabe.» ¹ ⁶Û Xwedê ji wî re weha got: «Dîndana te wê li welatekî ku ne yê wan e bi xerîbî rûne, ewê wan bikin kole û çar sed salî li wan zor bikin.» ⁷Û Xwedê got: «Ezê wî miletê ku ewê jê re koletiyê bikin, ceza bikim» û

^k **7:3** Ji: Destpêkirin 12:1 **7:4** Destpêkirin 11:31; 12:4

¹ **7:5** Ji: Destpêkirin 17:8; 48:8

«Piştî van tiştan wê ji wê derê derkevin û li vî cihî biperizin* min.»^m
⁸Û Xwedê peyman* sinetê* da wî. Birahîm bû bavê Îshaq* û di roja heştan de ew sinet kir. Îshaq* bû bavê Aqûb* û Aqûb jî bû bavê diwanzdeh bavikan.

⁹«Bavikan çavnebariya Ûsiv kir û ew firotin Misrê; lê Xwedê bi wî re bû¹⁰ û ew ji hemû tengahiye wî rizgar kir û li ber Firewn, yanî padişahê Misrê kerem û şehrezayî da wî. Firewn jî ew li ser Misrê û li ser hemû mala xwe kir şahne*.¹¹ Hingê li hemû welatê Misrê û li Kenanê* xela rabû, tengahiyeke mezin çêbû û bav û kalên me nikaribûn xwarin peyda bikin. ¹²Îcar gava ku Aqûb bihîst li Misrê genim heye, wî cara pêşî bav û kalên me şandin wê derê. ¹³Di çûyîna cara diduyan de, Ûsiv xwe bi birayên xwe da naskirin û eslê Ûsiv ji Firewn re kifş bû. ¹⁴Îcar Ûsiv şand pey bavê xwe Aqûb û hemû mirovên xwe, da ku bîna ba wî. Hemû bi hev re heftê û pênc nefes bûn. ¹⁵Û Aqûb daket Misrê. Ew û bav û kalên me li wê derê mirin. ¹⁶Wan bi şûn ve anîn Şexemê û di wê gora ku Birahîm bi perên zîv ji kurên Hamorê Şexemî kirrîbû de veşartin.

¹⁷«Îcar çaxê ew dema ku Xwedê ji Birahîm re soz dabû, nêzik bû, gelê me li Misrê pîrr zêde bûbû, ¹⁸heta wê dema ku «padişahêkî nû yê ku nedizani ku Ûsiv kî ye, hat ser Misrê.»ⁿ ¹⁹Wî hîlebazî li nijada me kir, li bav û kalên me zor kir ku ew zarokên xwe bavêjin derve, da ku nejin. ²⁰Di wî wextî de Mûsa çêbû. Ew gelek spehî bû. Sê mehan ew di mala bavê xwe de hat xweyîkirin. ²¹Îcar gava ku ew danîn, keça Firewn ew hilda û ew xweyî kir, ku bibe kurê wê. ²²Mûsa di hemû şehrezayîya Misriyan de hat perwerdekirin, di gotinên xwe û di kirinên xwe de hêzdar bû.

²³«Îcar dema ew bû çil salî, daxwaza dîtina* xwişk û birayên wî yên Îsraêliyan ket dilê wî. ²⁴Gava wî dît ku neheqî li yekî ji wan tê kirin, wî ew parast, yê Misrî kuşt û heyfa yê ku dihat perçiqandin hilanî. ²⁵Wî guman kir ku xwişk û birayên wî, wê fêma bikin ku Xwedê wê bi destê wî xilasiyê bide wan, lê wan fêma nekir. ²⁶Dotira rojê çaxê ew rastî du Îsraêliyan hat, ku ew pev diçûn, wî xwest ku wan li hev bîne û got: «Camêrno, hûn bira ne; hûn çima neheqiyê li hev dikin?»²⁷ Lê mirovê ku neheqî li cîranê xwe dikir, Mûsa dehf da û got: «Kê tu li ser me kiriyî serok û dadger*?»²⁸ Wek ku te duh yê Misrî kuşt, ma

^m **7:6-7** Ji: Destpêkirin 15:13-14; Derketin 3:12 **7:8** Destpêkirin 17:10-14
7:9 Destpêkirin 37:11-28; 39:2, 21 **7:9-10** Destpêkirin 37:1-36; 39:1-41:46
7:11-15 Destpêkirin 41:53-47:31 **7:16** Yêşû 24:32 ⁿ **7:18** Ji: Derketin 1:8
7:19 Derketin 1:10-11, 22 **7:20-22** Derketin 2:1-10

tu dixwazî min jî bikujî?)^o ²⁹Li ser vê peyvê Mûsa reviya û li welatê Midyanê bi xerîbî ma û bû bavê du kuran.

³⁰«Piştî ku çil sal تمام bûn, «li çola nêzîkî Çiyayê Sînayê*, di pêta agirê nav deviyê de milyaketek li wî xuya bû.»^p ³¹Gava Mûsa ev dît, ew li vê dîmenê şaş ma û çaxê nêzîk bû ku binêre, dengê Xudan hat: ³²«Ez Xwedayê bav û kalên te, Xwedayê Birahîm, Aqûb û Îshaq im.»^q ³³Lerizînê Mûsa girt û nediwêrî ku binêre. ³⁴«Îcar Xudan ji wî re got: «Çaroxa di lingê xwe de derîne, çimkî dera ku tu lê radiwestî axa pîroz e. ³⁴Bi rastî min tengahiya gelê min ê ku li Misrê ye dît û min zarîna wan bihîst. Ez daketim ku wan rizgar bikim. De niha were, ezê te bişînim Misrê.»^r

³⁵«Îcar ew, ev Mûsa bû ku wan ew red kir û gotin: «Kê tu li ser me kiriya serek û dadger?»^s ³⁶«Û ev, ew bû ku Xwedê ew bi destê wî milyaketê ku di nav deviyê de li wî xuya bû, bi seroktî û rizgarkarîti şand. ³⁶Wî ew ji wir derxistin. Li Misrê, li Deryaya Sor û çil salan li çolê wî nîşan û karên mezin kirin. ³⁷«Ev, ew Mûsa ye ku ji zaryên* Îsraël re got: «Xwedê wê ji nav birayên we pêxemberekî wek min ji we re rake.»^s ³⁸«Ev, ew e ku di nav gelê li çolê civiyayî de bû; li Çiyayê Sînayê* milyaket bi wî re peyivî û ew bi bav û kalên me re bû. Wî peyvên jîndar standin ku bigihîne me. ³⁹Lê bav û kalên me nexwestin ku bi ya wî bikin. Ew red kirin û di dilê xwe de vejeriyan Misrê⁴⁰ û ji Harûn re gotin: «Ji me re xwedayên ku li pêşiya me herin çêke. Çimkî em nizanin çî bi wî Mûsayê ku em ji diyarê Misrê derxistin hat.»^t ⁴¹«Di wan rojan de golîkek çêkirin, gorî* pêşkêşî wî pûtî kirin û ji bo karê destên xwe şahî çêkirin. ⁴²Lê Xwedê berê xwe ji wan zivirand û hişt ku ew biperizîn* stêrên ezmên; wek ku di Kitêba Pêxemberan de hatiye nivîsîn:

«Hey mala Îsraël,
Ma we çil salan li çolê
Ji min re
Diyarî û gorî pêşkêş kirin?
⁴³We konê Molox*
Û stêra xwedayê we Reyfan,

^o **7:27-28** Ji: Derketin 2:14 **7:29** Derketin 2:11-22; 18:3-4

^p **7:30** Ji: Derketin 3:2 ^q **7:32** Ji: Derketin 3:6 ^r **7:33-34** Ji: Derketin 3:5-10

^s **7:35** Ji: Derketin 2:14; 3:2 **7:36** Derketin 7:3; 14:21; Hejmartin 14:33

^t **7:37** Ji: Dubarekirina Şerîetê 18:15

7:38 Derketin 19:1-20:17; Dubarekirina Şerîetê 5 ^u **7:40** Ji: Derketin 32:1, 23

7:41 Derketin 32:2-6

Ew pûtên ku we çêkiribûn, ku hûn biperizin wan, hilgirtin.

Loma ezê we rakim û ji Babilê* wêvetir bibim.»^u

⁴⁴«Li çolê Konê* Şahidiyê yê bav û kalên me hebû. Mûsa ew, wek yê ku pê re peyivîbû û emir kiribû, li gor wê mestereya* ku dîtîbû, çêkir. ⁴⁵Bav û kalên me jî ew hildan û gava ku bi Yêşû* re welatê miletên din ên ku Xwedê ji ber wan derxistin, vegirtin, hingê ew bi xwe re anîn. Heta dema Dawid ew li wir ma. ⁴⁶Dawid li ba Xwedê kerem dît û xwest ku cihekî rawestanê ji bo Xwedayê Aqûb çêke. ⁴⁷Lê yê ku ji wî re malek çêkir Silêman* bû. ⁴⁸Lê belê Yê Herî Berz di xaniyên ku bi destan hatine çêkirin de rûnane. Çawa ku pêxember dibêje:

⁴⁹«Ezman textê min e,
Û erd binlingê min e.

Xudan dibêje:

Hûnê maleke çawa ji min re çêkin?

An jî dera ku ez bîhna xwe lê vedim, ku der e?

⁵⁰Ma ne destê min ev hemû tişt çêkirine?»^v

⁵¹«Hey serhişkno! Di dil de sinetnebûyîno, di guh de kerno! Hûn hergav li hember Ruhê Pîroz disekin; çawa ku bav û kalên we kirin, hûn jî wusa dikin. ⁵²Ma bav û kalên we tengahî nedan kîjan pêxemberî? Wan ew ên ku ji berê ve hatina Yê Rast dan zanîn, kuştin. Îcar niha hûn bûn xayîn û we ew kuşt. ⁵³Hûn ew in ku we Şerîet bi destê milyaketan stand, lê we ew pêk neanî.»

Kevirkirina Steyfan

⁵⁴Gava ku wan ev tişt bihîstin, gelek hêrs bûn û diranên xwe li Steyfan qirçandin. ⁵⁵Lê Steyfan bi Ruhê Pîroz tije, çavên xwe ber bi ezmên ve hildan, rûmeta Xwedê û Îsayê ku li milê wî yê rastê rawestayî ye dît. ⁵⁶Hingê got: «Va ye, ez ezmanan vebûyî dibînim û Kurê* Mirov li milê Xwedê yê rastê radiweste!» ⁵⁷Lê wan guhên xwe girtin, bi dengêkî bilind qîriyan û bi hev re êrîşî wî kirin. ⁵⁸Wan ew derxist derveyî bajêr û dan ber keviran. Şahidan ebayên xwe danîn ber lingê xortekî ku navê wî Şawûl bû. ⁵⁹Gava wan Steyfan kevir dikirin, wî dua kir û got: «Ya Xudan Îsa, ruhê min bistîne.» ⁶⁰Hingê ew çû ser çokan û bi dengêkî bilind qîriya: «Ya Xudan, vî gunehî li wan negire.» Çaxê ev got, bi xew ve çû, mir.

^u 7:42-43 Ji: Amos 5:25-27 7:44 Derketin 25:8-9 7:45 Yêşû 3:14-17
7:46 Samûêl II, 7:1-16 7:47 Padîşah I, 6 ^v 7:49-50 Ji: Îşaya 66:1-2
7:51 Îşaya 63:10

8 Û Şawûl razî bû ku ew bê kuştin.

Şawûl Tengahiyê Dide Bawermendan

Di wê rojê de li Orşelîmê cefayeke şidîd li hember civîna* bawermendan dest pê kir û ji Şandiyan pê ve hemû bawermend ji hev hatin belavkirin, çûn herêmên Cihûstan* û Sameryayê*. ²Mirovên xwedêtirs Steyfan veşartin û şîneke giran li ser wî girtin. ³Lê Şawûl civîn şeperze dikir; ji malekê diket maleke din, jin û mêr kaş dikirin û davêtin zîndanê.

Filîpos Mizgîniyê li Sameryayê Belav Dike

⁴Îcar yên ku ji hev belav bûn, Mizgînî* didan her dera ku diçûnê. ⁵Filîpos daket bajarekî Sameryayê û Mesîh ji wan re da bihîstin. ⁶Gava elaletê* nîşanên mezin ên ku Filîpos çedikirin, didîtin û dibihîstin, hemûyan bi hev re bi baldarî guhê xwe didan gotinên wî. ⁷Çimkî ruhên nepak bi dengêkî bilind qîriyan û ji gelek kesên cinoyî* derketin û gelek kesên felcî û seqet sax bûn. ⁸Û şahiyêke mezin li wî bajarî çêbûbû.

⁹Îcar li vî bajarî yekî ku ji demeke dirêj ve sêrbazî dikir hebû, navê wî Şimûn bû. Wî xelkê Sameryayê şaş dihişt û digot ku ew mirovekî mezin e. ¹⁰Hemûyan, ji biçûkan heta mezinan bi baldarî guhdariya wî dikir û digotin: «Hêza Xwedê ya ku jê re Mezin dibêjin ev e.» ¹¹Û wan bi baldarî guhdariya wî dikir, çimkî ji demeke dirêj ve wî bi sêrbaziya xwe ew şaş dikirin. ¹²Lê gava ku wan ji Filîpos bawer kir, yê ku Mizgîniya li ser Padîşahiya* Xwedê û li ser navê Îsa Mesîh dida, hem jin hem mêr imad* bûn. ¹³Şimûn bi xwe jî bawerî anî. Piştî ku imad bû, hergav li ba Filîpos dima û li nîşan û kerametên mezin ên ku dihatin kirin, şaş dima.

¹⁴Îcar gava ku Şandiyan li Orşelîmê bihîstin ku Samerya peyva Xwedê qebûl kiriye, wan Petrûs û Yûhenna şandin ba wan. ¹⁵Ew jî daketin jêr, ji bo wan dua kirin ku Ruhê Pîroz bistînin, ¹⁶çimkî hê Ruhê Pîroz nehatibû ser yekî ji wan, tenê ew bi navê Xudan Îsa hatibûn imadkirin*. ¹⁷Hingê Petrûs û Yûhenna destên xwe danîn ser wan û wan jî Ruhê Pîroz stand. ¹⁸Îcar gava ku Şimûn dît ku Ruh bi destdanîna* Şandiyan a li ser wan tê dayîn, wî pere pêşkêşî wan kirin û ¹⁹got: «Vê hêzê bidin min jî, da ku ez destên xwe deynim ser kê, Ruhê Pîroz bistîne.» ²⁰Lê Petrûs ji wî re got: «Bila zîvê te mîrata serê te be, çimkî te guman kir ku diyariya Xwedê bi peran tê standin! ²¹Ne pişka te û

ne jî para te di vê yekê de heye, çimkî dilê te li ber Xwedê ne rast e. ²²Îcar ji vê xerabîya xwe tobe bike, ji Xudan lava bike, belkî li niyeta di dilê te de bê bihûrtin. ²³Çimkî ez te di tehliya zirav de û di zincîrên xerabiyê de dibînim.» ²⁴Şimûn lê vegerand û got: «Hûn ji bo min ji Xudan bixwazin, da ji tiştên ku we gotin tu tişt neyê ser min.»

²⁵Îcar piştî ku Petrûs û Yûhenna ji peyva Xudan re şahidî kirin û peyivîn, ew vegeriyan Orşelîmê, Mizgîni li gelek gundên Sameriyan belav kirin.

Filîpos û yê Etyopi

²⁶Hingê milyaketekî Xudan ji Filîpos re got: «Rabe û bi aliyê başûr ve here wê riya ku ji Orşelîmê diçe Xezzeyê.» Ew der çol e. ²⁷Ew jî rabû û çû û Etyopiyekî nemêrkirî dît. Ew wezîrekî şahbanûya* Etyopyayê Kendakya bû û li ser hemû xezînen wê bû. Ew ji bo perizînê hatibû Orşelîmê û ²⁸vedigeriya malê. Di ereba xwe de rûniştibû û nivîsara Îşaya* pêxember dixwend. ²⁹Îcar Ruh ji Filîpos re got: «Pêşve here û beşdarî vê erebê bibe.» ³⁰Filîpos bezî û bihîst ku ew nivîsara Îşaya pêxember dixwîne. Filîpos jê pirsî: «Ma tiştê ku tu dixwînî, tu fêhm dikî?» ³¹Wî lê vegerand û got: «Ezê çawa fêhm bikim eger yek ji min re şîrove neke?» Û wî ji Filîpos hêvî kir ku li ba wî siwar bibe. ³²Ew cihê ku ji nivîsarê dixwend ev bû:

«Wek miyekê ji bo şerjêkirinê hat birin

Û wek ku berx li ber cewîzê* xwe bêziman e,

Ew devê xwe venake.

³³Di nizamkirina wî de jê re edalet nema.

Kî wê li ser dûndana wî bêje?

Çimkî jiyana wî ji erdê tê rakirin.»^w

³⁴Yê nemêrkirî ji Filîpos pirsî û got: «Hêviya min ji te, pêxember van li ser kê dibêje? Li ser xwe an li ser yekî din?» ³⁵Hingê Filîpos devê xwe vekir û bi vê nivîsarê dest bi gotinê kir û Mizgîniya li ser Îsa ji wî re got. ³⁶⁻³⁷Gava di riya xwe de diçûn, gihîştin ser avekê, yê nemêrkirî got: «Va ye av, ma çi ji min re dibe asteng ku ez imad* nebin?» ³⁸Wî

8:27 Li Etyopyayê «Kendakya» bernavek bû (wek li Misrê «Firewn» an li derên din «Qeyser»).

8:32 Cewîz: Ew kesê ku pirça bizinan, hiriya miyan û keja çûran dibire.

8:36 Di hin destnivîsaran de ev jî heye: «Filîpos jê re got: Eger tu bi hemû dilê xwe bawer bikî, tu dikarî. Wî lê vegerand û got: Ez bawer dikim ku Îsa Mesîh Kurê* Xwedê ye.»

^w 8:32-33 Ji: Îşaya 53:7-8

emir kir ku erebe raweste, herdu bi hev re, Filîpos û yê nemêrkirî, çûn nav avê û Filîpos ew imad kir. ³⁹Çaxê ew ji avê derketin, Ruhê Xudan Filîpos hilda û bir; yê nemêrkirî hew ew dît û bi şahî di riya xwe de çû. ⁴⁰Filîpos xwe li Aşdodê dît û heta ku hat Qeyseriyê, di hemû bajarên ku di wan re derbas bû de, Mizgînî belav dikir.

Îsa Mesîh ji Şawûl re Xuya Dibe

(Karên Şandiyên 22:6-16; 26:12-18)

9 Hingê Şawûl, hê jî bi gefxwarina kuştina şagirtên Xudan, çû ba Serokkahîn ²û ji bo kinîştên* li Şamê name jê xwestin, da ku ew her kesê ku li pey vê Riyê* diçe bibîne, jin an mêr, wan bigire û girêdayî bîne Orşelîmê. ³Gava ew di riya xwe de diçû û nêzikî Şamê dibû, ji nişkê ve jî ezmên ronahiyekê li dora wî şewq da. ⁴Ew ket erdê û dengê bihîst ku ji wî re got: «Şawûl, Şawûl, tu çima tengahiyê didî min?» ⁵Şawûl pirsî û got: «Ya Xudan, tu kî yî?» Wî jî got: «Ez Îsa me, yê ku tu tengahiyê didiyê. ⁶Lê rabe û bikeve bajêr; wê ji te re bê gotin, ku divê tu çî bikî.» ⁷Ew zilamên ku bi Şawûl re rêwîti dikirin, bêzar man û sekinîn; çimkî wan deng dibihîst, lê tu kes nediditin. ⁸Şawûl ji erdê rabû, lê gava wî çavên xwe vekirin, wî tiştek nedît. Bi destê wî girtin û ew anîn Şamê. ⁹Îcar sê rojan wî nedît, ne xwar û ne jî vexwar.

¹⁰Hingê li Şamê şagirtek hebû ku navê wî Hananya bû. Xudan di dîtiniyekê* de ji wî re got: «Hananya!» Wî bersîv da: «Va me ez, ya Xudan.» ¹¹Xudan jî wî re got: «Rabe û here wê kolana ku jê re dibêjin Rast, li mala Cihûda, li mirovekî Tarsûsî ku navê wî Şawûl e bipirse. Ji ber ku va ye, ew dua dike. ¹²Wî di dîtiniyekê de dîtîye, mirovekî ku navê wî Hananya ye hat ba wî û destên xwe danîn ser wî, da ku dîsa bibîne.» ¹³Hananya bersîv da û got: «Ya Xudan, min li ser vî zilamî ji gelean bihîstîye, ku wî di Orşelîmê de çiqas xerabî li pîrozên te kiriye. ¹⁴Li vir jî desthilatiya wî ji serekên kahînan heye ku hemûyên gazî navê te dikin bigire.» ¹⁵Lê Xudan jî wî re got: «Tu here, çimkî ew ji bo min hacetekî bijartî ye, da ku navê min bigihîne ber miletan, padîşahan û zaryên* Îsraêl. ¹⁶Ez bi xwe, ezê nîşanî wî bidim ku divê çiqas cefayê di ber navê min de bikişîne.» ¹⁷Hingê Hananya rabû û çû ket wê malê. Wî destên xwe danîn ser Şawûl û got: «Birayê Şawûl, Xudan ez şandim, ew Îsayê ku di rê de li te xuya bû, da ku tu dîsa bibînî û tu bi Ruhê Pîroz tije bibî.» ¹⁸Di cih de tiştekî wek pûlikan ji çavên wî ketin û ji nû ve dît. Ew rabû û imad* bû. ¹⁹Piştî ku xwarin xwar, hêza wî hat cih.

Şawûl Mizgîniyê Dide

Şawûl çend rojan li Şamê bi şagirtan re ma. ²⁰Û destxwere wî dest pê kir, di kinîştan de Îsa da bihîstin û got: «Ew Kurê* Xwedê ye.» ²¹Hemû yên ku ew bihîstin şaş man û gotin: «Ma ev ne ew e, yê ku ew ên li Orşelîmê gazî vî navî dikirin, ji holê radikirin? Ma ew nehatiye vir, da ku wan girêdayî bibe ber serekên kahînan?» ²²Lê Şawûl hê bêtir bi hêz dibû û ji ber ku eşkere dikir ku Îsa, Mesîh e, Cihûyên ku li Şamê rûdiniştin matmayî hiştin.

²³Piştî ku gelek roj derbas bûn, Cihû şewirîn ku wî bikujin. ²⁴Lê Şawûl bi gêrûfena wan hesiya. Ew bi şev û bi roj li ber dergehên bajêr diman, da ku wî bikujin. ²⁵Lê şagirtên wî bi şev rahiştin wî û di selikekê de ew ji sûrê daxistin jêr.

²⁶Gava ku Şawûl hat Orşelîmê, dixebitî ku beşdarî şagirtan bibe. Lê hemû ji wî ditirsyan, çimkî bawer nekirin ku ew bûye şagirt. ²⁷Hingê Barnabas ew hilda û anî ba Şandiyân; ji wan re got ku Şawûl çawa di rê de Xudan dîtiye û Xudan bi wî re peyiviye û wî çawa li Şamê bi navê Îsa, bê tirs hîn kiriye. ²⁸Şawûl êdî li Orşelîmê bi wan re bû, bi wan re diçû û dihat, bê tirs bi navê Xudan hîn dikir. ²⁹Bi Cihûyên ku Yewnanî dipeyivîn re dipeyivî û bi wan re diket gotûbêjê, lê ew dixebitîn ku wî bikujin. ³⁰Çaxê bira pê hesiyan, ew daxistin Qeyseriyê û ji wir jî şandin Tarsûsê.

³¹Hingê civînên* bawermendan li tevahiya Cihûstanê*, Celîlê* û Sameryayê* di aştiyê* de bûn; ava dibûn, bi tîrsa Xudan pêşve diçûn û bi handana* Ruhê Pîroz zêde dibûn.

Petrûs li Lîdayê û Yafayê

³²Gava ku Petrûs li her aliyê digeriya, ew berjêrî ba wan pîrozên ku li Lîdayê diman jî bû. ³³Li wir wî mirovek ku navê wî Eynêyas bû dît, ku ji heşt salan ve di nav nivînan de bû; çimkî ew felcî bû. ³⁴Petrûs ji wî re got: «Eynêyas, Îsa Mesîh te qenc dike, rabe û nivînên xwe hilde!» Û di cih de ew rabû ser lingan. ³⁵Hemû kesên ku li Lîdayê û li deşta Şaronê rûdiniştin ew dîtin û li Xudan zivirîn.

³⁶Îcar li Yafayê şagirtek hebû, ku navê wê Tabîta bû, ku bê wergerandin bi mana «Xezal» e. Wê xwe dabû kirinên qenc û xêran. ³⁷Di wan rojan de ew nexweş ket û mir. Piştî ku ew şuştin, li oda jorîn danîn.

³⁸Ji ber ku Lîda nêzikî Yafayê bû, şagirtan bihîst ku Petrûs li wê derê ye, du zilam şandin pey wî, jê daxwaz kirin û gotin: «Ji kerema xwe zû were ba me.» ³⁹Hingê Petrûs rabû û bi wan re çû. Çaxê ew gihîşt wê derê, ew birin oda jorîn. Hemû jinebî li dora wî rawestan, digiriyan û cil û kirasên ku hê Xezalê bi wan re bû çêkiribûn, nişan didan. ⁴⁰Lê Petrûs hemû derxistin derve, çû ser çokan û dua kir. Li cesed zivirî û got: «Tabîta, rabe.» Hingê wê çavên xwe vekir, Petrûs dît û rûnişt. ⁴¹Wî destê xwe dirêjî wê kir û ew rakir. Piştîre gazî yên pîroz û jinebiyan kir û ew saxbûyî danî ber wan. ⁴²Ev yek li hemû Yafayê hat bihîstin û gelek bawerî bi Xudan anî. ⁴³Petrûs jî gelek rojan li Yafayê, li mala Şimûnê çermker ma.

Petrûs û Kornêlyosê Sersed

10 Li Qeyseriyê mirovek hebû ku navê wî Kornêlyos bû; ew di tabûra* ku jê re «ya Îtalyayî» digotin de sersed* bû. ²Ew bi hemû malîyên xwe ve dîndar û xwedêtirs bû, wî gelek xêr bi gelê Cihû dikirin û herdem li ber Xwedê dua dikir. ³Rojekê piştî nîvro, di dora saet sisiyan de wî bi zelalî di dîtiniyekê de dît ku milyaketekî Xwedê hat ba wî û jê re got: «Kornêlyos!» ⁴Wî gelek bi tirs li milyaket nêrî û got: «Çi ye, ya Xudan?» Milyaket got: «Dua û xêrên te gihîştin ba Xwedê û tu di bîra wî de yî. ⁵De niha zilaman bişîne Yafayê û gazî Şimûnê ku jê re dibêjin Petrûs, bike. ⁶Ew mêvanê Şimûnê çermker e, ku mala wî li ber deryayê ye.» ⁷Çaxê milyaketê ku bi wî re peyivî çû, wî gazî du xulamên xwe û leşkerekî dîndar ê ku di xizmeta wî de bû, kir; ⁸piştî ku hemû tişt ji wan re got, ew şandin Yafayê.

⁹Dotira rojê çaxê ku ew di riya xwe de bûn û nêzikî bajêr dibûn, Petrûs saet li dora diwanzdehan derket ser banê xêrî ku dua bike. ¹⁰Ew pirr birçî bû û xwest ku tiştêkî bixwe. Çaxê ku xwarin amade dikirin, ew ji ser hişê xwe çû. ¹¹Wî dît ku ezman vebûyî ye û tiştêkî wek çarşefê mezin, ji çar kujên xwe daleqandî, dadikeve erdê. ¹²Di hundirê wê de her cûreyê heywanên çarpê, heywanên ku dişêlin û teyrên ezmên hebûn. ¹³Û wî dengê bihîst ku digot: «Petrûs rabe, şerjêke û bixwe.» ¹⁴Lê Petrûs got: «Ev ji min dûr be, ya Xudan; çimkî min tu caran tiştên murdar* an heram nexwarine.» ¹⁵Dîsa, cara diduyan deng jê re got: «Tiştên ku Xwedê helal kirine, tu heram nehesibîne.» ¹⁶Ev yek sê caran çêbû û ev tiştê wek çarşefê di cih de hat hilkişandin ezmên.

¹⁷Hê ku Petrûs şaşmayî li ser wê dîtiniya ku dîtibû difikirî, ew zilamên ku Kornêlyos şandibûn, li mala Şimûn dipirsîn, mal dîtîn

û li ber derî rawestan. ¹⁸Wan gazî kir û gotin: «Ma Şimûnê ku jê re dibêjin Petrûs li vir dimîne?» ¹⁹Îcar Petrûs hê li ser dîtiniyê difikirî, Ruh ji wî re got: «Va ye, sê mirov li te digerin. ²⁰Niha rabe, here jêr, qet dudilî nebe û bi wan re here. Çimkî min ew şandine.» ²¹Petrûs daket jêr û ji zilaman re got: «Ewê ku hûn lê digerin ez im; ma hûn ji bo çi hatine?» ²²Wan bersîv da û gotin: «Kornêlyosê sersed em şandin. Ew zilamekî rast û xwedêtirs e û ji aliyê hemû gelê Cihûyan ve li ser wî bi qencî tê peyivîn. Ji aliyê milyaketekî pîroz ve jê re hat gotin ku bişîne pey te ku tu bêyî mala wî û tiştê ku te bêjî bibihîze.» ²³Îcar Petrûs ew gazî hundir kirin û ew kirin mêvan.

Dotira rojê ew rabû û bi wan re çû. Çend birayên ji Yafayê jî bi wî re çûn. ²⁴Roja din gihîştin Qeyseriyê. Kornêlyos li hêviya wan bû. Wî gazî mirovên xwe û dostên xwe yên nêzik jî kiribû û li ba xwe civandibûn. ²⁵Gava ku Petrûs ket hundir, Kornêlyos ji ber ve rabû û xwe avêt ber lingên wî û periziyê. ²⁶Lê Petrûs ew rakir ser lingan û got: «Rabe, ez bi xwe jî mirov im.» ²⁷Hê ku bi wî re dipeyivî, ket hundir, dît ku gelek mirov civiyane. ²⁸Petrûs ji wan re got: «Hûn bi xwe qenc dizanin ku ji bo yekî Cihû çiqas ne rast e ku bi yekî ji miletên din re têkiliyê deyne an here ba wî; lê Xwedê nîşanî min da ku ez ji tu kesî re nebêjim murdar an heram. ²⁹Loma gava ku ez hatim gazîkirin, bêyî ku ez li hember rabim, ez hatim. Niha ez dipirsim, gelo we çima gazî min kir?»

³⁰Hingê Kornêlyos bersîv da û got: «Berî çar rojan, vî çaxî, saet di sisiyan de min li mala xwe dua dikir. Ji nişkê ve zilamekî cilspî li ber min rawesta ³¹û got: «Kornêlyos, duaya te hat bihîstin û xêrên ku te kirine li ber Xwedê hatin bîranîn. ³²Îcar zilaman bişîne Yafayê û gazî Şimûnê ku jê re Petrûs dibêjin bike. Ew li ba Şimûnê çermker dimîne, mala Şimûn jî li ber deryayê ye.» ³³Ji ber vê yekê min zû şand pey te û te jî qenc kir ku tu hatî. Niha em hemû li vê derê li ber Xwedê amade ne, da ku em hemû tiştên ku Xudan li te emir kirine, bibihîzin.»

Petrûs Mizgîniyê Dide Miletên Din

³⁴Petrûs jî dest bi peyivîne kir û got: «Niha bi rastî ez fêhm dikim ku li ba Xwedê xatirgirtin tune. ³⁵Lê di nav her miletî de yê ku ji wî

ditirse û ya rast dike, ji wî re meqbûl e. ³⁶Hûn dizanin ku Xwedê peyv ji zaryên* Îsraêl re şand, bi destê Îsa Mesîhê ku Xudanê hemûyan e, Mizgîniya aştiyê* da. ³⁷Hûn bi bûyerên piştî ku Yûhenna ji bo imadbûnê gazî kiribû dizanin, ku çawa li Celîlê dest pê kirin û li seranserê Cihûstanê belav bûn û ³⁸çawa Xwedê Îsayê Nisretî bi Ruhê Pîroz û bi hêzê mesh* kir û çawa ew geriya, wî qencî kir û hemû yên ku di bin serdestiya Îblîs de bûn sax kirin. Çimkî Xwedê bi wî re bû. ³⁹Em ji hemû tiştên ku wî li Cihûstanê û Orşelîmê kirin re şahid in. Wan ew li xacê xist û kuştin. ⁴⁰Lê Xwedê roja sisiyan ew ji nav miriyan rakir û kir ku bi eşkereyî bê dîtin. ⁴¹Ne ji hemû gel re, lê ji me re, ji yên ku ji berê ve ji aliyê Xwedê ve wek şahid hatibûn bijartin re eşkere kir. Piştî ku ew ji nav miriyan rabû, me bi wî re xwar û vexwar. ⁴²Wî li me emir kir ku em peyvê bi gel bidin bihîstin û şahidiyê bikin ku dadgerê* mirî û zindiyarê ku Xwedê destnîşan kiriye, ew e. ⁴³Hemû pêxember li ser wî şahidiyê dikin, her kesê ku baweriyê bi wî bîne, bi navê wî efûbûna gunehan distîne.»

⁴⁴Hê Petrûs ev tişt digotin, Ruhê Pîroz hat ser hemûyên ku peyv bihîstin. ⁴⁵Îcar bawermendên Cihû yên ku bi Petrûs re hatibûn, şaş man ku çawa diyariya Ruhê Pîroz bi ser miletên din de jî rîjîya bû. ⁴⁶Çimkî wan bihîst ku ew bi zimanên* din dipeyivin û pesnê Xwedê didin. Hingê Petrûs got: ⁴⁷«Evên ku wek me Ruhê Pîroz standine, ma kî dikare nehêle ku bi avê bîn imadkirin*?» ⁴⁸Û wî emir kir ku ew bi navê Îsa Mesîh imad bibin. Hingê wan ji wî hêvî kir ku çend rojan li wir bimîne.

Beyanên Petrûs li Orşelîmê

11 Îcar Şandî û bawermendên li Cihûstanê bihîstin ku miletên din jî peyva Xwedê qebûl kirine. ²Îcar gava ku Petrûs hilkişiya Orşelîmê, bawermendên sinetbûyî* rexne li wî girtin û ³gotin: «Çima tu çûyî ba yên sinetnebûyî û te bi wan re xwarin xwar?» ⁴Hingê Petrûs dest pê kir, yek bi yek ji wan re şîrove kir û got: ⁵«Min li bajarê Yafayê dua dikir. Ez ji hişê xwe çûm û min dîtîni* dît. Tişteke wek çarşefeke mezin, bi çar kujên xwe daleqandî, ji ezmên dadiket. Ev tişt heta ba min hat. ⁶Çaxê min zîq lê nêrî, min heywanên çarpê, heywanên wehşî, heywanên ku dişêlin û teyrên ezmên dîtin. ⁷Û min dengê bihîst ku ji min re got: «Petrûs, rabe, şerjêke û bixwe.» ⁸Lê min got: «Ev dûrî min be, ya Xudan, çimkî tu caran tişteke murdar an heram neketiye devê min.» ⁹Lê careke din ew deng ji ezmên hat û got: «Tiştên ku Xwedê

helal kirine, tu heram nehesibîne.» ¹⁰Ev tişt sê caran çêbû û piştê hemû tişt dîsa hilkişiyên ezmên. ¹¹Hema wê gavê, sê zilamên ku ji Qeyseriyê şandibûn pey min, li ber wê mala ku em lê diman sekinîn. ¹²Ruh ji min re got: «Bi wan re here û cihêtiyê neke.» Ev her şeş bira jî bi min re hatin û em ketin mala wî zilamî. ¹³Wî jî ji me re got, ku çawa dît, milyaket li mala wî rawesta û jê re got: «Bişîne Yafayê û Şimûnê ku jê re Petrûs dibêjin, bîne. ¹⁴Wê ji te re peyvan bêje, tu û tevahiya mala te, hûnê bi wan xilas bibin.» ¹⁵Çaxê min dest bi peyivînê kir, Ruhê Pîroz hat ser wan jî, wek ku di destpêkê de hatibû ser me. ¹⁶Hingê ev peyva ku Xudan gotibû hat bîra min: «Yûhenna bi avê imad kir, lê hûnê bi Ruhê Pîroz imad bibin.» ¹⁷Gava me bawerî bi Xudan Îsa Mesîh anî, Xwedê diyariya Ruhê Pîroz da me. Îcar, eger Xwedê eynî diyariya ku dabû me, dabe wan jî, hingê ez kî bûm, ku ez li ber Xwedê rabim.» ¹⁸Gava wan ev bihîst, dengê xwe birrîn. Pesnê Xwedê dan û gotin: «Nexwe Xwedê ji miletên din re jî rê vekir ku tobe bikin û jiyane bistinin.»

Bawermendên Entakyayê

¹⁹Îcar yên ku ji ber wê zordestiya dema kuştina Steyfan belav bûbûn, heta Fînikya, Qibris û Entakyayê çûbûn. Wan peyv ji Cihûyan pê ve ji kesî din re negotin. ²⁰Lê hin ji wan ên ku ji Qibris û Kûrênê bûn, çaxê hatin Entakyayê ji Yewnaniyan* re jî dipeyivîn û Mizgîniya Xudan Îsa didan. ²¹Destê Xudan bi wan re bû, gelek bawerî anî û li Xudan zivirîn. ²²Xebera vê yekê gihîşt guhê civîna* bawermendan a li Orşelîmê û wan Barnabas şand Entakyayê. ²³Îcar gava ku ew hat, wî kerema Xwedê dît, şa bû û ew hemû şidandin ku ji dil bi Xudan ve girêdayî bimînin. ²⁴Çimkî ew zilamekî qenc bû, bi Ruhê Pîroz û baweriyê tije bû. Bi vî awayî elaleteke* mezin beşdarî Xudan bû. ²⁵Piştê Barnabas çû Tarsûsê, ku li Şawûl bigere ²⁶û gava wî ew dît, ew anî Entakyayê. Salek sax ew bi hev re tevî civîna bawermendan dicivyan û gelek mirov hîn dikirin. Û cara pêşî li Entakyayê jî şagirtan re gotin: «Xirîstiyân.»

²⁷Di wan rojan de hin pêxember ji Orşelîmê berjêrî Entakyayê bûn. ²⁸Yek ji wan ku navê wî Hagabos bû, rabû û bi rêberiya Ruh got ku wê li tevahiya dinyayê xelayeke giran çêbe. Û ev xela di dema Qeyser

11:26 «Xirîstiyân» (bi zimanê Yewnanî), yanî «Mesîhî» (bi zimanê Îbranî); mana herduyan ev e: «Yên ku li pey Îsa Mesîh diçin».

11:16 Karên Şandiyên 1:5 **11:19** Karên Şandiyên 8:1-4

Klawdyos de çêbû. ²⁹Şagirtan biryar da ku her yek ji wan li gor karîna xwe alîkariyê ji bawermendên li Cihûstanê re bişîne. ³⁰Wusa jî kirin, bi destê Barnabas û Şawûl ev alîkarî ji rihspiyân re şandin.

Kuştina Aqûb û Girtina Petrûs

12 Wê demê Hêrodês* padişah destê xwe dirêjî hin kesên ji civîna bawermendan kir, da ku cefayê bide wan. ²Wî Aqûbê* birayê Yûhenna bi şûr kuşt. ³Gava wî dît ku ev yek li Cihûyan xweş hat, ew zêde çû, wî Petrûs jî girt. Ev yek di dema Cejna* Nanê Şkeva de çêbû. ⁴Gava ku Petrûs girt, ew avêt zîndanê û ji bo ku nobedariya wî bikin, çar kom leşkerên ku her yek ji wan ji çar kesan pêk dihat, danîn ber wî. Niyeta wî ew bû ku piştî Cejna* Nanê Şkeva wî derxe ber gel. ⁵Îcar Petrûs di zîndanê de girtî bû, lê civîna bawermendan ji dil û can ji bo wî ji Xwedê dixwest.

Petrûs ji Zîndanê Rizgar Dibe

⁶Şevêkê beriya wê roja ku Hêrodês wî derxe meydane, Petrûs bi du zincîran girêdayî, di navbera du leşkeran de radiza. Û nobedaran li ber derî nobedariya zîndanê dikirin. ⁷Ji nişkê ve milyaketekî Xudan li ba wî rawesta û ronahiyekê di hucreyê de şewq da. Milyaket hincikek li kêleka Petrûs da, ew hişyar kir û got: «Zû rabe!» Hingê zincîr ji destên Petrûs ketin. ⁸Milyaket ji wî re got: «Piştî xwe girêde û çaroxên xwe bixe piyên xwe.» Wî jî wusa kir. Piştî ji wî re got: «Ebayê xwe li xwe bike û li pey min were.» ⁹Petrûs jî derket derve û li pey wî çû; lê nizanibû tiştê ku bi destê milyaket dibe rast e; wî digot qey ew dîtiniyekê dibîne. ¹⁰Piştî ku ew ji nobedarên pêşî û yê diduyan derbas bûn, ew hatin ba dergehê hesin ê ku diçe nav bajêr. Ew bi xwe li ber wan vebû, ew derketin û di kuçeyekê re derbas bûn; ji nişkê ve milyaket ji wî veqetiya. ¹¹Hingê Petrûs hat ser hişê xwe û got: «Niha bi rastî ez dizanim ku Xudan milyaketê xwe şand û ez jî destê Hêrodês û ji hemû ya ku Cihûyan guman dikir, rizgar kirim.»

¹²Piştî ku wî ev yek bi zelalî fêhm kir, çû mala Meryema* diya Yûhennayê ku jê re digotin Marqos. Li wir gelek civiyabûn û dua dikirin. ¹³Çaxê wî li dergehê derve xist, keçikeke xizmetkar a bi navê Roda çû û guhê xwe da derî. ¹⁴Gava ku dengê Petrûs nas kir, wusa kêfa wê hat, bê ku derî veke, bezî hundir û got ku Petrûs li ber dergeh e. ¹⁵Wan jî wê re got: «Te hişê xwe winda kiriye!» Lê ew ji ya xwe nehat

xwarê. Wan got: «Ew milyaketê wî ye.» ¹⁶Petrûs li ser hev li dergeh dixist. Gava wan dergeh vekir, wan ew dît û pirr şaş man. ¹⁷Wî destê xwe hilda, da ku bêdeng bimînin û ji wan re got ku Xudan çawa ew ji zîndanê derxistiye. Û got: «Vê yekê ji Aqûb* û ji birayan re bêjin.» Piştê derket û çû dereke din.

¹⁸Gava ku bû sibe, tevliheviya nav leşkeran ne hindik bû, ka gelo çi bi Petrûs hatiye. ¹⁹Çaxê Hêrodês li wî geriya û ew nedît, nobedar kişandin pirsyariyê û emir kir ku bên kuştin. Û Hêrodês ji Cihûstanê berjêrî Qeyseriyê bû û li wê derê ma.

Mirina Hêrodês Padîşah

²⁰Hêrodês li Sûr* û Saydayiyan gelek hêrs bûbû. Hingê ew hemû bi hev re hatin, piştî ku Bilastos şahneyê* padîşah kişandin aliyê xwe, lihevhatin xwestin. Çimkî welatê wan ji aliyê xwarinê ve bi welatê Hêrodês ve girêdayî bû. ²¹Îcar di roja ku hat kifşkirin de, Hêrodês cilên xwe yên padîşahiye li xwe kirin, li ser kursiyê dîwanê* rûnişt û ji wan re peyivî. ²²Hingê xelkê kir qîrîn û gotin: «Ev dengê xwedayekî ye, ne yê mirovan e!» ²³Û di cih de, ji ber ku wî rûmet nedabû Xwedê, milyaketekî Xudan li wî xist, kurmî bû û mir.

²⁴Lê peyva Xwedê fireh û zêde dibû. ²⁵Barnabas û Şawûl, piştî ku xizmeta xwe anîn serî ji Orşelîmê vegeriyan û Yûhennayê ku jê re digotin Marqos* bi xwe re anîn.

Barnabas û Şawûl Tê Wezîfedarkirin û Diçin Qibrisê

13 Di civîna li Entakyayê de pêxember û mamoste hebûn: Barnabas, Şimûnê ku jê re Nîgêr digotin, Lûkyosê ji Kûrênê, Menayînê ku birayê şîrî yê Mîr Hêrodês* bû û Şawûl. ²Çaxê ku ev diperizîn Xudan û rojî digirtin, Ruhê Pîroz got: «Barnabas û Şawûl ji bo wî karê ku min gazî wan kiriye, veqetînin.» ³Hingê piştî ku rojî girtin û dua kirin, destên xwe danîn ser wan û ew şandin.

⁴Bi vî awayî ew ji aliyê Ruhê Pîroz ve şandî, dageriyan Sêlûkyayê û ji wir bi gemiyê çûn Qibrisê. ⁵Gava gihîştin Selamîsê, wan peyva Xwedê di kinîştên* Cihûyan de dan bihîstin. Yûhenna jî alîkariya wan dikir. ⁶Çaxê ew li seranserê giravê geriyan û hatin Pafosê, wan li wir yekî Cihû, ku pêxemberekî derewîn û sêrbaz bû dît, ku navê wî Baryêşû bû. ⁷Ew dostê Sergiyos Pawlosê walî bû. Walî zilamekî aqilmend bû, wî gazî Barnabas û Şawûl kir û xwest ku peyva Xwedê bibihîze. ⁸Lê Bareyeşû- ku wek Êlûmasê sêrbaz dihat jî zanîn- li ber wan rabû û

dixebitî ku walî ji bawerkirinê bizivirîne. ⁹Lê Şawûl, yanî Pawlos*, bi Ruhê Pîroz tije bi baldarî li wî nêrî û ¹⁰got: «Hey kurê Îblîs! Dijminê her rastiyê, bi hemû hîle û xerabiyên tije! Ma tu dev ji xwarûvîçkirina riyên Xudan ên rast bernadî? ¹¹Va ye, destê Xudan li hember te ye, tê kor bibî û tu ji bo demekê tavê nabînî.» Di cih de mij û tarî bi ser wî de hat, veşewîş, li yekî geriya ku bi destê wî bigire. ¹²Gava walî dît ku çî bû, wî bawerî anî, ew li hînkirina li ser Xudan gelek şaş ma.

Pawlos û Barnabas li Entakya Pisîdyayê

¹³Pawlos û hevalên xwe bi gemiyê ji Pafosê bi rê ketin û hatin bajarê Pergêya Pamfilyayê. Hingê Yûhenna ew hiştin û vegeriya Orşelîmê. ¹⁴Ew jî ji Pergêyê derbas bûn û hatin Entakya Pisîdyayê û roja* Şemiyê ketin kinîştê û rûniştin. ¹⁵Piştî xwendina Şerîetê û Nivîsarên Pêxemberan, serekên kinîştê rêkirin pey wan û gotin: «Birano, eger peyveke we ya cesaretê ji xelkê re hebe, kerem kin, bêjin.» ¹⁶Hingê Pawlos rabû, destê xwe hilda û got:

«Gelî Îsraêliyan û hûn ên din ên ku ji Xwedê ditirsin, guhdarî bikin. ¹⁷Xwedayê vî gelê Îsraêl bav û kalên me bijartin û gava li welatê Misrê diman ew kirin miletekî mezin. Bi zendê xwe yê hêzdar ew ji wir deranîn ¹⁸û bi qasî çil salan li çolê bîhna xwe li wan fireh kir. ¹⁹Piştî ku wî li welatê Kenanê* heft mîlet qir kirin, wî welatê wan bi mîrasî da wan. ²⁰Wê demê nêzikî çar sed û pêncî salan kişand. Piştî vê yekê wî hukumdar dan wan, heta dema Samûêl* pêxember. ²¹Piştî wan padîshahek xwest û Xwedê Şawûlê kurê Kîş ji eşîra Binyamîn* da wan û wî çil salan padîşahî kir. ²²Piştî ku ew ji text anî xwarê, Dawid rakir ku bibe padîşahê wan û li ser wî weha şahidî kir û got: «Min Dawidê kurê Yêşa*, zilamekî li gor dilê xwe dît. Ewê hemû daxwazên min bîne cih.» ²³Ji dîndana vî mirovî Xwedê jî Îsraêl re, wek ku soz dabû, Xilaskar Îsa şand. ²⁴Hê beriya hatina wî, Yûhenna ji hemû gelê Îsraêl re imada* tobekirinê hîn kir. ²⁵Gava ku Yûhenna karê xwe ber bi qedandinê ve dianî, got: «Di gumana we de ez kî me? Ez ne ew im. Lê va ye, yek piştî min tê, ez ne hêja me ku dûlikên çaroxa di lingê wî de vekim.»

²⁶«Gelî birayan, hûn zarokên dîndana Birahîm* û yên din ên ku ji Xwedê ditirsin, ev peyva xilasiyê ji me re hatiye şandin. ²⁷Çimkî yên ku

13:17 Derketin 1:7; 12:51 **13:18** Hejmartin 14:34

13:19 Dubarekirina Şerîetê 7:1; Yêşû 14-19

13:20 Hukumdar 2:16; Samûêl I, 3:20 **13:21** Samûêl I, 8:5; 10:21

⁹ **13:22** Ji: Samûêl I, 13:14; Îşaya 44:28 **13:24** Lûqa 3:3 **13:25** Lûqa 3:16

li Orşelîmê rûdinin û serekên wan ew nas nekirin, wan dîwana* wî kir û ew peyvên pêxemberan ên ku her roja Şemiyê tên xwendin anîn cih. ²⁸Bi ser ku ji bo kuştina wî tu sedem nedîtî jî, ji Pilatos xwestin ku wî bikuje. ²⁹Piştî ku wan hemû tiştên ku li ser wî hatine nivîsîn anîn cih, ew ji dar anîn xwarê û kirin gorê. ³⁰Lê Xwedê ew ji nav miriyan rakir. ³¹Gelek rojan ji wan ên ku bi wî re ji Celîlê derketibûn Orşelîmê re xuya bû. Û niha ew li ber gelê me şahidên wî ne. ³²Îcar em Mizgîniya wê soza ku Xwedê ji bav û kalên me re dabû, didin we. ³³Wî ev soz ji bo me, yanî ji bo zarokên wan, bi rakirina Îsa anî cih. Çawa ku di Zebûra diduyan de jî hatiye nivîsîn:

«Tu Kurê min î;

Îro tu ji min re bûyî.»^z

³⁴Û li ser rakirina wî ya ji nav miriyan, ku ew êdî venegere rizîbûnê, wî weha gotiye:

«Ezê sozên pîroz û dilsoz ên ku Dawid standibûn, bidim we.»^a

³⁵Loma di Zebûreke din de jî weha dibêje:

«Tu nahêlî ku Pîrozê te rizîbûnê bibîne.»^b

³⁶«Çimkî piştî ku Dawid di dema xwe de ji bo armanca Xwedê xizmet kir, ew mir û çû ba bav û kalên xwe û riziya. ³⁷Lê ewê ku Xwedê ji mirinê rakir, rizîbûn nedît. ³⁸Ji bo vê yekê birano, bizanin ku bi destê wî, lêbihûrtina gunehan ji we re tê danbihîstin. ³⁹Û her kesê ku baweriyê bi Îsa tîne, ji wan hemû tiştên ku bi Şerîeta Mûsa we nikaribû hûn bê sûc bibin, rastdar derdikeve. ⁴⁰Loma hay ji xwe hebin, da ev yeka ku pêxemberan gotiye neyê serê we:

⁴¹«Binêrin, hûn ên ku tinazên xwe dikin!

Şaş bimînin û helak bibin,

Çimkî ez di rojên we de karekî dikim

Karekî wusa, ku yek ji we re bêje jî,

Hûn qet bawer nakin.»^c »

⁴²Çaxê ku Pawlos û Barnabas derketin derve, xelkê ji wan hêvî kir Şemiya ku bê jî li ser van tiştan ji wan re bipeyivin. ⁴³Çaxê civîna di kinîştê de belav bû, gelek Cihû û xwedêperestên ji miletên din li pey Pawlos û Barnabas çûn. Ew jî ji wan re peyivîn û ew hişk şidandin, ku tam di kerema Xwedê de bimînin.

⁴⁴Şemiya din, hema bêje tevahiya bajêr ji bo ku peyva Xudan bibihîze civiya. ⁴⁵Lê gava Cihûyan elalet dîtin, bi çavnebariyê tije bûn, çêr kirin

13:28 Lûqa 23:21-23 13:29 Lûqa 23:50-56 13:31 Karên Şandiyana 1:3

^z 13:33 Ji: Zebûr 2:7 ^a 13:34 Ji: Îşaya 55:3 ^b 13:35 Ji: Zebûr 16:10

^c 13:41 Ji: Habaqûq 1:5

û li hember tiştên ku Pawlos digot rabûn. ⁴⁶Hingê Pawlos û Barnabas, bi ziravî peyivîn û gotin: «Diviya ku pêşî peyva Xwedê ji we re bihata gotin. Madem ku hûn wê red dikin û xwe hêjayî jiyana herheyî nabînin, va ye, em jî li miletên din dizivirin. ⁴⁷Çimkî Xudan li me weha emir kiriye:

«Min tu kirî ronahiya miletan,

Da ku tu xilasiyê heta bi kujê dinyayê yê herî dûr bibî.» »

⁴⁸Gava yên ji nav miletan* ev bihîst, şa bûn û pesnê peyva Xudan dan û yên ku ji bo jiyana herheyî hatibûn kifşkirin, bawerî anîn. ⁴⁹Bi vî awayî peyva Xudan li hemû herêmê belav bû. ⁵⁰Lê Cihûyan jinên xwedêperest û qedirbilind û giregirên bajêr rakirin ser piyan, tengahî dan Pawlos û Barnabas û ew derxistin derveyî herêma xwe. ⁵¹Wan jî toza lingên xwe li hember wan dawesandin û hatin Qonyayê. ⁵²Îcar şagirt bi şabûnê û bi Ruhê Pîroz tije bûn.

Pawlos û Barnabas li Qonyayê

14 Îcar li Qonyayê Pawlos û Barnabas wek her car ketin kanişta Cihûyan û wusa peyivîn, ku elateke mezin hem ji Cihûyan û hem ji miletên din bawerî anîn. ²Lê Cihûyên ku bawer nekirin, yên ji miletên din rakirin ser piyan û dilê wan li hember birayan reş kirin. ³Ew demeke dirêj li wir man, ji bo Xudan bi ziravî peyivîn; Xudan jî şahidiya peyva kerema xwe dikir, bi destê wan nişan û karên mezin çêdikirin. ⁴Lê xelkê bajêr bûn du bend; hinekan pişta Cihûyan girt, hinekan jî ya Şandiyên. ⁵Îcar yên ji miletên din û Cihû, bi serokên xwe ve rabûn ku êrîşî wan bikin, wan riswa bikin û bidin ber keviran. ⁶Gava Şandî bi vê yekê hesiyan, reviyên bajarên Lîstra û Derbeyê yên Lûkayonyayê û der û dora wan. ⁷Li wan deran jî wan Mizgînî dida.

Li Lîstra û Derbê

⁸Li Lîstrayê zilamekî şeht* hebû ku li erdê rûdinişt; ew ji zikmakî ve şeht bû û tu caran rêve neçûbû. ⁹Gava ku Pawlos dipeyivî, wî guhdariya wî dikir. Û Pawlos bi baldarî li wî nêrî û dît ku baweriya wî heye, ku sax bibe. ¹⁰Hingê bi dengê bilind got: «Rabe û li ser lingên xwe raweste.» Wî jî xwe hilavêt û dest pê kir, rêve çû. ¹¹Gava elatê dît ku Pawlos çî kir, dengê xwe hildan û bi zimanê Lûkayonî gotin: «Îlah di şiklê mirovan de hatine jêr nav me!» ¹²Wan ji Barnabas re got Zews, ji Pawlos re gotin Hermês, çimkî ew peyvbêjê sereke bû. ¹³Kahîne Zewsê

14:12 Zews: Pûtê Yewnaniyan ê herî mezin bû. Bi zimanê Latînî «Yûpîter» jê re digotin. Pûtêkî din jî hebû, ku navê wî «Hermês» bû, ew qasidê Zews û pûtên din dihat hesabkirin.

¶ **13:47** Ji: Îşaya 49:6 **13:51** Lûqa 9:5

ku perestgeha wî li derveyî bajêr bû, ga û tacegul anîn ber dergehên bajêr, wî bi elaletê re xwest ku goriyan* bide. ¹⁴Gava ku Şandiyan, yanî Barnabas û Pawlos ev yek bihîstin, wan cilên xwe çirandin, bi nav elaletê ve bezîn, qîriyan û gotin: ¹⁵«Camêrno, hûn çima wusa dikin? Em jî wek we mirov in, evdên Xwedê ne; em Mizgîniyê ji we re tînin, da ku hûn ji van tiştên pûç li wî Xwedayê jîndar vegerin, yê ku erd û ezman, derya û hemû tiştên ku di wan de ne, afirandine. ¹⁶Di dema nifşên* bihûrî de, wî hişt ku her milet li riya xwe here. ¹⁷Dîsa jî wî xwe bê şahidî nehişt, qencî kir û ji ezmên baran û demsalên berdardan we; bi xwarinê hûn têr kirin û dilê we tije şabûn kir.» ¹⁸Bi van peyvyan, wan bi zorê kir ku elalet ji bo wan goriyan nede.

¹⁹Lê Cihû ji Entakya û Qonyayê hatin û elalet kişandin aliyê xwe. Hingê wan Pawlos dan ber keviran, ew kaş kirin derveyî bajêr û gotin qey miriye. ²⁰Lê gava ku şagirtan dora wî girt, ew rabû û çû nav bajêr. Dotira rojê ew bi Barnabas re çû Derbeyê.

Vegerîna Entakya Sûriyê

²¹Piştî ku wan Mizgînî da wî bajarî û gelek kes kirin şagirt, ew vegeeriyên Lîstra, Entakya û Qonyayê. ²²Wan dilê şagirtan xurt dikir û ew dişidandin ku di baweriyê de bimînin û gotin: «Divê em di gelek tengahiyan re derbas bibin û bikevin Padişahiya Xwedê.» ²³Piştî ku wan ji bo her civînê rihspî rakirin, bi dua û rojgirtinê ew spartin wî Xudanê ku bawerî pê anîbûn.

²⁴Piştê di Pisidyayê re derbas bûn û hatin Pamfilyayê. ²⁵Li Pergêyê jî peyva Xwedê gotin û berjêr bûn, çûn Entalyayê. ²⁶Ji wir ew bi gemiyê vegeeriyên Entakyayê, wê dera ku ji bo vî karê ku anîbûn serî, li kerema Xwedê hatibûn spartin. ²⁷Gava hatin, wan civîna bawermendan kom kir û hemû tiştên ku Xwedê bi destê wan kiribûn û çawa deriyê baweriyê li ber miletan vekiribû, tev gotin. ²⁸Û ew demeke dirêj li wir bi şagirtan re man.

Lihevciwîna Şandiyan a li Orselîmê

15 Hinek kesên ku ji Cihûstanê daketibûn Entakyayê, hînî birayan dikirin û digotin: «Eger hûn li gor adeta Mûsa sinet nebin, hûn nikarin xilas bibin.» ²Îcar piştî ku wan û Pawlos û Barnabas gelek hev birin û anîn û devjenî kirin, hingê birayan biryar da ku Pawlos, Barnabas û hinekên

din hilkişin Orşelimê, da ku ji bo vê yekê bi Şandî û rihspiyan re bipeyivin. ³De îcar civînê ew bi rê kirin. Çaxê di Fînikya û Sameryayê* re derbas dibûn, li ser zivirîna miletan a li Xwedê digotin û hemû bawermend pirr şa dikirin. ⁴Çaxê gihîştin Orşelimê, ji aliyê civînê, Şandî û rihspiyan ve hatin qebûlkirin û hemû tiştên ku Xwedê bi destê wan kiribûn, gotin. ⁵Lê hinek bawermendên ku ji mezheba Fêrisiyan* bûn, rabûn û gotin: «Divê ku ew bên sinetkîrin û emir li wan bê kirin ku Şerîeta Mûsa pêk bînin.»

⁶Şandî û rihspî ji bo ku li ser vê pirsê bipeyivin civiyan. ⁷Piştî gotûbêjeke dirêj, Petrûs rabû û got: «Birano, hûn dizanin ku berî niha Xwedê ji nav we ez bijartim, da ku miletên din peyva Mizgîniyê ji min bibihîzin û baweriyê bînin. ⁸Û Xwedayê ku bi dilê mirov dizane, çawa ku Ruhê Pîroz da me, wusa da wan jî û ew erêkirin. ⁹Wî dilê wan bi baweriyê paqî kir û tu cihêti nexist navbera me û wan. ¹⁰Îcar çima hûn Xwedê diceribînin û nîrekî wusa datînin ser stûyê şagirtan, ku ne bav û kalên me û ne jî me dikaribû ku em hilgirin? ¹¹Na, lê em bawer dikin, çawa ku em bi kerema Xudan Îsa xilas dibin, wusa jî ew xilas dibin.»

¹²Hingê tevahiya civînê bédeng ma û guhê xwe dan gotinên Barnabas û Pawlos, yên ku Xwedê bi destê wan gelek nîşan û karên mezin di nav miletên din de kiribûn. ¹³Piştî ku wan peyivîna xwe xilas kir, Aqûb* bersîv da û got: «Birano, guhê xwe bidin min. ¹⁴Şimûn* got ku çawa Xwedê pêşî hat serdana miletên din, da ku ji nav wan xelkekî ji bo navê xwe rake. ¹⁵Ev yek peyvên pêxemberan jî digire, wek ku hatiye nivîsîn:

¹⁶«Piştî vê yekê ezê vegerim,

Û konê Dawid ê ketî dîsa vegirim,

Derên wî yên hilweşiyayî careke din ava bikim

Û dîsa rakim.

¹⁷Da ku hemû mirovên bi şûn de mayî

Û hemû miletên mayî yên ku navê min li ser wan e,

Li Xudan bigerin.

¹⁸Ew Xudanê ku ji berê ve ev tişt dane zanîn, vê dibêje.»^d

¹⁹«Ji ber vê yekê, ez gihîştim vê biryarê ku divê em, wan ên ku ji miletên din li Xwedê dizivirin nedin tengiyê. ²⁰Lê em ji wan re binivîsin ku xwe ji tiştên ku bi pêşkêşkirina ji pûtan re murdar* bûne, ji fuhûşiyê, ji heywanên mirar û ji xwîne dûr bixin. ²¹Çimkî hê ji demên bihûrtî ve di her bajarî de, Şerîeta Mûsa tê hinkirin û her roja Şemiyê di kinîştan de tê xwendin.»

15:7 Karên Şandiyan 10 15:8 Karên Şandiyan 10:44; 2:4

^d 15:16-18 Ji: Amos 9:11-12; Îşaya 45:21

15:20 Derketin 34:15-17; Qanûna Kahîntiyê 18:6-23; 17:10-16

Nameya Civînê ya ji Miletan re

²²Hingê di çavên Şandî û rihspiyan û tevahiya civînê de qenc xuya bû ku ji nav xwe zilaman bibijêrin û bi Pawlos û Barnabas re bişînin Entakyayê. Wan, Cihûdayê ku jê re dibêjin Barsabas û Sîlas*, yên ku di nav birayan de sereke bûn, şandin. ²³Bi destê wan ev name nivîsîn:

«Birayên we Şandî û rihspî, silavan li bawermendên ji miletên din ên li Entakya, Sûriye û li Kîlîkyayê dikin.

²⁴Me bihîst ku hin kesên ji nav me derketine, ku me li wan tembîh nekiriye, bi peyvên xwe hûn reht kirine û serê we tevlihev kirine. ²⁵Ji bo vê yekê me hemûyan bi hev re biryar da ku em çend kesan bibijêrin û bi birayên xwe yên hezkirî Barnabas û Pawlos re bişînin ba we. ²⁶Wan herduyan di ber navê Xudanê me Îsa Mesîh de mirin dane ber çavên xwe. ²⁷Loma me Cihûda û Sîlas şandin, ku ewê bi dev jî eynî tiştan ji we re bêjin. ²⁸Çimkî ji Ruhê Pîroz û ji me re jî qenc hat dîtin ku em ji van tiştên ku pêwîst in pê ve, barekî din daneynin ser piştta we. ²⁹Îcar hûn xwe ji tiştên ku bi pêşkêşkirina ji pûtan re murdar bûne, ji xwînê, ji heywanên mirar û ji fuhûşiyê dûr bixin. Eger hûn xwe ji van tiştan biparêzin, hûnê qenc bikin. Di aştîyê de bimînin.»

³⁰Îcar ew hatin şandin û daketin Entakyayê. Wan tevahiya komê civand û name dan wan. ³¹Gava wan xwend, bi handana wê* şa bûn. ³²Cihûda û Sîlas, ku ew bi xwe jî pêxember bûn, bi gelek peyvan cesaret û hêz dan birayan. ³³⁻³⁴Piştî ku ew demekê li wir man, birayan bi aştî ew bi rê kirin ba yên ku ew şandibûn. ³⁵Lê Pawlos û Barnabas li Entakyayê man û bi gelekên din re peyva Xudan hîn kirin û Mizgînî dan.

Pawlos û Barnabas ji hev Veqetinan

³⁶Piştî çend rojan Pawlos ji Barnabas re got: «Were, em vegerin û herin her bajarê ku me peyva Xudan tê de daye bihîstin, serekî bidin xwişk û birayan û bibînin ku ew çawa ne.» ³⁷Barnabas xwest Yûhennayê ku jê re dibêjin Marqos* jî bi xwe re bibe. ³⁸Lê Pawlos qenc nedît yê ku li Pamfilyayê ji wan veqetiya û bi wan re hew xebitî, bi xwe re bibin. ³⁹Îcar devjeniyêke dijwar ket nav wan, wusa ku ji hev veqetiyen. Barnabas Marqos hilda û bi gemiyê çû Qibrîsê. ⁴⁰Lê Pawlos Sîlas bijart û ket rê; birayan ew spartin kerema Xudan. ⁴¹Ew li Sûriye û Kîlîkyayê digeriyan û hêz didan civînan.

Tîmotêyos Hevaltiya Pawlos û Silas Dike

16 Hingê Pawlos hat Derbe û Lîstrayê jî. Li wir şagirtek hebû ku navê wî Tîmotêyos* bû. Ew kurê jineke Cihû ya bawermend bû; lê bavê wî ne Cihû bû. ²Birayên ku li Lîstra û Qonyayê bûn, li ser wî bi qencî dipeyivîn. ³Pawlos xwest ku ew bi wî re bê; ew hilda û ji ber Cihûyên wan deran ew sinet kir; çimkî hemûyan dizanibû ku bavê wî ne Cihû bû. ⁴Gava ku di bajaran re derbas dibûn, biryarên ku li Orşelfimê ji aliyê Şandî û rihspiyayan ve hatibûn dayîn, didan wan, da ku wan pêk binin. ⁵Bi vî awayî civînên bawermendan di baweriyê de xurt dibûn û roj bi roj hejmara wan zêde dibû.

Di Dîtiniyekê de Gazîkirina Pawlos a Makedonyayê

⁶Ew di herêma Firîgya û Galatyayê re derbas dibûn, çimkî Ruhê Pîroz nehişt ku peyva Xwedê li herêma Asyayê* bêjin. ⁷Çaxê ew hatin pêşberî Misyayê, xwestin ku herin herêma Bîtînyayê, lê Ruhê Îsa destûr neda wan. ⁸Di ber Misyayê re derbas bûn, daketin Troyayê. ⁹Bi şev Pawlos di dîtiniyekê* de dît ku zilamekî Makedonî radiwesta, ji wî lava dikir û digot: «Derbasî Makedonyayê bibe û alikariya me bike.» ¹⁰Gava wî ev dîtîni dît, di cih de em xebitîn ku em herin Makedonyayê. Me jê derxist ku Xwedê gazî me dike ku em Mizgîniyê bidin wan.

Zivirîna Lîdya

¹¹Em ji Troyayê bi gemiyê derketin û sererast çûn Samotraxê. Dotira rojê em gihîştin Nêyapolîsê. ¹²Em ji wir çûn Filîpyayê, ku ev der bajarekî sereke yê Makedonyayê ye û koloniyekê* Romayê ye. Em li vî bajêrî çend rojan man. ¹³Roja Şemiyê em di dergehê bajêr re derketin û çûn ber lêva çem, çimkî em difikirîn ku li wir cihekî duakirinê heye. Em rûniştin û bi jinên ku li wir civiyabûn re peyivîn. ¹⁴Di nav wan de jineke xwedêperest a ku navê wê Lîdya bû guhdariya me dikir. Ew ji bajarê Tiyatîrayê bû û cilên binefîşî difirotin. Xudan dilê wê vekir, da ku bi baldarî guhê xwe bide tiştên ku Pawlos digotin. ¹⁵Çaxê ew û malîyên xwe imad* bûn, wê ji me hêvî kir û got: «Eger hûn min bawermendeke Xudan dihesibînin, kerem kin, werin mala min û li wir bimînin.» Û zor li me kir, em birin.

Pawlos û Silas Têna Girtin

¹⁶Û rojekê, çaxê em diçûn cihê duakirinê, keçikeke xizmetkar a ku ruhê falbaziyê pê re hebû, rastî me hat. Wê bi falvekirinê ji xwediyên

xwe re gelek pere dida qezenckirin. ¹⁷Keçik li pey me û Pawlos dihat û bi qîrîn digot: «Ev mirovên ha xizmetkarên Xwedayê Herî Berz in, ew riya xilasîyê bi we didin zanîn.» ¹⁸Keçikê bi rojan ev yek kir. Lê li zora Pawlos çû, zivirî û ji ruh re got: «Ez bi navê Îsa Mesîh li te emir dikim, ji wê derkeve.» Û hema wê gavê ruh ji wê derket.

¹⁹Îcar gava ku xwediyên wê dîtin ku hêviya wan a qezenckirina peran ji dest derket, wan Pawlos û Sîlas* girtin, kaş kirin meydana sûkê, ba serweran. ²⁰Çaxê ew anîn ba serwerên bajêr, wan got: «Ev mirovên ha bajarê me tevlihev dikin, ev Cihû ne ²¹û adetên ku ji bo me Romayîyan çênabin ku em bikin, an qebûl bikin, hîn dikin.» ²²Hingê elaletê jî êrîşî wan kir, serdarên bajêr cilên ser wan dan çirandin û emir kirin ku bi daran li wan bixin. ²³Piştî ku gelek li wan xistin, ew avêtin zîndanê û li qerdiyan emir kirin ku baş çavnêriya wan bike. ²⁴Li ser wê emirkirinê, wî ew kirin hucreya hundir û lingên wan qeyd kirin.

²⁵Li dora nîvê şevê Pawlos û Sîlas dua dikirin û ji Xwedê re lavîje* digotin. Girtiyan jî guhdariya wan dikir. ²⁶Ji nişkê ve erdhejîneke wusa mezin çêbû ku bingehên girtîgehê veleqiyân. Û di cih de hemû derî û zîncîrên her kesî vebûn. ²⁷Çaxê qerdiyan hişyar bû û dît ku deriyên zîndanê vekirî ne, şûrê xwe kişand û dikir ku xwe bikuje. Çimkî wî got qey hemû girtî reviyane. ²⁸Lê Pawlos bi dengê bilind gazî kir û got: «Nebe tu xwe bikuji; em hemû li vir in!» ²⁹Qerdiyan ronahî xwest û ket hundir, lerizî û xwe avêt ber Pawlos û Sîlas. ³⁰Wî ew anîn derve û got: «Ezbenî, ez çi bikim, da ku ez xilas bibim?» ³¹Wan jî bersîv da û gotin: «Baweriya xwe bi Xudan Îsa bîne, tu û mala te jî hûnê xilas bibin.» ³²Û wan peyva Xudan ji wî û ji hemûyên li mala wî re gotin. ³³Hema di wê saeta şevê de, wî ew birin û birînên wan şuştin. Û di cih de ew û hemû malîyên wî imad bûn. ³⁴Wî ew derxistin mala xwe, sifre li ber wan danî. Ew gelek şa bû ku wî û tevahiya mala wî bawerî bi Xwedê anîn.

³⁵Çaxê bû roj, serwerên bajêr wezîfedar şandin û gotin: «Wan mirovan berdin.» ³⁶Hingê qerdiyan ev yek ji Pawlos re got: «Serwerên bajêr xeber şandin ku hûn bèn berdan; de îcar derkevin û bi silamet herin.» ³⁷Lê Pawlos li wan vegerand û got: «Em ên ku hemwelatîyên* Romayî ne, bêyî ku dîwana me bê kirin, li ber xelkê li me xistin û em avêtin zîndanê. Niha bi dizî me derdixin? Na, ev yek çênabe! Bila ew bi xwe bèn û me derxin.» ³⁸Hingê wezîfedaran ev peyv ji serdarên bajêr re gotin. Gava wan bihist ku ew hemwelatîyên Romayî ne, tirsîyan. ³⁹Hatin, hêvî ji wan kirin, ew deranîn û ji wan xwestin ku ji bajêr derkevin. ⁴⁰Piştî ku ji zîndanê derketin, çûn mala Lîdayê. Li wir xwişk û bira dîtin, han dan wan û çûn.

Gengeşa li Selanîkê

17 Piştî ku Pawlos û Silas di Amfîpolis û Apolonyayê re derbas bûn, hatin Selanîkê. Li wir kinîşteke Cihûyan hebû. ²Û Pawlos, wek ku ji xwe re kiribû adet, çû ba wan û se rojên Şemiyên li ser Nivîsarên Pîroz bi wan re peyivî. ³Ji wan re şîrove kir û îspat kir ku diviya Mesîh cefa bikişanda û ji nav miriyan rabûya û got: «Ev Îsayê ku ez ji we re didim bihîstin, Mesîh e.» ⁴Hinek ji wan, komeke mezin ji Yewnaniyên xwedêperest û hinek jinên xuyayî bawer kirin û beşdarî Pawlos û Silas* bûn. ⁵Lê Cihûyan çavnebariya wan kir, ji xelkên çarşiyê, hin mirovên xerab kişandin aliyê xwe, elaletek civandin û di bajêr de laleşe çêkirin, êrîşî mala Yason kirin û lê digeriyan ku wan derxin ber xelkê. ⁶Lê çaxê Pawlos û Silas nedîtî, wan Yason û çend birayên din kaş kirin ber serwerên bajêr û bi qîrîn gotin: «Ev mirovên ku dinya serobino kirine, hatine vir jî ⁷û Yason ew hewandine mala xwe. Ev hemû li hember qanûnên Qeyser radibin û dibêjin: «Padîsahekî din heye, navê wî Îsa ye.»» ⁸Gava elaletê û serwerên bajêr ew gotin bihîstin, hişê wan tevlihev bû û ⁹piştî ku ji Yason û yên din kefîltî standin, ew berdan.

Pawlos û Silas Dişînin Beroyayê

¹⁰Hema wê şevê birayan Pawlos û Silas şandin Beroyayê. Çaxê ew gihîştin wir, ew çûn kinîştê Cihûyan. ¹¹Ev mirovên li wir ji yên li Selanîkê bêtir hişvekirî bûn. Wan peyv ji dil û can qebûl kir û her roj li ser Nivîsarên Pîroz lêkolîn kirin, ka gelo ev tişt wusa ne. ¹²Îcar gelekan ji wan bawerî anî, di nav wan de jinên Yewnanî yên qedirbilind û mêr jî ne kêmbûn. ¹³Lê gava Cihûyên Selanîkê hîn bûn ku Pawlos peyva Xwedê li Beroyayê jî daye bihîstin, ew hatin wê derê jî, elalet têkdan û rakirin ser piyan. ¹⁴Hingê birayan di cih de Pawlos şand ku here ber deryayê, lê Silas û Tîmotêyos* hê li wir man. ¹⁵Yên ku ew birin, ew anîn heta Atînayê. Piştî ku ji Pawlos emir standin ku Silas û Tîmotêyos zûka herin ba wî, ew paş ve vegeriyan.

Pawlos li Atînayê

¹⁶Çaxê Pawlos li Atînayê li benda wan bû û dît ku bajar bi pûtan tije ye, ruhê wî aciz bû. ¹⁷Îcar li kinîştê ew bi Cihûyan û bi Yewnaniyên* xwedêperest re, li çarşiyê jî her roj rastî kê bihata bi wan re diket peyivînê. ¹⁸Hin fîlozofên Êpîkûrî û hinên Stoayî jî bi wî re gotûbêj kirin. Hinekan got: «Evê kelkelo dixwaze çi bêje?» Hinekên din jî

gotin: «Wusa xuya dibe ku ew xwedayên xerîb dide naskirin.» Çimkî Pawlos li ser Îsa û li ser vejînê mizgînî dida. ¹⁹Wan ew girt û anîn Aryopagosê û gotin: «Gelo em dikarin bizanin, ev hîndariya nû ya ku tu didî naskirin çi ye? ²⁰Tu hin tiştên xerîb tîni guhên me û loma em dixwazin bizanin ku ev tê çi manê.» ²¹Hemû Atînayî û xerîbên ku li wir diman, ji gotin û bihîstina tiştên nû pê ve, dema xwe bi tiştên din derbas nedikirin.

²²Hingê Pawlos li navenda civîna Aryopagosê rawesta û got: «Gelî zilamên Atînayî, ez we ji her awayî ve gelek dîndar dibînim. ²³Çaxê ez di nav bajêr de digeriyam û min qenc li tiştên ku hûn diperizinê* nêrî, min di nav wan de gorîgehek* dît ku li ser nivîsîbû: JI XWEDAYÊ NENAS RE. Îcar vî yê ku hûn bi nezanî diperizinê, ez bi we didim naskirin. ²⁴Xwedayê ku dinya û hemû tiştên ku tê de ne çêkiriye, ewê ku Xudanê erd û ezmên e, di perestgehên ku bi destê mirov hatine çêkirin de rûnane. ²⁵Wek ku ew hewcedarê tiştêkî be, bi destê mirovan ji wî re xizmet nayê kirin; çimkî yê ku jiyayî, hilm û her tiştî dide hemûyan, ew e. ²⁶Ji bavekî, wî hemû milletên dinyayê afirandin û zemanên wan û sînorên dera ku ew lê dijîn, kifş kir ku ew li ser hemû rûyê erdê rûnin. ²⁷Wî ev yek kir ku ew li wî bigerin û eger îmkan hebe bi destpelînkê* wî bibînin, lê ew ji tu kesî ji me ne dûr e. ²⁸Çimkî em bi wî dijîn, bi wî dilivîn û bi wî hene. Çawa ku hin ji hozanên we jî gotine: «Em jî ji dûndana wî ne.»

²⁹«Îcar ji ber ku em ji dûndana Xwedê ne, divê em nefikirin ku Xwedê wek zêr, zîv, an wek kevirê ku bi hiş û hunerê mirov hatiye çêkirin e. ³⁰Xwedê çavên xwe li demên nezanîne neqand, lê niha ew li her derê li hemû mirovan emir dike ku tobe bikin. ³¹Çimkî wî rojek kifş kiriye û ewê di wê rojê de bi destê zilamê ku wî destnîşan kiriye bi dadperwerî* dîwana dinyayê bike. Bi rakirina wî ya ji nav

17:18 Êpîkûrî: Li gor hîndariya Êpîkûr (beriya Îsa 341-270) ruh jî wek bedenê bi mirin e. Ji jiyana li ser vê erdê zêdetir jiyaneke din tune. Yê ku li dilgeşiyê digere, divê di kûrahiya ruh de lê bigere.

17:18 Stoayî: Li gor vê hîndariyê Xwedê di her tiştî de ye. Dilgeşî tenê bi revîna ji êş û zewqan dikare bê dîtin. Filozofê Yewnanî Zenon (beriya Îsa 335-263?) avakarê vê felsefê bû.

17:28 Ev li gor gotineke nivîskarê Yewnanî Êpîmênîdos e; ew berî Îsa di sedsala şeşan de dijiya.

17:28 Ji nivîskarên Yewnanî Aratos û Kleyantos e; ew herdu berî Îsa di sedsala sisyah de dijiyan.

17:24 Padişah I, 8:27

miriyan wî ewlehî da hemûyan, ku ji bo vî karî ew mirov hatiye destnîşankirin.»

³²Gava vejîna* miriyan bihîstin, hinekan tinazên xwe kirin; lê yên din gotin: «Emê li ser vê yekê careke din guhê xwe bidin te». ³³Bi vî awayî Pawlos ji nav wan derket. ³⁴Lê hinek beşdarî wî bûn û bawerî anîn. Di nav wan de Diyonîsiyosê endamê Aryopagosê û jineke ku navê wê Damerîs bû û hinekên din hebûn.

Pawlos li Korîntê

18 Piştî van tiştan Pawlos ji Atînayê derket û çû Korîntê. ²Li wir Cihûyek ku navê wî Akîlas bû dît, ku bi eslê xwe ji Pontosê bû. Ew bi pîreka xwe Priskîla* re nû ji Îtalyayê hatibû. Çimkî Qeyser Klawdyos ferman dabû ku hemû Cihû ji Romayê derkevin. Pawlos çû ba wan ³û ji ber ku pişeyê wî eynî bû, li ba wan ma û bi wan re xebitî. Karê wan konçêkerî bû. ⁴Her roja Şemiyê ew li kinîştê diket peyivînê û dixebitî ku baweriya Cihû û Yewnaniyan bîne.

⁵Çaxê Silas û Tîmotêyos ji Makedonyayê hatin, Pawlos xwe bi tevahî da hînkirina peyvê û ji Cihûyan re şahidî dikir ku Mesîh, Îsa ye. ⁶Îcar gava ku ew li hember derketin û çêrî wî kirin, wî cilên xwe dawesandin û got: «Bila xwîna we di stûyê we de be! Ez bêrî me. Ji niha û pê ve ezê herim ba miletan.» ⁷Hingê ew ji kinîştê derket û çû mala mirovekî ku navê wî Tîtos Yûstos bû. Ew xwedêperest bû û mala wî li kêleka kinîştê bû. ⁸Serekê kinîştê Krîspos, bi tevahiya maliyên xwe ve bawerî bi Xudan anî. Gelek Korîntiyên ku peyva Pawlos dibihîstin, bawerî dianîn û imad* dibûn. ⁹Şevêkê di dîtiniyekê de Xudan ji Pawlos re got: «Netirse, bipeyive û bêdeng nemîne. ¹⁰Çimkî ez bi te re me û tu kes destê xwe dirêjî te nake ku te biêşîne. Ji ber ku li vî bajarî gelek gelê min heye.» ¹¹Ew li wê derê salekê û şeş mehan ma; wî di nav wan de peyva Xwedê hîn dikir.

¹²Îcar çaxê ku Galiyos li Axayayê* walî bû, Cihû bûn yek, li hember Pawlos rabûn û ew derxistin ber dîwanê. ¹³Wan got: «Evê ha baweriya mirovan tîne ku bi riyên li hember qanûnê biperizin* Xwedê.» ¹⁴Gava Pawlos dikir ku bipeyive, Galiyos ji Cihûyan re got: «Eger mesele neheqî an sûcekî xerab bûya, Cihûno, ji xwe minê guhê xwe bida giliyên we. ¹⁵Madem ku mesele li ser peyv, nav û qanûna we ye, hûn bi xwe lê binêrin. Ez naxwazim bibim dadgerê* van tiştan.» ¹⁶Û wî ew ji dîwanê deranîn. ¹⁷Hingê hemûyan serekê kinîştê Sostênîs girt û li ber dîwanxanê lê xistin. Lê qet ne xema Galiyos bû.

Pawlos Vedigere Entakyayê

¹⁸Piştî ku Pawlos gelek rojan li wê derê ma, xatir ji bawermendan xwest û bi gemiyê berê xwe da aliyê Sûriyê. Priskîla* û Akîlas jî bi wî re bûn. Wî li Kenxêryayê porê xwe kur kir, çimkî nedreke* wî hebû. ¹⁹Çaxê ew gihîştin Efesê, wî ew li wê derê hiştin, ew bi xwe çû hundirê kinîştê û bi Cihûyan re ket peyivînê. ²⁰Gava wan jê xwest ku ew hê demeke dirêj bimîne, ew razî nebû. ²¹Lê çaxê xatir ji wan xwest, got: «Xwedê hez bike, ezê dîsa vegerim ba we.» Piştî bi gemiyê ji Efesê derket.

²²Gava hat Qeyseriyê, hilkişiya Orşelimê, silav li civînê kir û daket Entakyayê.

Apolos li Efesê Mizgîniyê dide

²³Piştî ku Pawlos demekê li wir ma, derket rê, li herêma Galatya û Firîgyayê cih bi cih çû her derê û hêz da hemû şagirtan.

²⁴Îcar Cihûyekî ku navê wî Apolos bi eslê xwe ji Skenderyayê û zanebêj bû, hat Efesê. Wî Nivîsarên Pîroz qenc dizanibû. ²⁵Di Riya* Xudan de hatibû perwerdekirin, bi kelegermiya ruh li ser Îsa rast dipeyivî û hîn dikir, lê tenê imadkirina* Yûhenna dizanibû. ²⁶Wî dest pê kir, li kinîştê bi ziravî peyivî. Gava Priskîla û Akîlas ew bihîstin, ew birin ba xwe û riya Xwedê hê rastir ji wî re şîrove kirin. ²⁷Gava Apolos xwest ku here Axayayê*, birayan cesaret danê û ji bo ku wî qebûl bikin name ji şagirtan re nivîsîn. Îcar gava gihîşt wê derê, wî gelek alîkariya wan ên ku bi keremê bawerî anîbûn kir. ²⁸Çimkî wî bi eşkereyî dengê Cihûyan dibirrî û bi Nivîsarên Pîroz nîşan dida ku Mesîh, Îsa ye.

Pawlos li Efesê

19 Îcar gava ku Apolos hê li Korîntê bû, Pawlos di herêmên navîn re derbas bû û hat Efesê û li wir çend şagirt dîtin. ²Wî ji wan re got: «Ma gava ku we bawerî anî, we Ruhê Pîroz stand?» Wan lê vegerand û gotin: «Na, me qet nebihîstiye jî ku Ruhê Pîroz heye.» ³Hingê wî got: «Lê hûn bi çi imadê hatine imadkirin*?» Wan got: «Bi imada Yûhenna.» ⁴Pawlos got: «Imada Yûhenna li ser tobekirinê bû û ji xelkê re digot ku baweriyê bi wî yê ku piştî wî tê bînin, yanî bi Îsa.» ⁵Îcar

gava ku ev bihîstin, bi navê Xudan Îsa imad bûn. ⁶Çaxê Pawlos destên xwe danîn ser wan, Ruhê Pîroz hat ser wan, bi zimanên* din peyivîn û pêxemberîti kirin. ⁷Ew hemû li dora diwanzdeh zilaman bûn.

⁸Pawlos ket kiniştê, bi qasî sê mehan bi wêrekî peyivî, li ser Padişahiya Xwedê ket peyivînê û baweriya mirovan dianî. ⁹Çaxê hinekan serhişkî kir, bawer nekirin û li ber xelkê bi xerabî li ser Riyê peyivîn, wî dev ji wan berda, şagirt ji wan veqetandin û her roj di dersxana Tîranos de diket peyivînê. ¹⁰Vê yekê bi qasî du salan kişand; bi vî awayî hemû yên ku li herêma Asyayê* rûdiniştin, hem Cihû û hem jî miletên din peyva Xudan bihîstin.

Kurên Skêwa

¹¹Xwedê bi destê Pawlos gelek kerametên nedîti kirin. ¹²Heta, çaxê ew destmal û pêşmalên ku li wî ketibûn ji nexweşan re dibirin, nexweşiya wan diçû û ruhên xerab ji wan derdiketin. ¹³Îcar di nav Cihûyan de hin gerokên ku cin derdixistin, dest pê kirin li ser yên ku bi ruhên xerab ketibûn, gazî navê Xudan Îsa kirin û gotin: «Ez bi navê Îsayê ku Pawlos dide bihîstin, li we emir dikim ku hûn derkevin.» ¹⁴Heft kurên serekkahînekî Cihûyan ê bi navê Skêwa, ev yek dikirin. ¹⁵Lê ruhê xerab li wan veqerand û got: «Ez Îsa nas dikim û bi Pawlos jî dizanim, lê hûn kî ne?» ¹⁶Hingê mirovê ku ruhê xerab pê re bû xwe avêt ser wan, zora hemûyan bir, wusa ku ew tazî û birindar ji wê malê derketin. ¹⁷Çaxê ev yek ji aliyê hemû Cihû û miletên din ên ku li Efesê rûdiniştin ve hat bihîstin, tirs ket ser hemûyan û navê Xudan Îsa hat bilindkirin. ¹⁸Gelek ji wan ên ku bawerî anîbûn, dihatin, gunehên xwe eşkere dikirin û kirinên xwe digotin. ¹⁹Gelek ji wan ên ku sêrbazî dikirin, kitêbên xwe civandin û li ber hemûyan şewitandin. Bihayê wan kitêban hat hesabkirin, pêncî hezar zîv* digirt. ²⁰Bi vî awayî peyva Xudan hê bêtir belav dibû û hêzdar dibû.

Li Efesê Hengame

²¹Piştî ku ev tişt çêbûn, Pawlos di ruh de biryar da ku di Makedonya û Axayayê* re derbas bibe û here Orşelîmê. Wî got: «Piştî ku ez herim wê derê, divê ez Romayê jî bibînim.» ²²Wî du alîkarên xwe, Tîmotêyos û Erastos* şandin Makedonyayê û ew bi xwe demeke din jî li herêma Asyayê ma.

²³Di wê demê de xirecîrek ne hindik li ser Riyê derket. ²⁴Mirovekî zîvker ku navê wî Dîmîtriyos bû, ji zîv perestgehên biçûk ên Artemîsê* çêdikirin û bi vê yekê gelek kar ji pişekaran re derdixist. ²⁵Dîmîtriyos

ev kesên ha û yên ku bi karên weha ve mijûl dibûn li hev civandin û got: «Gelî hevalan, hûn dizanin ku dewlemendiya me ji vî karî ye. ²⁶Hûn dibînin û dibihîzin ku ne tenê li Efesê, hema bêje li tevahiya herêma Asyayê, ev Pawlosê ha dibêje: «Yên ku bi destan hatine çêkirin ne xwedê ne» û wî baweriya gelek mirovan aniyê û ji rê derxistine. ²⁷Îcar talûke ne tenê ew e ku ev pişeyê me ji giramiya* xwe dikeve, lê ev e ku perestgeha xwedaya mezin Artemîs bi tiştêkî nayê hesabkirin û mezinahiya wê ya ku li tevahiya herêma Asya û li dinyayê tê perizîn, bêqedir dibe.»

²⁸Gava ev yek bihîstin, ew bi hêrsê tije bûn û bi qîrîn gotin: «Artemîsa Efesiyan mezin e!» ²⁹Bajar tevlihev bû, hevalriyên Pawlos, Gayos û Erîstarxosê* Makedonî bi xwe re kaş kirin û tev bi hev re zêriyan ber tiyatroyê. ³⁰Pawlos xwest ku bikeve nav elaletê, lê şagirtan nehişt. ³¹Hin serwerên herêma Asyayê, yên ku dostên wî bûn, xeber jê re şandin û jê hêvî kirin ku neçe tiyatroyê. ³²Îcar hinekan tiştêk, hinekên din jî tiştêkî din diqîriyan; çimkî elalet tevlihev bû û gelekên ji wan nizanibû ku ji bo çi kom bûne. ³³Hinekan ji elaletê, Skenderê ku Cihûyan dabû pêş, derxistin navendê. Skender destê xwe bilind kir û xwest ku li hember elaletê xwe biparêze. ³⁴Lê çaxê fêm kirin ku ew Cihû ye, bi qasî du saetan tev bi hev re qîriyan û gotin: «Artemîsa Efesiyan mezin e!» ³⁵Îcar çaxê nivîskarê bajêr elalet bêdeng kir, got: «Gelî Efesiyan! Ma li vir kî heye ku nezane bajarê Efesê parêzgerê perestgeha Artemîsa mezin û parêzgerê kevirê wê yê ku ji ezmên hatiye xwarê ye? ³⁶Ji xwe ev tişt nayên înkarkirin. Îcar divê hûn bêdeng bin û tiştêkî bêtedbîr nekin. ³⁷Ev zilamên ku we anîne vir ne dizên perestgehê ne û ne jî çêrî xwedaya me kirine. ³⁸Îcar, eger giliyê Dimîtriyos û pişekarên bi wî re, li hember kesekî hebe, dadgeh* vekirî ne û walî hene. Bila ew hevdû sûcdar bikin. ³⁹Lê eger hûn ji wê zêdetir tiştêkî bixwazin, bila di civîna resmî de lê bê nêrîn. ⁴⁰Çimkî talûke ev e ku ji bo van tiştên ku îro çêbûne, em dikarin bi serhildanekê bèn sûcdarkirin û ji ber ku sedem tune, em nikarin hesabê vê tevliheviyê jî bidin.» ⁴¹Piştî ku wî ev got, civîn belav kir.

Pawlos Diçe Makedonya û Yewnanistanê

20 Piştî ku hengame rawesta, Pawlos şand pey şagirtan, cesaret da wan, xatir ji wan xwest û berê xwe da riya Makedonyayê. ²Çaxê di van herêman re derbas bû bi gelek peyvyan cesaret da bawermendan û hat Yewnanistanê. ³Ew sê mehan li wê derê ma. Gava wî karê xwe kir ku here Sûriyê, Cihûyan li hember wî gêrûfenek çêkir. Loma wî biryar da ku di riya Makedonyayê re vegere. ⁴Ji Beroyayê Sopatrosê

kurê Pîros, ji Selanîkiyan Erîstarxos* û Sêkûndos, Gayosê Derbeyî û Tîmotêyos* û ji herêma Asyayê* Tixîkos* û Trofîmos* bi wî re rêwîti kirin. ⁵Ev berî me çûbûn û li Troyayê li benda me bûn. ⁶Em jî piştî rojên Cejna* Nanê Şkeva bi gemiyê ji Filîppyayê bi rê ketin û di pênc rojan de li Troyayê gihîştin ba wan. Em li wir heft rojan man.

Saxbûna Eytûxos

⁷Di roja pêşî ya heftiyê de, çaxê em civiyan ku nên bişikênin, Pawlos bi wan re dipeyivî û ji ber ku wî dixwest dotira rojê biçûya, peyivîna xwe heta nivê şevê dirêj kir. ⁸Li oda jorîn a ku em lê civiyabûn, gelek qendîl hebûn. ⁹Xortekî ku navê wî Eytûxos bû di pencerê de rûdinişt, ket xeweke giran. Pawlos peyivîna xwe gelek dirêj kir, Eytûxos bi xewê ve çû, ji qata sisiyan ket xwarê û miriyî hat hildan. ¹⁰Lê Pawlos çû jêr, bi ser wî de xwar bû, ew himbêz kir û got: «Nekin qîrîn, ruh hatê.» ¹¹Piştî Pawlos derket jorê, nan şikand û xwar, heta ku roj derket bi wan re dût û dirêj peyivî û rabû çû. ¹²Û xort saxbûyî anîn hundir û gelek dilşa bûn.

Rêwîtiya Mîletosê

¹³Em li gemiyê siwar bûn û ber bi Asosê ve çûn. Niyeta me ew bû ku em ji wir Pawlos bistînin gemiyê. Çimkî wî biryar dabû ku peya here. ¹⁴Ew li Asosê hat pêşiya me, me ew hilda gemiyê û em gihîştin Mitilînê. ¹⁵Em ji wê derê bi gemiyê çûn û dotira rojê em gihîştin pêşberî Xiyosê. Roja din em di Samosê re derbas bûn û dotira rojê gihîştin Mîletosê. ¹⁶Çimkî Pawlos biryar dabû ku bi gemiyê bêrawestîn di ber Efesê re derbas bibe, da ku dema xwe li herêma Asyayê nebihûrine. Wî dilezand, ku eger çêbe, di Roja* Pentikostê de li Orşelîmê be.

Pawlos bi Rihspiyên Efesê re Dipeyive

¹⁷Pawlos ji Mîletosê xeber şand Efesê û rihspiyên civînê gazî ba xwe kirin. ¹⁸Çaxê ew hatin ba wî, wî ji wan re got: «Hûn bi xwe dizanin, ji roja pêşî ve gava ku min lingê xwe avêtiye herêma Asyayê heta niha, ez çawa di nav we de rabûm û rûniştim. ¹⁹Min bi hemû dilnizmî û bi hêstirên çavan di nav wan ceribandînen ku ji gêrûfenên Cihûyan hatin serê min, ji Xudan re xizmet kir. ²⁰Min xwe ji gotina tu tiştên ku ji bo we kêr tîn neda paş, lê min hem bi eşkerekî hînî we kir û hem jî ez mal bi mal geriyam. ²¹Min hem ji Cihû û hem ji mîletên din re şahidî

20:15 «Xiyos», yanî «Sakiz», bi Kurdî «Girava Benişt»; «Samos», yanî «Sisam».

kir ku li Xwedê vegerin û baweriyê bi Xudanê me Îsa bînin. ²²Û va ye, niha ez bi daxwaza Ruh girêdayî diçim Orşelîmê û ez nizanîm li wir wê çi bê serê min. ²³Bi tenê ez dizanîm ku Ruhê Pîroz li her bajarî ji min re şahidiyê dike ku zincîr û tengahî li benda min in. ²⁴Lê belê ez tu qîmetê nadîm xwe bi xwe; armanca min bi tenê ev e ku ez berpirsiyariya xwe û wê xizmeta ku min ji Xudan Îsa standiye bînim serî, ku ez şahidiya Mizgîniya kerema Xwedê bikim.

²⁵«Va ye, ez dizanîm, hûn hemû yê n ku ez di nav we de geriyam û min Padîşahî da bihîstin, êdî hûn rûyê min nabînin. ²⁶Ji ber vê yekê di roja îro de ez ji we re şahidiyê dikim ku ez ji xwîna her kesî bêrî me. ²⁷Çimkî min xwe neda paş, min hemû daxwaza Xwedê ji we re got. ²⁸Îcar hay ji xwe û ji hemû keriyê ku Ruhê Pîroz hûn di nav de kirine çavdêr, hebin. Şivantiya civîna bawermendan a Xwedê bikin a ku wî bi xwîna Kurê xwe bi dest xistiye. ²⁹Ez dizanîm piştî çûyîna min, gurên har ên ku ber kerî nakevin, wê bikevin nav we. ³⁰Heta ji nav we bi xwe jî zilam wê derkevin û tiştên xwarûvîç bêjin, da ku şagirtan li pey xwe bibin. ³¹Ji ber vê yekê hişyar bimînin, ji bîr nekin ku sê salan bi şev û bi roj, bi hêstirên çavan min dev ji hişyarkirina her yekî ji we berneda. ³²Û niha ez we dispêrim Xwedê û peyva kerema wî. Ew peyv dikare we ava bike û di nav hemûyên ku hatine pîrozkirin de mîrasê bide we. ³³Min çav neda zîv an zêr an cilên tu kesî. ³⁴Hûn bi xwe dizanî ku ev destên ha hem ji bo hewcedariya min û hem jî ji bo hewcedariyên wan ên ku bi min re ne xebitîn. ³⁵Min di her tiştî de nîşanî we da, ku divê em bi vî awayî gelek bixebitin û alîkariya lewazan bikin û peyvên Xudan Îsa bînin bîra xwe; wî bi xwe digot: «Bextewariya dayîne ji ya standîne mezintir e.»»

³⁶Piştî ku ev tişt gotin, ew bi hemûyan re çû ser çokan û dua kir. ³⁷Hemû gelek giriyan, xwe avêtin stûyê Pawlos û ew ramûsan. ³⁸Hê bêtir ji ber wê peyva ku wî gotibû: «Êdî hûn rûyê min nabînin» keder girtin. Piştî ew birin heta ba gemiyê û bi rê kirin.

Pawlos Vedigere Orşelîmê

21 Îcar gava em ji wan veqetiyar û bi gemiyê ketin rê, sererast em hatin Kosê. Dotira rojê em gihiştin Rodosê û ji wir jî em hatin Patarayê. ²Me gemiyeke ku diçû Fînikyayê dît, em li wê siwar bûn û bi rê ketin. ³Gava ku Qibris xuya bû, me ew li milê çepê hişt, em bi aliyê Sûriyê ve çûn û li bajarê Sûrê rawestan, çimkî diviya barê gemiyê li wir bihata valakirin. ⁴Me şagirt dîtin û em heft rojan li wê

derê man. Wan bi Ruh ji Pawlos re digot ku ew neçe Orşelîmê. ⁵Îcar çaxê me rojên xwe li wir temam kirin, em rabûn û bi rê ketin. Hemû bi jin û zarokên xwe ve heta derveyî bajêr em bi rê kirin. Li wir, li ber lêva deryayê em çûn ser çokan, me dua kir û ⁶me xatir ji hevdû xwest. Piştre em ketin gemiyê û ew jî vegeriyan malên xwe.

⁷Çaxê me rêwîtiya xwe ya Sûrê temam kir, em gihîştin Pitolêmayê, me silav li xwişk û birayan kir û em rojekê bi wan re man. ⁸Dotira rojê em ji wir derketin û hatin Qeyseriyê. Em çûn mala Filipoşê mizgînvanê ku yek ji heftan bû û em li ba wî man. ⁹Çar keçên wî yên mênkirî yên ku pêxemberîti dikirin hebûn. ¹⁰Çaxê em li wir gelek rojan man, pêxemberekî ku navê wî Hagabos bû ji Cihûstanê daket û hat. ¹¹Ew hat ba me, piştênka Pawlos hilda, bi wê dest û lingên xwe girê dan û got: «Ruhê Pîroz weha dibêje: «Li Orşelîmê Cihû wê xwediye vê piştênkê weha girê bidin û wî bidin destê miletan.»» ¹²Gava me ev bihîst, em û xelkê li wê derê me ji Pawlos hevî kir ku neçe Orşelîmê. ¹³Hingê Pawlos bersiv da û got: «Ev çi ye hûn dikin; hûn digirin û dilê min dişikênin? Ez ne tenê ji girêdanê re, lê ez di ber navê Xudan Îsa de li Orşelîmê ji mirinê re jî amade me.» ¹⁴Çaxê ku wî qîma xwe neanî, em bêdeng man û me got: «Bila daxwaza Xudan be.»

¹⁵Piştî wan rojan me xwe amade kir û em hilkişiyay Orşelîmê. ¹⁶Hin şagirtên ji Qeyseriyê jî bi me re hatin û em anîn mala Minasonê Qibrisî. Ew şagirtekî kevin bû û emê li mala wî bibûna mêvan.

Pawlos li Orşelîmê Diçe Serdana Aqûb

¹⁷Gava em gihîştin Orşelîmê, birayan bi şahî em qebûl kirin. ¹⁸Dotira rojê Pawlos bi me re hat ba Aqûb*. Hemû rihspî jî amade bûn. ¹⁹Piştî ku Pawlos silav li wan kir, wî ew tiştên ku Xwedê bi xizmeta wî di nav miletan de kiribûn, yek bi yek gotin. ²⁰Gava ku wan ev bihîst, pesnê Xwedê dan û ji Pawlos re gotin: «Birawo, tu dibînî ku di nav Cihûyan de çend hezar mirov hene ku bawerî anîne û hemû jî ji bo Şerîetê xîretkêş in. ²¹Wan li ser te bihîstiyê ku tu hemû Cihûyên di nav miletan de hîn dikî ku dev ji Mûsa berdin û dibêjî ku bila ew kurên xwe sinet nekin û li pey adetan neçin. ²²Îcar em çi bikin? Bêguman wê bibihîzin ku tu hatiye. ²³Loma ya ku em ji te re dibêjin, bike. Çar zilamên me yên ku nedreke* wan heye, hene. ²⁴Wan bi xwe re bibe û bi wan re xwe li gor adetan paqij bike û xercê wan bide, da ku ew bikarin porê xwe kur bikin. Hingê hemû wê bizanin tiştên ku li ser te hatine gotin ne rast in û tu bi xwe jî li pey Şerîetê diçî. ²⁵Îcar heçî yên ji nav

21:8 Karên Şandiyay 6:1-6; 8:5 **21:10** Karên Şandiyay 11:28
21:23 Hejmartin 6:13-21

miletên din ku bawerî anîne, me biryar daye û ji wan re nivîsiye ku divê ew xwe ji xwarina ku ji pûtan re tê gorîkirin, ji xwînê, ji heywanên mirar û ji fuhûşiyê dûr bixin.»²⁶ Hingê Pawlos ew zilam hildan, dotira rojê li gor adetan xwe paqij kir, bi wan re ket Perestgehê û diyar kir ku rojên paqijbûnê yên ku wê gorî ji bo her yekî ji wan bê dayîn, wê kengê tamam bibin.

Pawlos di Perestgehê de Tê Girtin

²⁷Çaxê ev heft roj li ber temambûnê bûn, Cihûyên ku ji herêma Asyayê bûn ew di Perestgehê de dîtin, tevahiya elaletê têkdan. Wan ew girt, ²⁸qîriyan û gotin: «Ey Îsraêlîno, werin alîkariyê! Ew mirovê ku li her derê li hember gelê me, li hember Şerîetê û li hember vî cihî hînî her kesî dike, ev e. Bi ser de jî wî hin kesên ku ne Cihû ne anîne Perestgehê û ev cihê pîroz herimandiye.»²⁹Çimkî wan, berî hingê di nav bajêr de Trofîmosê* Efesî bi wî re dîtîbûn û wan digot qey Pawlos ew aniye Perestgehê. ³⁰Hingê tevahiya bajêr rabû ser lingan û elalet bi lez kom bû. Pawlos girtin û kaş kirin derveyî Perestgehê. Dergehên Perestgehê di cih de hatin girtin. ³¹Hê ew dixebitîn ku wî bikujin, gotina ku tevahiya Orşelîmê tevlihev bûye gihîşt serhezarê tabûra* leşkeran. ³²Wî jî zûka leşker û sersed* hildan û bi ser wan de hat. Gava wan serhezar û leşker dîtin, dev ji lêxistina Pawlos berdan. ³³Hingê serhezar hat, ew girt û emir kir ku bi du zincîran bê girêdan. Wî pirsyar kir ku ew kî ye û wî çî kiriye. ³⁴Ji ber ku ji elaletê her yekî tiştek digot û dikirin qîrîn, wî ji ber hengameyê ya rast fêm nekir û emir kir ku wî binin leşkergehê. ³⁵Gava Pawlos gihîşt ber derenceyan, ji ber zorkirina elaletê, leşker mecbûr man ku wî hilgirin. ³⁶Çimkî elaleta ku li pey dihat diqîriya û digot: «Wî bikujin!»

Pawlos Xwe Diparêze

³⁷Gava dikirin ku Pawlos bibin leşkergehê, wî ji serhezar re got: «Ma ez dikarim ji te re tiştekî bêjim?» Wî jî lê vegerand û got: «Ma tu bi Yewnanî dizanî? ³⁸Hingê lazim e, tu ne yê Misrî bî, ku berî demekê serhildanek çêkir û çar hezar mêrkuj derxistin çolê?»³⁹Pawlos lê vege- rand: «Ez mirovekî Cihû me, ji Tarsûsa Kîlîkyayê me, ez hemwelatîyê bajarekî girîng im. Ez ji te hêvî dikim, destûrê bide ku ez ji gel re bipeyivim. ⁴⁰Çaxê wî destûr dayê, Pawlos li ser derenceyan rawesta û destê xwe hilda, da ku xelk bêdeng bibe. Gava ku bêtêjîniyeke mezin çêbû, ew bi zimanê Îbranî* peyivî û got:

22 «Bav û birano, niha guhê xwe bidin parastina ku ez li ber we dikim.» ²Gava wan bihîst ku ji wan re Îbranî* dipeyive, ew bêtir bêdeng man. Hingê wî got: ³«Ez zilamekî Cihû me, li Tarsûsa Kîlîkyayê hatime dinyayê, lê ez li vî bajarî mezin bûme, li ber lingên Gamalyêl bi tûndî li gor Şerîeta bav û kalan hatime perwerdekirin û ka îro hûn hemû çawa nin, ez jî ji bo Xwedê xîretkêş bûm. ⁴Min heta bi kuştinê jî tengahî da wan ên ku di vê Riyê de bûn, min hem jin û hem jî mêr girêdidan û davêtin zîndanê. ⁵Serokkahîn û tevahiya civîna rihspîyan dikarin li ser vê yekê şahidiyê ji min re bikin. Min ji wan nameyek ji bo birayên li Şamê stand û ez çûm wê derê, da ku ez yên ku li wir bûn, girêdayî bi xwe re binim Orşelîmê, ku ew bên cezakirin.

⁶«Îcar gava ku ez di rê de bûm û nêzîkî Şamê dibûm, li dora nîvro, ji nişkê ve ji ezmên ronahiyeke mezin li dora min şewq da. ⁷Ez ketim erdê û min dengê bihîst ku ji min re digot: «Şawûl, Şawûl, tu çima tengahiyê didî min?» ⁸Min bersîv da û got: «Ya Xudan, tu kî yî?» Hingê wî ji min re got: «Ez Îsayê Nisretî me, yê ku tu tengahiyê didiyê.» ⁹Îcar yên ku bi min re bûn ronahî dîtîn, lê dengê yê ku bi min re dipeyivî nebihîstin. ¹⁰Min got: «Ez çi bikim, ya Xudan?» Xudan ji min re got: «Rabe û here Şamê, her tiştê ku divê tu bikî, wê li wir ji te re bê gotin.» ¹¹Çaxê ku ji ber şewqa wê ronahiyê min hew dît, yên ku bi min re bûn bi destê min girtin û ez birim Şamê.

¹²«Zilamekî ku navê wî Hananya bû li wir rûdinişt, li gor Şerîetê xwedêtirs bû û hemû Cihû li ser wî bi qencî dipeyivîn. ¹³Ew hat ba min, rawesta û ji min re got: «Birayê Şawûl, bila çavên te bibînin!» Û hema di wê gavê de çavên min vebûn û min ew dît. ¹⁴Wî ji min re got: «Xwedayê bav û kalên me tu bijartî, da ku tu daxwaza wî bizanî, Yê Rast bibîni û dengê wî bibihîzî. ¹⁵Çimkî ji bo tiştên ku te dîtine û bihîstine, tê ji hemû mirovan re bibî şahidê wî. ¹⁶Îcar tu li benda çi yî? Rabe, imad bibe, gazî navê wî bike û ji gunehên xwe were şuştin.»

¹⁷«Îcar çaxê ku ez vegeyîyam Orşelîmê û min di Perestgehê de dua dikir, ez ji hişê xwe çûm, ¹⁸min ew dît û wî ji min re got: «Bilezîne û zûka ji Orşelîmê derkeve, çimkî ew şahidiya te ya li ser min qebûl nakin.» ¹⁹Û min got: «Ya Xudan, ew bi xwe jî dizanin ku li her kîniştê min li yên ku bawerî bi te dianîn dixist û ew davêtin zîndanê. ²⁰Gava ku xwîna şahidê te Steyfan rijîya, ez bi xwe jî li wir radiwestam. Ez bi wê yekê razî bûm û min çavdêriya cilên wan ên ku ew kuştin, kir.»

22:3 Karên Şandiyân 5:34-39 **22:4** Karên Şandiyân 8:3; 26:9-11

22:20 Karên Şandiyân 7:58

²¹Û Xudan ji min re got: «Here, çimkî ezê te bişînim cihên dûr ba miletan.»»

Hemwelatiya Pawlos a Romayî

²²Heta van peyvyan xelkê guhdariya wî kir, lê piştê qîriyan, gotin: «Mirovekî weha ji rûyê erdê rake! Divê yên weha nejin!» ²³Çaxê ew diqîriyan, ebayên xwe davêtin û toz divirvirandin hewayê, ²⁴serhezê emir kir ku wî bînin leşkergehê, bidin ber qamçiyên û bikişînin pirsyariyê, da ku hîn bibe, ka ev elalet çima weha li hember wî diqîre. ²⁵Lê gava ku wan ew bi qayîşên çermîn girêdan, Pawlos ji sersedê ku li ba wî radiwesta re got: «Ma li gor qanûnê ye, ku hûn hemwelatiyekî* Romayî, hê berî ku bê dîwankirin, bidin ber qamçiyên?» ²⁶Gava sersed ew yek bihîst, ew çû ba serhezê û jê re got: «Tu çi dikî? Ev mirov hemwelatiyê Romayê ye!» ²⁷Serhezê hat û ji Pawlos pirsî: «Ji min re bêje: Tu hemwelatiyê Romayî yî?» Wî got: «Erê.» ²⁸Serhezê bersîv da û got: «Min bi gelek peran ew hemwelatî bi dest xistiye.» Pawlos got: «Lê ez hemwelatî hatim dinyayê.» ²⁹Di cih de yên ku wê ew bikişandana pirsyariyê, xwe jê dan aliyekî. Serhezê bi xwe jî çaxê fêm kir ku ew hemwelatiyê Romayê ye tirsîya, çimkî ew girê dabû.

Pawlos li ber Civîna Giregiran

³⁰Dotira rojê wî xwest ku rast hîn bibe ka çima Pawlos ji aliyê Cihûyan ve tê sîcdarkirin. Wî zincîrên Pawlos vekirin û li serekên kahînan* û li hemû civîna giregiran emir kir ku bicivin. Wî Pawlos anî xwarê û li ber wan da rawestandî.

23 Pawlos bi baldarî li civîna giregiran nêrî û got: «Gelî birayan! Ez heta îro li ber Xwedê bi wijdaneke paqij jiyam.» ²Li ser vê yekê Serokkahîn Hananya, li yên ku nêzîkî wî bûn emir kir ku li devê wî bixin. ³Hingê Pawlos ji wî re got: «Ey dîwarê spîkirî, Xwedê wê li te bixe! Tu li wir rûniştî yî ku li gor Şerîetê dîwana min bikî, ma tu li dijî Şerîetê emir dikî ku li min bixin?» ⁴Yên ku nêzîkî wî bûn gotin: «Ma tu Serokkahînê Xwedê nizim dikî?» ⁵Pawlos got: «Birano, min nizanibû ku ew Serokkahîn e; çimkî hatiye nivîsin: «Tiştêkî xerab ji serokê gelê xwe re nebêje.»»

⁶Çaxê Pawlos fêm kir ku hinek ji wan Fêrisî* û hinek ji wan jî Sadûqî* ne, di civîna giregiran de bi dengêkî bilind got: «Birano, ez Fêrisî me, kurê

Fêrisiyan im. Ji ber hêviya ku mirî wê vejîn*, dîwana min tê kirin.»⁷Çaxê wî ev got, di navbera Fêrisî û Sadûqiyan de devjenî çêbû û civîn bû du bend.⁸— Çimkî Sadûqî dibêjin vejîn, milyaket û ruh tune; lê Fêrisî hemûyan jî qebûl dikin. —⁹Hingê hengameyeke mezin çêbû, hinek Şerîetzanên ji Fêrisiyan rabûn, xwe kişandin wan û gotin: «Em tu xerabiya vî mirovî nabînin. Eger ruh an milyaketekî ji wî re gotibe, wê çi bibe?»¹⁰Gava ku bihevketin zêde bû, serhezar tirsîya ku Pawlos perçe bikin. Emir li leşkeran kir ku herin jêr, bi zorê wî ji nav wan hildin û bînin leşkergehê.

¹¹Dotira şevê Xudan li ba wî rawesta û got: «Bi zirav be! Te çawa li Orşelmê ji bo min şahidî da, divê tu wusa li Romayê jî ji bo min şahidiyê bidî.»

Niyeta Kuştina Pawlos

¹²Çaxê bû sibe Cihûyan gotina xwe kir yek û sond xwarin, heta ku Pawlos nekujin, ne bixwin û ne jî vexwin.¹³Yên ku ev sond xwaribûn ji çilî zêdetir bûn.¹⁴Ew çûn ba serekên kahînan û rihspiyan û gotin: «Me hişk sond xwariye, heta ku em Pawlos nekujin, em qet tişteki tam nakin.¹⁵Îcar hûn û civîna giregiran, ji serhezar bixwazin ku wî bîne xwarê ba we, wek ku hûnê lêkolîneke hê rastir li ser Pawlos bikin. Em jî amade ne, hê beriya ku ew bigihîje, em wî bikujin.»

¹⁶Lê xwarziyê Pawlos, bi vê kemîna wan hesiya, çû ket leşkergehê û ji Pawlos re got.¹⁷Pawlos jî gazî sersedekî kir û got: «Vî xortê ha bibe ba serhezar, çimkî tişteki ku jê re bêje heye.»¹⁸Îcar sersed ew hilda, anî ba serhezar û got: «Pawlosê girtî gazî min kir û ji min xwest ku ez vî xortî bînim ba te. Tişteki ku ji te re bêje heye.»¹⁹Serhezar bi destê wî girt, ew xewle kir û jê re got: «Tiştê ku tê ji min re bêjî çi ye?»²⁰Wî bersîv da û got: «Cihûyan ya xwe kirine yek ku hêvî ji te bikin ku tu sibê Pawlos bîni ber civîna giregiran, wek ku hê rastir li ser wî bikolin.²¹Lê tu guhê xwe nede wan, çimkî ji nav wan ji çil zilaman zêdetir di kemînê de li benda wî ne. Wan sond xwariye, heta ku wî nekujin, ew ne bixwin û ne jî vexwin. Niha ew amade ne û li benda razîbûna te ne.»²²Hingê serhezar ew berda û li wî emir kir û got: «Ji kesî re nebêje ku te ev ji min re gotiye.»

Pawlos Dişînin ba Felîksê Walî

²³Îcar serhezar gazî du sersedan kir û ji wan re got: «Du sed leşker, heftê siwar û du sed rimdarî amade bikin ku îşev saet di nehan de herin

Qeyseriyê. ²⁴Wusa jî heywanan peyda bikin, da ku Pawlos siwar bikin û bi ewlehî wî bibin ba walî Felîks.» ²⁵Wî nameyek bi vî awayî nivîsî:

²⁶«Klawdyos Lûsyos silavan li waliyê giranbiha Felîks dike. ²⁷Ev zilam ji aliyê Cihûyan ve hatibû girtin û li ber kuştinê bû; lê çaxê ez hîn bûm ku ew hemwelatiyê Romayê ye, ez bi leşkeran ve çûm ser wan û min ew ji destê wan xilas kir. ²⁸Ji bo ku ez sedemê sûcdarkirina wî hîn bibim, min ew daxist ber civîna wan a giregiran. ²⁹Min dît ku ew ji ber pirsên Şerîeta xwe wî sûcdar dikin, lê tiştêkî ku ji ber bê kuştin an girtin, tune. ³⁰Çaxê ez hîn bûm ku gêrûfenek li hember wî tê çêkirin, min zûka ew şand ba te. Min tembîh li wan ên ku wî sûcdar dikin jî kir, ku li ber te ya li hember wî bêjin.»

³¹Îcar leşkeran, wek ku emir li wan hatibû kirin, Pawlos hildan û bi şev ew birin Antîpatrisê. ³²Leşkeran dotira rojê siwarên ku wê bi wî re biçûna hiştin û vegeyan leşkergehê. ³³Gava ew hatin Qeyseriyê û name dan walî, Pawlos jî derxistin ber wî. ³⁴Çaxê ku wî name xwend, pirsî ka ew ji kîjan herêmê ye. Gava hîn bû ku ew ji Kîlîkyayê ye, ³⁵wî got: «Çaxê yên ku giliyê te dikin bên, hingê ezê guhdariya te bikim.» Û emir kir ku Pawlos di qesra Hêrodês de girtî bimîne.

Pawlos li ber Felîks

24 Piştî pênc rojan, Serokkahîn Hananya, bi hin rihspiyan û peyvbêj* Tertûlos ve daket Qeyseriyê û wan li ber walî giliyê Pawlos kir. ²Çaxê gazî Pawlos kirin, Tertûlos dest bi sûcdarkirinê kir û got: «Felîksê giranbiha, bi saya serê te demeke dirêj e ku em di aştîyê de dijîn û bi pêşbîniya te ev milet pêşve çûye. ³Em vê yekê hergav û li her derê bi spasîyeke mezin qebûl dikin. ⁴Ez naxwazim zêde serê te biêşînim, lê ez hêvî dikim ku ji kerema xwe tu bi kurtî guhdariya me bikî. ⁵Me dît ku ev zilam bûye belayek û di nav hemû Cihûyên dinyayê de tevliheviyê dertîne û yek ji serokên mezheba Nîsretîyan e. ⁶Heta wî xwest ku Perestgehê biherimîne, lê me ew girt. ⁷⁻⁸Îcar gava ku tu bi xwe wî bikişîni pirsyariyê, tu dikarî hemû tiştên ku em wî pê sûcdar dikin, ji wî hîn bibî.» ⁹Cihû jî beşdarî sûcdarkirinê bûn û gotin ku ev hemû wusa ne.

Pawlos Xwe li ber Felîks Dîparêze

¹⁰Çaxê walî îşaret da Pawlos ku gotina xwe bêje, wî bersîv da û got: «Ji ber ku ez dizanim bi salan e ku tu dadgerê* vî miletî yî, ezê bi kêfxweşî parastina xwe bikim. ¹¹Çawa tu bi xwe dikarî hîn bibî, ji di-

24:1 Peyvbêj: Di wê demê de carna wek ebûqatê îro bû.

wanzdeh rojan ne zêdetir e ku ez ji bo perizînê* derketim Orşelîmê. ¹²Wan nedîtiye ku ez di Perestgehê de bi kesî re ketime peyivînê û ne jî dîtîm ku min di kinîştan de an jî di bajêr de xelk rakiriye ser piyan. ¹³Ne jî ew dikarin niha sûcdarkirinên xwe ji te re îspat bikin. ¹⁴Lê ez vê bi eşkereyî ji te re dibêjim ku li gor Riya ku ew jê re dibêjin mezheb, ez dipêzîzim Xwedayê bav û kalên me û ez bi hemû tiştên ku di Şerîetê û di Nivîsarên Pêxemberan de nivîsî ne bawer dikim. ¹⁵Wek ku ew bi xwe jî qebûl dikin ku vejîna yên rast û nerast wê çêbe, ev hêviya min jî ji Xwedê heye. ¹⁶Ji ber vê yekê heta ku ji destê min bê, ez dixebitim ku hem li ber Xwedê û hem li ber mirovan hergav wijdaneke min a paqij hebe. ¹⁷Icar piştî çend salan ez hatim ku alîkariya milletê xwe bikim û goriyan pêşkêş bikim. ¹⁸Gava ku min ev dikirin, wan ez di Perestgehê de paqijbûyî dîtîm. Ne ez bi elaletê re bûm û ne jî min hengame derxist. ¹⁹Lê hin Cihûyên ji herêma Asyayê* li wê derê hebûn, eger tiştêkî wan li hember min hebe, diviya ew li vir li ber te bûna û ez sûcdar bikirama. ²⁰An bila evên ha bêjin, gava ku ez li ber civîna giregiran rawestayî bûm, wan çi neheqiya min dît? ²¹Tenê gava ku ez di nav wan de rawesta bûm, min dengê xwe bilind kir û got: «Ji ber vejîna miriyan, îro li ber we dîwana min tê kirin.»

²²Lê Felîksê ku qenc li ser Riyê dizanî, doz da paş û got: «Çaxê ku serhezar Lûsyos dakeve Qeyseriyê, ezê ji bo doza we biryarê bidim.» ²³Wî li sersed emir kir ku Pawlos girtî bihêlin, hinekî serbest bihêlin û ji hevalên wî yên ku jê re dibin alîkar re nebin asteng.

Pawlos Girtî Dimîne

²⁴Piştî çend rojan Felîks tevî pîreka xwe ya Cihû Dirûsîla hat, şand pey Pawlos û li ser bawerîya ku bi Mesîh Îsa ye, guhdariya wî kir. ²⁵Û çaxê ew li ser rastdariyê, li ser xwegirtinê û li ser dîwana ku wê bê peyivî, Felîks tirsîya û got: «Tu niha here, çaxê ez demeke xweşkeys bibînim, ezê gazî te bikim.» ²⁶Ji aliyekî ve jî, wî hêvî dikir ku Pawlos wê peran bide wî, ji ber vê yekê wî gelek caran dişand pey wî û pê re dipeyivî.

²⁷Piştî ku du sal derbas bûn, Porkiyos Fêstos hat cihê Felîks. Ji ber ku Felîks dixwest dilê Cihûyan xweş bike, wî Pawlos girêdayî hişt.

Pawlos li ber Fêstos

25 Sê roj piştî ku Fêstos gihîşt herêmê, ji Qeyseriyê hilkişîya Orşelîmê. ²Li wir serekên kahînan û giregirên Cihûyan li ber

wî giliyê Pawlos kirin û ³jê xwestin ku qencyê bi wan bike û wî bîne Orşelîmê. Armanca wan ew bû ku kemînê deynin û di rê de wî bikujin. ⁴Lê Fêstos bersîv da, ku Pawlos li Qeyseriyê di girtîgehê de ye û di nêzik de ew bi xwe jî wê here wê derê. ⁵Û got: «Îcar bila serekên we bi min re dakevin û eger wî zilamî tişteki nerast kiribe, bila wî sûcdar bikin.»

⁶Ew di nav wan de ji neh-deh rojan zêdetir nema û daket Qeyseriyê. Dotira rojê ew li ser kursiyê dîwanê rûnişt û emir kir ku Pawlos bînin. ⁷Çaxê ew hat, Cihûyên ku ji Orşelîmê hatibûn, hawirdor lê girtin, gelek sûcdarkirinên giran ên ku nikaribûn îspat bikin, li hember wî kirin. ⁸Pawlos parastina xwe kir û got: «Min ne li hember Şerîeta Cihûyan, ne li hember Perestgehê û ne jî li hember Qeyser qet sûc nekiriye.» ⁹Lê Fêstos, ji bo ku dilê Cihûyan xweş bike, ji Pawlos pirsî û got: «Ma tu dixwazî derkevî Orşelîmê û li wir ji bo van tiştan li ber min dîwana te bê kirin?» ¹⁰Pawlos jî got: «Ez li ber dîwana Qeyser radiwestim, divê li wir dîwana min bê kirin. Min tu neheqî li Cihûyan nekiriye, wek ku tu bi xwe jî qenc dizanî. ¹¹Niha eger min neheqî an tişteki ku heqê wî mirin e, kiribe, ez ji mirinê narevim. Lê eger sûcdarkirinên vanên ha ne rast in, tu kes nikare min bide destê wan. Ez doza xwe dibim ber Qeyser.» ¹²Hingê Fêstos, piştî ku bi şewirmendên xwe re peyivî, bersîv da û got: «Te doza xwe bir ber Qeyser, tê herî ba Qeyser.»

Fêstos bi Egrîpa Padîşah Dişewire

¹³Piştî ku çend roj derbas bûn Egrîpa* padîşah û Bernikê hatin Qeyseriyê ku herin serdana Fêstos. ¹⁴Gava ku wan çend roj li wir derbas kirin, Fêstos doza Pawlos ji padîşah re anî zimên û got: «Li vir zilamekî ku Felîks ew girtî hiştiye heye. ¹⁵Çaxê ku ez li Orşelîmê bûm, serekên kahînan û rihspiyên Cihûyan giliyê wî li ber min kirin û xwestin ku ez dîwana wî bikim. ¹⁶Min ji wan re got ku ne adeta Romayîyan e ku yekî bidin dest, heta bi yên ku wî sûcdar dikin re neyê rûbirûkirin û li hember sûcdarkirinên wan fersenda parastinê ji wî re neyê dayîn. ¹⁷Îcar gava ku ew hatin vir, min bi derengî nexist, dotira rojê ez li ser kursiyê dîwanê rûniştim û min emir kir ku wî zilamî bînin. ¹⁸Çaxê yên ku giliyê wî dikirin rabûn, wan ew bi tu neheqîya ku min guman dikir, sûcdar nekirin. ¹⁹Lê li hember wî hin meselên wan hebûn, li ser dîne wan û li ser yekî mirî ku navê wî Îsa ye, lê Pawlos dibêje ku ew sax e. ²⁰Ez jî li ser mesela van tiştan dudilî bûm û min ji Pawlos pirsî, ka ew dixwaze here Orşelîmê û li wir ji bo van

tiştan dîwana wî bê kirin. ²¹Lê çaxê Pawlos xwest, heta ku Împerator biryarê bide, di bin çavan de bimîne, min emir kir ku ew girtî bimîne heta ku ez wî bişînim ber Qeyser.» ²²Egrîpa jî ji Fêstos re got: «Min bi xwe jî dixwest ku ez guhdariya vî mirovî bikim.» Fêstos got: «Tê sibê wî bibihîzî.»

Pawlos Dêrdixin pêş Egrîpa

²³Îcar dotira rojê Egrîpa û Bernikê bi xemlûxêleke mezin, bi serhezar û giregirên bajêr ve ketin dîwanxanê. Li ser emrê Fêstos Pawlos anîn hundir. ²⁴Fêstos got: «Egrîpa padişah û hemû yên li vir bi me re amade ne, hûn vî mirovî dibînin. Tevahiya Cihûyan, hem li Orşelîmê û hem jî li vir, bi qîrîn li ber min gilî kirin û gotin ku divê ev êdî nejtî. ²⁵Lê min dît ku wî tiştêkî ku heqê wî mirin be, nekiriye. Çaxê wî xwest ku doza wî here ber Qeyser, min biryar da ku ez wî bişînim. ²⁶Îcar tiştêkî ku ez li ser wî ji efendiyê me re binivîsim tune. Ji ber vê yekê min ew anî pêş we, bi taybetî jî pêş te, ya Egrîpa padişah. Da ku, piştî ew bê kişandin pirsyariyê, tiştêkî ku ez binivîsim hebe. ²⁷Çimkî ji min re bêmane tê, ku ez girtiyeke bişînim û tiştên ku pê tê sûcdarkirin nenivîsim.»

Pawlos li ber Egrîpa Xwe Diparêze

26 Îcar Egrîpa* ji Pawlos re got: «Destûra te heye ku tu ji bo xwe bipeyivî.» Hingê Pawlos destê xwe bilind kir û dest pê kir xwe parast:

²«Ya padişah Egrîpa, ji ber ku ezê îro li ber te, xwe li hember hemû sûcdarkirinên Cihûyan biparêzim, ez xwe bextewar hesab dikim. ³Bi taybetî, ji ber ku tu qenc bi hemû adet û meseleyên di nav Cihûyan de dizanî; loma ez hêvî dikim ku tu bi bîhnfirehî guhdariya min bikî.

⁴«Hemû Cihû ji xortaniya min ve bi jiyana min dizanin. Ev jiyana min destpêkê ve di nav gelê min de û li Orşelîmê derbas bûye. ⁵Eger bixwazin şahidiyê bikin, ew ji berê ve min nas dikin ku ez li gor mezheba dînê me ya herî hişk, bi Fêrisîtî jiyam. ⁶Ji ber ku min hêviya xwe bi wê soza ku Xwedê daye bav û kalên me ve girêdaye, ez niha ji bo ku dîwana min bê kirin, li vir radiwestim. ⁷Bi wê hêviya ku bigihîjin wê sozê, diwanzdeh eşîrên me bi şev û bi roj ji dil û can dipêrin*. Ji ber vê hêviyê, ya padişah, ez ji aliyê Cihûyan ve tîm sûcdarkirin. ⁸Çima baweriya we pê nayê ku Xwedê miriyan rake?

⁹«Bi rastî bîr û baweriya min bi xwe jî ev bû ku divê ez li hember navê Îsayê Nisretî gelek tiştan bikim. ¹⁰Min ev yek li Orşelîmê kir jî.

Bi wê desthilatiya ku min ji serekên kahînan standibû, min gelek ji yên pîroz avêtin zîndanê û di kuştina wan de min raya xwe li hember wan dida. ¹¹Di hemû kinîştan de min gelek caran ew ceza kirin û min li wan zor kir ku çêran bikin. Ez li hember wan ewqas har bûbûm, heta ku min di bajarên xerîb de jî tengahî da wan.

¹²«Di van gerên xwe de, bi peywir û desthilatiya ku min ji serekên kahînan standibûn, ez diçûm Şamê. ¹³Ya padîşah, nîvro di rê de, min ji ezmên ronahiyek dît ku ji ya rojê bi şewqtir bû û dora min û yên bi min re ronahî kir. ¹⁴Gava em hemû ketin erdê, min dengê bihîst ku bi Îbranî ji min re got: «Şawûl, Şawûl, tu çima tengahiyê didî min? Ji te re zehmet e ku tu bi kulmê herî dirêşîkê.» ¹⁵Min got: «Tu kî yî, ya Xudan?» Xudan bersiv da û got: «Ez Îsa me yê ku tu tengahiyê didiyê. ¹⁶Lê belê rabe û li ser lingan raweste; çimkî ez ji te re xuya bûm, da ku ez hem ji bo tiştên ku te dîtî û hem jî ji bo wan ên ku ezê bi wan xwe nîşanî te bidim, te şahid û xizmetkar destnîşan bikim. ¹⁷Ezê te ji gelê te û ji miletên ku ezê te bişînim nav wan, xilas bikim, ¹⁸da ku tu çavên wan vekî û wan ji tariyê bizivirîni ronahiyê û ji hukumdariya Îblîs vegeirîni Xwedê, ku ew lêbihûrtina gunehan bistînin û di nav wan ên ku bi baweriya navê min hatine pîrozkirin de, xweyî mîras bin.»

¹⁹«Loma, ya padîşah Egrîpa, ez li ber vê dîtiniya* ezmanî ranebûm. ²⁰Lê min pêşî ji yên li Şamê re, piştê ji yên li Orşelîmê û ji yên li tevahiya diyarê Cihûstanê re û ji miletan re jî da zanîn ku divê ew tobe bikin, li Xwedê bizivirin û kirinên ku li tobekirinê tîn, bikin. ²¹Ji ber vê yekê Cihûyan ez di Perestgehê de girtim û xwestin ku min bikujin. ²²Lê min alîkarî ji Xwedê stand û ez heta îro mam û ji biçûk û mezinan re şahidiyê didim. Ez ji tiştên ku pêxemberan û Mûsa gotine ku wê çêbin pê ve, tiştêkî din nabêjim: ²³Yanî divê ku Mesîh cefayê bikişîne, di vejîna miriyan de bibe yê pêşî û ji gelê Cihû û ji miletên din re ronahiyê bide zanîn.»

Pawlos Bang li Egrîpa Dike ku Baweriyê bi Îsa Bîne

²⁴Çaxê ku wî weha parastina xwe dikir, Fêstos bi dengê bilind got: «Te hişê xwe wînda kiriye, Pawlos. Zêdexwendina te, te ji ser hişê te dibel!» ²⁵Lê belê Pawlos got: «Min hişê xwe wînda nekiriye, Fêstosê giranbiha, lê ez peyvên rast bi aqilmendî dibêjim. ²⁶Padîşah bi xwe bi van tiştan dizane, loma ez serbest dipeyivim û ez piştrast im ku tiştêkî

26:9-11 Karên Şandiyân 8:3; 22:4-5 **26:20** Karên Şandiyân 9:20-29
26:23 Korîntî I, 15:20; Îşaya 42:6; 49:6

ji van, ji wî ne veşartî ye. Çimkî ev tişt di kuncikekê de çênebûye. ²⁷Padişah Egrîpa, ma baweriya te bi pêxemberan heye? Ez dizanim ku tu bawer dikî.» ²⁸Egrîpa ji Pawlos re got: «Tu dibêjî tê di demeke kurt de min bikî Mesîhî?» ²⁹Pawlos lê vegerand: «Zû an dereng, ez hêvî ji Xwedê dikim ku ne tenê tu, lê hemû yên ku îro guhdariya min dikin, ev zincîr ne tê de, wek min bin.»

³⁰Hingê padişah rabû û bi wî re walî, Bernikê û hemû yên ku pê re rûniştî bûn jî rabûn. ³¹Gava ku derdiketin, ji hev re gotin: «Vî mirovî tiştêkî ku ji ber bê kuştin an girtin, nekiriye.» ³²Û Egrîpa ji Fêstos re got: «Ev mirov dikaribû bihata berdan, eger nexwesta ku doza wî here ber Qeyser.»

Pawlos bi Gemiyê Dibin Romayê

27 Gava biryar hat dayîn ku em bi gemiyê herin Îtalyayê, wan Pawlos û hin girtiyên din spartin sersedekî ji tabûra* Qeyser, ku navê wî Yûlyos bû. ²Em li gemiyeke Edremîtê ya ku diçû keviyên herêma Asyayê* siwar bûn û bi nav deryayê ve çûn. Ji Selanîkê Erîstarxosê* Makedonî bi me re bû. ³Dotira rojê em li Saydayê peya bûn. Yûlyos qencî bi Pawlos kir û destûr dayê ku here ba dostên xwe, da ku lê binêrin. ⁴Em ji wir bi deryayê ve çûn û ji ber ku ba ji hember me ve dihat, em di aliyê Qibrîsê yê bê ba re derbas bûn. ⁵Piştî ku em di deryaya pêşberî Kîlîkya û Pamfilyayê re derbas bûn, em gihîştin Mîra bajarê Lîkyayê. ⁶Li wir sersed gemiyeke ji Skenderyayê ya ku diçû Îtalyayê dît û em li wê siwar kirin. ⁷Gelek rojan em hêdî hêdî çûn û bi zehmet em gihîştin pêşberî Kinîdosê. Ji ber ku bayê rê neda me, em di aliyê Giritê yê di bin bayê re, di pêşberî Salmonê re derbas bûn. ⁸Bi zehmet em di vê keviyê de derbas bûn û gihîştin dereke ku jê re dibêjin Lengergeha* Bedew, ku nêzikî bajarê Laseyayê bû.

⁹Gelek dem hatibû windakirin, ji xwe Roja Rojiyê bihûrî bû û ji ber ku êdî rêwîtiya deryayê talûke bû, Pawlos şîret li wan kir û ¹⁰got: «Gelî hevalan, ez dibînim ku rêwîfî ne tenê ji bo bar û gemiyê, lê ji bo me bi xwe jî, wê gelek bi zîyan û zehmet be.» ¹¹Lê sersed ji gotinên Pawlos zêdetir ji serekê gemîvanan û ji xwediyê gemiyê bawer dikir. ¹²Ji ber ku lengergeh ji bo bihûrandina zivistanê xweşkeys nebû, pîr-raniya wan biryar da ku ji wir bi deryayê ve herin û eger çêbe bigihîjin

27:9 Roja Rojiyê: Rojiya Roja Goriya Berdêlê. Ev cejneke Cihûyan bû û di dawîya meha nehan an jî di destpêka meha dehan (ên niha) dihat pîrozkirin; binêre Qanûna Kahîntiyê 16:29.

Fînîksê û zivistanê li wir derbas bikin. Fînîks lengergeha Girîtê bû, li başûr û li bakûrê rojava dinêrî.

Firtona Deryayê

¹³Çaxê ku bayekî nerm ê başûr hat, wan guman kir ku ew gihîştin mebesta xwe, lenger kişandin û bi keviya Girîtê ve çûn. ¹⁴Piştî kêlîkekê, ji aliyê Girîtê ve firtoneke xurt a bakûrê-rojhilat rabû ku jê re digotin «Êvrîkilon». ¹⁵Firtonê li gemiyê xist, êdî wê nikaribû li hember şeqilan here, me dev jê berda û em hatin xişandin. ¹⁶Em di giraveke biçûk a ku navê wê Kawda bû re derbas bûn, di bin aliyê wê yê bê ba re, bi zorê me destê xwe gihand qeyikê. ¹⁷Piştî ku qeyik kişandin jor, gemî ji binî ve bi kendîran asê kirin. Ji tirsê ku wê di Kendava Sirtê de li girên seylakê* yên di bin avê de bikevin, taximên gemiyê anîn xwar û bi vî awayî xişxişîn û çûn. ¹⁸Firtonê gelek zor li me kir, dotira rojê dest pê kirin barê gemiyê avêtin deryayê. ¹⁹Roja sisiyan bi destên xwe hacetên gemiyê avêtin. ²⁰Gelek rojan ne tav û ne jî stêr xuya bûn û firtona ranewesta, êdî hemû hêviya me ya xilasbûnê winda bû.

²¹Icar çaxê ku demeke dirêj wan xwarin nexwar, Pawlos di nav wan de rawesta û got: «Hevalno, diviya ku we bi ya min bikira, hûn ji Girîtê derneketana û we ev ziyar û zehmet nedîtana. ²²Û niha ez hêvî ji we dikim, bi zirav bin; çimkî kesekî ji we jiyana xwe winda nake, bi tenê gemî wê here. ²³Çimkî şeva din milyaketekî wî Xwedayê ku ez yê wî me û xizmetê ji wî re dikim, li ba min rawesta, ²⁴û got: «Netirse Pawlos; divê tu li ber Qeyser rawestî û hemû yên ku bi te re di gemiyê de ne, va ye, Xwedê ew dan xatirê te.» ²⁵Loma bi zirav bin, hevalno. Çimkî ez ji Xwedê bawer dikim, wek ku wî ji min re gotiye, wê çêbe. ²⁶Lê divê em bikevin giravekê.»

Reşahî Tê Dîtin

²⁷Çaxê ku bû şeva çardehan, em hê di deryaya Adriyatîkê de dixişişîn. Li dor nîvê şevê gemîvanan guman kir ku nêzikî bejê bûne. ²⁸Hingê kûrpîv avêtin û dîtin ku bi qasî bîst baskî ye. Hinekî din pêşve çûn, dîsa pîvan û dîtin ku panzdeh bask e. ²⁹Ew ditirsiyan ku em li dereke kevirîn bikevin; ji paş gemiyê ve çar lenger avêtin û ji bo ku roj derkeve dua kirin. ³⁰Lê çaxê gemîvan dixebitîn ku ji gemiyê birevin û wek ku ji pêş ve wê lenger bavêtana, qeyik berdan deryayê, ³¹Pawlos ji

27:28 Bîst baskî nêzikî 40 metre ye.

sersed û leşkeran re got: «Eger ev mirov di gemiyê de nemînin, hûn nikarin xilas bibin.» ³²Hingê leşkeran şerîtên qeyikê birrîn û ew xistin.

³³Serê sibê, Pawlos ji hemûyan hevî kir ku xwarinê bixwin û got: «Îro çardeh roj e ku hûn radiwestin, we tiştek nexwariye û hûn birçî ne. ³⁴Loma ez ji we hevî dikim ku hûn xwarinê bixwin; çimkî ev ji bo rizgariya we ye. Ji ber ku mûyek ji serê yekî ji we winda nabe.» ³⁵Piştî ku wî ev got, nan hilda, li ber hemûyan ji Xwedê re şikir kir, şikand û dest pê kir xwar. ³⁶Hingê hemû jî bi zirav bûn û nan xwarin. ³⁷— Di gemiyê de em hemû bi hev re du sed û heftê û şeş nefis bûn. — ³⁸Piştî ku têr nan xwarin, genim rijandin deryayê û gemî sivik kirin.

³⁹Çaxê bû roj bej nas nekirin, lê tengaveke ku seylaka* wê hebû dîtîn û dixwestin, eger çêbe, gemiyê bjaon wê derê. ⁴⁰Hingê kendîrên lengeran birrîn, di deryayê de hiştin. Lingên kotelan* sist kirin, babezka pêşiyê li bayê vekirin û berê xwe dan seylakê. ⁴¹Lê gemî di nav du herikînên dijber de ma û li wir rawesta; serê gemiyê di erdê de çikilî û hew lebitî. Lê ji ber hêza şeqilan paşiya wê dest pê kir ji hev vebû. ⁴²Hingê leşkeran xist dilê xwe ku girtiyan bikujin, da ku kesekî sobayiyê neke û nereve. ⁴³Lê sersed xwest ku Pawlos xilas bike, nehişt ku vê niyeta xwe binin cih. Wî emir kir, pêşî yên ku dizanin sobayiyê bikin, xwe ji gemiyê bavêjin û derkevin bejê ⁴⁴û yên mayî jî, hinek li ser depan û hinek jî li ser perçên gemiyê derkevin bejê. Bi vî awayî hemû xilas bûn û derketin bejê.

Pawlos li Girava Maltayê

28 Piştî ku em xilas bûn, em hîn bûn ku navê giravê Malta ye. ²Xelkê giravê camêriyeke nedîtî nîşanî me da. Ji ber serma û barana ku dibarî, agir kirin û em hemû qebûl kirin. ³Gava ku Pawlos gurzek hejîk berhev kir û danî ser êgir, ji germê koremarek derket û bi destê wî ve zeliqî. ⁴Gava xelkê giravê dît ku marek bi destê wî ve daleqaye ji hev re gotin: «Bêguman, ev mirov mêrkuj e; bi ser ku ew ji deryayê xilas bû jî, Heq nehişt ku ew bijî.» ⁵Lê Pawlos mar veweşand nav êgir û tu ziyar nedît. ⁶Ew li benda Pawlos bûn ku biwerime, an ji nişkê ve bikeve û bimire. Lê piştî ku ew demeke dirêj li hevîyê man û dîtin ku tiştek pê nehat, wan fikra xwe guhert û gotin ku ew xwedayek e.

⁷Îcar nêzîkî wê derê zeviyên serokê giravê hebûn ku navê wî Popliyos bû. Wî em qebûl kirin mala xwe û sê rojan bi dostanî em kirin mêvan. ⁸Bavê Popliyos bi tayê û zikêşa bixwîn ketibû û nexweş di nav nivînan

de bû. Pawlos çû ba wî, destên xwe danîn ser wî, dua kir û ew qenc kir. ⁹Piştî vê yekê nexweşên giravê yên din jî hatin û qenc bûn. ¹⁰Wan gelek qedir û qîmeta me girt û gava em bi nav deryayê ve rê ketin, hemû tiştên ku hewcedariya me bi wan hebû, xistin gemiyê.

Pawlos Tê Romayê

¹¹Piştî sê mehan em bi gemiyeke ji Skenderyayê ya ku zivistan li giravê derbas kiribû, bi deryayê ve bi rê ketin; nîşana xwedayên Cêwî li ser gemiyê hebû. ¹²Em gihîştin Sîrekûsê û em sê rojan li wir man. ¹³Ji wir em rabûn û çûn Rêgiyomê. Piştî rojekê bayê başûr rabû û roja diduyan em hatin Potiyolê. ¹⁴Li wir me xwişk û bira dîtin û ji me hêvî kirin ku em heft rojan li ba wan bimînin. Û bi vî awayî em hatin Romayê. ¹⁵Çaxê birayên ji wir li ser hatina me bihîstin, heta bi Çarşiya Epiyû û Sê Mêvanxaneyê hatin pêşiya me. Gava Pawlos ew dîtin, şikir ji Xwedê re kir û cesaret stand. ¹⁶Çaxê em ketin Romayê, destûr ji Pawlos re hat dayîn ku bi leşkerê ku nobedariya wî dike re tenê rûne.

¹⁷Îcar piştî sê rojan, Pawlos gazî giregirên Cihûyan kir ku bicivin. Gava ku ew kom bûn, wî ji wan re got: «Bîrano, bi ser ku min tişteki li hember gelê me an adetên bav û kalên me nekiriye jî, ez li Orşelîmê hatim girtin û ez dam destê Romayîyan. ¹⁸Çaxê wan ez kişandim pirsyariyê, wan xwest ku min berdîn, çimkî ji bo kuştina min sedemek tunebû. ¹⁹Lê gava ku Cihû li hember vê yekê derketin, bi ser ku giliyekî min li hember miletê min tunebû jî, ez mecbûr bûm ku doza xwe bibim ber Qeyser. ²⁰Ji ber vê yekê min xwest ku ez we bibînim û bi we re bipeyivim. Çimkî ez di ber hêviya Îsraêl de bi vê zincîrê girêdayî me.» ²¹Wan lê vegerand û gotin: «Me li ser te tu name ji Cihûstanê nestandine, ne jî yek ji birayên ku hatiye vir xeber daye me, an tişteki nebaş li ser te gotiye. ²²Lê em dixwazin ji te bibihîzin ka tu çi difikirî. Çimkî em dizanin ku li her derê li hember vê mezhebê dipeyivin.»

Pawlos li Romayê Hîn Dike

²³Îcar rojek ji bo wî kifş kirin û gelek hatin ba wî, wî cihê ku lê dima. Ew ji serê sibê heta êvarê ji wan re şîrove kir, li ser Padîşahiya Xwedê şahidî kir û xebitî ku hem bi Şerîeta Mûsa û hem jî bi Nivîsarên Pêxemberan baweriya wan bi Îsa bîne. ²⁴Hinekan bawerî bi tiştên ku

hatibûn gotin, anîn û hinekan jî neanîn. ²⁵Çaxê di nav xwe de li hev nehatin, beriya ku herin Pawlos ev peyv got: «Ruhê Pîroz bi devê Îşaya pêxember ji bav û kalên we re weha rast gotiye:

²⁶ «Here ba vî gelî û bêje:

Hûn çiqas bibihîzin jî,

Hûn tu caran fêm nakin.

Hûn çiqas bibînin jî,

Hûn tu caran ténagihîjin.

²⁷ Çimkî dilê vî gelî hişk bûye

Guhên wan giran bûne

Û wan çavên xwe girtine.

Nebe ku ew bi çavên xwe bibînin

Û bi guhên xwe bibihîzin

Û bi dilê xwe fêm bikin

Û vegerin ku ez wan qenc bikim.»^f

²⁸⁻²⁹De îcar bizanin ku ev xilaskirina Xwedê ji miletan re hatiye şandin û ewê guhdarî bikin.»

³⁰Pawlos du sal sax li mala xwe ya ku kirê kiribû ma û her kesê ku dihat ba wî qebûl dikir. ³¹Wî Padîşahiya Xwedê da bihîstin û bi serbestî, bêyî ku kesek jê re bibe asteng hemû tiştên li ser Xudan Îsa Mesîh hîn dikirin.

^f 28:26-27 Ji: Îşaya 6:9-10

Nameya Pawlos a ji Romayîyan re

Pêşgotin

Çend sal piştî rabûna Îsa Mesîh a ji nav miriyan, bawermendên Mesîhî gihîştin Romayê, ku paytextê Împeratoriya Romayîyan bû. Pawlosê ku ji aliyê Xwedê ve bi şandîti hatibû hîlbijartin, xwest ku here Romayê û ji wir jî derbasî Spanyayê bibe.

Pawlos, hê beriya ku dest bi rêwîtiya xwe bike, ev name ji bawermendên Romayê re nivîsî (15:24-28). Wî ev name di navbera salên 56 û 57an de li bajarê Korîntê nivîsî.

Mijara nameyê di beşê 1:16-17an de tê diyarkirin. Ev rastiya esasi ye ya ku ji Peymana Kevin tê (binêrin Habaqûq 2:4), di Nameya ji Galatîyan re (3:11) û Nameya ji Îbraniyan re (10:38) de jî tê diyarkirin.

Ev name dikare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Silav û dabaşa nameyê 1:1-17

II. Her kes sûcdar e, rastdarî bi keremê ye 1:18-3:31

III. Mînaka Biraîm 4:1-25

IV. Lihevhatina mirov û Xwedê 5:1-7:25

V. Jiyana bi Ruh 8:1-39

VI. Plana Xwedê ya ji bo Cihû û milletên din 9:1-11:36

VII. Jiyana kesê ku baweriyê bi Mesîh tine 12:1-15:21

VIII. Planên Pawlos û silavên aştîyê 15:22-16:27

Silav

1 Ji Pawlosê* xulamê Mesîh* Îsa* yê ku ji bo şandîtiyê hatiye gazîkirin û hatiye veqetandin, da ku Mizgîniya* Xwedê ²ya ku hê ji berê ve wî bi devê pêxemberên* xwe di Nivîsarên* Pîroz de soz dabû, belav bike. ³Ev Mizgîni li ser Kurê wî ye, ku li gor bedenê ji dîndana* Dawid* hat ⁴û li gor Ruhê pîroziyê bi vejîna* ji nav miriyan, bi hêzdarî Kurê* Xwedê hatiye diyarkirin. Ew Xudanê* me Îsa Mesîh

e. ⁵Me bi destê wî û bi xatirê navê wî kerem û şandîtî stand, da ku em gazî hemû miletan bikin ku baweriyê* bînin û bi ya wî bikin. ⁶Hûn jî di nav gazîkiriyên Îsa Mesîh de ne. ⁷Ji we hemû hezkiriyên Xwedê re yên ku li Romayê ne û ji bo pîrozbûnê* hatine gazîkirin: Ji Bavê me Xwedê û ji Xudan* Îsa Mesîh, kerem û aşî* li ser we be.

Dua û Şikir

⁸Berî her tiştî ez bi saya Îsa Mesîh, ji bo we hemûyan ji Xwedayê xwe re şikir dikim, çimkî li seranserê dinyayê li ser baweriyaya* we tê gotin. ⁹Ew Xwedayê ku ez bi ruhê xwe di dayîna Mizgîniya Kurê wî de xizmetê jê re dikim, şahidê min e ku ez her gav di duayên xwe de bê rawestin we tînim bîra xwe ¹⁰û lava dikim ku eger bi daxwaza Xwedê pêk bê, êdî ez bi riyekê bikarim bêm ba we. ¹¹Çimkî ez pirr dixwazim we bibînim, da ku ez diyariyeke ruhanî bidim we ku hûn qayîm bibin, ¹²yanî em bi hev re, hûn bi baweriyaya* min û ez bi baweriyaya we, em bèn handan*. ¹³Birano, ez dixwazim hûn bizanin ku gelek caran min xist dilê xwe ku ez bêm ba we, lê asteng derketin. Wek di nav miletên din de, ez dixwazim ku di nav we de jî xebata min ber bide. ¹⁴Ez ji Yewnaniyan û ji hovan re, ji zana û nezanan re deyndar im. ¹⁵Loma ez amade me ku heta ji destê min bê, ez ji we re jî, hûn ên ku li Romayê ne, Mizgîniyê bidim.

Hêza Mizgîniyê

¹⁶Çimkî ez ji ber Mizgîniyê şerm nakim. Ji ber ku ew ji her kesê ku bawer* dike re ji bo xilasiyê hêza Xwedê ye, pêşî ji bo Cihûyan, hem jî ji bo miletên din. ¹⁷Çimkî di Mizgîniyê de rastdariya ku ji Xwedê ye, tê eşkerekirin. Ew ji destpêkê heta dawiyê bi baweriyê* ye. Wek ku hatiye nivîsîn: «Yê rastdar wê bi baweriyê bijî.»^a

Sûcdariya Mirov

¹⁸Xezeba Xwedê ji ezmên li hember hemû nepakî û neheqîya wan mirovên ku bi neheqiyê jî rastiye re dibin asteng, xuya dibe. ¹⁹Çimkî tiştê ku li ser Xwedê tê zanîn ji wan re diyar e; ji ber ku Xwedê ji wan re eşkere kiriye. ²⁰Hê ji afirandina dinyayê ve hêza wî ya herheyî û Xwedêtiya wî, bi ser ku nayên dîtîn jî, bi tiştên ku hatine çêkirin bi zelaî tîn dîtîn û fêmkirin. Loma hêceta* wan tune. ²¹Çimkî, bi ser

ku Xwedê dizanin jî, bi Xwedêti rûmet nedanê û ne jî jê re şikir kirin; lê belê fikirîna wan bû pûçîti û dilê wan ê fêmkor tarî bû. ²²Wan digot: «Em zana ne», lê bêaqil derketin. ²³Û rûmeta Xwedayê bêmirin, bi wêneyên mîna mirovê mirindar, teyr, heywanên çarpê û yên ku dişêlin, guhertin.

²⁴Ji ber vê yekê Xwedê ew bi şehwetên dilê wan dane destê nepakiyê, da ku di nav wan de bedena wan rezil bibe. ²⁵Wan rastiya Xwedê bi derewê guhert, ji Afirandar zêdetir perizîn* tiştên afirandî û ji wan re xizmet kirin. Afirandar her û her pîroz* e. Amîn*.

²⁶Ji ber vê yekê Xwedê ew dan destê şehwetên şermezariyê; jinên wan jî têkiliya xweheyî* bi ya bervajiyê xweheyiyê guhertin. ²⁷Bi vî awayî mêran jî dev ji têkiliya xweheyî ya bi jinê re berdan û di şehweta xwe de keribîn hevdu. Mêran bi mêran re riswayîti kir û di nefsa xwe de heqê jirêderketina xwe standin.

²⁸Ji ber ku wan naskirina Xwedê hêja nedît, Xwedê ew dan destê fikrên xerab, wusa ku ew tiştên ne li ser rê bikin. ²⁹Ew bi her cûreyê neheqî, neqencî, çavbirçîti û xerabiyê tije ne. Bi çavnebarî, kuştin, pevçûn, hîle û marzikiyê dagirtî ne. Paşgotiniyê dikin, ³⁰ketmê* dikin, ji Xwedê nefret dikin, serxweçûyî ne, pozbilind û pesinker in, karên xerab saz dikin û bi ya dê û bavê xwe nakin, ³¹fêmkor in, li ser soza xwe namînin, bê dilovanî û bê rehm in. ³²Bi ser ku fermana Xwedê ya rast a ku dibêje: «Yên tiştên weha dikin, mirin heq kirine», dizanin jî, ew ne tenê van tiştan dikin, lê belê kêfa wan ji yên ku dikin re jî tê.

Dîwankirina Xwedê ya Dadperwer

2 Ji ber vê yekê, ey mirovê ku dadbar* dike, tu kî bî jî hêceta* te tune. Ji ber ku di tiştê ku tu yên din dadbar dikî de, tu xwe sûcdar derdixî. Çimkî tu yê ku dadbar dikî, tu eynî tiştan dikî. ²Îcar em dizanin ku dîwankirina* Xwedê li gor rastiye li hember wan e, yên ku tiştên weha dikin. ³Ey mirovo! Tu wan ên ku tiştên weha dikin, dadbar dikî û tu bi xwe jî eynî tiştan dikî, ma tu guman dikî ku tê ji dîwana Xwedê birevî? ⁴An ku tu zêdehiya qencî, sebir û bîhnfirehiya wî kêm dibîni? Ma tu nizanî ku qenciya Xwedê te ber bi tobekirinê ve dibe? ⁵Lê tu bi rikdarî û dilê xwe yê bêtope ji bo Roja Xezebê li hember xwe xezebê dicivîni. Ewê wê rojê, dîwana Xwedê ya dadperwer* xuya bibe. ⁶Çimkî ewê li gor kirinên her kesî bide wî. ⁷Wê jiyana herheyî

1:23 Dubarekirina Şerîetê 4:15-18 2:1 Metta 7:1-2

2:6 Zebûr 62:12; Gotinên Silêman 24:12

bide wan ên ku di kirinên qenc de bi bîhnfirehî li rûmet, siyanet* û nemirinê digerin; ⁸lê xezeb û hêrs wê bîn ser wan ên ku xweperest in û li gor rastiyê nakin, lê li pey neheqiyê diçin. ⁹Her mirovê ku xerabiyê dike, wê cefa û tengahiyê bikişîne; pêşî Cihû û hem jî miletên din. ¹⁰Lê ji her kesê ku karê qenc dike re, rûmet, siyanet û aştî wê bê dayîn; pêşî jî Cihûyan re, hem jî ji miletên din re. ¹¹Çimkî li ba Xwedê xatirgirtin tune ye.

¹²Hemû yên ku bê Şerîet* guneh dikin, wê bê Şerîet helak bibin û hemû yên ku di bin Şerîetê de guneh dikin, wê bi Şerîetê dîwana wan bê kirin. ¹³Çimkî li ba Xwedê ne ew ên ku Şerîetê dibihîzin rastdar in, lê belê ew ên ku Şerîetê pêk tînin, wê rastdar derkevin. ¹⁴Çimkî miletên ku Şerîeta* wan tune, gava ji ber xwe tiştên ku Şerîet dixwaze dikin, bi ser ku Şerîeta wan tune jî, ew bi xwe ji bo xwe şerîet in. ¹⁵Ew nîşan didin ku daxwaza Şerîetê di dilê wan de nivîsî ye. Wijdana wan jî ji wan re şahidiyê dike, çimkî fikrên wan, an wan sûcdar dikin, an jî carna wan diparêzin; ¹⁶erê, li gor Mizgîniya ku ez didim, rojek wê bê ku Xwedê wê bi destê Mesîh Îsa dîwana tiştên mirovan ên nependî bike.

Cihû û Şerîet

¹⁷Îcar tu yê ku ji xwe re dibêji Cihû, tu piştta xwe bi Şerîetê ve girê didî û bi zanîna Xwedê pesnê xwe didî! ¹⁸Ji ber ku tu bi Şerîetê hatiya hînkirin, tu daxwaza Xwedê dizanî û tu dikarî bêji ya herî qenc kîjan e. ¹⁹Tu ji xwe piştrast î ku tu rêberê koran î û ji bo wan ên ku di tariyê de ne, ronahî yî. ²⁰Tu perwerdekarê bêfêman û mamosteyê nezanan î, di Şerîetê de xwediyê tevahiya zanîn û rastiyê yî. ²¹Îcar tu yê ku yên din hîn dikî, ma tu xwe hîn nakî? Tu yê ku li hember diziyê dipeyivî, ma tu didizî? ²²Tu yê ku dibêji: «Zînayê nekin», ma tu bi xwe zînayê dikî? Tu yê ku ji pûtan nefret dikî, ma tu perestgehan talan dikî? ²³Tu yê ku pesnê xwe bi Şerîetê didî, ma tu bi şikandina Şerîetê, Xwedê bêrûmet dikî? ²⁴Çawa ku hatiye nivîsîn: «Ji rûyê we di nav miletan de çêrî* navê Xwedê tê kirin.»^b

²⁵Îcar, eger tu Şerîetê pêk bînî, sinet* bi kêr tê, lê eger tu Şerîetê dişikênî, sinetbûna te bûye bêsinetî. ²⁶Îcar, eger yê sinetnebûyî emrên Şerîetê pêk bîne, ma bêsinetiya wî sinetbûn nayê hesabkirin? ²⁷Û yê ku di bedenê de sinet nebûye, lê Şerîetê pêk tîne, wê te sûcdar derxe,

çimkî tu xwediyê nivîsara wê yî û sinetbûyî yî, lê tu Şerîetê dişikênî. ²⁸Çimkî Cihû ne ew e ku li ber çav Cihû ye û ne jî sinetbûn ew e ku li ber çav di bedenê de tê kirin. ²⁹Lê belê Cihû ew e ku di hundir de Cihû ye û sinetbûn jî sinetbûna dil e; ev ne karê herfê Şerîetê yê, lê karê Ruh e. Pesnê yê weha ne ji mirovan, lê ji Xwedê ye.

Ewlehiya Xwedê

3 Madem wusa ye, çi taybetiya Cihûyan heye? An feyda sinetbûnê çi ye? ²Bi her awayî gelek e. Berî her tiştî peyvên* Xwedê li wan hatine spartin. ³Eger hinekan ji wan, bawerî* neanîbe, çi dibe? Ma bêbaweriya wan dilsoziya Xwedê betal dike? ⁴Na, tu caran! Bila Xwedê rast û her mirov derewker be. Çawa ku hatiye nivîsîn:

«Da ku, tu di peyvên xwe de rastdar derkevi

Û çaxê ku bêyî dîwankirin, tu bi ser bikevî.»^c

⁵Lê eger neheqiya me rastdariya Xwedê nîşan dide, em çi bêjin? Ma Xwedê neheq e ku xezeba xwe bîne ser me? – Ez wek mirovan dibêjim. –

⁶Na, tu caran! Nexwe Xwedê wê çawa dîwana dinyayê bike? ⁷Lê eger bi derewkariya min rastiya Xwedê jî bo rûmeta wî zêde dibe, çima ez dîsa wek gunehkarekî, sûcdar tîm derxistin? ⁸Çima em nebêjin: «Em xerabiyê bikin, da ku qencî jê derkeve?» wek ku hinek buxtanê li me dikin û tiştên ku me negotîne davêjin ser me. Cezaxwarina yên weha rast e.

Her Kes ji Rastdariyê Bêpar e

⁹Îcar çi? Ma em Cihû çêtir in? Na, bi tu awayî! Çimkî me berê jî hem Cihû û hem jî miletên din sûcdar kirin ku ew hemû di bin hêza guneh de ne. ¹⁰Çawa ku hatiye nivîsîn:

«Tu kesê rast tune, tenê yek jî tune.

¹¹ Tu kesê ku fêm dike tune,

Tu kesê ku li Xwedê digere tune.

¹² Hemû ji rê derketin,

Hemû bi hev re bêkêr bûn.

Tu kesê ku qenciye dike tune,

Yek tenê jî tune.»^c

¹³ Gewriya wan gora vekirî ye,

Bi zimanê xwe dixapînin.

Jehra marê reş di bin zimanê wan de ye.^d

2:29 Dubarekirin Qanûnê 30:6 ^c **3:4** Ji: Zebûr 51:4

^c **3:10-12** Ji: Zebûr 14:1-3; 53:1-3; Zanebêj 7:20 ^d **3:13** Ji: Zebûr 5:9; Zebûr 140:3

¹⁴ Devê wan bi nifir û tehlîyê tije ye. ^e

¹⁵ Lingên wan ji bo rijandina xwînê bilez in.

¹⁶ Şopa wan wêranbûn û rebenî ye

¹⁷ Û ew riya aştiyê nizanin. ^f

¹⁸ Tirsaxwedê li ber çavê wan tune. ^g»

¹⁹Îcar em dizanin her tiştê ku Şerîet* dibêje, ji wan mirovan re dibêje ku di bin Şerîetê de ne, da ku her dev bê girtin û hemû dinya li ber Xwedê sûcdar be. ²⁰Çimkî bi kirina Şerîetê tu kes li ber Xwedê rastdar dernakeve. Ji ber ku bi Şerîetê guneh tê zanîn.

Riya Rastdariyê Yek e

²¹Lê niha, bêyî şerîetê, rastdariya Xwedê eşkere bû û Şerîet û Nivîsarên Pêxemberan jî jê re şahidiyê dikin. ²²Ev rastdariya ji Xwedê ya ku bi bawer kirina bi Îsa Mesîh e, ji bo wan hemûyan e ku bawer dikin. Çimkî tu cihêtî tune: ²³Hemûyan guneh kir û ji rûmeta Xwedê bêpar man. ²⁴Ew bi kerema wî, bi rizgariya ku bi Mesîh Îsa hatiye, bê berdêl rastdar derdikevin. ²⁵Xwedê ew ji bo wan ên ku baweriyê bînin, wek goriyêke* kefarete bi xwîna wî pêşkêş kir. Wî ev kir, da ku dadperweriya* xwe nîşan bide, çimkî wî bi sebra xwe çavên xwe li wan gunehên ku berê hatibûn kirin neqand. ²⁶Wî ev yek kir, da ku di dema niha de rastdariya xwe eşkere bike û ew bi xwe rastdar be û yê ku baweriyê bi Îsa bîne, rastdar derkeve.

²⁷Îcar pesindan li ku derê ma? Ew li derve ma. Bi çi qanûnê? Ma bi kirina Şerîetê? Na, lê belê bi qanûna baweriyê. ²⁸Çimkî bîr û baweriyaya me ev e ku mirov bêyî kirina Şerîetê, bi baweriyê rastdar derdikeve. ²⁹Ma Xwedê, tenê Xwedayê Cihûyan e? Ma ew ne Xwedayê miletên din e jî? Belê, ew yê miletên din e jî, ³⁰çimkî Xwedê yek e û ewê yên sinetbûyî* ji ber baweriyaya wan û yên sinetnebûyî jî bi baweriyê rastdar derxe.

³¹Eger wusa ye, ma em bi baweriyê Şerîetê betal dikin? Na, tu caran! Lê belê em Şerîetê erê dikin.

Baweriyaya Birahe

4 Nexwe em li ser Birahe* ku li gor bedenê bavkalê me ye çi bêjin? ²Eger Birahe ji ber kirinên xwe rastdar derketibe, heqê wî heye ku pesnê xwe bide, lê belê ne li ber Xwedê. ³Ma Nivîsara

3:25 Goriya kefarete: Goriyêke ku di ber gunehan tê dayîn, da ku li wan bê bihûrtin.

^e **3:14** Ji: Zebûr 10:7 ^f **3:15-17** Ji: Îşaya 59:7-8; Gotinên Silêman 1:16

^g **3:18** Ji: Zebûr 36:1 **3:20-22** Galatî 2:16

Pîroz çî dibêje? «Bira hîm ji Xwedê bawer kir û ev yek jê re rastdarî hat hesabkirin.»^h ⁴Eger mirovek kar dike, destmîza wî ne kerem, lê belê deyn tê hesabkirin. ⁵Lê ji wî re, ku ji kirinên xwe ne piştrast e, lê baweriyê bi Xwedayê ku yê nepak rastdar derdixe tîne, bawerîya wî rastdarî tê hesab kirin. ⁶Çawa ku Dawid* jî li ser bextewariya wî mirovê ku Xwedê wî bêyî kirinan rastdar hesab dike, dibêje:

⁷ «Xwezî bi wan mirovên ku li neheqiyên wan hatiye bihûrtin
Û gunehên wan hatine nixumandin.

⁸ Xwezî bi wî mirovê ku Xudan ji wî re guneh hesab nake!»ⁱ

⁹Ma ev bextewarî tenê ji bo yên sinetbûyî*, an ji bo yên sinetnebûyî ye jî? Em dibêjin ku «bawerîya Bira hîm jê re rastdarî hat hesab kirin.»ⁱ ¹⁰Îcar ew çawa rastdar hat hesabkirin? Ma ev piştî sinetbûna wî, an berî sinetbûna wî bû? Ev ne piştî sinetbûna wî bû, lê belê berî sinetbûna wî bû. ¹¹Bira hîm hê sinetnebûyî nîşana sinetê wek mora rastdariya ku bi baweriyê tê, stand. Bi vî awayî Bira hîm bû bavê wan hemûyên ku bê sinet baweriyê tînin, da ku ew jî rastdar bînin hesabkirin. ¹²Wusa jî Bira hîm bû bavê yên sinetbûyî yên ku ne bi tenê sinet bûne, lê li ser şopa bawerîya bavê me Bira hîm a ku beriya sinetbûna wî hebû, diçin.

Soza Xwedê bi Baweriyê Hat Cih

¹³Çimkî soza ku ji Bira hîm û dîndana* wî re hat dayîn ku ewê dinyayê mîras bistîne, ne bi rîya Şerîetê*, lê bi rîya rastdariya ku ji baweriyê tê, hat dayîn. ¹⁴Eger yên ku li gor Şerîetê dijîn wêris bin, hingê bawerî pûç û soz betal e. ¹⁵Çimkî Şerîet xezebê tîne; lê dera ku şerîet lê tune, şikandina şerîetê jî tune. ¹⁶Ji ber vê yekê soz bi baweriyê ve girêdayî ye, da ku bi keremê be û ji bo hemû dîndana Bira hîm ewledar be. Ne tenê ji bo yên ku bi Şerîet in, lê belê ji bo yên ku wek Bira hîm bawer dikin jî. Çimkî ew bavê me hemûyan e. ¹⁷Çawa ku hatiye nivîsîn: «Min tu kirî bavê gelek miletan.»^j Bira hîm li ber wî Xwedayî bawer kir ê ku miriyan vedijîne* û wek ku hene, gazî tiştên neyî dike.

¹⁸Bira hîm di bêhêvîtiyê de bi hêvî bawer kir û bû «bavê gelek miletan». Wek ku hatibû gotin: «Dîndana te wê weha be.»^k ¹⁹Çaxê ew

^h 4:3 Ji: Destpêkirin 15:6 4:3 Galatî 3:6; Aqûb 2:23 ⁱ 4:7-8 Ji: Zebûr 32:1-2

ⁱ 4:9 Ji: Destpêkirin 15:6 4:11 Destpêkirin 17:10

^j 4:13 Destpêkirin 17:4-6; Galatî 3:29 ^k 4:14 Galatî 3:18 4:16 Galatî 3:7

^j 4:17 Ji: Destpêkirin 17:5 ^k 4:18 Ji: Destpêkirin 17:5

fikirî ku hema bêje bedena wî miriye – çimkî ew li dor sed salî bû – û Sara nikare zarokan bîne, ew di baweriyê de qels nebû. ²⁰Ew bi bawernekirinê li ser soza Xwedê dudilî nebû, lê belê di baweriyê de hêzdar bû û rûmet da Xwedê. ²¹Ew tam piştrast bû, soza ku Xwedê daye ew dikare bike jî. ²²Ji ber vê yekê baweriya wî «jê re rastdarî hat hesab kirin.»¹ ²³Îcar gotina «jê re rastdarî hat hesab kirin» ne tenê ji bo Birahîm hat nivîsîn, ²⁴lê belê ji bo me jî hatiye nivîsîn. Ji me re jî bawerî wê rastdarî bê hesabkirin, em ên ku baweriyê bi wî yê ku Xudanê me Îsa ji nav miriyan rakir, tînin. ²⁵Îsa di ber neheqiyên me de teslîmî mirinê hat kirin û ji bo rastderxistina me rabû.

Aştî û Şahî

5 Îcar, ji ber ku em bi baweriyê rastdar derketine, em bi saya Xudanê me Îsa Mesîh, bi Xwedê re di aştiyê de ne. ²Bi saya wî em bi baweriyê gihîştine vê kerema ku em tê de sekinî ne. Û em bi hêviya rûmeta ku Xwedê wê bide, pesnê xwe didin. ³Ne bi vê tenê, lê belê em bi tengahiyên xwe jî pesnê xwe didin, çimkî em dizanin ku tengahî ragirtinê*, ⁴ragirtin tecrûbê û tecrûbe jî hêviyê tîne.

⁵Û hêvî me nade şermkirin, çimkî hezkirina Xwedê, bi saya Ruhê* Pîroz ê ku ji me re hatiye dayîn, rijiyaye dilê me.

⁶Ji ber ku hê em qels bûn, Mesîh di dema kifşkirî de ji bo nepakan mir. ⁷Kêm caran yek ji bo mirovekî rast dimire. Ji bo mirovekî qenc belkî yek mirinê bide ber çavê xwe, ⁸lê belê Xwedê hezkirina xwe ya ji me bi vê kifş dike ku hê em gunehkar bûn, Mesîh ji bo me mir. ⁹Îcar niha em bi xwîna wî rastdar derketibin, emê hê çiqas zêdetir bi saya wî ji xezebê xilas bibin. ¹⁰Çimkî eger hê ku em dijmin bûn, em bi mirina Kurê wî bi Xwedê re li hev hatibin, niha bi wî re lihevhatî, emê hê çiqas bêtir bi jiyana Kurê wî xilas bibin. ¹¹Lê belê ji vê zêdetir, em bi saya Xudanê xwe Îsa Mesîhê ku em bi Xwedê re li hev anîne, pesnê xwe didin.

¹²Loma ka çawa bi saya yek mirovî guneh ket dinyayê û ji guneh mirin hat, wusa jî mirin derbasî hemû mirovan bû, çimkî hemûyan jî guneh kir. ¹³Hê beriya hatina Şerîetê li dinyayê guneh hebû, lê eger şerîet nebe, guneh nayê hesabkirin. ¹⁴Lê belê mirinê ji dema Adem* heta dema Mûsa* hukumdarî kir. Heta li ser wan ên ku wek sûcê Adem guneh nekirin jî.

4:19 Destpêkirin 17:17 ¹ **4:22** Ji: Destpêkirin 15:6

4:25 Îşaya 53:4-5 **5:12** Destpêkirin 3:6

Adem mînaka wî kesê ku wê bihata bû. ¹⁵Lê belê diyarî ne wek neheqîya wî ye. Çimkî eger gelek ji ber sûcê yek mirovî miribin, kerema Xwedê û diyariya bi kerema yek mirovî, yanî bi ya Îsa Mesîh, ji bo gelekên hê bêtir zêde bûye. ¹⁶Û diyarî ne wek gunehê wî kesî ye. Çimkî dîwankirina* yek sûcî, sûcdarî anî, lê diyariya ku piştî gelek neheqîyan hat, rastdariyê tîne. ¹⁷Çimkî eger mirinê, ji ber neheqîya yek mirovî û bi wî, hukumdarî kiribe, yên ku kerema Xwedê ya zêde û diyariya rastdariyê distînin, wê bi yekî, yanî bi Îsa Mesîh di jiyane de çiqas bêtir hukumdariyê bikin. ¹⁸Îcar ka çawa bi neheqîya yek mirovî, hemû mirov sûcdar derketin, wusa jî bi karê rastdariyê yê yekî, ji bo hemû mirovan rastdarî û jiyana hat. ¹⁹Û çawa bi neguhdariya yek mirovî gelek bûn gunehkar, wusa jî bi guhdana yekî gelek wê rastdar bûn derxistin. ²⁰Lê Şerîet ket navberê, da ku sûc zêdetir bibe; lê belê li dera ku guneh lê zêde bûye, kerem hê bêtir zêde bûye, ²¹da ku çawa guneh bi mirinê hukumdarî kir, wusa kerem jî bi rastdariyê hukumdariyê bike û bi saya Xudanê me Îsa Mesîh jiyana herheyî bîne.

Rabûna bi Mesîh

6 Nexwe em çi bêjin? Ma ji bo ku kerem zêde bibe, em di nav guneh de berdewam bikin? ²Na, tu caran! Em ên ku li hember guneh mirine, êdî çawa dikarin di nav guneh de bijîn? ³An ma hûn nizanin, em hemû yên ku di hevpariya Mesîh Îsa de imad* bûne, em di hevpariya mirina wî de imad bûne. ⁴Îcar em bi imadbûnê bûn hevparên mirina wî, bi wî re hatin veşartin; da ku, çawa Mesîh bi rûmeta Bav* ji nav miriyan rabû, wusa em jî di jiyana nûbûyî de rêve herin.

⁵Çimkî eger em di mirineke mîna ya wî de bi wî re bûbin yek, emê di vejîna* wî de jî bi wî re bibin yek. ⁶Em dizanin ku mirovê me yê kevin bi wî re hatiye xaçkirin, da ku nefsa me ya gunehkar betal bibe û êdî em ji guneh re xulamtiyê nekin. ⁷Çimkî mirovê ku miriye ji guneh azad bûye. ⁸Îcar, eger em bi Mesîh re mirine, em bawer dikin ku emê bi wî re bijîn jî. ⁹Em dizanin ku Mesîh ji nav miriyan rabûye û êdî ew namire û êdî hukumdariya mirinê li ser wî nemaye. ¹⁰Mirina ku ew mir bi carekê li hember guneh bû, lê jiyana ku ew dijî, ji Xwedê re dijî. ¹¹Bi vî awayî hûn jî xwe li hember guneh mirî, lê bi Mesîh Îsa ji bo Xwedê zindî bihesibînin.

¹²Îcar nebe ku guneh di bedena we ya mirindar de hukumdariyê bike û nebe ku hûn li gor xwestekên wê bikin. ¹³Ne jî endamên bedena xwe wek

hacetên neheqiyê pêşkêşî guneh bikin. Lê belê wek ên ku ji nav miriyan rabûne, xwe pêşkêşî Xwedê bikin û endamên bedena xwe jî wek hacetên rastdariyê pêşkêşî Xwedê bikin. ¹⁴Çimkî guneh wê li ser we hukumdariyê neke. Ji ber ku hûn ne di bin Şerîetê de, lê belê hûn di bin keremê de ne.

Xulamtiya Rastdariyê

¹⁵Îcar çi? Ji ber ku em ne di bin Şerîetê de, lê belê di bin keremê de ne, ma em guneh bikin? Na, tu caran! ¹⁶Ma hûn nizanin ku hûn ji bo xulamtiyê xwe bidin destê kê, hûn xulamên wî ne û hûn bi ya wî dikin? An ji bo mirinê hûn xulamên guneh in, an jî ji bo rastdariyê hûn xulamên guhdanê ne. ¹⁷Lê şikîr ji Xwedê re: Bi ser ku hûn xulamên guneh bûn jî, we ji dil û can guh da tewrê wê hîndariya ku hûn lê hatine spartin. ¹⁸Îcar hûn ji guneh hatin azadkirin û ji rastdariyê re bûn xulam. ¹⁹Ji ber qelsiya nefsa we ez li gor mirovan dibêjim. Çawa ku we demekê endamên bedena xwe bi xulamti jî bo neheqiyê pêşkêşî pîsîti û neheqiyê fikir, wusa jî niha endamên bedena xwe bi xulamti jî bo pîroziyê pêşkêşî rastdariyê bikin. ²⁰Çaxê ku hûn xulamên guneh bûn, hûn ji rastdariyê azad bûn. ²¹Îcar hingê we çi ber ji wan tiştên ku niha hûn ji wan şerm dikin, civand? Dawiya wan tiştan mirin e. ²²Lê niha hûn ji guneh hatine azadkirin û ji Xwedê re bûne xulam. Berê ku hûn dicivînin, pîrozi ye û dawiya wî jiyana herheyî ye. ²³Çimkî meaşê ku guneh dide, mirin e; lê diyariya Xwedê, bi Xudanê me Mesîh Îsa jiyana herheyî ye.

Mînaekeke ji Qanûna Zewacê

7 Ma hûn nizanin, birano – çimkî ez ji yên ku Şerîetê dizanin re dibêjim – heta ku mirov sax e desthilatiya Şerîetê li ser wî heye. ²Mesela, jineke mêrkirî heta ku mêrê wê sax e, bi qanûnê pê ve girêdayî ye; lê eger mêrê wê bimire, ew ji wê qanûna ku wê bi mêr ve girêdide, azad dibe. ³Îcar, heta ku mêrê wê sax e, ew bibe jina mêrekî din, ew zînakar tê hesabandin. Lê eger mêrê wê bimire, hingê ew ji wê qanûnê azad dibe û ew bibe jina mêrekî din jî, ew ne zînakar e.

⁴Bî vî awayî birayên min, hûn bi bedena Mesîh ji Şerîetê re mirin, da ku hûn bibin yên yekî din, yanî wî yê ku ji nav miriyan rabûye û em ji bo Xwedê ber bidin. ⁵Dema ku hê em li gor nefsê dijîyan, xwestekên guneh ên ku bi Şerîetê hişyar dibûn, di endamên bedena me de dixebitîn, da ku ji mirinê re ber bidin. ⁶Lê em li hember Şerîeta ku em girtin mirine, em niha jê hatin azadkirin, da ku em ne di rîya kevin a herfên Şerîetê de, lê di rîya nû ya Ruh de xizmetê bikin.

Şerîet û Guneh

⁷Îcar em çi bêjin? Ma Şerîet guneh e? Na, tu caran! Lê belê eger Şerîet nebûya, minê nezanibûya ku guneh çi ye. Çimkî eger Şerîetê negota: «Çavê xwe neavêjê tişteki!»^m, minê nezanibûya ku çavavêtin çi ye. ⁸Lê guneh bi rêberiya emir fersend dît û her cûreyê çavavêtinê di dilê min de peyda kir. Çimkî Şerîet tune be, guneh mirî ye. ⁹Ez bi xwe ji bo demekê bê Şerîet zindî bûm, lê gava emir hat, guneh vejîya ¹⁰û ez mirim. Ew emrê ku diviya jîyan bianiya, bû sedemê mirina min. ¹¹Çimkî guneh bi rêberiya emir fersend dît, ez xapandim û bi destê wî ez kuştim. ¹²Îcar Şerîet pîroz e û emir pîroz, rast û qenc e.

¹³Nexwe, ma tiştê qenc ji min re mirin anî? Na, tu caran! Lê guneh, ji bo kifş bibe ku guneh e, bi tiştê qenc ji min re mirin anî, da ku bi saya emir guneh hê bêtir gunehkarî bê dîtin. ¹⁴Çimkî em dizanin ku Şerîet ruhanî ye, lê ez nefsanî me û wek xulamekî ji guneh re hatime firotin. ¹⁵Ez nizanîm ku ez çi dikim. Çimkî tiştê ku ez dixwazim ez nakim, lê belê tiştê ku ez jê nefret dikim, ez dikim. ¹⁶Lê eger tiştê ku ez naxwazim ez dikim, ez erê dikim ku Şerîet qenc e. ¹⁷Nexwe, hingê yê ku vî tiştî dike ne ez im, lê belê ew gunehê ku di dilê min de rûdine, dike. ¹⁸Çimkî ez dizanîm ku di dilê min de, yanî di nefsa min de, tişteki qenc nasekine. Daxwaza min heye, lê ez nikarim tiştê qenc pêk bînim ¹⁹Tiştê qenc ê ku ez dixwazim, ez nakim; lê belê tiştê xerab ê ku ez naxwazim, ez dikim. ²⁰Îcar, eger ez tiştê ku ez naxwazim dikim, hingê yê ku dike ne ez im, lê belê ew gunehê ku di dilê min de ye dike. ²¹Nexwe ez ji vê yekê vê qanûnê dertînim: Gava ku ez dixwazim ya qenc bikim, ya xerab li ber min amade ye. ²²Li gor mirovê hundir kêfa min ji Şerîeta Xwedê re tê, ²³lê ez di endamên bedena xwe de qanûneke din dibînim. Ev jî bi qanûna ku hişê min qebûl dike re şer dike û min ji qanûna guneh re ya ku di endamên min de ye, dike hêsîr*. ²⁴Ez çi mirovekî reben im! Kî wê min ji vê bedena mirinê rizgar bike? ²⁵Bi saya Xudanê me Îsa Mesîh, şikir ji Xwedê re!

Îcar ez bi hişê xwe ji qanûna Xwedê re, lê bi nefsa xwe ji qanûna guneh re xulamtiyê dikim.

Jiyana di Ruh de

8 Ji ber vê yekê, niha ji bo wan ên ku bi Mesîh Îsa re ne, tu sûcdarderketin tune. ²Çimkî qanûna Ruhê ku bi Mesîh Îsa jiyane

^m **7:7** Ji: Derketin 20:17; Dubarekirina Şerîetê 5:21 **7:15** Galatî 5:17

dide, ez ji Şerîeta guneh û mirinê azad kirim. ³Ew tiştê ku Şerîetê nikaribû bike, ji ber ku ji sedemê nefsê ji hêz ketibû, Xwedê kir: Wî Kurê xwe di şiklê bedena gunehkar de şand, da ku bibe goriya* gunehan û bi vî awayî guneh di nefsa mirov de sûcdar derxist. ⁴Wusa ku rastdariya ku Şerîet dixwaze, di jiyana me yên ku ne li gor nefsê, lê belê li gor Ruh rêve diçin de, bê cih. ⁵Çimkî yên ku li gor nefsê dijîn, li ser tiştên nefsê difikirin, lê yên ku li gor Ruh dijîn, li ser tiştên Ruh difikirin. ⁶Dawiya fikirîna li gor nefsê mirin e, lê dawiya fikirîna li gor Ruh jiyana û aşti ye. ⁷Çimkî fikirîna li gor nefsê dijminahiya li hember Xwedê ye, ew bi ya Şerîeta Xwedê nake û hem jî nikare bike. ⁸Îcar yên ku li gor nefsê dijîn, nikarin li Xwedê xweş bîn.

⁹Lê hûn ne li gor nefsê, lê li gor Ruh* dijîn, çimkî Ruhê* Xwedê di dilê we de rûdine. Kesê ku Ruhê* Mesîh pê re tune be, ew ne yê Mesîh e. ¹⁰Û eger Mesîh di dilê we de ye, beden ji ber guneh mirî ye, lê Ruh ji ber rastdariyê jiyana dide. ¹¹Û eger Ruhê wî yê ku Îsa ji nav miriyan rakir, di dilê we de rûniştiye, ewê ku Mesîh ji nav miriyan rakir, wê bi Ruhê xwe yê ku di dilê we de rûdine, bedenên we yên mirindar jî vejîne*.

¹²Îcar birano, madem ku wusa ye, em deyndar in, lê ne deyndarên nefsê ne ku em li gor wê bijîn. ¹³Çimkî eger hûn li gor nefsê bijîn, hûnê bimirin; lê eger hûn kirinên bedenê bi Ruh bikujin, hûnê bijîn.

¹⁴Hemû yên ku bi Ruhê Xwedê tîr rêvebirin, kurên Xwedê ne. ¹⁵Çimkî we ruhê xulamtiyê yê ku careke din we dibe tirsê nestand, lê belê we ruhê kurîtiyê stand. Û em bi vî Ruhî «Abba – Bavo!» gazî dikin. ¹⁶Ruh bi xwe, bi ruhê me re şahidiyê dike ku em zarokên Xwedê ne. ¹⁷Madem ku em zarok in, hingê em wêris in jî, em wêrisên Xwedê û hemwêrisên Mesîh in. Û madem ku em bi wî re cefayê dikişînin, emê bi wî re bîn birûmetkirin jî.

¹⁸Ez dihesibînim ku ev cefayê vî wextî, li ber wê rûmeta ku wê ji me re bê eşkerekirin, qet ne tiştê e. ¹⁹Çimkî afirandin, bi bendewariyeke kelegerm li hêviya xuyabûna zarokên Xwedê disekine. ²⁰Ji ber ku afirandin ne bi daxwaza xwe, lê belê ji ber wî yê ku ew bindest kiriye, li ber pûçîtiyê hatiye bindestkirin. Lê belê hêvî heye ²¹ku afirandin bi xwe jî, ji xulamtiya rizîbûnê azad bibe û bigihîje azadiya zarokên Xwedê ya bi rûmet. ²²Çimkî em dizanin ku tevahiya afirandinê heta niha bi hev re dinale û wek êşa zarokanîne eşê dikişîne. ²³Û ne bi tenê

afirandin, lê em bi xwe jî, em ên ku me Ruh wek para* pêşî standiye, ji kûr ve dinalin û li benda kurîtiyê û azadbûna bedena xwe ne. ²⁴Çimkî em bi hêviyê xilas bûn. Lê hêviya ku tê dîtin, ne hêvî ye. Ma tiştê ku mirov dibîne çawa hêvî dike? ²⁵Lê eger em, tiştê ku em nabînin hêvî dikin, em bi sebir li bendê dimînin.

²⁶Bi vî awayî Ruh jî di qelsiya me de alîkariyê dike. Çimkî em nizanin ka divê em çawa dua bikin; lê belê Ruh bi xwe bi nalinên ku nayên îfadekirin ji bo me meherê* dike. ²⁷Û Xwedayê ku li dilan dikole bi fikirîna Ruh dizane. Çimkî Ruh li gor daxwaza Xwedê ji bo pîrozan meherê dike.

²⁸Îcar em dizanin ji bo wan ên ku ji Xwedê hez dikin û li gor mebesta wî hatine gazîkirin, hemû tişt bi hev re ji bo qencyê dixebitin. ²⁹Çimkî Xwedê ew ên ku ji berê ve bijartine, ji berê ve kifş jî kirin ku di sûretê Kurê wî de bin. Wusa ku Kur di nav gelek birayan de yê nixurî be. ³⁰Û Xwedê yên ku ji berê ve kifş kiribûn gazî jî kirin, yên gazîkirî rastdar jî derxistin û yên rastdar derxistî bi rûmet jî kirin.

Hezkirina Xwedê ya bi Mesîh

³¹Îcar em li ser van tiştan çi bêjin? Eger Xwedê ji aliyê me ye, kî dikare li hember me be? ³²Ewê ku Kurê xwe nedirixand*, lê belê ji bo me hemûyan ew teslîm kir, ma ewê çawa bi wî re her tiştî nede me. ³³Ma kî dikare bijartiyên Xwedê sûcdar bike? Yê ku wan rast derdixe Xwedê ye. ³⁴Ma kî dikare sûcdar derxe? Mesîh Îsa yê ku mir û ji vê jî zêdetir ji nav miriyan rabû, li milê Xwedê yê rastê ye û mehera* me dike. ³⁵Ma kî dikare me ji hezkirina Mesîh veqetîne? Ma cefa, an tengahî, an êşandin, an xela, an tazîbûnî, an talûke, an ku şûr? ³⁶Wek ku hatiye nivîsîn:

«Tevahiya rojê em di ber te de tîn kuştin,

Wek miyên şerjêkirinê tîn hesabandin.»ⁿ

³⁷Lê belê bi saya wî yê ku ji me hez dike, em di van hemûyan de hê bêtir bi ser dikevin. ³⁸Çimkî ez piştrast im ku ne mirin, ne jiyan, ne milyaket, ne serwerî, ne tiştên niha heyî, ne tiştên ku bîn, ne hêz, ³⁹ne bilindahî, ne kûrahî û ne jî afirînekî din dikare me ji hezkirina Xwedê ya ku bi Xudanê me Mesîh Îsa ye, veqetîne.

Yên ku Xwedê Bijartine

9 Ez yê Mesîh, rastiye dibêjim, ez derewan nakim û wijdana min jî bi Ruhê Pîroz vê yekê ji min re erê dike: ²Xemgîniyeke min a

mezin û di dilê min de êşeke bêrawestî heye. ³Çimkî min dixwest ku ez ji dêl birayên xwe, hemnîjadên xwe red bibûma û ji Mesîh dût bike-tama. ⁴Ew Îsraêlî ne; kurîtî, rûmet, peyman*, dayîna Şerîetê, perizîn* û soz ên wan in. ⁵Bav û kal, yên wan in û li gor bedenê Mesîh ji wan e. Mesîh li ser hemûyan e, Xwedayê her û her pîroz e. Amîn*.

⁶Lê ev nayê wê manê ku peyva Xwedê pûç derketiye. Çimkî hemû yên ku ji dândana* Îsraêl in, ne Îsraêlî ne. ⁷Ew ji dândana Biraîm* bin jî, hemû ne zarokên wî ne. Lê hatiye gotin: «Ji Îshaq* dândana te wê zêde bibe.» ⁸ Yanî ne zarokên bedenê zarokên Xwedê ne, lê belê zarokên sozê dândan tên hesabandin. ⁹Çimkî gotina sozê ev bû: «Saleke din, di vê demê de ezê vegerim û wê kurekî Sara hebe.» ¹⁰ Ne bi tenê ev, lê zarokên Rebeka* jî ji yek bavî, ji bavê me Îshaq bûn. ¹¹⁻¹² Hê ku zarok çênebûbûn û tiştêkî qenc an xerab nekiribûn, ji wê re hat gotin ku: «Yê mezin wê ji yê biçûk re xulamtiyê bike.» ¹³ Ev wusa çêbû, da ku mebesta bijartina Xwedê ne li gor kirinan, lê li gor gazîkirina wî be. ¹⁴ Wek ku hatiye nivîsîn: «Min ji Aqûb* hez kir, lê ji Esaw* nefret kir.» ^r

¹⁴ Îcar em çî bêjin? Ma gelo neheqî li ba Xwedê heye? Na, tu caran!

¹⁵ Çimkî ew ji Mûsa* re dibêje:

«Yê ku ez rehmê lê dikim, ezê rehmê lê bikim

Û yê ku dilê min pê dişewite, wê pê bişewite.» ^s

¹⁶ Îcar ev ne bi xwestin û bezîna mirov, lê belê bi rehma Xwedê ye.

¹⁷ Çimkî di Nivîsara Pîroz de ji Firewn* re weha tê gotin: «Ji bo vê yekê min tu rakirî, da ku ez hêza xwe li ser te nîşan bidim û navê min li seranserê dinyayê bê danbihîstin.» ¹⁸ Loma ew bixwaze rehmê li kê bike, dike û bixwaze dilê kê hişk bike, hişk dike.

Zezeb û Dilovaniya Xwedê

¹⁹ Îcar tê ji min re bêjî: «Nexwe çima Xwedê hê li qusûra mirov dinêre? Ma kî dikare li hember daxwaza wî raweste?» ²⁰ Lê camêr, tu kî yî ku tu li hember Xwedê bersîvê didî? Gelo tiştê ku ji herriyê hatiye çêkirin, ji yê ku ew çêkiriye re dibêje: «Te çima ez weha çêkirim?»

²¹ Ma desthilatiya cerçêker li ser herriyê tune ku ji eynî loda herriyê firaxekê ji bo karên bi rûmet û yeke din jî ji bo karên bêrûmet çêke?

²² Eger Xwedê ji ber ku dixwest zezeba xwe nîşan bide û hêza xwe bide zanîn, bi bîhnfirehiyeke mezin li hember wan firaxên ku hêjayî zezebê

⁹ **9:7** Ji: Destpêkirin 21:12 ^p **9:9** Ji: Destpêkirin 18:10, 14

^q **9:11-12** Ji: Destpêkirin 25:23 ^r **9:13** Ji: Melaxî 1:2-3

^s **9:15** Ji: Derketin 33:19 ¹⁷ **9:17** Ji: Derketin 9:16 **9:20** Îşaya 29:16; 45:9

ne û ji bo helakbûnê amade ne, ragirtibe*, em çi bêjin? ²³Wî wusa kir, da ku dewlemendiya rûmeta xwe ji firaxên rehmê re bide zanîn, yên ku wî ji berê ve ew ji bo rûmetê amade kirin. ²⁴Em jî di nav wan de ne, yên ku wî ne tenê ji nav Cihûyan, lê ji nav milletên din jî gazî kirin.

²⁵Wek ku ew di nivîsara Hoşêya pêxember de jî dibêje:

«Ji yên ku ne gelê min in re ezê bêjim: «Gelê min»

Û ji ya heznekirî re ezê bêjim: «Hezkiriya min.»»^t

²⁶Û «li dera ku ji wan re hatiye gotin: «Hûn ne gelê min in»,

Li wê derê wê ji wan re bê gotin: «Zarokên Xwedayê jîndar.»»^u

²⁷Îşaya* pêxember jî li ser Îsraêl weha diqire: «Hejmara zaryên* Îsraêl bi qasî seylaka* ber deryayê be jî, bi tenê jêmayiyeke wan wê xilas bibe.

²⁸Çimkî Xudan wê fermana xwe zûka û bi carekê ser rûyê erdê pêk bîne.»^v ²⁹Wek ku Îşaya ji berê ve gotiye: «Eger Xudanê Ordiyan ji me re dûndanek nehîşt, emê bibûna wek Sodomê û biminana Gomorayê.»^w

Bêbaweriya Îsraêl

³⁰Îcar em çi bêjin? Ew milletên ku li pey rastdariyê neçûn, gihîştin rastdariyê, yanî gihîştin wê rastdariya ku ji baweriyê tê. ³¹Lê gelê Îsraêl ê ku li pey şerîeta ku rastdariyê pêşkêş dike diçû, negihîşt wê şerîetê. ³²Çima? Ji ber ku ew ne bi baweriyê, lê belê wek ku wê bi kirinan çêbe lê geriyen. Ew li kevirê terpilînê ketin û terpilîn*. ³³Wek ku hatiye nivîsîn:

«Va ye, ez li Siyonê* kevirêkî terpilînê,

Lateke hilterpilînê datînim.

Lê ku baweriyê bi wî bîne, nayê şermkirin.»^y

10 Birano, daxwaza dilê min û lavakirina min a ji Xwedê ji bo xilasiya Îsraêliyan e. ²Ez ji bo wan şahidiyê dikim ku xîreta wan ji bo Xwedê heye, lê belê xîreta wan ne bi zanîn e. ³Çimkî wan rastdariya ku ji Xwedê tê, fêm nekir û xebitîn ku ya xwe bi xwe ava bikin û serî li ber rastdariya Xwedê danenîn. ⁴Çimkî Mesîh dawîya Şerîetê ye, da ku ji bo her kesê ku bawer bike rastdarî hebe.

Xilasî ji bo Her Kesî

⁵Mûsa li ser rastdariya ku ji Şerîetê tê weha dinivîse: «Mirovê ku wan tiştan bike, wê bi wan bijî.»^z ⁶Lê rastdariya ku ji baweriyê ye weha

^t 9:25 Ji: Hoşêya 2:23 ^u 9:26 Ji: Hoşêya 1:10 ^v 9:27-28 Ji: Îşaya 10:22-23

^w 9:29 Ji: Îşaya 1:9 9:29 Destpêkirin 19 ^y 9:33 Ji: Îşaya 8:14; 28:16

^z 10:5 Ji: Qanûna Kahintiyê 18:5

dibêje: «Di dilê xwe de nebêje: Kî wê hilkişe ezmên?» – yanî, ji bo ku Mesih bîne xwarê – ⁷an jî: «Kî wê dakeve diyarê* miriyan?» – ji bo ku Mesih ji nav miriyan derîne. – ⁸Lê belê çi dibêje? Dibêje: «Peyv» – yanî peyva baweriyê ya ku em didin bihîstin – «nêzîkî te ye, li ser zimanê te û di dilê te de ye». ⁹Eger tu bi devê xwe eşkere bikî ku Îsa Xudan e û di dilê xwe de bawer bikî ku Xwedê ew ji nav miriyan rakiriyê, tê xilas bibî. ¹⁰Çimkî ji bo rastdariyê bi dil tê bawerkirin û ji bo xilasbûnê jî bi dev tê eşkerekirin. ¹¹Nivîsara Pîroz dibêje: «Her kesê ku baweriyê bi wî bîne, nayê şermkirin.» ^b ¹²Di navbera Cihû û milletên din de cihêfî tune; eynî Xudan Xudanê hemûyan e û ji hemûyên ku gazî wî dikin re merd e. ¹³Çimkî: «Her kî ku gazî navê Xudan bike, wê xilas bibe.» ^c

¹⁴Lê ewê çawa gazî wî yê ku bawerî pê neanîne bikin? Û ewê çawa baweriyê bi wî yê ku li ser nebihîstine bînin? Îcar bêyî ku yek bide bihîstin, ewê çawa bibihîzin? ¹⁵Û eger ew neyên şandin, ewê çawa Mizgîniyê bidin? Wek ku hatiye nivîsîn: «Lingên wan ên ku Mizgîniya xêrê tînin çi spehî ne.» ^c ¹⁶Lê belê hemûyan li gor Mizgîniyê nekir. Çimkî Îşaya dibêje: «Ya Xudan, kê bi xebera ku me da, bawer kir?» ^d ¹⁷Îcar bawerî ji bihîstinê tê û tiştê bihîstî ji peyva Mesih e. ¹⁸Lê belê ez dibêjim: Ma wan nebihîst? Belê, bêguman bihîstin; çimkî: «Dengê wan gihîşt tevahiya erdê û peyvên wan gihîştine kujên dinyayê.» ^e ¹⁹Dîsa ez dibêjim: Ma Îsraêl ev fêm nekir? Pêşî Mûsa dibêje:

«Ezê we, bi wan ên ku ne millet in bînim xîretê

Û bi miletekî fêmkor hêrsa we rakim.» ^f

²⁰Îşaya bê tirs weha dibêje:

«Ez ji aliyê wan ên ku li min nedigeriyan ve hatim dîtin,

Ez li yên ku li min nedipirsîn xuya bûm.» ^g

²¹Lê li ser Îsraêl weha dibêje: «Tevahiya rojê min destên xwe dirêjî miletekî rikdar û neguhdar kir.» ^h

Redkirina Îsraêl ne ya Dawî Ye

11 Îcar ez dipirsim: Ma Xwedê gelê xwe red kir? Na, tu caran! Ez bi xwe jî yekî Îsraêlî me, ji dundana Biraîm û ji eşîra Binyamîn* im. ²Xwedê gelê xwe yê ku ji berê ve bijartiye red nekir. An ma hûn nizanin ku Nivîsara Pîroz li ser Êlyas* çi dibêje û ew çawa li ber

^a 10:6-8 Ji: Dubarekirina Şerîetê 9:4; 30:12-14 ^b 10:11 Ji: Îşaya 28:16

^c 10:13 Ji: Yoël 2:32 ^e 10:15 Ji: Îşaya 52:7 ^d 10:16 Ji: Îşaya 53:1

^f 10:18 Ji: Zebûr 19:4 ^f 10:19 Ji: Dubarekirina Şerîetê 32:21

^g 10:20 Ji: Îşaya 65:1 ^h 10:21 Ji: Îşaya 65:2 11:1 Filipî 3:5

Xwedê giliyê Îsraêl dike? ³Ew dibêje: «Ya Xudan, wan pêxemberên te kuştin, gorîgehên* te hilweşandin. Ez bi tenê mam û li kuştina min jî digerin.»¹ ⁴Lê bersîva ku Xwedê dide wî, çi ye? «Min heft hezar mirovên ku li ber Baal* neçûne ser çokan, ji xwe re veqetandine.»¹ ⁵Wusa, di vî wextî de jî jêmayiyeke ku bi keremê hatiye hilbijartin heye. ⁶Îcar, eger ev bi keremê ye, êdî ne bi kirinan e; an nexwe kerem êdî nabe kerem.

⁷Îcar çi? Îsraêl negihîşt tiştê ku lê digeriya. Lê yên bijartî gihîştinê û dilê yên din hişk bû, ⁸wek ku hatiye nivîsîn:

«Xwedê ruhekî tevizîbûnê daye wan,

Heta roja îro jî çavên ku nabînin

Û guhên ku nabihîzin dane wan.»^j

⁹Û Dawid* dibêje:

«Bila sifra wan ji bo wan bibe

Daf û xefik, ceza û terpilîn*.

¹⁰Bila çavên wan tarî bibin, da ku nebînin

Û herdem piştta wan xwar be.»^k

Xilasbûna Miletan

¹¹Îcar ez dipirsim: Ma ji bo ku ew bikevin, ew terpilîn? Na, tu caran! Lê belê bi terpilîna wan xilasî ji miletan re hat, da ku Îsraêlî bihesidin.

¹²Îcar, eger terpilîna wan ji dinyayê re û şikestina wan ji miletan re bûbe dewlemendî, temambûna hejmara wan hê çiqas bêtir wê bibe dewlemendî!

¹³Lê niha ez ji we miletan re dibêjim: Madem ku ez Şandiyê* miletan im, ez xizmeta xwe bilind dikim, ¹⁴da ku ez bi riyekê, yên ku ji gelê min in bihesidînim û hinekan ji wan xilas bikim. ¹⁵Çimkî eger redbûna wan bûbe lihevhatina dinyayê ya bi Xwedê re, hingê qebûlbûna wan ne jiyana ji nav miriyan be, wê çi be?

¹⁶Eger hevîrê pêşî pîroz be, tevahiya hevîr pîroz e. Eger ra* pîroz be, çiqil jî pîroz in. ¹⁷Lê eger hin çiqil hatin birrîn û tu yê ku dara zeytûnê ya bejik î û bi wan ve hatiya tamandin û bûyî hevparê ra û qelewiya dara zeytûnê, ¹⁸li hember wan çiqilan pesnê xwe nede. Lê eger tu pesnê xwe didî, bîne bîra xwe ku ne tu ra hildigirî, lê belê ra te hildigire. ¹⁹Belkî jî tu bêjî: «Çiqilên darê hatin birrîn, da ku ez bêm tamandin.» ²⁰Erê, rast

¹ 11:3 Ji: Padîşah I, 19:10, 14 ¹ 11:4 Ji: Padîşah I, 19:18

^j 11:8 Ji: Dubarekirina Şerîetê 29:4; Îşaya 29:10 ^k 11:9-10 Ji: Zebûr 69:22-23
11:16 Hejmartin 15:17-21

e. Ew ji ber bêbaweriya xwe hatin birrîn, lê belê tu bi baweriyê disekinî. Îcar pozbilind nebe, lê bitirse. ²¹Çimkî eger Xwedê, çiqilên darê yên xweheyî* nedirixandin*, te jî nadirixîne. ²²Îcar bala xwe bide qencî û hişkiya Xwedê. Ew li hember ên ketî hişk e; lê ji te re qenc e – eger tu di qenciya wî de bimînî. An na tu jî, tê bêyî birrîn. ²³Û eger Îsraêlî jî di bêbaweriyê de nemînin, wê bèn tamandin; çimkî Xwedê dikare wan careke din bitamîne. ²⁴Çimkî eger tu ji dareke zeytûnê ya ku di xweheyiya xwe de bejik e, hatiya birrîn û bervajiyê xweheyiyê bi dara zeytûna qenc ve hatiya tamandin, ew ên ku çiqilên xweheyî ne, wê hê çiqas zêdetir bi dara xwe ya zeytûnê ve bèn tamandin!

Hemû Gelê Îsraêlê Wê Xilas Bibe

²⁵Birano, ez naxwazim ku hûn ji vê sirê bêhay bin, da ku hûn xwe zana nebînin. Sir ev e ku dilê pareke gelê Îsraêlê hişk bû, heta ku hejmarara miletên ku wê xilas bibin tamam bibe. ²⁶Û bi vî awayî tevahiya Îsraêlê wê xilas bibe, wek ku hatiye nivîsîn:

«Rizgarkar wê ji Siyonê* bê,

Ewê nepakiyê ji Aqûb* dûr bixe.

²⁷Çaxê ku ez gunehên wan rakim,

Peymana* min a bi wan re ev e.»¹

²⁸Ji aliyê Mizgîniyê ve ew ji bo feyda we dijmin in, lê ji aliyê bijartinê ve ew ji bo xatirê bav û kalan hezkirî ne. ²⁹Çimkî diyariyên Xwedê û gazîkirina wî bi şûn ve nayên standin. ³⁰Çawa ku demekê we bi ya Xwedê nekir û niha bi neguhdariya wan hûn gihîştin rehmê; ³¹bi vî awayî niha ev bûn neguhdar, da ku bi wê rehma ku li we bûye, ew jî bigihîjin rehmê. ³²Çimkî Xwedê hemû kirin girtiyên neguhdariyê, da ku li hemûyan rehmê bike.

³³Ey kûrahiya dewlemendî, şehrezayî û zanîna Xwedê! Ma kî dikare diwankirina* wî fêm bike! Ma kî dikare riyên wî salix bide!

³⁴«Ma kê bi fikra Xudan zaniye?

An kî jê re bû şîretkar?»^m

³⁵«Ma kê pêşî tiştek daye wî,

Ku bi şûn ve bistîne?»ⁿ

³⁶Çimkî her tişt ji wî ye, bi wî ye û ji bo wî ye. Bila rûmet her û her ji wî re be. Amîn.

¹ 11:26-27 Ji: Îşaya 59:20-21; 27:9 11:33 Îşaya 55:8-9

^m 11:34 Ji: Îşaya 40:13; Yêremya 23:18 ⁿ 11:35 Ji: Eyûb 41:11

11:36 Korîntî I, 8:6

Jiyana Nû ya bi Mesîh

12 Ji bo vê yekê birano, ez ji ber rehma Xwedê ji we hevî dikim ku hûn bedena xwe wek goriyeke zindî, pîroz û ji bo Xwedê meqbûl pêşkêş bikin. Perizîna* we ya ruhanî ev e. ²Hûn li gor vê dinyayê nekin, lê belê bi nûbûna hişê xwe werin guhertin, da ku hûn fêhm bikin daxwaza Xwedê – tiştên qenc, meqbûl û bêkêmahî – çi ye.

³Ez bi wê kerema ku ji min re hatiye dayîn ji her yekî ji we re dibêjim: Bila tu kes ji ya ku pêwist e zêdetir li ser xwe nefikire, lê bila li gor pîvana baweriya ku Xwedê li her kesî leva* kiriye, bi sergiranî bifikire. ⁴Çimkî wek ku di bedena me de gelek endam hene û karê hemû endaman cihê ye, ⁵wusa jî em ên ku gelek in, em bi Mesîh yek beden in û em hemû endamên hev in. ⁶Û li gor kerema ku ji me re hatiye dayîn, diyariyên me yên cihê hene. Eger diyariya yekî pêxemberîfî ye, bila li gor pîvana baweriyê bike. ⁷Eger xizmet e, bila xizmetê bike; eger mamoste ye, bila hîn bike. ⁸Eger şîretkar e, bila şîretkariyê bike. Yê ku dide, bila bi merdî bide. Yê ku serweriyê dike, bila bi xîretkêşî bike. Yê ku dilovanîyê dike, bila bi rûgeşî bike.

Hezkirin

⁹Bila hezkirin bê durûtî be. Ji ya xerab nefret bikin, xwe li ya qenc bigirin. ¹⁰Di biraheziyê de, bi dilovanî ji hevdû hez bikin. Di hurmetgirtinê de ji xwe bêtir hurmeta hevdû bigirin. ¹¹Di xîretkêşiyê de sist nebin, di ruh de kelegerm bin, ji Xudan re xizmetê bikin. ¹²Di hêviyê de şa bin, di tengahiyê de sebir bikin, di duayê de bi xîret bin. ¹³Ji hewcedariyên pîrozan re alîkar bin, xwe bidin mêvanperweriyê. ¹⁴Yên ku tengahiyê didin we, ji wan re qenciyê bixwazin; qencîxwaz bin û nifiran li wan nekin. ¹⁵Bi yên ku şa dibin re, şa bin, bi yên ku digirîn re bigirîn. ¹⁶Li hember hev hemfikir bin. Ne pozbilind bin, lê bi yên ku kêmtên dîtin re, hevaltîyê bikin; xwe zana nebînin. ¹⁷Di şûna xerabiyê de li tu kesî xerabiyê nekin; lê li ber hemû mirovan hay ji kirina tiştên qenc hebin. ¹⁸Eger bibe, heta ku ji destê we bê, bi hemû mirovan re di aştîyê de bin. ¹⁹Hezkirîno, heyfa xwe nestînin, lê rê bidin xezeba Xwedê. Çimkî hatiye nivîsîn: «Heyfhilanîn ya min e. Xudan dibêje: «Ezê bergîdana* wê bidim.»»^o ²⁰Lê belê: «Eger dijminê te birçî ye, xwarinê bidê; tî ye, avê bidê. Çimkî bi kirina vê yekê, tê

12:4-8 Korîntî I, 12:4-12 **12:14** Metta 5:44 **12:16** Gotinên Silêman 3:7

^o **12:19** Ji: Dubarekirina Şerîetê 32:35

pelên êgir bi serê wî de kom bikî.»^p ²¹Bila xerabî te bindest neke; lê belê tu bi qenciye xerabiyê bindest bike.

Serî li ber Desthilatiyê Danîn

13 Bila her kes bi ya hukûmeta li ser xwe bike; çimkî hukûmeta ku ne ji aliyê Xwedê ve ye tune û yên heyî ji aliyê Xwedê ve hatine danîn. ²Ji ber vê yekê, yê ku li hember desthilatiyê derkeve, ew li ber sazûmana Xwedê radibe û yên ku li ber radîbin, wê dîwankirina xwe bînin. ³Çimkî hukumdar ne ji bo karê qenc, lê belê ji bo karê xerab tirsdar in. Ma tu dixwazî ku ji hukûmetê netirsî? Tu ya qenc bike, tê ji aliyê wê ve bêyî pesindan. ⁴Çimkî ew ji bo qenciya te xizmetkarê Xwedê ye. Lê eger tu ya xerab bikî, bitirse; ji ber ku ew badihewa şûr hilnagire. Ew xizmetkarê Xwedê ye, da ku xezebê li yê ku xerabiyê dike bibarîne û wan ceza bike. ⁵Loma ne tenê ji ber xezebê, lê belê ji ber wijdanê jî divê serî bê danîn. ⁶Ji ber vê yekê hûn bacê jî didin, çimkî ew xizmetkarên Xwedê ne û karê wan ev e. ⁷Heqê her kesî bidinê: Yê ku heqê wî yê bacê heye, bacê bidinê yê ku heqê wî yê gumrikê heye, gumrikê; yê ku heqê wî yê tirsê heye, tirsê û yê ku heqê wî yê siyanetê* heye, siyaneta wî bigirin.

⁸Ji hevhezkirinê pê ve ji bo tu tiştî nebin deyndarê tu kesî. Çimkî yê ku ji yê din hez dike, Şerîet pêk aniye. ⁹Ew emrê ku dibêje: «Zînayê neke», «Nekuje», «Nedize», «Çavê xwe neavêjê tişteki»^q û eger emrekî din hebe, hemû dikevin nav vê gotinê: «Wek ku tu ji xwe hez dikî, ji cîranê xwe hez bike.»^r ¹⁰Hezkirin xerabiyê li cîran nake; loma hezkirin pêkanîna Şerîetê ye.

¹¹Vê yekê bikin, çimkî hûn dizanin ku çi wext e; êdî saet hat ku hûn ji xewê hişyar bibin, ji ber ku niha xilasiya me, ji dema ku me bawerî anî nêzîktir e. ¹²Şev pêşve çûye, roj nêzîk bûye. Îcar rabin, em karên tariyê ji ser xwe bavêjin û xwe bi çekên ronahiyê rapêçin. ¹³Wek ku bi roj e, em bi awayekî serfiraz rêve herin; ne bi kêfkirina bi harîtî û serxweşî, ne bi fuhûşî û şehwetê, ne bi pevçûn û ne jî bi çavnebariyê. ¹⁴Lê belê xwe bi Xudan Îsa Mesîh rapêçin û ji bo xwestekên nefsê tu tiştî peyda nekin.

Hevdû Dadbar Nekin

14 Yê ku di baweriyê de qels e qebûl bikin, lê li ser fikrên xumalî bi wî re devjeniyê nekin. ²Baweriya yekî rê dide ku her tiştî

^p 12:20 Ji: Gotinên Silêman 25:21-22 13:6 Metta 22:21

^q 13:9 Ji: Derketin 20:13-15, 17; Dubarekirina Şerîetê 5:17-19, 21

^r 13:9 Ji: Qanûna Kahîntiyê 19:18

bixwe, lê yê ku baweriya wî qels e, bi tenê pincarê dixwe. ³Bila yê ku dixwe, wî yê ku naxwe kê m nebîne û yê ku naxwe bila wî yê ku dixwe dadbar* neke; çimkî Xwedê ew qebûl kiriye. ⁴Tu kî yî ku tu xizmetkarê yekî din dadbar dikî? Ew dikeve an disekine, mîrzayê wî dizane; lê ewê bisekine, çimkî Xudan dikare wî bisekinîne.

⁵Yek, rojekê di ser roja din re digire, yê din hemû rojan wekhev dibîne. Bila her yek ji dîtina xwe piştrast be. ⁶Yê ku rojekê di ser rojêke din re digire, ji bo Xudan digire û yê ku dixwe jî ji bo Xudan dixwe, çimkî ji Xwedê re şikir dike. Û yê ku naxwe jî ji bo Xudan naxwe û ji Xwedê re şikir dike.

⁷Ji me tu kes ji bo xwe najî û tu kes ji bo xwe namire. ⁸Eger em bijîn, em ji bo Xudan dijîn; eger em bimirin, em ji bo Xudan dimirin. Îcar em bijîn jî, em bimirin jî, em ên Xudan in. ⁹Ji ber ku Mesîh ji bo vê yekê mir û vejîya, da ku ew hem bibe Xudanê miriyan û hem jî yê zindîyan.

¹⁰Îcar tu çima birayê xwe dadbar dikî? An tu çima birayê xwe kê m dibînî? Em hemû, emê li ber kursiyê Xwedê yê dîwanê rawestin.

¹¹Çimkî hatiye nivîsîn:

«Xudan dibêje: Bi heyîna min, her çok wê li ber min bitewe

Û her ziman wê eşkere bike û bêje: «Tu Xwedê yî.»» ¹²Îcar her yek ji me wê li ser xwe hesab bide Xwedê.

Kesî Neterpilînin

¹³Loma êdî em hevdu dadbar nekin. Lê hê zêdetir, biryarê bidin ku hûn astengekê daneynin pêşîya birayekî ku biterpile* an ji rê derkeve. ¹⁴Ez dizanim û di baweriya Xudan Îsa de piştrast im ku tu tişt ji ber xwe ne murdar* e. Lê çaxê ku yek tiştêkî murdar bihesibîne, ew ji bo wî murdar e. ¹⁵Îcar, eger ji ber tiştê ku tu dixwî, birayê te xemgîn dibe, êdî tu li gor hezkirinê rêve naçî. Wî yê ku Mesîh ji bo wî miriye, bi xwarina xwe helak neke. ¹⁶Îcar bila li ser vê yeka ku hûn qenc dibînin, bi xerabî neyê peyivîn. ¹⁷Çimkî Padişahiya* Xwedê ne xwarin û vexwarin e, lê belê rastdarî, aştî û şahîya bi Ruhê Pîroz e. ¹⁸Yê ku bi vê yekê ji Mesîh re xizmetê dike, li Xwedê xweş tê û ji aliyê mirovan ve tê erêkirin. ¹⁹Madem ku wusa ye, em bikevî pey tiştên ku ji bo aştîyê û avakirina hevdu ne. ²⁰Ji bo xwarinê karê Xwedê xera neke. Erê, her tişt helal e, lê belê yê ku bi tiştên ku dixwe dibe

sedemê terpilîna hinekên din, ew xerabiyê dike. ²¹Ya qenc ew e ku tu goşt nexwî, şerabê venexwî û tu tiştê ku birayê te pê diterpile nekî. ²²Bîr û baweriya te, bila li ber Xwedê ji bo te be. Xwezî bi wî yê ku di tiştê ku erê dike de, xwe bi xwe dadbar nake. ²³Lê yê ku dudilî ye û dixwe, sûcdar tê derxistin, çimkî ne ji baweriyê ye. Her tiştê ku ne ji baweriyê ye, guneh e.

Ne Xwe bi Xwe, lê Yên Din Razî Bikin

15 Em ên ku xurt in, em deyndar in ku em qelsiyên wan ên ku di baweriyê de lewaz in, hilgirin û li dilxweşkirina xwe negerin. ²Bila her yek ji me ji bo qenciya cîranê xwe dilê wî xweş bike, da ku ew bê avakirin. ³Çimkî Mesîh jî ne dilê xwe bi xwe xweş kir, lê belê çawa ku hatiye nivîsîn: «Bêsiyanetkirina wan ên ku te bêsiyanet dikin, hat ser min.» ⁴Îcar ji berê ve her çi hatibe nivîsîn, ji bo perwerdebûna me hatiye nivîsîn, da ku bi sebir û bi handana* Nivîsarên Pîroz hêviya me hebe. ⁵Û bila Xwedayê sebir û handanê, bike ku hûn li gor Mesîh Îsa hemfikir bin, ⁶da ku hûn hemû bi yek dil û bi yek devî, pesnê Xwedê, Bavê Xudanê me Îsa Mesîh bidin.

Mizgîniya ji bo Cihû û Miletan Yek e

⁷Ji ber vê yekê ji bo rûmeta Xwedê çawa ku Mesîh hûn qebûl kirin, hevdû qebûl bikin. ⁸Ez ji we re dibêjim ku Mesîh di ber rastiya Xwedê de, ji Cihûyan re bû xizmetkar, da ku sozên ji bav û kalan re rast derîne ⁹û millet ji bo rehma wî pesnê Xwedê bidin. Çawa ku hatiye nivîsîn: «Ji ber vê yekê ezê di nav miletan de ji te re şikir bikim, ji navê te re lavijeyan* bêjim.» ¹⁰Û ew dîsa dibêje: «Ey miletno, bi gelê wî re şa bibin.» ¹¹Û careke din:

«Ey hemû miletno, pesnê Xudan bidin

Û bila hemû gel wî bilind bikin.» ^v

¹²Îşaya pêxember jî dibêje:

«Rayê* Yêşa* wê derkeve, ewê rabe,

Da ku serokatîyê li ser miletan bike

Û millet wê hêviya xwe bi wî ve girê bidin.» ^w

¹³Îcar bila Xwedayê hêviyê, di baweriyê de dilê we bi hemû şahî û aştîyê tije bike, da ku bi hêza Ruhê Pîroz hêviya we zêde bibe.

[§] 15:3 Ji: Zebûr 69:9 [†] 15:9 Ji: Zebûr 18:49; Samûêl II, 22:50

^u 15:10 Ji: Dubarekirina Şerîetê 32:43 ^v 15:11 Ji: Zebûr 117:1

^w 15:12 Ji: Îşaya 11:10

Xizmeta ji bo Mesîh

¹⁴Birayên min, ez bi xwe ji we piştrast im ku hûn bi xwe jî bi qenciye tije ne, bi her zanîne rapêçandî ne û hûn dikarin şîretan li hevdû bikin. ¹⁵Dîsa jî bi wê kerema ku ji aliyê Xwedê ve ji min re hatiye dayîn, min bi dilawêrî li ser çend tiştan ji we re nivîsiye, da ku ez wan careke din bînim bîra we. ¹⁶Ev kerem ji min re hat dayîn, da ku ez ji bo miletan xizmetkarê Mesîh Îsa bim, yanî ez ji bo Mizgîniya Xwedê karê kahîntiyê dikim, da ku millet bibin pêşkêşeke bi Ruhê Pîroz pîrozbûyî û meqbûl. ¹⁷Loma ez bi saya Mesîh Îsa ji bo xizmeta xwe ya ji Xwedê re serbilind im. ¹⁸Ji bilî wan tiştên ku Mesîh bi destên min kirin, da ku millet bi ya wî bikin, ez newêrim li ser tiştêkî din bipeyivim. Wî ev bi gotin û kirinê, ¹⁹bi hêza nîşan û karên mezin, bi hêza Ruhê* Xwedê kiriye. Wusa ku, ji Orşelîmê* bigire heta bi Îlîryayê ez geriyam û min Mizgîniya Mesîh bi tevahî da bihîstin. ²⁰Armanca min ev e ku ez li dera ku navê Mesîh hê lê nehatiye bihîstin Mizgîniyê belav bikim; ne ku ez li ser bingeha ku hinekên din danîne ava bikim. ²¹Lê çawa ku hatiye nivîsîn:

«Yên ku li ser wî ji wan re nehatiye gotin, wê bibînin,
 Û yên ku li ser wî nebihîstine, wê fêm bikin.»^y

Fikra Çûyîna Romayê

²²Ji ber vê yekê gelek caran asteng ji hatina min a ba we re derketin. ²³Lê niha ji ber ku êdî li van deran cihê ku ez bixebitim nema û ji gelek salan ve ez dixwazim bêm ba we, ²⁴çaxê ku ez herim Spanyayê, ez dixwazim bêm ba we. Hêviya min ew e ku çaxê ez di wir re derbas bibim, ez we bibînim, pêşî piçekê ji dîtina we têr bibim û paşê ji aliyê we ve bêm bi rê kirin. ²⁵Lê niha ez diçim Orşelîmê, da ku ez ji pîrozên li wir re xizmetê bikim. ²⁶Çimkî ji dilê bawermendên Makedonya û Axayayê* hat ku ji bo belengazên nav pîrozên Orşelîmê alîkariyekê bikin. ²⁷Erê, ev li wan xweş hat û bi rastî jî ew deyndarên wan in. Madem millet bûn hevparên tiştên ruhanî yên Cihûyan, ew deyndar in ku bi tiştên cismanî jî ji wan re xizmetê bikin. ²⁸Îcar piştî ku min ev anî serî û ev diyariya ku hatiye civandin gihand destê wan, ezê bêm ba we û ji nav we herim Spanyayê. ²⁹Û ez dizanim ku gava ez bêm ba we, ezê bi tijetiya bereketa Mesîh bêm.

^y 15:21 Ji: Îşaya 52:15

³⁰Birano, ez bi Xudanê me Îsa Mesîh û bi hezkirina Ruh ji we hêvî dikim ku hûn bi min re, li ber Xwedê bi xîret ji bo min dua bikin. ³¹Wusa ku ez ji wan ên ku li Cihûstanê* bawer nakin rizgar bibim û xizmeta min a li Orşêlmê ji pîrozan re meqbûl be, ³²û ez bi daxwaza Xwedê bi şahî bêm ba we û bi we re bîhna xwe vedim. ³³Xwedayê aştiyê bi we hemûyan re be. Amîn.

Silav

16 Ez xwişka me Fîbiyê ji we re tewsiye dikim. Ew bi xwe alîkara civîna* bawermendan a li Kenxêryayê ye. ²Wê bi navê Xudan, bi awayekî ku li pîrozan tê, qebûl bikin û çî hewcedariya wê bikeve ba we, alîkariya wê bikin. Çimkî ew jî ji gelek re û ji min re jî bû alîkar.

³Silavan li Priskîla* û Akîlas bikin, ku bi saya Mesîh Îsa hevalkarên min in. ⁴Wan di ber min de stûyê xwe danîn. Ne bi tenê ez, lê belê hemû civînên bawermendan ên di nav miletan de jî ji wan re spasdar in. ⁵Silavan li civîna ku li mala wan dicive jî bikin. Silavan li hevalê min ê hezkirî Apênetos bikin. Ew ji wan ên ku li herêma Asyayê* bawerî bi Mesîh anîne, yê pêşî ye. ⁶Silavan li Meryema ku ji bo we gelek xebitiye bikin. ⁷Silavan li Andronîkos û li Yûnya bikin, ku di nav Şandiyên de giranbiha ne, mirovên min û bi min re girtî ne û hê beriya min bawerî bi Mesîh anîne. ⁸Silavan li Ampliyatos bikin ê ku bi saya Xudan hezkiriyê min e. ⁹Silavan li hevalkarê me yê bi Mesîh Urbanos û li hezkiriyê min Staxîs bikin. ¹⁰Silavan li Apêlîs ê ku bi Mesîh hatiye erêkirin, bikin. Silavan li malîyên Arîstopolos bikin. ¹¹Silavan li mirovê min Hêrodiyon bikin. Silavan li malîyên Narkîs bikin ên ku di baweriya Xudan de ne. ¹²Silavan li Trîfênayê û li Trîfosayê bikin, yên ku di xizmeta Xudan de dixebitin. Silavan li Persîsa delal a ku di xizmeta Xudan de gelek ked daye bikin. ¹³Silavan li bijartiyê Xudan Rûfos û diya wî ya ku ji min re jî dêyîtî kiriye, bikin. ¹⁴Silavan li Asînkritos, Flêgon, Hermîs, Patrobas, Hermas û li birayên ku bi wan re ne bikin. ¹⁵Silavan li Filologos, Yûliya, Nêrews û xwişka wî, li Olîmpas û hemû pîrozên ku bi wan re ne bikin. ¹⁶Bi ramûsana pîroz silavan li hevdû bikin. Hemû civînên bawermendan ên Mesîh silavan li we dikin.

Şîretên Dawî û Xatir

¹⁷Îcar, birano, ez ji we hêvî dikim ku haya we ji wan mirovan hebe yên ku li hember wê hîndariya ku hûn hîn bûne, dubendiyê çêdikin

16:5 Peyv bi peyv: «Ew li Asyayê ji bo Mesîh berê* pêşî ye.»

û xelkê diterpilînin*. Ji wan dûr bin. ¹⁸Çimkî yên weha ne ji Xudanê me Mesîh re, lê belê ji zikê xwe re xizmetê dikin. Bi gotinên xweş û xemilandî dilê mirovên saf dixapînin. ¹⁹Guhdana we gihîşt guhê hemûyan. Loma ez ji bo we şa dibim. Lê ez dixwazim ku hûn ji bo kirinên qenc jîr û ji bo yên xerab saf bin. ²⁰Xwedayê aştiyê wê di de-meke kurt de Îblîs di bin lingên we de biperçiqîne. Kerema Xudanê me Îsa li ser we be.

²¹Hevalkarê min Tîmotêyos* û mirovên min Lûkyos, Yason û Sosîpatros silavan li we dikin. ²²Ez Tertiyos, yê ku ev name nivîsiye, bi navê Xudan silavan li we dikim. ²³⁻²⁴Gayosê ku mêvandarê min û tevahiya civînê ye silavan li we dike. Xiznedarê bajêr Erastos* û birayê me Kuwartos silavan li we dikin.

Dua û Şikir

²⁵Îcar bila rûmet ji wî Xwedayî re be yê ku dikare li gor Mizgîniya min û danezana Îsa Mesîh we qayîm bike; ew sira ku ji demên berê ve hatibû veşartin ²⁶niha eşkere bûye û bi nivîsarên pêxemberan li gor emrê Xwedayê herheyî hatiye dazanîn da ku hemû millet bi ya baweriyê bikin. ²⁷Bila bi saya Îsa Mesîh her û her rûmet ji Xwedê re be, ew Xwedayê ku bi tenê zana ye. Amîn

16:23 Di hin destnivîsaran de ev jî heye: «Kerema Xudanê me Îsa Mesîh li ser we hemûyan be. Amîn.»

Nameya Pawlos a pêşî ji Korîntiyan re

Pêşgotin

Korînt bajarekî Yewnaniyan e û ew der paytextê herêma Axayayê ya Romayê bû. Ev der bajarekî bazirganî û kêfkirinê bû. Bi kêmahî 12 perestgehên pûtperestiyê yên xwedayên Yewnaniyan ên kevin li vir hebûn. Korînt di nav dest û lepên pûtperestiyê de bû.*

Pawlos di gera xwe ya dihiyan de 18 mehan (Karên Şandiyên 18:11, 18) li vir ma (di navbera salên 50 û 52an de) û bingeha civîna bawermendan danî. Pawlos ev name di sala 54an de nivîsî û piştî careke din vegehiya wir.

Pawlos ne tenê sê caran çû serdana Korîntê, lê ji civîna li vir re name jî nivîsîn û li ser pirsên wan rawesta. Di van nameyan de, bersîvên Xwedê yên ji civîna bawermendan re, çih distînin. Mesele, Xwedê di zewac, hevberdan û têtikiliyên cinsî de çi emir dike? Gorîyên ku ji bo pûtan têt pêşkêşkirin, ma dikarin bêt xwarin? Çihê jinan di nav civînê de çi ye? Mirî çawa radibin û hwd.

Ev name dikare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Silav 1:1-9

II. Dubendiyên ku di civînê de derketine 1:10-4:21

III. Yên ku ji jiyana bi siyanet dûr ketine 5:1-6:20

IV. Dabaşa zewacê 7:1-40

V. Azadiya bawermendan çi ye? 8:1-11:1

VI. Perizîna rast 11:2-14:40

VII. Rabûna miriyan 15:1-58

VIII. Planên cûr bi cûr 16:1-24

Silav

1 Ji Pawlosê* ku bi daxwaza Xwedê hatiye gazîkirin ku bibe Şandiyê Mesîh Îsa û ji birayê me Sostênîs, ²ji civîna* bawermendan a Xwedê ya li Korîntê, ji yên ku bi Mesîh Îsa hatine pîrozkirin û ji bo pîrozbûnê hatine gazîkirin û ji hemûyên

ku li her derê gazî navê Îsa Mesîhê ku Xudanê* me û yê wan e dikin re:

³Ji Bavê me Xwedê û ji Xudan Îsa Mesîh, kerem û aştî* li ser we be.

⁴Ji bo kerema Xwedê ya ku bi Mesîh Îsa ji we re hatiye dayîn, ez hergav ji bo we ji Xwedayê xwe re spas dikim. ⁵⁻⁶Çimkî ka çawa şahidiya Mesîh di nav we de qayîm bûye, hûn bi wî di her tiştî de, di peyivîn û di zanînê de dewlemend bûne. ⁷Wusa ku di tu diyariya ruhanî de kêmahiya we tune û hûn li hêviya xuyabûna Xudanê me Îsa Mesîh disekinîn. ⁸Ew jî wê we heta dawiyê qayîm bike, da ku hûn di Roja Xudanê me Îsa Mesîh de bêqusûr bin. ⁹Xwedê dilsoz e: ji aliyê wî ve hûn hatine gazîkirin, da ku hevpariya we bi Kurê wî, Xudanê me Îsa Mesîh re hebe.

Dubendiya di Civîna Bawermendan de

¹⁰De îcar xwişk û birano, ez bi navê Xudanê me Îsa Mesîh hêvî ji we dikim, hûn hemû eynî tiştî bifikirin, bila di nav we de dubendî tune be; lê li ser eynî fikrê û eynî dîtînê bibin yek. ¹¹Çimkî xwişk û birano, ji aliyê mirovên Xiloyê ve ji min re hat gotin ku di nav we de pevçûn heye. ¹²Yanî ez li ser vê dibêjim: Her yek ji we dibêje: «Ez yê Pawlos im» an: «Ez yê Apolos im» an: «Ez yê Kîfas* im» an jî: «Ez yê Mesîh im.» ¹³Ma Mesîh hatiye parve kirin? Ma Pawlos ji bo we hat xaçkirin? An ku hûn bi navê Pawlos imad* bûn? ¹⁴Ez ji Xwedê re şikir dikim ku min ji Krîspos û Gayos pê ve tu kes ji we imad nekiriye; ¹⁵wusa ku tu kes nebêje ku hûn bi navê min imad bûne. ¹⁶– Belê min malîyên Stefanas jî imad kirin, ji vê zêdetir ez nizanim ku min kesek din imad kiriye an na. – ¹⁷Çimkî Mesîh ez neşandim ku ez imad bikim, lê belê ez şandim ku ez Mizgîniyê* bidim. Min ev yek bi şehrezayiya gotinan nekir, da ku xaça Mesîh hêza xwe winda neke.

Mesîhê ku Hêz û Şehrezayiya Xwedê Ye

¹⁸Erê, peyva* li ser xaçê ji bo yên ku helak dibin bêaqilî ye, lê ji bo me yên ku rizgar dibin hêza Xwedê ye. ¹⁹Çimkî hatiye nivîsîn:

«Ezê zanebûna zaneyan tune bikim,

Ezê fêmdariya fêmdaran betal bikim.»^a

²⁰Ma yê zana li ku derê ye? Yê Şerietzan* li ku derê ye? Devjenîkerê şehreza yê vê dinyayê li ku derê ye? Ma Xwedê şehrezayiya dinyayê

1:12 Kîfas: navê din ê «Petrûs» e, binêre: Yûhenna 1:42.

^a 1:19 Ji: Îşaya 29:14

venegerand bêaqiliyê? ²¹Madem ku dinyayê li gor şehrezayiya Xwedê, bi şehrezayiya xwe Xwedê nas nekir, li Xwedê xweş hat ku yên baweriyê* tînin bi bêaqiliya Mizgîniyê rizgar bike. ²²Cihû nîşanan dixwazin û Yewnanî li şehrezaiyê digerin, ²³lê em, Mesîhê ku hatiye xaçkirin didin bihîstin. Ew ji bo Cihûyan terpilînek* û ji bo miletan bêaqilî ye; ²⁴lê ji bo yên ku hatine gazîkirin, hem ji bo Cihû û hem jî ji bo Yewnaniyan, ev Mesîh hêza Xwedê û şehrezayiya Xwedê ye. ²⁵Çimkî bêaqiliya xwedayî di ser şehrezayiya mirovan re û bêhêziya Xwedê jî di ser hêza mirovan re ye.

²⁶Îcar birano, li gazîkirina xwe binêrin: Di nav we de li gor fikrên mirovan gelekên şehreza, gelekên hêzdar, gelekên esilzade ne hatine gazî kirin. ²⁷Lê belê Xwedê, ji bo ku şehrezayan bide şermkirin, tiştên dinyayê yên bêaqil bijartin; û Xwedê, ji bo ku yên hêzdar bide şermkirin, tiştên dinyayê yên qels bijartin. ²⁸Xwedê, ji bo ku tiştên ku hene betal bike, tiştên dinyayê yên bê rûmet û kêmtên dîtin, tiştên ku tunin jî, bijartin. ²⁹Wusa ku tu kes li ber Xwedê pesnê xwe nede. ³⁰Bi saya Xwedê hûn bi Mesîh Îsa re ne, yê ku ji aliyê Xwedê ve ji bo me bû şehrezayî, rastdarî, pîrozî û rizgarî. ³¹Ji bo vê yekê çawa ku hatiye nivîsîn: «Yê ku pesnê xwe dide, bila bi Xudan pesnê xwe bide.»^b

Mesîhê ku Hatiye Xaçkirin

2 Birano, çaxê ku ez hatim ba we ku ez sira Xwedê ji we re diyar bikim, ez ne bi peyvên xemilandî an şehrezayî hatim. ²Çimkî gava ku ez di nav we de bûm, min biryar da ku ez jî Îsa Mesîhê ku hatî xaçkirin pê ve tiştêkî din nezaniyem. ³Ez bi qelsî û bi tirs hatim ba we; ez gelek jî dilerizîm. ⁴Peyv û danezana min, ne bi qanîkirina peyvên şehrezaiyê, lê bi berçavanîna hêza Ruh bû, ⁵da ku baweriyayê* we ne li ser şehrezayiya mirovan be, lê li ser hêza Xwedê be.

Şehrezayiya Rastîn

⁶Erê, em di nav yên gihîştî de şehrezaiyê dibêjin. Lê ev şehrezayî ne ya vê dinyayê ye û ne jî ya serokên wê ne, yên ku wê ji holê bînin rakirin. ⁷Lê belê em şehrezayiya Xwedê ya bi sir û veşartî dipeyivin, a ku Xwedê ji beriya dem û zemanan ve ji bo rûmeta me kifş kiriye. ⁸Tu kesî jî serokên vê dinyayê bi vê nezaniyê. Eger bizaniyê, wê Xudanê rûmetê xaç nekirana. ⁹Lê belê çawa ku hatiye nivîsîn:

^b 1:31 Ji: Yêremya 9:24

«Tiştên ku çavan nedîtine û guhan nebihîstine»^c

Û di fikra mirov re derbas nebûne,

Xwedê ew ji bo wan ên ku ji wî hez dikin, amade kirine.»

¹⁰Lê Xwedê ew bi Ruh ji me re kifş kirin. Çimkî Ruh li her tiştî, li tiştên Xwedê yên kûr jî dikole. ¹¹Ma tiştên mirov, ji ruhê mirov ê ku di hundirê mirov de ye pê ve, kî dizane? Wusa jî ji Ruhê* Xwedê pê ve, tu kes bi tiştên Xwedê nizane. ¹²Îcar me ne ruhê dinyayê, lê belê Ruhê ku ji Xwedê tê stand, da ku em wan tiştên ku Xwedê ji me re kirine diyarî, bizanin.

¹³Em van, ne bi peyvên ku bi şehrezayiya mirovî hatine hînkirin, lê belê bi peyvên ku Ruh hîn kirine dibêjin. Em tiştên ruhanî ji mirovên ruhanî re eşkere dikin. ¹⁴Lê mirovê nefsanî tiştên Ruhê Xwedê qebûl nake, ev jê re bêaqilî ne. Nikare wan bizane jî, ji ber ku ev tişt bi riyên ruhanî tîn fêmkirin. ¹⁵Yê ruhanî dikare her tiştî fêm bike, lê ew ji aliyê tu kesî ve nayê fêm kirin.

¹⁶«Ma kê bi fikra Xudan zaniye

Ku hînî wî bike?»^c

Lê fikra Mesîh bi me re ye.

Yekîtiya Civînê

3 Îcar birano, min nikaribû wek ku bi mirovên ruhanî re tê peyivîn, bi we re bipeyivim. Lê belê ez bi we re wek mirovên bedenî û zarokên di baweriyayê* Mesîh de, peyivîm. ²Min ne xwarin, lê belê min şîr da we. Çimkî we hê nikaribû ku hûn ragirin* û niha jî hûn nikarin. ³Çimkî hê jî hûn bedenî ne. Madem ku di nav we de çavnebarî û devjenî heye, ma hûn ne bedenî ne? Ma hûn wek mirovên din najîn? ⁴Gava ku yek bêje «Ez yê Pawlos im» û yê din bêje: «Ez yê Apolos im», ma hingê hûn ne mirov in?

⁵Îcar Apolos kî ye, Pawlos kî ye? Li gor ku Xudan daye her yekî ji wan, ew xizmetkar in û we bi rêberiya wan bawerî aniye. ⁶Min çand, Apolos av da; lê belê Xwedê mezin kir. ⁷Îcar ne yê ku çandiye û ne jî yê ku av daye tiştêk e; lê belê Xwedê, yê ku mezin dike, girîng e. ⁸Yê ku çandiye û yê ku av daye yek in; her yek ji wan wê li gor keda xwe bergîdan bistîne. ⁹Çimkî em hevparên Xwedê yên xebatê ne, hûn zeviya Xwedê, avahiya Xwedê ne.

¹⁰Li gor kerema Xwedê ya ku ji min re hat dayîn, min wek qesirbendekî şehreza bingeş danî, yekî din jî li ser ava dike. Bila her kes bala xwe

^c 2:9 Ji: Îşaya 64:4 ^c 2:16 Ji: Îşaya 40:13

3:6 Karên Şandiyar 18:4-11; 18:24-28

bidiyê ku çawa li ser ava dike. ¹¹Çimkî tu kes ji bingeha ku hatiye danîn, yanî ji Îsa Mesîh pê ve, nikare bingehêke din deyne. ¹²Eger yek li ser vê bingeha zêr, zîv, kevirên hêja, dep, giya, qirş ava bike, ¹³karê her kesî wê eşkere bibe. Çimkî ew Roj wê wî nîşan bide, çimkî kar wê bi êgir xuya bibe û agir bi xwe wê karê her kesî biceribîne ku çi cûre ye. ¹⁴Eger karê ku mirovekî li ser wê bingehê ava kiriye bimîne, ewê xelat bistîne; ¹⁵eger karê yekî bişewite, ewê zirarê bibîne. Lê ew bi xwe wê rizgar bibe, lê wek ku di agir re derbas bibe wê rizgar bibe.

¹⁶Ma hûn nizanin ku hûn Perestgeha* Xwedê ne û Ruhê Xwedê di hundirê we de rûdine? ¹⁷Eger kesek Perestgeha Xwedê xera bike, Xwedê jî wê wî xera bike. Çimkî Perestgeha Xwedê pîroz e û ew Perestgeh hûn in.

¹⁸Bila tu kes xwe nexapîne. Eger di nav we de yek xwe li vê dinyayê şehreza hesab bike, bila bêaqil be, da ku şehreza bibe. ¹⁹Çimkî şehrezayîya vê dinyayê li ba Xwedê bêaqilî ye. Wek ku hatiye nivîsîn: «Ew şehrezayan di hîleyên wan de digire»^d. ²⁰Û dîsa hatiye nivîsîn: «Xudan dizane ku fikrên şehrezayan pûç in.»^e ²¹Loma bila tu kes pesnê xwe bi mirovan nede. Çimkî her tişt yê we ye: ²²Dixwazî bila Pawlos be, Apolos be, Kîfas* be, dinya be, jiyan be, mirin be, dema niha be, dema ku bê be, hemû yên we ne; ²³û hûn yên Mesîh in, Mesîh jî yê Xwedê ye.

Xizmeta Şandiyar

4 Bila mirov me xizmetkarên Mesîh û şahneyên* sirên Xwedê bihesibînin. ²Ne ev tenê, li vir ya ku ji şahneyan tê xwestin ew e ku ew mirovên dilsoz bin. ³Îcar ji aliyê we ve an jî ji aliyê dadgeheke* mirovî ve, dîwana* min bê kirin, ji bo min tişteki pirr biçûk e. Ez bi xwe jî dîwana xwe nakim. ⁴Wijdana min rihet e, lê belê ev min bêsûc der-naxe. Dadgerê* min Xudan e. ⁵Ji ber vê yekê, heta ku Xudan bê, beriya wext, dîwana tişteki nekin. Xudan wê tiştên di tariyê de veşartî ronahî bike û niyeta dilan eşkere bike. Hingê pesnê her kesî wê ji Xwedê be.

⁶Birano, ji bo qenciya we, ji bo ku ji we re bibe mînak min ev hemû li ser xwe û li ser Apolos anîn; da ku hûn ji me vê yekê hîn bibin: «Dernekevin derveyî ya nivîsandî», da ku kes ji bo yekî li hember yê din xwe mezin neke. ⁷Ma kî te ji yê din ferq dike? Ma çiyê te heye ku te ji Xwedê nestandiye? Madem te standiye, nexwe çima wek ku te nestandiye tu pesnê xwe didî?

⁸Ji xwe hûn têr bûne, ji xwe hûn dewlemend bûne. Bêyî me we dest bi hukumdariyê kir. Xwezî we hukumdarî bikira, da ku me jî bi we re hukumdarî bikira. ⁹Çimkî ez dibêjim qey Xwedê em Şandî* kirin ên herî kêr, wek ên ku ji bo kuştina li ber hemûyan, hatine pêşanîn. Çimkî em ji dinyayê re, ji milyaket û mirovan re bûn temaşe. ¹⁰Em di ber Mesîh de bêaqil in, lê hûn bi saya Mesîh bi aqil in. Em bêhêz in, lê hûn bihêz in. Hûn xweyî rûmet, lê em bêrûmet in. ¹¹Heta vê saetê em tî û birçî ne û bêcil in; li me tê xistin û em bê cil û war in. ¹²Em bi destên xwe dixebitin û keda xwe didin. Gava ku çêrî* me tê kirin, em duayên xêrê dikin; gava tengahî li me tê kirin, em sebir dikin. ¹³Gava ku buxtan li me tê kirin, em bi nermî dipeyivin. Heta niha em bûn mîna ziblê dinyayê û avriya her tiştî.

¹⁴Ez van tiştan, ne ji bo ku we bidim şermkirin, lê ji bo ku ez wek zarokên xwe yên delal şîretan li we bikim dinivîsim. ¹⁵Çimkî di bawerîya Mesîh de, eger deh hezar perwerdekarên we hebin jî, gelek bavên we tunin; bi Mizgîniyê di bawerîya Mesîh Îsa de ez bûm bavê we. ¹⁶Loma ez hêvî ji we dikim ku hûn bibin mîna min. ¹⁷Ji ber vê yekê min Tîmotêyos* şand ba we. Ew bi saya Xudan zarokê min ê delal û dilsoz e. Ewê riyên min ên di bawerîya Mesîh Îsa de bîne bîra we, yên ku ez li her derê, li her civîna* bawermendan hîn dikim.

¹⁸Wek ku ezê neyê me ba we, hinek ji we poz bilind bûne. ¹⁹Lê belê eger Xudan bixwaze, ezê di nêzik de bêm ba we. Hingê ezê ne gotina wan ên ku poz bilind bûne, lê belê hêza wan bizanim. ²⁰Çimkî Padîşahiya* Xwedê ne bi gotinê ye, lê belê bi hêzê ye. ²¹Hûn çî dixwazin? Ma ez bi dar bêm ba we, an ku bi hezkirin û ruhê nerm?

Cihê Bêdebiyê Tune

5 Bi rastî tê gotin ku di nav we de zîna heye. Hem jî zînayek wusa ku di nav miletên xwedênenas de jî tune: Heta yekî, jina bavê xwe biriye. ²Îcar şûna ku we şîr bigirta, da ku yê ev tişt kiriye ji nav we bihata rakirin, we ne girt, bi ser de jî hûn xwe dinepixinîn!

³Bi bedenê ez ne li ba we bim jî, bi ruh ez di nav we de me. Wek ku ez di nav we de bim, min bi navê Xudan Îsa ji xwe biryara dîwana wî ye ku weha kiriye, daye. ⁴Gava ku hûn bicivin û ruhê min jî bi we re, tevî hêza Xudanê me Îsa, ⁵ji bo helakkirina bedenê, vî mirovî bidin destê Îblîs da ku di Roja Xudan de ruhê wî rizgar bibe.

⁶Ne qenc e ku hûn pesnê xwe didin. Ma hûn nizanin ku piçek hevîrtirşk tevahiya hevîr tirş dike? ⁷Xwe ji hevîrtirşkê kevin pak bikin ku hûn bibin hevîrê nû, wek ku hûn bê hevîrtirşk in. Çimkî berxê me yê Cejna* Derbasbûnê Mesîh hatiye gorîkirin*. ⁸Ji ber vê yekê em cejnê, ne bi hevîrtirşkê kevin, ne bi hevîrtirşkê kîn û xerabiyê, lê belê bi nanê şkeva yê dilpakî û rastiyê bikin.

⁹Mîna di nameya xwe de ji we re nivîsî ku hûn bi zînakaran re nebin heval. ¹⁰Ez qet li ser zînakar, çavbirçî, nijdevan û pûtperestên* vê dinyayê nabêjim. Eger wusa bûya, diviya ku hûn ji vê dinyayê derketana. ¹¹Lê niha ez ji we re dinivîsim, bi yekî ku bira tê gotin, lê zînakar, çavbirçî, pûtperest, çêrker, serxweş an nijdevan be, pê re têkiliyê nekin, heta bi yekî weha re xwarinê jî nexwin. ¹²Ma çi karê min bi dîwankirina yên li derve heye? Ma nakeve ser we ku hûn dîwana yên hundir bikin? ¹³Xwedê wê dîwana yên derve bike. «Mirovê xerab ji nav xwe derxin.»^f

Dozên di nav Bawermendan de

6 Dema di nav we de doza yekî bi yekî din re hebe, çawa diwêre ku ne li ber pîrozan, lê li ber neheqan dozê veke? ²Ma hûn nizanin ku pîroz wê dîwana dinyayê bikin? Madem ku hûnê dîwana dinyayê bikin, ma hûn têrê nakin ku li ser dozên herî biçûk biryarê bidin? ³Ma hûn nizanin ku emê dîwana milyaketan bikin? Îcar tiştên rojane li ku derê dimînin? ⁴Îcar çaxê dozên tiştên vê dinyayê di nav we de hebin, ma hûn wan ên ku ji aliyê civînê ve kêmtên dîtin, ji bo dîwankirinê rûdinînin? ⁵Ji bo ku hûn şerm bibin, ez van dibêjim. Ma di nav we de yekî şehreza peyda nabe, ku bikare di navbera birayan de dadgeriyê bike? ⁶Lê bira li hember bira dozê vedike, hem jî li ber bêbaweran!

⁷Ya rast ji xwe li hember hevdû dozvekirina we, ji bo we bi tevahî binketin e. Ma ne çêtir e ku neheqî li we bê kirin? Ma ne çêtir e ku malê we bê xwarin? ⁸Lê belê hûn bi xwe neheqiyê dikin û malê kesên din dixwin. Hem jî hûn vê yekê bi birayên dikin. ⁹Ma hûn nizanin ku yên neheq Padîşahiya Xwedê mîras nastînin? Neyên xapandin! Yên ku fuhûşê dikin, an pûtperest*, an zînakar, an qûnde, an qûngê, ¹⁰an diz, an çavbirçî, an serxweş, an çêrker an jî nijdevan, Padîşahiya Xwedê mîras nastînin. ¹¹Û hin ji we weha bûn; lê belê bi navê Xudan Îsa Mesîh û bi Ruhê Xwedayê me hûn hatin şuştin, pîrozîkirin û rastdarkirin.

5:7-8 Derketin 12; 13:7 ^f 5:13 Ji: Dubarekirina Şerîetê 17:7

Bi Bedena Xwe Xwedê Bilind bikin

¹²«Ji bo min her tişt serbest e», lê belê her tişt ne bi kêr e. «Ji bo min her tişt serbest e», lê belê ez nabim bindestê tu tiştî. ¹³Xwarin ji bo zik e, zik jî ji bo xwarinê ye. Lê belê Xwedê wê hem zik û hem jî xwarinê wêran bike. Beden ne ji bo fuhûşê ye, lê ji bo Xudan e. Xudan jî ji bo bedenê ye. ¹⁴Xwedê hem Xudan rakir, hem jî wê bi hêza xwe me rake. ¹⁵Ma hûn nizanin ku bedenên we endamên Mesîh in? Ma ez endamên Mesîh bistînim û bikim endamên fahişeyê? Na, tu caran! ¹⁶Ma hûn nizanin yê ku bi fahişê ve bizeliqe, bi wê re dibe bedenek? Ji xwe hatiye gotin: «Herdu wê bibin bedenek.» ¹⁷Lê yê ku bi Xudan ve bizeliqe, bi wî re dibe ruhek. ¹⁸Ji fuhûşê birevin. Her gunehê ku mirov bike, li derveyî bedenê ye, lê yê ku fuhûşê dike, li hember bedena xwe guneh dike. ¹⁹An ma hûn nizanin ku bedena we Perestgeha* Ruhê* Pîroz ê ku di hundirê we de ye, ku we ji Xwedê standiye? Hûn ne yên xwe bi xwe ne. ²⁰Çimkî hûn bi bihayekî hatin kîrîn; ji ber vê yekê Xwedê di bedena xwe de bilind bikin.

Pirsa Zewacê

7 Îcar em bên ser tiştên ku we ji min re nivîsîne: «Ji bo mêr qenc e ku dest nede jinê.» ²Lê ji ber fuhûşê, bila jina her mêrî bi xwe û mêrê her jinê bi xwe hebe. ³Bila mêr heqê jina xwe, bi eynî awayî jin jî heqê mêrê xwe bide. ⁴Li ser bedena jinê bi xwe ne desthilatiya wê, lê belê ya mêrê wê heye. Bi vî awayî li ser bedena mêr bi xwe jî ne desthilatiya wî, lê belê desthilatiya jina wî heye. ⁵Hevdû mehrûm nekin; lê eger ji bo ku hûn xwe bidin duakirinê û bi dilê herdu aliyên be û ji bo demekê be, hingê çêdibe. Piştê dîsa herin ba hev, da ku Îblîs ji ber xwenegirtina we, we neceribîne. ⁶Ez vê gotinê ne wek emir, lê wek destûrekê dibêjim. ⁷Ez dixwazim ku hemû mirov wek min bi xwe bin. Lê belê hin bi vî awayî, hin bi wî awayî ne; diyariya her kesî bi xwe ji Xwedê heye. ⁸Ez ji yên nezewicî û jinebiyan re dibêjim: Eger wek min bimînin ji bo wan qenc e. ⁹Lê eger nikarin xwe bigirin, bila bizewicin. Çimkî ji dêla ku ew bişewitin, çêtir e ku bizewicin. ¹⁰Ji yên zewicî re jî ez emir dikim, lê ne ez, Xudan emir dike: Bila jin dev ji mêrê xwe bernede. ¹¹Eger dev jê berde jî, bila bê mêr bimîne, an jî bila bi mêrê xwe re li hev bê. Bila mêr jî jina xwe bernede.

* **6:16** Ji: Destpêkirin 2:24; Metta 19:5 **6:19** Korîntî I, 3:16; Korîntî II, 6:16
7:10 Metta 5:32; 19:9; Lûqa 16:18

¹²Lê ji yên din re ne Xudan, ez dibêjim: Eger jina birayekî ya ku baweriyê nayne hebe û jinik razî be ku bi mêrê xwe re bimîne, bila mêrê wê, wê bernede. ¹³Û eger mêrê jinekê yê ku baweriyê nayne hebe û razî be ku bi wê re bimîne, bila wî bernede. ¹⁴Çimkî mêrê ku baweriyê nayne, bi jina xwe tê pîrozkirin, jina ku bawer nake jî bi wî birayê ku mêrê wê ye tê pîrozkirin. Nexwe zarokên we murdar* diman; lê niha pîroz in. ¹⁵Lê eger yê ku baweriyê nayne dev jê berde, bila berde; bira an xwişkên di vê rewşê de, ne di bin hêsîrtiyê* de ne. Xwedê hûn gazî aştîyê* kirine. ¹⁶Ey jinê, tu ji ku derê dizanî ku tê mêrê xwe rizgar bikî? Ey mêro, tu ji ku derê dizanî ku tê jina xwe rizgar bikî?

Li gor Gazîkirina Xwedê Bijîn

¹⁷Lê Xudan çawa li her kesî leva* kiribe, Xwedê çawa gazî her kesî kiribe, bila wusa bijîn. Ez vê li hemû civînên bawermendan emir dikim. ¹⁸Yek sinetbûyî* hatibe gazîkirin? Bila ne sinetnebûyî be. Yek sinetnebûyî hatibe gazîkirin? Bila sinet nebe. ¹⁹Sinetbûn ne tiştek e, sinetnebûn jî ne tiştek e; ya girîng pêkanîna emrên Xwedê ye. ²⁰Bila her kes di rewşa ku tê de hatiye gazîkirin de bimîne. ²¹Gava ku tu hatî gazîkirin tu xulam bûyî? Xem nîne! Lê Eger tu bikarî azadiya xwe bi dest bixî, hê bêtir vê bi kar bîne. ²²Çimkî xulamê ku ji aliyê Xudan ve hatiye gazîkirin, ew azadê Xudan e. Bi vî awayî jî yê ku azad e hatiye gazîkirin, xulamê Mesîh e. ²³Hûn bi bihayekî hatin kîrîn, nebin xulamên mirovan. ²⁴Birano, her yek di çi rewşê de hatibe gazîkirin, bila li ber Xwedê di wê rewşê de bimîne.

Yên Nezewicî û Jinebî

²⁵Li ser keçik û kurikan, ji Xudan emrê min tune. Lê ez wek yekî ku bi dilovaniya Xudan dilsoz e, nêrîna xwe dibêjim. ²⁶Ûcar ez guman dikim ku ev qenc e: Ji ber tengahiya vê demê, ji mirov re qenc e ku bimîne di wê rewşa ku tê de ye. ²⁷Ma tu bi jinekê ve girêdayî yî? Li jêvêbûnê negere. Tu bi jinekê ve negirêdayî yî? Li jinê negere. ²⁸Lê eger tu jinê bînî, tu guneh nakî. Eger keçikek mêr bike, guneh nake. Lê di vê bedenê de tengahiyên van wê hebin; ez dixwazim we ji vê bidirixînim*.

²⁹Birano, ez vê dibêjim: Wext kurt bûye. Ji niha û pê ve, yên ku jina wan heye jî wek ku jina wan tune, ³⁰yên ku şînê digirin, wek ku şînê nagirin, yên ku şa dibin, wek ku şa nabin, yên ku dikirrin, wek ku

malê wan tune ³¹û yên ku ji dinyayê îstifade dikin, wek ku jê îstifade nakin bin. Çimkî halê dinyayê yê niha derbas dibe.

³²Ez dixwazim ku hûn bê xem bin. Yê ku jin neaniye, ji bo tiştên Xudan xeman dixwe, ka wê çawa li Xudan xweş bê. ³³Lê yê ku jin aniye ji bo tiştên dinyayê xeman dixwe, ka wê çawa li jina xwe xweş bê; ³⁴û bi vî awayî dilê wî dibe du alî. Îcar jin û keçika ku mêr nekiriye, ji bo ku hem bi bedenê û hem jî bi ruh pîroz bibe, ji bo tiştên Xudan xeman dixwe. Lê jina mêrkirî, ji bo tiştên dinyayê xeman dixwe, ka wê çawa li mêrê xwe xweş bê. ³⁵Ez vê ji bo feyda we dibêjim, ne ji bo ku ez dest û lingê we girêdim, lê ji bo ku hûn bi awayekî rêkûpêk bijîn û bê ku fikrên we belav bibin hûn ji Xudan re xizmetê bikin.

³⁶Lê eger yek difikire ku ew li keça xwe neheqiyê dike, eger jiyê keçikê pêşve çûbe û eger lazim be, bila ew tiştê ku dixwaze bike, ew guneh nake; bila wê bide mêr. ³⁷Lê eger yek ne dudilî be û ne di bin mecbûriyê de be, lê bikare xwe û di dilê xwe de biryar dabe ku ewê keça xwe li ba xwe bihêle, ew baş dike. ³⁸Îcar yê ku keça xwe bide mêr baş dike, yê ku nede mêr hê çêtir dike.

³⁹Jinek, heta ku mêrê wê sax e bi wî ve girêdayî ye. Lê eger mêrê wê bimire, hingê ew serbest e bi yê ku dixwaze re bizewice. Tenê bila ew kes girêdayiyê Xudan be. ⁴⁰Lê li gor nêrîna min, ew jin wusa bimîne wê bextewartir be. Û ez dibêjim qey Ruhê Xwedê bi min re jî heye.

Pirsa Goştê Goriyan

8 Niha em bên ser goriyên* ku ji pûtan re tèn pêşkêşkirin: Em dizanin ku zanîna me hemûyan heye. Zanîn qure dike, lê hezkirin, ava dike. ²Eger yek guman dike ku tiştêkî dizane, hê ew tiştêkî nizane, ka çawa divê ku ew bizane. ³Lê eger yek ji Xwedê hez dike, ew ji aliyê Xwedê ve tê nas kirin. ⁴Îcar, li ser xwarîna goriyên ku ji pûtan re tèn pêşkêşkirin, em dizanin ku pût li dinyayê ne tiştêk e û ji yekî pê ve Xwedê tune. ⁵Eger li ser erdê an li ezmên yên ku ji wan re xwedê tê gotin hebin jî – çawa ku gelek xwedê û gelek xudan hene – ‘ji bo me tenê Xwedayek heye, ew jî Bav e. Her tişt ji wî ye û em ji bo wî hene. Û tenê Xudanek heye, ew jî Îsa Mesîh e. Her tişt bi destê wî hat afirandin û em bi wî hene.

7:36 an: «Lê eger yek difikire ku ew li dergistiya xwe neheqiyê dike, eger jiyê keçikê pêşve çûbe û divê wusa be, bila ew ya ku dixwaze bike, ew guneh nake; bila ew bizewicin.»

7:37 an: «... ku ewê dergistiya xwe berde, ew baş dike.»

⁷Lê belê her kes ne xwediye vê zanîne ye. Hinek jî, ji ber hînbûna pûtan a heta niha, li ser goştê ku ji pûtan re hatiye gorîkirin, hê jî dibêjin: «Ev goşt ji pûtan re ye» û dixwin. Wusa ji ber ku wijdana wan qels e, qirêjî dibe. ⁸Xwarin me nêzîkî Xwedê nake. Em nexwin kêmahiya me çênabe, em bixwin jî zêdehiya me çênabe. ⁹Lê hay jê hebin, bila ev azadiya we ji bo yê qels bi tu awayî nebe sedemê terpilîne*. ¹⁰Çimkî, eger yek te, tu yê ku zana yî li perestgeha pûtan li ser sifrê bibîne û ew bi xwe jî qels be, ma wijdana wî cesaretê nastîne ku goriyên ku ji pûtan re tên pêşkêşkirin bixwe? ¹¹Îcar mirovê qels, ew birayê ku Mesîh di ber de miriye, bi zanîna te helak dibe. ¹²Û bi vî awayî bi gunehkirina li hember birayan û birîndarkirina wijdana wan a qels, hûn li hember Mesîh guneh dikin. ¹³Ji bo vê yekê eger xwarin bibe sedemê terpilîna birayê min, ji bo ku ez birayê xwe neterpilînim, ez qet goşt naxwim.

Mafên Şandiyar

9 Ma ez ne azad im? Ma ez ne Şandî me? Ma min Xudanê me Îsa nedîtiye? Ma hûn di baweriya Xudan de ne berê xebata min in? ²Ez ji bo hinekên din ne Şandî bim jî, qet nebe ez ji bo we Şandî me. Çimkî hûn di baweriya Xudan de mora şandîtiya min in.

³Xweparastina min a li hember yê ku min dikişînin pirsê ev e. ⁴Ma heqê me tune ku em bixwin û vexwin? ⁵Ma heqê me tune ku em wek Şandiyên din û wek birayên Xudan û wek Kîfas*, jineke bawermend bi xwe re bigerînin? ⁶An ma heqê min û Barnabas tenê nîne ku em nexebitin? ⁷Ma kî bi perê xwe leşkeriyê dike? Ma kî rezekî datîne û berê wî naxwe? Ma kî şivantiya keriyekî dike û jî şîrê wî venaxwe?

⁸Ma ez van tiştên ha li gor mirovan dibêjim? An ma Şerîet* jî van tiştan nabêje? ⁹Çimkî di Şerîeta Mûsa* de hatiye nivîsîn: «Devê gayê ku gêrê dike girê nedin.»^h Gelo Xwedê xema ga dixwe, ¹⁰an bi tevahî vê ji bo me dibêje? Erê, ev ji bo me hat nivîsîn. Çimkî yê ku cot dike, divê bi hêvî cot bike; û yê ku gêrê dike, divê bi hêviya ku ewê bibe hevpar, gêrê bike. ¹¹Eger me tiştên ruhanî di hundirê we de çandin, nexwe em tiştên cismanî ji we bidirûn jî, gelek e? ¹²Eger hinekên din di desthilatiyê de li ser we pardar bin, ma heqê me hê bêtir tune? Lê belê me ev desthilatiya xwe bi kar neanî. Îcar ji bo ku em astengekê ji Mizgîniya Mesîh re dernexin, em her tiştî radigirin*.

^h 9:9 Ji: Dubarekirina Şerîetê 25:4

¹³Ma hûn nizanin, yên ku di karê Perestgehê de dixebitin, ji Perestgehê dixwin û yên ku di gorîgehê de xizmetê dikin, parê ji gorîgehê distînin? ¹⁴Bi vî awayî, Xudan emir kir, yên ku Mizgîniyê belav dikin, ji Mizgîniyê abora xwe bikin.

¹⁵Lê min qet yek ji van heqan bi kar neanî. Û ez van tiştan nanivîsim ku weha ji bo min bê kirin. Çimkî ji dêla ku yek pesindana min pûç derxe, mirin ji bo min çêtir e. ¹⁶Eger ez Mizgîniyê bidim, ew ji bo min nabe pesindan. Çimkî ev barê piştta min e. Wey li min, eger ez Mizgîniyê belav nekim! ¹⁷Îcar, eger ez vê bi daxwaz bikim, xelata min heye. Eger ez ne bi daxwaz bikim, wekîltî li min hatiye spartin. ¹⁸Nexwe xelata min çi ye? Ev e ku çaxê ez Mizgîniyê belav dikim, ez Mizgîniyê bê bergîdan* bidim, da ku ez desthilatiya xwe ya ku di Mizgîniyê de ye bi kar neynim.

¹⁹Bi ser ku ez ji her kesî azad im, ji bo ku ez hê bêtir mirovan bi dest bixim, min xwe kir xulamê her kesî. ²⁰Bi Cihûyan re ez bûm wek Cihûyan, da ku ez Cihûyan bi dest bixim. Bi wan re yên ku di bin Şerîetê de ne, ez bûm wek ên ku di bin Şerîetê de ne, da ku ez wan ên di bin Şerîetê de ne bi dest bixim. – Heçî ew e, ez bi xwe ne di bin Şerîetê de me. ²¹Ez bi wan ên bê Şerîet re bûm wek ku ez bê Şerîet im, da ku ez wan ên bê Şerîet bi dest bixim. – Heçî ew e, ez li hember Xwedê ne bê Şerîet im, lê ez di bin Şerîeta Mesîh de me. ²²Bi lewazan re ez bûm lewaz, da ku ez yên lewaz bi dest bixim. Bi her kesî re ez bûme her tişt, da ku ez bi her awayî hinekan bi dest bixim. ²³Ez van hemûyan ji bo Mizgîniyê dikim, da ku para min di wê de hebe.

²⁴Ma hûn nizanin ku di meydana bezê de, ji hemûyên ku dikevin hevbezînê tenê yek xelatê distîne. Hûn jî wusa bibezin, da ku hûn xelatê bistînin. ²⁵Her kesê ku dikeve berhevdanê, di her tiştî de nefsa xwe digire. Ew ji bo çelengeke pûç vê dikin, lê em ji bo yeke nepûç dikin. ²⁶Ji bo vê yekê ez bêarmanc nabezim, ez badîhewa kulma xwe navêjim hewayê. ²⁷Ez cefayê didim bedena xwe û wê bîndest dikim, da ku piştî min hinekên din hîn kirin, ez bi xwe neyêmedkirin.

Ji Pûtperestiyê Dûr Bin

10 Birano, ez naxwazim ku hûn ji vê yekê bêhay bin, ku bav û kalên me hemû di bin ewr de bûn û hemû di deryayê re derbas bûn ²û hemû di ewr de û di deryayê de imad* bûn ku bibin yên Mûsa û ³hemûyan eynî

9:13 Dubarekirina Şerîetê 18:1 **9:14** Lûqa 10:7-8
10:1 Derketin 13:21-22; 14:22-29

xwarina ruhanî xwar û ⁴hemûyan eynî vexwarina ruhanî vexwar. Çimkî ji lata ruhanî ya ku li pey wan dihat vedixwarin. Û ev lat Mesîh bû. ⁵Lê belê Xwedê ji pirraniya wan razî nebû, loma termê wan li çolê hatin raxistin.

⁶Niha ev bûyer ji bo me bûn mînak, da wek ku dilê wan çû tiştên xerab, dilê me jî neçe tiştên xerab. ⁷Wek hinekan ji wan, hûn nebin pûtperest*; çawa ku hatiye nivîsîn: «Gel li ser xwarin û vexwarinê rûnişt û rabû da lotikan.»¹ ⁸Em fuhûşiyê nekin, wek hinekan ji wan fuhûşî kir û di rojekê de bîst û sê hezar kes ketin. ⁹Û em Mesîh neceribînin wek ku hinekan ji wan kir û ji aliyê maran ve hatin helakkirin. ¹⁰Pitepit nekin wek ku hinekan ji wan kir pitepit û ji aliyê helakker ve hatin helakkirin. ¹¹Ev tiştên ha bi mînakî hatin serê wan û ji bo ku ji me yên ku gihîştin dawîya deman re bibin şîret, hatine nivîsîn. ¹²Ji ber vê yekê, yê ku guman dike ku qayîm disekine, bila hay ji xwe hebe, ku nekeve! ¹³Hûn ji tiştên mirovî pê ve neketin tu ceribandînen din. Xwedê dilsoz e û destûrê nade ku hûn ji karîna xwe zêdetir bèn ceribandin. Lê belê ji bo ku hûn bikarin ragirin*, ewê bi ceribandîne re riya jêderketinê jî pêk bîne.

¹⁴Ji ber vê yekê hezkirîno, ji pûtperestiyê birevin. ¹⁵Ez wek ku ji kesên aqilmend re dibêjim, dipeyivim. Ya ku ez dibêjim, biwezinînin. ¹⁶Kasa pîroziyê ya ku em pîroz dikin, ma ne hevpariya xwîna Mesîh e? Nanê ku em dişikênin, ma ne hevpariya bedena Mesîh e? ¹⁷Madem ku nan yek e, bi ser ku em gelek in jî em bedenek in. Çimkî em hemû ji nanekî parê distînin.

¹⁸Li gelê Îsraêl binêrin, ma yên ku goriyan dixwin ne hevparên gorîgehê ne? ¹⁹Nexwe ez çi dibêjim? Ma goriya ku ji pûtan re tê dayîn tiştek e? An jî pût tiştek e? ²⁰Na! Ez vê dibêjim, pûtperest qurbanên xwe ne ji Xwedê re, lê belê ji cinan re pêşkêş dikin. Îcar ez naxwazim ku hûn bi cinan re bibin hevpar. ²¹Hûn nikarin hem ji kasa Xudan û hem ji kasa cinan vexwin. Hûn nikarin hem ji sifra Xudan û hem ji sifra cinan parê bistînin. ²²Ma em dixwazin Xudan hêrs bikin? Ma em ji wî hêzdartir in?

Azadiya Bawermendan

²³«Her tişt serbest e», lê belê her tişt ne bi feyde ye. «Her tişt serbest e», lê belê her tişt ava nake. ²⁴Bila her kes ne li qenciya xwe, lê belê li

10:3 Derketin 16:35 **10:4** Derketin 17:6; Hejmartin 20:11

10:5 Hejmartin 14:29-30 **10:6** Hejmartin 11:4 **10:7** Ji: Derketin 32:6

10:8 Hejmartin 25:1-18 **10:9** Hejmartin 21:5-6 **10:10** Hejmartin 16:41-49

10:16 Metta 26:26-28 **10:18** Qanûna Kahîntiyê 7:6

10:20 Dubarekirina Şerîetê 32:17

qenciya yên din bigere. ²⁵Her tiştê ku li çarşiya qesaban tê firotin, bêyî ku ji bo wijdanê hûn lê bipirsîn, bixwin. ²⁶«Çimkî erd û hemû tiştên ku tê de ne, yên Xudan in.»ⁱ ²⁷Eger yekî ku baweriyê nayne gazî we bike û hûn bixwazin herin, her tiştê ku danîn ber we, bêyî ku hûn ji bo wijdanê lê bipirsîn, bixwin. ²⁸Lê eger yek ji we re bêje: «Ev goştê goriyê ye», ji bo yê ku vê dibêje û ji bo wijdanê nexwin. ²⁹Çaxê ez li ser wijdanê dibêjim, ne li ser ya te, lê ez li ser ya mirovê din dibêjim. Gelo çima wijdana yekî din, azadiya min dadbar* bike? ³⁰Eger ez bi spasî dixwim, nexwe çima ji ber tiştê ku min ji bo wî spas kiriye, ez bêm sûcdarkirin? ³¹Loma hûn her çi bixwin, her çi vexwin, her çi bikin, her tiştî ji bo rûmeta Xwedê bikin. ³²Ne ji bo Cihûyan, ne ji bo milletên din û ne jî ji bo civîna bawermendan a Xwedê, nebin sedemê terpilînê*, ³³çawa ku ez jî di her tiştî de dilê hemûyan xweş dikim. Ez ne li feyda xwe digirim, lê ez li feyda gelekên digirim da ku ew rizgar bibin.

11 Çawa ku ez mîna Mesîh dikim hûn jî mîna min bikin.

Sernixamtin

²Ji ber ku hûn di her tiştî de min tînin bîra xwe û hînkirinên ku min spartine we diparêzin, ez pesnê we didim. ³Lê ez dixwazim hûn bizanin ku serê her zilamî Mesîh, serê jinê mêr û serê Mesîh jî Xwedê ye. ⁴Her zilamê ku sernixamtî dua an jî pêxemberîtiyê dike, ew serê xwe bê siyanet* dike. ⁵Lê her jina ku servekirî dua an jî pêxemberîtiyê dike, serê xwe bê siyanet dike. Çimkî ev, wek ku serê wê hatiye kurkirin û eynî tişt e. ⁶Eger jin xwe nenixême, bila porê xwe jî bibire! Lê madem ji bo jinê porberrîn an jî serkurkirin şerm e, bila serê xwe binixême. ⁷Divê mêr serê xwe nenixême çimkî ew wêne û rûmeta Xwedê ye. Lê jin rûmeta mêr e. ⁸Çimkî ne mêr ji jinê çêbû, lê belê jin ji mêr çêbû. ⁹Îcar mêr ne ji bo jinê, lê belê jin ji bo mêr hat afirandin. ¹⁰Ji bo vê yekê û ji ber milyaketan, divê desthilatiya jinê li ser serê wê hebe. ¹¹Lê dîsa li ba Xudan ne jin ji mêr û ne jî mêr ji jinê serbixwe ye. ¹²Çimkî, ka çawa jin ji mêr çêbû, mêr jî bi jinê tê dinyayê. Lê her tişt ji Xwedê ye. ¹³Hûn bi xwe biwezînin: Ma li jinê tê ku servekirî li ber Xwedê dua bike? ¹⁴Ma tebîet jî hînî we nake ku mêr porê xwe dirêj bike ji bo wî bêhurmetî ye, ¹⁵lê pordirêjîya jinê ji bo wê rûmet e? Çimkî por ji bo nixamtinê ji wê re hatiye dayîn. ¹⁶Lê eger yek bixwaze devjeniyê

ⁱ **10:26** Ji: Zebûr 24:1; 50:12; 89:11 **11:1** Korîntî I, 4:16; Filîpî 3:17
11:8 Destpêkirin 2:18-23

bike, ne adeteke me ya weha heye, ne jî ya civînên bawermendan ên Xwedê.

Şîva Xudan

¹⁷Lê di van tiştên ku ez niha tembîh bikim de, ez pesnê we nadim, çimkî li hev civînên we ji dêla ku feydê bidin, zîyanê didin. ¹⁸Ya pêşî, ez dibihîzim dema ku hûn hemû li hev dicivin, di nav we de partîkarî hene û ez hinekê ji vê bawer dikim. ¹⁹Erê, divê di nav we de dubendî hebin, da ku di nav we de yên meqbûl êşkere bibin. ²⁰Îcar gava ku hûn li hev bicivin, ev ne ji bo xwarina şîva Xudan e. ²¹Çimkî li ser xwarinê her yek dikeve ser şîva xwe û hin birçî dimînin, hin jî serxweş dibin. ²²Ma ji bo xwarin û vexwarinê malên we tunin? An ku hûn civîna bawermendan a Xwedê biçûk dibînin û yên ku tişteki wan tune, hûn didin şermkirin? Ma ez ji we re çî bêjim? Ma ez pesnê we bidim? Di vê yekê de ez pesnê we nadim!

²³Çimkî ya ku min ji Xudan stand min spart we: Şeva ku Xudan Îsa dan dest, wî rahişt nê, ²⁴piştî ku şikir kir, şikand û got: «Ev bedena min a ji bo we ye. Ji bo bîranîna min vê bikin.» ²⁵Bi vî awayî jî piştî xwarina şîvê wî rahişt kasê û got: «Ev kas Peymana* Nû ya bi xwîna min e. Her cara ku hûn vexwin, ji bo bîranîna min vê bikin.» ²⁶Çimkî her cara ku hûn vî nanî bixwin û vê kasê vexwin, heta ku Xudan bê, hûn mirina wî didin zanîn.

²⁷Ji ber vê yekê, kî ku bi awayekî nehêja, nê bixwe, an ji kasa Xudan vexwe, ew li hember beden û xwîna Xudan sûcdar dibe. ²⁸Îcar bila mirov xwe bi xwe hêre* bike û piştî jî nê bixwe û ji kasê vexwe. ²⁹Çimkî yê ku dixwe û vedixwe eger bedenê ferq neke, bi xwarin û vexwarinê xwe bi xwe dadbar dike. ³⁰Ji ber vê yekê gelek ji we nexweş û lewaz in û hin jî mirine. ³¹Lê eger me xwe bi xwe hêre bikira, em nedihatîn dadbarkirin. ³²Lê gava ku dîwana* me bê kirin, ji bo ku em bi dinyayê re sûcdar dernekevin, em ji aliyê Xudan ve tî terbiyekirin. ³³Îcar birano, gava ku hûn ji bo xwarinê li hev bicivin, li benda hevdû bimînin. ³⁴Eger yek birçî be, bila li mala xwe bixwe, da ku hatina we ya ba hev, nebe sedem ku hûn bî dîwankirin. Tiştên mayî, gava ku ez bêm ba we ezê serûber bikim.

Diyariyên Ruhani

12 Îcar heçî pîrsa diyariyên ruhanî ye, birano, ez naxwazim ku hûn nezan bimînin. ²Gava ku hûn pûtperest* bûn, hûn dizanin ka çawa

bi xirandina hişê we hûn ber bi pûtên bêziman ve birin. ³Ji bo vê yekê ez bi we didim zanîn: Tu kes bi peyivîna ku bi Ruhê Xwedê ye nabêje: «Nifir li Îsa be!» Û eger ne bi Ruhê Pîroz be, tu kes nikare bêje: «Îsa Xudan e.»

⁴Îcar cûreyên diyariyên ruhanî hene, lê Ruh eynî ye. ⁵Û cûreyên xizmetan hene, lê Xudan eynî ye. ⁶Û cûreyên kirinan jî hene, lê yê ku di hemûyan de her karî dike eynî Xwedê ye. ⁷Eşkrebûna Ruh ji bo berjewendiya gelemperî ji her kesî re tê dayîn. ⁸Bi saya Ruh ji yekî re peyva şhrezayiyê, ji yekî din re jî bi eynî Ruhî peyva zanîne tê dayîn, ⁹bi eynî Ruhî ji yekî re bawerî û bi Ruhê ku yek e ji yekî din re jî diyariyên qenckirina nexweşan tê dayîn. ¹⁰Ji yekî re hêza kirina kerametana, ji yekî re pêxemberîti, ji yekî re karîna ji hev ferqkirina ruhan, ji yekî re zimanên* cûr bi cûr, ji yekî re karîna wergerandina zimanan tê dayîn. ¹¹Yê ku van hemûyan pêk tîne, yek û eynî Ruh e. Ruh li gor daxwaza xwe van cihê cihê li her kesî belav dike.

Yekîtiya Bedenê

¹²Çawa ku beden yek e û gelek endamên wê hene û bi ser ku endamên bedenê gelek in jî, hemû yek beden in, Mesîh jî wusa ye. ¹³Çimkî em, dixwazî Cihû, dixwazî Yewnanî*, dixwazî xulam, dixwazî azad bin; em hemû bi yek Ruhî hatin imad* kirin ku em bibin bedenek û ji me hemûyan re eynî Ruh hat dayîn ku em jê vexwin.

¹⁴Ji xwe beden ne endamek e, lê gelek endam e. ¹⁵Eger ling bêje: «Ji ber ku ez ne dest im, ez ne ji bedenê me», ew bi vê yekê ne li derveyî bedenê ye. ¹⁶Eger guh bêje: «Ji ber ku ez ne çav im, ez ne ji bedenê me», ew bi vê yekê ne li derveyî bedenê ye. ¹⁷Eger hemû beden çav bûya, hingê bihistin li ku derê dima? Eger hemû bihistin bûya, bihnkirin li ku derê dima? ¹⁸Lê Xwedê her yek ji endaman li gor daxwaza xwe di bedenê de bi cih kir. ¹⁹Îcar, eger hemû endamek bûya, beden li ku derê dima? ²⁰Lê niha gelek endam, lê tenê bedenek heye. ²¹Çav nikare ji dest re bêje: «Hewcedariya min bi te tune!» Serî jî nikare ji lingan re bêje: «Hewcedariya min bi we tune!» ²²Tam bervajiyê vê yekê, endamên bedenê yên ku lewaz tînin dîtî, hê lazimtir in. ²³Endamên bedenê yên ku em bêsiyanet dibînin, em bêtir şîyaneta wan digirin û endamên me yên ku ne spehî ne hê bêtir hurmet ji wan re tê kirin, ²⁴lê hewcedariya endamên me yên spehî bi vê yekê tune. Lê belê Xwedê beden weha bi

12:10 Zimanên cûr bi cûr: Carna şagirtên Îsa bi saya Ruhê Pîroz dikarin bi zimanên ku pê nizanin û hîn nebûn bipeyivin.

12:4-12 Romayî 12:4-8

hevdû ve danî: hê bêtir siyanetgirtin da yê kê, ²⁵da ku di bedenê de cihêti nebe, lê belê endam bi eynî pîvanê xema hev bixwin. ²⁶Eger endamek êşê bikişîne, hemû endam bi wî re êşê dikişînin. Eger siyaneta endamekî bê girtin, hemû endam bi hev re şa dibin.

²⁷Îcar hûn bedena Mesîh in û endamên wî yên cihê cihê ne. ²⁸Xwedê di civîna bawermendan de, pêşî Şandî, duwem pêxember*, sêwem mamoste, piştî yên ku kerametan dikin, yên ku nexweşan qenc dikin, yên ku alîkariya kesên din dikin, yên ku dikarin îdare bikin û yên ku zimanên* din dipeyivin destnîşan kir. ²⁹Ma hemû Şandî ne? Ma hemû pêxember in? Ma hemû mamoste ne? Ma hemû kerametan dikin? ³⁰Ma diyariya hemûyan heye ku nexweşan qenc bikin? Ma hemû bi zimanan dipeyivin? Ma hemû zimanan werdigerînin? ³¹Îcar hûn bi xîret diyariyên bilindtir bixwazin.

Û ezê riyeke hê çêtir nîşanî we bidim.

Riya Herî Hêja: Hezkirin

13 Eger ez bi zimanên mirov û milyaketan bêjim, lê hezkirina min tune be, ez bûme wek sifrekî ku deng derdixe an jî zengilekî ku dike çingçeçing. ²Eger pêxemberîtiya min hebe û ez hemû siran û her zanayiyê bizanim û eger bawerîya min a tam a ku çiyayan ji cihê wan rake hebe, lê hezkirina min tune be, ez qet ne tu tişt im. ³Eger ez her tiştê xwe bi alîkarîti bidim û bedena xwe ji bo şewitandinê teslîm bikim, lê hezkirina min tune be, qet feyda min jê tune.

⁴Hezkirin sebir dike, hezkirin dilovanîyê dike. Hezkirin çavnebarîyê nake, xwe mezin nake, pozbilindiyê nake, ⁵tiştên ne li rê nake, li feyda xwe nagere, hêrs nabe, li xerabîya kesî nagere; ⁶bi neheqiyê şa nabe, lê bi rastiyê şa dibe; ⁷bîhna xwe di her tiştî de fireh dike, ji her tiştî bawer dike, hêviya wê ji her tiştî heye, li her tiştî sebir dike.

⁸Dawîya hezkirinê qet nayê; lê heçî pêxemberîti ne, wê betal bibin; heçî zimanên ruhanî ne, wê rabin; heçî zanîn e, wê betal bibe. ⁹Çimkî zanîna me kêm e û pêxemberîtiya me kêm e. ¹⁰Lê çaxê ku bêkêmahîti bê, ya kêm wê betal bibe. ¹¹Çaxê ku ez zarok bûm, min wek zarokan digot; wek zarokan fêm dikir; ez wek zarokan difikirîm; çaxê ez bûm zîlam, min dev ji tiştên zaroktiyê berda. ¹²Çimkî niha em di neynikê de, ne zelal dibînin, lê hingê emê rû bi rû bibînin. Niha ez hinekê dizanim, lê wî çaxî, çawa ku ez tam tîm zanîm, ezê tam bizanim.

¹³Îcar ev her sê dimînin: Bawerî, hevî û hezkirin. Û ji van ya herî mezin hezkirin e.

Diyariya Pêxemberîfî û Zimanan

14 Li pey hezkirinê bibeze û diyariyên ruhanî bi xîret bixwazin, lê hê bêtir pêxemberîtkirinê. ²Çimkî yê ku bi zimanê ruhanî dibêje, ne ji mirovan re, lê ji Xwedê re dibêje. Kes wî fêm nake; ew bi ruh siran dibêje. ³Lê yê ku pêxemberîtiyê dike, ji bo avakirin, cesaretan û handanê* ji mirovan re dibêje. ⁴Yê ku bi zimanê* din dipeyive, xwe bi xwe ava dike; lê yê ku pêxemberîtiyê dike, civîna bawermendan ava dike. ⁵Ez dixwazim ku hûn hemû bi zimanan* bipeyivin; lê ez hê bêtir dixwazim ku hûn pêxemberîtiyê bikin. Yê ku pêxemberîtiyê dike, ji yê ku bi zimanan dipeyive mezintir e. Lê eger yê ku bi zimanan dipeyive ji bo avakirina civînê wergerîne, ev tiştek din e.

⁶Îcar birano, eger ez bêm ba we û bi zimanan bipeyivim, lê ez peyam*, an zanîn, an pêxemberîfî an hînkirinê ji we re nebêjim, çi feyda min wê li we bibe? ⁷Eger tiştên ne zindî yên ku deng derdixin, bilûr be an jî çeng be, dengên cihê derneynin, ji ku derê wê bê zanîn makamê ku bi bilûrê an bi çengê tê lêxistin, çi ye? ⁸Eger borî jî dengêkî nekifş derîne, kî wê xwe ji bo şer amade bike? ⁹Îcar hûn jî eger bi zimanê din peyvên zelal nebêjin, ya ku tê gotin çawa wê bê zanîn? Çimkî gotinên we wê li ber bayê herin. ¹⁰Bêguman li dinyayê gelek cûreyên zimanan hene û qet yek ji wan ne bêmane ye. ¹¹Îcar, eger ez bi mana ziman nezanim, ezê ji bo yê ku dipeyive xerîb bim û yê ku dipeyive wê ji bo min xerîb be. ¹²Îcar madem ku hûn jî ji bo diyariyên ruhanî xîretkêş in, li vê yekê bigerin ku ji bo avakirina civîna bawermendan hûn di van de zêde bibin.

¹³Ji bo vê yekê, yê ku bi zimanê din dipeyive, bila dua bike da ku bikare wergerîne. ¹⁴Çimkî, eger ez bi zimanê din dua dikim, ruhê min dua dike, lê hişê min bêber dimîne. ¹⁵Îcar ez çi bikim? Ezê bi ruh dua bikim û ezê bi hiş jî dua bikim; ezê bi ruh lavijeyan* bêjim û ezê bi hiş jî lavijeyan bêjim. ¹⁶Çimkî eger tu bi ruh şikir bikî, yê ku ji diyariyên ruhanî fêm nake, ji ber ku nizane tu çi dibêjî, wê ji şikirkirina te re çawa «Amîn*» bêje? ¹⁷Erê, tu qenc şikir dikî, lê yê din nayê avakirin. ¹⁸Şikir ji Xwedê re, ez ji we hemûyan bêtir bi zimanên din dipeyivim. ¹⁹Lê belê di civîna bawermendan de, ji dêla ku ez bi zimanê din deh hezar peyv bêjim, ji bo ku ez hînî yên din jî bikim, ez bi hişê xwe gotina pênc peyvyan çêtir dibînim.

²⁰Birano, di aqil de zarok nebin. Di xerabiyê de bibin zarokên biçûk, lê di aqil de gihîştî bin. ²¹Di Şerîetê de ev hatiye nivîsîn: «Xudan dibêje: «Ezê bi yên ku zimanên biyanî dipeyivin
 Û bi lêvên biyaniyan bi vî gelî re bipeyivim
 Û dîsa jî ew guhdariya min nakin.»^j»

²²Ji ber vê yekê ziman ne ji bo bawermendan, lê ji yên ku baweriyê naynin re, ji bo nîşanekê ne. Û pêxemberîti ne ji bo yên ku baweriyê naynin, lê ji bo bawermendan e. ²³Niha eger tevahiya civîna bawermendan li hev bicive û hemû bi zimanan bipeyivin û yên ku ji diyariyên ruhanî fêm nakin an jî yên ku baweriyê naynin bikevin hundir, ma nabêjin ku hişê we ji serê we çûye? ²⁴Lê eger hemû pêxemberîtiyê bikin û yekî ku bawer nake an jî yekî ku ji diyariyên ruhanî fêm nake bikeve hundir, wê ji aliyê hemûyan ve bê qanî kirin û toqulandin*;²⁵tiştên veşartî yên di dilê wî de wê eşkere bibin û ji ber vê yekê ewê bêje: «Bi rastî jî Xwedê di nav we de ye», ewê deverû here erdê û biperize* Xwedê.

Perizîna bi Serûber

²⁶Birano, divê çawa be? Gava ku hûn dicivin, her yek ji we lavijeya* wî, hînkirina wî, peyxama* wî, zimanê wî, wergerandina wî heye. Bila ev hemû ji bo pêşveçûna civînê bin. ²⁷Eger yek bi zimanê din bipeyive, dido an herî zêde bila sê kes bi dorê bipeyivin û yek jî wergerîne. ²⁸Lê eger yê ku wergerîne tunebe, bila ew di civîna bawermendan de deng neke, bila di dilê xwe de ji Xwedê re bêje. ²⁹Bila dido an sê pêxember bipeyivin, yên din jî gotinên wan baş ji hevdû ferq bikin. ³⁰Lê eger ji yekî din ê rûniştî re peyxamek bê, bila yê pêşî bédeng bimîne. ³¹Çimkî hûn hemû jî yek bi yek dikarin pêxemberîtiyê bikin, da ku hemû hîn bibin û cesaretê bistînin. ³²Û ruhê pêxemberan bi ya pêxemberan dike.

³³Ji ber ku Xwedê, ne Xwedayê tevliheviyê ye, lê yê aştîyê ye. Wek di hemû civînên pîrozana de, ³⁴bila jin di civînan de bédeng bimînin. Çimkî ji bo wan destûra peyivîne tune. Wek ku şerîet jî dibêje bila serî deynin. ³⁵Eger dixwazin tişteki hîn bibin, bila li mal ji mêrê xwe bipirsîn. Çimkî di civînê de ji bo jinê peyivîn şerm e.

³⁶Ma peyva Xwedê ji we derket? An ku gihîşt we tenê?

³⁷Eger yek guman bike ku ew pêxember an jî ruhanî ye, bila fêm bike, tiştê ku min ji we re nivîsiye emrê Xudan e. ³⁸Lê yê ku van qebûl neke, bila neyê naskirin.

^j 14:21 Ji: Îşaya 28:11-12

³⁹Ji ber vê yekê birano, li pey pêxemberâtîkirinê bibezin û ji peyivîna zimanan re nebin asteng. ⁴⁰Lê bila her tişt li cih û bi rêkûpêk be.

Rabûna Mesîh

15 Niha birano, ez wê Mizgîniya ku min da we û we jî qebûl kir û hûn tê de dimînin, bi we didim zanîn. ²Eger hûn wê Mizgîniya ku min daye we hişk bigirin, hûnê bi wê rizgar jî bibin; an na, we badîhewa bawer kiriye. ³Çimkî ya ku min stand, min berî her tiştî ragihand we. Wusa ku, Mesîh li gor Nivîsarên Pîroz, ji bo gunehên me mir ⁴û hat veşartin û li gor Nivîsarên Pîroz roja sisiyan hat rakirin. ⁵Ji Kîfas* re, piştê ji diwanzdehan re xuya bû. ⁶Piştî vê jî, di carekê de ji pênc sed birayî zêdetir kesî re xuya bû; û pîrraniya wan hê dijîn, lê hin ji wan razane. ⁷Piştê ji Aqûb re xuya bû, piştê jî ji hemû Şandiyan re. ⁸Piştî hemûyan jî, ji min re jî xuya bû, ez ê ku mîna zarokekî jiberçûyî me. ⁹Çimkî ez, ji Şandiyan yê herî biçûk im. Ez ne hêja me ku Şandî bêm gazîkirin; ji ber ku min tengahî da civîna bawermendan a Xwedê. ¹⁰Lê ez çi bim, ez bi kerema Xwedê me. Û kerema wî ya li ser min badîhewa neçû, lê ez ji wan hemûyan bêtir xebitîm. Ya rast ne ez, lê belê kerema Xwedê ya bi min re xebitî. ¹¹Îcar, eger ez an jî ew, em weha didin bihîstin û we jî weha bawer kir.

Rabûna Miriyan

¹²Eger tê danbihîstin ku Mesîh ji nav miriyan hat rakirin, çawa ji nav we hinek dibêjin: «Rabûna miriyan tune.» ¹³Eger rabûna miriyan tune be, Mesîh jî ne hatiye rakirin. ¹⁴Eger Mesîh nehatibe rakirin, hingê danezana me pûç û baweriya we jî pûç e. ¹⁵Hingê em şahidên Xwedê yên derewîn derdikevin. Çimkî me li ser Xwedê şahidî kir ku wî Mesîh ji nav miriyan rakir. Lê eger bi rastî mirî neyên rakirin, hingê Xwedê Mesîh jî ranekir. ¹⁶Çimkî eger mirî neyên rakirin, nexwe Mesîh jî nehatiye rakirin. ¹⁷Eger Mesîh nehatibe rakirin, baweriya we jî betal e, hê jî hûn di nav gunehên xwe de ne. ¹⁸Di vê rewşê de, yên ku di baweriya Mesîh de mirine jî helak bûne. ¹⁹Eger bi tenê ji bo vê jiyane, me hêviya xwe bi Mesîh ve girêdabe, hingê em ji hemû mirovan bêtir di rewşeke reben de ne. ²⁰Lê rastî ev e ku Mesîh ji nav miriyan hatiye rakirin û ew berê* pêşî yê razaiyan e. ²¹Madem ku mirin bi destê mirov hat, rabûna

15:3 Îşaya 53:5-12 **15:4** Zebûra 16:8-10

15:5 Lûqa 24:34-36; Metta 28:16-17; Marqos 16:14; Yûhenna 20:19

15:8 Karên Şandiyan 9:3-6 **15:9** Karên Şandiyan 8:3

miriyan jî bi destê mirov çêbû. ²²Çawa ku hemû bi Adem* dimirin, wusa jî hemû wê bi Mesîh bên vejandin. ²³Lê her kes di dora xwe de: Berê* pêşî Mesîh; piştî, di hatina Mesîh de yên wî wê rabin. ²⁴Piştî, çaxê ku Mesîh her hukumdari û her desthilatî û hêzê betal bike û padîşahiye bide destê Bav Xwedê, wê bibe dawî. ²⁵Çimkî, divê Mesîh hukumdariye bike heta ku Xwedê hemû dijminan bike bin lingên wî. ²⁶Dijminê dawî yê ku divê bê rakirin, mirin e. ²⁷Çimkî «Xwedê her tişt xist bin lingên wî». Gava ku tê gotin, «Her tişt xist bin lingên wî»^k, eşkere ye, Xwedê ne tê de, her tişt di bin lingên wî de ye. ²⁸Gava ku her tişt hat xistin bin lingên wî, hingên Kur jî wê serê xwe li ber yê ku her tişt xistin bin lingên wî deyne, da ku Xwedê di her tiştî de her tişt be.

²⁹Nexwe, yên ku ji bo miriyan imad* dibin, wê çi bikin? Eger mirî tu caran neyên rakirin, hingê çima ji bo wan imad dibin? ³⁰Îcar çima em her saet di nav talûkê de dimînin? ³¹Birano, ez her roj dimirim! Bi saya Xudanê me Îsa mesîh ez bi we serbilind im û ev ji xwe wusa ye. ³²Eger min li Efesê şer kir, wek ku min bi heywanên hov re kiribe, feyda vê ji bo min çi ye? Eger mirî neyên rakirin, «Em bixwin û vexwin, çimkî emê sibê bimirin.»^l ³³Neyên xapandin, «Hevaltiya xerab exlaqê spehî xera dike.»^m ³⁴Rast werin ser hişê xwe û guneh nekin. Çimkî li ba hinekan zanîna Xwedê tune. Ji bo ku hûn şerm bibin ez van dibêjim.

Bedena ji Mirinê Rabûyî

³⁵Lê belê yek dikare bêje: «Mirî çawa tên rakirin? Bi bedeneke çawa tên?» ³⁶Bêaqilo, tiştê ku tu diçînî, heta ku nemire, şîn nabe! ³⁷Tiştê ku tu diçînî, ne beden e ku wê çêbe, lê belê tovekî tazî, belkî genim an jî tovekî din e. ³⁸Xwedê li gor daxwaza xwe bedenekê dide wî, yanî bedena her tovî dide wî. ³⁹Her goşt ne yek e; lê belê goştê mirovan cihê ye, goştê heywanan cihê ye, goştê teyrikan cihê ye û goştê masiyan cihê ye. ⁴⁰Bedenên ezmanî û bedenên dinyayî hene. Lê rûmeta bedenên ezmanî cihê ye, rûmeta yên dinyayî cihê ye. ⁴¹Rûmeta rojê cihê ye, rûmeta heyvê cihê ye û rûmeta stêran cihê ye. Di rûmetê de stêr jî stêrê jî cihê ye. ⁴²Rabûna miriyan jî bi vî awayî ye. Di rizîbûnê de tê çandin, di nerizîbûnê de tê rakirin. ⁴³Di şermezariyê de tê çandin,

^{15:25} Zebûr 110:1 ^k ^{15:27} Ji: Zebûr 8:6 ^l ^{15:32} Ji: Îşaya 22:13; 56:12

^m ^{15:33} Ev ji nivîskarê Yewnanî Menander e; ew berî Îsa di nivê paşî yê sed sala çaran de dijiya.

di rûmetê de tê rakirin; di lewaziyê de tê çandin, di hêzdariyê de tê rakirin. ⁴⁴Bedena xweheyî* tê çandin, bedena ruhanî tê rakirin. Çawa ku bedena xweheyî heye, wusa jî bedena ruhanî heye. ⁴⁵Weha jî hatiye nivîsîn: «Mirovê pêşî Adem, bû canê jîndar.»^a Lê Ademê paşî bû ruhê ku jiyane dide. ⁴⁶Lê belê ne bedena ruhanî, lê bedena xweheyî pêşî hat; ya ruhanî paşê hat. ⁴⁷Mirovê pêşî jî erdê, yanî jî axê ye; mirovê diduyan jî ezmanan e. ⁴⁸Yê jî axê çawa be, yên ku jî axê ne jî wusa ne. Yê ezmanî çawa be, yên ezmanî jî wusa ne. ⁴⁹Çawa ku me wêneyê mirovê jî axê wergirtiye, wusa jî emê wêneyê mirovê ezmanî wergirin.

⁵⁰Birano, ez vê dibêjim: Xwîn û goşt nikarin Padîşahiya Xwedê mîras bistînin. Ne jî rizîbûn dikare nerizîbûnê mîras bistîne.

⁵¹Va ye, ez jî we re sirekê dibêjim: Em hemû namirin, lê di lêxistina boriya dawî de emê hemû di kêlîkekê de, di girtin û vekirina çavan de, bèn guhertin. ⁵²Çimkî borî wê bê lêxistin, mirî wê bi nerizîbûnî bèn rakirin û emê bèn guhertin. ⁵³Çimkî divê evê ku dirize nerizîbûnê û evê ku dimire nemirinê li xwe bike. ⁵⁴Îcar gava ku evê dirize nerizîbûnê û evê ku dimire nemirinê li xwe bike, ev peyva nivîsandî hingê wê bê cih: «Mirin di serketinê de hat daqurtandin.»^o ⁵⁵Hey mirinê, kanê serketina te li ku derê ma? Hey mirinê, kanê derziya te li ku derê ma?»^p ⁵⁶Derziya mirinê guneh e; hêza guneh Şerîet e. ⁵⁷Lê şikîr jî Xwedê re yê ku bi destê Xudanê me Îsa Mesîh serketinê dide me. ⁵⁸Ji bo vê yekê, ey birayên min ên hezkirî, veneleqin, nelebte bin, di karê Xudan de herdem xîretkêş bin; çimkî hûn dizanin ku bi Xudan re keda we ne badîhewa ye.

Civandina Peran

16 Îcar heçî alîkarî civandina jî bo pîrozana e, wek min li civînên bawermendan ên li Galatyayê tembîh kiriye, hûn jî wusa bikin. ²Bila her yek jî we di roja pêşî ya heftiyê de, li gor hatina xwe hinek pere bicivîne û li ba xwe hilîne, da ku gava ez bêm, civandina peran ne hewce be. ³Gava ku ez bêm, ezê wan kesên ku we li cih dîtine ku diyariya we bibin Orşelîmê*, bi nameyan ve bişînim. ⁴Eger çûna min jî qenc be, ewê bi min re herin.

Planê Gerê

⁵Gava ku ez di Makedonyayê re derbas bibim ezê bêm ba we. Çimkî ezê di Makedonyayê re derbas bibim. ⁶Îcar belkî ez li ba we bimînim

^a 15:45 Ji: Destpêkirin 2:7 ^o 15:51 Selanîkî I, 4:14-17 ^o 15:54 Ji: Îşaya 25:8

^p 15:55 Ji: Hoşêya 13:14

an jî zivistanê li ba we derbas bikim; da ku, ez herim ku derê, hûn min bi rê bixin. ⁷Ez naxwazim ku niha we li ser lingan bibînim; eger Xudan destûrê bide, ez hêvî dikim ku demekê bi we re bimînim. ⁸Lê ezê heta Roja* Pentikostê li Efesê bimînim. ⁹Çimkî ji bo xebatê deriyekî fireh li ber min vebûye û yên ku li hember radibin gelek in.

¹⁰Çaxê ku Tîmotêyos* bê, wusa bikin ku bêtirs li ba we bimîne. Çimkî ew jî wek min di karê Xudan de dixebite. ¹¹Loma bila tu kes wî kêm nebîne. Ji bo ku bê ba min, wî bi aştî bi rê bixin. Çimkî bi birayan re ez li benda wî me.

¹²Îcar heçî birayê me Apolos e, min pirr rica jê kir ku bi birayên din re bê ba we, lê daxwaza wî ya hatinê niha qet tune. Di demeke xweşkeys de ewê bê.

Daxwaz û Silav

¹³Hişyar bin, di baweriyê de hîmgirtî bin, mêrxas bin, hêzdar bin. ¹⁴Her tiştê ku hûn dikin, bila bi hezkirinê bê kirin.

¹⁵⁻¹⁶Birano, daxwazeke min ji we heye; hûn dizanin, maliyên Stefanas, bawermendên pêşî yên herêma Axayayê* ne. Bi ser de wan xwe ji xizmeta pîrozan re veqetandiye. Serî li ber yên weha û li ber hemûyên ku bi wan re dixebitin û keda xwe didin, deynin. ¹⁷Ez şa dibim ku Stefanas, Fortunatos û Axayîkos hatin, çimkî wan cihê we girt ¹⁸û rihetî dan ruhê min û yê we jî. Loma, yên weha nas bikin.

¹⁹Civînên bawermendan ên herêma Asyayê* silavan li we dikin. Akîlas û Priskîla, bi civîna bawermendan a li mala xwe ve, bi navê Xudan gelek silavan li we dikin. ²⁰Hemû bira silavan li we dikin. Bi ramûsana pîroz silavan li hevdû bikin.

²¹Ez Pawlos, bi destê xwe silavên xwe dinivîsim. ²²Eger yek ji Xudan hez neke, nifir li ser wî be. «Maranata». ²³Kerema Xudan Îsa li ser we be. ²⁴Hezkirina min, bi saya Mesîh Îsa bi we hemûyan re be. Amîn*.

16:15 Peyv bi peyv: «berê* pêşî yên herêma Axayayê ne.»

16:22 Maranata: Gotineke bi zimanê Aramî ye, a ku mana wê ev e: «Ya Xudan, were!»

Nameya Pawlos a diduyan ji Korîntiyan re

Pêşgotin

Pawlosê Şandî 5-6 salan piştî serdana xwe ya pêşî, cardin çû serdana Korîntê û sê mehan li wê derê ma (Karên Şandiyên 20:2-3). Pawlos piştî derbasî Makedonyayê bû û Titos dit (7:5-16).

Berî ku ew vê namê binivîse, di navbera wî û hinekên ji civîna Korîntê de nexweşî hebû. Wek ku ji namê jî tê fêmkirin, hin ji endamên wê civînê li hember wî rabûbûn. Çaxê Pawlos bihist ku hinan tobe kirine, wî ev name ji civînê re şand.

Ev nama ku kêma û zêde salekê piştî nameya pêşî ya ji Korîntiyan re hatiye nivîsîn, hîsên Pawlosê Şandî nîşan dide. Wek nameya din, di vê nameyê de jî li ser pirsê rabûna ji nav miriyan tê rawestan (5:1-10). Pawlos cesaretê dide civîna Korîntê ku alîkariya bawermendên belengaz ên li Orşelîmê bikin (8:4, 19-20; 9:1, 12-13). Di nameyê de li ser tengahî û çefayên ku çaxê Pawlosê Şandî Mizgînî dida, kişandine jî, tê gotin (11:1-12:10).

Di vê nameyê de, rûyê rastîn ê kesên ku xwe wek şandiyên nîşan didin, lê li hember Mizgîniyê derdikevin jî tê nîşandan (11:13). Pawlos îspat dika ku şandîtiya wî ji Xwedê ye (3:1; 5:12; 7:2; 10:2-3; 11:5-6; 12:11; 13:3).

Ev name dikare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Tecrûbeyên Pawlosê Şandî 1:1-2:17

II. Xizmeta Pawlosê Şandî ya ku tê ceribandin 3:1-7:16

III. Diyarîyên ruhanî 8:1-9:15

IV. Desthilatiya şandîtiyê 10:1-13:13

Silav

1 Ji Pawlosê* ku bi daxwaza Xwedê, Şandiyê Mesîh Îsa ye û ji birayê me Tîmotêyos*,
ji civîna* bawermendan a Xwedê ya li Korîntê û ji tevahiya pîrozên li hemû Axayayê* re:

²Ji Bavê me Xwedê û ji Xudan* Îsa Mesîh, kerem û aştî* li ser we be.

Desteka Xwedê

³Xwedayê ku Bavê Xudanê me Îsa Mesîh e, Bavê dilovaniyê û Xwedayê hemû handanê* pîroz be. ⁴Ew di her tengahiya me de hanê* didide me, da ku em bikarin bi wê handana ku em bi xwe ji aliyê Xwedê ve tên handan, hanê bidin wan ên ku di her cûreyê tengahiye de ne. ⁵Çimkî çawa ku cefayên Mesîh li ser me zêde dibin, wusa jî em bi saya Mesîh zêde tên handan. ⁶Îcar, eger em di tengahiye de bin, ev jî bo handan û xilasbûna we ye. Eger em bête handan, ev jî bo ku hûn bête handan e, da ku hûn bikarin wan eynî cefayên ku em jî dikişînin, ragirin. ⁷Hêviya me ya ji bo we qayîm e. Çimkî em dizanin, çawa ku hûn hevparên cefayên me ne, hûn wusa jî hevparên handana me ne.

⁸Birano, em naxwazin ku hûn ji tengahiye ku me li herêma Asyayê* kişandin bêhay bin. Em ketin bin barekî giran ê di ser hêza xwe re, wusa ku me hêviya xwe ji jiyanê jî birrî. ⁹Bi rastî, fikra ku cezayê mirinê li ser me hatiye dayîn, hat dilê me. Ev çêbû, da ku em ne li xwe, lê li Xwedayê ku miriyan radike ewle bin. ¹⁰Wî em ji talûkeya mirinê ya ewqas mezin rizgar kirin û wê hê jî rizgar bike. Hêviya me ji wî heye ¹¹ku bi alîkariya duayên we yê jî bo me, ewê dîsa jî me rizgar bike. Wusa ku, ji bo kerema ku bi saya duayên gelekên jî me re hat dayîn, li ser rûyê me, ji aliyê gelekên ve bê şikirkirin.

Derengmayîna Serdana Pawlos

¹²Pesindana me ev e: Wijdana me şahidiyê dike ku em bi sadebûnî û dîlpakiya ku ji Xwedê tê, di dinyayê de û hê bêtir li ber we rêve çûn. Ev jî ne bi şehrezayîya mirovî, lê bi kerema Xwedê bû. ¹³Çimkî em ji tiştê ku hûn dikarin bixwînin û fêm bikin pê ve, tiştên din jî we re naniwîsin. ¹⁴Ez hêvî dikim, wek ku we em hinekî fêm kirine, hûnê tam fêm bikin. Wusa ku di Roja Xudanê me Îsa de em pesindana we ne, wek ku hûn jî pesindana me ne.

¹⁵Bi vê ewlebûnê, ji bo ku ez we du caran şa bikim, min xist dilê xwe ku ez pêşî bêm ba we, ¹⁶piştê jî ba we derbasî Makedonyayê bibim, ji Makedonyayê dîsa vegerim ba we û ji aliyê we ve ber bi Cihûstanê* ve bêm bi rê kirin. ¹⁷Gava ku min ev xist dilê xwe, gelo min sivikahî kir? An ya ku min xist dilê xwe, ma min li gor fikra mirovî xwest? Ma min jî

aliyekê ve «erê, erê» digot, ji aliyê din ve jî «na, na»? ¹⁸Lê çawa ku Xwedê dilsoz e, gotina me ya ji we re, ne hem «erê» û hem «na» ye. ¹⁹Çimkî Kurê* Xwedê Îsa Mesîhê ku me di nav we de da bihîstin – yanî min û Silas* û Tîmotêyos* – ne hem «erê» û hem «na» bû. Lê di şexsê wî de tenê «erê» heye. ²⁰Çimkî çiqas sozên Xwedê hebin, di şexsê Mesîh de «erê» ne. Ji ber vê yekê, em ji bo rûmeta Xwedê, bi wî «Amîn*» dibêjin. ²¹Yê ku em bi we re di yekîtiya Mesîh de qayîm kirine û em mesh* kirine, Xwedê ye. ²²Wî em mor jî kirin û di dilê me de destberiya Ruhê* Pîroz daye me.

²³Xwedê şahidê min e: Ji bo ku ez we bidirixînim*, ez hê nehatime Korîntê. ²⁴Ev, ne ji ber ku serweriya me li ser baweriya* we heye, lê em alîkarên şahiya we ne. Çimkî hûn di baweriyê de hîmgirtî ne.

2 Loma min ji bo xwe biryar da ku ez careke din nayê ku we xemgîn bikim. ²Çimkî, eger ez we xemgîn bikim, ji yê ku ji aliyê min ve hatiye xemgînkirin pê ve, yê ku min dilşa bike kî ye? ³Min ev eynî weha nivîsî, da ku gava ez bê, ew ên ku divê min şa bikin, min xemgîn nekin. Ez li we hemûyan ewle me ku şahiya min şahiya we hemûyan e. ⁴Ne ji bo ku hûn xemgîn bibin, lê belê ji bo ku hûn hezkirina min a zêde ya ji bo we bizanin, min di nav gelek tengahî û êşa dil de û bi hêstirên çavan ji we re nivîsî.

Bexîsandina Yê Sûcdar

⁵Eger yekî xemgînî dabe, ne daye min, lê – ji bo ku ez mezin nekim – heta dereceyekê daye we hemûyan. ⁶Ew cezayê ku pîrraniya we daye kesê weha, têrê dike. ⁷Niha divê hûn hê bêtir li wî bibihûrin û hanê bidin wî, da ku ev kes di nav xemgîniya zêde de nefetise. ⁸Loma, ez ji we lava dikim ku hûn hezkirina xwe ya ji bo wî erê bikin. ⁹Min ji bo vê yekê nivîsî: Da ku ez we biceribînim, bizanim, ka hûn di her tiştî de bi ya min dikin an na. ¹⁰Hûn tiştêkî li kê bibihûrin, ez jî lê dibihûrim. Eger ez li tiştêkî bihûrtîbim, ez ji bo we li ber Mesîh li vê jî bihûrtim. ¹¹Da ku keysa Îblîs li me neyê, çimkî em ji gêrûfenên wî ne bêhay in.

Şandiyên Peymana Nû

¹²Gava ku ez ji bo Mizgîniya* Mesîh hatim Troyayê, ji aliyê Xudan ve deriyek li ber min hat vekirin, ¹³lê ji ber ku min birayê xwe Tîtos* nedît, dilê min rihet nebû. Loma min xatir ji wan xwest, ez çûm Makedonyayê.

¹⁴Lê şikir ji wî Xwedayî re ku herdem me bi Mesîh, di rêveçûna serfiraziya serketinê de pêşve dibe û bi destê me bîhna xweş a zanîna xwe li her derê belav dike. ¹⁵Çimkî em, hem di nav yên ku xilas dibin û hem jî di nav yên ku helak dibin de, ji Xwedê re bîhna Mesîh a xweş in. ¹⁶Ji bo yên helakbûyî em bîhna ku ji mirinê dibe mirinê ne, ji bo yên xilasbûyî jî em bîhna ku ji jiyane dibe jiyane ne. Ma kî têra van tiştan dike? ¹⁷Çimkî em wek gelean peyva* Xwedê nakin destgehê bazirganiyê. Lê belê em wek mirovên ku ji aliyê Xwedê ve hatine şandin, di yekîtîya Mesîh de li ber Xwedê bi dilekî paqij dipeyivin.

Xizmetkarên Peymana Nû

3 Ma em dîsa dest pê dikin ku xwe tewsiye bikin? An jî wek hinekan ma nameyên tewsiyê ji bo we, an ji aliyê we ve ji me re lazim in? ²Nameya me ya ku ji aliyê hemû mirovan ve tê zanîn û tê xwendin û di dilê me de nivîsî ye, hûn in. ³Diyar e ku hûn nameyeke Mesîh in, ku bi xizmeta me hatiye amadekirin. Ew ne bi hibrê, lê bi Ruhê Xwedayê jîndar, ne li ser nivîsdekên kevirîn, lê li ser nivîsdekên dil ên ji goşt hatiye nivîsîn.

⁴Bi saya Mesîh ewlehiyeke me ya weha bi Xwedê heye. ⁵Em têrê nakin wek ku tiştêkî ji me bi xwe ye em bifikirin; lê belê karîna me ji Xwedê ye. ⁶Wî kir ku em têrê bikin, bibin xizmetkarên Peymana* Nû; ne xizmetkarên herfan, lê belê yên Ruh. Çimkî herf dukuje, lê belê Ruh vedijîne*.

⁷Û eger xizmeta ku mirin aniye, yanî Şerîeta ku bi herfan li ser ferşan hatiye kolan bi rûmet hatibe – wusa ku zaryên* Îsraêl, ji ber biriqîna rûyê Mûsa* ya ku dibihûrî, nikaribûn bi baldarî li rûyê wî binêrîna – ⁸hingê xizmeta Ruh çawa hê bêtir bi rûmet nabe? ⁹Çimkî eger rûmeta xizmeta ku mirov sûcdar derdixe hebe, rûmeta xizmeta ku rastdariyê tîne qat bi qat zêdetir e. ¹⁰Çimkî tiştê ku berê bi rûmet bû, rûmeta xwe li ber tiştê ku hê bêtir bi rûmet e, winda kiriye. ¹¹Çimkî eger tiştê ku dema wî dibihûre, bi rûmet bûbe, tiştê ku mayîndar e, we hê bêtir bi rûmet be.

¹²Madem ku em xwediyê hevîyeke weha ne, em bi cesareteke mezin dipeyivin. ¹³Em wek Mûsa nakin; ji bo ku zaryên Îsraêl lê nenêrin û dawîya biriqîna tiştê ku derbas dibe û diçe nebînin, wî rûyê xwe bi xêliyê nixamt. ¹⁴Lê hişê wan kor bû. Heta îro jî gava ku Peymana

3:3 Derketin 24:12; Yêremya 31:33; Hezekiyêl 11:19; 36:26 **3:7** Derketin 34:29
3:13 Derketin 34:33

Kevin tê xwendin, ew eynî xêlî li ser fêmdariya wan e. Çimkî ew, tenê bi destê Mesîh tê hilanîn. ¹⁵Erê, heta îro jî gava ku Mûsa tê xwendin, xêlî li ser dilê wan dimîne. ¹⁶Lê kengê mirov li Xudan bizivire, ev xêlî tê rakirin. ¹⁷Xudan Ruh e û Ruhê Xudan li ku derê be, li wê derê azadî heye. ¹⁸Û em hemû bi rûyê bêxêlî rûmeta Xudan dibînin, em ji rûmetê ber bi rûmetê ve li eynî sûretî tên guhertin. Ev jî bi saya Xudanê ku Ruh e, çêdibe.

Em Cesareta Xwe Winda Nekin

4 Ji bo vê yekê, li gor ku Xwedê rehma xwe li me kiriye û ev xizmeta me heye, em nawestin. ²Me tiştên veşartî yên bi şerm red kirin. Em bi qurnaziyê rêve naçin û em peyva Xwedê naguherin. Lê belê, em rastiyê diyar dikin û li ber Xwedê xwe ji wijdana her mirovî re tewsiye dikin. ³Lê eger Mizgîniya ku em didin, nixamtî be jî, ji bo yên ku helak dibin nixamtî ye. ⁴Çimkî xwedayê* vê dinyayê hişê bêbaweran kor kiriye, da ku ronahiya Mizgîniya rûmeta Mesîhê ku sûretê Xwedê ye, li ser wan dernekeve. ⁵Ji ber ku em ne xwe bi xwe, lê belê em Îsa Mesîh bi Xudantî û xwe jî ji bo Îsa xulamên we didin bihîstin. ⁶Çimkî, Xwedayê ku got: «Bila ji tariyê ronahî bibiriqê», di dilê me de jî biriqî, da ku ronahiya zanîna rûmeta Xwedê ya li ser rûyê Îsa Mesîh, bide me.

⁷Em di firaxên herrî de xwediyê vê xezîne ne; da ku bê zanîn, mezinahiya zêde ya hêzê ne ji me ye, lê ji Xwedê ye. ⁸Em bi her awayî di tengahiyê de ne, lê em ne perçiqî ne; em heyirî dimînin, lê em ne bêhêvî ne. ⁹Tengahiyê didin me, lê dev ji me nehatiye berdan; em li erdê hatine xistin, lê em ne helakbûyî ne. ¹⁰Ji bo ku jiyana Îsa jî di bedena me de bê dîtin, em mirina Îsa herdem di bedena xwe de hildigirin. ¹¹Çimkî, ji bo ku jiyana Îsa di bedena me ya mirindar de bê dîtin, em ên ku dijîn di ber Îsa de herdem teslîmî mirinê tên kirin. ¹²Wusa ku mirin di hundirê me de, lê jiyana di hundirê we de dixebite. ¹³Wek ku hatiye nivîsîn: «Min bawer* kir, loma ez peyivîm»^a, em ên ku xwediyê eynî ruhê baweriyê ne, em jî bawer dikin û loma em dipeyivin. ¹⁴Çimkî em dizanin: «Xwedayê ku Xudan Îsa rakir, wê me jî bi Îsa re rake û bi we re derîne ber xwe.» ¹⁵Erê ev hemû ji bo we ne. Da ku kerem hê di nav gelekên de zêde bibe û ji bo rûmeta Xwedê şikirdariyê zêdetir bike.

¹⁶Ji ber vê yekê em nawestin, lê her çiqas mirovê me yê derve birize jî, mirovê me yê hundir roj bi roj nûvejen dibe. ¹⁷Çimkî tengahiyên me yên sivik û ji bo demekê ji me re rûmeteke giran û herheyî ya gelek û hê gelectir pêk tînin. ¹⁸Îcar em ne li tiştên ku tên dîtîn, lê belê li yên ku nayên dîtîn dinêrin. Çimkî yên ku tên dîtîn ji bo demekê ne, lê belê yên ku nayên dîtîn herheyî ne.

5 Em dizanin, eger mala me, yanî konê me yê dinyayî hilweşe, li ezmanan ji Xwedê avahiyeke me, maleke me ya herheyî ya ku bi dest nehatiye çêkirin, heye. ²Çimkî bi rastî di vî konî de em axînan dikişînin û bêriya lixwekirina mala xwe ya ji ezmên dikin. ³Wusa ku çaxê em li xwe bikin, em tazî namînin. ⁴Çimkî em ên ku di vî konî de ne, em di bin barekî giran de axînan dikişînin. Em naxwazin vî ji xwe bikin, lê belê em dixwazin di ser re li xwe bikin, da ku tiştê mirindar ji aliyê jiyânê ve bê daqurtandin. ⁵Yê ku em tam ji bo vê yekê amade kirine û Ruh bi destberîfî daye me, Xwedê ye.

⁶Loma em hergav ewle ne û em dizanin heta ku em di bedenê de ne, em ji Xudan dûr in. ⁷Çimkî em ne bi dîtîne, lê bi baweriyê rêve diçin. ⁸Erê, ewlehiya me heye û em hê bêtir dixwazin ku ji bedenê dûr û li ba Xudan bin. ⁹Ji bo vê yekê dixwazî bila em di bedenê de bijîn, dixwazî jî bila em ji bedenê dûr bin, armanca me ev e ku em li Xudan xweş bîn. ¹⁰Çimkî divê em hemû li ber kursiyê Mesîhê dîwanê* xuya bibin, da ku her kes li gor tiştên ku hê ew di bedenê de bû, kirine – qenc bin an jî xerab bin – bistîne.

Kardestiya Lihevdûanîne

¹¹Îcar, ji ber ku em dizanin tîrsa Xudan çî ye, em dixwazin baweriyaya mirovan bînin. Em ji Xwedê ve eşkere ne û hêviya min heye ku em ji wijdana we ve jî eşkere ne. ¹²Em ji nû ve xwe ji we re tewsiye nakin, lê em fersendê didin we ku hûn bi me pesnê xwe bidin, da ku bersîveke we ji bo yên ku ne ji bo tiştên di dil de, lê ji bo nîşandana xwe pesnê xwe didin, hebe. ¹³Eger em ji ser hişê xwe çûbin, ev ji bo Xwedê ye; eger aqilê me li serê me be, ev ji bo we ye. ¹⁴Hezkirina Mesîh me didehfîne, çimkî bîr û baweriyaya me ev e ku yek ji bo hemûyan mir. Nexwe hemû mirin. ¹⁵Ew ji bo hemûyan mir, da ku yên dijîn êdî ne ji bo xwe, lê belê ji bo wî yê ku ji bo wan mir û hat rakirin, bijîn.

¹⁶Êdî em ji niha û pê ve li gor fikra mirovan tu kesî nas nakin. Eger me Mesîh li gor fikra mirovan nas kiribe jî, êdî em niha wusa nas nakin. ¹⁷Nexwe eger yek di yekîtiya Mesîh de be, ew afirînekî nû ye; tiştên kevin derbas bûn û çûn, va ye, yên nû çêbûn. ¹⁸Evên ha hemû ji Xwedê ne. Wî bi destê Mesîh em bi xwe re li hev anîn û xizmeta lihevanîne da me. ¹⁹Yanî Xwedê di şexsê Mesîh de dinya bi xwe re li hev anî, neheqiyên wan li ser wan hesab nekir û peyva lihevanîne spart me. ²⁰Îcar wek ku Xwedê bi devê me hêvî dike, em ji bo Mesîh qasidiyê dikin. Em ji bo Mesîh lava dikin: «Bi Xwedê re li hev werin.» ²¹Xwedê ewê ku guneh nedizani jî bo me kir guneh, da ku em di şexsê wî de bibin rastdariya Xwedê.

6 Em ên ku hevparên Xwedê yên xebatê ne, em ji we lava dikin ku hûn kerema wî badîhewa qebûl nekin. ²Çimkî Xwedê dibêje:

«Min di dema minasib de tu bihîstî,

Û di roja xilasiyê de min alîkariya te kir.»^b

Va ye, dema meqbûl niha ye; va ye, roja xilasiyê niha ye. ³Em di tu tiştî de ji tu kesî re nebûn sedemê terpilîne*, da ku lome ji xizmeta me neyê kirin. ⁴Lê belê bi xizmetkarîtiya Xwedê em di her tiştî de xwe pêşkêşî qîmanîna we dikin. Di ragirtina* giran de, di tengahî, zehmetî û belayan de, ⁵di lêdan, zîndan, hengame, ked, bêxewî û di birçîbûnê de, ⁶di dilpakî, zanîn, bîhnfirehî, qencî, Ruhê Pîroz û hezkirina bêdurûtî de, ⁷di peyivîna rastiye de, di hêza Xwedê de; di destê rastê û çepê de şûr û mertalê rastiye; ⁸di serbilindî û şermezariye de, di navdariya xerab û di ya qenc de; em wek xapînokan tên hesibandin, lê em rast in. ⁹Wek ên ku nayên naskirin, lê yên bi nav û deng; wek ên ku dimirin, lê va ye, em dijîn; wek ên cezakirî, lê nehatine kuştin. ¹⁰Em xemgîn in, lê em hergav şa ne. Em belengaz in, lê em gelek dewlemend dikin. Wek ên ku tu tiştê wan tune, lê em xwediyê her tiştî ne.

¹¹Gelî Korîntiyan! Em eşkere bi we re peyivîn, dilê me ji we re fireh e. ¹²Dilê me ji bo we teng nebûye, lê dilê we bi xwe teng bûye. ¹³Wek ku ez ji zarokên xwe re dibêjim, ez dipeyivim; hûn jî weha dilê xwe ji me re fireh bikin.

Perestgeha Xwedayê Jindar

¹⁴Bi yên bêbawer re nekevin bin eynî nîrî. Ma çi hevkarîya rastdariyê bi neheqiyê re heye? An çi danûstandina tariyê bi ronahiyê re heye?

^b 6:2 Ji: Îşaya 49:8 6:5 Karên Şandiyan 16:22-23; 17:1-10

¹⁵Ma di navbera Mesîh û Beliyal* de çi hevparî heye? An çi para yê bawermend bi yê ku baweriyê nayne re heye? ¹⁶Ma di navbera Perestgeha* Xwedê û pûtan de çi lihevkerin heye? Çimkî em Perestgeha Xwedayê jîndar in. Wek ku Xwedê gotiye:

«Ezê di nav wan de rûnim
 Û di nav wan de bigerim;
 Ezê bibim Xwedayê wan
 Û ew jî wê bibin gelê min.»^c

¹⁷Xudan dibêje:
 «Loma ji nav wan derkevin û veqetin,
 Dest nedin tiştê murdar*.
 Hingê ezê we qebûl bikim.»^c

¹⁸Xudanê karîndarê* her tiştî dibêje:
 «Ezê ji we re bibim Bav*,
 Û hûnê ji min re bibin kur û keç.»^d

7 Îcar hezkirîno, madem ku em xwediyê van sozan in, em xwe ji her cûreyê murdariya ruh û bedenê paqij bikin û bi tirsax Xwedê pîrozîyê temam bikin.

Şahiya Pawlos

²Di dilê xwe de cih bidin me. Me neheqî li tu kesî nekir, me tu kesî ji rê derneanî, me heqê tu kesî nexwar. ³Ez vê ne ji bo ku we sûcdar derxim dibêjim. Çimkî, wek ku min berî niha got, hûn di dilê me de ne, ku em bi hev re bimirin û bi hev re bijîn. ⁴Ez ji we gelek piştrast im, ez bi we gelek serbilind im, dilê min bi hanê* tije ye. Di nav hemû tengahiyên me de şahiya min difûre.

⁵Ji ber ku gava em hatin Makedonyayê jî, bedena me qet rihetî nedît, lê em bi her awayî di tengahiyê de bûn. Li derve pevçûn, di dilê me de tirs hebû. ⁶Lê belê Xwedayê ku li hana şikestiyên tê, bi hatina Tîtos* li hana me hat. ⁷Ne tenê bi hatina wî, lê bi wê hana ku wî ji we standibû jî em hatin handan. Gava ku Tîtos bêrikirin, xemgînî û xîretkêşîya we ya ji bo min ji me re got, ez hê bêtir dilşa bûm. ⁸Çimkî eger min bi nameya xwe hûn xemgîn kiribin jî, ez ne poşman im. Eger ez poşman bûbim jî – çimkî ez dibînim, ji bo demekê be jî, wê

6:15: Beliyal: Navekî Îblîs e; mana vî navî bi Îbranî «xerabî» an jî «pûçîtî» ye.

^c **6:16** Ji: Qanûna Kahîntiyê 26:12; Yêremya 32:38; Hezekiyêl 37:27

^c **6:17** Ji: Îşaya 52:11; Hezekiyêl 20:34, 41 ^d **6:18** Ji: Samûêl II, 7:8, 14

nameyê hûn xemgîn kirine – ⁹niha ez şa me. Ne ji ber ku hûn xemgîn bûn, lê ji ber ku hûn ji bo tobekirinê xemgîn bûn, ez dilşa me. Hûn li gor Xwedê xemgîn bûn, wusa ku we di tu tiştî de ziyar ji me nedît. ¹⁰Çimkî xemgîniya li gor Xwedê, tobeya ku dibe xilasbûnê pêk tîne û poşmanî tê de tune. Lê heçî xemgîniya dinyayê ye, ew mirinê pêk tîne. ¹¹Binêrin eynî vê xemgînbûna li gor Xwedê bi we re çî sergiranî, çî daxwaza li we neyê girtin, çî hêrs, çî hişyarbûn, çî bêrikirin, çî xîret û çî cezakirina neheqiyê pêk anî. Di vê yekê de we bi her awayî pakbûniya xwe nîşan da. ¹²Min ew name ji we re ne ji bo yê ku neheqî kir, ne jî ji bo yê ku neheqî lê hat kirin, lê belê ji bo ku xîretkêşiya we ya ji bo me li ber Xwedê ji we re eşkere bibe, nivîsî. ¹³Em bi vê yekê hatin handan.

Di ser hana ku me stand re, em bi şabûna Tîtos bêtir dilşa bûn. Çimkî we hemûyan ruhê wî rihet kir. ¹⁴Min pesnê we ji wî re da û we ez şermezar nekirim. Çawa her tiştê ku me ji we re got, rast bû, pesindana me ya ji Tîtos re jî rast derket. ¹⁵Û gava ku guhdana we hemûyan tê bîra wî, ku çawa we ew bi tirs û lerizîn qebûl kir, hezkirina wî ya ji bo we hê zêdetir dibe. ¹⁶Ez şa me, ji ber ku ez di her tiştî de ji we piştrast im.

Comerdî

8 Îcar birano, em kerema Xwedê ya ku di civînên* li Makedonyayê de hatiye dayîn, bi we didin zanîn. ²Di nav ceribandina tengahiya mezin de, şahiya wan a germ û belengaziya wan a kûr, bi dewlemendiya comerdiya wan fûriya. ³Ez şahidiyê dikim ku wan li gor karîna xwe, heta ji karîna xwe zêdetir jî bi daxwaza xwe dan. ⁴Ji me gelek lava kirin ku em vê qenciyê bi wan bikin ku em beşdarbûna wan a ji bo xizmeta pîrozana qebûl bikin. ⁵Bi qasî ku me hêvî dikir hê bêtir, wan pêşî xwe da Xudan û bi daxwaza Xwedê, xwe dan me. ⁶Wusa ku, me hêvî ji Tîtos* kir ku vê kerema ku pêşî bi we dest pê kiriye, bîne serî. ⁷Wek ku hûn di baweriyê de, di peyvê de, di şehrezayî û her cûreyê xîretkêşiyê de, di hezkirina xwe ya ji bo me û di her tiştî de zêde bûne, bixebitin ku hûn di vê keremê de jî zêde bibin.

⁸Ez vê wek emir nabêjim, lê belê ez bi xîretkêşiya yên din xwerûtiya hezkirina we diceribînim. ⁹Çimkî hûn kerema Xudanê me Îsa Mesîh dizanin. Bi ser ku ew dewlemend bû jî, ew bû belengaz, da ku hûn bi

belengaziya wî dewlemend bibin. ¹⁰Di vê yekê de ez fikra xwe dibêjim. Çimkî ya ku ji bo we bi feyde ye, ev e: Ji sala par ve, hûn ne tenê di kirinê de, lê belê di xwestinê de jî yên pêşî bûn. ¹¹Niha vî karî bînin sêrî, wusa ku, çawa hûn di dilxwaziyê de ji dil in, wusa jî çiqas ji destê we bê, tamam bikin. ¹²Çimkî eger dilxwazî hebe, dayîna yekî ne li gor tiştê ku di destê wî de tune, lê li gor tiştê ku di destê wî de heye, meqbûl e. ¹³Armanca me ne ew e ku hinekên din bikevin firehiyê û hûn bikevin tengahiyê; dabaş wekhevî ye. ¹⁴Di dema niha de zêdehiya di destê we de bila ji bo kêmahiya wan be, da ku demeke din zêdehiya di destê wan de ji bo kêmahiya we be, wusa ku wekhevî çêbe. ¹⁵Çawa ku hatiye nivîsîn:

«Zêdehiya yê ku pîrr civand çênebû

Û kêmahiya yê ku hindik civand jî çênebû.»^e

Tîtos û Du Bira Nameyê Tînin

¹⁶Îcar şikir ji Xwedê re yê ku ji bo we eynî xîret xist dilê Tîtos. ¹⁷Çimkî Tîtos hêvîkirina me qebûl kir, lê hê bêtir bi xîretkêşî û bi daxwaza xwe derdikeve ba we. ¹⁸Bi wî re em wî birayê ku di dayîna Mizgîniyê de, di hemû civînan de pesnê wî tê dayîn, dişînin. ¹⁹Bi ser de ev bira, ji aliyê civînan ve hat hilbijartin, da ku di xizmeta vê keremê de ji bo ku rûmeta Xudan û dilxwaziya me nîşan bide, bi me re bigere. ²⁰Em hay ji xwe hebin ku di xizmeta me de, ku ji bo vê diyariya mezin e, tu kes tu lomayan ji me neke. ²¹Çimkî em ne tenê li ber Xudan, lê belê li ber mirovan jî hay ji kirina tiştên qenc dimînin. ²²Em bi van herduyan re birayê xwe dişînin. Me gelek caran ew ceribandîye û em dizanin ku di gelek tiştan de xîretkêş e. Û niha, ji ber ku li we gelek ewle ye, ew hê zêdetir xîretkêş e. ²³Heçî Tîtos e, ew hevparê min û ji bo we hevalkarê min e; heçî birayên me yên din in jî, şandiyên civînen bawermendan in, rûmeta Mesîh in. ²⁴De îcar hezkirina xwe û sedemê pesindana me ya ji bo we, li ber civînan nîşanî wan bidin.

Alîkariya Bawermendên Belengaz

9 Ne hewce ye ku ez li ser vê xizmeta ku ji pîrozan re tê kirin, ji we re binivîsim. ²Çimkî ez dilxwaziya we dizanim. Ez bi vê li ber Makedoniyayê pesnê xwe didim û dibêjim ku: «Herêma Axayayê* ji par ve amade ye.» Xîreta we, gelek ji wan xistin xeptûleptê. ³Û ez birayan dişînim ba we, da ku xwepesindana me ya li ser we di vê yekê

^e 8:15 Ji: Derketin 16:18

de pûç dernekeve, lê hûn wek ku min gotiye, amade bin. ⁴Nebe ku, hin ji Makedoniyaniyan bi min re bèn û we amadenebûyî bibîn. Îcar ya me tune, hûnê di vê ewlehiyê de şermî bibin. ⁵Loma min pêwîst dît ku ez ji birayan hêvî bikim ku ew pêşî bèn ba we û diyariya we ya ji pêşî ve sozdayî, hingê berdest be. Wusa ku diyariya we, ne ji mecbûrî, lê wek diyariya dilxwaziye amade be.

⁶Lê vê bizanin: Yê ku hindik diçîne hindik didirû, yê ku pirr diçîne pirr didirû. ⁷Ne bi bêdîlî an ji mecbûrî, lê bila her kes wek ku xistiye dilê xwe bide. Çimkî Xwedê ji yê ku bi rûgeşî dide, hez dike. ⁸Û Xwedê dikare ku her keremê bi zêdehî bide we, wusa ku her gav di her tiştî de têra we hebe û ji bo her karê qenc hê zêdetir hebe. ⁹Wek ku hatiye nivîsîn:

«Belav kir û da hejaraan,

Rastdariya wî her û her dimîne.»^f

¹⁰Yê ku ji cotkar re tov û ji bo xwarinê nên peyda dike, wê tovê ku hûn jî diçînin peyda bike û zêde bike û wê berê rastdariya we mezin bike.

¹¹Hûnê di her tiştî de, ji bo her comerdiya ku bi devê me ji Xwedê re şikirdariyê tîne, dewlemend bibin. ¹²Çimkî ev xizmeta ku hûn dikin ne tenê kêmahiyên pîrozan temam dike, lê belê bi gelek şikirkirinê ji Xwedê re zêde dibe. ¹³Gelek mirov ji ber xizmeta we ya kifşbûyî, ji bo guhdana we ya Mizgîniya Mesîh û eşkerekirina wê û ji bo camêriya we ya levakirina* bi wan û yên din re, pesnê Xwedê didin. ¹⁴Ji ber wê kerema Xwedê ya ku bi zêdehî li ser we ye, ew ji bo we dua dikin û bêriya we dikin. ¹⁵Ji bo diyariya wî ya ku bi ziman nayê salixdan şikir ji Xwedê re.

Parastina Pawlos

10 Ez Pawlos bi xwe, yê ku çaxê di nav we de ye bê zirav, lê çaxê ku ji we dûr e li hember we bi zirav tê dîtin, ez bi nermî û keremdariya Mesîh hêvî ji we dikim. ²Ez lava dikim: Gava ku ez bêm, nebe ku ez mecbûr bimînim bi piştrastî biwêrim li hember hinekên ku difikirin, em li gor nefsê rêve diçin, rabim. ³Erê, em di bedenê de dijîn, lê em li gor hêza bedenê şer nakin. ⁴Çimkî çekên şerê me ne dinyayî ne, lê belê ji bo hilweşandina keleşan ew hêza xwedayî* ne. Em raman ⁵û her tiştê bilind ê ku li hember zanîna Xwedê radibe, hildiweşînin û her fikrê dikin hêsîr* ku serî li ber Mesîh deyne. ⁶Îcar gava ku guhdana we temam bibe, em amade ne ku her neguhdariyê ceza bikin.

^f 9:9 Ji: Zebûr 112:9 9:10 Îşaya 55:10

⁷Li tiştê li ber çavê xwe binêrin. Eger yek li xwe ewle ye ku ew yê Mesîh e, bila ew di dilê xwe de li ser vê yekê jî bifikire, ku ew bi xwe çawa yê Mesîh e, em jî wusa ne. ⁸Çimkî eger ez piçekê zêde bi wê desthilatiya ku Xudan daye me pesnê xwe bidim jî, ez şermî nabim. Wî ew ne ji bo hilweşandina we, lê ji bo avakirina we daye me. ⁹Ez naxwazim wek yekî ku we bi nameyên xwe ditirsîne bêm dîtin. ¹⁰Çimkî hin dibêjin: «Nameyên wî giran û hêzdar in, lê dîtina şexsê wî qels û peyivîna wî ne tiştek e.» ¹¹Mirovekî weha bila bizane, ku em ji dûr ve bi nameyan di peyvê de çawa bin, emê di nav we de di kirinê de jî wusa bin.

¹²Ji xwe em newêrin ku xwe bi hinekên ku xwe tewsiye dikin re yek bigirin an jî rû bi rû bikin; lê ew ên ku xwe bi hev re dipîvin û xwe bi hev re rû bi rû dikin, bêfêm in. ¹³Heçî em in, em di ser pîvanê re pesnê xwe nadin, lê belê li gor pîvana sînorê ku Xwedê daye me, ku digihîje heta ba we, em pesnê xwe didin. ¹⁴Çaxê em gihîştin we, em di ser pîvana vî sînorî re derbas nebûn, çimkî em ên pêşî bûn ku bi Mizgîniya Mesîh heta ba we jî hatin. ¹⁵Em ji pîvanê der, yanî bi keda hinekên din pesnê xwe nadin. Lê hêviya me ew e ku, bi mezinbûna baweriya we, meydana me ya xebatê di nav we de hê firehtir bibe, ¹⁶da ku em Mizgîniyê ji we hê wêvetir bidin. Wusa ku em pesnê xwe bi karê ku ji xwe di sînorê hinekên din de hatiye kirin, nedin. ¹⁷«Yê ku pesnê xwe dide, bila bi Xudan pesnê xwe bide.»^g ¹⁸Çimkî ne yê ku xwe tewsiye dike, lê belê yê ku Xudan wî tewsiye dike, tê erêkirin.

Pawlos û Şandiyên Qelp

11 Xwezî we di bêaqiliyê de piçekê ez ragirtama! Lê belê ji xwe hûn min radigirin. ²Ez bi hesûdiya Xwedê ji bo we hesûd im, çimkî min hûn ji mêrekî tenê re, ji Mesîh re nîşan kirin, da ku ez we wek keçikeke pak pêşkêşî wî bikim. ³Lê ka çawa mar bi qurnaziya xwe Hawa xapand, ez ditirsim ku fikrên we jî bîn xirandin û ji sadebûn û dilpakîya ku ji bo Mesîh e veqetin. ⁴Eger yek bê û Îsayekî din ê ku me nedaye bihîstin bide bihîstin, an eger hûn ruhekî din ê ku we nestandiyê, an Mizgîniyeke din a ku we qebûl nekiriye bistînin, hûn qenc vê radigirin. ⁵Lê ez dibêjim qey di tu tiştî de ez ji wan şandiyên payebilind ne kêmtir im. ⁶Eger ez di peyvê de xeşîm bim jî, di zanîne de ez ne xeşîm im. Me ev bi her awayî, di her tiştî de ji we re eşkere kir.

^g 10:17 Ji: Yêremya 9:24 11:3 Destpêkirin 3:1-6, 13

⁷Ji bo ku hûn bilind bibin, ma min guneh kir ku min xwe nizim kir? Çimkî min Mizgîniya Xwedê belaş da we. ⁸Min civînên din şêlandin û ji wan pere standin, da ku ez ji we re xizmetê bikim. ⁹Û çaxê ku ez di nav we de bûm û hewcedariya min hebû, ez ji tu kesî ji we re nebûm bar. Çimkî, gava ku bira ji Makedonyayê hatin, tu kêmahiyên min nehiştin. Min di her tiştî de hay ji xwe hebû ku ez ji we re nebim bar û ezê hay ji xwe hebim jî. ¹⁰Rastiya Mesîh bi min re ye, wusa ku li herêma Axayayê* tu kes nikare devê min ji vê pesindanê bigire. ¹¹Çima? Ma ji ber ku ez ji we hez nakim? Xwedê dizane ku ez ji we hez dikim.

¹²Û tiştê ku ez dikim, ezê hê jî bikim, da ku ez fersendê nedim wan ên ku li fersendê digerin. Ew dixwazin di tiştê ku pesnê xwe pê didin de eynî wek me bên dîtin. ¹³Çimkî mirovên weha şandiyên qelp, karkerên hîlekar in; xwe dixin sûretê Şandiyên* Mesîh. ¹⁴Ev ne tiştek e ku mirov lê şaş bimîne. Îblîs* bi xwe jî xwe dixwe sûretê milyaketê ronahiyê. ¹⁵Loma eger xizmetkarên wî jî xwe bixin sûretê xizmetkarên rastdariyê, ev ne tiştek mezin e; dawîya wan wê li gor kirinên wan be.

¹⁶Ez careke din dibêjim: Bila tu kes min bêaqil guman neke. Lê eger hûn guman dikin, min di bêaqiltiyê de jî qebûl bikin ku ez jî piçekê pesnê xwe bidim. ¹⁷Ev tiştê ku ez dibêjim, ez ne li gor Xudan, lê wek di bêaqiltiyê de, bi piştrastiya ku ji pesindanê tê, dibêjim. ¹⁸Madem ku gelek li gor fikrên mirovî pesnê xwe didin, ez jî, ezê pesnê xwe bidim. ¹⁹Hûn wûsa bîaqil in ku hûn bi dilxweşî bêaqilan radigirin! ²⁰Çimkî eger yek we bike xulam, eger yek ji we bixwe, eger yek feydê ji we bibîne, eger yek li we quretîyê bike, eger yek li rûyê we bixe, hûn van tiştan radigirin. ²¹Ez bi şermî dibêjim: «Hêza me tunebû ku em weha bikin.» Lê eger yek di tiştêkî de biwêre ku pesnê xwe bide – ez bi bêaqilî dipeyivim – ez jî diwêrim ku pesnê xwe bidim. ²²Ma ew Îbrani* ne? Ez jî. Ma Îsraêlî ne? Ez jî. Ma ji dündana* Biraîm* in? Ez jî. ²³Ma ew xizmetkarên Mesîh in? Ez wek yekî ku aqilê wî tune dipeyivim – ez hê zêdetir im. Min zêdetir ked daye, ez zêdetir ketime zîndanê, min bêtir lêdan xwar, ez pîrr caran gihîştîme ber mirinê. ²⁴Ji Cihûyan, pênc caran çil kêm yek dar li min hatin xistin. ²⁵Sê caran bi daran li min hat xistin; carekê ez hatim kevirkirin; sê caran di deryayê de qeza hat serê min; şev û rojekê ez di deryaya kûr de mam.

11:9 Filîpî 4:15-18 **11:24** Dubarekirina Şerîetê 25:3
11:25 Karên Şandiyan 16:22; 14:19

²⁶Min gelek caran rêwîti kir; ez di talûkeyên çeman re derbas bûm, di talûkeyên rêbiran de, di talûkeyên ji aliye gelê xwe ve, di talûkeyên ji aliye miletan ve, di talûkeyên di nav bajêr de, di talûkeyên di çolê de, di talûkeyên di deryayê de û ez di talûkeyên nav birayên qelp de derbas bûm. ²⁷Min ked û zehmet kişand; gelek caran ez di bêxewiyê de, di birçîbûn û tîbûnê de bûm; gelek caran bê xwarin, di nav serma û tazîbûnê de mam. ²⁸Ji bilî tiştên ji derve, ku her roj min diperçiqîne, xemxwarina hemû civînan e. ²⁹Ma kî lewaz dibe û ez lewaz nabim? Ma kî tê terpilandin* û ez naşewitim?

³⁰Eger xwepesindan pêwîst be, ezê bi tiştên ku bêhêziya min nîşan didin pesnê xwe bidim. ³¹Xwedê û Bavê Xudan Îsa yê ku her û her pîroz e, dizane ku ez derewan nakim. ³²Li Şamê, waliyê Arêtas padîşah ji bo ku min bigire, hawirdora tevahiya bajarê Şamê girtibû. ³³Ez di pencereke ku di sûrê de bû, di selikê de hatim daxistin û ji destê wî reviyam.

Dîtîni û Peyxamên Pawlos

12 Eger bêfeyde be jî, pesindan lazim e. Niha ezê bêm ser dîtîni* û peyxamên* Xudan. ²Ez bawermendekî Mesîhê ku berî çardeh salan heta bi ezmanê sisiyan hat hildan nas dikim. Ez nizanîm ka di bedenê de bû, ka li derveyî bedenê bû; ez nizanîm, Xwedê dizane. ³Ez dizanîm ku ev mirov – di bedenê de, an li derveyî bedenê bû, ez nizanîm; Xwedê dizane – ⁴heta bi bihiştê* hat hildan. Wî li wir tiştên ku nayên îfadekirin, tiştên ku destûra mirov tune ku wan bêje, bihîstin. ⁵Ezê bi yekî weha pesnê xwe bidim; lê ji bêhêziyên xwe pê ve, ez li ser xwe pesnê xwe nadim. ⁶Lê eger ez bixwazim pesnê xwe bidim jî, ez nabim yekî bêaqil. Çimkî ezê rastiye bêjim. Lê ez dipilîkîm ku kesek ji tiştê ku li ba min dîtiye an ji min bihîstiye zêdetir li ser min bifikire. ⁷Ji bo ku ez bi peyxamên pirr mezin qure nebim, di bedenê de ji min re stîriyek yanî milyaketekî Îblîs* hat dayîn, ku min bide ber kulman, da ku ez qure nebim. ⁸Min sê caran ji bo vê jî Xudan hevî kir, da ku ji min dûr bixe. ⁹Lê wî ji min re got: «Kerema min têra te dike. Çimkî hêza min di bêhêziyê de temam dibe.» Ji bo vê yekê ezê bi dilxweşi hê zêdetir bi bêhêziya xwe pesnê xwe bidim, da ku hêza Mesîh li ser min be. ¹⁰Ji ber vê yekê ez di ber Mesîh de bi lewazî, lome, dijwarî, cefa û tengahiyan kêfxweş im; çimkî kengê ez lewaz bim, hingê ez hêzdar im.

¹¹Min bêaqilî kir, we ez mecbûr kirim. Diviya ku ji aliyê we ve ez bihatama tewsiyekirin. Ji ber ku her çiqas ez ne tiştêk bim jî, bi tu awayî tu kêmahiya min ji van şandiyên payebilind tune. ¹²Nîşanên şandiyekî, yanî nîşan, karên mezin û keramet, di nav we de bi hemû bîhnfirehiyê hatin pêkanîn. ¹³Ji vê yeka ku ez ji we re nebûm bar pê ve, ma di çi tiştî de hûn ji civînên din kêmtir man? Vê neheqiyê li min bibihûrin!

Xema ku Pawlos ji bo Korîntiyan Dixwe

¹⁴Va ye, ev cara sisiyan e ez amade me ku bêm ba we û ez ji we re nabim bar. Çimkî ez ne li ya ku bi we re ye, lê belê li we digirim. Çimkî divê ne zarok ji dê û bavê xwe re, lê belê dê û bav ji zarokan re mal bidin hev. ¹⁵Ezê ji bo we gelek bi dilxweşî tiştên xwe bimezêxim û bêm mezaxtin jî. Eger ez zêde ji we hez bikim, ma ezê kêmtir bêm hezkirin? ¹⁶Bila be, em bêjin ez ji we re nebûm bar; lê li gor hin ji we min di qurnaziya xwe de hûn bi hîlekarî bi dest xistine! ¹⁷Ma gelo min bi destê hin ji wan ên ku min şandine ba we, heqê we xwariye? ¹⁸Min ji Tîtos* hêvî kir ku ew bê ba we û min birayê din jî pê re şand. Ma Tîtos feydeyek ji we standiye? Ma em ne di eynî ruhî de, di eynî şopê de rêve çûn?

¹⁹Ma ev demeke dirêj e ku hûn difikirin, em xwe li ber we diparêzin? Em bi saya Mesîh li ber Xwedê dipeyivin, îcar hezkirîno, her tişt ji bo avabûna we ye. ²⁰Çimkî ez ditirsim çaxê ku ez bêm, ez we ne wek ku ez dixwazim bibînim û hûn jî min ne wek ku hûn dixwazin bibînin, lê ez ditirsim ku pevçûn, çavnebarî, hêrs, hevrikî, ketme*, paşgotinî, quretî û tevlihevî çêbin. ²¹Ez ditirsim ku gava ez dîsa bêm ba we, Xwedayê min, min li ber we bide şermê û ez ji bo gelekên ku berê guneh kirine û ji pîsîti, fuhûşî û şehweta xwe tobe nekirine, şîne bigirim.

Hişyarkirinên Dawî û Silav

13 Ev cara sisiyan e ku ez tîm ba we. «Divê her tişt bi devê dido an sê şahidan rast derkeve.»^h ²Ji wan ên ku berî niha guneh kirine û ji hemûyên din re ez niha ji dûr ve tiştê ku min di serdana diduyan de gotibû, careke din dibêjim: Gava ez dîsa bêm, êdî ez tu kesî nadirixînim*. ³Madem ku hûn li delîlan digerin, ka gelo Mesîh bi devê min dipeyive... Mesîh li hember we ne lewaz e, lê belê di nav

^h 13:1 Ji: Dubarekirina Şerîetê 19:15

we de hêzdar e. ⁴Rast e, ew bi lewazî hat xaçkirin, lê belê ew bi hêza Xwedê dijî. Em jî di yekîtiya wî de lewaz in, lê belê bi hêza Xwedê, emê bi wî re ji bo we bijîn.

⁵Xwe bi xwe biceribînin û sihêtiya xwe bikin, ka gelo hûn di baweriyê de ne. Ma hûn nizanin ku Îsa Mesîh di dilê we de ye? An nexwe, hûn ji ceribandinê serfiraz dernakevin. ⁶Ez hêvîdar im hûnê fêm bikin ku em ne yên binketî ne. ⁷Îcar em li ber Xwedê dua dikin ku hûn tiştêkî xerab nekin. Ev jî ne ew e ku em di ceribandinê de serketî bên dîtin, lê em wek ên serneketî bin jî, armanc ew e ku hûn ya qenc bikin. ⁸Çimkî ne li hember rastiye, lê belê ji bo rastiye em dikarin tiştêkî bikin. ⁹Kengê em lewaz û hûn hêzdar bin, em şa dibin. Û dua me ev e ku hûn tam bigihîjin. ¹⁰Loma ez hê nehatî van tiştan dinivîsim, da ku, gava ez bê, ez wê desthilatiya ku Xudan daye min, bi hişkî bi kar neynim. Çimkî ev desthilatî ne ji bo xerakirinê, lê ji bo avakirinê ji min re hatiye dayîn.

Silavên Aştiyê

¹¹Birano, êdî di xweşiyê de bimînin. Kêmahiyên xwe temam bikin, hanê* bidin hevdu, hemfikir bin, di aştiyê* de bijîn û Xwedayê aşî û hezkirinê wê bi we re be. ¹²Bi ramûsana pîroz silavê li hev bikin. Hemû pîroz silavan li we dikin.

¹³Kerema Xudan Îsa Mesîh, hezkirina Xwedê û hevpariya Ruhê Pîroz li ser we hemûyan be.

Nameya Pawlos a ji Galatiyan re

Pêşgotin

Ev name ji aliyê Pawlosê Şandî ve hat nivîsîn. Tê gumankirin ku ev name, di dora sala 55an de hatiye nivîsîn. Pawlos name ji civînên ku wî li Galatyayê ava kiribûn re nivîsî. Hingê Galatya, li Enedola Navîn herêmeke fireh bû.

Ev name ji bo bawermendên Mesîh wek belgeyeke azadiyê tê zanîn. Di vê nameyê de mirov gelek caran rastî peyvên bawerî, kerem, azadî û xaçê tê (1:6; 2:11; 3:1-11; 4:9-11; 5:1-7; 6:15).

Pawlos dide zanîn ku Mizgîni ne fikreke mirovî ye, lê ji Xwedê tê (1:10-16; 1:17-2:14). Pawlos bawermendan li hember şandiyên xapînok hişyar dike (5:17-18).

Ev name dikare bi vî awayî bê beşkirin.

I. Mizgîni û xweparastina Şandiyê Xwedê 1:1-2:21

II. Rastiya li ser Şerîet û baweriyê 3:1-4:31

III. Azadî ji Ruh tê 5:1-6:10

IV. Şîretên dawî 6:11-18

Silav

1 Ji Pawlosê* Şandî yê ku ne ji mirovan û ne jî bi destê mirovan, lê belê bi destê Îsa Mesîh û Bav Xwedayê ku ew ji nav miriyan rakir, bûye Şandî ²û ji hemû birayên ku bi min re ne, ji civînên* bawermendan ên li Galatyayê re:

³Ji Bavê me Xwedê û ji Xudan Îsa Mesîh, kerem û aşî* li ser we be. ⁴Wî xwe di ber gunehên me de feda kir, da ku me ji dinya xerab xilas bike. Bi wî awayî wî daxwaza Bavê me Xwedê pêkanî. ⁵Rûmet her û her ji Xwedê re be! Amîn*.

Mizgîniyeke Din Tune

⁶Ez li we şaş dimînim ku hûn çawa evqas zû dev ji yê ku bi kerema Mesîh gazî we kiriye, berdidin û li mizgîniyeke din dizivirin. ⁷Ya rast,

mizgîniyeke din tune, lê hin kesên ku we tevlihev dikin û dixwazin Mizgîniya Mesîh xera bikin, hene. ⁸Lê belê eger em, an jî milyaketekî ji ezmên, ji wê Mizgîniya ku me ji we re gotiye pê ve, mizgîniyeke din ji we re bêje, bila nifir li wî be. ⁹Me berê çawa gotiye, ez niha dîsa dibêjim: Eger yek, ji Mizgîniya ku we qebûl kiriye pê ve, yeke din ji we re bêje, nifir li wî be.

¹⁰Ma niha ez lê digirim ku li mirovan an li Xwedê xweş bêm? An ez dixebitim ku mirovan dilxweş bikim? Eger min hê bixwesta ku ez mirovan dilxweş bikim, ez nedibûm xulamê Mesîh.

Xwedê Çawa Gazî Pawlos Kiriye

¹¹Birano, ez bi we didim zanîn ku ew Mizgîniya ku ji aliyê min ve tê dayîn, ne ji mirovan e. ¹²Çimkî min ew ji mirovan nestand û ez ji aliyê wan ve nehatim hînkirin, lê belê min ew bi peyxama* Îsa Mesîh stand.

¹³We li ser jiyana min a berê ya di Cihûtiyê de bihîst. Hingê min pîrr zêde tengahî dida civîna bawermendan a Xwedê û min dixwest ku ez wê ji holê rakim. ¹⁴Ez di nav gelê xwe de, ji gelekên ku di emrê min de bûn, di Cihûtiyê de bêtir pêşve diçûm û ji bo adetên bav û kalên xwe bi zêdehî xîretkêş bûm. ¹⁵Lê hê ku ez di malzaroka diya xwe de bûm, Xwedê ez veqetandim û bi kerema xwe gazî min kir. ¹⁶Û çaxê li wî xweş hat ku Kurê xwe ji min re eşkere bike, da ku ez di nav miletên din de wî bidim bihîstin, ez bi xwîn û goşt neşewirîm ¹⁷û derneketim Orşelîmê*, ba yên ku beriya min bûbûn Şandî*. Lê belê ez çûm Erebistanê û careke din vegeriyam Şamê.

¹⁸Paşê, piştî sê salan ji bo ku ez Kîfas* nas bikim, ez derketim Orşelîmê û panzdeh rojan li ba wî mam. ¹⁹Lê min ji Şandiyên kesek nedît; min bi tenê birayê Xudan Aqûb dît. ²⁰Di tiştên ku ez ji we re dinivîsim de, va ye, li ber Xwedê ez derewan nakim. ²¹Piştî wê ez hatim herêmên Sûriye û Kilîkyayê. ²²Lê ez bi xwe, ji aliyê civînên bi Mesîh ên li Cihûstanê* ve rû bi rû nehatibûm naskirin. ²³Wan bi tenê dibihîst: «Wî mirovê ku demekê tengahî dida me, ew niha wê baweriya* ku demekê dixwest ji holê rake, hîn dike.» ²⁴Û ji bo min pesnê Xwedê didan.

Pawlos û Şandiyên Din

2 Piştî çardeh salan, min Tîtos* jî hilda ba xwe û bi Barnabas re careke din ez derketim Orşelîmê. ²Ez li gor peyxamê çûm. Loma ji bo

1:18 Kîfas: navê din ê «Petrûs» e.

1:13-14 Karên Şandiyên 8:3; 22:3-5 1:16 Karên Şandiyên 9:3-6

1:18 Karên Şandiyên 9:26-30 2:1 Karên Şandiyên 11:30; 15:2

ku ez badîhewa nebezim an nebezî bim, min ew Mizgîniya ku ez di nav miletan de didim bihîstin, ji wan re got, di civîneke bi taybetî de pêşkêşî yên xweyî siyanet* kir. ³Tîtosê ku bi min re bû, bi ser ku Yewnanî bû jî, nehat zorkirin ku sinet* bibe. ⁴Ev yek jî ji rûyê birayên qelp derket, yên ku ew kirin hundir û ketin nav me, da ku bi muxbîrî azadiya me ya bi Mesîh Îsa hîn bibin, me bikin dîl. ⁵Lê ji bo ku rastiya Mizgîniyê herdem bi we re be, me ji bo saetekê jî li ber wan serî dananî.

⁶Lê yên ku giregir tên dîtîn – demekê çî bûn, ji bo min ferq nake. Xwedê li şexsê mirovan nanêre – ez dibêjim yên giregir, tiştekî zêde hînî min nekirin. ⁷Lê bervajiyê vê: Wan dît, wek ku li Petrûs hatiye spartin ku Mizgîniyê bide Cihûyan, li min hatiye spartin ku ez Mizgîniyê bidim miletên din. ⁸Çimkî yê ku di jiyana Petrûs de xebitî ku ew ji Cihûyan re bibe Şandî, di jiyana min de jî xebitî ku ez ji miletan re bibim Şandî. ⁹Aqûb*, Kîfas* û Yûhenna* yên ku stûn dihatin hesabkirin, gava bi kerema ku ji min re hatiye dayîn derxistin, ji bo hevpariyê destên xwe yên rastê dan min û Barnabas û erê kirin ku em herin miletên din û ew jî herin Cihûyan. ¹⁰Bi tenê ji me xwestin ku em belengazan bînin bîra xwe. Min jî xîretkêşî kir ku ez vê yekê bikim.

Pawlos li Entakyayê Erzê Petrûs Dişikêne

¹¹Lê gava ku Kîfas hat Entakyayê, ez bi eşkereyî li ber wî rabûm. Ji ber ku sûcdar bû. ¹²Çimkî, beriya ku hin kes ji aliyê Aqûb ve bên, Kîfas bi bawermendên ku ji miletan bûn re xwarin dixwar. Lê piştî ku ew hatin, Kîfas ji yên ku li pey sinetbûnê diçin tirsîya, xwe da paş û ji wan veqetiya. ¹³Cihûyên Mesîhî yên din jî bi wî re durûtî kirin, wusa ku Barnabas jî bi durûtiya wan hat girtin. ¹⁴Lê gava min dît ku ew li gor rastiya Mizgîniyê rêve naçin, min li pêş hemûyan ji Kîfas re got: «Eger tu Cihû yî û tu bi xwe ne wek Cihûyan, lê wek miletan dijî, tu çawa miletan mecbûr dikî ku bibin Cihû?»

Cihû û Milet bi Baweriyê Xilas Dibin

¹⁵Her çiças em bi eslê xwe Cihû ne û em ne ji gunehkarên miletên din in, ¹⁶em dizanin mirov, ne bi kirina Şerîetê*, lê bi baweriyayê* ku bi Îsa Mesîh e rastdar derkeve. Û me jî bawerî bi Mesîh Îsa anîye, da ku em ne bi kirina Şerîetê, lê bi baweriyayê bi Mesîh rastdar derkevin. Çimkî tu kes, bi kirina Şerîetê rastdar dernakeve.

¹⁷Lê çaxê em dixebitin ku em bi Mesîh rastdar bên hesabkîrin û em jî di vê yekê de gunehkar bên dîtin, qey Mesîh xizmetkarê guneh e? Na, tu caran! ¹⁸Çimkî, eger ez wan tiştên ku min hilweşandine ji nû ve ava bikim, ez kifş dikim ku ez sûcdar im. ¹⁹Lê ez bi Şerîetê ji bo Şerîetê mirim, da ku ez ji bo Xwedê bijîm. Ez bi Mesîh re hatim xaçkîrin ²⁰û êdî ez najîm, lê Mesîh di dilê min de dijî. Ew jiyana ku niha ez di bedenê de dijîm, ez bi baweriya bi Kurê* Xwedê yê ku ji min hez dike û ji bo min xwe feda kir, dijîm. ²¹Ez kerema Xwedê betal nakim. Çimkî eger rastdarî bi Şerîetê be, Mesîh badîhewa miriye.

Şerîet û Bawerî

3 Ey Galatîyên bêhiş! Kê sêrbazî li we kir? Ma li ber çavên we, Îsa Mesîh xaçkîrî ji we re nehat sûretkîrin? ²Ez dixwazim tenê vê ji we hîn bibim: Ma we Ruhê* Xwedê bi kirina Şerîetê an bi bihîstin û bawerkîrinê stand? ³Ma hûn evqas bêhiş in? We bi Ruh dest pê kir, ma niha hûn dixebitin ku bi hêza xwe bibin sêrî? ⁴Ma hûn badîhewa di evqas tecrûbeyan re derbas bûn? – Eger ev bi rastî badîhewa bû. ⁵Nexwe yê ku Ruh dide we û di nav we de kerametan dike, ma vê bi kirina Şerîetê an bi bihîstin û bawerkîrîna we dike?

⁶Li Biraîhm* binêrin: «Wî ji Xwedê bawer kir û ev jê re rastdarî hat hesabkîrin.»^a

⁷Loma bizanin, yên ku bawer dikin, kurên Biraîhm ew in. ⁸Nivîsara* Pîroz ji berê ve dît ku Xwedê wê miletan bi baweriyê rastdar derxe û ji berê ve ev Mizgînî da Biraîhm: «Hemû milet wê bi te bên pîrozkîrin.»^b ⁹Wusa ku, yên bawer dikin, wê bi Biraîhmê ku bawer kiriye re bên pîrozkîrin.

¹⁰Çimkî hemû yên ku piştî xwe bi kirina Şerîetê ve girêdane, di bin nifirê de ne. Ji ber ku weha hatiye nivîsîn: «Her kesê ku di hemû tiştên ku di Kitêba Şerîetê de nivîsî ne, nesekine û neke, di bin nifirê de ye.»^c ¹¹Îcar êşkere ye ku tu kes li ba Xwedê bi Şerîetê rastdar dernakeve. Çimkî hatiye nivîsîn: «Yê rastdar wê bi baweriyê bijî.»^c ¹²Şerîet ne ji baweriyê ye; lê belê hatiye nivîsîn: «Yê ku wan tiştan dike, wê bi wan bijî.»^d ¹³Mesîh, em bi berdêl ji nifira Şerîetê kîrrîn û rizgar kîrin. Ew ji bo me ket bin nifirê; çimkî hatiye nivîsîn: «Her kesê ku bi dar

^a 3:6 Ji: Destpêkîrin 15:6 3:6 Romayî 4:3; Aqûb 2:23 3:7 Romayî 4:16

^b 3:8 Ji: Destpêkîrin 12:3; 18:18; 22:18 ^c 3:10 Ji: Dubarekîrîna Şerîetê 27:26

^c 3:11 Ji: Habaqûq 2:4 ^d 3:12 Ji: Qanûna Kahîntîyê 18:5

ve daleqandî ye, di bin nifirê de ye.»^e ¹⁴Ev hemû weha bû, da ku bi Mesîh Îsa pîrozbûniya Birahîm bê ser miletan û em bi baweriyê soza Ruh bistînin.

Şerîet û Soza Xwedê ya ji Birahîm re

¹⁵Birano, ez li gor mirovan dibêjim: Peymana* ku hatiye erêkirin, tenê ya mirovekî be jî, tu kes nikare betal bike an tiştêkî bi ser ve zêde bike. ¹⁶Îcar soz ji Birahîm û ji dîndana* wî re hatin dayîn. Nayê gotin wek ku ji bo gelean be: «Ji hemû dîndanê re», lê belê wek ku ji bo yekî bi tenê be, dibêje: «Ji dîndana te re»,^f ku ev jî Mesîh e. ¹⁷Îcar ez vê dibêjim: Şerîeta ku piştî çar sed û sî salan hat, nikare peymana ku Xwedê ji berê ve erê kiribû, rake û bi wî awayî sozê betal bike. ¹⁸Çimkî eger mîras ji Şerîetê be, êdî ne ji sozê ye. Lê Xwedê ji kerema xwe ew bi sozê da Birahîm.

¹⁹Nexwe Şerîet çima çêbû? Ew jî bo ku sûcan derxe meydanê, ser ve hatiye zêdekirin, da ku heta dîndana ku ji wî re hatibû sozdan bê, bimîne. Ew Şerîet bi rêberiya milyaketan bi destê navberkarekî hat saz kirin. ²⁰Navberkar ne ji bo yekî tenê ye, lê Xwedê yek e.

²¹Nexwe Şerîet li hember sozên Xwedê ye? Na, tu caran! Çimkî eger Şerîeteke ku vedijîne* bihata dayîn, hingê erê, rastdarî wê bi Şerîetê bûya. ²²Lê belê Nivîsara Pîroz her tişt di bin guneh de girtiye, da ku soz bi bawerîya ku bi Îsa Mesîh e, ji yên ku bawer dikin re bê dayîn.

²³Berîya ku ev bawerî bê, em di bin Şerîetê de girêdayî bûn, heta xuyabûna bawerîya ku wê bihata, em di bin çavan de bûn. ²⁴Bi vî awayî Şerîet heta bi hatina Mesîh, bû perwerdevanê me, da ku em bi baweriyê rastdar derkevin. ²⁵Niha, ji ber ku bawerî hat, êdî em ne di bin destê perwerdevan de ne. ²⁶Çimkî hûn hemû bi baweriyê bi saya Mesîh Îsa kurên Xwedê ne. ²⁷Ji ber ku hûn hemû yên ku imad* bûne, ku hûn bibin yên Mesîh, we Mesîh li xwe kir. ²⁸Êdî ne Cihû û ne jî Yewnanî* hene, ne xulam û ne jî azad hene, ne jî nêr û mê hene; çimkî di yekîtiya Mesîh Îsa de hûn hemû yek in. ²⁹Îcar, eger hûn ên Mesîh in, hingê hûn dîndana Birahîm in û li gor sozê jî wêris in.

4 Lê ez vê jî dibêjim: Her çiqas ku wêris xwediyê her tiştî be jî, heta ku zarok e fêrqa wî ji yê xulam tune. ²Heta dema ku bavê wî kifş

^e **3:13** Ji: Dubarekirina Şerîetê 21:23 ^f **3:16** Ji: Destpêkirin 13:15; 24:7
3:17 Derketin 12:40 **3:18** Romayî 4:14
3:19 Dubarekirina Şerîetê 33:1-4; İbranî 2:2; Karên Şandiyan 7:38, 52
3:29 Romayî 4:13

kiriye, ew di bin destê raspêr* û şahneyan* de ye. ³Bi vî awayî jî gava ku em zarok bûn, em di bin hêzên ruhî yê nê de dinyayê de bindest bûn. ⁴Lê gava ku dem temam bû, Xwedê Kurê xwe şand. Ew jî jinê çêbû û di bin Şerîetê de bû, ⁵da ku wan ên di bin Şerîetê de ne bi berdêl xilas bike û em kurîtiyê bistînin. ⁶Û jî ber ku hûn kur in, Xwedê Ruhê Kurê xwe yê ku gazî dike: «Abba», yanî «Bavo!» şand dilê me. ⁷Loma êdî tu ne xulam î, lê tu kur î. Madem ku tu kur î, nexwe tu bi destê Xwedê wêris î jî.

Ma Emê bi şûn ve Herin?

⁸Hingê, çaxê ku we Xwedê nas nedikir, we jî yê nê ku jî xwe ne xwedê ne re xulamtî kir. ⁹Lê niha piştî ku we Xwedê naskir, hê zêdetir: Hûn jî aliyê Xwedê ve hatin naskirin, êdî çawa dîsa hûn li wan hêzên ruhî yê nê bêhêz û reben vedigerin? Ma hûn dîsa dixwazin xulamtiyê jî wan re bikin? ¹⁰Hûn roj, meh, demsal û salan digirin. ¹¹Ez jî we ditirsim ku xebata min a jî bo we badîhewa here.

¹²Birano, ez hêvî jî we dikim: Bibin wek min, çimkî ez jî bûm wek we. We tu neheqî li min nekir. ¹³Hûn dizanin ku min cara pêşî, jî ber nexweşiyê bedenê Mizgînî da we. ¹⁴Rewşa bedena min jî bo we tecrûbeyek bû, lê dîsa we ez kê nê nedîtîm û ez red nekirim, lê belê we ez wek milyaketekî Xwedê, wek Mesîh Îsa qebûl kirim. ¹⁵Îcar ew bextewariya we li ku derê ma? Çimkî ez jî bo we şahidiyê dikim ku, eger çêbûya, weyê çavê xwe derxista û bida min. ¹⁶Îcar jî ber ku min rastî jî we re got, ma ez bûm dijminê we?

¹⁷Hinekên din jî bo we xeptûleptê dikin, lê ne bi nêta qenc. Ew dixwazin we jî me veqetînin, da ku hûn jî bo wan xeptûleptê bikin. ¹⁸Ne tenê gava ku ez li ba we bim, lê qenc e ku mirov her gav di tiştên qenc de xeptûleptê bike. ¹⁹Zarokên min, heta ku Mesîh di dilê we de sûret bistîne, ez careke din jî bo we êşa zarokanî nê dikişînim. ²⁰Lê min dixwest ku niha ez li ba we bûma û min dengê xwe biguherta, çimkî ez li ser we heyrîrî mame.

Mînaka Hacer û Sarayê

²¹Ji min re bêjin, ey hûn ên ku dixwazin di bin Şerîetê de bin: Ma hûn Şerîetê nabihîzin? ²²Hatiye nivîsîn ku du kurên Birahîm hebûn: Yek jî cêriyê û yek jî jî jîna azad. ²³Lê yê ku jî cêriyê bû li gor bedenê û yê ku jî jîna azad bû jî li gor soza Xwedê çêbûye. ²⁴Di vî yekê de

mînak heye: Ev herdu jin du peyman* in. Yek ji wan peymanan ji Çiyayê Sînayê* ye û ji bo koletiyê zarokan tîne; ew Hacer* e. ²⁵Hacer, Çiyayê Sînayê yê li Erebiştanê ye û bi Orşelîma* niha re hemdeng e. Çimkî bi zarokên xwe ve koletiyê dike. ²⁶Lê belê Orşelîma ezmanî azad e, diya me ew e. ²⁷Ji ber ku hatiye nivîsîn:

«Ey jinika bêber, ey ya ku zarokan nayne, şa bibe!

Ey tu ya ku bi êşa zarokanînê nizanî,

Bi eşq û şahî dengê xwe bilind bike.

Çimkî kurên jina devjêberdayî,

Ji kurên ya ku mêrê wê heye, bêtir in.»^g

²⁸Îcar birano, em wek Îshaq* zarokên sozê ne. ²⁹Lê, ka çawa hingê yê ku li gor bedenê çêbûye, tengahî da yê ku li gor Ruh çêbûye, niha jî weha ye. ³⁰Lê belê Nivîsara Pîroz çi dibêje? Dibêje:

«Cêriyê û kurê wê bavêje derve.

Çimkî kurê cêriyê,

Bi kurê ya azad re nabe wêris.»^h

³¹Ji bo vê yekê birano, em ne zarokên cêriyê ne, lê em zarokên jina azad in.

Azadiya Xwe Biparêzin

5 Mesîh em ji bo azadiyê azad kirine; loma hîmgirtî bin û careke din nekevin bin nîrê xulamtiyê.

²Va ye, ez Pawlos ji we re dibêjim: Eger hûn sinet bibin, tu feyda Mesîh ji we re tune. ³Ez careke din ji her mirovî re şahidiyê dikim: Yê ku sinet bûye divê tevahiya Şerîetê bike. ⁴Ey hûn ên ku dixwazin bi Şerîetê rastdar derkevin, hûn ji Mesîh veqetiyên û ji keremê dûr ketin. ⁵Lê em bi saya Ruh, bi baweriyê li benda hêviya rastdariyê ne. ⁶Çimkî di yekîtiya Mesîh Îsa de ne sinetbûn û ne jî sinetnebûn, lê tenê baweriyaya ku bi hezkirinê dixebite, bi kêr tê.

⁷Îcar hûn baş dibezîn; kî ji we re bû asteng ku hûn bi ya rastiye nekin? ⁸Ev serîpifdan ne ji yê ku gazî we dike ye. ⁹Piçek hevîrtirşk tevahiya hevîr tîrş dike. ¹⁰Ez bi saya Xudan ji we piştrast im ku hûn tiştêkî din nafikirin; lê yê ku hûn tevlihev kirine, kî dibe bila bibe, wê cezayê xwe bikişîne.

¹¹Lê heçî ez im, birano, eger niha jî min sinetbûn hîn bikira, çima hê tengahî li min dihat kirin? Eger wusa bûya, wê astenga li ber xaçê

4:24 Destpêkirin 16 ^g 4:27 Ji: Îşaya 54:1 4:28 Destpêkirin 17:18-22

4:29 Destpêkirin 21:9 ^h 4:30 Ji: Destpêkirin 21:10 5:9 Korîntî I, 5:6

ji holê rabûya. ¹²Xwezî wan ên ku serê we tevlihev kirine, xwe bi xwe nemêr bikirana.

¹³Birano, hûn ji bo azadiyê hatin gazîkirin, tenê bila azadî ji bo nefsê nebe fersend, lê belê bi hezkirinê ji hevdû re xizmetê bikin. ¹⁴Çimkî tevahiya Şerîetê di gotinekê de, yanî di vê de tamam dibe: «Wek ku tu ji xwe hez dikî, ji cîranê xwe hez bike.»¹ ¹⁵Lê eger hûn hevdû gez bikin û bixwin, hay ji xwe hebin ku hûn ji aliyê hevdû ve neyên telefkirin.

Berê Ruh û Karê Nefsê

¹⁶Ez vê dibêjim: Bi Ruh rêve herin, hingê hûn tu caran xwestekên nefsê naynin cih. ¹⁷Çimkî nefs li hember Ruh û Ruh li hember nefsê daxwaz dike; ev li hember hev in, wusa ku tiştên hûn dixwazin bikin, hûn nekin. ¹⁸Îcar, eger hûn ji aliyê Ruh ve tîn rêvebirin, hingê hûn ne di bin Şerîetê de ne. ¹⁹Heçî kirinên nefsê ne, ew eşkere ne: Ew fuhûşî, pîsîtî, şehwet, ²⁰pûtperestî*, sêrbazî, dijminahî, pevçûn, çavnebarî, hêrs, hevrikî, dubendî, partîkarî, ²¹zikreşî, serxweşî, kêfkirina bi harîtî û sefahet û tiştên wek van in. Wek ku min berê ji we re got, ez careke din dibêjim: Yên ku tiştên weha dikin, Padîşahiya* Xwedê mîras nastînin.

²²Lê berê Ruh, hezkirin, şahî, aştî*, bîhnfirehî, dilovanî, qencî, dilsozî, ²³nermî û xwegirtin e. Li hember tiştên weha Şerîet tune. ²⁴Heçî yê Mesîh Îsa ne, wan nefs bi xwestek û daxwazên wê ve birine ser xaçê.

²⁵Madem ku em bi Ruh dijîn, hingê em bi Ruh rêve jî herin. ²⁶Em quretiyê nekin, ji hev re meydanê nexwînin û çavnebariya hev nekin.

Em Barên Hevdû Hilgirin

6 Birano, eger yek di neheqiyekê de bê girtin, hûn ên ku ruhanî ne, yekî weha bi ruhê nermîtiyê binin ser rê. Tu jî hay ji xwe hebe, da ku tu neyî ceribandin. ²Barên hevdû hilgirin û bi vî awayî Şerîeta Mesîh pêk binin. ³Çimkî eger yek ne tiştek be û xwe tiştek hesab bike, ew xwe bi xwe dixapîne. ⁴Bila her kes karê xwe biceribîne. Hingê mirov ne bi kirinên hinekên din, lê tenê bi kirinên xwe dikare pesnê xwe bide. ⁵Çimkî her kes wê barê xwe hilgire.

⁶Yê ku di peyvê* de hatiye hînkirin, bila di hemû tiştên qenc de parê bide wî yê ku hîn dike. ⁷Neyên xapandin! Tinaz bi Xwedê nayê

¹ 5:14 Ji: Qanûna Kahîntiyê 19:18 5:17 Romayî 7:15-23

kirin. Çimkî, mirov çî biçîne, wê wî bidirû. ⁸Yê ku li nefsa xwe biçîne, wê ji nefsê rizîbûnê bidirû. Lê yê ku li Ruh biçîne, wê ji Ruh jiyana herheyî bidirû. ⁹Û em ji qencîkirinê newestî, çimkî eger em sist nebin, emê di demsala wê de bidirûn. ¹⁰Nexwe heta ku fersenda me hebe, em ji hemûyan re, bi taybetî jî ji xwişk û birayên bawermend re qenciyê bikin.

Şîretên Dawî û Silavên Aştiyê

¹¹Binêrin, ez bi destê xwe ji we re bi çî herfên mezin dinivîsim. ¹²Yên ku zorê li we dikin ku hûn sinet bibin, ew kes in ku dixwazin xwe bi tiştên bedenê derxin pêş. Ew bi tenê weha dikin, da ku mirov di ber xaça Mesîh de tengahiyê nedin wan. ¹³Her çiqas ew sinetbûyî ne jî, ew bi xwe Şerîetê pêk naynin, lê belê dixwazin ku hûn sinet bibin, da ku bi bedena we pesnê xwe bidin. ¹⁴Lê ji min dûr be ku ez ji xaça Xudanê me Îsa Mesîh pê ve bi tiştêkî din pesnê xwe bidim. Bi wê xaçê dinya ji bo min hatiye xaçkirin û ez jî ji bo dinyayê. ¹⁵Çimkî ne sinetbûn, ne jî sinetnebûn, bi tenê afirandina nû tiştêk e. ¹⁶Aştî û rehm li ser hemûyên ku li gor vê qeydeyî rêve herin û li ser Îsraêlê Xwedê be.

¹⁷Bila ji niha û pê ve tu kes zehmet nede min, çimkî cih-birînen Îsa li ser bedena min in.

¹⁸Birano, kerema Xudanê me Îsa Mesîh bi ruhê we re be. Amîn*.

Nameya Pawlos a ji Efesiyan re

Pêşgotin

Efes bajarekî Romayî yê li Asyaya Biçûk bû. Ev bajêr li Asyayê paytext bû. Ev bajar bi mezinbûna xwe, di Împeratoriya Romayê de bajarê çaremîn bû. Efes bajarek gelek bedew û xweş bû. Serdana Pawlos a pêşî ya Efesê, di Karên Şandiyên 18:18-21 de, serdana wî ya diduyan jî di 19:2-7an de tê gotin. Pawlos bi qasî sê salan li vî bajari ma û bawermend perwerde kirin.*

Pawlos name di girtîgehekê de nivîsî. Her çiqas nameyên Efesiyan û Kolosiyan bimînin hev jî, mijarên wan ên bingehî cihê ne. Mijara vê nameyê di 4:13an de tê eşkerekirin: Xwedê mirovan bi keremê digihîne azadiya jiyanê (1:7; 2:5, 7-10). Armanca wî ew e, ku hemû gelên dinyayê di têgihîştina Mesîh de bigihîne yekîtiyê.

Ev name dikare weha bê beşkirin:

I. Silav 1:1-14

II. Mesîh û Civîn 1:15-3:21

III. Jiyan û ya bi Mesîh 4:1-6:9

IV. Çekên Xwedê yên ruhanî û silav 6:10-24

Silav

1 Ji Pawlosê* ku bi daxwaza Xwedê Şandiyê Mesîh Îsa ye, ji pîrozên* li Efesê re yên ku bi saya Mesîh Îsa dilsoz in:
²Ji Bavê me Xwedê û ji Xudan Îsa Mesîh, kerem û aşî* li ser we be.

Pîroziya Ruhani

³Xweda û Bavê Xudanê me Îsa Mesîh pîroz be. Wî em bi saya Mesîh, bi her bereketa ruhanî ya li cihên ezmanî pîroz kirine. ⁴Wî em ji beriya damezrandina dinyayê bi Mesîh bijartin, da ku em li ber wî di hezkirinê de pîroz û bêleke bin. ⁵Li gor kêf û daxwaza xwe, wî em ji pêşî ve kifş kirin, da ku em bi saya Îsa Mesîh jê re bibin zarok.

⁶Wusa ku kerema wî ya bi rûmet a ku wî bi Hezkiriyê xwe ji me re kiriye xelat, bê pesindan. ⁷Bi saya wî em bi berdêla xwîna wî rizgar bûne, me lêbihûrtina neheqiyên xwe standiye. Ev li gor dewlemendiya kerema wî ye ⁸ya ku wî bi her şehrezayî û fêmdariyê bi zêdehî daye me. ⁹Wî sira daxwaza xwe ya ku li gor dilê xwe bi Mesîh saz kiribû, bi me da zanîn. ¹⁰Yanî li gor vê plana ku gava wextê wê hat ewê pêk bîne, ewê hemû tiştan, hem yên li ezmanan, hem jî yên li ser erdê di bin destê Mesîh de bike yek. ¹¹Li gor mebesta Xwedayê ku her tiştî li gor biryar û daxwaza xwe saz dike, em ji berê ve hatin kifşkirin û bi Mesîh hatin bijartin, ¹²da ku em ên ku me pêşî hêviya xwe bi Mesîh ve girêdaye, ji bo pesindana rûmeta wî bijîn. ¹³Gava we peyva* rastiye, Mizgîniya* xilasiya xwe bihîst û bawerî* bi wî anî, hûn jî bi Ruhê* Pîroz ê ku hatibû sozdan, di şexsê wî de hatin morkirin. ¹⁴Ruh, heta dema rizgariya wan ên ku yên Xwedê ne, destberiya mîrasa me ye. Şikir ji rûmeta Xwedê re!

Duaya Pawlos

¹⁵Ji bo vê yekê ji dema ku min baweriya* we ya bi Xudan Îsa û hezkirina we ya ji bo hemû pîrozana bihîstiyê ve, ¹⁶ez we di duayên xwe de tînim bîra xwe û bê rawestî ji bo we şikir dikim, ¹⁷da ku Xwedayê Xudanê me Îsa Mesîh, Bavê rûmetê, ruhê peyxam* û şehrezayiyê bide we, ku hûn wî hê çêtir nas bikin; ¹⁸çavên dilê we ronahî bibin, da ku hûn bizanin hêviya ku hûn ji bo wê hatine gazîkirin çi ye û dewlemendiya rûmeta mîrasa wî ji bo pîrozana çi ye ¹⁹û mezinahiya hêza wî ya bêsinor a ku ji bo me yên ku bawer dikin, li gor qewet û karîna wî dixebite, çi ye. ²⁰Ev hêz, hêza wî ye, yê ku Mesîh ji nav miriyan rakir û li cihên ezmanî, li milê xwe yê rastê da rûniştin. ²¹Xwedê, Mesîh ne tenê di vê dinyayê de, lê di dinya ku bê de jî derxist ser her serwerî, desthilatî, hêz û xudantiyê û derxist ser her navê ku tê bîranîn. ²²Û Xwedê «her tişt xist bin lingên wî»^a û ew bi serîtiya li ser her tiştî da Civînê*. ²³Ev bedena wî ye, tijetiya wî ye, yê ku li her derê her tiştî tije dike.

Ji Mirinê Derbasbûna Jiyane

2 Hûn jî ji ber neheqî û gunehên xwe mirî bûn. ²Hingê hûn li gor çerxa vê dinyayê, li gor serokê hukumdariya hewayê, yanî li gor wî ruhê ku niha di nav mirovên neguhdar de dixebite, rêve çûn. ³Demekê em jî,

1:7 Kolosî 1:14 1:20 Zebûr 110:1 ^a 1:22 Ji: Zebûr 8:6
1:22 Kolosî 1:18 2:1 Kolosî 2:13

em hemû di nav wan de, me bi daxwaza fikir û bedena xwe kir, em li gor xwestekên nefsê rêve çûn. Ji xwe em jî wek ên din, zarokên xezebê bûn. ⁴Lê Xwedayê ku bi rehmê dewlemend e, ji ber hezkirina xwe ya mezin a ku bi wê ji me hez kir, ⁵hê ku em ji ber neheqiyên xwe mirî bûn jî, em bi Mesîh re vejandin. Hûn bi keremê xilas bûn. ⁶Xwedê em di şexsê Mesîh Îsa de bi wî re rakirin û li cihên ezmanî bi wî re dan rûniştin. ⁷Wî ev yek kir, da ku dewlemendiya kerema xwe ya bêsinor bi wê qenciya ku bi Mesîh Îsa ji bo me ye, di demên ku bên de nîşan bide. ⁸Çimkî hûn bi riya baweriyê, bi keremê xilas bûn û ev ne ji we ye, diyariya Xwedê ye. ⁹Ev ne ji kirinan e, da ku tu kes pesnê xwe nede. ¹⁰Çimkî em berhema Xwedê ne û em bi Mesîh Îsa hatine afirandin, da ku em di van karên qenc ên ku Xwedê ji pêşî ve amade kirine de, rê ve herin.

Yekîtiya bi Mesîh

¹¹Loma bînin bîra xwe – hûn ên ku li gor bedenê millet in – ku hûn demekê ji aliyê wan ên ku bi dest di bedenê de hatine sinetkirin* û ji xwe re sinetbûyî dibêjin ve, «sinetnebûyî» dihatin gotin. ¹²Di wê demê de hûn bê Mesîh bûn, hûn ji hemwelatiya gelê Îsraêl der û ji peymanên* sozê re xerîb, li dinyayê bê hêvî û bê Xwedê bûn. ¹³Lê niha hûn ên ku demekê dûr bûn, di yekîtiya Mesîh Îsa de, bi saya xwîna Mesîh nêzik bûne. ¹⁴Çimkî aştiya* me ew e; wî herdu, Cihû û milletên din kirin yek û bi bedena xwe dîwarê navbirkê, yanî dijminahî hilweşand. ¹⁵Wî Şerîet* bi emir û qeydeyên wê ve betal kir, da ku di şexsê xwe de ji herduyan, ji Cihû û ji milletên din, mirovekî nû biafirîne û bi wî awayî aştiyê çêke ¹⁶û bi xaçê herduyan di yek bedenê de bi Xwedê re li hev bîne û bi vê yekê dijminahiyê bikuje. ¹⁷Îcar ew hat, Mizgîniya aştiyê hem ji we yên ku dûr bûn re û hem jî ji yên nêzik re da. ¹⁸Çimkî bi rêberiya wî em herdu dikarin bi yek Ruhî derkevin ber Bav*. ¹⁹Îcar êdî hûn ne xerîb û biyanî ne, lê belê hûn hemwelatiyên pîrozan û malîyên Xwedê ne. ²⁰Hûn li ser bingeha Şandî* û pêxemberan* avakirî ne û Mesîh Îsa bi xwe kevirê rîknê bingehê ye. ²¹Bi wî hemû avahî hevdu digire û ji bo ku bi Xudan bibe perestgeheke pîroz, mezin dibe. ²²Bi wî hûn jî bi hev re di Ruh de tînin avakirin, da ku hûn bibin warê Xwedê.

Xizmeta Pawlos a ji bo Miletan

3 Ji bo vê yekê ez Pawlos, ji bo we miletan di ber Mesîh Îsa de girtî me. ²Bêguman we bihîstiyê ku ev şahnetiya* keremê ji aliyê Xwedê ve ji

bo we ji min re hatiye dayîn. ³Wek ku min berî niha jî bi kurtî nivîsîbû, ev sir bi peyxamê ji min re hat dayîn. ⁴Gava ku hûn vê bixwînin, hûnê bikarin têbigihîjin ku ez sira Mesîh çawa fêm dikim. ⁵Ev sir di nîfş* û qernên berê de ji mirovan re nehat dazanîn, wek ku niha jî Şandiyên wî yên pîroz û ji pêxemberên wî re bi Ruh hatiye eşkere kirin. ⁶Sir ev e, ku miletên din bi saya Mizgîniyê hemwêris in, endamên eynî bedenê û hevparên soza Xwedê ne ya ku bi Mesîh Îsa ye. ⁷Li gor diyariya kerema Xwedê ya ku bi xebata hêza wî ji min re hatiye dayîn, ez bûm xizmetkarê vê Mizgîniyê. ⁸Bi ser ku ez di nav hemû pîrozên de yê herî kêrîm im jî, ev kerem ji min re hat dayîn, da ku ez Mizgîniya dewlemendiya Mesîh a ku nayê salixdan ji miletan re bidim ⁹û plana bi sira ku ji demên bê destpêk ve li ba Xwedayê ku her tişt afirandiye veşartî bû, ji hemûyan re derxim ber ronahiyê, ku ew çî ye. ¹⁰Wusa ku şehrezayiya Xwedê ya pirr alî, bi navgîniya Civînê*, ji serwerî û desthilatîyên li cihên ezmanî re bê dazanîn. ¹¹Ev li gor mebesta Xwedê ya ji demên bêdestpêk ve bû, ku wî bi saya Xudanê me Mesîh Îsa pêk anî. ¹²Di yekîtiya Mesîh de û bi bawerîya bi wî, em dikarin bi cesaret û ewlehî derbasî ber Xwedê bibin. ¹³Ji ber vê yekê, ez ji we hêvî dikim ku hûn, ji ber cefayên ku ez ji bo we dikişînim, dilsar nebin; ew ji bo we rûmet in.

Dua ji bo Efesiyên

¹⁴Ji bo vê yekê, ez li ber Bavê ku ¹⁵li erd û ezmanan her bavîkî nav jê standiye, diçim ser çokan. ¹⁶Bila ew li gor dewlemendiya rûmeta xwe, qewetê bide we ku hûn bi Ruhê wî, di mirovê hundir de xurt bibin, ¹⁷da ku bi baweriyê Mesîh di dilê we de rûne û hûn di hezkirinê de ra* bidin û hîmgirtî bin, ¹⁸da ku hûn bikarin bi hemû pîrozên re firehî, dirêjahî, bilindahî û kûrahiya vê hezkirinê fêm bikin. ¹⁹Bi vî awayî, hûn hezkirina Mesîh a ku gelek di ser zanînê re ye bizanin û bi hemû tîjîtiya Xwedê tîje bibin.

²⁰Ji wî yê ku dikare li gor hêza xwe ya ku di hundirê me de dixebite, jî tiştê ku em dixwazin an jî em difikirin hê gelek zêdetir bike re, ²¹di Civînê de û bi saya Mesîh Îsa heta hemû nîfşan û her û her rûmet be. Amîn*.

Yekîtiya Bedenê

4 Îcar ez yê ku di ber Xudan de girtî me, ez ji we hêvî dikim ku hûn di jiyana xwe de bi awayê ku hêjayî gazîkirina we ye, rêve herin. ²Di

hezkirinê de bi hemû nefsbîçûkî û nermiyê bi bîhnfirehî hevdû ragirin.
³Xîretkêşiyê bikin ku hûn yekîtiya Ruh bi hevgirêdana aştîyê biparêzin.
⁴Wek ku Xwedê hûn gazî yek hêviyê kirine, beden yek e, Ruh yek e
⁵Xudan yek e, bawerî yek e, imad* yek e. ⁶Xwedê yek e, bavê hemûyan e;
 ew di ser hemûyan re ye, bi hemûyan re ye û di nav hemûyan de ye.

⁷Û li gor pîvana diyariya Mesîh ji her yekî ji me re kerem hat dayîn.

⁸Loma dibêje:

«Gava ku hilkişiya, derket jor,
 Hêsîr* li pey xwe birin,
 Û diyarî dan mirovan.»^b

⁹Ev «derket jor» tê mana çi? Dixwaze bêje ku pêşî ew daketibû derên erdê yên jêr. ¹⁰Yê ku daketiye û ji bo ku her tiştî tije bike derketiye jor, di ser hemû ezmanan re eynî ew e. ¹¹Wî bi xwe diyarî da, ku hinek bibin Şandî, hinek pêxember, hinek mizgînvana, hinek jî şivan û mamoste, ¹²da ku yên pîroz ji bo xebata xizmetkirinê bîn rapêçan û bedena Mesîh bê avakirin ¹³heta ku em hemû bigihîjin yekîtiya bawerî û naskirina Kurê* Xwedê û bibin mirovê gihiştî, bigihîjin pîvana bejna Mesîh a temam û tije. ¹⁴Da ku êdî em nebin zarokên ku bi pêlan vir ve û wê ve tîn kişkişandin, li ber her bayê hîndariya mirovên xapînok diçin û bi qurnaziya hîlekariyên wan ji rê derdikevin. ¹⁵Lê em bi hezkirinê rastiye bîjin, di her tiştî de ber bi wî ve mezin bibin ku serî ew e, Mesîh e. ¹⁶Bi wî hemû beden hevdû digire û bi alîkariya her movikê girêdayî ye; bi wî her endam li gor qeweta xwe dixebite û bi vî awayî beden mezin dibe û di hezkirinê de tê avakirin.

Jiyana Kevin û ya Nû

¹⁷Loma ez vê dibêjim û bi navê Xudan li ser disekinim: Êdî wek mîletên din ên ku di fikirîna xwe ya pûç de rêve diçin, hûn neçin. ¹⁸Têgihîştina wan tarî ye; ew ji ber xeşîmî û hişkîtiya dilê xwe, ji jiyanê Xwedê re biyanî ne. ¹⁹Wan her pêhesîn wînda kiriye û ji bo ku bi çavbirçîtî her pîsîtiyê bikin, xwe dane destê bêedebiyê. ²⁰Lê we Mesîh bi vî awayî nas nekir. ²¹Bêguman we li ser wî bihîstiye û hûn li gor wî hatine hînkirin, wek ku rastî bi Îsa ye, ²²ku hûn mirovê kevin ê li gor jiyana we ya berê, ku bi xwestekên xapînok dirize, ji ser xwe bavêjin ²³û di ruh û hişê xwe de nû bibin ²⁴û mirovê nû li xwe bikin ê ku di rastdarî û pîroziya rastiye de li gor Xwedê hatiye afirandin.

4:2 Kolosî 3:12-13 ^b **4:8** Ji: Zebûr 68:18 **4:16** Kolosî 2:19

4:22 Kolosî 3:9; Romayî 6:6 **4:24** Kolosî 3:10

²⁵Loma derewan ji xwe dûr bixin û «her yek ji we bi cîranê xwe re rastiyê bipeyivin,»^c çimkî em endamên hev in. ²⁶«Hêrs bibin, lê guneh nekin;»^c bila roj li ser hêrsa we neçe ava. ²⁷Ne jî rê bidin Îblîs. ²⁸Yê ku dizî kiriye, divê êdî diziyê neke, lê bila bi destê xwe tiştê qenc bike û bixebite, da ku tiştêkî wî hebe ku bide yê hewcedar. ²⁹Bila qet gotina xerab ji devê we dernekeve, lê belê ji bo perwerdekirinê çî qenc e – wek ku lazim e – wê bêjin, da ku ew ji guhdaran re keremdar be. ³⁰Ruhê* Xwedê yê Pîroz ê ku hûn ji bo roja rizgariyê bi wî hatine morkirin, xemgîn nekin. ³¹Bila bi her xerabiyê re her tehlî, hêrs, xezeb, qîrîn û buxtan ji we dûr kevin. ³²Li hember hev keremdar û dilovan bin û wek ku Xwedê bi Mesîh li we bihûrtiye, li hevdû bibihûrin.

5 Ji bo vê yekê, wek zarokên delal mîna Xwedê bikin. ²Çawa ku Mesîh ji me hez kir û ji bo me xwe feda kir û xwe wek pêşkêş û goriyeke* bîhnxweş pêşkêşî Xwedê kir, hûn jî wusa di hezkirinê de rêve herin. ³Bi awayê ku li pîrozan tê, divê di nav we de, navê fuhûşiyê û her cûreyê nepakî an çavbirçîtiyê qet neyê gotin jî. ⁴Û divê peyvîna bêedebî û bi ehmeqî, an henekên zir, yanî tiştên ku ne hêja ne, nebin, lê hê bêtir hûn şikirdar bin. ⁵Vê yekê qenc bizanin ku di Padîşahiya Mesîh û Xwedê de mîrasa tu mirovê fuhûşker, nepak an jî mirovê çavbirçî yanî pûtperest*, tune.

Zarokên Ronahiyê

⁶Bila tu kes we bi peyvên pûç nexapîne, çimkî xezeba Xwedê ji ber van tiştan tê ser kurên neguhdariyê. ⁷Îcar hûn nebin hevparên wan. ⁸Demekê hûn tarîfî bûn, lê niha hûn bi Xudan ronahî ne. Îcar wek zarokên ronahiyê rêve herin, ⁹ji ber ku berê ronahiyê di her qencî, rastî û rastdariyê de ye. ¹⁰Tiştê ku li xweşa Xudan diçe, kifş bikin. ¹¹Nebin hevparên karên tariyê yên bêber, lê hê bêtir wan tiştan eşkere bikin. ¹²Çimkî tiştên ku ew bi dizî dikin, eyb e ku bèn gotin jî. ¹³Lê her tiştê ku dikeve ber ronahiyê, xuya dibe. ¹⁴Çimkî her tiştê ku xuya dibe, ronahî ye. Loma tê gotin:

«Ey yê ku radize, hişyar bibe!

Ji nav miriyan rabe û

Mesîh wê ji te re bibiriqe.»

^c 4:25 Ji: Zekerya 8:16 ^c 4:26 Ji: Zebûr 4:4

4:32 Kolosî 3:13 5:14 Binêre: Îşaya 26:19; 60:1

¹⁵Loma bala xwe bidinê ka hûn çawa rêve diçin, ne wek ên neşehreza, lê belê wek ên şehreza herin. ¹⁶Îcar ji fersenda vê demê îstifade bikin, çimkî roj xerab in. ¹⁷Loma ne bêaqil bin, lê belê fêhm bikin ka daxwaza Xudan çi ye. ¹⁸Û bi şerabê serxweş nebin, di wê de bêedebî heye; lê bi Ruh tije bibin. ¹⁹Ji hev re Zebûr, lavije* û stranên ruhanî bêjin, di dilê xwe de ji Xudan re stran û lavijeyan bistrînin. ²⁰Hergav ji bo her tiştî bi navê Xudanê me Îsa Mesîh ji Bav Xwedê re şikir bikin.

Têkiliyên Navmalê

²¹Bi tîrsa Mesîh bi ya hev bikin. ²²Ey jinno! Wek ku hûn bi ya Xudan dikin, wusa bi ya mêrê xwe bikin. ²³Çimkî çawa Mesîh serê Civînê ye, mêr serê jinê ye û Mesîh bi xwe Xilaskarê Civînê, yanî bedenê ye. ²⁴Îcar çawa ku Civîn bi ya Mesîh dike, bila jin jî bi vî awayî di her tiştî de bi ya mêrê xwe bike. ²⁵Ey mênno! Wek ku Mesîh ji Civînê hez kir û xwe di ber wê de feda kir, bila her kes ji jina xwe hez bike. ²⁶Wî xwe feda kir, da ku Civînê bi peyva xwe pîroz bike û bi şuştina avê paqij bike, ²⁷da ku Civînê bi rewneqiya* wê ve pêşkêşî xwe bi xwe bike, ku tu leke an qermîçek an tiştêkî wek van li ser wê nebe, lê belê ew pîroz û bêleke be. ²⁸Bi vî awayî her mêr jî deyndar e ku wek bedena xwe, ji jina xwe hez bike. Yê ku ji jina xwe hez dike, ji xwe hez dike. ²⁹Çimkî tu kesî, tu caran jî bedena xwe nefret nekiriye, lê ew bedena xwe xweyî dike û xema wê dixwe, wek ku Mesîh jî Civînê xweyî dike û xema wê dixwe. ³⁰Çimkî em endamên bedena wî ne. ³¹«Loma mêr wê dê û bavê xwe berde, bi jina xwe re bibe yek û herdu jî wê bibin bedenek.»^d ³²Ev sir mezin e; lê ez vê li ser Mesîh û li ser Civînê dibêjim. ³³Loma bila her yek ji we jî wek ku ji xwe hez dike, ji jina xwe hez bike û bila jin siyaneta* mêrê xwe bigire.

6 Zarokno, li gor Xudan li ber dê û bavê xwe serî deynin, çimkî ev rast e. ²«Qedre dê û bavê xwe bigire» – emrê pêşî yê bi sozê, ev e: ³«Da ku qencî li te bibe û li ser erdê emrê te dirêj be.»^e ⁴Bavno! Hûn jî hêrsa zarokên xwe ranekin, lê wan bi terbiye û şîreta Xudan perwerde bikin.

⁵Xulamno, wek ku hûn li ber Mesîh serî datînin, bi tîrs û lerizîn û ji dil û can li ber mîrzayên xwe yên li ser dinyayê serî deynin. ⁶Vê yekê ne bi xizmeta ku li ber çav tê kirin ku li mirovan xweş bê, lê belê wek xizmetkarên Mesîh, daxwaza Xwedê ji dil û can bînin cih. ⁷Ne wek ji

5:16 Kolosî 4:5 **5:19** Kolosî 3:16-17 **5:22** Kolosî 3:18; Petrûs I, 3:1

5:25 Kolosî 3:19; Petrûs I, 3:7 ^d **5:31** Ji: Destpêkirin 2:24 **6:1** Kolosî 3:20

6:2-3 Ji: Derketin 20:12; Dubarekirina Şerîetê 5:16 **6:4-5** Kolosî 3:21-25

mirovan re, lê wek ku ji Xudan re tê kirin ji dil û can xizmetê bikin. ⁸Û hûn dizanin ku her kî çi qencyê bike, wê bergîdanê* ji Xudan bistîne, dixwazî bila xulam be, dixwazî bila azad be.

⁹Hûn jî, mîrzano eynî tiştan ji wan re bikin û êdî dev ji gefxwarinê berdin, çimkî hûn dizanin ku Xudanê we û yê wan li ezmanan e û li ba wî xatirgirtin tune.

Çekên ku Xwedê Dide

¹⁰Bi kurtî, bi Xudan û bi qeweta karîna wî bi hêz bibin. ¹¹Ji bo ku hûn bikarin li hember hileyên Îblîs rawestin, hemû çekên Xwedê li xwe bikin. ¹²Çimkî cenga me ne li hember xwîn û goşt e, lê belê li hember serwerîyan, li hember desthilatîyan, li hember hukumdarên gerdûnê yên vê taristaniyê, li hember ordiyên ruhî yên xerabiyê yên li cihên ezmanî ye. ¹³Ji ber vê yekê hemû çekên Xwedê bistînin, da ku hûn bikarin di roja xerab de li ber xwe bidin û piştî ku we her tişt kir, li cihê xwe rawestin. ¹⁴Îcar, pišta xwe bi rastiye bipêçin û zirxê rastdariyê li xwe bikin ¹⁵û lingên xwe ji bo Mizgîniya aştiyê bi amadebûnê pêlav bikin û li cihê xwe bisekinin. ¹⁶Bi ser hemûyan de, mertalê baweriyê ku hûn pê bikarin hemû tîrên agirî yên Yê Xerab bitemirînin, bigirin destê xwe. ¹⁷Û rahêjin kumzirxê xilasiyê û şûrê Ruh ê ku peyva Xwedê ye. ¹⁸Bi her dua û lavakirinê, herdem bi Ruh dua bikin. Ji bo vê yekê hişyar bimînin û ji bo hemû pîrozanan herdem bi berdewamî lava bikin. ¹⁹Ji bo min jî dua bikin, da ku, gava ez devê xwe vekim, peyv ji min re bê dayîn û ez sira Mizgîniyê bi ziravî bidim zanîn. ²⁰Di ber wê de ez bi zincîran girêdayî qasidiyê dikim. Dua bikin, da ku ez bê tirs, wek ku pêwîst e, wê bêjim.

Silavên Aştiyê

²¹Ji bo ku hûn jî bizanin ez çawa me û çi dikim, birayê hezkirî û di yekîtiya Xudan de xizmetkarê dilsoz Tixîkos* wê her tiştî bi we bide zanîn. ²²Ez wî ji bo vê yekê dişînim ba we, da ku hûn tiştên li ser me bizanin û ew cesaretê bide dilê we.

²³Bila aşî û bi baweriyê hezkirin ji Bav Xwedê û Xudan Îsa Mesîh ji birayan re be. ²⁴Kerem li ser wan hemûyan be, yên ku bi hezkirina nemir ji Xudanê me Îsa Mesîh hez dikin.

6:9 Kolosî 4:1; Dubarekirina Şerîetê 10:17 **6:14** Îşaya 59:17
6:15 Îşaya 52:7 **6:17** Îşaya 59:17

Nameya Pawlos a ji Filîpiyan re

Pêşgotin

Pawlosê Şandî ev name di girtîgehekê de nivîsî. Tê gotin ku ew hingê li Efesê bû.

Filîpya bajarekî Makedonyayê bû û Makedonya bi xwe jî hingê di bin serweriya Împeratoriya Romayê de bû. Civîna bawermendan a li Filîpyayê, bi gera Pawlos a diduyan, di bin mercên zor û zehmet de hat avakirin (Karên Şandiyên 16:11-40). Kesên ku di vê civînê de cih digirtin destvekirî bûn (4:15, 16; Korîntî II, 8:2).

Pawlos di vê nameyê de ji wan Filîpiyên ku diyarî jê re şandine re spasiya xwe pêşkêş dike. Pawlos ji civîna bawermendên ku li Filîpiyê ne dilxweş e û hezkirina xwe ji wan re diyar dike.

Pawlos civîna bawermendan li hember hîndariyên xapînok jî hişyar dike (3:4-9, 18,19). Ew diyar dike ku hînkirina Mesîh û yekbûna bi wî re, armanca bingeşê ye (3:10-14).

Ev name dikare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Silav 1:1-11

II. Rewşa Pawlosê Şandî 1:12-30

III. Jiyana Mesîh ji bo bawermendan mînak e 2:1-2:18

IV. Têkiliyên li gor baweriya Mesîhî 2:19-3:21

V. Biziravkirin û silav 4:1-23

Silav

1 Ji xulamên Mesîh Îsa, ji Pawlos* û ji Tîmotêyos*,
ji hemû pîrozên* Mesîh Îsa yên li Filîpyayê re û tevî wan ji çavdêr û alîkaran re:

²Ji Bavê me Xwedê û ji Xudan Îsa Mesîh, kerem û aşî li ser we be.

Spasî û Dua

³Her cara ku ez we tînim bîra xwe, ez şikir ji Xwedayê xwe re dikim. ⁴Hergav di hemû duakirina xwe de ez bi şahî ji bo we hemûyan

daxwaz dikim. ⁵Çimkî ji roja pêşî û heta niha hûn ji bo pêşveçûna Mizgîniyê bi min re hevpariyê dikin. ⁶Ez piştrast im, yê ku di dilê we de dest bi karê qenc kiriye, wê heta Roja Mesîh Îsa wî bîne serî. ⁷Ji bo min rast e ku ez li ser we hemûyan weha bifikirim, çimkî hûn di dilê min de ne. Hem di girtina min de û hem jî di parastin û rastderxistina min a Mizgîniyê de, hûn hemû bi min re hevparên keremê ne. ⁸Xwedê şahidê min e ku çawa ez bi dilovaniya Mesîh Îsa bêriya we hemûyan dikim. ⁹Dua min ev e ku hezkirina we bi zanîn û hemû têgihîştina di her tiştî de hê û hê zêdetir bibe, ¹⁰da ku hûn ya herî qenc hilbijêrin û di Roja Mesîh de paqij û bêqusûr bin. ¹¹Wusa ku hûn, ji bo rûmet û pesnê Xwedê bi berê rastdariyê yê ku ji Îsa Mesîh tê, tije bibin.

Belavbûna Mizgîniyê

¹²Birano, ez dixwazim ku hûn bizanin, tiştên ku hatin serê min, hê bêtir ji pêşveçûna Mizgîniyê re bûn alîkar. ¹³Wusa ku ji hemû berevanên qesrê û ji hemûyên din re jî eşkere bû ku ez di ber Mesîh de girtî me. ¹⁴Gelek birayan ji girtina min ewlehî ji Xudan stand û ji bo ku bêtirs peyva* Xwedê bêjin, hê bêtir bi zirav bûn.

¹⁵Erê, hinek ji çavnebarî û hemberiyê Mizgîniya Mesîh didin bihîstin, lê hinek jî bi niyeteke qenc. ¹⁶Evên ha ji hezkirinê Mizgîniyê didin, çimkî dizanin ku ez ji bo parastina Mizgîniyê di girtîgehê de me. ¹⁷Lê yên din ne bi dilekî pak, lê ji hevrikiyê, Mesîh didin bihîstin. Ew guman dikin ku wê tengahiyên min di girtîgehê de zêde bikin.

¹⁸Xem tune! Dixwazî bila bi hêcetan* be, dixwazî jî bila ji dil be, bi her awayî Mesîh didin bihîstin û bi vê ez şa dibim. Erê, ezê bi vê şa bibim jî, ¹⁹çimkî ez dizanim ku bi duayên we û bi alîkariya Ruhê Îsa Mesîh ev yek wê ji bo xilasiya min çêbe. ²⁰Hêvî û bendewariya min ev e ku ez di tu tiştî de neyê şermkirin, lê bi cesareteke temam, eger bi mirina min an jî bi jiyana min be, wek her gav niha jî Mesîh wê bi bedena min bê bilindkirin. ²¹Çimkî ji bo min jiyana Mesîh e û mirin jî qezenc e. ²²Lê eger jiyana di bedenê de ji bo xebata min ber bîne, hingê ez nizanim kîjanê bibijêrim. ²³Ez di navbera herduyan de ketime tengahiyê; ez dixwazim veqetim û bi Mesîh re bim, çimkî ev hê gelek çêtir e. ²⁴Lê mayîna min a di bedenê de ji bo we bêtir pêwîst e. ²⁵Ez bi vê piştrast im û dizanim ku ezê bimînim û bi we hemûyan re bim, da ku hûn pêşve herin û di baweriyê* de şa bibin. ²⁶Wusa ku, gava ez dîsa bêm ba we, hûn bi Mesîh Îsa hê bêtir bi min pesnê xwe bidin.

²⁷Lê bila jiyana we hêjayî Mizgîniya Mesîh be, da ku ez bêm we bibînim, an neyê jî, ez bibihîzim ku hûn di ruhekî de hîmgirtî ne û bi

dil û can bi hev re ji bo baweriya* Mizgîniyê tekoşînê* dikin²⁸ û di tu tiştî de ji wan ên ku li hember we radiwestin, natirsin. Ev yek ji bo wan nişana helakbûnê ye, lê ji bo we, ya xilasiyê ye û ev jî ji Xwedê ye. ²⁹Çimkî di ber Mesîh de kerem li we hatiye kirin ku hûn ne tenê baweriyê bi wî bînin, lê belê di ber wî de cefayê jî bikişînin. ³⁰Îcar hûn jî di eynî tekoşînê de ne, wek ku we ez tê de dîtîm û niha jî hûn li ser min dibihîzin.

Yekîtiya di Nefsbiçûkiyê de

2 Eger cesaret daneke bi Mesîh, handaneke* ji hezkirinê, hevpariyê-ke we bi Ruh, hezkirineke ji dil û dilovaniyek heye, ²şahiya min tamam bikin. Bila fikra we yek be, eynî hezkirina we hebe, fikra we û dilê we yek be. ³Tu tiştî bi hevrikiyê an bi pesindana pûç nekin. Lê bila bi nefsbîçûkî her yek ji we yên din di ser xwe re bigire. ⁴Bila her yek ji we ne tenê li karê xwe, lê belê li karê yên din jî binêre. ⁵Bila ew fikirîn bi we re hebe, ku bi Mesîh Îsa re jî bû:

⁶ Bi ser ku ew di xasîtiya Xwedê de bû jî,
Wî wekheviya bi Xwedê re xenîmetek hesab nekir.

⁷ Lê belê wî mezinahiya xwe ji xwe xist,
Xasîtiya xulam stand û bû mîna mirovan,
Di şiklê mirovan de xuya bû.

⁸ Wî xwe nizim kir, îtaet kir û çû mirinê,
Heta çû mirina li ser xaçê.

⁹ Ji bo vê yekê Xwedê ew gelek bilind kir
Û navê di ser her navî re da wî.

¹⁰ Da ku bi navê Îsa,
Hemû yên li ezmên, li erdê û di bin erdê de,
Herin ser çokan

¹¹ Û ji bo rûmeta Bav Xwedê,
Her ziman eşkere bike û bêje ku Îsa Mesîh Xudan e.

Wek Stêran Biçirisin

¹²Ji ber vê yekê, hezkirîno, çawa ku we hergav bi ya min kiribe, niha jî, ne tenê di dema ku ez li ba we me, lê belê hê bêtir di dema ku ez ne di nav we de me jî, bi ya min bikin; bi tirs û lerizînê xilasiya xwe pêk bînin. ¹³Çimkî Xwedê ye yê ku di dilê we de dixebite, da ku hem daxwaz û hem jî kirina we li wî xweş bê.

¹⁴Her tiştî bê pitepitkirin û bê devjenî bikin, ¹⁵da ku hûn bêqusûr û pak bin. Di nav vî nifşê* xwehr û jirêketî de ku hûn di nav wan de wek stêrên ezmên ronahiyê didin, zarokên Xwedê yên bêleke bin ¹⁶û peyva jiyane hişk bigirin. Wusa ku, di Roja Mesîh de ji min re bibe pesin, da ku ez badîhewa nebezîbim û min badîhewa keda xwe nedabe. ¹⁷Lê belê, eger xwîna min li ser gorî* û xizmeta bawerîya we wek pêşkêşekê bê rijandin jî, ezê şa bim û ezê bi we hemûyan re şa bim. ¹⁸Bi vî awayî hûn jî şa bin û bi min re şa bibin.

Tîmotêyos û Êpafrodîtos

¹⁹Îcar hêviya min ji Xudan Îsa heye ku ez di demeke nêzîk de Tîmotêyos bişînim ba we, da ku ez jî halê we bizanim û dilê min rihet bibe. ²⁰Çimkî tu kesê min ê ku mîna wî bi dil û can li ser we bifikire û ji bo hal û rewşa we xemê bixwe tune; ²¹yên din hemû ne li tiştên Îsa Mesîh, lê li feyda xwe digerin. ²²Lê hûn dilsoziya wî ya ceribandî dizanin û hûn dizanin ku wek kurekî bi bav re, ew bi min re di xizmeta Mizgîniyê de dixebitî. ²³Îcar çaxê ez bibînim ka rewşa min wê çawa çêbe, ez hêvî dikim ku ezê zûka wî bişînim ba we. ²⁴Û ez li Xudan ewle me ku di demeke nêzîk de ez bi xwe jî, ezê bêm.

²⁵Lê min pêwîst dît ku ez birayê xwe, hevalkar û hevalleşkerê xwe Êpafrodîtos ê ku we şandiye, da ku ew di hewcedariya min de bibe alîkar, bişînim ba we. ²⁶Çimkî wî bêriya we hemûyan dikir û ji ber ku we bihîstibû ku nexweş e, ew pîrr xemgîn e. ²⁷Ew wusa nexweş bû ku gihîşt ber mirinê. Lê belê Xwedê li wî hat rehmê; ne tenê li wî, li min jî hat rehmê, da ku ji min re xemgînî li ser xemgîniyê çênebe. ²⁸Loma ez wî hê zûtir dişînim, da ku hûn dîsa bi dîtina wî şa bibin û xemgîniya min nemîne. ²⁹Îcar bi şahiyê mezin wî bi navê Xudan qebûl bikin û siyaneta* yên weha bigirin. ³⁰Çimkî ew ji bo karê Mesîh nêzîkî mirinê bû, ji bo xizmeta ku we nikaribû hûn ji bo min bikin, wî canê xwe xist talûkê.

3 Bi kurtî birano, bi saya Xudan şa bibin. Îcar nivîsîna eynî tiştan min aciz nake, lê ewlehiyê dide we.

Rastdariya Rastî

²Hay ji yê wek kûçikan, hay ji karkerên xerab û hay ji sineta* seqet hebin. ³Çimkî yên bi sineta rast em in, em bi Ruhê* Xwedê diperezin*,

em bi saya Mesîh Îsa pesnê xwe didin û em li tiştên bedenê ewle nabîn. ⁴Eger wusa bûya, min bi xwe jî dikaribû ku ez li tiştên bedenê ewle bibim. Eger yekî din bifikire ku li tiştên bedenê ewle bibe, ez hê bêtir dikarim. ⁵Ez roja heştan hatime sinetkîrin, ji gelê Îsraêl, ji eşîra Binyamîn* im, ez Îbraniyekî* xas Îbranî me. Ez di kirina Şerîetê* de Fêrisî* û ⁶wusa xîretkêş bûm ku min tengahî dida civînê*. Li gor rastdariya Şerîetê, ez bêkêmahî me.

⁷Lê belê her tiştê ku ji bo min qezenc bû, min di ber Mesîh de zirar hesab kir. ⁸Hê zêdetir, ez ji bo feyda zanîna bilind a Xudanê xwe Mesîh Îsa, her tiştî zirar hesab dikim. Di ber wî de min dev ji her tiştî berdaye û ez wan wek zibil hesab dikim, da ku ez Mesîh qezenc bikim ⁹û bi wî re bibim yek. Êdî rastdariya min ne ji kirina Şerîetê, lê ji baweriya ku bi Mesîh e, tê. Ev rastdarî ne ji min e, ji Xwedê ye û bingeha wê bawerî ye. ¹⁰Ez dixwazim Mesîh û hêza vejîna* wî bizanîm û bibim hevparê cefayên wî û bi mirina wî bibim wek wî, ¹¹da ku ez bi riyekê bigihîjim rabûna ji nav miriyan.

Bezîna ber bi Armancê ve

¹²Ji xwe hê ez negihîstîme vê armancê an jî bêkêmahîtiyê, lê ez li pey vê yekê dibezim, da ku ez ya ku Mesîh Îsa ez ji bo wê bi dest xistime, bi dest bixim. ¹³Birano, ez xwe hê gihîştî hesab nakim, lê ya ku ez dikim ev e: Ez tiştên çûyî ji bîr dikim û xwe dirêjî yên pêş dikim. ¹⁴Ez ji bo qezenckirina xelata ku Xwedê di gazîkirina xwe ya ezmanî de bi Mesîh Îsa pêşkêş dike, ber bi armancê ve dibezim. ¹⁵Loma em hemû yên gihîştî wusa bifikirin û eger hûn li ser tiştêkî bi awayekî din bifikirin, Xwedê wê vê jî ji we re kifş bike. ¹⁶Bi tenê, em li gor tiştê ku em gihîştinê pêşve herin.

¹⁷Birano, bibin wek min û qenc li wan binêrin, yên ku di jiyana xwe de wek ku em ji we re bûne mînak, rêve diçin. ¹⁸Çimkî wek ku min berê jî gelek caran ji we re gotiye û niha jî ez bi girîn dibêjim, gelek hene ku di jiyana xwe de dijminên xaça Mesîh in. ¹⁹Dawiya van helakbûn e, xwedayê wan zikê wan e û rûmeta wan şermezariya wan e. Ew tiştên vê dinyayê difikirin. ²⁰Lê heçî em in, welatê me li ezmanan e û ji wir jî em li hêviya Xilaskar, Xudan Îsa Mesîh disekin. ²¹Ewê bi wê qeweta xwe ya ku dikare her tiştî bindest bike, bedena me ya reben biguhere û bike wek bedena xwe ya bi rûmet.

3:5 Romayî 11:1; Karên Şandîyan 23:6; 26:5

3:6 Karên Şandîyan 8:3; 22:4; 26:9-11 3:17 Korîntî I, 4:16; 11:1

4 Îcar xwişk û birayên min ên hezkirî yên ku ez bêriya wan dikim, hûn şahiya min û taca serê min in, bi vî awayî bi saya Xudan qayîm bimînin.

Dilşa Bin, di Aştiyê de Bin

²Ez ji Eyodiyayê hêvî dikim û ji Sintîxayê hêvî dikim ku di yekîtiya Xudan de bibin hemfikir. ³Erê, ez ji te jî dixwazim, ey hevalê min ê dilsoz, ji wan jinan re bibe alîkar; çimkî ew bi Klêmens û hevalkarên min ên din re ku navê wan di Kitêba Jiyânê de ye, di karê Mizgîniyê de bi min re gelek zehmet kişandine.

⁴Hergav bi Xudan şa bibin; ez careke din dibêjim, şa bibin! ⁵Bila berbiwêriya we ji hemû mirovan re eşkere be. Xudan nêzik e. ⁶Ji bo tu tiştî xeman nexwin. Lê belê di her tiştî de bila daxwazên we bi dua û lavan û bi şikirkirinê ji Xwedê re bîn gotin. ⁷Û aştîya Xwedê ya ku di ser her tégihîştinê re ye, wê dilê we û hişê we bi Mesih Îsa biparêze.

⁸Bi kurtî birano, çî tiştê rast hebe, çî tiştê rêzdar hebe, çî tiştê dad-perwer*, çî tiştê paqij hebe, çî tiştê delal hebe, çî tiştê bi rûmet hebe û eger tişteki hêjabilind û tişteki hêjayî pesindanê hebe, hûn li ser wan bifikirin. ⁹Wan tiştên ku hûn ji min hîn bûne, we ji min standine, we ji min bihîstine û we di jiyana min de ditine, bikin û Xwedayê aştîyê wê bi we re be.

Spasdariya Pawlos ji bo Diyarîya Filîpiyan

¹⁰Ez bi saya Xudan gelek dilşa bûm ku we piştî evqas dem ji nû ve xema min xwar. Bi rastî, hûn li ser vê yekê difikirîn, lê we fersend nedidît. ¹¹Gotina min ne li ser hewcedariyê ye, çimkî ez hîn bûme ku ez qîma xwe bi halê xwe binim. ¹²Ez hem bi zehfheyînê û hem bi neyînê dizanim. Dixwazî bila ez têr bim, dixwazî bila ez birçî bim, dixwazî bila ez di firehiyê de bim, dixwazî bila ez di hewcedariyê de bim, ez di her rewşê û di her tiştî de sira vê yekê hîn bûme. ¹³Ez dikarim her tiştî bi destê wî yê ku hêzê dide min, bikim. ¹⁴Lê we qenc kir ku hûn bûn hevparên tengahiya min.

¹⁵Ey Filîpîno, hûn bi xwe jî dizanin ku di destpêka dayîna Mizgîniyê de, gava ku ez ji Makedonyayê derketim, di mijara danûstandinê de, ji we pê ve tu civînê hevpariya min nekir. ¹⁶Çimkî gava ku ez li Selanîkê jî bûm, we carek du caran tiştê ku hewcedariya min pê hebû, ji min

4:5 an jî: «Hatina Xudan nêzik e.»

re şand. ¹⁷Ne ku ez li pey diyariyê me, lê ez dixwazim ku qezenca hesabê we zêde bibe, yanî diyariya we ber bide. ¹⁸Min her tişt stand û ez di firehiyê de me. Min ew diyariyên ku we bi destê Êpafrodîtos şandibûn, girtin û tu kêmahiya min nema. Ew diyariya we pêşkêşiyêke bîhnxweş û goriyêke ku ji aliyê Xwedê ve hatiye qebûlkirin e û li wî xweş tê. ¹⁹Û Xwedayê min, wê her hewcedariya we, bi Mesîh Îsa li gor dewlemendiya xwe ya bi rûmet bide we. ²⁰Rûmet her û her ji Bavê me Xwedê re be. Amîn.

Silavên Aştiyê

²¹Silavan li her pîrozê Mesîh Îsa bikin. Ew birayên ku bi min re ne, silavan li we dikin. ²²Hemû pîroz, bi taybetî jî yên ji mala Qeyser silavan li we dikin.

²³Kerema Xudan Îsa Mesîh bi ruhê we re be.

Nameya Pawlos a ji Kolosiyan re

Pêşgotin

Pawlos ev name di girtîgehekê de nivîsî. Li gor ku tê gotin, ew hingê li Efesê bû. Kolose, li Asyaya Biçûk, li rojavayê bajarê Denizlî yê îroyîn bû. Armanca wî ew bû ku civînên bawermendên li Kolose, Lawdikya û li Hiyerapolîsê (Pamukkale) bizirav bike û hîndariya Xwedê ya pêwîst hîn wan bike (4:13-17).*

Hingê li derûdora Koloseyê gelek hîndariyên şaş dihatin hînkirin. Pawlos hê neçûbû Koloseyê, lê wî dixwest ku bi vê nameyê riya rast nîşanî bawermendan bide û hemûyan hîn bike ku tenê Mesîh xilasbûna temam aniye.

Her çiqas nameyên Efesiyên û Kolosiyên bimînin hev jî, mijarên wan ên bingehî cihê ne.

Ev name dikare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Silav 1:1-2

II. Dua Pawlos 1:3-14

III. Mesîh serê hemû afirandinê ye 1:15-23

IV. Xizmeta Pawlosê Şandî 1:24-2:5

V. Bersîva li ser hîndariyên pûç 2:6-23

VI. Jiyana nû ya bi Mesîh 3:1-17

VII. Têkiliyên navmalê 3:18-4:1

VIII. Şîretên dawî û xatir 4:2-18

Silav

1 Ji Pawlosê* ku bi daxwaza Xwedê, Şandiyê Mesîh Îsa ye û ji birayê me Tîmotêyos*,
2ji pîroz* û ji birayên dilsoz ên ku bi Mesîh re ne û li Koloseyê ne:
Ji Bavê me Xwedê, kerem û aşî li ser we be.

Spasî û Dua

³Gava ku em ji bo we dua dikin, em ji Xwedê, ji Bavê Xudanê xwe Îsa Mesîh re hergav şikir dikin. ⁴Çimkî me li ser baweriya* we ya bi Mesîh Îsa û hezkirina we ya ji bo hemû pîrozan bihîst. ⁵Ev, ji hêviya ku li ezmanan hilanî ye tê. We ev hêvî berê di peyva* rastiye de, di Mizgîniya ku gihîştiye we de bihîst. ⁶Ev Mizgînê wek ku di hemû dinyayê de ber dide û mezin dibe, ji roja ku we bihîstiye û kerema Xwedê bi hemû rastiya wê ve fêr kiriyê û vir ve, di nav we de jî ber dide û mezin dibe. ⁷Hûn vê ji xizmethevalê me yê hezkirî Êpafra* hîn bûn. Ew ji bo we jî xizmetkarekî Mesîh ê dilsoz e. ⁸Wî jî hezkirina we ya ji aliyê Ruh ve, ji me re got.

⁹Ji ber vê yekê, ji roja ku me ev bihîstiye û vir ve, me dev ji dua- kirin û xwestina ji bo we bernedaye, da ku hûn bi hemû şehrezayî û têngihîstina ruhanî, daxwaza Xwedê tam bizanin ¹⁰û bi awayekî ku hêjayî Xudan e rêve herin, hûn bi her awayî li wî xweş bîn, di her karê qenc de ber bidin û di naskirina Xwedê de bigihîjin. ¹¹Wusa ku hûn li gor hemû hêza wî ya ku ji karîna wî ya bi rûmet tê, xurt bibin, her tiştî bi bihnfirehî ragirin* û bi şahî ¹²ji Bav* re şikir bikin. Wî têrêkirin daye me, ku em di ronahiyê de bibin hevparê mîrasa pîrozan. ¹³Wî em ji desthilatiya tariyê rizgar kirin û em derbasî Padîşahiya Kurê xwe yê hezkirî kirin. ¹⁴Rizgarî, yanî lêbihûrtina gunehên me bi wî ye.

Mesîh Serê Hemû Afrandinê Ye

¹⁵ Ew, sûretê Xwedayê ku nayê dîtin,
Nixuriyê hemû afirînê ye.

¹⁶ Çimkî hemû tiştên li erdê û li ezmanan,
Tiştên ku tên dîtin û nayên dîtin,
Dixwazî bila text, dixwazî bila hukumdarî
Dixwazî bila serwerî, dixwazî bila desthilatî be,
Bi saya wî hatin afirandin;
Her tişt bi saya wî û ji bo wî hat afirandin.

¹⁷ Ew bi xwe beriya her tiştî ye
Û her tişt bi wî bi hev ve girêdayî ye.

¹⁸ Ew serê bedenê, yanî serê Civînê* ye,
Destpêk û nixuriyê ji nav miriyan e,

Da ku di her tiştî de ew yê pêşî be.

¹⁹Çimkî li Xwedê xweş hat ku
Hemû tijetiya wî di şexsê wî de be,

²⁰Û bi wî her tiştî,
Hem tiştên li ser erdê,
Hem jî yên li ezmanan,
Bi xwe re li hev bîne

Û bi xwîna wî ya ku li ser xaçê rijayî aştîyê çêke.

²¹Hûn jî demekê bi kirinên xwe yên xerab di fikrên xwe de ji Xwedê re xerîb û dijmin bûn. ²²Lê niha wî hûn bi mirina Mesîh a di bedenê de, bi xwe re li hev anîn, da ku we li ber xwe pîroz, bêleke û bêqusûr derxe. ²³Tenê hûn di baweriyê* de hîmgirtî bin û veneleqin û ji hêviya Mizgîniya ku we bihîst nelebitin. Ev Mizgînî jî hemû afirînên li ser rûyê erdê re hatiye dayîn û ez Pawlos bûm xizmetkarê wê.

Xizmeta Pawlos a ji Bawermendan re

²⁴Ez niha bi cefayên ku ez ji bo we dikişînim, şa dibim û wan tengahiyên Mesîh ên ku mane, di bedena xwe de ji bo Bedena wî ya ku Civîn e, tamam dikim. ²⁵Ez ji wê Civîne re bûm xizmetkar, li gor wî karê ku Xwedê ji bo we spartîye min, da ku ez peyva Xwedê, ²⁶yanî wê sira ku ji dem û nîfşên* berê ve hatiye veşartin, lê niha ji pîrozên wî re hatiye eşkerekirin, bi tevahî bêjim. ²⁷Xwedê xwest ku bi pîrozên xwe bide zanîn ku dewlemendiya rûmeta vê sirê di nav miletan de çiqas mezin e. Ev sir ew e ku Mesîh di dilê we de ye; ew hêviya gihîştina rûmetê ye. ²⁸Îcar em wî didin bihîstin, em şîretan li her kesî dikin û bi hemû şehrezayiyê her kesî hîn dikin, da ku em her kesî di yekîtiya Mesîh de gihîştî pêşkêş bikin. ²⁹Ji bo vê yekê ez li gor hemû hêza wî ya ku di hundirê min de dixebite, neptûlept û tekoşînê* dikim.

2 Ez dixwazim ku hûn bizanin ez çiqas ji bo we, ji bo yên ku li Lawdikiyayê ne û ji bo hemûyên ku rû bi rû ez nedîtîme tekoşînê dikim. ²Ez dixwazim ku dilê wan bê handan* û ew di hezkirinê de bibin yek, da ku bigihîjin dewlemendiya têgihîştina bêkêmahî û sira Xwedê ya ku Mesîh e, bizanin. ³Di şexsê wî de hemû xezîneyên zanîn û şehrezayiyê veşartî ne. ⁴Ez vê yekê dibêjim, da ku tu kes we bi peyvên devnermiyê nexapîne. ⁵Çimkî her çiqas ez bi bedenê ne li ba

we bim jî, dîsa bi ruh bi we re me û ez bi dîtina serûberî û baweriya* we ya qayîm a bi Mesîh şa dibim.

Jiyana bi Mesîh

⁶Îcar we çawa Xudan Mesîh Îsa qebûl kiribe, wusa bi wî re girêdayî rêve herin. ⁷Bi wî ve ra* bidin û ava bibin; wek ku hûn hatine hînkirin, di baweriyê de qayîm bibin û bila şikirdariya we zêde bibe.

⁸Hay ji xwe hebin, bila tu kes we bi felsefe û xapandina pûç li gor adetên mirovan dîl negire. Ew li gor hêzên ruhî yên vê dinyayê ne, ne li gor Mesîh in. ⁹Çimkî hemû tîjetya Xwedêtiyê bi bedenî di Mesîh de ye. ¹⁰Ew serê her serwerî û desthilatîyê ye û hûn bi wî temam bûne. ¹¹Hûn bi wî sinet* bûn, ne bi sineta ku bi dest hatiye kirin, lê ji aliyê Mesîh ve hûn hatine sinetkirin û we bedena xwe ya gunehkar ji xwe kiriye. ¹²Di imadê* de hûn bi wî re hatin veşartin û di imadê de hûn bi wî re hatin rakirin jî, çimkî we baweriya xwe bi qeweta Xwedayê ku ew ji nav miriyan rakir, anî. ¹³Û çaxê hûn hê di nav neheqîyan û di beden û dilê xwe yê sinetnebûyî de mirî bûn, Xwedê hûn bi Mesîh re vejandin û li hemû sûcên me bihûrt. ¹⁴Seneda deynên me ya ku bi qeydeyan li hember me bû, xîş kir, li xaçê xist û ji holê rakir. ¹⁵Bi vê yekê wî serwer û desthilatî bêçek kirin û li ser xaçê li hember wan bi serfirazî bi ser ket, bi eşkereyî wî ew raxistin ber çavan.

¹⁶Loma bila tu kes di pîrsa xwarin, an vexwarin, an cejn, an meha nû, an jî roja* Şemiyê de, we dadbar* neke. ¹⁷Evên ha siya wan tiştên ku wê bên in, lê ya rast Mesîh e. ¹⁸Nebe yekî ku ji nefsbîçûkiya qelp û perizîna* milyaketan, ji dîtiniyên* ku dîtine û ji quretiya pûç a aqilê xwe yê dinyayî hez dike, we ji xelata we bike. ¹⁹Yên weha xwe bi Serî ve nagirin. Bi wî Seriyî tevahiya bedenê, bi movik û pêgirêkan girêdayî tê xweyîkirin û bi mezinbûna ji Xwedê, mezin dibe.

²⁰Madem hûn bi Mesîh re li hember hêzên ruhî yên vê dinyayê mirine, nexwe hûn çima weha dijîn wek ku hûn ên vê dinyayê ne û li gor rêz û tertîb dikin ên ku dibêjin: ²¹«Vê negire, vê tam neke, dest nede vê!» ²²Evên ha hemû bi karanîne dirizin û diçin, ew li gor emir û hînkirina mirovan in. ²³Rast e, di dîndariya ji ber xwe çêkirî, di nefsbîçûkiya qelp û di ziyetkirina bedenê de ev wek şehrezayiyê tèn dîtîn, lê ji bo rawestandina xwestekên nefse tu qîmeta wan tune.

2:12 Romayî 6:4 **2:13** Efesî 2:1-5 **2:14** Efesî 2:15

2:16 Romayî 14:1-6 **2:19** Efesî 4:16

Jiyana Nû ya bi Mesîh

3 Madem ku hûn bi Mesîh re hatine rakirin, li tiştên li jor bigerin. Li wê derê Mesîh li milê Xwedê yê rastê rûniştiye. ²Ne tiştên li ser rûyê erdê, lê tiştên li jor bifikirin. ³Çimkî hûn mirin û jiyana we bi Mesîh re li ba Xwedê hilanî ye. ⁴Çaxê Mesîh ê ku jiyana we ye xuya bibe, hûn jî, hûnê hingê bi wî re di rûmetê de xuya bibin.

⁵Loma xwestekên xwe yên dinyayî, fuhûşî, pîsîti, şehwet, xwesteka xerab û çavbirçîtiya ku pûtperestî* ye, bikujin. ⁶Ji ber van, xezeba Xwedê tê ser wan ên ku bi ya wî nakin. ⁷Demekê gava ku hûn di van tiştan de rêve diçûn, we jî dema xwe bi wan derbas dikir.

⁸Lê niha hûn van hemûyan, xezebê, hêrsbûnê, xerabiyê, buxtanê û devpîsîtiyê ji xwe bikin. ⁹Derewan li hev nekin, çimkî we mirovê kevin bi kirinên wî ve ji ser xwe avêtiye û ¹⁰we mirovê nû yê ku ji bo zanîna temam li gor sûretê Afirandarê xwe tê nûkirin, li xwe kiriye. ¹¹Êdî Yewnanî* û Cihû, sinetkirî û sinetnekirî, Îskît û hovên din, xulam û azad tune; lê belê Mesîh her tişt e û bi her kesî re ye.

¹²Îcar wek bijartiyên Xwedê yên pîroz û hezkirî, hûn dilovanî, qencî, nefsbîçûkî, nermî û bihnfirehiyê li xwe bikin. ¹³Li hember hev bihnfireh bin, eger gazina yekî ji yê din hebe, çawa ku Xudan li we bihûrtiye, hûn jî wusa li hevdû bibihûrin. ¹⁴Îcar li ser van hemûyan hezkirina ku girêdana békêmahîtiyê ye li xwe bikin. ¹⁵Bila aştiya Mesîh di dilê we de serwer be. Hûn wek endamên bedenekê ji bo vê aştiyê hatine gazîkirin û şikirdar bin. ¹⁶Bila peyva Mesîh bi hemû dewlemendiya xwe ve, di dilê we de cih bigire. Bi hemû şehrezayiyê hevdû hîn bikin, şîretan li hev bikin; bi gotina Zebûran, lavije* û stranên ruhanî, di dilê xwe de bi şikirdarî ji Xwedê re bistrînin. ¹⁷Her tiştê ku hûn dikin, bi gotinê be an bi kirinê be, bi navê Xudan Îsa bikin û bi saya wî ji Bav Xwedê re şikir bikin.

Têkiliyên Navmalê

¹⁸Jinno, bi awayê ku hêjayî Xudan e, bi ya mêrê xwe bikin ¹⁹Mêrno, bila her kes ji jina xwe hez bike û bi wê re ne hişk be.

3:1 Zebûr 110:1 **3:9** Efesî 4:22 **3:10** Efesî 4:24; Destpêkirin 1:26
3:12-13 Efesî 4:2 **3:13** Efesî 4:32 **3:16-17** Efesî 5:19-20
3:18 Efesî 5:22; Petrûs I, 3:1 **3:19** Efesî 5:25; Petrûs I, 3:7

²⁰Zarokno, di her tiştî de serî li ber dê û bavê xwe deynin, çimkî ev li Xudan xweş tê. ²¹Bavno, zarokên xwe neêşînin, da ku cesareta wan neşkê.

²²Xulamno, di her tiştî de serî li ber mîrzayên xwe yên li ser dinyayê deynin. Vê jî, ne ji bo ku hûn li ber çavê mirovan xweş bên dîtî, lê belê bi hemû dilê xwe û bi tirsaxudan bikin.

²³Hûn her çi bikin, wek ku hûn ne ji mirovan re, lê ji Xudan re dikin, bi dil û can bikin. ²⁴Hûn dizanin xelata ku mîras e, hûnê ji Xudan bistînin. Çimkî hûn ji Xudan Mesîh re xizmetê dikin. ²⁵Lê yê ku neheqiyê dike, ewê wê neheqiya ku kiriyê bistîne û xatirgirtin tune.

4 Mîrzano, ji xulamên xwe re bi edalet û wekhevîparêz bin; hûn dizanin ku li ezmên mîrzayekî we jî heye.

Dua û Şîret

²Hergav xwe bidin duayê û bi şikirdariyê di duayê de hişyar bimînin. ³Bi vê yekê re ji bo me jî dua bikin, da ku Xwedê ji bo peyvê deriyekî li ber me veke, ku em sira Mesîh a ku ez di ber wê de di girtîgehê de me, bêjin. ⁴Û dua bikin, da ku wek ji min re pêwîst e ku ez bêjim, ez vê sirê bi zelalî êşkere bikim.

⁵Li hember yên ku ji baweriyê der in, bi şehrezayî rêve herin û ji fersenda vê demê istifade bikin. ⁶Bila peyva we, wek ku bi xwê hatiye terbiyekirin, herdem bi keremdarî be, wusa ku hûn bizanin ka divê çawa hûn bersîva her kesî bidin.

Silav û Xatir

⁷Birayê hezkirî Tixîkos* ê ku xizmetkarekî dilsoz û di yekîtiya Xudan de xizmethevalê min e, wê her tiştê min ji we re bêje. ⁸Ji bo ku hûn tiştên li ser me bizanin û ew hanê bide dilê we, ez wî dişînim ba we. ⁹Ez bi wî re, birayê hezkirî û dilsoz ê ku yek ji we ye, Onîsimos jî dişînim. Ewê li ser hemû tiştên vir ji we re bêjin.

¹⁰Erîstarxosê* ku bi min re girtî ye û xwarziyê Barnabas Marqos* jî silavan li we dikin. We di derheqê Marqos de emir stand, eger ew bê ba we, wî qebûl bikin. ¹¹Yêşûyê ku jê re Yûstos dibêjin jî silavan li we dike. Ji wan ên ku ji bo Padîşahiya* Xwedê hevalkarên min in,

3:20 Efesî 6:1 **3:21** Efesî 6:4 **3:22-25** Efesî 6:5-8

3:25 Dubarekirina Şerîetê 10:17; Efesî 6:9

4:1 Efesî 6:9 **4:5** Efesî 5:16 **4:9** Filêmon 1:10

evên ha bi tenê ji nav Cihûyan in û ew ji min re bûn han. ¹²Êpafrasê* ku yek ji we ye û xulamê Mesîh Îsa ye, silavan li we dike. Ji bo ku hûn di her daxwaza Xwedê de bêkêmahî û tam bi piştrastî bisekinin, ew hergav bi xîretkêşî ji bo we dua dike. ¹³Ez ji bo wî şahidiyê dikim ku hem ji bo we û hem ji bo yên li Lawdikya û Hiyerapolîsê gelek kedê dide. ¹⁴Hekîmê* hezkirî Lûqa* û Dîmas* silavan li we dikin.

¹⁵Li birayên ku li Lawdikiyayê ne, li Nîmfayê û civîna li mala wê silavan bikin. ¹⁶Piştî ku ev name di nav we de hat xwendin, wusa bikin ku li civîna Lawdikiyayê jî bê xwendin û nameya ku ji Lawdikiyayê wê bidin we, hûn jî bixwînin. ¹⁷Ji Arxîpos re bêjin: «Hay jê hebe da tu wê xizmeta ku te ji Xudan standiye, pêk bînî.»

¹⁸Ez Pawlos, vê silavê bi destê xwe dinivîsim. Bînin bîra xwe ku ez girêdayî me. Kerem li ser we be.

Nameya Pawlos a pêşî ji Selanîkiyan re

Pêşgotin

Selanîk paytextê Makedonyayê bû. Pawlos di gera xwe ya diduyan de çû wir. Gava ku peyva Xwedê belav dikir ew rastî êrîşên giran hat û mecbûr bû ku ji bajêr derkeve (Karên Şandiyên 17:1-10). Beriya ku Pawlos derkeve, civîneke bawermendan hatibû avakirin. Lê belê ev bawermendên ha, hê ji serî ve bê rêber bûn. Pawlos gelek xema vê yekê dixwar, loma hê gava ku li Atînayê bû, Tîmotêyos şand ba wan (Selanîkî I, 3:1-2) û demekê bi serê xwe ma (Karên Şandiyên 17:15-16). Tîmotêyos, piştî ku rêwîtiya xwe qedand û vegeriya Korîntê, ji civîna Selanîkê xeberên şahiyê anîn (Selanîkî I, 3:6; Karên Şandiyên 18:5).

Bawermendên Selanîkê, li hember hemû zordarî û êrîşan ji baweriya xwe gav bi şûn de neavêtin. Çiqas dihat ew di yekîtiya Mesîh de xurt dibûn û Mizgînî belav dikirin. Lê belê dixwestin ku hin tiştan ji Pawlos hîn bibin, bi taybetî jî li ser hatina diduyan a Îsa Mesîh. Pawlos nameya xwe ya pêşî ji Korîntê ji Selanîkiyan re nivîsî (Karên Şandiyên 18:11).

Ev name dikare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Silav 1:1

II. Razîbûn û spasî 1:2-3:13

III. Jiyana ku bi dilê Xwedê ye 4:1-12

IV. Hîndariya li ser hatina Îsa 4:13-5:11

V. Şîret û gotinên dawî 5:12-28

Silavkirin

1 Ji Pawlos*, Silas* û Tîmotêyos*,
ji civîna* bawermendan a Selanîkiyan re, ku bi Bav Xwedê û bi Xudan Îsa Mesîh e:

Kerem û aşî li ser we be.

Baweriya Qenc a Selanîkiyan

²Em her gav ji bo we hemûyan ji Xwedê re şikir dikin û di nav duayên xwe de bê rawestin we tînin bîra xwe. ³Em li ber Bavê xwe

Xwedê kirinên we yên ji baweriya* we, keda we ya ji hezkirinê û ragirtina we ya ji hêviya ku bi Xudanê me Îsa Mesîh e, tînin bîra xwe. ⁴Ya birayên ku hezkiriyên Xwedê ne, em dizanin ku wî hûn bijartin, ⁵çimkî Mizgîniya me ne tenê bi peyvê*, lê belê bi hêzê, bi Ruhê* Pîroz û bi piştrastiyeke mezin gihîşt we. Hûn dizanin ku em ji bo we, di nav we de mirovên çawa bûn. ⁶Û hûn bûn mirovên ku mîna me û mîna Xudan dikin; we di nav gelek tengahiyan de bi şahiya Ruhê Pîroz peyv qebûl kir. ⁷Bi vî awayî hûn ji bo hemû bawermendên Makedonya û Axayayê* bûn mînak. ⁸Çimkî peyva Xudan ji nav we derket û ne bi tenê di nav Makedonya û Axayayê de belav bû, lê belê baweriya we ya bi Xwedê gihîşt her cihî, wusa ku êdî ne hewce ye ku em tişteki ser ve zêde bikin. ⁹Çimkî ew li ser me dibêjin, ka we çawa em qebûl kirine û çawa hûn ji pûtan li Xwedê vegeriyane, ku hûn xulamtiyê ji Xwedayê jîndar û rast re bikin ¹⁰û li hêviya hatina Kurê wî ya ji ezmanan bin. Ev, ew Îsa ye, ku Xwedê ew ji nav miriyan rakiriyê û ew e yê ku me ji xezeba ku tê xilas dike.

Karê Pawlos li Selanîkê

2 Birano, hûn bi xwe jî dizanin ku hatina me ya ba we ne badîhewa bû. ²Lê bi ser ku me pêşî li Filîpyayê cefa kişand û em hatin riswakirin jî, dîsa me ji Xwedayê xwe cesaret stand ku em di nav gelek dijraberiye de, Mizgîniya Xwedê ji we re bêjin. ³Çimkî hêvîkirina me ne ji xeletiyê, ne ji nepakiyê û ne jî bi hîleyê ye. ⁴Lê belê çawa ku em ji aliyê Xwedê ve hatin erêkirin ku ew Mizgîniyê bispêre me, em wusa dipeyivin. Em ne li gor dilê mirovan, lê li gor daxwaza wî Xwedayê ku dilê me diceribîne dipeyivin. ⁵Wek ku hûn dizanin, me tu caran di gotinên xwe de zimanhilûtî* nekiriye û ne jî em bi niyeta çavbirçîtiyê peyivîne. Xwedê şahidê me ye! ⁶Ji ber ku em Şandiyên* Mesîh bûn, me dikarî em giraniya xwe li ser we deynin. Lê em ji mirovan li rûmeta xwe negeriyen, ne ji we û ne jî ji yên din; ⁷Lê belê wek ku dayikeke zaroşîr zarokên xwe xweyî dike, me xwe di nav we de nerm kir. ⁸Em bi hezkirineke wusa bi we ve hatibûn girêdan ku êdî me dixwest em ne bi tenê Mizgîniya Xwedê bidin we, lê jiyana xwe jî bi we re leva* bikin, çimkî hûn bûbûn hezkiriyên me. ⁹Birano, ew ked û zehmetê me tê bîra we? Çaxê ku me Mizgîniya Xwedê ji we re dida, em şev û roj dixebitîn ku em ji kesek ji we re nebin bargiranî.

¹⁰Hûn bi xwe şahid in û Xwedê jî şahid e, ku em bi we bawermendan re çawa bi awayekî paqij, rast û bêqusûr, rabûn û rûniştin. ¹¹Hûn qenc dizanin, çawa ku bav bi zarokên xwe re dide û distîne, me wusa bi her yekê ji we re da û stand. ¹²Me hûn şidandin, em di ber dilê we de hatin û em li ser sekinîn, ku hûn hêjayî wî Xwedayê ku hûn gazî Padîşahî û rûmeta xwe kirine, rêve herin.

¹³Û ji bo vê yekê jî em bê rawestin şikir ji Xwedê re dikin ku çaxê we ji me peyva Xwedê bihîst, we ew ne wek peyva mirovan, lê wek peyva Xwedê qebûl kir. Bi rastî jî wusa ye, ev jî di nav we, bawermendan de dixebite. ¹⁴Çimkî birano, hûn jî ketin eynî rewşa wan civînên bawermendan ên Xwedê yên ku li Cihûstanê* bi Mesîh Îsa ne, we jî eynî cefa ji destê miletê xwe kişand, wek ku wan ji destê Cihûyan kişand. ¹⁵Wan hem Xudan Îsa, hem jî pêxember* kuştin û tengahî dan me jî. Xwedê ji wan ne razî ye û ew dijraberên hemû mirovan in. ¹⁶Ew ji me re dibin asteng, da ku em ji miletan re Mizgîniyê nedin, ku ew xilas bibin. Bi vî awayî ew hergav kasa gunehên xwe tije dikin û êdî heta dawiyê ew di bin xezebê de ne.

Xemxwarina ji bo Selanîkiyan

¹⁷Lê birano, heçî em in, em ji bo demeke kurt ji we hatin veqetandin – ne ku dilê me, lê rûyê me ji hev dûr ket – û me bi daxwazeke mezin xîretkêşî kir ku em rûyê we bibînin. ¹⁸Ji bo vê yekê me dixwest ku em bên ba we, ez Pawlos, min bi xwe jî çend çaran xwest ku ez bêm, lê Îblîs ji me re bû asteng. ¹⁹Ma di hatina Xudanê me Îsa de, li ber wî, hêviya me an şahiya me an taca me ya pesindanê çi ye? Erê, ma ne hûn in? ²⁰Çimkî, rûmet û şahiya me hûn in.

3 Ji bo vê yekê êdî me nikaribû em xwe bigirin. Me qîma xwe anî ku em li Atînayê bimînin tenê ²û me Tîmotêyosê ku birayê me ye û di dayîna Mizgîniya Mesîh de hevalkarê Xwedê ye, şand ba we, da ku di baweriyê de we qayîm bike û cesaretê bide we, ³da ku di van tengahiyan de tu kes veneleqe. Hûn bi xwe dizanin ku em ji bo vê yekê hatine hilbijartin. ⁴Û çaxê em li ba we bûn, me ji pêşî ve ji we re gotibû ku emê tengahiyan bikişînin û wek ku hûn dizanin wusa jî çêbû. ⁵Ji bo vê yekê, êdî min nikaribû ez xwe bigirim, min Tîmotêyos şand ku ez baweriya we bizanim. Nebe ku Yê Diceribîne hûn ceribandibin û keda me badîhewa çûbe.

⁶Lê niha Tîmotêyos ji ba we vegeriya û Mizgîniya bawerî û hezkirina we da me. Wî got ku we hergav bi qencî em dianîn bîra xwe û wek ku em bêriya we dikin, hûn jî wusa bêriya me dikin. ⁷Ji bo vê yekê birano, di nav hemû zehmet û tengahiyên me de, bi baweriya we, dilê me li ser we rihet bû. ⁸Madem ku hûn bi Xudan nelebte ne, êdî em dijîn. ⁹Ma ji bo hemû şahiya ku em ji bo we li ber Xwedayê xwe pê şa dibin, em dikarin ji bo we çi şikiriye bidin Xwedê? ¹⁰Em şev û roj bi dil û can dua dikin, da ku em rûyê we bibînin û kêmahiyên baweriya we temam bikin.

¹¹De bila Bavê me Xwedê bi xwe û Xudanê me Îsa berê riya me bide we. ¹²Û ka çawa hezkirina me ji bo we zêde ye, bila Xudan hezkirina we ji bo hevdû û ji bo hemûyan mezin û zêde bike, ¹³da ku dilê we xurt bike, ku çaxê Xudanê me Îsa bi hemû pîrozên* xwe ve bê, hûn li ber Bavê me Xwedê di pîroziyê de bêkêmahî bin.

Jiyana ku li Xwedê Xweş Tê

4 Ji vê pê ve birano, hûn ji me hîn bûn ku divê hûn çawa rêve herin, da ku hûn li Xwedê xweş bîn, çawa ku hûn rê ve diçin jî. Em bi navê Xudan Îsa ji we hêvî dikin û we dişidînin ku hûn di vê yekê de hê bêtir pêşve herin. ²Hûn dizanin ku me ji aliyê Xudan Îsa ve çi tembîh dane we. ³Çimkî daxwaza Xwedê ev e: Ku hûn pîroz bibin, yanî hûn xwe ji fuhûşê bidin paş; ⁴⁻⁵ne wek miletên ku Xwedê nas nakin di xwestekên şehwetê de, lê bila her yek ji we bizane ku di paqijî û şîrhelaliyê de li bedena xwe bibe xweyî. ⁶Û di vê yekê de tu kes heqê birayê xwe nexwe û li hember wî sûc neke. Wek ku me pêşî ji we re got û tembîh li we kir, Xudan ji bo van hemû tiştan heyfê hiltîne. ⁷Çimkî Xwedê ne ji bo pîsîtiyê, lê ji bo pîroziyê gazî me kirine. ⁸Îcar yê ku vê yekê red dike, ew ne mirov red dike, lê ew wî Xwedayê ku Ruhê xwe yê Pîroz dide we, red dike.

⁹Lê ji bo birahezîyê, hewcedariya we tune ku em ji we re binivîsin, çimkî hûn bi xwe ji aliyê Xwedê ve hatine hînkirin, ku hûn ji hevdû hez bikin. ¹⁰Ji xwe hûn vê yekê ji bo hemû xwişk û birayên li seranserê Makedonyayê ne, dikin. Lê xwişk û birano, em hêvî ji we dikin ku hûn di vê yekê de hê bêtir pêşve herin. ¹¹Bixebitin ku jiyana we bêpêjin be û wek ku me tembîh li we kir, hûn bi xebata xwe ve mijûl bibin û bi destên xwe bixebitin, ¹²da ku hûn li hember yên ku li derve ne, bi awayekî serfiraz rêve herin û hewcedarê tiştêkî nebin.

Vegerîna Xudan

¹³Xwişk û birano, em naxwazin ku hûn li ser yên razayî nezan bimînin, da ku hûn wek wan ên din ku hêviya wan tune xemgîn nebin. ¹⁴Madem ku em bawer dikin Îsa mir û rabû, bi wî awayî jî Xwedê wê wan ên ku di bawerîya Îsa de razane bi wî re bîne.

¹⁵Em vê yekê bi peyva Xudan ji we re dibêjin: Em ên ku dijîn û heta hatina Xudan sax dimînin, em qet nakevin pêşiya yên razayî. ¹⁶Çimkî Xudan bi xwe wê bi gazikirineke fermanî, bi dengê serekmilyaket û bi lêxistina boriya Xwedê ji ezmên bê xwar û pêşî miriyên ku yên Mesîh in, wê rabin. ¹⁷Piştire, em ên ku dijîn û sax mane, emê bi wan re di ewran de bên rahiştin, da ku di hewayê de em herin pêşiya Xudan û bi vî awayî emê her û her bi Xudan re bin. ¹⁸Îcar bi van peyvên di ber dilê hev de werin.

5 Lê ji bo dem û wextan birano, ne hewce ye ku em tiştêkî ji we re binivîsin. ²Hûn bi xwe qenc dizanin, ka diz bi şev çawa tê, Roja Xudan wê wusa bê. ³Gava xelk dibêjin: «Dinya aştî û ewledarî ye», hingê wek êşa jina bizaro, helak wê ji nişkê ve bê ser wan û qet nikarin birevin. ⁴Lê hûn birano, hûn ne di tariyê de ne, ku ew roj wek dizan bi ser we de bigire. ⁵Çimkî hûn hemû zarokên ronahiyê û zarokên rojê ne. Em ne ji şevê û ne jî ji tariyê ne. ⁶Nexwe em wek ên din ranezin, lê em hişyar û li ser hişê xwe bin. ⁷Çimkî ew ên ku radizin, bi şev radizin û ew ên ku serxweş dibin, bi şev serxweş dibin. ⁸Lê ji ber ku em ji rojê ne, divê em li ser hişê xwe bin û zirxê bawerî û hezkirinê wergirin û kumzirxê hêviya xilasiyê bidin serê xwe. ⁹Çimkî Xwedê em ne ji bo xezebê nişan kirine, lê em nişan kirine, da ku em bi Xudanê me Îsa Mesîh bigihîjin xilasiyê. ¹⁰Ew ji bo me mir, da ku, dixwazî em hişyar an jî razayî bin, em bi wî re bijîn. ¹¹Ji bo vê yekê, wek ku hûn niha dikin, di ber dilê hev de werin û hevdû ava bikin.

Tembîh û Silavên Aştiyê

¹²Îcar em hêvî ji we dikin birano, bizanin ew ên ku di nav we de dixebitin, di bawerîya Xudan de serweriyê li we dikin û şîretan li we

4:13 «yên razayî» li vir bi vê manê ye: «yên mirî».

5:10 «hişyar an razayî» li vir bi vê manê ye: «zindî an mirî».

4:15-17 Korîntî I, 15:51-52 5:2 Metta 24:43; Lûqa 12:39; Petrûs II, 3:10

5:8 Îşaya 59:17; Efesî 6:13-17

dikin, kî ne! ¹³Ji bo xebata wan ji wan hez bikin û bi zêdehî siyaneta* wan bigirin. Bi hev re di aştiyê de bin. ¹⁴Birano, ji bo vê yekê em ji we hêvî dikin: Şîretan li yên ku jiyana wan bêserûber e bikin, hanê* bidin bêziravan, ji yên lewaz re bibin piştevan, li hember hemû mirovan bihnfireh bin. ¹⁵Hay jê hebin, bila tu kes di şûna xerabiyê de xerabiyê li yekî neke, lê hergav bikevin pey qencyê, hem ji bo hev, hem jî ji bo hemû mirovan.

¹⁶Hergav şa bibin, ¹⁷bê rawestîna dua bikin, ¹⁸di her tiştî de şikir bikin, çimkî daxwaza Xwedê, bi Mesîh Îsa ji bo we ev e. ¹⁹Ruhê Pîroz netemirînin. ²⁰Pêxemberîtiyan kêr nebînin. ²¹Her tiştî ji hev derxin, tiştê qenc hişk bigirin. ²²Xwe ji her cûreyê xerabiyê dûr bixin.

²³De bila Xwedayê aştiyê bi xwe we bi tevahî pîroz bike û hemû ruhê we, canê we û bedena we ji bo hatina Xudanê me Îsa Mesîh, bêqusûr bê parastin. ²⁴Ewê ku gazî we dike, dilsoz e û ewê bike jî.

²⁵Birano! Ji bo me jî dua bikin.

²⁶Bi ramûsana pîroz silavan li hemû birayan bikin. ²⁷Ez li ber Xudan tembîh li we dikim ku ev name, li ber hemû birayan bê xwendin.

²⁸Kerema Xudanê me Îsa Mesîh li ser we be.

Nameya Pawlos a diduyan ji Selanîkiyan re

Pêşgotin

Piştî girtina nameya pêşî, di nav bawermendên di Selanîkê de hê pirsên li ser hatina Îsa Mesîh a diduyan hebûn. Di vê nameyê de, Pawlos li ser van pirsan radiweste û wan dişidîne ku heta hatina Îsa jiyaneke bi rêz û bi pergal bijîn. Pawlos ji bawermendan dixwaze ku hişk bi baweriya xwe ve girêdayî biminin, li hember zor û zehmetan ji biryara xwe bi şûn de venegerin (1:4, 6-7).

Ev name dikare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Silav 1:1-2

II. Razîbûn û cesaretan 1:3-12

III. Hinkirina li ser hatina Mesîh 2:1-17

IV. Şîretên li bawermendan 3:1-15

V. Gotina dawî 3:16-18

Silav

1 Ji Pawlos*, Silas* û Tîmotêyos*,
ji civîna* bawermendan a Selanîkiyan re, ku bi Bavê me Xwedê
û bi Xudan Îsa Mesîh e:

²Ji Bav Xwedê û ji Xudan Îsa Mesîh, kerem û aşî li ser we be.

Vegerîna Îsa û Dîwana Dawî

³Ya birano, em deyndar in, ku her gav ji bo we ji Xwedê re şikir bikin. Û ev yek li cih e jî, çimkî baweriya* we gelek mezin dibe û hezkirina her yekî ji we ji bo hevdu zêde dibe. ⁴Wusa ku em bi xwe jî di nav civînên Xwedê yên bawermendan de, ji bo semax* û baweriya we ya li hember wan hemû cefa û tengahiyên ku hûn dikişînin, pesnê xwe bi we didin. ⁵Ev yek nîşana dîwankirina* Xwedê ya dadperwer* e. Wusa ku hûn hêjayî Padîşahiya* Xwedê bin, ku hûn di ber de tengahiyê dikişînin. ⁶Çimkî, ev di çavê Xwedê de rast e ku tengahiyê bide wan ên ku tengahiyê didin we ⁷û we bi me re rihet bike, hûn ên ku tengahiyê

dikişinin. Ev wê weha be: Gava Xudan Îsa bi milyaketên xwe yên bihêz ve di pêta êgir de ji ezmên xuya bibe, ⁸hingê ewê heyfê ji wan ên ku Xwedê nas nakin û ji wan ên ku bi ya Mizgîniya Xudanê me Îsa nakin, bistîne. ⁹Ew mirov wê ji ba Xudan û ji rûmeta qeweta wî bèn avêtin û cezayê helakbûna herheyî bikişinin. ¹⁰Wê Rojê gava ew bê, ewê di nav pîrozên* xwe de bê birûmetkirin û ji aliyê hemû bawermendan ve bi heyranî bê dîtin. Hûn jî, hûnê di nav wan de bin, çimkî we baweriya xwe bi şahidiya me anî.

¹¹Ji bo vê yekê em hergav ji bo we dua dikin, ku Xwedayê me we bike hêjayî vê gazîkirinê û bi hêza xwe her daxwaza we ya qenc û kirinên we yên ji baweriyê pêk bîne. ¹²Wusa ku li gor kerema Xwedayê me û Xudan Îsa Mesîh, navê Xudanê me Îsa Mesîh bi we bê birûmetkirin û hûn bi wî bèn birûmetkirin.

Xuyabûna Mirovê Bêqanûniyê û Vegerîna Mesîh

2 Îcar li ser hatina Xudanê me Îsa Mesîh û kombûna me ya li ba wî ye, em hêvî ji we dikin birano ²ku hûn ne bi ruh, ne bi gotinê, ne jî bi nameyeke wek ku ji me be, bi gotinên wek, «Niha êdî Roja Xudan hatiye», di fikrên xwe de zû veneleqin û şaş nebin. ³Bila tu kes bi tu awayî we nexapîne, çimkî heta ku pêşî ew vegerîna ji baweriyê çênebe û ew mirovê bêqanûniyê yê ku kurê helakê ye, eşkere nebe, ew roj nayê. ⁴Ewê li hember her tiştê ku jê re xwedê tê gotin an tê perizîn* rabe û xwe di ser her tiştî re bigire, heta ewê di Perestgeha* Xwedê de rûne û bêje: «Ez Xwedê me.»

⁵Ma nayê bîra we gava ku ez hê li ba we bûm, min ev tiştên ha ji we re digotin? ⁶Hûn dizanin, ji bo ku ew mirov di wextê xwe de xuya bibe, niha tiştê ku dibe asteng çî ye. ⁷Çimkî sira bêqanûniyê ji xwe dixebite, lê yê ku niha dibe asteng wê bibe asteng heta ku ew ji holê bê rakirin. ⁸Û hingê yê bêqanûn wê xuya bibe, ku Xudan Îsa wê bi hilma devê xwe wî bikuje û wê bi şewqa hatina xwe wî helak bike. ⁹Hatina yê bêqanûn wê li gor xebata Îblîs be, wê bi hemû hêz û bi nîşan û kerametên derewîn be ¹⁰û ji bo yên ku helak bibin, wê bi hemû xapandina neheqiyê be; çimkî wan ji bo xilasbûna xwe hezkirina rastiyê qebûl nekir. ¹¹Û ji ber vê yekê Xwedê xapandineke xurt bi ser wan de dişîne ku baweriya xwe bi wê derewê bînin, ¹²da ku ew hemû yên ku baweriya xwe bi rastiyê neanîne, lê kêfa wan ji neheqiyê re hatiye, bèn dîwankirin.

2:1 Selanîkî I, 4:15-17 2:4 Hezekiyêl 28:2; Daniyêl 11:36

2:8 Îşaya 11:4 2:9 Metta 24:24

Xwedê ji bo Xilasbûnê Gazî Me Kiriye

¹³Ey birayên ku ji aliyê Xudan ve tên hezkirin, em deyndar in ku hergav ji bo we ji Xwedê re şikir bikin. Çimkî Xwedê hê ji destpêkê ve hûn bijartin, da ku hûn bi pîrozkirina Ruh û bi baweriya rastiyê xilas bibin. ¹⁴Wî bi Mizgîniya me hûn gazî vê rizgariyê kirin, da ku hûn bigihîjin rûmeta Xudanê me Îsa Mesîh. ¹⁵Îcar, madem ku wusa ye birano, nelebte bin û wê hîndariya ku bi gotinên me an jî bi nameyên me hûn hîn bûne, hişk bigirin.

¹⁶Bila Xudanê me Îsa Mesîh bi xwe û Bavê me Xwedê yê ku ji me hez kiriye û bi keremê hana* herheyî û hêviya qenc daye me, ¹⁷di ber dilê we de bê û we di hemû kirin û gotinên qenc de qayîm bike.

Ji bo Me Dua Bikin

3 Ji vê pê ve xwişk û birano, ji bo me dua bikin, da ku peyva* Xudan wek ku di nav we de çêbû, zû pêşve here û bi rûmet bibe. ²Dua bikin, da ku em ji mirovên dijraber û xerab xilas bibin, çimkî hin hene ku baweriya wan tune. ³Lê Xudan dilsoz e, ewê we qayîm bike û ji Yê Xerab biparêze. ⁴Em bi saya Xudan ji we piştrast in ku çi tiştên me li we tembîh kirine, hûn dikin û hûnê bikin jî. ⁵Îcar bila Xudan dilê we ber bi hezkirina Xwedê û sebira Mesîh ve bibe.

Tembîha ji bo yên Bêpergal û Bêxîret

⁶Îcar birano, em bi navê Xudanê xwe Îsa Mesîh emir li we dikin ku hûn xwe ji her birayê ku ne li gor wê hînkirina ku we ji me standiye, lê bi awayekî bêserûber dijî, dûr bixin. ⁷Hûn bi xwe dizanin ku divê hûn bibin mîna me, çimkî em di nav we de bi awayekî bêserûber nejiyan. ⁸Me nanê belaş ji tu kesî nexwar, lê em bi ked û zehmet şev û roj dixebitîn, da ku em ji kesekî ji we re nebin bargiranî. ⁹Ne ji ber ku desthilatiya me tunebû, lê ji bo ku em ji we re bibin mînak, me ev kir, da ku hûn bibin mîna me. ¹⁰Çimkî, gava ku em hê li ba we bûn, me di vê yekê de tembîh li we dikir: «Eger yek nexwaze bixebite, bila xwarinê jî nexwe.» ¹¹Niha em dibihîzin ku di nav we de hinek hene, bi awayekî bêserûber dijîn, tu xebatê nakin, bi ser de jî tevli karûberên yên din jî dibin. ¹²Em bi navê Xudan Îsa Mesîh emir li yên weha dikin û wan dişidînin ku ew bêpêjin bixebitin û nanê xwe bixwin.

¹³Lê hûn, xwişk û birano, ji qencîkirinê newestin. ¹⁴Îcar, eger yek guhdariya gotinên me yên ku di vê nameyê de ne neke, wî nîşan

bikin û hevaltiyê bi wî re nekin, da ku şermî bibe. ¹⁵Wî wek dijmin nehesibînin, lê belê wek bira şîretan lê bikin.

Silavên Aştiyê

¹⁶Îcar bila Xudanê aştiyê bi xwe, hergav û bi her awayî aştiyê bide we. Xudan bi we hemûyan re be.

¹⁷Ez Pawlos, vê silavê bi destê xwe dinivîsim. Ev nîşan di her nameya min de ye, ez weha dinivîsim. ¹⁸Kerema Xudanê me Îsa Mesîh li ser we hemûyan be.

Nameya Pawlos a pêşî ji Tîmotêyos re

Pêşgotin

Tîmotêyos bawermendekî xort bû, ji bajarê Lîstra yê Asyaya* Biçûk bû. Ji vê derê re îro Hatunsaray tê gotin û di nav sînorên bajarê Qonyayê de dimîne. Diya Tîmotêyos Cihû bû, belê bavê wî Yewnani bû (Karên Şandiyên 16:1). Pawlos di gera xwe ya pêşî de, li bajarê Lîstrayê rastî Tîmotêyos hat û di gera xwe ya diduyan de ew bir ba xwe. Piştî Tîmotêyos bû hevalê wî yê xebatê û di rêza pêşî de bi wî re cih stand. Ji ber vê yekê navê Tîmotêyos gelek caran di Karên Şandiyên û di hemû nameyên Pawlos de tê gotin. Pawlos, Tîmotêyos bi kardedistî şand Selanîk, Makedonya û Korîntê.*

Ev name di dawiya jiyana Pawlos de hatiye nivîsîn.

Pawlos di vê nameya xwe de diyar dike, ka Mesîh çawa ew rizgar kiriye û girîngiya duayê tîne zimên. Di nameyê de li ser karên serwer û xizmetkarên civînê jî tê gotin.

Ev name dikare weha bê beşkirin:

I. Têkiliya Pawlos û Tîmotêyos 1:1-20

II. Perizîn û rêkûpêkiya civînê 2:1-4:16

III. Serûberiya civînê 5:1-6:2

IV. Hişyarkirina li hember dewlemendiyê 6:2-21

Silav

1 Ji Pawlosê* ku li gor emrê Xilaskarê me Xwedê û Mesîh Îsa yê ku hêviya me ye, Şandiyê Mesîh Îsa ye,
2ji Tîmotêyos* re, yê ku di baweriyê* de kurê min ê rast e:
Ji Bav Xwedê û ji Xudanê me Mesîh Îsa rehm, kerem û aşî li ser te be.

Hişyarkirina li hember Hînkirinên Şaş

3Gava ez diçûm Makedonyayê, min zor da te, ku tu li Efesê bimînî, da ku tu tembîhê bidî hinekan, ku hîndariyên dijber hîn nekin 4û xwe

nedin çîrok û navnameyên malbatî yên ku dawîya wan nayê. Ew ji pêkanîna karê Xwedê yê ku bi baweriyê* ye zêdetir, dibin sedemê devjenîyan. ⁵Lê armanca tembîhê ew hezkirin e ku ji dilekî paqij, wijdaneke qenc û ji bawerîya bêdurûtî tê. ⁶Hinek, ji van tiştan varî* bûn û ketin pey gotinên pûç. ⁷Ew dixwazin bibin mamosteyên Şerîetê*, lê ew bi xwe nizanin ku çi dibêjin û ne jî wan tiştên ku didin pêş fêm dikin.

⁸Em vê dizanin: Eger mirovek Şerîetê bi awayê rast bi kar bîne, Şerîet qenc e. ⁹Em dizanin ku Şerîet ne ji bo yên rast tê dayîn, lê ji bo yên neheq û serhişkan, ji bo jixwedênetirs û gunehkaran, ji bo nepaqij û nepakan, ji bo dêkuj û bavkujan, ji bo mêrkuj û ¹⁰fulhûşkaran, ji bo qûngê û dizên* mirovan, ji bo derewkar û yên ku bi derew sond dixwin û ji bo her tiştê din ê ku li hember hîndariya saxlem radibe, tê dayîn. ¹¹Ev yek li gor Mizgîniya birûmet a Xwedayê pîroz a ku li min hatiye spartin, weha ye.

Rehma Xwedê

¹²Ez ji Xudanê me Mesîh Îsa re şikir dikim ê ku hêz daye min, çimkî wî ez dilsoz hesab kirim û ez danîm ser vê xizmetê. ¹³Bi ser ku min berê çêrî* wî fikir, ez cefaker û kustax* bûm, rehm li min hat kirin, çimkî min di bêbaweriyê de bi nezani kir. ¹⁴Kerema Xudanê me bi wê bawerî û hezkirina ku bi Mesîh Îsa ye li ser min zêde bû. ¹⁵Ev peyv* dilsoz e û bi her awayî hêjayî qebûlkirinê ye, ku dibêje: «Mesîh Îsa hatiye dinyayê, da ku gunehkaran xilas bike» û ji wan ê herî gunehkar ez im. ¹⁶Îcar rehm li min hat kirin ku Mesîh Îsa, li ser gunehkarekî wek min xerab, sebra xwe ya herheyî nîşan bide, da ku ez bibim mînaka wan ên ku wê ji bo jiyana herheyî bawerîya xwe bi wî binin. ¹⁷Îcar ji wî Padîşahê herheyî yê ku namîre û li çavan xuya nabe, ji Xwedayê tenê re her û her hurmet û rûmet be! Amîn*.

¹⁸Ey kurê min Tîmotêyos, ez li gor wan pêxemberîtiyên ku ji pêşî ve li ser te hatibûn kirin, vê tembîhê dispêrim te, da ku tu bi wan tekoşîna* qenc bikî ¹⁹û baweriyê û wijdana qenc biparêzî. Hinekan guh nedan dengê wijdanê, di aliyê baweriyê de xewirîn* û çûn. ²⁰Hîmenayos û Skender ji van in, min ew dan destê Îblîs, da ku ew hîn bibin çêrî Xwedê nekin.

1:10 Dizên mirovan: Yên ku mirovan digirin û difiroşin, da ku wan bikin xulamên dewlemendan.

1:13 Karên Şandîyan 8:3; 9:4-5

Li ser Dua û Civînê

2 Îcar berî her tiştî ez ji we dixwazim ku ji bo hemû mirovan lava, dua, mehder* û spasî bê kirin, ²wusa jî ji bo padîşahan û ji bo hemû serweran bikin, da ku em bi hemû tîrsa Xwedê û bi rêz û edeb jiyaneke bêhengame û bê teq û req bijîn. ³Li ber Xilaskarê me Xwedê ev qenc e û bi dilê wî ye; ⁴ew dixwaze ku hemû mirov xilas bibin û bigihîjin zanîna rastiyê. ⁵Çimkî tenê Xwedayek heye û di nav Xwedê û mirovan de jî bi tenê navberkarek heye, ew jî Mesîh Îsayê mirov e, ⁶yê ku xwe ji bo hemûyan kir berdêl. Şahidiya ku di wextê xwe de hatiye dayîn ev e. ⁷Û ez ji bo vê yekê peyvbêj û Şandî* hatim kifşkirin – ez rast dibêjim, ez derewan nakim – ku ez ji miletan re bûme mamosteyê bawerî û rastiyê.

⁸Loma ez dixwazim ku zilam li her derê destên xwe yên ji guneh bêrî hildin, bê hêrs û bê gotûbêj dua bikin.

⁹Bi vî awayî jî bila jin bi wergirtina xwerû, bi şerm û bi edeb xwe bixemilînin, ne bi honandina porê xwe, bi zêr, an duran, an jî bi cilên biha, ¹⁰lê bi kirinên qenc, wek li wan jinan tê, yên ku eşkere dikin ku ew di riya Xwedê de diçin. ¹¹Bila jin bêdeng û tam bi guhdanê hîn bibin. ¹²Ez destûrê nadim jinê ku hîn bike, an jî serweriyê li mêran bike, lê bila bêdeng be. ¹³Çimkî pêşî Adem* hat afirandin û paşê Hawa. ¹⁴Adem nehat xapandin, lê jin hat xapandin û sûc kir. ¹⁵Lê eger bi edebê di bawerî, hezkirin û pîroziyê* de bimîne, bi anîna zarokan wê xilas bibin.

Ji bo Çavdêrên Civîna Bawermendan

3 Ev peyv dilsoz e: Eger yek ji dil çavdêriyê bixwaze, ew karekî qenc dixwaze. ²Îcar divê çavdêr bêqusûr be, mêrê jinek tenê be, di hedê xwe de, sergiran, birêz, mêvanperwer û di hînkirinê de jêhatî be, ³ne bindestê şerabê be, ne zordar be, lê berbiwêr be, ne şerûd be û ji peran hez neke. ⁴Bila ew qenc xweyîtiyê li mala xwe bike, edeba zarokên wî tam be û peyva xwe bi wan bide kirin. ⁵Çimkî eger yek nezane xweyîtiyê li mala xwe bike, ewê çawa xema civîna* bawermendan a Xwedê bixwe? ⁶Bila ew ne bawermendekî nû be, da ku qure nebe û wek Îblîs neyê dîwankirin*. ⁷Ji bilî vê, divê di nav yên li derve jî navê wî bi qencî derketibe, da ku lome li wî neyên kirin û ew nekeve xefika Îblîs.

2:4 Hezekiyêl 18:23 **2:9** Petrûs I, 3:3

2:13-14 Destpêkirin 2:7; 2:21-22; 3:1-6 **3:2-7** Tîtos 1:6-9

Ji bo Xizmetkarên Civîna Bawermendan

⁸Wusa jî bila alîkar birêz bin, ne peyvguhêr bin, xwe nedin vexwarina şerabê, li pey qezenca nerast nekevin, ⁹bi wijdana paqij xwediyê sira baweriyê bin. ¹⁰Û evên ha jî bila pêşî bên ceribandin; eger bêqusûr bin, hingê bila xizmetkariyê bikin. ¹¹Bi vî awayî bila jin jî birêz bin, ne buxtanker, lê di hedê xwe de bin û di her tiştî de dilsoz bin. ¹²Bila alîkar, mêrê jinek tenê be, qenc xweyîtiyê li mala xwe û li zarokên xwe bike. ¹³Çimkî yên ku xizmetkariya qenc dikin, ji xwe re cihekî qenc û di wê baweriyê de, ku bi Mesîh Îsa ye, cesareteke mezin qezenc dikin.

Sira Mezin

¹⁴Ez van tiştan bi hêviya ku ezê zû bêm ba te ji te re dinivîsim, ¹⁵da ku eger ez bi derengî bikevim jî, tu bizanî, divê çawa di mala Xwedê de bê rabûn û rûniştin. Ew, Civîna* Xwedayê jîndar e û stûn û hîmê rastiyê ye. ¹⁶Bêguman, sira jiyana xwedayî* mezin e:

Ew di bedenê de xuya bû,
 Ji aliyê Ruh ve rast hat derxistin,
 Ji aliyê milyaketan ve hat dîtin,
 Di nav miletan de hat danbihîstin.
 Di dinyayê de hat bawerkirin
 Û bi rûmet hat hilkişandin.

Mamosteyên Derewîn

4 Ruh bi eşkeryî dibêje ku di demên paşê de, hinek wê ji baweriyê bikevin û guh bidin ruhên xapînok û hînkirinên cinan. ²Ew hînkirin ji wan ên ku wijdana wan bi durûtiya derewkaran hatiye daxdan, derdikeye. ³Ew nahêlin ku mirov bizewicin û dixwazin ku mirov xwe ji wan xwarinan dûr bixin, yên ku Xwedê afirandine, da ku ew ji aliyê bawermend û rastîzanan ve bi şikirdarî bên standin. ⁴Her tiştê ku Xwedê afirandiye qenc e û eger bi şikirî bê qebûlkirin, ne hewce ye tu tişt bê redkirin, ⁵çimkî ew bi peyva Xwedê û bi duayê, pîroz dibe.

Xizmetkarê Qenc ê Mesîh Îsa

⁶Eger tu van tiştan raxî ber çavên birayan, tê bibî xizmetkarekî qenc ê Mesîh Îsa û tê bi wan peyvên baweriyê û bi hîndariya qenc a ku tu li

3:11 Weha jî tê fêmkirin: «Jinên ku xizmetkariyê dikin» (Romayî 16:1).

pey çûyî, bêyî xweyîkirin. ⁷Lê xwe ji çîrokên nepak û yên pîrejînan dûr bixe. Xwe di jiyana xwedayî* de perwerde bike. ⁸Çimkî îdmana bedenî bi kêrî hindik tiştî tê, lê jiyana xwedayî bi kêrî her tiştî tê; soza wê hem ji bo jiyana vê dinyayê û hem jî ji bo jiyana wê dinyayê heye. ⁹Ev peyv dilsoz e û bi her awayî hêjayî qebûlîkirinê ye. ¹⁰Ji bo vê yekê em dixebitin û li ber xwe didin, çimkî me hêviya xwe bi Xwedayê jîndar ve girêdaye, ku Xilaskarê hemû mirovan e, bi taybetî yê bawermendan e.

¹¹Van tiştan tembîh bike û hîn bike. ¹²Bila tu kes xortaniya te kêm nebîne, lê tu di peyivînde de, di rabûn û rûniştinê de, di hezkirinê de, di bawerî û dilpakîyê de ji bawermendan re bibe mînak. ¹³Heta ku ez bêm, xwe bidê ku tu ji wan re nivîsarên pîroz bixwînî, şîretan li wan bikî û hîn bikî. ¹⁴Çaxê rihspiyan destên xwe danîn ser te, diyariyeke ruhanî bi pêxemberîtiyê ji te re hat dayîn. Xemsariyê li wê neke! ¹⁵Di van tiştan de xîretkêş be û xwe bide wan, da ku pêşveçûna te ji hemûyan re eşkere be. ¹⁶Hay ji xwe û ji hînkirina xwe hebe. Di nav wan de berdewam bike, çimkî eger tu wusa bikî, tê hem xwe û hem jî guhdarên xwe xilas bikî.

Danûstandina di nav Bawermendan de

5 Li zilamê pîr nehile*, lê wek ku bav e, pê re bide û bistîne. Bi yên xort re wek birayan, ²bi jinên pîr re wek diyên xwe û bi jinên ciwan re wek xwişkên xwe, bi hemû dilpakîyê bide û bistîne.

Li ser Jinebiyan

³Qedrê wan jinebiyan bigire yên ku bi rastî jinebî ne. ⁴Lê eger zarok, an neviyên jinebiyekê hebin, bila ew hîn bibin ku pêşî bi malîyên xwe re bi jiyana xwedayî bijîn û deynê dê û bavê xwe li wan vegefnin, çimkî ev yek bi dilê Xwedê ye. ⁵Ya ku bi rastî jinebî ye û tenê maye, wê hêviya xwe bi Xwedê ve girêdaye û şev û roj bi lava û duakirinê berdewam dike. ⁶Lê ya ku xwe dide kêfê, sax be jî mirî ye. ⁷Van tiştan tembîh bike, da ku ew bêqusûr bin. ⁸Lê eger yek li mirovên xwe, bi taybetî li malîyên xwe nenêre, wî bawerî înkâr kiriyê û ew jî bêbaweran jî xerabtir e.

⁹Jinebiya ku emrê wê ne di bin şêst salan re be, mêrek tenê kiribe ¹⁰û li ser wê bê gotin ku wê karên qenc kirine: Eger wê zarok mezin kiribin, eger mêvan qebûl kiribin, eger lingê pîroznan şuştibe, eger

alîkariya tengezaran kiribe û li pey her karên qenc çûbe, bila navê wê di defterê de bê nivîsîn.

¹¹Lê jinebiyên ku hê ciwan in qebûl neke, çimkî gava ew bi xwestekên xwe ji ba Mesîh tên xirandin, ew dixwazin mêr bikin ¹²û bi vî awayî ew dîwankirina xwe tînin, çimkî soza pêşî şikandine. ¹³Ji vê pê ve ew hîn dibin, torîtorî* mal bi mal digerin. Û ne tenê torîtorî digerin, lê dibin pîrrbêj, pozê xwe dixin xebata yê din û tiştên ku nayên gotin dibêjin. ¹⁴Ji bo vê yekê ez dixwazim ku ew jinebiyên ciwan mêr bikin, zarokan bînin û xweyîtiyê li malê bikin, da ku fersendê nedin neyarê baweriyê ku buxtanan bike. ¹⁵Çimkî ji xwe hin ji rê derketin û li pey Îblîs çûn. ¹⁶Eger jinebiyên jineke bawermend hebin, bila ew alîkariya wan bike û ji civînê re nebe bar, da ku civîn bikare alîkariya wan ên ku bi rastî jinebî mane bike.

Ji bo Rihspiyân

¹⁷Ew rihspiyên ku serweriya qenc dikin, bi taybetî ew ên ku di ber peyivîn û hînkirinê de zehmet dikişînin, bila du qat hêjayî siyanetê bèn dîtin. ¹⁸Çimkî Nivîsara Pîroz dibêje: «Devê gayê ku gêrê dike, girênedê»^a û «Pale hêjayî heqê xwe ye». ¹⁹Heta ku ne bi şahidiya dido an sisiyan be, sûcdariya li hember rihspiyekî qebûl neke. ²⁰Wan ên ku guneh dikin, li ber hemûyan dengê xwe li wan hilde, da ku tîrsa yê din jî hebe.

²¹Ez li ber Xwedê, li ber Mesîh Îsa û li ber milyaketên bijartî tembîh li te dikim ku tu van tiştan bê alîgirtin biparêzî û tu tiştî ji bo xatir nekî.

²²Destê xwe bi lez daneyne ser tu kesî, ne jî bibe hevparê gunehên hinekên din. Xwe paqij bigire.

²³Êdî tenê avê venexwe, lê ji bo zikê xwe û ji bo nexweşiyên xwe yên ku pîrr daran tên, hinek şerab jî bixe nav.

²⁴Gunehên hin mirovan kifş in û ji berî wan diçin ber dîwanê, lê gunehên hinekan jî li pey wan tên. ²⁵Bi vî awayî kirinên qenc jî kifş in û ew ên ku ne kifş in jî nabe ku veşartî bimînin.

Ji bo Xulaman

6 Hemû yê ku di bin nîrê xulamtiyê de ne, bila axayên xwe tam hêjayî hurmetê hesab bikin, da ku ji navê Xwedê û ji hîndariyê re peyvên xerab neyên gotin. ²Ew ên ku axayên wan bawermend in, ji ber ku ew

^a **5:18** Ji: Dubarekirina Şerîetê 25:4 **5:18** Lûqa 10:7; Metta 10:10

5:19 Dubarekirina Şerîetê 19:15; Metta 18:16

5:19 Tîmotêyos I, 4:14; Karên Şandiyân 6:6; 13:1; Tîmotêyos II, 1:6

bira ne, bila wan kêmbênin. Lê bila hê bêtir xizmetê bikin, çimkî yên ku ji vê xizmetkariyê feydê distînin, bawermend û hezkirî ne.

Xezîna Rast

Van tiştan hîn bike û şîret bike. ³Eger yek tiştêkî din hîn bike û qîma xwe bi gotinên Xudanê me Îsa Mesîh ên saxlem û bi hîndariya ku li gor jiyana xwedayî ye neyne, ⁴ew qure ye û tiştêkî nizane, lê ew nexweşê gengeşî û devjeniya peyvan e. Çavnebarî, pevçûn, buxtan, gumanên xerab ⁵û devjeniyên bêrawestînan ên wan mirovên ku hişê wan xera bûye û ji rastiye bêpar bûne, ji van tiştan derdikevin. Ew guman dikin ku jiyana xwedayî rîya qezencê ye.

⁶Lê eger bi qînyatê be, jiyana xwedayî qezenceke mezin e. ⁷Me tiştêkî neaniye dinyayê û em nikarin tiştêkî ji dinyayê bibin jî. ⁸Lê eger xwarin û wergirtina me hebe, em bi wan razî bin. ⁹Lê ew ên ku dixwazin dewlemend bibin, dikevin ceribandî, xefikê û pey gelek xwestekên bêhiş û ziyanker, yên ku mirov dixewirînin* nav helakbûn û wêranbûnê. ¹⁰Çimkî hezkirina peran çavkaniyê her cûreyê xerabiyê ye. Hinekan dilê xwe birin vê yekê, ji baweriyê ketin û bi gelek eşan cefa dan xwe bi xwe.

Tembîhên Pawlos ji bo Tîmotêyos

¹¹Lê tu, ey mirovê Xwedê, ji van tiştan bireve û bikeve pey rastdariyê, jiyana xwedayî, bawerî, hezkirin, ragirtin* û nermiyê. ¹²Te li ber gelek şahidan şahidiya qenc da. Tekoşîna* qenc a baweriyê bike û wê jiyana herheyî ya ku tu ji bo wê hatiyê gazîkirin bigire. ¹³Li ber Xwedayê ku jiyane dide hemû afirînan û li ber Mesîh Îsayê ku li ber Pontiyos Pîlatos şahidiya qenc da, ez tembîh li te dikim ¹⁴ku tu vî emrî heta xuyabûna Xudanê me Îsa Mesîh bêleke û bêqûsûr bigirî. ¹⁵Xwedê wê di wextê xwe de wî bide xuyakirin. Ew Detsthilatdarê yekta û Pîroz e, Padîşahê padîşahan û Xudanê xudanan e. ¹⁶Ew bi tenê bêmirin e û di ronahiya ku tu kes nikare nêzik bibe de rûdine. Û ji mirovan tu kesî ew nedîtiye û nikare bibîne. Hurmet û karîna herheyî ji wî re be! Amîn.

Tembîh ji bo yên Dewlemend

¹⁷Tembîhê li dewlemendên vê dinyayê bike, ku bilind nefirîn û hêviya xwe bi dewlemendiya bê ewlehî ve girênedin, lê bila hêviya xwe bi

Xwedê ve girêdin, ku her tiştî bi zêdehî dide me, ku em pê şa bibin. ¹⁸Bila ew qencyê bikin, bi kirinên qenc dewlemend bin, merd û ji bo levakirinê* amade bin.

¹⁹Bi vî awayî ewê ji xwe re xezînekê bicivînin ku ji bo dema bê ji wan re bibe bingeheke saxlem, wusa ku ew jiyana rastîn bi dest bixin.

Tembîhên Dawî û Silav

²⁰Ey Tîmotêyos! Tiştê ku li te hatiye spartin, biparêze. Xwe ji gotinên pûç û nepak û ji hevnegirtinîyên ku bi derew ji wan re «zanîn» tê gotin, bide paş. ²¹Hinekan ev yek dan pêş û ji baweriyê ketin.

Kerem li ser we be.

Nameya Pawlos a diduyan ji Tîmotêyos re

Pêşgotin

Pawlos ev nameya xwe jî gava ku li Romayê di girtîgehê de bû û li benda kuştinê bû nivîsî. Çimkî, piştî xweparastina xwe ya pêşî, wî dizanî ku ewê cezayê mirinê bistîne. Li gor ku çavkaniyên diroki dinivîsin, piştî demekê serê Pawlos hat jêkirin. Ev girtina Pawlos, bi awayê girtina cara diduyan jî tê zanîn. Ev name, nameya dawî ya Pawlos e. Tîmotêyos ê ku name girt, hingê li Efesê bû. Pawlos beriya ku bê girtin, li gelek deran geriya û bi civînên bawermendan û çavdêrên wan re da û stand.

Bi ser ku Pawlos girtî û li benda îdama xwe bû jî, ew cesaretê dide Tîmotêyos, da ku ew di rîya Mesîh de bêtirs rêve here û ji bo Mesîh şahidiyê bike.

Wek nameya pêşî, di vê nameyê de jî Pawlos Tîmotêyos û bawermendan li hember baweriyên pûç hişyar dike (2:14-18, 23; 3:8,13; 4:3-4).

Naveroka nameyê dikare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Silav 1:1-2

II. Şîret û razîbûn 1:3-2:13

III. Hişyarkirin 2:14-4:8

IV. Planên Pawlos û silavên aştiyê 4:9-22

Silav

1 Ji Pawlosê* ku bi daxwaza Xwedê li gor soza jiyana ku bi Mesîh Îsa ye, Şandiyê Mesîh Îsa ye,

²ji kurê min ê delal Tîmotêyos* re:

Ji Bav Xwedê û ji Xudanê me Mesîh Îsa, rehm, kerem û aşti li ser te be.

Razîbûn û Dilşidandin

³Ez her gav şev û roj di duayên xwe de te tînim bîra xwe û ji Xwedayê ku ez ji bav û kalan ve bi wijdana paqij diperezimê* re şikir dikim ⁴Ez

hêstirên çavên te tînim bîra xwe û ez bêriya te dikim, da ku dilê min tije şahî bibe. ⁵Ez wê baweriya* te ya ji dil tînim bîra xwe, ku pêşî di dilê dapîra te Loyîsê û diya te Evnikê de bû û ez piştrast im ku di dilê te de ye jî. ⁶Ji bo vê yekê ez tînim bîra te, ku tu agirê diyariya Xwedê gur bikî, ku bi destdanîna* min a li ser te, ji te re hatiye dayîn. ⁷Çimkî Xwedê ne ruhê tirsonekiyê, lê belê Ruhê karîn, hezkirin û xwegirtinê daye me. ⁸Îcar şerm neke, ku tu ji bo Xudanê me şahidiyê bikî, ne jî ji min şerm bike, ez ê ku di ber wî de girtî me. Lê li gor hêza Xwedê, bi min re ji bo Mizgîniyê tengahiyê bikişîne.

⁹Xwedê em xilas kirin,

Û ji bo pîroziyê gazî me kir

Ne ji ber kirinên me,

Lê li gor mebest û kerema xwe.

Ev kerem bi destê Mesîh Îsa,

Ji beriya destpêka deman ve ji me re hat dayîn.

¹⁰Lê niha ew bi xuyabûna Xilaskarê me

Mesîh Îsa eşkere bû; wî mirin betal kir,

Jiyan û nemirinî bi Mizgîniyê derxist ber ronahiyê.

¹¹Ez ji vê Mizgîniyê re peyvbêj, Şandî* û mamoste hatime kifşkirin.

¹²Û ji ber vê yekê jî ez vî cefayî dikişînim. Îcar ez şermî nabim, çimkî ez dizanim ku min bi kê baweriya* xwe aniye û ez piştrast im, ew dikare tiştê ku spartiye min, heta wê rojê jî biparêze. ¹³Wan peyvên* saxlem ên ku te ji min bihîstine, bi bawerî û hezkirina ku bi Mesîh Îsa ye ji xwe re bike mînak. ¹⁴Wan tiştên qenc ên ku li te hatine spartin, bi Ruhê* Pîroz ê ku di dilê me de rûdine, biparêze.

¹⁵Tu dizanî, hemû yên ku di herêma Asyayê* de ne, dev ji min berdan; Fûgelos û Hêrmoxênîs jî ji wan in. ¹⁶Bila Xudan rehma xwe li mala Onîsîforos bike, çimkî wî gelek caran dilê min rihet kir û ji girtûbûna min şerm nekir, ¹⁷lê gava ku hat Romayê, bi xîretkêşî li min geriya û ez dîtîm. ¹⁸Xudan bike, ku di wê rojê de ew rehmê ji Xudan bibîne. Tu qenc dizanî ku li Efesê wî ji min re çiqas xizmet kir.

Leşkerê Îsa Mesîh yê Qenc

2 Îcar kurê min, tu bi wê kerema ku bi Mesîh Îsa ye, bi hêz bibe. ²Û wan tiştên ku te li ber gelek şahidan ji min bihîstine, bispêre wan mirovên dilsoz ên ku wê bikarin hînî hinekên din bikin. ³Wek leşkerekî

qenc ê Mesîh Îsa bi min re tengahiyê bikişîne. ⁴Yê ku leşkeriyê dike, tevlî karên vê jiyane nabe, da ku li wî yê ku ew gazî leşkeriyê kiriye, xweş bê. ⁵Sporvanek jî heta li gor rêbazan nekeve hevbezîne, çelenga serfiraziyê nastîne. ⁶Û cotkarê ku zehmet dikişîne, divê ew pêşî jî berê erdê par bistîne. ⁷Li ser bifikire ku ez çi dibêjim, çimkî Xudan wê di her tiştî de fêmdariyê bide te.

⁸Îsa Mesîh bîne bîra xwe, ku ji nav miriyan hat rakirin û ji dîndana* Dawid* e. Mizgîniya ku ez didim zanîn ev e. ⁹Ji ber vê Mizgîniyê ez wek sûcdarekî hatime girêdan û tengahiyê dikişînim, lê belê peyva Xwedê ne girêdayî ye. ¹⁰Loma ez ji bo xatirê bijartiyên her tiştî radi-girim*, da ku ew bi rûmeta herheyî bikevin wê xilasiya ku bi Mesîh Îsa ye. ¹¹Ev peyv dilsoz e:

Eger em bi wî re mirine,
Emê bi wî re bijîn jî.

¹²Eger em ragirin,
Emê bi wî re padîşahiyê jî bikin.
Eger em wî înkâr bikin,
Ew jî wê me înkâr bike.

¹³Eger em dilsoz nemînin jî,
Ewê dilsoz bimîne,
Çimkî ew nikare xwe bi xwe înkâr bike.

Paleyê Ketî û Rabûyî

¹⁴Van tiştan bîne bîra wan û wan li ber Xwedê hişyar bike, da ku li ser peyvan devjeniyê nekin. Feyda vê yekê tune, bi tenê guhdaran hildiweşîne. ¹⁵Xîretkêşiyê bike ku tu xwe karkerekî bi dilê Xwedê û yekî ku neyê şermkirin pêşkêşî wî bikî; peyva rastiye rast bi kar bîne. ¹⁶Xwe ji peyivîna nepak û pûç dûr bixe, çimkî ew ên ku xwe dane vê yekê, wê di jiyana nepakiyê de hê pêşvetir herin ¹⁷û peyvên wan, wê wek penceşêrê* belav bibin. Hîmenayos û Filîtos jî ji wan in. ¹⁸Ew ji rastiye derketin û dibêjin, ku vejîn* êdî çêbûye û baweriya hinekan serobino dikin. ¹⁹Lê belê bingeha ku Xwedê danî, saxlem disekine û ev mor li ser e: «Xudan, yên xwe nas dike»^a û «Her kesê ku navê Xudan eşkere dike, bila ew xwe ji neheqiyê dûr bixe». ²⁰Di maleke mezin de ne bi tenê firaxên ji zêr û zîv hene, lê yên ji dar û ji herriyê

2:17 Penceşêr: Nexweşiyê giran; laş, an jî cûreyê kansêrê ye.

2:12 Metta 10:33 **2:13** Bînêre: Hejmartin 23:19

2:19 Ji: Hejmartin 16:5; Yûhenna 10:14 **2:19** Hejmartin 16:26

jî hene; hinek ji bo karên birûmet û hinek jî ji bo karên bêrûmet in. ²¹Îcar, eger yek xwe ji wan tiştan paqij bike, ewê bibe firaxeke ji bo karên birûmet, pîrozkirî û ji bo bikaranîna xwediyê xwe xweşkeys û ji bo hemû karên qenc amade. ²²Ji xwestekên xortaniyê bireve û bi wan ên ku ji dilekî paqij gazî Xudan dikin re li pey rastdarî, bawerî, hezkirin û aştîyê bibeze. ²³Tu xwe ji munaqeseyên bêaqil û bêfêhm dût bixe, çimkî tu dizanî ku şer ji wan derdikeve. ²⁴Divê xulamê Xudan ji pevçûnê dût be, lê belê li hember hemûyan nerm be, ji bo hînîkirinê jêhatî û bîhnfireh be. ²⁵Divê ew bi nermî şîretan li yên dijraber bike, belkî Xwedê fersendê bide wan ku tobe bikin û rastiye bizanin ²⁶û bi ser hişê xwe ve bê, wusa ku ji xefika Îblîsê ku ji bo daxwaza xwe ew girtine, xilas bibin.

Xerabiyên Rojên Dawî

3 Lê vê bizane ku di rojên dawîn de wextên dijwar wê bê. ²Çimkî mirov wê bibin xwehez, perehez, pesinker, pozbilind, çêrker, neguhdarên dê û bavan, nankor, nepak, ³bêdilovanî, bêrehm, buxtankar, çilek, har, neyarên qencyê, ⁴xayîn, rikdar, qure û wê ji Xwedê bêtir ji kêfê hez bikin. ⁵Wê şiklê jiyana xwedayî* nîşan bidin, lê wê hêza wê înkâr bikin. Tu xwe ji yên weha dût bixe. ⁶Yên ku bi qurnazî dikevin nav malan û wan jinên gêjik ên ku bi guneh hatine barkirin û bi her cûreyê xwestekên xerab tên ajotin bindest dikin, ji van in. ⁷Ew jinên gêjik hergav hîn dibin, lê tu caran nikarin bigihîjin zanîna rastiye. ⁸Çawa Yanîs û Yambrîs li ber Mûsa* rabûn, wusa jî ev mirov li dijî rastiye radiwestin. Fikrên van mirovên ha xera bûne û di baweriyê de hatine redkirin. ⁹Lê ew gelekî pêşve naçin, çimkî bêfêmiya wan jî wê ji hemûyan re kifş bibe, çawa ya wan herduyan jî kifş bû.

Hişyarkirin

¹⁰Lê haya te ji hînîkirina min, rabûn û rûniştina min, mebesta min, baweriyaya min, bîhnfirehî û hezkirina min, ragirtina* min, ¹¹tengahî û cefayên min heye. Tu dizanî li Entakyayê, li Qonyayê, li Lîstrayê çi tişt hatin serê min. Min di çi cefayan de ragirt*! Lê Xudan ez ji hemûyan rizgar kirim. ¹²Erê, hemû yên ku dixwazin bi Mesîh Îsa re jiyana xwedayî bijî, wê tengahiye bikişînin. ¹³Lê mirovên xerab û derewîn wê di xerabiyê de hê bêtir pêşve herin, wê bixapînin û bê xapandin.

3:8 Derketin 7:11, 22; 8:3 **3:11** Karên Şandiyên 13:14-14:22; Zebûr 34:19
3:12 Yûhenna 15:20

¹⁴Lê heçî tu yî, tu di nav wan tiştên ku tu hîn bûyî û te qenc bawerî bi wan aniye de bimîne. Çimkî tu dizanî tu ji kê û kê hîn bûyî. ¹⁵Tu ji zaroktiya xwe ve bi Nivîsarên Pîroz dizanî û ew dikarin te şehreza bikin, da ku tu bi baweriya ku bi Mesîh Îsa ye xilas bibî. ¹⁶Tevahiya Nivîsara Pîroz ji bîhna Xwedê ye û ji bo hînkirin, lêhilatin, rastkirin û ji bo perwerdekirina di riya rastdariyê de bi kêr tê, ¹⁷da ku mirovê Xwedê, ji bo her karê qenc békêmahî û rapêçandî be.

4 Îcar ez li ber Xwedê û li ber Mesîh Îsayê ku wê dîwana* mirî û zindiyar bike û ji bo xatirê hatina wî û Padîşahiya wî tembîh li te dikim: ²Peyva Xwedê bide bihîstin, bi dem û bê dem li ser wê bisekine, bi hemû bîhnfirehî û hînkirinê hişyar bike, dengê xwe li wan hilde û cesaretê bide wan. ³Çimkî wext wê bê ku nexwazin guhê xwe bidin hîndariya saxlem, lê ewê di cihê vê de li gor xwestekên xwe, ji xwe re gelek mamosteyan bicivînin, yên ku tiştên li guhên wan xweş bîn hîn bikin. ⁴Îcar ewê guhên xwe ji rastiye bizivirînin û bikevin pey çirokan. ⁵Lê heçî tu yî, tu di her tiştî de li ser hişê xwe be, di tengahiyê de sebir bike, karê mizgînaviyê bike, xizmeta xwe bibe serî.

⁶Çimkî ji xwe ez dibim gorî* û wextê çûyîna min hatiye. ⁷Min tekoşîna* qenc kir, min hevbezîna xwe qedand û min bawerî parast. ⁸Û niha taca rastdariyê ji bo min amade ye, ku dadgerê* dadperwer* Xudan, wê rojê wê bide min û ne tenê min, lê wê bide wan hemûyan jî yên ku bêriya xuyabûna wî dikin.

Daxwaza Dîtinê

⁹Bilezîne ku tu bêyî ba min. ¹⁰Çimkî Dîmas* ji vê dinyayê hez kir û dev ji min berda, çû Selanîkê. Kireskîs çû Galatayayê, Tîtos* jî çû Dalmetyayê. ¹¹Tenê Lûqa* li ba min e. Marqos* hilde û bi xwe re bîne, çimkî ew ji bo xizmetê bi kêrî min tê. ¹²Min Tixîkos* şand Efesê. ¹³Gava ku tu bêyî, wî ebayê ku min li Troyayê li ba Karpos hiştiye, bi xwe re bîne, wusa jî nivîsarên lihevpeçayî, bi taybetî yên çermîn. ¹⁴Skenderê sifirker gelek xerabî li min kir. Xudan wê li gor kirinên wî bide wî. ¹⁵Tu jî hay ji wî hebe, çimkî ew gelek li hember gotina me rabû.

¹⁶Di parastina min a pêşî de tu kesî pišta min negirt, hemûyan ez tenê hiştim. Bila ev yek ji wan re guneh neyê hesabkirin! ¹⁷Lê Xudan li ba min rawesta û hêz da min, da ku bi saya min Mizgînî bi tevahî bê gotin û hemû millet bibihîzin. Îcar ez ji devê şêr rizgar bûm. ¹⁸Xudan

wê min ji her tiştê xerab rizgar bike û ji bo Padîşahiya xwe ya ezmanî xilas bike. Rûmet her û her ji wî re be. Amîn.

Silavên Aştiyê

¹⁹Silavan li Priskîla* û Akîlas û herweha li mala Onîsîforos jî bike. ²⁰Erastos* li Korîntê ma, Trofîmos* jî min li Mîletosê nexweş hişt. ²¹Bilezîne ku tu beriya zivistanê bêyî. Eybûlos, Pûdês, Lînos, Klawdiya û hemû bawermend silavan li te dikin. ²²Xudan bi ruhê te re be. Kerem li ser we be.

Nameya Pawlos a ji Tîtos re

Pêşgotin

Tîtos bawermendekî Yewnanî, hevalkarekî jêhatî yê Pawlos bû. Ev nameya ku Pawlos ji Tîtos re nivîsiye, ji serwerê civîna Girîtê re hatiye şandin (1:5). Tîtos hevalkarekî Pawlos e (Korîntî II, 2:13; 7:6, 13; 8:23) û xortekî ji her awayî ve dilsoz e (Korîntî II, 2:12-18; 8:16-18). Pawlos, Tîtos jî bi xwe re bir û çû Orşelîmê, da ku wê Mizgîniya ku dida, ji bawermendên sereke re bêje. (Galatî 2:1-3). Herweha Tîtos, wek qasidê Pawlos carekê çû Korîntê jî (Korîntî II, 8:16-17). Navê Tîtos di Tîmotéyos II, 4:10an de jî derbas dibe. Çaxê Pawlos ev name nivîsî, hingê ew azad bû û dixwest Tîtos li Nîkopolîsê (Dalmatyayê) bibîne û di vê nameyê de wî gazî ba xwe dike. Çawa ku ji nameyê jî tê fêmkirin Pawlos û Tîtos bi hev re çûn Girîtê. Pawlos, Tîtos li Girîtê hişt, da ku di civînan de rihspîyan kifş bike. Pawlos di şîretên xwe de yên ku ji Tîtos re ne li ser taybetiyên wan kesên ku wê rêberiya civînan bikin jî radiweste.

Ev name dikare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Silav 1:1-4

II. Serwerên civînê û berpirsiyariya wan 1:5-16

III. Berpirsiyariya bawermendan a di civînê de 2:1-15

IV. Şîret û hîndarî 3:1-11

V. Paşgotin 3:12-15

Silav

1 Ji Pawlosê* xulamê Xwedê û Şandiyê Îsa Mesîh: Ji bo baweriya bijartiyên Xwedê û zanîna rastiya bi jiyana xwedayî* ve girêdayî ye, ez hatime gazîkirin. ²Ev ji hêviya jiyana herheyî tê. Xwedayê ku derewan nake, ji beriya destpêka deman ve jiyana herheyî soz da ³û di wextê xwe de bi danezana peyva* xwe eşkere kir. Li gor emrê Xilaskarê me Xwedê xizmeta belavkirina vê daxuyaniyê bi ewlehî ji min re hat dayîn.

⁴Ji Tîtos re, ku di baweriya* me ya hevpar de kurê min ê rast e:

Kerem û aştî ji Bav Xwedê û ji Xilaskarê me Mesîh Îsa li ser te be.

Títos li Girîtê

⁵Min ji bo vê yekê tu li Girîtê hiştî, da ku tu kêmahiyên sererast bikî û wek ku min ji te re gotiye tu di her bajarî de rihspîyan rakî. ⁶Divê rihspî bêqusûr be, mêrê jinek tenê be, zarokên wî bawermend bin û navê wan bi bêdebbî û bi neguhdarî derneketibe. ⁷Çimkî çavdêrekî ku şahneyê* Xwedê be, divê bêqusûr be, xwe dernexe pêş, zû hêrs nebe, ne bindestê şerabê be, ne zordar be, li pey qezenca ne rast nekeve; ⁸lê divê mêvanperwer be, xêrxwaz be, sergiran be, dadperwer* be, pak be, bikare nefsa xwe, ⁹ji dil û can wek ku hatiye hîn kirin, bi peyva dilsoz ve girêdayî be; da ku hem di hîndariya saxlem de perwerdekar be û hem jî bikare şaşiyên ên ku li hember derdikevin derew derxe.

¹⁰Gelek mirovên serhişk, kelkelo û xapînok jî hene; bi taybetî yên ku ji nav Cihûyan hatin. ¹¹Divê devê wan bê girtin, çimkî ew ji bo qezenca xwe ya qirêjî tiştên ku divê neyên hîn kirin, hîn dikin û malan bi tevahî xera dikin. ¹²Yekî ji wan, pêxemberekî wan gotiye: «Girîfî her gav derewkar in, cenawirên xerab û tiralên xwera ne.» ¹³Ev şahidî rast e. Ji ber vê yekê bi hişkî dengê xwe li wan hilde, da ku ew di baweriyê* de saxlem bin. ¹⁴Tu guhê xwe nede çîrokên Cihûyan û emrên wan ên ku rastiyê red dikin. ¹⁵Ji paqijan re her tişt paqij e, lê ji nepakan û bêbaweran re tu tişt ne paqij e; hem hişê wan û hem jî wijdana wan nepak bûye. ¹⁶Bi eşkereyî dibêjin ku ew Xwedê nas dikin, lê ew bi kirinên xwe wî înkâr dikin. Ew lewitî ne, neguhdar in û ji bo her karê qenc bêkêr in.

Hînkirina Saxlem

2 Lê heçî tu yî, çî li hîndariya saxlem tê, tu wê bêje. ²Ji zilamên pîr re bêje bila di hedê xwe de bin, giran û sergiran bin û di bawerî, hezkirin û bîhnfirehiyê de saxlem bin. ³Bi vî awayî, ji jinên pîr re jî bêje ku bila ew di kirinên xwe de hurmetkar bin. Bila ne buxtanê bikin û ne jî bibin bindestê şerabê, bila ya qenc hîn bikin. ⁴Bi vî awayî bila jinên ciwan terbiye bikin, ku ji mêrê xwe û zarokên xwe hez bikin, ⁵sergiran bin, dilpak bin, mala xwe baş îdare bikin, qenc bin û bi ya mêrê xwe bikin, da ku çêrî peyva Xwedê neyê kirin.

⁶Bi vî awayî, şîretan li xortan jî bike ku sergiran bin. ⁷Di her tiştî de ji bo kirinên qenc bibe mînak. Di hînkirina xwe de durust û giran be, ⁸bila tu kes nekare rexne li peyva te bigire, wusa ku yên li hember me ne, şermî bibin û tiştêkî xerab ê ku li ser me bêjin tunebe. ⁹Ji xulaman re bêje ku bi ya axayên xwe bikin û di her tiştî de li wan xweş bîn û

bersîva wan nedin. ¹⁰Nedizin, dilsoziyeke tam û baş nîşan bidin, da ku di her tiştî de hînkirina Xilaskarê me Xwedê bê xemilandin.

¹¹Çimkî kerema Xwedê ya ku ji hemû mirovan re xilasîyê tîne, xuya bû ¹²û me perwerde dike ku em nepakiyê û xwestekên dinyayê red bikin û rast, sergiran û bi tirsaxwedê li vê dinyayê bijîn ¹³û li benda hêviya pîroz* û xuyabûna rûmeta Xwedayê mezin û Xilaskarê xwe Îsa Mesîh bimînin. ¹⁴Wî xwe ji bo me feda kir, da ku me ji her neheqiyê rizgar bike û ji xwe re paqij bike û bike gelê ku ji bo kirinên qenc bi xîret e. ¹⁵Bi hemû desthilatîyê van tiştan hîn bike, wan bişidîne û bala wan bikişîne ser sûcê wan. Bila tu kes te kêma nebîne.

Kirina Tiştên Qenc

3 Bîne bîra wan ku desthilatîya serok û hukûmetan qebûl bikin, bi ya wan bikin û ji bo her karê qenc amade bin. ²Bila çêrî kesî nekin, şerûd nebin, nerm bin û ji hemû mirovan re berbiwêr bin. ³Çimkî demekê em bi xwe jî bêfêm, neguhdar, xapiyayî, xulamên kêf û xwestekên cûr bi cûr bûn. Me jiyana xwe bi xerabî û çavnebarîyê derbas dikir; her kesî ji me nefret dikir û cênika me jî ji hev diçû. ⁴Lê çaxê ku qencî û hezkirina Xilaskarê me Xwedê xuya bû, ⁵wî em, ne ji ber kirinên rast ên ku me kirine, lê li gor rehma xwe, em bi şuştina jinûveçêbûnê û bi nûkirina Ruhê* Pîroz xilas kirin. ⁶Xwedê, bi destê Xilaskarê me Îsa Mesîh, ew Ruh bi zêdehî bi ser me de rijand, ⁷da ku bi kerema wî em rastdar derkevin û li gor wê hêviyê em bibin wêrisên jiyana herheyî. ⁸Ev peyv dilsoz e.

Ez dixwazim ku tu li ser van tiştan rawestî, da ku yên bawerî bi Xwedê tînin, girîngiyê bidin kirinên qenc. Ev tişt ji bo mirovan qenc û bi kêr in. ⁹Lê tu xwe ji devjeniyên bêaqil, navnameyên malbatî, şer û pevçûnên li ser Şerîetê* dûr bixe. Çimkî ev bêkêr û pûç in. ¹⁰Piştî ku te carek du caran şîret kir, xwe ji mirovê cudaker dûr bixe. ¹¹Tu dizanî ku yekî weha ji rê derketiye, gunehkar e û wî bi xwe, xwe sûcdar derxistiye.

Gotinên Dawî û Silav

¹²Gava ez Artemas an Tixikos* bişînim ba te, bilezîne, da ku tu bêyî Nîkopolîsê ba min. Çimkî min biryar da ku ez zivistanê li wir derbas bikim. ¹³Xîret bike, Zênasê qanûnzan û Apolos bi rê bixe, hay jê hebe ku tu kêmahiya wan nebe. ¹⁴Bila yên me jî hîn bibin ku xwe bidin kirinên qenc, da ku ji bo hewcedariyên pêwîst bikarin bidin û bêber nemînin.

¹⁵Hemû yên ku bi min re ne silavan li te dikin. Silavan li wan ên ku di baweriyê de ji me hez dikin, bike. Kerem li ser we hemûyan be.

Nameya Pawlos a ji Filêmon re

Pêşgotin

Filêmon bawermendekî girîng bû. Ew bi xwe dostê Pawlos û ji civîna Koloseyê bû. Bawermendên Koloseyê li mala Filêmon dicivîyan. Xulamekî Filêmon hebû ku navê wî Onîsîmos bû. Onîsîmos ji ba Filêmon reviyabû û hatibû ba Pawlos ê ku hingê di girtîgehê de bû. Bi rêberîya Pawlos, ew bû bawermendekî Mesîhî. Li ser vê yekê Pawlos nameyeke hêvîkirinê ji Filêmon re şand, da ku Onîsîmos bibexşîne, wî ne wek xulamekî bexîşandî, lê belê wek birayekî Mesîhî qebûl bike.

Ev name dikare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Silav 1-7

II. Hêvîkirina ji bo Onîsîmos 8-22

III. Paşgotin 23-25

Silav

¹Ji Pawlosê* ku di ber Mesîh Îsa de girtî ye û birayê me Tîmotêyos*,

ji hevalkarê me yê hezkirî Filêmon re, ²ji xwişka me Afiya, ji hevalleşkerê me Arxîpos û ji civîna* li mala we re:

³Ji Bavê me Xwedê û ji Xudan Îsa Mesîh, kerem û aşti li ser we be.

⁴Gava ku ez te di duayên xwe de tînim bîra xwe, ez her gav ji Xwedayê xwe re şikir dikim. ⁵Çimkî ez li ser hezkirina te ya ji bo hemû pîrozan* û bawerîya* te ya bi Xudan Îsa dibihîzim. ⁶Duaya min ew e ku ew hevparîya ruhanî ya ku ji bawerîya te tê, bandûra xwe nîşan bide, da ku tu bi Mesîh hemû qenciyê bizanî. ⁷Hezkirina te gelek şahî û han* da min. Çimkî dilê pîrozan bi saya te rihetî dît, ey birayê min.

Daxwaza Pawlos a ji bo Onîsîmos

⁸Ji bo vê yekê, bi ser ku pirr cesareta min bi Mesîh heye ku ez, ya lazim li te emir bikim jî, ⁹ez dixwazim ji bo xatirê hezkirinê ji te hêvî bikim. Ez Pawlos, zilamekî navsere û niha jî di ber Mesîh Îsa de girtî, ¹⁰ez ji bo kurê xwe Onîsîmos ji te hêvî dikim ku ez di dema girtîbûna xwe de jê re bûm bav. ¹¹Demekê ew ji bo te bêkêr bû, lê niha ew hem ji bo min û hem jî ji bo te bi kêr e. ¹²Ez wî, yanî dilê xwe, ji te re bi şûn ve dişînim. ¹³Min dixwest ku ez wî li ba xwe bihêlim, da ku ew di vê dema ku ez ji ber Mizgîniyê girêdayî me, di cihê te de ji min re xizmetê bike. ¹⁴Lê min nexwest ku ez bê dilê te tiştêkî bikim, da ku qenciya te bi dil be, ne ku ji mecbûrî be. ¹⁵Belkî jî sedemê ku ew demekê ji te dûr ket ev bû, ku ew her û her bibe yê te. ¹⁶Ji niha û pê ve, ew êdî ne wek xulamekî ye, lê ji xulamekî hêjatir, birayekî hezkirî ye; bi taybetî ji bo min, lê bêtir ji bo te, hem bi mirovî û hem jî di baweriya Xudan de.

¹⁷Îcar, eger tu min hevparê xwe dihesibînî, wî wek min qebûl bike. ¹⁸Eger wî di tiştêkî de neheqî li te kiribe, an deyndar be, vê li ser hesabê min binivîse. ¹⁹Ez Pawlos, ez vê bi destê xwe dinivîsim: Ezê li te vegeŕînim – ez ji te re nebêjim ku tu xwe bi xwe jî deyndarê min î. ²⁰Erê birayê min, bila ji bo Xudan ev feyda min ji te hebe: Ji bo xatirê Mesîh dilê min rihet bike.

²¹Ji ber ku ez piştrast im, ku tê bi ya min bikî, ez ji te re dinivîsim û dizanim ku tê ji gotinên min zêdetir jî bikî. ²²Di vê navê de, ji bo min cihekî amade bike. Çimkî ez hêvî dikim ku ezê bi duayên we ji we re bêm bexişandin.

Silav û Xatir

²³Êpafraşê* ku bi min re di ber Mesîh Îsa de girtî ye silavan li te dike. ²⁴Hevalkarên min Marqos*, Erîstarxos*, Dîmas* û Lûqa* jî silavan li te dikin. ²⁵Kerema Xudan Îsa Mesîh bi ruhê we re be.

Nameya ji Îbraniyan re

Pêşgotin

Nameya ji Îbraniyan re, ji Cihûyên Mesihî yê ku di bin zordariyê de bûn û ji wan dihat xwestin ku dev ji baweriya xwe berdîn re hatiye nivîsîn. Nivîskarê vê nameyê ne kifş e. Herweha nivîskar di nav diwanzdeh şagirtên Îsa de jî cih nagire; lê belê wî kirinên Îsa ji bawermendên pêşî yê ku li pey Îsa çûne, bihîstiye. Kesên ku name ji wan re hatiye nivîsîn, ji ber bawermendiya xwe berê jî gelek êş kişandine. Nivîskar wan hişyar dike û dişidîne ku baweriya xwe hişk bigirin û kifş dike ku baweriya bi Îsa Mesih bêkêmahîtiyê û jiyana herheyî tîne.

Di vê nameyê de nivîskar li ser sê babetên girîng radiweste:

- 1. Îsa Kurê Xwedê yê herheyî ye. Kurê Xwedê Îsa di ser pêxemberên Peymana Kevin re ye, di ser milyaketan û herweha di ser Mûsa re ye.*
- 2. Kahîntiya Îsa ya herheyî ji aliyê Xwedê ve hatiye diyarkirin û ew di ser kahînen Peymana Kevin re ye.*
- 3. Bi saya Îsa bawermend ji guneh, ji tirsê û ji mirinê tên rizgarkirin. Kahîne Mezin Îsa, rizgariya rastîn anî.*

Ev name dikare bi vî awayî bê beşkirin:

- I. Mesih peymanan Xwedê bir serî 1:1-2:18*
- II. Bêdestpêkiya serokkahîntiya Mesih 3:1-10:18*
- III. Girîngiya baweriyê 11:1-12:29*
- IV. Şîretên dawî 13:1-19*
- V. Silavên aştiyê 13:20-25*

Kur di ser Milyaketan re Ye

1 Di demên berê de Xwedê gelek caran û bi gelek awayan, bi rêberiya pêxemberan* ji bav û kalan re gotiye. ²Lê di van rojên dawîn de, ew bi Kurê xwe yê ku ew kiriye wêrisê her tiştî û bi destê wî erd û

ezman çêkirine, ji me re peyivî. ³Ew şewqa rûmeta Xwedê û xuyabûna rastîn a cewhera wî ye. Ew her tiştî bi peyva* xwe ya hêzdar hildigire. Piştî ku wî paqijbûna gunehan pêkanî, ew li jorê, li milê Yê Mezin ê rastê rûnişt. ⁴Navê ku wî mîras standiye ka çiqas di ser yê milyaketan re ye, ew jî ewqas ji wan bilindtir bû.

⁵Çimkî ma Xwedê ji kîjan milyaketî re kengê gotiye:

«Tu Kurê min î,
Îro tu ji min re bûyî.»

An jî:

«Ezê ji wî re bibim Bav*
Û ewê ji min re bibe Kur.»^a

⁶Îcar çaxê Xwedê yê nixurî anî dinyayê, weha got:

«Bila hemû milyaketên Xwedê biperizin* wî.»^b

⁷Ji bo milyaketan jî Xwedê dibêje:

«Ew milyaketên xwe dike ba
Û xizmetkarên xwe dike pêta êgir.»^c

⁸Lê ji bo Kur ew weha dibêje:

«Ya Xwedê, textê te herheyî û heta hetayê ye.
Gopalê padîşahiya te gopalê dadperweriyê ye.

⁹Te ji rastiye hez kir û ji neheqiyê nefret kir,
Ji ber vê yekê Xwedê, Xwedayê te,

Tu bi rûnê şahiyê ji hevalên te bêtir bilind kirî.»^c

¹⁰Û li dereke din:

«Ya Xudan, di destpêkê de
Te bingeha erdê danî
Û ezman jî karên destê te ne.

¹¹Ewê wêran bibin, lê tê bimînî,
Ew hemû wê wek cilan kevin bibin.

¹²Tê wan wek xiftan li hev bipêçî û
Ewê wek cilan bên guhertin.

Lê tu hergav eynî yî
Û salên te xilas nabin.»^d

¹³Lê Xwedê ji kîjan milyaketî re kengê gotiye:

«Li milê min ê rastê rûne,
Heta ku ez dijminên te

^a 1:5 Ji: Zebûr 2:7; Samûêl II, 7:14

^b 1:6 Ji: Dubarekirina Şerîetê 32:43; Zebûr 97:7 (herdu jî li gor wergera Yewnani)

^c 1:7 Ji: Zebûr 104:4 ^c 1:8-9 Ji: Zebûr 45:6-7 ^d 1:10-12 Ji: Zebûr 102:25-27

Bikim pêgeha lingên te.»^e

¹⁴Ma hemû milyaket ne ruhên xizmetkar in ku ji bo xizmeta wan ên ku wê xilasiyê mîras bistînin hatine şandin?

Em Baldar Bin

2 Ji ber vê yekê divê em hê zêdetir bala xwe bidin tiştên ku me bihîstine, da ku em averê* nebin. ²Çimkî eger peyva ku bi rêberiya milyaketan hatiye gotin qayîm bûbe û her sûc û neguhdariyê cezayê ku heq kiriye standibe, ³eger em li ber vê xilasiya evqas mezin xemсар bin, emê çawa birevîn û xilas bibin? Di destpêkê de Xudan ev xilasî da zanîn û ji aliyê yên ku ew bihîstine ve ji me re rast hat deranîn. ⁴Xwedê jî ji vê re bi nîşanan, bi karên mezin û kerametên cûr bi cûr û bi diyariyên Ruhê* Pîroz ên ku li gor daxwaza xwe belav kirine, şahidî kir.

Kur Bû Bira

⁵Xwedê, wê dinya bê ya ku em li ser dipeyivin, bi milyaketan ve girê neda. ⁶Lê yekî li derekê gotiye û şahidî kiriye:

«Mirov çî ye ku tu bînî bira xwe,

An jî kurê mirov çî ye ku tu xema wî bixwî?

⁷Te ew ji bo demekê ji milyaketan nizimtir kir,

Te taca rûmet û siyanetê* da serê wî.

⁸Te her tişt xist bin lingên wî.»^f

Îcar gava ku Xwedê her tişt xist bin lingên wî, tu tiştê ku nexist bin lingên wî nehişt. Lê niha em hê nabînin ku her tişt ketiye bin lingên wî. ⁹Lê em Îsayê ku ji ber cefayê mirinê taca rûmet û siyanetê wergirtiye, dibînin. Ew ji bo demekê ji milyaketan hat nizimtir kirin, da ku bi kerema Xwedê ji bo her kesî mirinê tam bike. ¹⁰Li ber Xwedayê ku her tişt ji bo wî ye û pê çêbûye baştir bû ku pêşengê xelasiyê bi cefayan bigihanda tekûziyê, da ku wî gelek kur bigihandana rûmetê. ¹¹Çimkî yê ku pîroz* dike û yên ku tên pîrozkirin, hemû ji Yekî ne. Ji ber vê yekê Îsa şerm nake ku ji wan re bêje «bira» ¹²û dibêje:

«Ezê navê te ji birayên xwe re bêjim,

Di nav civînê de ezê bi lavijeyan* pesnê te bidim.»^g ¹³û weha jî dibêje:

2:7 Di hin destnivîsaran de li dawiyê ev jî heye: «Te ew danî li ser karên destê te.»

^e **1:13** Ji: Zebûr 110:1 ^f **2:6-8** Ji: Zebûr 8:5-7 ^g **2:12** Ji: Zebûr 22:22

«Ezê ewlehiya xwe bi wî bînim.»^h

û weha jî:

«Va me, ez û zarokên ku Xwedê dane min!»ⁱ

¹⁴Loma çawa ku zarok xwîn û goşt in, ew bi xwe jî wusa di eynî tiştan de bû hevpar; da ku ew wî yê ku xwediyê hêza mirinê ye, yanî Îblîs, bi mirinê betal bike ¹⁵û wan ên ku di hemû jiyana xwe de bi tîrsa mirinê bûne xulam, azad bike. ¹⁶Çimkî, bêguman ew ne alîkariya milyaketan, lê belê alîkariya dîndana* Birahîm* dike. ¹⁷Loma diviya di her tiştî de bibûya mîna birayên xwe, wusa ku ew li ber Xwedê Serokkahînekî dilovan û ewledar be, da ku gunehên gel bide bexişandin. ¹⁸Ji ber ku ew bi cefakişandinê hat ceribandin, ew dikare bê hawara wan ên ku tîna ceribandin.

Mûsa Xizmetkar e, Mesîh Kur e

3 Ji ber vê yekê, ey birayên pîroz û hevparên gazîkirina ezmanî, bala xwe bidin Îsayê ku Şandî* û Serokkahîne şahidiya me ye. ²Wek ku Mûsa* ji tevahiya mala Xwedê re dilsoz bû, Îsa ji yê ku ew daniye ser kar re dilsoz e. ³Ka çawa siyaneta* yê ku xanî ava kiriye di ser ya xênî re ye, wusa jî Îsa ji Mûsa bêtir hêjayî rûmeta mezin hat dîtin. ⁴Çimkî her xanî ji aliyê yekî ve tê avakirin, lê avakarê her tiştî Xwedê ye. ⁵Rast e, Mûsa, ji bo şahidiya wan tiştan bike, ku wê piştî bihatana gotin, di tevahiya mala Xwedê de wek xizmetkarekî dilsoz bû. ⁶Lê Mesîh bi Kurîti li ser mala Xwedê dilsoz bû. Û eger em cesareta xwe û pesindana ku ji hêviya me tê hişk bigirin, mala wî em in.

Hişyarkirina li hember Bêbaweriyê

⁷Loma, wek ku Ruhê Pîroz dibêje:

«Eger îro hûn dengê wî bibihîzin,

⁸Dilê xwe hişk nekin,

Wek wê roja ku bav û kalên we serî hildan

Gava ku li çolê hatibûn ceribandin,

⁹Li wir bav û kalên we ez ceribandim û sihêti kirim

Bi ser ku çil salan kirinên min dîtin.

¹⁰Ji ber vê yekê ez ji wî nifşî* xeyidim.

Û min got: «Ew her gav di dil de varî* dibin.»

Û wan riyên min nezanîn.

¹¹Wek ku min di hêrsa xwe de sond xwar:

^h 2:13 Ji: Îşaya 8:17 ⁱ 2:13 Ji: Îşaya 8:18 3:2 Hejmartin 12:7

Ew tu caran nakevin rihetiya min.»ⁱ

¹²Birano, hay ji xwe hebin ku bi tu kesî ji we re dilekî xerab û bêbawer ê ku we ji Xwedayê jîndar bizivirîne, peyda nebe. ¹³Lê belê heta roja ku jê re dibêjin «îro» heye, her roj hevdû bişidînin, da ku dilê tu kesî ji we bi xapandina guneh hişk nebe. ¹⁴Çimkî em bûne hevparên Mesîh, lê bi tenê em ewlehiya xwe ya destpêkê heta dawiyê hişk bigirin. ¹⁵Çawa ku hatiye gotin:

«Eger îro hûn dengê wî bibihîzin

Dilê xwe hişk nekin wek wê roja ku bav û kalên we serî hildan.»^j
¹⁶Îcar ew kî bûn, ku bihîstin û serî hildan? Ma ne ew hemû bûn ên ku bi rêberiya Mûsa ji Misrê derketin? ¹⁷Û Xwedê çil salan ji kê xeyidî? Ma ne ji wan ên ku guneh kirin û bedena wan li çolê ket? ¹⁸Û ji neguh-daran pê ve, ma Xwedê ji bo kê sond xwar ku ew nekevin rihetiya wî? ¹⁹Îcar em dibînin ku wan ji ber bêbaweriyaya xwe nekarîn bikevinê.

4 Ji bo vê yekê, madem ku soza ketina nav rihetiya wî hê heye, em bitirsin ku yek ji we ji wê bi paş ve mayî xuya nebe. ²Çimkî, wek ku Mizgînî ji wan re hat dayîn, ji me re jî hat dayîn. Lê belê peyva ku bihîstin bi kêrî wan nehat, çimkî yên ku peyv bihîstibûn, bi baweriyê* ve nekirin yek. ³Lê em ên ku me bawer kirine, emê bikevin wê rihetiye*, çawa ku Xwedê gotiye:

«Wek ku min di hêrsa xwe de sond xwar:

Ew tu caran nakevin rihetiya min.»^k

Lê karên wî ji damezrandina dinyayê ve xilas bûne. ⁴Çimkî wî di derekê de li ser roja heftan weha gotiye: «Di roja heftan de Xwedê ji hemû kirinên xwe bîhna xwe veda.»¹ ⁵Û li vê derê dîsa dibêje: «Ew tu caran nakevin rihetiya min.»^m ⁶Îcar yên ku berê Mizgînî bihîstibûn, ji ber ku bi ya wê nekirin, neketin rihetiye. Lê belê ketina vê rihetiye ji bo hinekan hê parastî ye. ⁷Loma piştî demeke dirêj Xwedê bi devê Dawid* dibêje «îro» û careke din rojekê destnîşan dike. Wek ku berî niha hatiye gotin:

«Eger îro hûn dengê wî bibihîzin,

Dilê xwe hişk nekin.»ⁿ

⁸Çimkî eger Yêşû* rihetî dabûya wan, Xwedê piştî li ser rojêke din nedigot. ⁹Nexwe, ji bo gelê Xwedê rihetiyeke roja* Şemiyê dimîne. ¹⁰Wek ku Xwedê ji kirinên xwe bîhna xwe veda, yê ku dikeve nav

ⁱ 3:7-11 Ji: Zebûr 95:7-11; Derketin 17:1-7; Hejmartin 20:1-13

^j 3:15 Ji: Zebûr 95:7-8 ^{3:16-18} Hejmartin 14:1-35 ^k 4:3 Ji: Zebûr 95:11

^l 4:4 Ji: Destpêkirin 2:2 ^m 4:5 Ji: Zebûr 95:11 ⁿ 4:7 Ji: Zebûr 95:7-8

rihetiya Xwedê jî ji kirinên xwe bi xwe bîhna xwe vedide. ¹¹Loma ji bo ku tu kes bi eynî cûreyê neguhdariyê nekeve, em xîretkêşiyê bikin, da ku em bikevin wê rihetiye.

¹²Peyva Xwedê jîndar û bi bandûr e. Ji her şûrê dudev hê tûjtir e. Û heta can û ruh, hem jî movik û mejî ji hev veqetîne, lê diçe; diwana* niyet û ramanên dil dike. ¹³Tu afirîn tune ku ji wî veşartî ye. Lê her tişt li ber çavê yê ku divê em hesab bidinê tazî û vekirî ye.

Serokkahîn Îsa

¹⁴Loma, madem ku Serokkahînê me yê mezin ê ku di ezmanan re derbas bûye, Kurê* Xwedê Îsa heye, em wê baweriya ku em eşkere dikin hişk bigirin. ¹⁵Çimkî Serokkahînê me ne wusa ye ku di qelsiyên me de nekare hevpariya dilîniya me bike, lê guneh ne tê de bi her awayî wek me hatiye ceribandin. ¹⁶Loma em bi cesaret nêzîkî textê keremê bibin, da ku rehm li me bibe û ji bo dema ku em hewcedarê alîkariyê bin, em keremê bibînin.

5 Her Serokkahîn ji nav mirovan tê bijartin û ji bo wan li ser tiştên ku li ber Xwedê tên kirin, tê danîn, da ku ji bo gunehan diyarî û goriyan* pêşkêş bike. ²Ew dikare bi nermî, bi nezan û bi averêbûyîyan* re bide û bistîne, çimkî ew bi xwe jî bi qelsiyên hatiye rapêçan. ³Ji ber vê yekê, wek ku ji bo gel dike, ew deyndar e ku ji bo xwe jî di ber gunehan de goriyan pêşkêş bike. ⁴Tu kes ji xwe bi xwe nikare vê rûmetê bistîne, lê bi tenê ewê ku wek Harûn ji aliyê Xwedê ve tê gazîkirin, distîne.

⁵Bi vî awayî Mesîh jî ji bo ku bibe Serokkahîn xwe bi xwe bilind nekir, lê belê Xwedê ew bilind kir û jê re got:

«Tu Kurê min î,

Îro tu ji min re bûyî.»^o

⁶Çawa ku ew di dereke din de jî dibêje:

«Li gor pergala* Melkîsedek*,

Tu her û her kahîn* î.»^p

⁷Îsa di jiyana xwe ya li ser erdê de bi gazî û hawar, bi hêstirên çavan dua û lavan pêşkêşî wî kir, ku dikarî ew ji mirinê xilas bikira û ji ber xwedêtirsiya xwe hatibû bihîstin. ⁸Bi ser ku Kur bû jî, ji cefayên ku kişandin hîn guhdanê bû. ⁹Gava ku gihîşt békêmahîtiyê, ji hemûyên ku bi ya wî dikin re bû sedema xilasiya herheyî. ¹⁰Ji aliyê Xwedê ve, li gor pergala Melkîsedek bi serokkahîntî hat navkirin.

4:10 Destpêkirin 2:2 **5:3** Qanûna Kahîntiyê 9:7 **5:4** Derketin 28:1
^o **5:5** Ji: Zebûr 2:7 ^p **5:6** Ji: Zebûr 110:4 **5:7** Metta 26:36-46

Xwe li Soza Xwedê Bigirin

¹¹Gelek tişt hene ku em li ser vê yekê bêjin; lê ji ber ku guhên we giran bûne, şîrovekirina wan zehmet e. ¹²Diviya ku heta niha hûn bibûna mamoste, lê belê dîsa hewcedariya we heye ku yek dersên pêşî yên peyva Xwedê hînî we bike. Ne xwarina giran, lê belê hûn hê hewcedarê şîr in. ¹³Îcar her kesê ku bi şîr tê xweyîkirin, di peyva rastdariyê de bêtecrûbe ye; çimkî zarok e. ¹⁴Lê xwarina giran ji bo yên gihîştî ye. Têgihîştina wan bi karanîne hatiye perwerdekirin, da ku qencî û xerabiyê ji hev derxin.

6 Ji ber vê yekê em hîndariya pêşî ya li ser Mesîh bihêlin, ber bi bêkêmahîtiyê ve pêşve herin. Û em dîsa bingeha wan tiştan daneynin: Vegerîna ji karên* mirî, baweriya bi Xwedê, ²hîndariya imadkirinê*, destdanînsêrî*, vejîna* miriyan û dîwana herheyî. ³Xwedê destûrê bide, emê vê bikin. ⁴Çimkî yên ku carekê hatine ronahîkirin, ji diyariya ezmanî tam kirine, ji Ruhê Pîroz par standine, ⁵qenciya peyva Xwedê û hêzên dinya ku bê tam kirine ⁶û bi ser wan de ji rê derketine, êdî ji bo wan çênabe ku dîsa ji bo tobekirinê bèn nûkirin. Çimkî ew ji bo xwe Kurê Xwedê ji nû ve xaç dikin û bêsiyanet dikin. ⁷Çimkî axa ku gelek caran baran li ser dibare û têr dibe û ji bo kê were çandin berên bi kêr dide, ji aliyê Xwedê ve tê bereketkirin. ⁸Lê eger ew stirî û diriyan bide, bêkêr e û nêzîkî nifirê ye, dawiya wê şewitandin e.

⁹Hezkirîno, her çi qas me weha gotibe jî, em piştrast in ku rewşa we ji wan tiştan çêtir e û li gor xilasiyê ye. ¹⁰Çimkî Xwedê ne bê dadperwerî* ye ku kirinên we, xizmeta ku we ji pîrozan re kiriye û hûn dikin û ew hezkirina ku we ji bo navê wî nîşan daye, ji bîr bike. ¹¹Em pirr dixwazin ku her yek ji we heta dawiyê eynî xîretkêşiyê nîşan bide, da ku hûn bigihîjin piştrastiya temam a hêviya xwe. ¹²Wusa ku hûn nebin tiral, lê bibin mîna wan ên ku bi bawerî û bîhnfirehiyê bûn wêrisên sozên Xwedê.

Soza Xwedê

¹³Gava ku Xwedê soz da Biraîm*, ji ber ku yekî mezintir nebû ku bi wî sond bixwe, wî bi xwe sond xwar ¹⁴û got:

«Bi rastî jî, ezê te bi zêdehî pîroz bikim

Û ezê bi zêdehî te zêde bikim.»⁹

⁹ 6:14 Ji: Destpêkirin 22:16-17

¹⁵Û bi vî awayî Birahîm sebir kir û gihîşt sozê. ¹⁶Erê, mirov bi yekî ku ji wan mezintir e, sond dixwin; sond ji bo bawerîanînê dawîya her devjeniyê tîne. ¹⁷Bi vî awayî, çaxê Xwedê xwest ku hê bêtir nîşanî wêrisên sozê bide ku armanca wî nayê guhertin, wî soz da û bi ser de jî sond xwar. ¹⁸Wusa ku bi du tiştên ku nayên guhertin û çênabe ku Xwedê di wan de derewan bike, cesareteke me ya xurt hebe, da ku em vê hêviya ku li ber me hatiye danîn, bigirin. ¹⁹Ev hêviya me wek lengerê can ê saxlem û ewledar e û derbasî aliyê perdê yê hundir dibe. ²⁰Îsa bi pêşivanîti ji bo me derbasî wê derê bûye. Ew li gor pergala* Melkîsedek* bûye Serokkahîne herheyî.

Kahîntiya Îsa Wek ya Melkîsedek e

7 Çimkî ev Melkîsedek*, «padîşahê Salêmê* û kahîne Xwedayê Herî Berz bû. Gava ku Birahîm ji şikandina padîşahan vegeriya, hat pêşiya Birahîm û ew pîroz kir.»^r ²Birahîm jî ji her tiştî dehyek* da wî. Mana navê Melkîsedek pêşî: «Padîşahê Rastiyê», piştê jî: «Padîşahê Salêmê», yanî «Padîşahê Aştiyê» ye. ³Ne bavê wî, ne diya wî û ne jî bav û bavkalkên wî hene. Ne destpêka rojên wî û ne jî dawîya jiyana wî heye. Wek Kurê Xwedê ew her û her kahîn dimîne.

⁴Îcar binêrin ku ew çiqas mezin e! Bavkalê mezin Birahîm dehyeka xenîmetan daye wî. ⁵Yên ku ji kurên Lêwî* kahîntî standine bi ser ku ew ji dündana* Birahîm bûn jî, li gor Şerîetê* emrê wan heye ku ji gel, yanî ji birayên xwe, dehyekê bistînin. ⁶Lê ev mirovê ku ne ji dündana wan e, dehyek ji Birahîm stand û wî ew ê ku soz jê re hatine dayîn pîroz kir. ⁷Bêguman yê ku pîroz dike di ser yê ku tê pîrozkirin re ye. ⁸Li vê derê mirovên ku dimirin dehyekê distînin, lê li wê derê yekî ku şahidî jê re tê kirin ku ew dijî, dehyekê distîne. ⁹Em dikarin bêjin ku Lêwî bi xwe jî, yê ku dehyekê distîne, bi destê Birahîm dehyek daye. ¹⁰Çimkî gava ku Melkîsedek hat pêşiya Birahîm, hê Lêwî di pišta bavkalê xwe Birahîm de bû.

Pergala Kahîntiya Nû

¹¹Îcar, eger bi kahîntiya Lêwîyan békêmahîti hebûya – çimkî gel di bin vê kahîntiyê de Şerîet standibû – êdî çi hewce bû, kahînekî din ne

6:19 Di Perestgehê de cihê hundir ê herî pîroz hebû û li ber wî perde hebû; ji Serokkahîn pê ve tu kesî nedikarî derbasî wir bibûya. Binêre: Qanûna Kahîntiyê 16:2.

6:18 Hejmartin 23:19 **6:20** Zebûr 110:4

^r **7:1** Ji: Destpêkirin 14:17-20 **7:5** Hejmartin 18:21

li gor pergala* Harûn, lê li gor pergala Melkîsedek bihata? ¹²Çimkî gava ku kahîntî bê guhertin, hingê divê Şerîet jî bê guhertin. ¹³Û yê ku ev tişt li ser tèn gotin, ji eşîreke din e. Ji vê eşîrê tu kesî li gorîgehê* xizmet nekiriye. ¹⁴Îcar eşkere ye ku Xudanê me ji eşîra Cihûda* hatiye û li ser kahîntiya vê eşîrê Mûsa tişteke negotiye.

¹⁵Û bi hatina kahînekî din ê ku mîna Melkîsedek e, êdî ya ku em dibêjin hê bêtir eşkere ye. ¹⁶Ew ne li gor emrên malbavkî yên Şerîetê, lê belê li gor hêza jiyana herheyî bûye kahîn. ¹⁷Çimkî weha şahidî tê kirin ku:

«Li gor pergala Melkîsedek,

Tu her û her kahîn î.»^s

¹⁸Îcar emrê pêşî ji ber qelsî û bêkêriya xwe betal bû. ¹⁹Çimkî Şerîetê tu tişt negihand bêkêmahîtiyê. Lê di şûna wê de hêviyeke hê çêtir hatiye anîn, ku bi wê em nêzikî Xwedê dibin.

²⁰Û ev ne bêsond çêbû. Yên din bêsond bûbûn kahîn, ²¹lê Îsa bi sonda yê ku ev peyv jê re gotiye, bû kahîn.

«Xudan sond xwar û ji ya xwe venagere,

Tu her û her kahîn î.»^s

²²Bi vî awayî Îsa bûye keflîle peymaneke* hê çêtir. ²³Kahînen din gelek bûn, çimkî mirinê nehişt ku ew bidomînin. ²⁴Lê ji ber ku Îsa her û her dimîne, kahîntiya wî xilas nabe. ²⁵Ji ber vê yekê ew dikare wan ên ku bi destê wî nêzikî Xwedê dibin, bi tevahî xilas bike. Çimkî ew herdem diji, da ku ji bo wan mehderê* bike.

²⁶Çimkî ji me re Serokkahînekî pîroz, bêşûc, bêqusûr, ji gunehkaran veqetiyayî û ji ezmanan hê bilindtir bûyî diviya. ²⁷Ji wî re nediviya ku ew her roj wek Serokkahînan, pêşî di ber gunehên xwe de û piştê di ber gunehên gel de goriyan pêşkêş bike. Çimkî çaxê ku xwe bi xwe pêşkêş kir, ev yek bi carekê anî cih. ²⁸Şerîet mirovên qels datîne ser karê Serokkahîntiyê. Lê peyva sondê ya ku piştî Şerîetê hat, Kurê ku heta bi herheyiyê hatiye bêkêmahî kirin, daniye ser karê serokkahîntiyê.

Îsa Serokkahîne Peymana Çêtir e

8 Niha, ji wan tiştên ku em dibêjin ya sereke ev e: Serokkahînekî me yê weha heye yê ku li ezmanan, li milê rastê yê textê Bilindahiyê rûniştiye. ²Ew karbidestê pîrozgehê, yanî konê rastîn e, ku ne mirovan, lê Xudan daniye. ³Çimkî her serokkahîn ji bo pêşkêşkirina diyarî û goriyan tê destnîşankirin. Ji bo vê yekê divê tişteki ku Serokkahîne me jî pêşkêş

^s 7:17 Ji: Zebûr 110:4 ^s 7:21 Ji: Zebûr 110:4 7:27 Qanûna Kahîntiyê 9:7

bike hebe. ⁴Eger ew li ser dinyayê bûya, ew bi xwe nedibû kahîn, çimkî ji xwe yên ku li gor Şerîetê diyariyan pêşkêş dikin, hene. ⁵Evên ha di vê Perestgehê* de xizmetê dikin a ku sûret û siya ya ezmanî ye. Çimkî gava ku Mûsa li ber çêkirina konê perizînê bû, ji aliyê Xwedê ve weha hat hişyarkirin: «Binêre ku tê her tiştî li gor mestereya* ku li çiyê ji te re hatiye nîşandan çêkî.»^t

⁶Lê Îsa xizmeteke hê bilindtir stand wek ku ew jî navberkarê peymaneke hê çêtir e, çimkî ew peyman li ser sozên çêtir hatiye danîn.

⁷Eger ew peymana pêşî békêmahî bûya, hewcedarî bi ya diduyan nedima. ⁸Lê Xwedê gelê xwe biquşûr dibîne û dibêje:

«Xudan dibêje: «Va ye, roj tên

Ku ezê bi mala Îsraêl re

Û bi mala Cihûda* re

Peymaneke Nû girêdim.

⁹Ne wek wê peymana ku min

Bi bav û kalên wan re girêda,

Peymana wê roja ku min destê wan girt,

Ku ez wan ji diyarê Misrê derînim.»

Xudan dibêje:

«Çimkî ew di peymana min de neman,

Min jî ji bo wan xem nexwar.»

¹⁰Xudan dibêje: «Piştî wan rojan

Peymana ku ezê bi mala Îsraêl re girê bidim ev e:

Ezê qanûnên xwe bixim hişê wan

Û ezê wan li ser dilê wan binivîsim.

Ezê bibim Xwedayê wan,

Û ew jî wê bibin gelê min.

¹¹Êdî tu kes hemwelatîyê xwe,

Û tu kes birayê xwe hîn nake

Û nebêje: «Xudan nas bike!»,

Çimkî ji yê biçûk heta yê mezin

Ew hemû wê min nas bikin.

¹²Çimkî ezê li hember neheqiyên wan dilovan bim

Û êdî ez gunehên wan tu caran naynim bîra xwe.»^u

¹³Bi gotina «Peymana Nû», Xwedê ya pêşî kevin kiriye. Îcar ya ku kevnar û kevin bûye, li ber windabûnê ye.

^t 8:5 Ji: Derketin 25:40 ^u 8:8-12 Ji: Yêremya 31:31-34

Perestgeha Dinyayî û ya Ezmanî

9 Erê, di peymana pêşî de jî qanûnên perizînê* û Perestgeha li ser dinyayê hebû. ²Konek hatibû danîn: Di beşê wî yê pêşî yê ku jê re Cihê Pîroz digotin de şamdank, sifre û nanê* pêşberiyê hebû. ³Di pişt perda diduyan de, di hundir de, Cihê Herî Pîroz hebû. ⁴Gorîgeha zêrîn ya şewitandina bixûrê* û Sindoqa* Peymanê ya ku ji her aliyî ve zêrkirî bû tê de bûn. Di hundirê sindoqê de şerbikê Manna* yê zêrîn, şivdarê Harûn ê bişkivî û nivîsdekên Peymanê hebûn. ⁵Li ser sindoqê Kerûbên* rûmeta Xwedê yên ku li bexişîngehê* dikirin sî hebûn. Lê niha em nikarin yek bi yek li ser van bipeyivin.

⁶Ev tişt weha hatibûn sazkin. Kahîn her car diketin beşê pêşî yê kon û xizmeta xwe dikirin. ⁷Lê heçî beşê hundir e, salê carekê bi tenê Serokkahîn dikeve wî. Lê bêyî wê xwîna ku di ber wî û di ber gunehên gel ên bêhemdî de tê pêşkêşkirin, ew jî nikare bikeve wî. ⁸Ruhê Pîroz bi vê yekê nîşan dide ku, heta konê pêşî bimîne, riya ku diçe Cihê Herî Pîroz hê nehatiye eşkerekirin. ⁹Ev jî bo dema niha mînakek e. Diyarî û goriyên ku tên pêşkêşkirin, nikarin wijdana mirovê ku diperize paqij bikin. ¹⁰Ew bi tenê bi xwarin, vexwarin û şuştinên cûr bi cûr ve girêdayî ne û qanûnên dinyayî ne yên ku heta wextê sazûmana nû dimînin.

¹¹Lê gava Mesîh, Serokkahîne tiştên qenc ên ku hatine, xuya bû, ew derbasî konê hê mezintir û hê tekûztir bû, ku ne bi destan hatiye çêkirin, yanî ne jî vê dinyayê ye. ¹²Ew ne bi xwîna nêrî û golikan, lê belê bi xwîna xwe, bi carekê ket Cihê Herî Pîroz û rizgariya herheyî peyda kir. ¹³Çimkî, eger xwîna nêrî û conegayan û xweliya noginan* li yên murdar* bê reşandin û wan paqij bike, ¹⁴hingê xwîna Mesîhê ku bi Ruhê herheyî xwe bêleke pêşkêşî Xwedê kiriye, wê hê çiqas zêdetir wijdana me ji kirinên* mirî paqij bike, da ku em biperizin Xwedayê jîndar!

9:5 Bexşîngeh: Cihê ku li gunehan dihat bihûrtin bû û li wir kefarete dihat dayin. Di Peymana Kevin de ev der devê Sindoqa Peymanê bû; binêre: Derketin 25:17-20; Qanûna Kahîntiyê 16:14.

9:5 Kerûb: Cûreyekî milyaketên Xwedê ne û rûmeta Xwedê berçav dikin.

9:2 Derketin 25:31-40; Derketin 25:25-30 **9:3** Derketin 26:31-33

9:4 Derketin 30:1-6; Derketin 25:10-16; Derketin 16:33; Hejmartin 17:8-10; Derketin 25:16

9:5 Derketin 25:18-22; Hejmartin 17:1-10 **9:6** Hejmartin 18:2-6

9:7 Qanûna Kahîntiyê 16

9:13 Qanûna Kahîntiyê 16:15-16; Hejmartin 19:9, 17-19

Xwegorîkirina Mesîh Guneh Dûr Kirin

¹⁵Ji bo vê yekê Mesîh navberkarê Peymana Nû ye, da ku yên hatine gazîkirin, mîrasa herheyî ya ku hatiye sozdan bistînin. Çimkî mirina wî berdêla wan sûcan e yên ku di dema peymana pêşî de hatin kirin. ¹⁶Heçî wesiyet e, divê mirina yê ku wesiyet kiriye kifş bibe. ¹⁷Çimkî wesiyet piştî mirinê tê cih. Heta yê ku wesiyet kiriye sax be, desthilatiya wê tune. ¹⁸Loma peymana pêşî jî bê xwîn nehat girêdan. ¹⁹Çimkî piştî ku Mûsa her emrê Şerîetê ji tevahiya gel re got, bi hiriya sor û bi çiqilê gûrizê* xwîna nêrî û conegayan bi avê re, li kitêbê* bi xwe û li tevahiya gel reşand ²⁰û got: «Ev xwîna wê peymanê ye ku Xwedê li we emir kiriye.»^v ²¹Bi vî awayî wî xwîn li kon û li hemû firaxên perizînê reşand. ²²Îcar li gor Şerîetê hema bêje her tişt bi xwînê tê paqijkirin û bê rijandina xwînê li gunehan nayê bihûrtin.

²³Loma diviya ku wêneyên tiştên li ezmanan bi van goriyan, lê belê yên ezmanî bi xwe bi goriyên hê çêtir bên paqijkirin. ²⁴Çimkî Mesîh neket pîrozgeha ku bi destan hatiye çêkirin û sûretê ya rastîn e; lê belê ew ket ezmên bi xwe, da ku niha ji bo me li ber Xwedê raweste. ²⁵Serokkahîn her sal carekê bi xwîna ku ne ya wî ye dikeve Cihê Herî Pîroz, lê belê Mesîh neketê ku xwe gelek caran pêşkêş bike. ²⁶Eger wusa bûya, ji damezrandina dinyayê ve diviya wî gelek caran cefa bikişanda. Lê niha, di dawiya deman de ew bi carekê xuya bû, da ku bi xwegorîkirinê guneh ji holê rake. ²⁷Û çawa ku ji bo mirovan carekê mirin û piştî wê dîwanbûn neçar e, ²⁸Mesîh jî ji bo ku gunehên gelek hilgire carekê hat pêşkêşkirin. Cara diduyan, ew ne ji bo hilgirtina guneh, lê ji bo xilasbûna wan ên ku li hêviya wî disekinîn, wê xuya bibe.

Gorîbûna Îsa Gorîbûna Dawî Ye

10 Şerîet ne xuyabûna rastîn a tiştên qenc ên ku wê bên, lê bi tenê siya wan e. Ji ber vê yekê Şerîet tu caran nikare bi wan eynî goriyên ku hergav sal bi sal tînin pêşkêşkirin, wan ên ku nêzik dibin, bigihîne bêkêmahîtiyê. ²Nexwe, eger paqij bibûna, wanê dev ji pêşkêşkirina wan berda. Çimkî eger yên ku diperizin bi carekê ji gunehên xwe paqij bibûna, êdî di wijdana wan de qet sîcdarkirina guneh nedima. ³Lê belê ew gorî sal bi sal gunehên mirovan tînin bîra wan. ⁴Çimkî xwîna conega û nêriyan nikare gunehan rake.

⁵Loma çaxê ku Mesîh hat dinyayê, wî got:

9:19 Derketin 24:3-8 ^v **9:20** Ji: Derketin 24:8 **9:21** Qanûna Kahîntiyê 8:15
9:22 Qanûna Kahîntiyê 17:11 **9:27** Destpêkirin 3:19 **9:28** Îşaya 53:12

«Te gorî û pêşkêş nexwestin,
Lê te ji min re bedenek amade kir.

⁶ Tu bi goriyên şewitandinê

Û bi goriyên ku di ber guneh de tên dayîn, razî nebûyî.

⁷ Hingê min got: «Wek ku di Kitêbê de li ser min hatiye nivîsîn:

Ya Xwedê, va ye, ez hatim da ku ez daxwaza te bînim cih.»^w

⁸ Pêşî got: «Te gorî, pêşkêş, goriyên şewitandinê û goriyên ku di ber guneh de tên dayîn, nexwestin û tu ji van razî nebûyî» – heçî ev in, ew li gor Şerîetê tên dayîn. ⁹ Hingê weha got: «Va ye, ez hatim da ku ez daxwaza te bînim cih.» Ew ya pêşî hiltîne, da ku ya diduyan deyne. ¹⁰ Li gor vê daxwazê bi pêşkêşbûna bedena Îsa Mesîh ya bi carekê em hatin pîrozkirin.

¹¹ Her kahîn roj bi roj radibe, xizmetê dike û gelek caran eynî goriyên ku qet nikarin guneh rakin, pêşkêş dike. ¹² Lê viyê ha ji bo her û her tenê goriyek di ber gunehan de pêşkêş kir û li milê Xwedê yê rastê rûnişt.

¹³ Ji hingê û pê ve, ew li bendê ye heta ku dijminên wî bibin pêgeha lingên wî. ¹⁴ Çimkî wî bi pêşkêşiyekê ew ên ku tên pîrozkirin, her û her gihandine békemahîtiyê.

¹⁵ Ruhê Pîroz jî li ser vê ji me re şahidiyê dike û dibêje:

¹⁶ «Xudan dibêje: «Piştî wan rojan

Peymana ku ezê bi wan re girê bidim ev e:

Ezê qanûnên xwe bixim dilê wan

Û ezê wan li ser hişê wan binivîsim.

¹⁷ Êdî ez gunehên wan û neheqiyên wan

Tu caran naynim bîra xwe.»^y

¹⁸ Îcar li dera ku lêbihûrtina van heye, êdî pêwistiya pêşkêşa di ber guneh de namîne.

Şîret û Hişyarkirin

¹⁹ Ji bo vê yekê birano, bi xwîna Îsa em dikarin bi cesaret bikevin Cihê Herî Pîroz. ²⁰ Em di wê riya nû û jîndar re bikevinê ya ku wî ji bo me di bedena xwe de di perdê de vekirîye. ²¹ Û li ser mala Xwedê kahînekî me yê mezin heye. ²² Em bi dilê ku bi xwînreşandinê ji wijdana xerab paqij bûyî û bi bedena ku bi ava paqij hatî şuştin, bi piştrastiya temam a baweriyê, bi dilekî rastîn nêzikî Xwedê bibin. ²³ Em, hêviya ku em eşkere dikin hişk bigirin; çimkî ew ê ku soz daye ewledar e. ²⁴ Û em hay ji hev

^w 10:5-7 Ji: Zebûr 40:6-8 10:12 Binêre: Zebûr 110:1

^y 10:16-17 Ji: Yêremya 31:33-34; Hezekiyêl 8:10+12

10:22 Qanûna Kahîntiyê 8:30; Hezekiyêl 36:25

hebin, ku em hevdû ji bo hezkirin û kirinên qenc bişidînin. ²⁵Wek ku hinekan ji xwe re kiriye adet, em dev ji civînên xwe bernedin, lê çawa ku hûn dibînin Roja Xudan nêzik dibe, hê zêdetir cesaretê bidin hevdû.

²⁶Çimkî, piştî ku em gihîştin zanîna rastiye, eger em bi zanîn guneh bikin, êdî ji bo gunehan tu gorî namîne, ²⁷lê tenê libendêmayîneke tirsehêz ya dîwanê û agirê kelegerm ê ku dijminan dixwe û tune dike, dimîne. ²⁸Yê ku Şerîeta Mûsa* bişikanda, li ser şahidiya dido an sê kesan, bê rehm dihat kuştin. ²⁹Îcar di gumana we de yê ku Kurê Xwedê di bin lingan de biperçiqîne, xwîna Peymanê ya ku ew pê hatiye pîrozkirin, pîs bibîne û Ruhê keremê nizam bike, ewê cezayekî hê çiqas xerabtir heq bike? ³⁰Çimkî em wî yê ku ev gotiye nas dikin: «Heyfhilanîn ya min e, ezê bergîdana* wê bidim.»^z Û dîsa: «Xudan wê dîwana gelê xwe bike.»^a ³¹Tiştêkî tirsehêz e ku mirov bikeve destê Xwedayê jîndar.

³²Îcar wan rojên pêşî yên piştî ku hûn hatin ronahîkirin, bînin bîra xwe: Gava hûn ketibûn tengahî û cefayên giran, we çawa ev ragirtibû*.

³³Carna hûn li ber çavan hatin şermezarkirin û hûn ketin tengahiyê. Carna jî hûn bi yên ku weha li wan hat kirin re bûn hevpar. ³⁴Çimkî hûn bûn hevalparê derdê girtiyan û talankirina malên xwe bi şahî ragirt, çimkî we dizanibû ku malê çêtir û mayîndar ji bo we heye. ³⁵Loma cesareta xwe neavêjin, xelata wê mezin e. ³⁶Ragirtin* ji we re lazim e, da ku hûn daxwaza Xwedê bikin û soza ku daye bistînin.

³⁷«Çimkî di demeke kurt de,

Yê ku tê wê bê

Û dereng namîne.

³⁸Lê yê min ê rast wê bi baweriyê bijî.

Lê eger ew xwe bi şûn ve bikişîne,

Canê min ji wî razî nabe.»^b

³⁹Lê belê em ne ji wan in ên ku xwe bi şûn ve dikişînin û helak dibin; lê em ji wan in ên ku ji bo rizgariya canê xwe bawer dikin.

Baweriya Biraîm û Yên Dîn

11 Îcar bawerî*, ewlebûna tiştên ku hevî bi wan tê kirin e, piştrastbûniya tiştên ku nayên dîtin e. ²Bi vê baweriyê, bav û kalên me ji aliye Xwedê ve hatin erêkirin.

10:28 Dubarekirina Şerîetê 17:6 **10:29** Derketin 24:8

^z **10:30** Ji: Dubarekirina Şerîetê 32:35

^a **10:30** Ji: Dubarekirina Şerîetê 32:36; Zebûr 135:14

^b **10:37-38** Ji: Habaqûq 2:3-4

³Bi baweriyê, em fêmedikin ku erd û ezman bi peyva Xwedê hatiye damezrandin; wusa ku tiştên tîn dîtin, ji tiştên nayên dîtin çêbûne.

⁴Bi baweriyê, Habîl* goriyeke ji ya Qayîn çêtir pêşkêşî Xwedê kir. Bi wê baweriyê ew mirovekî rast hat erêkirin, çimkî Xwedê diyariyên wî erê kirin. Rast e, Habîl mirî ye, lê bi saya baweriya xwe hê jî dipeyive*.

⁵Bi saya baweriyê, Henox ji bo ku mirinê nebîne, hat hilkişandin. «Ew nehat dîtin, çimkî Xwedê ew hilkişandibû». Û beriya hilkişandina wî, şahidî hat kirin ku ew li Xwedê xweş hatibû. ^c «Û bê bawerî çênabe ku mirov li Xwedê xweş bê, çimkî yê ku nêzikî Xwedê bibe, divê bawer bike ku Xwedê heye û wan ên ku li wî digerin xelat dike.

⁷Bi baweriyê, Nûh*, gava ew li ser tiştên ku hê nedihatî dîtin ji aliyê Xwedê ve hat hişyarkirin, bi tîrsa Xwedê ji bo xilasiya mala xwe gemiyek çêkir. Bi vê baweriyê wî dinya sûcdar derxist û bû wêrisê wê rastdariya ku ji baweriyê tê.

⁸Bi baweriyê, gava ku Biraahîm* hat gazîkirin, da ku here wî cihê ku wê bi mîrasî bîstada, wî li gor peyva Xwedê kir û bêyî ku bizane wê here ku derê, ket rê. ⁹Bi baweriyê, wek yekî xerîb li welatê ku jê re hatibû soz dan, ma û bi hevparên eynî sozê, bi Îshaq* û Aqûb* re di konan de rûnişt. ¹⁰Çimkî ew li hêviya bajarê bingeha wî saxlem dima yê ku avakar û çêkerê wî Xwedê ye.

¹¹Bi saya baweriyê Biraahîm, bi ser ku ew pîr bû û Sarayê jî nedikarî zarokan bianiya, dîsa hêz dît ku bibe bav. Çimkî wî, yê ku soz dabû dilsoz dît. ¹²Îcar ji yekî ku hema bêje mirî bû, bi qasî stêrên ezmên, wek seylaka* ber devê deryayê bêhesab dûndan* çêbû.

¹³Evên ha hemû di baweriyê de mirin. Ew negihîştin sozên ku hatibûn dayîn, lê belê ew ji dût ve dîtin û silav li wan kirin; wan êşkere kir ku ew li ser rûyê erdê xerîb û mêvan in. ¹⁴Yên ku tiştên weha dibêjin, kifş dikin ku ew li welatekî digerin. ¹⁵Û bi rastî, eger wan bêriya dera ku jê derketibûn bikirana, ji bo vegeirîne fersenda wan wê hebûya. ¹⁶Lê wan welatekî hê çêtir, yanî yê ezmanî dixwest. Ji ber vê yekê Xwedê şerm nake eger ew bêjin: «Ew Xwedayê me ye»; çimkî wî ji wan re bajarek amade kiriye.

¹⁷Gava ku Biraahîm hat ceribandî, bi baweriyê wî Îshaq pêşkêş kir. Wek yekî ku sozên Xwedê standiye, kurê xwê yê yekta pêşkêş dikir.

11:3 Destpêkirin 1:1; Zebûr 33:6-9 **11:4** Destpêkirin 4:3-10

^c **11:5** Ji: Destpêkirin 5:24 **11:7** Destpêkirin 6:9-9:17 **11:8** Destpêkirin 12:1-5

11:9 Destpêkirin 23:4; 26:3; 35:12, 27 **11:11** Destpêkirin 17:19; 18:11-14; 21:2

11:12 Destpêkirin 15:5-6; 22:17; Derketin 32:13 **11:13** Dîrok I, 29:15

11:17 Destpêkirin 22:1-14

¹⁸Ji wî re hatibû gotin: «Ji Îshaq dûndana te wê zêde bibe.»^ç ¹⁹Birahîm fikirî ku Xwedê dikare ji nav miriyan jî rake û wî bi awayekî mînakî wek ku Îshaq ji nav miriyan bistîne, ew bi şûn ve stand.

²⁰Bi baweriyê, Îshaq* li ser tiştên ku wê bèn ji bo Aqûb* û Esaw* duayên qenc kirin. ²¹Bi baweriyê, Aqûb li ber mirinê ji bo herdu kurên Ûsiv duayên qenc kirin, «pala xwe da serê gopalê xwe û perizî* Xwedê.»^d ²²Bi baweriyê, Ûsiv li ber mirinê, li ser derketina zaryên* Îsraêl ya ji Misrê peyivî û li ser hestiyên xwe li wan emir kir.

²³Gava ku Mûsa* çêbû, bi baweriyê, dê û bavê wî sê mehan ew veşartin. Çimkî dîtin ku zarok pîrr xweşik e û ji fermana padîşah netirsiyan. ²⁴Gava ku Mûsa mezin bû, bi baweriyê red kir ku jê re kurê keça Firewn* bê gotin. ²⁵Ji dêla ku ew demekê kêfa guneh bike, wî bi gelê Xwedê re cefakişandin bijart ²⁶û şermezariya di ber Mesîh de ji xezîneyên Misrê dewlemendiyeke mezintir hesab kir. Çimkî wî li xelata ku wê bîstanda dinêrî. ²⁷Bi baweriyê, ew ji Misrê derket û ji hêrsa padîşah netirsiya. Çimkî wî, wek yê ku nayê dîtin dîtibe, tengahî radigirt. ²⁸Wî bi baweriyê, Cejna* Derbasbûnê cara pêşî pêk anî û emir kir ku xwîn li ser deriyan bê reşandin, da ku milyaketê ku nixurî dikuştin, dest nede wan. ²⁹Bi baweriyê, Îsraêlî wek ku di bejê re derbas bibin, di Derya Sor re derbas bûn. Gava ku Misriyan ev ceriband, di avê de xeniqîn.

³⁰Bi baweriyê, piştî ku Îsraêlî heft rojan li dora sûrên Erîhayê zivirîn, ew hilweşiyan. ³¹Bi baweriyê, Rexaba* fahişe bi neguhdaran re nehat helakkirin, çimkî wê nêrevan* bi aştî qebûl kiribûn.

³²Û hê ez çi bêjim? Eger ez tiştên li ser Gîdeyon*, Baraq*, Şimşon*, Yêfta*, Dawid*, Samûêl* û li ser pêxemberan bêjim, dema min têrê nake. ³³Bi baweriyê ew li hember padîşahiyan bi ser ketin, wan dadperwerî* anîn cih, gihîştin sozên ku hatibûn dayîn, devê şêran girtin, ³⁴hêza êgir temirandin, ji devê şûr filitîn, di bêhêziyê de hêz standin, di şer de bûn yên xurt, ordiyên biyaniyan belav kirin. ³⁵Jinan, miriyên xwe bi vejînê* bi şûn ve standin. Hinekan îşkence kişandin, lê azadî red kirin, da ku ji mirinê rabin û bigihîjin jiyanê hê çêtir. ³⁶Hinekên din bi tinaz û qamçiyên, erê heta bi girêdan û zîndanê ha-

^ç 11:18 Ji: Destpêkirin 21:12 11:20 Destpêkirin 27:27-29; 27:39-40

^d 11:21 Ji: Destpêkirin 47:31; 48:1-20 11:22 Destpêkirin 50:24-25; Derketin 13:19

11:23 Derketin 1:22; 2:2 11:24 Derketin 2:10-12 11:28 Derketin 12

11:29 Derketin 14:21-31 11:30 Yêşû 6:12-21 11:31 Yêşû 2:1-21; 6:22-25

11:33 Daniyêl 6 11:35 Padîşah II, 4:25-37

tin ceribandin. ³⁷Hatin kevirkirin, bi birrekê hatin birrîn, ketin ber devê şûr û hatin kuştin. Bi postê miyan, bi çermê bizinan geriyan; belengazî kişandin, tengahî dîtin, xerabî li wan hat kirin. ³⁸Dinya ne hêjayî wan bû; li çolan û li çiyayan, di şkeftan û di kunên bin erdê de eware geriyan.

³⁹Îcar bi ser ku ew hemû bi baweriyê hatin erêkirin jî, ew negihîştin tiştên ku hatibûn sozdan. ⁴⁰Çimkî, ji bo ku bêyî me ew negihîjin bêkêmahiyê, Xwedê ji me re tiştêkî hê çêtir amade kiriye.

Mînaka Îsa

12 Îcar li gor ku ewrekî evqas mezin ê şahidan hawirdora me girtiye, em jî her giraniyê û gunehê ku bi hêsanî xwe li me dipêçe ji ser xwe bavêjin, bi bîhna fireh wê hevbezîna ku li ber me ye, bibezin. ²Em çavên xwe bidin ser pêşeng û tamamkarê baweriyaya xwe Îsa. Wî ji bo şahiya ku li ber wî bû, xaç ragirt ser xwe û şermî bi tiştêkî hesab nekir û li milê Xwedê yê rastê rûnişt. ³Îcar li ser wî bifikirin ê ku dijraberiya mezin a gunehkaran ragirtiye, da ku hûn newestî û di dilê xwe de sist nebin.

⁴We hê di şerê li hember guneh de li ber xwe nedaye heta ku xwîna we bê rijandin. ⁵Ma we ew şîreta ku li we kuran tê kirin, ji bîr kir? Dibêje:

«Kurê min, edebkirina Xudan biçûk nebîne,

Û çaxê ku ji aliyê wî ve li te bê hilatin*, sist nebe.

⁶Çimkî Xudan, wî yê ku jê hez dike, edeb dike

Û her kurê ku qebûl dike ceza dike.»^e

⁷Ji bo terbiyebûnê hûn radigirin*, çimkî Xwedê wek zarokên xwe bi we re dide û distîne. Ma kîjan kur ji aliyê bavê xwe ve nayê terbiyekirin? ⁸Lê eger hûn ji terbiyekirina ku hemû pê tînen terbiyekirin bêpar bin, hingê hûn ne kur in, lê hûn wek zarokên derveyî qanûnê ne. ⁹Îcar ji vê zêdetir bavên me yên vê dinyayê yên ku em terbiye dikirin hebûn û me ji wan re hurmet kir. Ma emê ne hê bêtir bi ya Bavê* xwe yê ruhanî bikin û bijîn? ¹⁰Bavên me wek ku qenc didîtin, em ji bo demeke kurt terbiye dikirin, lê Xwedê ji bo feyda me, me terbiye dike, da ku em bibin hevparên pîroziya* wî. ¹¹Rast e, her terbiyekirin di sêrî de ne wek şahî, lê belê wek xemgîniyê tê dîtin. Lê belê piştre ev ji bo yên ku bi wê hatine perwerdekirin, berê aştî û rastdariyê tîne.

11:36 Padîşah I, 22:26-28; Yêremya 20:1-2; 37:15; 38:6 **11:37** Dîrok II, 24:20-21
12:2 Binêre: Zebûr 110:1 ^e **12:5-6** Ji: Gotinên Silêman 3:11-12
12:7 Dubarekirina Şerîetê 8:5

¹²Ji ber vê yekê, destên xwê yên daketî û çokên xwe yên bêtaqet bişidînin, ¹³ji bo lingên xwe riyên rast çêkin, da ku tiştê kulek ji movikê dernekeve, lê belê sax bibe.

Xwedê Red Nekin

¹⁴Bikevin pey wê yeka ku hûn bi hemûyan re di aştîyê de bin û li pey jiyana pîroz a ku bê wê tu kes Xudan nabîne, herin. ¹⁵Hay ji xwe hebin, bila tu kes ji kerema Xwedê nemîne. Bila di nav we de tu rayê* tehl ê ku we aciz bike û gelek pê murdar bibin, dernekeve. ¹⁶Nebe ku yek, zînakar an bê tîrsa Xwedê be, wek Esaw* ê ku mafê nixurîtiya xwe bi xwarinekê firot. ¹⁷Hûn dizanin ku piştîre wî xwest ku bereketa nixurîtiyê mîras bistîne, lê hat redkirin. Bi hêstîrên çavan li pey geriya jî, wî nikaribû biryara ku hatiye dayîn biguhere.

¹⁸Hûn nêzîkî wî çiyayê ku tê destdan û dişewite, bi mij, bi taristanî û bi bahoz e, nebûn; ¹⁹hûn nêzîkî dengê boriyê û wan peyvên, yên ku ew bihîstin, lava kirin ku gotineke din ji wan re neyê gotin, nebûn. ²⁰Wan ew emrê ku digot: «Eger heywanek jî li çiyê bikeve, wê bê kevirkirin»^f nikaribûn ragirin. ²¹Dîtin wusa tîrsehêz bû ku Mûsa got: «Ez gelek di-tîrsim û dilerizim.»^g ²²Lê hûn nêzîkî Çiyayê Siyonê* û bajarê Xwedayê jîndar, yanî Orşelîma* ezmanî bûn, ku li wir bi deh hezaran milyaket bi şahî beşdarî pîrozkirinê bûn. ²³Hûn hatine Civîna* nixurîyên ku navê wan li ezmanan nivîsî ye û nêzîkî dadgerê* hemûyan Xwedê û ruhên kesên rast ên ku gihîştine békemahiyê bûne. ²⁴Hûn nêzîkî navberkarê Peymana Nû Îsa bûn ku xwîna wî ya reşandî ji ya Habîl* çêtir dibêje.

²⁵Hay ji xwe hebin û yê ku dipeyive red nekin. Ew ên ku dengê wî yê ku ew li ser erdê hişyar kirin, red kirin, xilas nebûn. Îcar, eger em berê xwe ji wî yê ku ji ezmanan dibêje badin, em hê bêtir nikarin xilas bibin. ²⁶Hingê dengê wî erd hejand, lê belê niha soz daye û gotîye: «Êdî careke din, ezê ne tenê erdê, lê ezmên jî vehejînim.» ²⁷Bi gotîna: «Careke din» jîholêrakirina tiştên ku vedihejin, yanî tiştên ku hatine afirandin, tê eşkerekirin; da ku tiştên ku venahejin mayîndar bin. ²⁸Loma em şikir bikin ku em padîşahiyeke ku nayê vehejandin

12:12 Îşaya 35:3 **12:16** Destpêkirin 25:29-34; 27:30-40

12:17 Destpêkirin 27:30-40 **12:18** Derketin 19:16-22; 20:18-21

12:18-19 Derketin 19:10-25; 20:1-21 ^f **12:20** Ji: Derketin 19:12-13

^g **12:21**Ji: Dubarekirina Şerîetê 9:19 **12:24** Destpêkirin 4:3-10

12:25 Derketin 20:22 **12:26** Binêre: Hagay 2:6

distînin û bi vî awayî em bi tirs û hurmetê biperizin Xwedê, wek ku li wî xweş tê. ²⁹Çimkî Xwedayê me agirek e ku dixwe û tune dike.

Şîretên Dawî

13 Bila birahezî mayîndar be. ²Mêvanperweriyê ji bîr nekin. Çimkî bi vê yekê hinekan bê ku bizanin milyaket kirin mêvan. ³Girtiyan bînin bîra xwe, wek ku hûn bi wan re girtî ne û cefakêşan jî bînin bîra xwe, wek ku di bedenê de hûn jî wek wan in. ⁴Bila her kes bi hurmet li zewacê binêre û bila nivîna zewacê bêleke be. Çimkî Xwedê wê dîwana fuhûşkar û zînakaran bike. ⁵Bila rabûn û rûniştina we ji hezkirina peran dûr be; bi tiştê ku di destê we de ye razî bin. Çimkî Xwedê gotiye:

«Ez tu caran te nahêlim,

Ez tu caran te bernadim.»^h

⁶Wusa ku em bi ewlehî bêjin:

«Xudan alîkarê min e,

Ez natirsim.

Mirov wê çî bi min bike?»ⁱ

⁷Rêberên xwe, yên ku peyva Xwedê ji we re gotine, bînin bîra xwe. Dawiya jiyana wan bînin ber çavên xwe û bawerîya wan ji xwe re bikin mînak. ⁸Îsa Mesîh, duh, îro û her û her eynî ye. ⁹Bi hîndariyên xerîb û cihê vir de wê de neyên kişkişandin, çimkî qenc e ku dil bi kerema Xwedê xurt bibe, ne bi xwarinên taybetî. Yên ku bi van mijûl bûn tu feyde nedîtin. ¹⁰Gorîgeheke me heye ku yên di kon de xizmetê dikin, desthilatiya wan tune ku jê bixwin.

¹¹Çimkî ew heywanên ku Serokkahîn xwîna wan ji bo guneh dibe nav Cihê Pîroz, termê wan li derveyî wargeh tê şewitandin. ¹²Ji ber vê yekê Îsa jî, ji bo ku bi xwîna xwe gel pîroz bike, li derveyî dergeh cefa kişand. ¹³Ji bo vê yekê em jî herin derveyî wargeh ba wî û şermezariya wî deynin ser xwe. ¹⁴Çimkî li vir bajarekî me yê ku bimîne, tune; lê em, li yê ku wê bê digerin. ¹⁵Loma em bi saya Îsa hergav wek goriyekê, pesnê Xwedê bidin, yanî fêkiyê lêvên ku navê wî eşkere dikin, pêşkêş bikin. ¹⁶Ji bîr nekin ku hûn qenciye bikin û tiştên xwe li hev leva* bikin. Çimkî gorîyên weha li Xwedê xweş tên.

12:29 Dubarekirina Şerîetê 4:24 **13:2** Destpêkirin 18:1-8; 19:1-3

^h **13:5** Ji: Dubarekirina Şerîetê 31:6 ⁱ **13:6** Ji: Zebûr 118:6

13:11 Qanûna Kahîniyê 16:27 **13:15** Zebûr 50:14

¹⁷Bi ya rêberên xwe bikin û ji gotina wan dernekevin. Çimkî ew wek ên ku wê hesab bidin, berevaniya canê we dikin. Guh bidin wan, da ku ew vê yekê ne bi nalîn, lê bi dilxweşî bikin. An na, wê ji bo we bê kêr be.

¹⁸Ji bo me dua bikin. Em piştrast in ku wijdana me paqij e û em dixwazin di her tiştî de bi awayekî rast rêve herin. ¹⁹Ez bi zêdehî hêvî ji we dikim ku hûn dua bikin, da ku ez zû li we bêm vegerandin.

Silavên Aştiyê

²⁰Îcar Xwedayê aştiyê, Xudanê me Îsayê ku şivanê mezin ê miyan e, bi xwîna Peymana herheyî ji nav miriyan rakir, ²¹bila we bi her tiştên qenc rapêçe, da ku hûn daxwaza wî bînin cih û bila bi rêberiya Îsa Mesîh tiştê ku li wî xweş tê bi me bide kirin. Rûmet her û her ji wî re be. Amîn*.

²²Îcar birano, ez hêvî ji we dikim, van peyvên şîretê ragirin. Çimkî min ji we re kurt nivîsî. ²³Bizanin ku birayê me Tîmotêyos* serbest hat berdan. Eger di nêzik de bê, ezê bi wî re bêm, we bibînim.

²⁴Silavan li hemû rêberên xwe û li pîrozên bikin. Yê li Îtalyayê silavan li we dikin. ²⁵Kerem li ser we hemûyan be. Amîn.

Nameya Aqûb

Pêşgotin

Aqûb bi xwe serwerekî civîna bawermendan a li Orşelimê bû (Karên Şandiyên 12:17; 15:13; 21:18; Korîntî I, 15:7; Galatî 1:19; 2:9). Nameya Aqûb a ku ji hemû bawermendên çar aliyên dinyayê re hatiye nivîsîn, kifş dike ku baweriya bê kirin, mirî ye. Di nameyê de tê dîtin ku li ser pirsên wek dewlemendî û belengazî, ceribandîn, karê baş, dadbarkirin, bawerî û dudilîtî, xebitandina zimên, şehrezayî, pevçûn, quretî û nefsbîçûkî, pesindan, sebir û li ser duayê tê rawestan.

Ev name dikare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Silav

II. Bawerî û şehrezayî 1:2-8

III. Belengazî û dewlemendî 1:9-11

IV. Ceribandîn 1:12-18

V. Bihîstin û kirin 1:19-27

V. Li hember cudatîyê hişyarî 2:1-13

VI. Bawerî û kar 2:14-26

VII. Bawermend û zimanê wî 3:1-18

VIII. Bawermend û دنیا 4:1-5:6

IX. Bîhnfirehî û dua 5:7-20

Silav

1 Aqûbê* xulamê Xwedê û Xudan Îsa Mesîh, silavan li diwanzdeh eşîrên ku belav bûne dike.

Bawerî û :Şehrezayî

²Birayên min, kengê hûn bikevin ceribandînen cûr bi cûr, vê yekê şahîyeke temam hesab bikin. ³Çimkî hûn dizanin ceribandina baweriya* we ragirtinê* pêk tîne. ⁴Û bila ragirtin karê xwe temam bike, da ku hûn bibin mirovên temam û gihîştî û di tiştêkî de kêmahîya we tune

be. ⁵Eger şehrezayiya yekî ji we kêmbê, bila ji Xwedayê ku bi camerî dide hemûyan û lê nahile, bixwaze û wê ji wî re bê dayîn. ⁶Lê bila bi bawerî* bixwaze û dudilî nebe. Çimkî yê ku dudilî dibe, wek pêla deryayê ye ya ku ba lê dixê û şeql dide. ⁷Mirovekî weha bila nefikire ku ewê tiştêkî ji Xudan bistîne. ⁸Ew mirovekî dudilî û di hemû riyên xwe de bêbiryar e.

Xizanî û Dewlemendî

⁹Birayê reben bila bi serbilindiya xwe, ¹⁰yê dewlemend jî bila bi rebeniya xwe pesnê xwe bide. Çimkî ewê wek kulîlka giyê derbas bibe. ¹¹Ji ber ku roj bi germiya xwe ya bi şewat hiltê û giyê hişk dike. Kulîlka giyê dikeve û spehîtiya wê namîne. Bi vî awayî yê dewlemend jî wê di nav kar û xebata xwe de biçilmise.

Ceribandin

¹²Xwezî bi wî mirovê ku ceribandîne radigire*. Çimkî gava ku ji ceribandîne serfiraz derkeve, wê taca jiyane ya ku Xwedê ji yê ku jî wî hez dikin re soz daye, bistîne. ¹³Gava ku tê ceribandin, bila tu kes nebêje: «Ez ji aliyê Xwedê ve tîm ceribandin.» Çimkî Xwedê bi tiştên xerab nayê ceribandin û ew bi xwe jî tu kesî naceribîne. ¹⁴Lê her kes jî aliyê xwesteka xwe ve tê kaşkirin, xapandin û tê ceribandin. ¹⁵Di pey de xwestek avis dibe û guneh tîne. Û çaxê ku guneh digihîje, mirinê tîne.

¹⁶Birayên min ên hezkirî, neyên xapandin! ¹⁷Her dayîna qenc û her diyariya bêkêmahî jî jor e, ji Bavê* ronahiyana tê xwarê. Li ba wî guherîn û siya zivironekiyê tune. ¹⁸Wî li gor daxwaza xwe, bi peyva* rastiye jiyana da me, da ku em bibin cûreyeke berê* pêşî yê afirînê wî.

Guhdarîkirin û Anîna Cih

¹⁹Birayên min ên hezkirî, hûn vê bizanin: Bila her mirov di bihîstinê de bi lez be, di peyivîn û hêrsbûnê de giran be. ²⁰Çimkî hêrsbûna mirov rastdariya Xwedê pêk nayne. ²¹Ji ber vê yekê her cûreyê pîsîtiyê û xerabiya ku pirr bûye jî ser xwe bavêjin. Bi nermî peyva ku di dilê we de hatiye çandin û dikare canê we xilas bike, qebûl bikin.

²²Xwe nexapînin û nebin yê ku tenê peyvê dibihîzin, lê peyvê bînin cih. ²³Eger kesek guhdarê peyva Xwedê be û wê neyne cih, wek wî kesî ye ku di neynikê de li rûyê xwe yê rast dinêre. ²⁴Ew li xwe dinêre, piştre

diçe û di cih de ji bîr dike ka ew çawa ye. ²⁵Lê belê yê ku li Şerîeta* bêkêmahî ya ku azad dike, qenc dinêre û di wê de dimîne û tiştên ku dibihîze ji bîr nake, lê pêk tîne, ewê di karê xwe de bextewar be.

²⁶Eger yek xwe dîndar dihesibîne, lê zimanê xwe desgîn* nake û dilê xwe dixapîne, dîndariya wî pûç e. ²⁷Li ba Bav Xwedê, dîndariya paqij û bêleke ev e ku mirov di tengahiyên sêwî û jinebiyan de here serdana wan û xwe ji lekeyên dinyayê biparêze.

Li hember Cihêtiyê Rawestin

2 Birayên min, hûn ên ku baweriyê bi Xudanê me yê bi rûmet Îsa Mesîh tînin, cihêtiyê nexin nav mirovan. ²Mesela, eger yekî bi gustîlka zêrîn û bi cilên şewqdar bê civîna we û yekî belengaz jî bi cilên qirêjî bê ³û hûn xatirê wî yê ku cilên şewqdar wergirtine bigirin û bêjin: «Kerem ke, li vir, li jor rûne» û ji yê belengaz re bêjin: «Li vir raweste» an: «Li ber lingên min rûne», ⁴ma hûn hingê di nav xwe de cihêtiyê nakin û nabin dadgerên* fikirxerab?

⁵Birayên min ên hezkirî, guhdar bin. Ma Xwedê belengazên li dinyayê nebijartine ku di baweriyê de dewlemend bin û bibin wêrisên wê padîşahiya ku wî soz daye wan ên ku ji wî hez dikin? ⁶Lê belê, we yê belengaz bêrûmet kir. Ma yên ku serdestiyê li we dikin, ne yên dewlemend in? Ma ne ew in ku we dikişînin ber dadgehan*? ⁷Ma ne ew in ku çêrî wî navê qenc dikin, ku li we hatiye kirin?

⁸Eger hûn li gor Nivîsara* Pîroz a ku dibêje: «Wek ku tu ji xwe hez dikî, ji cîranê xwe hez bike»^a, Şerîeta Padîşahiye pêk bînin, hûn qenc dikin. ⁹Lê eger hûn cihêtiyê bixin nav mirovan, hûn guneh dikin û hûnê ji aliyê Şerîetê ve sûcdar bèn derxistin. ¹⁰Çimkî kî ku tevahiya Şerîetê pêk bîne û di tiştêkî tenê de bikeve, li ber tevahiya wê sûcdar e. ¹¹Çimkî yê ku gotiye: «Zînayê neke», gotiye: «Nekuje» jî. ^bÎcar, eger tu zînayê nekî, lê tu bikujî, te Şerîet şikandiye. ¹²Wek wan ên ku wê bi şerîeta ku azadiyê dide bèn dîwankirin*, weha bipeyivin û bikin. ¹³Çimkî dîwan, ji bo wî yê ku rehm nekiriye bê rehm e, lê rehm li hember dîwanê bi ser dikeve.

Bawerî û Kirin

¹⁴Birayên min, eger yek bêje ku bawerîya wî heye, lê kirinên wî tunin, hingê çi feyde heye? Ma ew bawerî dikare wî xilas bike? ¹⁵Eger

^a 2:8 Ji: Qanûna Kahîntiyê 19:18

^b 2:11 Ji: Derketin 20:13, 14; Dubarekirina Şerîetê 5:17, 18

birayek an xwişkek tazî û bêyî xwarina rojane be ¹⁶û yek ji we ji wan re bêje: «Bi xêr û silamet herin, germ bibin û têr bibin», lê hûn hewcedariya wan a bedenê nedin wan, hingê çi feyde heye? ¹⁷Bi vî awayî baweriya bi serê xwe, eger kirinên wê tune bin, mirî ye.

¹⁸Lê belê yek wê bêje: «Baweriya te heye, kirinên min hene!» Bê kirinên xwe baweriya xwe nîşanî min bide û ezê bi kirinên xwe ve baweriya xwe nîşanî te bidim. ¹⁹Ma tu bawer dikî ku Xwedê yek e? Tu qenc dikî. Cin jî bawer dikin – û dilerizin. ²⁰Ey mirovê bêhiş, ma tu dixwazî ku ji te re bê eşkerekirin, baweriya bêyî kirinan, bêkêr e? ²¹Ma bavê me Birahîm*, gava ku kurê xwe Îshaq* li ser gorîgehê* pêşkêş kir, ne bi kirinên xwe rastdar derket? ²²Tu dibînî ku baweriya wî bi kirinên wî re dixebitî û baweriya wî bi kirinên wî temam bû. ²³Bi vî awayî gotina vê nivîsarê hat cih: «Biraahîm ji Xwedê bawer kir û ev jê re rastdarî hat hesabkirin»^c û jê re dostê Xwedê hat gotin. ²⁴Hûn dibînin ku mirov bi kirinan rastdar derdikeve, ne tenê bi baweriyê. ²⁵Bi vî awayî, Rexaba* fahişe jî gava ku nêrevan* qebûl kirin û ew di riyeke din re şandin, ma ew ne bi kirinan rastdar derket? ²⁶Îcar çawa ku bedena bê ruh mirî ye, wusa jî baweriya bê kirinan be, mirî ye.

Bi Zimanê Xwe Karîn

3 Birayên min, bila gelek ji we nebin mamoste, çimkî hûn dizanin em ên ku hîn dikin, emê di dîwana hê girantir re derbas bibin. ²Em hemû di gelek tiştan de diterpilin*. Eger yek bi devê xwe nekeve, ew dikare hemû bedena xwe jî desgîn* bike û ew mirovekî gihîştî ye. ³Ji bo ku li ber me serî deynin em lixabê dixin devê hespan û bi vî awayî em hemû bedena wan jî dizivirînin. ⁴An li gemiyan binêrin: Bi ser ku ewqas mezin in û bi bayên xurt tèn kaşkirin, dilê kotelvan* ku derê bixwaze, bi koteleke* biçûk berê wê bi wî alî ve dike. ⁵Bi vî awayî ziman jî endamekî biçûk e, lê bi tiştên mezin pesnê xwe dide.

Binêrin, çirûskeke biçûk dikare daristaneke çiqas mezin bişewitîne! ⁶Wusa jî ziman agir e. Di nav endamên bedena me de ziman dinyayeke xerabiyê ye. Ew tevahiya mirov qirêjî dike, ji dogehê* pêtê distîne û çerxa jiyana me dike pêta agir. ⁷Çimkî her cûre heywanên kûvî û teyr, yên ku dişêlin û afirîdên* deryayê ji aliyê mirov ve tèn girtin û hatine girtin. ⁸Lê ji mirovan tu kes nikare zimên bigire. Ziman, bi jehra mirinê tije ye, xerabiyeke bêrawestî e. ⁹Bi zimên em Bav Xudan pîroz* dikin

2:21 Destpêkirin 22:1-14 ^c **2:23** Ji: Destpêkirin 15:6

2:23 Romayî 4:3; Galatî 3:6 **2:25** Yêşû 2:1-21; 6:22-25

û bi zimên em nifiran li wan mirovên ku di mînaka Xwedê de hatine afirandin, dikin. ¹⁰Ji eynî devî pîrozkirin û nifir derdikeve. Birayên min, divê ev ne weha be. ¹¹Ma ji çavkaniyekê hem ava şêrîn û hem jî ava tehl derdikeve? ¹²Birayên min, ma dara hêjîrê dikare zeytûnan, an jî mêw dikare hêjîran bide? Wusa jî kaniya ava şor nikare ava şêrîn bide.

Yê Şehreza Kî Ye

¹³Di nav we de yê fêmdar û şehreza kî ye? Bila ew bi awayê jiya-na xwe ya qenc kirinên xwe di nav nermiya şehrezayiyê de nîşan bide. ¹⁴Lê eger di dilê we de çavnebariya tehl û hevrikî hebe, pesnê xwe nedin û li hember rastiye derewan nekin. ¹⁵Ev şehrezayî ne ya ji jorê ye, lê belê şehrezayiya dinyayî, nefsanî û cinî ye. ¹⁶Çimkî li ku derê çavnebarî û hevrikî hebe, li wê derê tevlihevî û her kirina xerab hene. ¹⁷Lê şehrezayiya ku ji jor e, berî her tiştî paqij e; piştire aştîhez, berbiwêr û nerm e. Bi rehmê û berê qenc tije ye, alînegir û ne durû ye. ¹⁸Û berê rastdariyê ji bo aştîkeran di aştîyê de tê çandin.

Dostaniya Bi Dinyayê Re

4 Şer û pevçûnên di nav we de ji ku derê ne? Ma ev ne ji xwestekên we yên ku di endamên bedena we de şer dikin, tên? ²Çavê we li tiştêkî ye, lê hûn bi dest naxin. Hûn dikujin û çavnebariyê dikin, lê hûn nikarin bigihîjin armanca xwe. Hûn şer û pevçûnê dikin. Hûn bi dest naxin, çimkî hûn ji Xwedê naxwazin. ³Hûn dixwazin û nastînin, çimkî hûn bi niyeta xerab dixwazin, da ku hûn ji bo kêfên xwe bimezêxin. ⁴Hey zînakarno! Ma hûn nizanin ku dostaniya bi dinyayê re, dijminahiya bi Xwedê re ye? Loma kî ku bixwaze bibe dostê dinyayê, xwe dike dijminê Xwedê. ⁵Ma hûn guman dikin ku Nivîsara Pîroz badîhewa dibêje: «Xwedê bi hesûdî ruhê ku daye me dixwaze». ⁶Lê keremeke hê mezintir dide. Loma dibêje:

«Xwedê li hember pozbilindan disekine,

Lê keremê li nefsiçûkan dike.»^c

⁷Loma bi ya Xwedê bikin. Li hember Îblîs bisekinin, ewê ji we bireve. ⁸Nêzikî Xwedê bibin, ew jî wê nêzikî we bibe. Gunehkarno, destên xwe paqij bikin. Dudilîno, dilê xwe safî bikin. ⁹Bi keder bin, şînê bigirin û bigirîn. Bila kenê we bibe şîn, şahiya we jî bibe melûlî. ¹⁰Xwe li ber Xudan nizam bikin, ewê we bilind bike.

^c 4:6 Ji: Gotinên Silêman 3:34

Hevdû Dadbar Nekin

¹¹Birayên min, ketma* hev nekin. Yê ku ketma birayê xwe dike û wî dadbar* dike, ew ketma Şerîetê dike û Şerîetê dadbar dike. Eger tu Şerîetê dadbar bikî, tu ne ew î ku Şerîetê pêk tîne, lê belê tu li ser Şerîetê dadger* î. ¹²Yê ku Şerîet daniye û dîwanê dike, tenê yek e. Yê ku dikare xilas bike û helak bike ew e. Îcar tu kî yî ku tu cîranê xwe dadbar dikî?

Pesindana Sibê

¹³De werin, hûn ên ku dibêjin: «Îro an sibê emê herin filan an bêvan bajarî, emê li wir salekê derbas bikin, kîrîn û firotinê bikin û peran qezenc bikin». ¹⁴Lê hûn nizanin ku sibê jî wê çi çêbe. Jiyana we çi ye? Hûn hilmek in ku ji bo demeke kurt xuya dibe û di pey de winda dibe. ¹⁵Di cihê vê de, divê hûn weha bêjin: «Xwedê hez bike, emê bijîn û vî karî an wî karî bikin.» ¹⁶Lê hûn bi vî halê xwe, bi quretî pesnê xwe didin. Her pesindana weha xerab e. ¹⁷Loma yê ku bi ya qenc dizane û nake, jê re guneh e.

Şîret û Hişyari

5 Îcar dewlemendno, niha werin û li ser rebeniya xwe ya ku wê bê serê we bigirîn û bikin qîrîn. ²Dewlemendiya we riziyaye û bizûzkan cilên we xwariye. ³Zêr û zîvên we zengarî bûne. Zengara wan wê li hemberî we şahidiyê bike û wek êgir goştê we bixwe. Di rojên dawîn de we xezîne civandin. ⁴Va ye, heqê wan karkerên ku zeviyên we dirûtine û we bi hîle ji wan standiye, diqîre. Hawar hawara palyan gihîştiye guhê Xudanê* Ordîyan. ⁵We li dinyayê xwe da kêf û şahiyê û we dilê xwe ji bo roja şerjêkirinê qelew kir. ⁶We yê rast ê ku li ber we ranabe, sûcdar derxist û kuşt.

Sebra di Êşê de

⁷Loma birano, heta hatina Xudan sebir bikin. Binêrin, cotkar li benda berê erdê yê hêja dimîne û ji bo vê yekê sebir dike heta barana biharê û ya payîzê li ser dibare. ⁸Hûn jî sebir bikin. Dilê xwe xurt bigirin, çimkî hatina Xudan nêzîk e. ⁹Birano, gazinan ji hev nekin, da ku hûn neyên dîwankirin. Va ye, dadger li ber derî rawestayî ye!

4:13-14 Gotinên Silêman 27:1 **5:2-3** Metta 6:19

5:4 Dubarekirina Şerîetê 24:14-15

¹⁰Birano, pêxemberên* ku bi navê Xudan peyv gotine ji bo xwe wek mînaka êşkişandin û sebrê bigirin. ¹¹Binêrin, em wan ên ku tengahî ragirtine*, bextewar hesab dikin. We ragirtina Eyûb* bihîst û we dît ku Xudan di dawiyê de ji bo wî çî kir. Çimkî Xudan gelek dilovan û tije rehî e.

¹²Îcar birayên min, berî her tiştî, sond nexwin. Ne bi erdê, ne bi ezmên û ne jî bi tiştêkî din sond bixwin. Bila erêya we «Erê» û naya we «Na» be, da ku hûn neyên dîwankirin.

Duaya Baweriyê

¹³Eger di nav we de yek êşê dikişîne, bila dua bike. Eger yek dilşa ye, bila lavijeyan* bêje. ¹⁴Eger di nav we de yek nexweş e, bila ew gazî rihspiyên civînê* bike û ew li ser wî dua bikin û bi navê Xudan rûn li wî bidin. ¹⁵Duaya ku bi bawerî tê kirin wê yê nexweş qenc bike û Xudan wê wî rake. Û eger wî guneh kiribe, wê lê bê bihûrtin. ¹⁶Loma gunehên xwe ji hevdû re eşkere bikin û ji bo hev dua bikin, da ku hûn sax bibin. Duaya yê rast, hêzdar û bi bandûr e. ¹⁷Êlyas* jî mirovekî wek me bû. Ji bo ku baran nebare bi kelegermî dua kir û li ser rûyê erdê sê sal û şeş mehan baran nebarî. ¹⁸Piştî wê dîsa dua kir; ezmên baran da û erdê jî berê xwe da.

¹⁹Birayên min, eger yek ji we ji rastiyê averê* bibe û yekî din careke din wî li rastiyê bizivirîne, ²⁰bila bizane, yê ku gunehkar ji riya wî ya averê bizivirîne, wê canekî ji mirinê xilas bike û gelek gunehan binixumîne.

5:11 Eyûb 1:1-22; 2:10; 42:10-17; Zebûr 103:8 **5:12** Metta 5:34-37

5:14 Marqos 6:13 **5:17-18** Padîşah I, 17:1; 18:1; 18:41-45 **5:20** Petrûs I, 4:8

Nameya Petrûs a pêşî

Pêşgotin

Nameya Petrûs a pêşî, ji bawermendên ku li bakurê Asyaya Biçûk belav bûbûn re hatiye nivîsîn. Şagirt Petrûs ev name di dawiya jiyana xwe de nivîsiye û li gor ku tê gotin ew di sala 65an de li Romayê hat kuştin.*

Di vê nameyê de nivîskar dil dide ber wan şagirtên ku ji ber baweriya xwe ya bi Îsa di nav tengahiyê de ne û tèn cefakirin. Petrûs bi vê nameya xwe, tîne bîra şagirtan ku mirin û rabûn Îsa û soza hatina wî hêviyê dide. Nivîskar ji şagirtan re diyar dike ku ewê xelata ve tengahî û cefayê ku li ser wan e, di roja hatina Îsa Mesîh de bistînin. Ew ji wan dixwaze û dil dide ber wan ku ew wek gelê Mesîh bijîn û bi wî ve girêdayî bimînin.

Ev name dikare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Silav 1:1-2

II. Rizgariya mezin 1:3-21

III. Kevirê zindî û gelê bijartî 2:1-10

IV. Wek xizmetkarên Xwedê bijîn 2:11-17

V. Mînaka êşkişandina Mesîh 2:18-25

VI. Jin û mêr 3:1-7

VII. Jiyana nû û êşkişandin 3:8-4:19

VIII. Li keriyê Xwedê binêrin 5:1-11

IX. Gotina dawî 5:12-14

Silav

1 Ji Şandiyê Îsa Mesîh Petrûs, ji xerîbên belavbûyî yên li herêmên Pontos, Galatya, Kepedokya, Asya* û Bîtûnyayê re, ²yên ku li gor pêşzanîna Bav Xwedê hatine bijartin û ji aliyê Ruh ve hatine pîrozkirin*, da ku bi ya Îsa Mesîh bikin û xwîna wî li ser wan bê reşandin:

Kerem û aşî li ser we zêde bibe.

Hêviya Jîndar

³Xwedê û Bavê Xudanê me Îsa Mesîh pîroz be. Wî li gor rehma xwe ya mezin em ji nû ve zayandin. Bi vejîna* Îsa Mesîh a ji nav miriyan, wî em gihandin hêviyeke jîndar ⁴û mîraseke ku narize, bêleke ye û naçilmise. Ev mîras li ezmanan ji bo we hilanî ye. ⁵Îcar hûn bi hêza Xwedê bi riya baweriyê, ji bo xilasbûna ku amade ye di wextê dawî de bê eşkerekirin, tên parastin. ⁶Hûn bi vê yekê gelek şa ne, her çiqas niha divê ku hûn ji bo demeke kurt bi ceribandînen cûr bi cûr xemgîn bibin jî. ⁷Ew tên, da ku hêjabûna baweriya we kifş bibe û çaxê ku Îsa Mesîh xuya bibe ji we re bibe pesin, rûmet û serbilindî. Bi ser ku zêr tune dibe û diçe, dîsa di êgir de tê helandin. Û baweriya we ji zêr gelek hêjatir e. ⁸We ew nedîtîye, lê hûn ji wî hez dikin; niha hûn wî nabînin, lê dîsa jî hûn baweriyê bi wî tînin û hûn bi şabûneke ku nayê gotin dilşa dibin. ⁹Çimkî hûn di dawiya baweriya xwe de, digihîjin xilasiya canê xwe. ¹⁰Li ser vê xilasbûnê, pêxemberên* ku li ser kerema ku wê ji we re bihata anîn, pêxemberîtî kirin, bi baldarî lêkolîn kirin û lê geriyân. ¹¹Ruhê* Mesîh ê ku di dilê wan de bû, ji berê ve kifş dikir ku Mesîh wê cefayê bikişîne û piştîre bi rûmet bibe. Wan lê kolan ku bizanin ka ev xilasî wê kengê an wextekî çawa bê. ¹²Ji wan re hat kifşkirin ku di van tiştan de ne ji xwe re, lê ji we re xizmet dikirin û ev niha bi destê Ruhê* Pîroz ê ku ji ezmên hatiye şandin, ji aliyê yên ku Mizgîniyê didin ve, ji we re hat diyarkirin. Milyaket jî pîrr dixwazin ku nêzik bibin û li van tiştan binêrin.

Banga Jiyana Pîroz

¹³Ji ber vê yekê li ser hişê xwe bin, amade û hişyar bin. Hemû hêviya xwe bi wê keremê ve girê bidin, ku hûnê bi xuyabûna Îsa Mesîh bistînin. ¹⁴Wek zarokên guhdar bin û li pey xwestekên xwe yên dema nezaniyê neçin. ¹⁵Lê belê, çawa yê ku gazî we kiriye pîroz e, hûn jî di hemû rabûn û rûniştina xwe de pîroz bin. ¹⁶Ji ber ku hatiye nivîsîn: «Pîroz bin, çimkî ez pîroz im.»^a

¹⁷Eger hûn ji yê ku cihêtiyê naxe nav mirovan û her kesî li gor kirina wî dîwan* dike re, dibêjin Bav*, dema xwe ya xerîbiyê ya li ser dinyayê bi tîrsa Xwedê derbas bikin. ¹⁸Çimkî hûn dizanin ku hûn ne bi berdêla tiştên pûç ên wek zêr an zîv ji jiyana vala ya ku ji bav û kalên we maye,

^a 1:16 Ji: Qanûna Kahîntiyê 11:44-45; 19:2; 20:7

hatine kirrîn, ¹⁹lê belê bi berdêla xwîna Mesîh a hêja û wek berxekî bêleke û bêkêmahî hûn hatine kirrîn. ²⁰Hê berî damezrandina dinyayê ew hat destnîşankirin, lê di dawiya deman de di ber we de xuya bû. ²¹Bi saya wî hûn baweriyê bi wî Xwedayê ku ew ji nav miriyan rakiriye û rûmet daye wî tînin, wusa ku bawerî û hêviya we bi Xwedê be.

²²Niha we bi ya rastiyê kir û canê xwe paqij kir, biraheziya we bê durûtî ye. Loma ji dil û can û bi germî ji hevdû hez bikin. ²³Hûn ne ji tovê ku xera dibe, lê ji yê ku xera nabe, bi peyva* Xwedê ya jîndar û mayîndar ji nû ve çêbûn.

²⁴Çimkî:

«Hemû mirov wek giyê ne

Û hemû rûmeta wan jî wek kulîlka giyê ye.

Giya hişk dibe û kulîlka wî dikeve,

²⁵Lê peyva Xudan her û her dimîne.»^b

Ev ew peyv e ku bi Mizgîniyê ji we re hat dayîn.

Kevirê Zindî û Gelê Bijartî

2 Loma xwe ji her xerabiyê, ji her hîle, durûtî, çavnebarî û ji her cûre ketmê* dûr bixin. ²Wek zarokên nûbûyî, bêriya şîrê safî û ruhanî bikin, da ku hûn bi wî ji bo xilasiyê mezin bibin. ³Çimkî we qenciya Xudan tam kiriye.

⁴Werin, nêzikî kevirê zindî bibin ê ku ji aliyê mirovan ve hat redkirin, lê li ba Xwedê bijare û hêja ye. ⁵Hûn jî wek kevirên zindî ji bo xaniyekî ruhanî tên avakirin, da ku hûn bibin kahînen* pîroz û bi destê Îsa Mesîh goriyên* ruhanî yên ku li Xwedê xweş tên, pêşkêş bikin.

⁶Çimkî di Nivîsara Pîroz de dibêje:

«Va ye, ez di Siyonê* de kevirêkî datînim

Kevirê hêja û bijare yê rikin*.

Yê ku baweriyê bi wî bîne, qet nayê şermkirin.»^c

⁷Îcar ji bo we, hûn ên ku bawer dikin, ev kevir hêja ye; lê ji bo yên ku bawer nakin,

«Ew kevirê ku hostayan red kir,

Bû kevirê serê rikin.»^c

⁸û:

«Ji bo wan bû kevirê terpilînê*

Û lata hilterpilînê.»^d

^b 1:24-25 Ji: Îşaya 40:6-8 2:3 Zebûr 34:8 ^c 2:6 Ji: Îşaya 28:16

^c 2:7 Ji: Zebûr 118:22 ^d 2:8 Ji: Îşaya 8:14-15

Ew diterpilin, çimkî ew bi ya peyvê nakin û ji xwe ew ji bo vê yekê hatine kifşkirin.

⁹Lê hûn «nifşekî* bijartî, kahînên Padîşahiyê, miletekî pîroz û gelê Xwedê bi xwe ne, da ku hûn karên wî yên hêjabilind bidin bihîstin.»^e Wî, hûn ji tariyê gazî ronahiya xwe ya nedîtî kirine.

¹⁰ Demekê hûn ne gel bûn,
Lê niha hûn gelê Xwedê ne.
Demekê rehm li we nebûbû,
Lê niha rehm li we bûye.

Wek Xizmetkarên Xwedê Bijîn

¹¹Hezkirîno, ez ji we hêvî dikim ku hûn xwe ji xwestekên nefsi yên ku li hember can şer dikin, dûr bixin, ji ber ku hûn li vê dinyayê xerib û mêvan in. ¹²Di nav miletan de jiyaneke qenc bijîn. Û eger wek ku hûn xerabkar in ketma we bikin jî, bila kirinên we yên qenc bibînin û di Roja Edaletê de pesnê Xwedê bidin.

¹³Ji bo xatirê Xudan, bi ya hemû sazûmanên mirovî bikin, dixwazî bila padîşahê ku di ser hemûyan re be, ¹⁴an jî dixwazî bila ew waliyên ku ji aliyê wî ve hatine şandin bin, da ku xerabkaran ceza bikin û rûmetê bidin qencîkeran. ¹⁵Çimkî daxwaza Xwedê ev e ku hûn bi kirina qencyê dengê nezaniya mirovên bêaqil bibirin. ¹⁶Mîna mirovên azad bijîn, lê belê azadiya xwe ji bo xerabîkirinê nekin hêcet*, wek xulamên Xwedê bijîn. ¹⁷Ji hemûyan re hurmetê bikin. Ji biratîyê hez bikin. Ji Xwedê bitirsin û ji padîşah re hurmetê bikin.

Mînaka Êşkişandina Mesîh

¹⁸Xulamno! Bi hemû hurmetkariyê bi ya axayên xwe bikin; ne tenê bi ya qenc û berbiwêran, lê belê bi ya cirnexweşan jî bikin. ¹⁹Çimkî eger yek bi neheqî cefayê bikişîne û ji ber ku ji Xwedê ditirse xemgîniyê radigire*, ev li Xwedê xweş tê. ²⁰Eger ji ber xerabîkirinê li we bê xistin û hûn vê radigirin, ev ji bo we çi serbilindî ye? Lê eger hûn ji ber qencîkirinê cefayê bikişînin û hûn vê radigirin, ev li Xwedê xweş tê. ²¹Erê, ji bo vê yekê hûn hatin gazîkirin. Çimkî Mesîh jî ji bo we cefa kişand û mînak ji we re hişt, da ku hûn li ser şopa wî herin.

²² «Wî qet guneh nekir
Û peyveke bi hîle ji devê wî derneket.»^f

^e **2:9** Ji: Îşaya 43:20-21; Derketin 19:5-6 **2:10** Binêre: Hoşêya 2:23

^f **2:22** Ji: Îşaya 53:9

²³Çaxê ku dihat nizimkirin, wî bi nizimkirinê bersîv neda. Çaxê ku êş dikişand wî li kesî gef nexwar; lê wî xwe spart wî yê ku bi dadperwerî* dîwanê dike. ²⁴Wî li ser xaçê, gunehên me di bedena xwe de hilgirtin, da ku em li hember gunehan mirî bin û ji bo rastdariyê bijîn. We bi birînên wî şifa dît. ²⁵Çimkî hûn wek miyên ji rê averêyê hûn, lê belê niha hûn li Şivan û Çavdêrê canê xwe vegeyriyan.

Jin û Mêr

3 Jinno, bi vî awayî hûn jî bi ya mêrê xwe bikin. Wusa ku, eger hinek ji wan bi peyva Xwedê baweriyê neynin jî, ²gava ew jiyana we ya hurmetkar û şîrhelal bibînin, bê gotin bi jiyana jina xwe bèn qezenckirin. ³Bila xemla we ne bi tiştên berbiçav, bi honandina porê xwe, bi wergirtina zêran û cilên spehî li xwe kirin be. ⁴Lê bila xemla we ya ku xera nabe, bi heyina we ya veşartî, bi ruhê we yê rihet û nermê ku li ba Xwedê pîrr hêja ye be. ⁵Çimkî di demên berê de jî, jinên pîroz ên ku hêviya xwe bi Xwedê ve girêdabûn, bi qebûlkirina desthilatiya mêrên xwe, weha xwe dixemilandin. ⁶Bi vî awayî Sarayê bi ya Birahîm* kir û jê re got: «Mîrzayê min.» Eger hûn jî qenciyê bikin û ji tu tiştî nebizdin, hûn keçên wê ne.

⁷Mêrno, bila bi vî awayî her yek di jiyana bi jina xwe re fêmdar û têgihîştî be, ji jina ku naziktir e re hurmetê bikin, çimkî ew bi xwe jî wêrisên kerema jiyânê ne. Wusa ku ji duayên we re asteng dernekeve.

Cefakişandina di ber Rastiyê de

⁸Bi kurtî, hûn hemû hemfikir bin, derdên hev hilgirin, ji hevdû hez bikin, dilbirehm û nefsbîçûk bin. ⁹Di şûna xerabiyê de xerabiyê nekin, di şûna nizimkirinê de jî nizim nekin. Bervajiyê vê, pîroz* bikin, çimkî ji bo ku bereketê mîras bistînin hûn hatin gazîkirin. ¹⁰Ji ber ku:

«Yê ku ji jiyânê hez dike
 Û dixwaze rojên qenc bibîne,
 Bila zimanê xwe ji xerabiyê
 Û devê xwe ji gotina derew biparêze,

¹¹ Bila ew xwe ji xerabiyê dûr bixe û qenciyê bike,
 Bila ew li aştîyê bigere û bikeve pey wê.

2:23 Îşaya 53:7 **2:24** Îşaya 53:5-6 **3:1** Efesî 5:22; Kolosî 3:18
3:3 Tîmotêyos I, 2:9 **3:7** Efesî 5:25; Kolosî 3:19

¹²Çimkî çavên Xudan li ser yên rast in
 Û guhên wî ji bo duayên wan vekirî ne.

Lê rûyê Xudan li hember xerabkaran e.»⁸

¹³Îcar, eger hûn ji dil û can bixwazin ya qenc bikin, kî wê xerabiyê li we bike? ¹⁴Lê eger hûn di ber rastiye de cefayê bikişînin jî, xwezî bi we! Ji tiştê ku ew ditirsin, hûn netirsin û nebizdin, ¹⁵Lê Mesîh bi xudantî di dilê xwe de pîroz bikin. Hergav amade bin ku hûn bersîvê bidin her kesê ku sedemê wê hêviya ku di dilê we de ye dipirse. ¹⁶Lê vê yekê bi nermî û hurmetê bikin. Bila wijdana we paqij be, da ew ên ku li ser jiyana we ya qenc a bi Mesîh bi xerabî dipeyivin di wan tiştên ku ketma we dikin de, bèn şermezarkirin. ¹⁷Eger bi daxwaza Xwedê be, çêtir e ku em ne di ber xerabîkirinê, lê di ber qencîkirinê de cefayê bikişînin. ¹⁸Mesîh jî bi carekê ji bo gunehan cefa kişand, da ku me bigihîne Xwedê. Yê rast ji bo yên nerast mir. Ew di bedenê de hat kuştin, lê ji aliyê Ruh ve hat vejandin. ¹⁹Ew bi ruh çû û ji ruhên di zîndanê de girtî re peyv got. ²⁰Van ruhan berê, yanî di dema Nûh* de, çaxê ku gemî dihat çêkirin û Xwedê bi bîhnfirehî sebir dikir, neguhdarî kir. Di wê gemiyê de çend kes, yanî heşt nefis ji avê derketin, xilas bûn. ²¹Ev jî mînaka imadê* ye ya ku îro we xilas dike. Imad ne şuştina qirêja bedenê ye, lê belê ew li ber Xwedê daxwaza wijdana paqij e. Ev yek bi vejîna* Îsa Mesîh pêk hat. ²²Ew hilkişiya ezmên, li milê Xwedê yê rastê ye û milyaket, desthilatî û hêz bi ya wî dikin.

Ji bo Xwedê Jiyana

4 Îcar çawa ku Mesîh di bedenê de cefa kişand, hûn jî bi eynî armancê xwe çekdar bikin. Çimkî yê ku di bedenê de cefa kişandiye, dev ji guneh berdaye. ²Wusa ku di dema jiyana xwe ya mayî de, ne li gor xwestekên mirovî, lê li gor daxwaza Xwedê bijîn. ³Êdî bes e ku we li gor xwestina pûtperestan* dema jiyana xwe ya derbasbûyî bi bêedebî, şehwet, serxweşî, kêfîkirina bi harîtî, şerabvexwarina civatî û di pûtperestiya pîs de derbas kir. ⁴Ji wan re ecêb tê ku êdî hûn bi wan re li pey van pîsîtiyan nabezin û çêrî we dikin. ⁵Lê ewê hesab bidin wî yê ku amade ye dîwana mirî û zindîyan bike. ⁶Loma Mizgînî ji miriyan re jî hat dayîn, da ku di ruh de li gor Xwedê bijîn, bi ser ku ew di bedenê de wek mirovan hatine dîwankirin.

⁷Dawiya her tiştî nêzik e; loma sergiran bin û ji bo duakirinê li ser hişê xwe bin. ⁸Berî her tiştî, bila hezkirina we ya ji hev re hergav germ

^{3:10-12} Ji: Zebûr 34:12-16 ^{3:14} Metta 5:10

^{3:14-15} Îşaya 8:12-13 ^{3:20} Destpêkirin 6:9-8:22

be; çimkî hezkirin gelek gunehan dinixumîne. ⁹Bê pitepit ji hevdû re mêvanperwer bin. ¹⁰Her yek ji we, çi diyariya ruhanî standibe, bi wê wek şahneyên* qenc ên kerema Xwedê ya cûr bi cûr, ji hev re xizmetê bikin. ¹¹Eger yek dipeyive, bila peyvên Xwedê bêje. Eger yek xizmetê dike, bila bi wê hêza ku Xwedê daye bike, da ku Xwedê di her tiştî de bi destê Îsa Mesîh bê birûmetkirin. Rûmet û karîn her û her ên wî ne. Amîn*.

Cefakişandina di Riya Mesîh de

¹²Hezkirîno, li ber tengahiyên wek êgir dijwar ên ku ji bo ceribandinê tîn ser we, şaş nemînin û vê ecêb nebînin. ¹³Lê belê şa bibin ku hûn bûne hevparên cefayên Mesîh, da ku çaxê rûmeta wî xuya bû, hûn bi dilgeşiyê mezin gelek şa bibin. ¹⁴Eger di ber navê Mesîh de hûn bèn nizimkirin, xwezî bi we, çimkî Ruhê rûmetê, yanî Ruhê* Xwedê li ser we dimîne. ¹⁵Lê bila tu kes ji we, ji bo mêrkujî, dizî, xerabîkirin û têkilbûna karên hinekên din cefayê nekişîne. ¹⁶Lê eger yek ji we ji ber ku Mesîhî ye cefayê bikişîne, bila ew şerm neke, lê bila bi vî navî pesnê Xwedê bide. ¹⁷Çimkî wext hat ku dîwan ji mala Xwedê dest pê bike. Eger ji me dest pê bike, dawîya wan ên ku li gor Mizgîniya Xwedê nakin wê çawa be? ¹⁸Û:

«Eger yê rast zor xilas bibe,

Êdî halê yê nepak û gunehkar wê çawa be?»^h

¹⁹Ji ber vê yekê, yên ku li gor daxwaza Xwedê cefayê dikişînin, bila bi qencîkirinê xwe bispêrin Afirandarê dilsoz.

Li Keriyê Xwedê Binêrin

5 Ez ê ku yek ji rihspiyar im û şahidê cefayên Mesîh û hevparê wê rûmetê me, ku wê bê, ez hêvî ji rihspiyên nav we dikim: ²Wek ku Xwedê ji we dixwaze, bi çavdêrîtî şivantiya keriyê Xwedê yê ku li ber we ye, ne ji mecbûrî lê ji dil bikin. Îcar vê ne ji bo qezenceke bêserûber, lê bi dilxwazî bikin. ³Ne wek ku hûn hukumdariyê li wan ên ku li we hatine spartin bikin, lê belê ji bo kerî bibin mînak. ⁴Îcar gava ku Serokşivan xuya bibe, hûnê taca rûmetê ya ku qet naçîlmise bistînin.

⁵Xortno, bi vî awayî bi ya rihspiyar bikin û hemû li hember hev nefsbiçûk bin. Çimkî:

4:8 Aqûb 5:20; Gotinên Silêman 10:12 ^h 4:18 Ji: Gotinên Silêman 11:31
5:2 Yûhenna 21:15-17

«Xwedê li hember pozbilindan disekine
Lê keremê li nefsbîçûkan dike.»¹

⁶Loma xwe di bin destê Xwedê yê hêzdar de nizim bikin, da ku di wextê xwe de we bilind bike. ⁷Hemû xemên xwe bavêjin ser wî, çimkî ew xema we dixwe.

⁸Li ser hişê xwe bin û hişyar bin. Neyarê we Îblîs, wek şerekî ku dihumîne digere, ka ewê kê daqurtîne. ⁹Di baweriyê de hîmgirtî li hember wî bisekinin; çimkî hûn dizanin birayên we jî li seranserê dinyayê eynî cefayê dikişînin. ¹⁰Lê Xwedayê hemû keremê yê ku bi Mesîh Îsa hûn gazî rûmeta xwe ya herheyî kirine, piştî ku hûn demeke kurt cefayê bikişînin, ew bi xwe wê we nûvejen bike, xurt bike, hêzdar bike û we li ser bingehê qayîm bike. ¹¹Karîn her û her ji wî re be. Amîn.

Silavên Aştiyê

¹²Min bi destê Sîlas* ê ku ez wî birayekî dilsoz hesab dikim, bi kurtî ji we re nivîsî, da ku ez we bişidînim û şahidî bikim ku kerema Xwedê ya rastîn ev e. Di vê de bimînin. ¹³Civîna* li Babîlê* ya ku bi we re hatiye bijartin û kurê min Marqos* jî silavan li we dike. ¹⁴Bi ramûsana hezkirinê silavan li hev bikin.

Silamet li ser we hemûyan be, hûn ên ku yên Mesîh in.

¹ 5:5 Ji: Gotinên Silêman 3:34 5:6 Metta 23:12; Lûqa 14:11; 18:14

Nameya Petrûs a diduyan

Pêşgotin

Petrûs bi vê nameya xwe ya diduyan deng li hemû bawermendên pêşî dike. Bi vê nameyê, bawermendan li hember mamosteyên xerabkar, li hember wê jiyana bê serûber ya ku ji wan hîndariyan tê û li hember tevzokan hişyar dike. Bersîva van hîndariyên şaş, di zanebûna Xwedê û Îsa Mesîh de ye. Ev zanîn, bi wan kesên ku Îsa Mesîh rû bi rû ditine û hînkirina wî bihîstine tê ragihandin.

Nivîskar bi taybetî li ser hînkirina wan kesên ku dibêjin: «Mesîh cardin nayê!» radiweste. Bi ya wî Xwedê bi aramî dilive, çimkî ew naxwaze ku tu kes helak bibe, lê belê dixwaze ku her kes tobe bike û xilas bibe. Ev name bi naveroka xwe dimîne Nameya Cihûda.

Ev name dikare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Silav 1:1-2

II. Gazîkirina li bawermendan 1:3-21

III. Hînkirinên şaş 2:1-22

IV. Hatina Mesîh ya diduyan 3:1-18

Silav

1 Ji xulam û Şandiyê Îsa Mesîh Şimûn Petrûs, ji wan re yên ku bi rastdariya Xwedayê me, Xilaskarê me Îsa Mesîh, bi me re gihîştine eynî baweriya giranbiha:

²Di naskirina Xwedê û Xudanê me Îsa de kerem û aşî bi firehî li ser we be.

Gazîkirin û Hilbijartina Xwedê

³Bi naskirina wî yê ku bi rûmet û qenciya xwe gazî me kiriye, hêza wî ya xwedayî*, her tiştê ku ji bo jiyana û xwedênasiyê pêwîst e, da me. ⁴Bi van tiştan wî sozên giranbiha û gelek mezin dane me, da ku hûn bi wan bibin hevparên tebîeta xwedayî û ji wê xerabûnê birevin,

ku ji xwestekên dinyayê tê. ⁵Erê, ji ber vê yekê hemû xîretkêşiyê bi kar bînin, bi baweriya xwe hêjabilindiyê peyda bikin, bi hêjabilindiyê zanîne, ⁶bi zanîne xwegirtîne, bi xwegirtîne ragirtîne*, bi ragirtîne jiyana xwedayî, ⁷bi jiyana xwedayî birahezî û bi birahezîyê hezkirinê peyda bikin. ⁸Çimkî eger hûn xwediyê van tiştan bin û ev di nav we de zêde bibin, hûn di naskirina Xudanê me Îsa Mesîh de bêkêr û bêber namînin. ⁹Lê yê ku ji van tiştan bêpar e, kor e, dûr nabîne û ji bîra wî çûye ku ew ji gunehên xwe yê berê paqij bûye. ¹⁰Ji ber vê yekê birano, xîretkêşiyê bikin ku hûn gazîkirin û hîlbijartina xwe qayîm bikin. Eger hûn van tiştan bikin, hûn tu caran naterpîlîn*. ¹¹Û bi vî awayî dergeh wê bi tevahî li ber we vebe, da ku hûn bikevin Padîşahiya herheyî ya Xudan û Xilaskarê me Îsa Mesîh.

¹²Ji bo vê yekê, her çiqas hûn van tiştan dizanin û hûn bi wê rastiya ku bi we re ye hîmgirtî ne jî, ez dixwazim hergav van bînim bîra we. ¹³Û heta ku ez di vê çadîrê de me, ez vê yekê rast dibînim ku bi anîna bîra we, we hişyar bikim. ¹⁴Çimkî wek ku Xudanê me Îsa Mesîh jî ji min re kifş kiriye, ez dizanim ku rakirina çadira min nêzîk e. ¹⁵Îcar ezê xîretkêşiyê bikim, da ku piştî çûyîna min jî hûn hergav bikarin van tiştan bînin bîra xwe.

Şahidên Rûmeta Mesîh

¹⁶Çaxê ku me hêz û hatina Xudanê me Îsa Mesîh bi we da zanîn, em neketin pey çirokên ku bi qurnazî ji ber xwe hatine çêkirin, lê me bi çavên xwe mezinahiya wî dît.

¹⁷Çimkî gava ji rûmeta herî bilind dengê wê hat û got:

«Kurê min ê delal ev e.

Dilê min bi wî xweş e»,

hingê wî ji Bav Xwedê rûmet û siyanet* stand. ¹⁸Û gava em bi wî re li ser çiyayê pîroz* bûn, ev dengê ku ji ezmên hat, me bi xwe bihîst.

¹⁹Bi vî awayî peyva* pêxemberîtiyê ji me re hê bêtir qayîm hat deranîn. Heta ku sibe zelal bibe û stêrka sibê di dilê we de derkeve, wek çiraya ku di tariyê de ronahî dide, hûnê qenc bikin ku hûn bala xwe bidin peyvên pêxemberîtiyê. ²⁰Divê berî her tiştî hûn vê bizanin ku tu pêxemberîtiya Nivîsara Pîroz ne ji şîrovekirina ji ber xwe çêkirî ye. ²¹Çimkî pêxemberîti tu caran bi daxwaza mirov nehatiye; lê belê mirovan bi rêberîya Ruhê* Pîroz, peyv ji Xwedê gotine.

1:13 «Çadir» li vir «bedena mirov» e.

1:17 Metta 17:1-5

Mamosteyên Derewîn û Cezakirina Wan

2 Lê çawa ku di nav gelê Îsraêl de pêxemberên derewîn hebûn, wusa wê di nav we de jî mamosteyên derewîn hebin. Ewê bi dizî hînkirinên wêranker bînin hundir û heta ewê wî Xudanê ku ew kirrîne jî înkâr bikin. Lê belê ewê zûka helakê bînin ser xwe. ²Gelek wê bîkevin pey bêedebîya wan û jî rûyê wan wê çêrî rîya rastiye bê kirin. ³Bi çavbirçîtiya xwe, ewê bi peyvên xapînok li ser piştê we biçêrin. Dîwanbûna* ku ji berê ve ji bo wan e, dereng namîne û helaka wan naponije.

⁴Çimkî Xwedê ew milyaketên ku guneh kirin jî nederixandin*, lê ew avêtin kortala* bêbinî, da ku ew ji bo Roja Dawî di kûrahiya taristaniyê de bi zincîran girêdayî bîn hilanîn.

⁵Xwedê dinya berê jî nederixand, lê çaxê wî tofan bi ser dinya nepakan de anî, wî bi tenê Nûh* ê ku peyvbêjê rastdariyê bû û heftên din parastin. ⁶Xwedê bajarên Sodom* û Gomorayê jî sûcdar derxistin, ew kirin xwelî, wêran kirin û ji wan ên ku wê bi nepakî bijîn re kirin mînak. ⁷Û mirovê rast Lût* ê ku bi jiyana nepak a neheqan xemgîn bûbû rizgar kir. ⁸Çimkî wî yê rast ê ku di nav wan de dijiya, kirinên wan ên neheq didît û dibihîst, roj bi roj cefa dida canê xwe yê rast.

⁹Xudanê ku bi vî awayî kir, dizane ku çawa xwedênasan ji ceribandîne rizgar bike û yên ku neheqiyê dikin, ¹⁰bi taybetî jî yên ku li pey xwesteka pîs ên nefse dikevin û desthilatî kêmbûn, ji bo cezakirinê heta Roja Dawî hiltîne.

Evên curetgar û qure, ji çêrkirina yên xweyî rûmet natirsin. ¹¹Lê bi ser ku milyaket di hêz û karîne de ji wan mezintir in jî, li ber Xudan wan bi çêrkirinê sûcdar nakin. ¹²Lê evên ha wek heywanên bêfêhm û afirîden* bi fêmkirina xweheyî* yên ku ji bo girtin û kuştinê çêbûne, çêrî tiştên ku jê fêhm nakin, dikin. Ew jî wê wek wan heywanan di xerabûniya xwe de helak bibin ¹³û ewê cezayê neheqîya xwe bikişînin. Roj li nava rojê, li zewq û sefa xwe dinêrin, vê yekê kêf dihesibînin. Evên ha, leke û rûreşî ne. Gava ew bi we re dixwin û vedixwin, ew bi xapandina xwe bi xwe kêfê dikin. ¹⁴Çavên wan tije zîna ye, ji gunehkirinê têr nabin û canên xilupilo* dixapînin. Dilê wan hînî çavbirçîtiyê bûye, ew zarokên nifirê ne. ¹⁵Wan dev ji rîya rast berda, varî* bûn û rîya kurê Beyor Balamê* ku ji destmiza neheqiyê hez kir,

girtin. ¹⁶Îcar ji ber neheqîya wî li wî hat hilatin*; kerê bê zar û ziman bi dengê mirovan peyivî û pêşî li harbûna pêxember girt.

¹⁷Ev mirovên ha kaniyên bê av û mijên ku li ber bagerê tèn ajotin in. Tariya reş ji bo wan hilanî ye. ¹⁸Çimkî ew peyvên mezin û pûç dibêjin û bi xwestekên nefsê yên bêedeb, wan kesan dixapînin, yên ku nû ji mirovên di riya çewt de diçin, rizgar bûne. ¹⁹Bi ser ku ew bi xwe xulamên xerabûnê ne, ji wan re soza azadiyê didin. Çimkî mirov dibe xulamê wî yê ku mirov bindest dike. ²⁰Çimkî, eger ew bi naskirina Xudan û Xilaskarê me Îsa Mesîh ji nepakiyên dinyayê rizgar bûbin û paşê dîsa li van tiştan bizivirin û bindest bibin, hingê halê wan ê paşî wê ji yê pêşî xerabtir be. ²¹Çimkî, eger piştî ku wan riya rastiye zanî û ji pey emrê pîroz ê ku li wan hatibû spartin vegeyriyabin, hingê nezanîna riya rastiye wê ji bo wan hê çêtir bûya. ²²Erê, wek vê mesela rast hat serê wan:

«Kûçik li vereşîna xwe vedigere»

û:

«Beraz piştî şuştinê

Dîsa xwe di nav herriyê de digevizîne.»^a

Soza Hatina Xudan

3 Hezkirîno, niha ev nameya min a diduyan e ku ez ji we re dinivîsim. Di herduyan de jî ez fikrên we yên paqij hişyar dikim, tînim bîra we. ²Ez dixwazim ku hûn gotinên ku ji berê ve ji aliyê pêxemberên pîroz ve hatine gotin û emrên ku Xudan û Xilaskar bi destê Şandiyên we dane, bînin bîra xwe.

³Berî her tiştî vê bizanin ku di rojên dawîn de tinazkar wê derkevin, li gor xwestekên xwe rêve herin, tinazan bikin ⁴û bêjin: «Ka soza hatina wî li ku derê ma? Ji mirina bav û kalan ve, her tişt wekî destpêka afirandinê berdewam dike!» ⁵Lê ew bi vîna xwe vê yekê ji bîr dikin ku bi peyva Xwedê, ji berê ve ezman hebûn û erd jî bi avê, ji nav avê peyda bû. ⁶Û bi avê, dinya berê bi tofanê helak bû. ⁷Lê erd û ezmanên niha jî bi eynî peyvê ji bo êgir tèn hilanîn; ew ji bo roja diwankirin û helakkirina nepakan tèn hiştin.

⁸Lê hezkirîno, vî tiştî ji bîr nekin ku li ba Xudan rojek wek hezar salî ye û hezar sal jî wek rojekê ye. ⁹Wek ku hinek guman dikin, Xudan di soza xwe de bi derengî nakeve, lê belê bîhna xwe li we fireh dike

2:15 Hejmartin 22 ^a **2:22** Ji: Gotinên Silêman 26:11 **3:3** Cihûda 1:18
3:5 Destpêkirin 1:6-9 **3:6** Destpêkirin 7:11 **3:8** Zebûr 90:4

û naxwaze ku kesek helak bibe, lê dixwaze ku hemû tobe bikin. ¹⁰Lê Roja Xudan wê wek dizan bê. Di wê rojê de ezman wê bi guregureke mezin winda bibin, hêman wê bişewitin, erd û her tiştê ku tê de ye wê ji hev bikeve, tune bibe.

¹¹Îcar, eger ev hemû tişt wê bi vî awayî ji hev belav bibin, divê ku hûn mirovên çawa bin? Divê ku hûn di jiyana pîroz û xwedayî* de bijîn. ¹²Li hêviya Roja Xwedê bin û hatina wê bi lez bixin. Wê rojê ezman wê bişewitin û belav bibin û hêman wê bi kelegermî bihelin. ¹³Lê li gor soza wî, em li hêviya erdekî nû û ezmanên nû ne ku rastî wê di wan de bimîne.

¹⁴Ji ber vê yekê hezkirîno, madem ku hûn li hêviya van tiştan in, xîretkêşiyê bikin ku hûn li ber wî bêleke, békêmahî û di aştiyê de bin. ¹⁵Îcar bîhnfirehiya Xudanê me xilasî hesab bikin, çawa ku birayê me yê hezkirî Pawlos* jî, li gor şehrezayiya ku ji wî re hatiye dayîn, ji we re nivîsiye. ¹⁶Ew di hemû nameyên xwe de li ser van tiştan dibêje. Di wan de hin tişt hene ku fêmkirina wan zehmet e. Yên nezan û dilê wan xilupilo*, wek ku di nivîsarên pîroz ên din de dikin, van jî çewt şîrove dikin û bi kirina vê yekê helakbûna xwe tînin.

¹⁷Loma hezkirîno, wek ku hûn ji pêşî ve van tiştan dizanin, hay ji xwe hebin, da ku hûn bi xapandina yê neheq neyên xirandin û ji nelebtebûna xwe nekevin. ¹⁸Lê di kerem û naskirina Xudan û Xilaskarê me Îsa Mesîh de bigihîjin. Rûmet niha û her û her ji wî re be. Amîn*.

Nameya Yûhenna ya pêşî

Pêşgotin

Nivîskarê vê nameyê bi xwe navê xwe nade, lê belê li gor şahidên sedsala pêşî nivîskarê vê nameyê Yûhenna ye. Nameyên Yûhenna gelek dimînin Mizgîniya Yûhenna, loma bawermend hê ji serî ve wusa qebûl dikin ku ev hemû ji aliyê eynî Yûhennayî ve hatine nivîsîn. Yûhenna ev name di dawiya sedsala pêşî de, li Efesê nivîsiye.

Du armancên bingehî yên vê nameyê hene:

- 1. Ew xwendevanan bizirav dike, da ku di hezkirina Xwedê û Kurê wî Îsa Mesîh de bimînin.*
- 2. Ew li hember hîndariyên şaş ên ku dikarin vê girêdanê xera bikin, wan hişyar dike.*

Li gor dîtina wan mamosteyên derewîn, her tiştê ku li vê dinyayê li ber çav e, ew xerab e; li gor wan tenê tiştên ruhanî qenc in û tiştên ruhanî û fîzîkî jî nikarin bîn ba hev û bibin yek. Ji ber vê yekê wan nedixwest ku bawer bikin ku Îsa Kurê Xwedê ye û bi xwîn û goşt hatiye dinyayê. Nivîskar li hember vê nêrîna şaş bi eşkereyî nîşan dide ku Îsa Mesîh tam mirov û tam Xwedê bû.

Yûhenna gelek caran tîne bîra bawermendan ku ji Xwedê û ji hevdû hez bikin.

Ev name dikare bi vî awayî bê beşkirin:

- I. Destpêk 1:1-4*
- II. Ronahî û tarî 1:5-2:29*
- III. Zarokên Xwedê û zarokên Îblîs 3:1-24*
- IV. Rastî û şaşî 4:1-6*
- V. Hezkirina Xwedê û birahezî 4:7-21*
- VI. Serketina baweriyê 5:1-21*

Peyva Jiyane

1 Ev Peyva* ku em bi we didin bihîstin, Peyva jiyane ye. Ew ji destpêkê ve hebû, me bihîstiye, me bi çavên xwe ditiye, me lê

nêriye û dest daye wê. ²Ev jîyan xuya bû, me ew dît û em jê re şahidiyê dikin û em wê jiyana herheyî ya ku bi Bav* re bû û ji me re xuya bû, bi we didin zanîn. ³Tiştê ku me dîtiye û bihîstiye, em bi we jî didin zanîn, da ku hevpariya we jî bi me re hebe. Bi rastî hevpariya me bi Bav* û bi Kurê wî Îsa Mesîh re ye. ⁴Em van tiştan ji we re dinivîsim, da ku şahiya me tamam be.

Xwedê Ronahî Ye

⁵Tiştê ku me ji wî bihîstiye û peyva* ku em dixwazin bi we bidin bihîstin ev e: Xwedê ronahî ye û li ba wî qet tarî tune ye. ⁶Eger em bêjin: «Hevpariya me bi wî re heye» û hê jî em di tariyê de rêve herin, em derewan dikin û li gor rastiye nakin. ⁷Lê eger em di ronahiyê de rêve herin, wek ku ew di ronahiyê de ye, hevpariya me bi hevdû re heye û xwîna Kurê wî Îsa, me ji her gunehî paqij dike.

⁸Eger em bêjin: «Gunehê me tune», em xwe dixapînin û rastî bi me re tune. ⁹Lê eger em gunehên xwe eşkere bikin, ew dilsoz û rastîparêz e ku li gunehên me bibihûre û me ji her neheqiyê paqij bike. ¹⁰Eger em bêjin: «Me guneh nekiriye», em wî derewker dikin û peyva wî bi me re tune.

Mehdervanê Me Mesîh

2 Zarokên min ên delal, ez van tiştan ji we re dinivîsim, da ku hûn guneh nekin. Lê eger yek guneh bike, li ba Bav*, mehdervanê* me Îsa Mesîhê rastdar heye. ²Ew ji bo gunehên me berdêla lêbihûrtinê ye; ne tenê ji bo yên me, lê ji bo gunehên hemû dinyayê jî.

³Bi vê yekê em dizanin ku em wî nas dikin; eger em emrên wî bînin cih. ⁴Yê ku bêje: «Ez wî nas dikim», lê emrên wî neyne cih, derewkar e û li ba wî rastî tune. ⁵Lê kî ku gotina wî bigire, bi rastî hezkirina Xwedê li ba wî tamam bûye. Bi vê em dizanin ku em bi wî re ne: ⁶Yê ku bêje: «Ez bi wî re dimînim», divê wek ku Îsa rêve çûye, ew jî rêve here.

Emrê Nû

⁷Hezkirîno, ne ku ez emrekî nû ji we re dinivîsim, lê ez wî emrê kevin ê ku ji destpêkê ve li we bû dinivîsim. Emrê kevin ew peyv e ya ku we bihîstiye. ⁸Dîsa jî ez emrekî nû ji we re dinivîsim. Rastiya wî hem li ba wî û hem li ba we xuya ye. Çimkî tarî derbas dibe û ronahiya rastî ji xwe şewq dide.

⁹Yê ku bêje: «Ez di ronahiyê de me» û ji birayê xwe nefret bike, hê jî ew di tariyê de ye. ¹⁰Yê ku ji birayê xwe hez dike, di ronahiyê de dimîne û ji bo wî sedemê terpilînê* tune. ¹¹Lê yê ku ji birayê xwe nefret dike, di tariyê de ye, di tariyê de rêve diçe û nizane ku diçe ku derê, çimkî tariyê çavên wî kor kirine.

¹²Zarokên min, ez ji we re dinivîsim,

Çimkî di ber navê wî de li gunehên we hatiye bihûrtin.

¹³Bavno, ez ji we re dinivîsim,

Çimkî hûn, yê ji destpêkê ve heyî nas dikin.

Xortno, ez ji we re dinivîsim,

Çimkî hûn li hember Yê Xerab bi ser ketin.

¹⁴Zarono, ez ji we re dinivîsim,

Çimkî hûn Bav* nas dikin.

Bavno, ez ji we re dinivîsim,

Çimkî hûn, yê ji destpêkê ve heyî nas dikin.

Xortno, ez ji we re dinivîsim,

Çimkî hûn bi hêz in û peyva Xwedê bi we re dimîne

Û hûn li hember Yê Xerab bi ser ketin.

¹⁵Ji dinyayê û tiştên ku di dinyayê de ne, hez nekin. Eger yek ji dinyayê hez bike, hezkirina Bav* bi wî re tune. ¹⁶Çimkî her tiştê ku di dinyayê de ye, xwesteka nefsê, xwesteka çavan û quretîya maldariyê, ne ji Bav, lê ji dinyayê ne. ¹⁷Îcar dinya û xwesteka wê derbas dibe, lê yê ku daxwaza Xwedê dike her û her dijî.

Dijminên Mesîh

¹⁸Zarono, saeta dawî ye! Wek ku we bihîstiye, yê ku dijberê Mesîh e wê bê û niha jî gelek dijberên Mesîh derketine. Ji wê yekê em dizanin ku saeta dawî ye. ¹⁹Ew ji nav me derketin, lê belê ew ne ji me bûn. Eger ew ji me bûna, wê bi me re bimana. Lê çûna wan diyar kir ku ew hemû ne ji me ne.

²⁰Lê hûn ji aliyê Yê Pîroz ve bi Ruh hatine meshkirin* û hûn hemû jî rastiye dizanin. ²¹Ne ji ber ku hûn rastiye nizanin ez ji we re dinivîsim, lê ji ber ku hûn dizanin. Û hûn dizanin ku her derew ne ji rastiye ye. ²²Ji yê ku dibêje: «Îsa ne Mesîh e» pê ve, kî derewkar e? Dijberê Mesîh ew e ku hem Bav û hem jî Kur înkâr dike. ²³Di dilê her kesê ku Kur înkâr dike de Bav jî tune, lê di dilê yê ku Kur eşkere dike de, Bav jî heye.

²⁴Bila tiştê ku we ji destpêkê ve bihîstiye, bi we re bimîne. Eger tiştê ku we ji destpêkê ve bihîstiye bi we re bimîne, hûn jî, hûnê bi Kur û bi Bav re bimînin. ²⁵Îcar ev soza ku wî daye me jiyana herheyî ye.

²⁶Min ev tişt li ser wan ên ku dixwazin we bixapînin ji we re nivîsîn. ²⁷Îcar heçî hûn in, ew Ruhê ku Mesîh hûn pê mesh* kirine bi we re dimîne û hewcedariya we bi hînkirina tu kesî tune. Çimkî mesha wî, li ser her tiştî çawa hînê we bike, rast e, ne derew e û çawa hînê we kiribe, bi Mesîh re bimînin.

²⁸Û niha, zaronê, bi wî re bimînin, da ku gava ew xuya bibe, cesareta me hebe û em di hatina wî de, li ber wî şermî nebin. ²⁹Madem ku hûn dizanin ew rastdar e, hûn dizanin her kesê ku rastdariyê dike ji wî çêbûye.

Zarokên Xwedê

3 Binêrin, Bav* çiqas ji me hez kir ku em zarokên Xwedê bên gazîkîrin! Û em ew in. Ji ber vê yekê dinya me nas nake, çimkî ew nas nekir. ²Hezkirîno, niha em zarokên Xwedê ne û hê ne eşkere ye ku emê bibin çî. Lê em vê yekê dizanin: Gava ku ew xuya bibe, emê bibin wek wî. Çimkî ew çawa ye, emê wî wusa bibînin. ³Her kesê ku hêviya xwe bi wî ve girêdide, wek ku ew paqij e, xwe paqij dike.

⁴Her kesê ku guneh dike, li hember Şerîetê* radibe; çimkî guneh li hember Şerîetê rabûn e. ⁵Hûn dizanin ku ew xuya bû, da ku guneh rake; û li ba wî guneh tune. ⁶Her kesê ku bi wî re dimîne, guneh nake; her kesê ku guneh dike, ne ew dîtiye û ne jî ew nas kiriye.

⁷Zarono, bila kes we nexapîne. Yê ku rastdariyê dike rastdar e, çawa ku ew rastdar e. ⁸Yê ku guneh dike ji Îblîs e, çimkî Îblîs ji destpêkê ve guneh dike. Ji bo vê yekê Kurê* Xwedê xuya bû, da ku karên Îblîs xera bike.

⁹Her kesê ku ji Xwedê çêbûye guneh nake, çimkî tovê Xwedê di dilê wî de dijî û ew nikare guneh bike, ji ber ku ew ji Xwedê çêbûye. ¹⁰Zarokên Xwedê û zarokên Îblîs bi vê yekê ji hev kifş dibin: Her kesê ku rastdariyê nake ne ji Xwedê ye û yê ku ji birayê xwe hez nake jî ne ji Xwedê ye.

Ji hevdû Hez Bikin

¹¹Çimkî gotina ku we ji destpêkê ve bihîstiye ev e ku em ji hevdû hez bikin. ¹²Em ne wek Qayîn* bin ê ku ji Yê Xerab bû û birayê xwe

kuşt. Û çima wî ew kuşt? Ji ber ku kirinên wî bi xwe xerab bûn, lê yên birayê wî rast bûn.

¹³Gelî birayan, eger dinya ji we nefret bike, şaş nemînin. ¹⁴Em dizanin ku em ji mirinê gihîştine jiyânê, çimkî em ji birayan hez dikin. Yê ku hez nake di mirinê de dimîne. ¹⁵Her kesê ku ji birayê xwe nefret dike, mêrkuj e û hûn dizanin ku jiyana herheyî bi tu mêrkujî re tune.

¹⁶Em hezkirinê bi vê yekê dizanin: Îsa canê xwe di ber me de da û divê em jî di ber birayan de canê xwe bidin. ¹⁷Eger malê dinyayê bi kesekî re hebe û birayê xwe di rewşeke hewcedar de bibîne û dilê wî pê neşewite, çawa hezkirina Xwedê di dilê wî de dimîne?

¹⁸Zarono, ne bi gotin û peyvê, lê bi kirin û rastiye em hez bikin. ¹⁹Û bi vê yekê emê bizanin ku em ji rastiye ne û li ber wî emê dilê xwe rihet bikin. ²⁰Eger dilê me, me sûcdar derxe, Xwedê ji dilê me mezintir e û ew her tiştî dizane.

²¹Hezkirîno, eger dilê me, me sûcdar dernexe, li ber Xwedê cesareta me heye ²²û em her çi bixwazin emê jê bistînin. Çimkî em emrên wî tînin cih û em tiştên ku li wî xweş tînin dikin. ²³Emrê wî ev e ku em baweriya* xwe bi navê Kurê wî Îsa Mesîh binin û ji hevdû hez bikin, wek ku wî li me emir kiriye. ²⁴Yê ku emrên wî tîne cih, bi Xwedê re dimîne û Xwedê jî bi wî re dimîne. Em bi vê yekê dizanin ku ew bi me re dimîne: Bi Ruhê ku daye me.

Ceribandina Ruh

4 Hezkirîno, ji her ruhî bawer* nekin, lê ruhan biceribînin ka ew ji Xwedê ne an ne. Çimkî gelek pêxemberên derewîn derketin dinyayê. ²Hûn bi vê yekê Ruhê* Xwedê nas dikin: Her ruhê ku eşkere dike, Îsa Mesîh bi xwîn û goşt hatiye, ji Xwedê ye, ³lê her ruhê ku Îsa eşkere nake, ne ji Xwedê ye. Û ruhê dijberê Mesîh ê ku we li ser bihîstiyê wê bê, ev e û ji xwe niha di dinyayê de ye.

⁴Zarono, hûn ji Xwedê ne û hûn li hember pêxemberên derewîn bi ser ketin. Çimkî yê ku bi we re ye, ji yê ku di dinyayê de ye mezintir e. ⁵Ew ji dinyayê ne, ji ber vê yekê gotina wan ji dinyayê ye û dinya guhdariya wan dike. ⁶Em ji Xwedê ne. Yê ku Xwedê nas dike guhdariya me dike, lê yê ku ne ji Xwedê ye guhdariya me nake. Em bi vê yekê Ruhê rastiye û ruhê derewîn nas dikin.

Xwedê Hezkirin e

⁷Hezkirîno, em ji hevdû hez bikin; çimkî hezkirin ji Xwedê ye û her kesê ku hez dike, ji Xwedê çêbûye û Xwedê nas dike. ⁸Yê ku hez nake, Xwedê nas nake, çimkî Xwedê hezkirin e. ⁹Hezkirina Xwedê bi vê yekê di nav me de xuya bû: Xwedê Kurê xwe yê yekta şand dinyayê, da ku em bi wî bijîn. ¹⁰Hezkirin ev e, ne ku me ji Xwedê hez kir, lê wî ji me hez kir û Kurê xwe şand, ku di ber gunehên me de bibe berdêl.

¹¹Hezkirîno, madem ku Xwedê bi vî awayî ji me hez kir, divê em jî ji hevdû hez bikin. ¹²Tu caran, tu kesî Xwedê nedîtîye; eger em ji hevdû hez bikin, Xwedê bi me re dimîne û hezkirina wî bi me re bêkêmahî dibe.

¹³Bi vê yekê em dizanin ku em bi wî re dimînin û ew bi me re dimîne, çimkî wî ji Ruhê xwe daye me. ¹⁴Me dît û em şahidiyê dikin ku Bav* Kurê xwe şand ku bibe Xilaskarê dinyayê. ¹⁵Eger yek bi eşkereyî bêje: «Îsa Kurê* Xwedê ye», Xwedê bi wî re dimîne û ew jî bi Xwedê re dimîne. ¹⁶Û em hezkirina Xwedê ya ku ji bo me ye dizanin û jê bawer dikin.

Xwedê hezkirin e û yê ku di hezkirinê de dimîne, bi Xwedê re dimîne û Xwedê bi wî re dimîne. ¹⁷Hezkirin bi vî awayî di nav me de temam bûye, da ku di Roja Dawî de cesareta me hebe, çimkî ew çawa be, li vê dinyayê em jî wusa ne. ¹⁸Di hezkirinê de tirs tune, lê hezkirina temam tirsê ji dil derdixe; çimkî di tirsê de cefa heye û yê ku ditirse di hezkirinê de bêkêmahî nebûye.

¹⁹Em hez dikin, çimkî pêşî wî ji me hez kir. ²⁰Eger yek bêje: «Ez ji Xwedê hez dikim» û ji birayê xwe nefret bike, derewkar e. Çimkî yê ku ji birayê xwe yê ku dibîne hez neke, nikare ji Xwedayê ku nabîne hez bike. ²¹Emrê ku me jê standiye ev e: Yê ku ji Xwedê hez dike, bila ji birayê xwe jî hez bike.

Bawerî li hember Dinyayê Bi Ser Dikeve

5 Her kesê ku bawer dike ku Îsa, Mesîh e, ji Xwedê çêbûye û her kesê ku ji Bav* hez dike, ji zarokê Bav jî hez dike. ²Çaxê ku em ji Xwedê hez bikin û emrên wî pêk binin, hingê em dizanin ku em ji zarokên Xwedê hez dikin. ³Çimkî hezkirina Xwedê ev e, ku em emrên wî binin cih. Û emrên wî ne giran in. ⁴Çimkî her kesê ku ji Xwedê

çêbûye li hember dinyayê bi ser dikeve. Û bi vî awayî em li hember dinyayê bi ser dikevin, yanî bi baweriya xwe. ⁵Ji wî yê ku bawer dike ku Îsa Kurê Xwedê ye pê ve, kî li hember dinyayê bi ser dikeve?

Şahidiya li ser Îsa Mesîh

⁶Yê ku bi av û xwînê hat Îsa Mesîh e. Ew ne tenê bi avê, lê bi av û xwînê hat. Û ya ku şahidiyê vê dike Ruh e; çimkî Ruh rastî ye. ⁷Yên ku şahidiyê dikin sisê ne: ⁸Ruh, av û xwîn. Û şahidiya her siyan yek e. ⁹Eger em şahidiya mirovan qebûl bikin, şahidiya Xwedê hê mezintir e; çimkî ev, şahidiya Xwedê ya li ser Kurê wî ye. ¹⁰Yê ku baweriyê bi Kurê Xwedê tîne, ev şahidî di dilê wî de ye. Yê ku ji Xwedê bawer nake, wî ew derewker kiriye, çimkî wî bawerî bi şahidiya ku Xwedê ji bo Kurê xwe kiriye, neaniye. ¹¹Şahidî ev e: Xwedê jiyana herheyî daye me û ev jiyana di Kurê wî de ye. ¹²Yê ku Kur di dilê wî de ye, jiyana wî heye, yê ku Kurê Xwedê di dilê wî de tune, jiyana wî tune.

Peyva Dawî

¹³Ez van tiştan ji we re, ji yê ku baweriyê bi navê Kurê Xwedê tînin re, dinivîsim, da ku hûn bizanin jiyana we ya herheyî heye. ¹⁴Cesareta me ya li ber wî ev e: Çaxê em tiştêkî li gor daxwaza wî bixwazin, ew guhê xwe dide me. ¹⁵Û eger em bizanin ku em her çi bixwazin ew guh dide me, hingê em dizanin tiştên ku me jê xwestine, me standine.

¹⁶Eger yek bibîne ku birayê wî gunehekî ku mirinê nayne dike, bila ji Xwedê bixwaze û ewê jiyana bide wî yê ku gunehê ku mirinê nayne kiriye. Gunehê ku mirinê tîne heye; ez nabêjim bila ji bo gunehekî weha dua bike. ¹⁷Her neheqî guneh e; lê gunehê ku mirinê nayne heye.

¹⁸Em dizanin her kesê ku ji Xwedê çêbûye guneh nake, lê Nixuriyê Xwedê wî diparêze û Yê Xerab dest nade wî. ¹⁹Em dizanin ku em ji Xwedê ne û tevahiya dinyayê di bin desthilatiya Yê Xerab de ye.

²⁰Em dizanin ku Kurê Xwedê hatiye û ji bo ku em Yê Rast nas bikin, fêmdarî daye me. Û em bi Yê Rast re, bi Kurê wî Îsa Mesîh re ne. Xwedayê rast û jiyana herheyî ev e.

²¹Zarona, xwe ji pûtan biparêzin.

Nameya Yûhenna ya diduyan

Pêşgotin

Yûhenna vê nameya xwe wek «berpirsiyarê civînê, ji sitiya hêja û zarokên wê» re dinivîse (ku bi mana civîna derekê û bawermendên wê ye). Armanca esasî ya vê nameyê, hezkirina bawermendan a ji hevdû û li hember hîndariyên şaş hişyarkirina wan e.

Ev name dikare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Silav 1-3

II. Rastî û hezkirinê 4-11

III. Gotinên dawî 12-13

Silav

¹Ji vî rihspiyî,
ji sitiya* bijartî û zarokên wê re, ji yên ku ez bi rastiye ji wan hez dikim re. Ne tenê ez, lê hemû yên ku rastiye dizanin jî ji wan hez dikin.
²Çimkî rastî di dilê me de dimîne û wê her û her bi me re be:

³Rehm, kerem û aşti ji Bav Xwedê û ji Kurê Bav Îsa Mesîh, di rastî û hezkirinê de wê li ser me be.

Rastî û Hezkirin

⁴Min dît ku hin zarokên te li gor emrê ku me ji Bav* standiye, di rastiye de rêve diçin û ez bi vê yekê gelek şa bûm. ⁵Lê niha, sitiya delal, ne wek ku emrekî nû ez ji te re dinivîsim, lê li gor emrê ku ji destpêkê ve li me hatiye kirin, ez ji te hêvî dikim ku em ji hevdû hez bikin. ⁶Îcar hezkirin ev e ku em li gor emrên wî rêve herin. Wek ku we ji destpêkê ve bihîstiye, emir ev e ku hûn di hezkirinê de rêve herin.

⁷Gelekên ku xelkê dixapînin, li dinyayê belav bûn. Ew eşkere nakin ku Îsa Mesîh bi xwîn û goşt hatiye. Yê ku xapînok e û dijberê Mesîh

e, ev e. ⁸Hay ji xwe hebin, da ku hûn tiştê ku we di ber de keda xwe daye winda nekin, lê xelata xwe bi tevahî bistînin. ⁹Her kesê ku zêde diçe û di hînkirina Mesîh de namîne, di dilê wî de Xwedê tune. Di dilê wî yê ku di hînkirina Mesîh de dimîne, hem Bav* û hem jî Kur* heye. ¹⁰Eger yek bê ba we û vê hînkirinê neyne, wî nehewînin malê û silavê nedinê. ¹¹Çimkî, kî silavê bide wî, dibe hevparê kirinên wî yên xerab.

Gotinên Dawî û Silav

¹²Hê gelek tiştên ku ez ji we re binivîsim hene, lê min nexwest ku ez bi kaxez û bi hibrê binivîsim. Ez hêvî dikim ku ez bêm ba we û rû bi rû bi we re bipeyivim, da ku şahiya me تمام bibe. ¹³Zarokên xwişka te ya bijartî silavan li te dikin.

Nameya Yûhenna ya sisiyan

Pêşgotin

Nameya Yûhenna ya sisiyan ji Gayos re hatiye nivîsîn. Nivîskar di vê nameyê de ji bo ku alîkariya bawermendan kiriye pesnê wî dide û li hember mirovekî bi navê Diyotrefîs bawermendan hişyar dike. Diyotrefîs xwe li ber bawermendan mezin dike, şandiyana qebûl nake û paşgotiniyê dike.

Ev name dikare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Destpêk 1-4

II. Fedakariya ji bo birayan 5-8

II. Diyotrefîs û Dîmîtriyos 9-12

IV. Silavên aştîyê 13-15

Silav

¹Ji yê rihspî,

ji Gayosê hezkiriyê ku ez bi rastî jê hez dikim re.

²Hezkiriyê, wek ku canê te di rihetiyê de ye, ez dua dikim ku tu di hemû tiştan de di rihetî û di saxiyê de bî. ³Ez gelek şa bûm çaxê ku çend bira hatin û li ser dilsoziya te ya ji rastiye re şahidî kirin ku tu çawa di rastiye de rêve diçî. ⁴Ji bo min, ji vê yeka ku ez dibihîzim zarokên min di rastiye de rêve diçin, şahiyêke mezintir tune.

Fedakariya ji bo Birayan

⁵Hezkiriyê, ji birayan re, heta ji yên nenas re, tu her çi dikî, bi dilsozî dikî. ⁶Wan li ber civîna* bawermendan li ser hezkirina te şahidî kir. Îcar tu wan bi awayekî ku hêjayî Xwedê ye bi rê bikî, tê qenc bikî. ⁷Çimkî ew ji bo navê Mesîh ketin rê û ji yên ku bawer nakin tiştê nestandin. ⁸Loma divê em yên weha qenc qebûl bikin, da ku em ji rastiye re bibin hevalkar.

Diyotrefîs û Dîmîtriyos

⁹Min ji civînê re hin tişt nivîsîn, lê Diyotrefîsê ku dixwaze xwe di nav wan de derxe pêş, me qebûl nake. ¹⁰Ji ber vê yekê gava ku ez bêm, ezê balê bikişînim ser wan fesadiyên ku bi peyvên xerab li hember me kirine. Ew qîma xwe bi van fesadiyan tenê nayne, birayan qebûl nake û rê nade wan ên ku qebûl dikin jî. Bi ser de jî, ew wan ji civînê davêje derve.

¹¹Hezkiriyo, tu çavê xwe nede tiştê xerab, lê bide tiştê qenc. Yê ku qencyê dike ji Xwedê ye; yê ku xerabiyê dike Xwedê nedîtiye.

¹²Hemû li ser qenciya Dîmîtriyos şahidiyê dikin, heta rastî bi xwe jî şahidiyê dike. Em jî ji bo wî şahidiyê dikin û tu dizanî ku şahidiya me rast e.

Silavên Aştiyê

¹³Gelek tiştên ku ez ji te re binivîsim hene, lê ez naxwazim ku bi kaxez û bi hibrê binivîsim. ¹⁴Lê ez hêvî dikim ku di nêzîk de ezê te bibînim, hingê emê bi hev re rû bi rû bipeyivin.

¹⁵Aştî li ser te be. Dost silavan li te dikin. Nav bi nav silavan li dostan bike.

Nameya Cihûda

Pêşgotin

Nivîskarê vê nameyê Cihûda birayê Aqûb (Aqûb 1:1) e. Name bi naveroka xwe dimîne Nameya Petrûs a diduyan.

Name li hember wan mamosteyên derewîn ên ku xwe bawermend nîşan didin, hatiye nivîsîn. Nivîskar bi nameyê dil dide ber bawermendan, da ku ji bo baweriya xwe ya ku Xwedê carekê ji bo her û her daye wan, tekoşînê bikin.

Ev name dikare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Silav 1-2

II. Taybetiyên mamosteyên derewîn 3-16

III. Ji bo parastina baweriyê hay ji xwe hebûn 17-23

IV. Pîrozî û xêrxwestin 24-25

Silav

¹Ji Cihûda*, xulamê Îsa Mesîh û birayê Aqûb*, ji gazîkiriyan ku ji aliyê Bav Xwedê ve tên hezkirin û bi Îsa Mesîh tên parastin re:

²Aştî, rehm û hezkirin ji we re zêde bibe.

Guneh û Dîwan

³Hezkirîno, çaxê min bi xîretkêşî xwest li ser xilasiya me ya hevpar ji we re binivîsim, min xwe mecbûr dît ku ez binivîsim û ji we hêvî bikim ku hûn, ji bo baweriya* ku yekcar li pîrozan* hatiye spartin, tekoşînê* bikin. ⁴Çimkî hin mirovên nepak ên ku kerema Xwedayê me bi bêedebiyê diguherin û Mîrzayê me yê tenê Xudanê me Îsa Mesîh înkâr dikin, bi dizî ketin nav we. Ew ji berê ve ji bo vê dîwanê* hatine destnîşankirin

⁵Îcar her çiqas hûn her tiştî dizanin jî, ez dixwazim bînim bîra we ku Xudan gelê xwe ji diyarê Misrê xilas kiribe jî, yên ku bawer nekirin,

piştire helak kirin. ⁶Û wî ew milyaketên ku serwertiya xwe neparastin, lê belê dev ji rûniştgehên xwe berdan, bi zincîrên herheyî ji bo dîwana Roja Mezin di bin tariyê de hilanîn. ⁷Bi eynî awayî Sodom, Gomora û bajarên der û dora wan jî wek wan fuhûsî kirin û ketin pey bedenên din. Ew bajar bi kişandina cezayê agirê herheyî bûn mînak. ⁸Lê evên ha jî bi eynî awayî dikevin pey xeyalan û bedenê murdar* dikin, hukumdariya Xudan red dikin û çêrî yên xweyî rûmet dikin. ⁹Lê belê gava ku serekmilyaket Mîxayîl li hember Îblîs derket û ji bo cesedê Mûsa* munaqeşe kir, ranebû ku bi çêrîkirinê wî sûcdar bike. Lê tenê got: «Bila Xudan dengê xwe li te hilde!» ¹⁰Lê evên ha, çêrî tiştên ku nizanin dikin û wek heywanên bêfêm, bi tiştên ku ji ber xwe fêm dikin, helak dibin. ¹¹Wey li wan! Ew li ser rîya Qayîn* çûn û ji bo qezencê xwe avêtin nav xapandina Balam* û di serhildana Qorax* de helak bûn. ¹²Evên ha di ziyafetên we yên hezkirinê de bê tirs dixwin û vedixwin, ew leke ne. Ew mîna wan şivanan in ku bi tenê xwe xweyî dikin. Ewrên bêbaran in ên ku li ber bayê diçin; darên payîzê yên bêfêkî ne, ew du caran mirine û ji ra* ve hatine hilkirin. ¹³Ew wek şeqilên deryayê yên hêç ên ku kef didin, şerma xwe direşînin. Ew wek stêrên serserî ne ku ji bo wan tariya reş her û her hatiye hilanîn. ¹⁴Henoxê* ku piştî Adem* ji nifşê* heftan e li ser wan weha pêxemberîti* kir: «Va ye, Xudan bi deh hezarên xwe yên pîroz ve hat, ¹⁵da ku dîwana hemûyan bike û ji bo hemû kirinên nepak ku wan bi nepakiyê kirine û ji bo hemû tiştên hişk ên ku gunehkarên nepak li hember Xudan gotine, bala her yekî bikişîne ser sûcê wî.» ¹⁶Evên ha pitepit dikin, gazinan dikin, li gor xwestekên xwe rêve diçin, devê wan peyvên* mezin dibêjin, ji bo qezencê siyaneta* xelkê digirin.

Hişyarî û Şîret

¹⁷Lê hûn, ey hezkirîno, gotinên ku ji pêşî ve ji aliyê Şandiyên* Xudanê me Îsa Mesîh ve hatine gotin, bînin bîra xwe, ¹⁸ku ji we re digotin: «Di dema dawî de tinazkarên ku li gor xwestekên xwe yên nepak rêve diçin, wê derkevin.» ¹⁹Ev ew in, ên ku dubendiyê dikin, nefsanî ne û ji Ruh bêpar in. ²⁰Lê hûn, ey hezkirîno, xwe li ser baweriya xwe ya herî pîroz ava bikin, bi Ruhê* Pîroz dua bikin, ²¹xwe di hezkirina Xwedê de bigirin û ji bo jiyana herheyî li hêviya rehma

1:5 Derketin 12:51; Hejmartin 14:29-30 1:7 Destpêkirin 19

1:11 Qayîn: Destpêkirin 4:3-8; Balam: Hejmartin 22; Qorax: Hejmartin 16

1:14 Destpêkirin 5:18-24 1:18 Petrûs II, 3:3

Xudanê me Îsa Mesîh bimînin. ²²Li yê ku dudilî ne, rehmê bikin. ²³Yên ku di nav êgir de ne, bikişînin û xilas bikin, li hinekên din bi tirs werin rehmê, lê heta bila cênika we ji kirasên ku ji bedena gunehkar lewitîne jî biçe.

Pesin ji Xwedê re

²⁴Xilaskarê me Xwedayê tenê, dikare we ji ketinê biparêze û bi şahiyê mezîn, bêleke we derxe ber rûmeta xwe; ²⁵bila ji beriya deman ve, niha û her û her, bi destê Xudanê me Îsa Mesîh rûmet, mezinahî, karîn û desthilatî jê re be. Amîn*.

Peyxama Yûhenna

Pêşgotin

Nivîskarê vê kitêbê Yûhennayê Şandiyê Mesîh e. Ev peyxam di wê dema ku bawermend ji bo baweriya xwe ya bi Îsa Mesîh dihatin cefadan de hatiye nivîsîn. Armanca bingehî ya vê peyxamê ew e ku dil bide ber bawermendan û hevîya wan xurt bike, da ku ew di demên tengahî û êşkişandinê de dev ji baweriya xwe bernedin. Nivîskarê Peyxamê Yûhenna, hingê li girava Patmosê girtî bû.

Yûhenna ji bo dayîna Mizgîniyê ji aliyê Împeratoriya Romayê li wê giravê hatibû sirgûnkirin. Ev peyxam, an di dema Împerator Neron de (piştî Îsa 54-68) an jî di dema Împerator Domîtîyan de hatiye nivîsîn. (piştî Îsa 81-96)

Peyxama Yûhenna bi heft daxuyanîyên ku ji heft civînên Enedolê re tîn şandin dest pê dike. Naveroka bingehî ya vê peyxamê ev e: Mesîh Xudan e û ewê di dawiyê de Îblîs û hemû dijminên xwe bixe bin lingên xwe û wê bawermendan bibe Padişahiya Ezmanan û wan pîroz û xelat bike.

Ev kitêb dikare bi vî awayî bê beşkirin:

I. Destpêk 1:1-8

II. Dîtîniya pêşî û nameyên ji heft civînan re 1:9-3:22

III. Dîtîna textê Xwedê 4:1-11

IV. Kitêb û heft mor 5:1-8:1

IV. Heft borî 8:2-11:19

V. Jin, ejder û du cenawir 12:1-13:18

VI. Dîtîniyên cûr bi cûr 14:1-15:8

VII. Heft piyanên xezeba Xwedê 16:1-21

VIII. Wêranbûna Babilê, têkçûna dijminên Xwedê 17:1-20:10

IX. Dîwana dawî 20:11-15

X. Erdê nû, ezmanê nû û Orşelîma nû 21:1-22:5

XI. Paşgotin: 22:6-21

Destpêk

1 Ev peyxama* Îsa Mesîh* e ya ku Xwedê da wî, da ku wan tiştên ku divê di nêzîk de çêbin nîşanî xulamên wî bide. Û wî ev bi destê milyaketê xwe şand û ew bi xulamê xwe Yûhenna da zanîn. ²Yûhenna jî li ser wan hemû tiştên ku wî dîtibûn şahidî kir, yanî li ser peyva* Xwedê û li ser şahidiya Îsa Mesîh. ³Xwezî bi wî yê ku van peyvên pêxemberîtiyê* dixwîne û xwezî bi wan ên ku guhdariya wan dikin û tiştên ku di wê de hatine nivîsîn digirin. Çimkî wext nêzîk e.

Silav

⁴Ji Yûhenna, ji heft civînên* bawermendan re yên ku li herêma Asyayê* ne:

Ji Yê ku Heye, Yê ku Hebû û Yê ku Wê Bê û ji heft ruhên ku li ber textê wî ne ⁵⁻⁶û ji Îsa Mesîhê ku şahidê dilsoz, nixuriyê miriyan û serokê padişahên erdê ye, kerem û aştî* li ser we be.

Rûmet û karîn her û her ji wî re be, ku ji me hez dike û bi xwîna xwe em ji gunehên me azad kirine û em ji Bavê xwe Xwedê re kirine padişahî û kahîn*. Amîn*.

⁷Va ye, ew bi ewran re tê.

Her çav wê wî bibîne, heta ew ên ku bedena wî qul kirine jî.

Û hemû gelên dinyayê wê li ser wî li xwe bixin.

Erê. Amîn.

⁸Xudan* Xwedê, Yê ku Heye, Yê ku Hebû û Yê ku Wê Bê, Karîndarê* her tiştî, dibêje: «Alfa* û Omêga Ez im.»

Dîtiniya Yûhenna ya li ser Îsa Mesîh

⁹Ez birayê we Yûhenna* me yê ku bi Îsa re di tengahiyê de, di padişahiyê û di bihnfirehiyê de hevparê we ye. Ez di ber peyva Xwedê û di ber şahidiya Îsa de li wê giravê bûm ku jê re Patmos tê gotin. ¹⁰Di roja Xudan de Ruh hat ser min û min li pişt xwe dengekî bilind bihîst ku wek dengê boriyê bû ¹¹û digot: «Tiştê ku tu dibînî, di kitêbê de

1:8 Alfa û Omêga: Destpêk û Dawî. Alfa û Omêga herfên pêşî û paşî yên alfabe ya Yewnanî ne.

1:4 Derketin 3:14 1:5-6 Derketin 19:6

1:7 Binêre: Daniyêl 7:13; Metta 24:30; Selanîkî I, 4:17; Zekerya 12:10-14; Yûhenna 19:34

binivîse û ji heft civînên* bawermendan re bişîne, yên ku li Efes, Izmîr, Pergama, Tiyatîra, Sardeys, Filadelfiya û li Lawdikyayê ne.»

¹²Ez zivîrîm, da ku ez wî dengê ku bi min re dipeyive bibînim. Îcar gava ez zivîrîm, min heft şamdankên zêrîn dîtîm. ¹³Di navenda çiradankan de min yek dît ku mîna Kurê* Mirov bû, cilek heta bi lingan dirêj wergirtibû û kembereke zêrîn li singê wî girêdayî bû. ¹⁴Porê serê wî spî bû, wek livaya spî, mîna berfê bû. Û çavên wî wek pêta êgir bûn. ¹⁵Lingên wî wek wî tûncê xas ê ku di firnê de hatiye sorkirin dibiriqî û dengê wî wek dengê xuşîna aveke boş bû. ¹⁶Û di destê wî yê rastê de heft stêr hebûn û ji devê wî şûrekî dudevî yê tûj derdiket. Rûyê wî wek wê roja ku bi hemû hêza xwe şewq dide bû.

¹⁷Gava min ew dît, ez wek yekî mirî ketim ber lingên wî. Wî jî destê xwe yê rastê danî ser min û got: «Netirse, ez Yê pêşî û Yê Paşî me. ¹⁸Û Yê Zindî ez im. Ez mirî bûm, lê va ye, ez her û her dijîm. Û miftên mirinê û yên diyarê* miriyan bi min re ne. ¹⁹Îcar tiştên ku tu niha dibînî, tiştên ku bûne û yên ku ji niha û pê ve wê bibin, binivîse. ²⁰Sira van stêrên ku te di destê min yê rastê de dîtine û ya heft şamdankên zêrîn ev e: Heft stêr milyaketên heft civînên* bawermendan in û heft şamdank heft civîn in.

Ji Civîna Bawermendên Efesê re

2 «Ji milyaketê civîna bawermendên Efesê re binivîse:

«Yê ku heft stêran di destê xwe yê rastê de digire û di navenda heft şamdankên zêrîn de rêve diçe, van tiştan dibêje: ²Ez bi kirinên te, bi xebata te û bi bîhnfirehiya te dizanim. Û ez dizanim ku tu nikarî xeraban ragirî*. Û yên ku ji xwe re dibêjin Şandî*, lê ne Şandî ne, te ew ceribandî û derewîn derxistin. ³Tu bîhnfireh î û te di ber navê min de li ber xwe da û tu newestiyayî. ⁴Lê belê gazineke min ji te heye: Te dev ji hezkirina xwe ya pêşî berdaye. ⁵Îcar bîne bîra xwe ku tu ji ku derê ketiyî; tobe bike û karên pêşî bike. An ku tu tobe nekî, ezê bêm te û ezê şamdanka te ji cihê wê rakim. ⁶Lê belê tiştêkî te yê qenc heye: Tu ji kirinên Nikolasiyan nefret dikî; ez jî ji wan karan nefret dikim.

1:11 Dema ku ev hatibû nivîsîn, navê bajarê Îzmîrê «Smîrna» bû.

2:6 Nîkolasi: Li gor hîndariya vê tarîqatê jiyana bêexlaqî tu tesîrê li jiyana ruhanî nake. Loma her çi dixwestin, dîkirin.

1:13-14 Daniyêl 7:9, 13; 10:6 1:15 Hezekiyêl 1:24 1:17 Îşaya 44:6

⁷Ewê ku guhên wî hene, bila bibihîze ku Ruh* ji civînan re çî dibêje. Ewê ku bi ser dikeve, ezê xwarina ji dara jiyânê ya ku di bihişta* Xwedê de ye bidim wî.»»

Ji Civîna Bawermendên Smîrnayê re

⁸«Ji milyaketê civîna bawermendên Smîrnayê re binivîse:

«Yê ku Pêşî û Paşî ye, yê ku mir û careke din rabû, van tiştan dibêje: ⁹Ez bi tengahî û belengaziya te dizanim, lê belê tu dewlemend î! Ez bi buxtana wan ên ku ji xwe re dibêjin Cihû dizanim; ew ne Cihû ne, lê ew kinîşta* Îblîs in. ¹⁰Ji wan tengahiyên ku tu li ber kişandinê yî netirse. Va ye, Îblîs wê hinan ji we bavêje zîndanê, da ku hûn bête ceribandî û hûnê deh rojan cefayê bikişînin. Heta mirinê dilsoz bimîne, ezê taca jiyânê bidim te.

¹¹Ewê ku guhên wî hene, bila bibihîze ku Ruh ji civînan re çî dibêje. Ewê ku bi ser dikeve, ji mirina diduyan qet ziyânê nabîne.»»

Ji Civîna Bawermendên Pergamayê re

¹²«Ji milyaketê civîna bawermendên Pergamayê re binivîse:

«Yê ku şûrê wî yê dudeviyê tûj heye, van tiştan dibêje: ¹³Ez dizanim ku tu li ku derê rûdinî. Li dera ku textê* Îblîs lê ye, tu li wê derê rûdinî. Û tu navê min hişk digirî û li wê dera ku Îblîs lê rûdine, di wan rojên ku di nav we de, şahidê min ê dilsoz Antîpas hat kuştin jî, te baweriya xwe ya ku bi min e înkâr nekir. ¹⁴Lê belê piçek gazina min ji te heye: Li wê derê hin mirovên te hene ku hînkirina Balam* digirin. Wî hînî Balaq* kir ku zaryên* Îsraêl ji rê derxe, da ku goriyên* ji pûtan re hatine şerjêkirin bixwin û fuhûşiyê bikin. ¹⁵Bi vî awayî, wek wan, hin mirovên te jî hene ku hînkirina Nîkolasiyan digirin. ¹⁶Îcar tobe bike, an na ezê zûka bêm te û ezê li hember wan bi şûrê devê xwe şer bikim.

¹⁷Ewê ku guhên wî hene, bila bibihîze ku Ruh ji civînan re çî dibêje. Ewê ku bi ser dikeve, ezê ji Mannayê* veşartî bidim wî. Ezê kevirêkî spî yê ku navekî nû li ser nivîsiye bidim wî; ji yê standî pê ve, kes nizane.»»

Ji Civîna Bawermendên Tiyatîrayê re

¹⁸«Ji milyaketê civîna bawermendên Tiyatîrayê re binivîse:

«Kurê* Xwedê yê ku çavên wî wek pêta êgir in û lingên wî mîna wî tûncê xas ê ku dibiriqe, van tiştan dibêje: ¹⁹Ez bi kirinên te, bi hezkiri-

2:17 Kevirê spî: Bi mana «xelata serketinê» tê bikaranîn.

2:7 Destpêkirin 2:9 2:14 Hejmartin 31:16; 25:1-3 2:17 Derketin 16:14-14

na te, bi baweriya te, bi xizmet û bîhnfirehiya te dizanim û ez dizanim ku karên te yê n paşî ji yê n pêşî hê bêtir in. ²⁰Lê belê gazineke min ji te heye: Tu dihêlî ew jin, Yezabel a ku ji xwe re dibêje pêxember*, bi hînkirina xwe xulamên min ji rê derxe ku fuhûşiyê bikin û goriyên ku ji pûtan re tèn şerjêkirin bixwin. ²¹Min wext da wê, da ku tobe bike; lê ew naxwaze ji fuhûşiya xwe tobe bike. ²²Va ye, ezê wê bavêjim nav nivîneke nexweşiya giran û yê n ku bi wê re zînayê dikin, eger ji kirinên wê tobe nekin, ezê wan jî bixim tengahiyeke mezin. ²³Û ezê li zarokên wê bixim û bikujim û hemû civîn wê bizanin ku yê li dil û daxwazan dikole ez im û ezê li gor kirinên her yekî ji we bidim we. ²⁴Lê ez ji we yê n din re dibêjim, hûn ên ku li Tiyatîrayê ne û li gor vê hînkirinê nakin û wan tiştên ku ji wan re «sirên Îblîs ên kûr» dibêjin, nizanin: Ez barekî din danayim ser piştta we: ²⁵Bi tenê heta ku ez bêm, tiştê ku bi we re ye hişk bigirin. ²⁶⁻²⁷Û ewê ku bi ser dikeve û heta dawiyê karên min li ba xwe digire, çawa ku min ji Bavê* xwe standiye,

Ez jî, ezê li ser miletan hukumdariyê bidim wî.

Wek ku firaxên cerîn dişikênin,

Wê bi gopalê hesin serweriyê li wan bike.

²⁸Û ezê stêra sibê bidim wî.

²⁹Ewê ku guhên wî hene, bila bibihîze ku Ruh ji civînan re çî dibêje.»

Ji Civîna Bawermendên Sardeysê re

3 «Ji milyaketê civîna bawermendên Sardeysê re binivîse: Yê ku heft ruhên Xwedê û heft stêr pê re ne, van tiştan dibêje: Ez kirinên te dizanim, wek ku tu dijî navekî te heye, lê tu miriyî. ²Hişyar bibe û tiştên ku bi şûn de mane û li ber mirinê ne, bi hêz bike; çimkî min kirinên te li ber Xwedayê xwe temambûyî nedftin. ³Îcar bîne bîra xwe ku te çî standiye û bihîstiye; wan tiştan bigire û tobe bike. Lê eger tu hişyar nebî, ezê wek dizan bêm û tu nizanî ku ezê di kîjan saetê de bavêjim ser te. ⁴Lê di Sardeysê de çend kesên te hene ku wan cilên xwe nelewitandine. Ewê bi min re bi cilên spî bigerin, ji ber ku ew hêja ne. ⁵Ewê ku bi ser dikeve bi vî awayî wê bi cilên spî

2:20 Yezabel: Bi mana sembolîk tê bikaranîn. Di Peymana Kevin de Yezabel şahbanûyek bû ku gelekî li hember Xwedê derdiket (Padîşah I, 16:31; 18:4). Zarok (ayeta 23an), şagirtên wê jina li Tiyatîrayê ne.

2:23 Gotinên Silêman 24:12 2:26-27 Binêre: Zebûr 2:8-9

3:3 Metta 24:34-44

bê wergirtin. Û ez navê wî ji Kitêba Jiyanê tu caran xîş nakim, lê ezê navê wî li ber Bavê* xwe û li ber milyaketên wî eşkere bikim.

⁶Ewê ku guhên wî hene, bila bibihîze ku Ruh ji civînan re çî dibêje.»

Ji Civîna Bawermendên Filadelfiyayê re

⁷«Ji milyaketê civîna bawermendên Filadelfiyayê re binivîse:

«Yê Pîroz, yê Rastîn,

Yê ku mifta Dawid* pê re ye,

Yê ku vedike û tu kes nikare bigire,

Û yê ku digire û tu kes nikare veke,

Van tiştan dibêje:

⁸Ez bi kirinên te dizanim. Va ye, min deriyekî vekirî daniye ber te ku tu kes nikare bigire. Ez dizanim ku hêza te hindik e û dîsa jî te peyva* min girt û te navê min înkâr nekir. ⁹Va ye, hinek ji kinîştâ* Îblîs hene. Ew ne Cihû ne, lê bi derew ji xwe re dibêjin Cihû. Ezê wusa bi wan bikim, ku ewê bèn û li ber lingên te herin ser çokan û wê bizanin ku ez jî te hez dikim. ¹⁰Madem ku te emrê min ê li ser bîhfrehiyê girt, ez jî, ezê te di saeta ceribandîne de bigirim; ew saet jî bo ceribandina yên ku li ser erdê rûdinin e û ewê bê ser seranserê dinyayê. ¹¹Ezê zûka bêm, tiştê ku bi te re ye hişk bigire, da ku tu kes taca te nestîne. ¹²Ewê ku bi ser dikeve ezê wî di Perestgeha* Xwedayê xwe de bikim stûn û ew êdî tu caran dernakeve derve. Ezê navê Xwedayê xwe, navê bajarê Xwedayê xwe, navê Orşelîma* nû ya ku ji Xwedayê min, ji ezmên tê xwarê û navê xwe yê nû li ser wî binivîsim.

¹³Ewê ku guhên wî hene, bila bibihîze ku Ruh ji civînan re çî dibêje.»

Ji Civîna Bawermendên Lawdîkyayê re

¹⁴«Ji milyaketê civîna bawermendên Lawdîkyayê re binivîse:

«Yê Amîn*, şahidê rastîn û dilsoz, serkaniya afirandinên Xwedê, van tiştan dibêje: ¹⁵Ez bi kirinên te dizanim, tu ne sar î û ne jî germ î. Xwezî tu an sar an germ bûyayî. ¹⁶Lê jî ber ku tu ne sar û ne jî germ î, tu sarûgermo yî, ezê te ji devê xwe vereşim. ¹⁷Tu dibêjî: «Ez dewlemend im, ez gelek dewlemend bûme û qet hewcedariya min tune». Lê tu nizanî ku tu reben, jar, belengaz, kor û tazî yî. ¹⁸Şîreta min li te ev

3:5 Derketin 32:33 **3:7** Binêre: Îşaya 22:22 **3:12** Îşaya 62:2
3:14 Kolosî 2:1; 4:13-16

e: Zêrê ku bi êgir hatiye safîkirin ji min bikirre, da ku tu dewlemend bibî; cilên spî ji min bikire, da ku tu li xwe bikî û şerma tazîbûna te bê nixumandin. Û dermanê çavan ji min bikire û li çavên xwe bide, da ku tu bibînî. ¹⁹Ez dengê xwe li hemûyên ku ez ji wan hez dikim hildidim û wan edeb dikim. Loma bi xîret be û tobe bike! ²⁰Va ye, ez li ber derî radiwestim û lê dixim. Eger yek dengê min bibihîze û derî veke, ezê herim ba wî û ez bi wî re û ew bi min re, emê şîvê bixwin. ²¹Yê ku bi ser dikeve, ezê heq bidim wî ku bi min re li ser textê min rûne, çawa ku ez bi ser ketim û bi Bavê* xwe re li ser textê wî rûniştim.

²²Ewê ku guhên wî hene, bila bibihîze ku Ruh ji civînan re çî dibêje.»

Textê li Ezmên

4 Piştî van tiştan min dît ku va ye, li ezmên deriyekî vekirî heye. Ew dengê ku min pêşî bihîstibû û wek dengê boriyê bû, ji min re got: «Hilkişê vir û ezê wan tiştên ku divê ji niha û pê ve çêbin, nîşanî te bidim.» ²Di cih de Ruh hat ser min, min dît, textek li ezmên hebû û li ser text yek rûniştî bû. ³Û dîtina yê rûniştî mîna kevîrê yêşîm û eqîqê sor yê şewqdar bû. Li hawirdora text keskesoreke mîna zimrûd hebû. ⁴Li hawirdora text bîst û çar textên din hebûn û li ser wan textan bîst û çar rihspî rûdiniştin. Li ser serê wan tacên zêrîn hebûn û cilên spî wergirtibûn. ⁵Û ji text birûsk, deng û xurexurên ewran derdiketin. Û li ber text heft xetîrên êgir yên pêketî hebûn, ew heft ruhên Xwedê ne. ⁶Li ber text tişteke wek deryayeke camîn û mîna belûr hebû.

Û li navendê, li hawirdora text, çar afirîdên* jîndar hebûn ku ji pêş û ji paş ve bi çavan tije bûn. ⁷Afirîdê pêşî mîna şêr bû, yê diduyan mîna conega bû û rûyê afirîdê sisiyan wek rûyê mirovan bû û afirîdê çaran mîna eyloyê firek bû. ⁸Û ji çar afirîdan her yek ji wan şeş baskên wî hebûn, hawirdora wî û hundirê wî bi çavan tije bû. Bi şev û bi roj bê rawestî dibêjin:

«Pîroz, pîroz, pîroz,

Xudan, Xwedayê karîndarê* her tiştî,

Yê ku Hebû, Yê ku Heye û Yê ku Wê Bê.»

⁹Û her cara ku çar afirîdên jîndar rûmet, hurmet û şikiriye didin yê ku li ser text rûniştiye û her û her dijî, ¹⁰bîst û çar rihspî li ber yê ku li ser text rûniştiye deverû diçin ser çokan, diperezin* wî yê ku her û her dijî û tacên xwe datînin ber text û dibêjin:

3:19 Gotinên Silêman 3:11-12 **4:2-8** Hezekiyêl 1:5-28 **4:5** Derketin 19:16
4:8 Binêre: Îşaya 6:3; Amos 4:13; Îşaya 41:4

¹¹ «Ya Xudan, Xwedayê me,
Tu hêja yî ku rûmet, hurmet û hêzê bistînî.
Çimkî te her tişt afirandin
Û bi daxwaza te ew afirîn û hene.»

Kitêba Morkirî û Berx

5 Hingê min di destê rastê yê wî yê ku li ser text rûdinişt de nivîsara lihevpeçayî dît. Ew ji herdu aliyan ve hatibû nivîsîn û bi heft moran hatibû morkirin. ²Û min milyaketekî hêzdar dît ku bi dengê bilind digot: «Kî hêja ye ku kitêbê* veke û morên wê rake?» ³Lê ne li ezmên, ne li ser erdê û ne ji di bin erdê de tu kesî nikaribû kitêb vekira û lê binêriya. ⁴Ez gelek digiriyam, çimkî kesek hêjayî peyda nebû ku kitêbê veke û lê binêre. ⁵Hingê yekî ji rihspiyan ji min re got: «Negirî! Va ye, Şêrê ku ji eşîra Cihûda* ye, Rayê* Dawid* bi ser ket, ku kitêbê û heft morên wê veke.»

⁶Hingê li ber text û di navenda çar afirîdên* jîndar û rihspiyan de min Berxek dît, wek ku şerjêkirî be. Heft strûhên* wî û heft çavên wî hebûn. Evên ha heft ruhên Xwedê ne yên ku li seranserê dinyayê hatine şandin. ⁷Ew hat û kitêb ji destê rastê yê wî yê ku li ser text rûdinişt stand. ⁸Çaxê wî ew stand, çar afirîdên jîndar û bîst û çar rihspî li ber Berx deverû çûn ser çokan. Di destê her yekî ji wan de çeng* û piyanên zêrîn ên tije bixûr* hebûn. Bixûr duayên mirovên pîroz in. ⁹Û lavijeke nû distrandin û digotin:

«Tu hêja yî ku kitêbê bistînî

Û morên wê vekî.

Çimkî tu hatî şerjêkirin

Û te bi xwîna xwe ji her bavikî, ji her zimanî,

Ji her gel û ji her milletî mirov ji Xwedê re kirrîn;

¹⁰Û te ew ji Xwedayê me re kirin padişahî û kahîn*

Û ewê li ser dinyayê padişahiyê bikin.»

¹¹Hingê min nêrî, li hawirdora text û afirîdên jîndar û rihspiyan, min dengê gelek milyaketan bihîst û hejmara wan bi hezaran hezar û bi deh hezaran deh hezar bû. ¹²Bi dengê bilind digotin:

«Beroxê şerjêkirî hêja ye ku hêz,

Dewlemendî, şehrezayî, karîn, hurmet,

Rûmet û pesin bistîne.»

5:1 Hezekiyêl 2:9-10 **5:5** Binêre: Destpêkirin 49:9; Îşaya 11:1

5:6 Îşaya 53:7 **5:8** Zebûr 141:2 **5:10** Binêre: Derketin 19:6; Îşaya 61:6

5:12 Binêre: Dîrok I, 29:11; Îşaya 53:7

¹³Hingê min bihîst ku her afirînên li ezmên, li ser erdê, di bin erdê de û di deryayê de û hemû tiştên di wan de, digotin:

«Bila her û her pesin, hurmet, rûmet û qudret

Ji yê ku li ser text rûniştiye re û ji Berx re be!»

¹⁴Û çar afirîdên* jîndar digotin: «Amîn» û rihspî deverû çûn ser çokan û perizîn*.

Şeş Morên Pêşî Tên Vekirin

6 Hingê min dît ku Berx yek ji heft moran vekir û min bihîst ku yek ji çar afirîdên jîndar, bi dengêkî wek xurexura ewran got: «Were!»²Û min dît, va ye, hespekî boz xuya bû û di destê siwarê wî de kevanek hebû. Tacek ji wî re hat dayîn û ew bi serketin derket, da ku bi ser keve.

³Gava ku Berx mora diduyan vekir, min bihîst ku afirîdê jîndar yê diduyan got: «Were!»⁴Hingê hespekî din ê sor derket û ji siwarê wî re destûr hat dayîn, ku aştîyê* ji dinyayê rake û mirovan bi hevdû bide şerjêkirin. Û şûrekî mezin ji wî re hat dayîn.

⁵Gava ku Berx mora sisiyan vekir, min bihîst ku afirîdê jîndar yê sisiyan got: «Were!» Û min dît, va ye, hespekî reş û di destê siwarê wî de şihînek* heye. ⁶Hingê min di navenda çar afirîdên jîndar de dengêk bihîst, wek ku digot: «Çapîkek tenê genim bi zîvekî* û sê çapik tenê ceh bi zîvekî. Lê ziyane nede dohnê zeytê û şerabê.»

⁷Gava ku Berx mora çaran vekir, min dengê afirîdê jîndar yê çaran bihîst ku digot: «Were!»⁸Hingê min dît, va ye, hespekî kimêt ku navê siwarê wî Mirin bû. Diyarê* miriyan li pey wî dihat. Li ser çaryeka dinyayê desthilatî ji wî re hat dayîn, da ku bi şûr, bi xelayê, bi mirinê û bi heywanên dehbe yên dinyayê wan bikuje.

⁹Gava ku Berx mora pêncan vekir, min di bin gorîgehê* de canê wan mirovan dît, yên ku di ber peyva* Xwedê û di ber şahidiya ku kirine de, hatibûn kuştin. ¹⁰Wan bi dengêkî bilind gazî kir û gotin: «Ey Xudanê hukumdar! Tu pîroz û rastîn î. Ma heta kengê tu diwanê* nakî û tu heyfa xwîna me ji wan ên ku li dinyayê rûdinin nastînî?»

¹¹Hingê ji her yekî ji wan re xiftanê spî hat dayîn û ji wan re hat gotin ku demeke kurt rihet bimînin, heta ku hejmara xizmet-hevalên wan û birayên wan ên ku wê wek wan bèn kuştin, tamam bibe.

¹²Gava ku Berx mora şeşan vekir, min dît ku erdhejîneke mezin çêbû. Roj wek xirariyê* ji mû, reş bû û tevahiya heyvê bû wek xwînê.

5:13 Binêre: Zebûr 47:8; Îşaya 6:1

6:12 Îşaya 13:10; Yoël 2:10, 31; 3:5 Metta 24:29

¹³Stêrên ezmên ketin ser erdê, wek ku dara hêjîrê ji ber bayekî mezin bihejike, hêjîrên xwe yên bihûrî biweşîne. ¹⁴Û ezman wek pêçekeke li hev hat pêçan û hemû çiya û girav ji cihên xwe hatin rakirin. ¹⁵Hingê padîşahên dinyayê, mezinên wê, serekleşkerên wê, dewlemendên wê û hêzdarên wê û hemû mirovên xulam û azad xwe di şkeft û latên çiyân de veşartin. ¹⁶Wan ji çiyân û latan re digot: «Bi ser me de bikevin û me ji ber rûyê yê ku li ser text rûniştiye û ji ber xezeba Berx veşêrin. ¹⁷Çimkî roja mezin a xezeba wan hat û kî dikare li ber bisekine?»

Ji Kurên Îsraêl 144 Hezar Mirov Tên Morkirin

7 Piştî vê yekê min çar milyaket dît in ku li ser çar kujên erdê disekin in û bayên çar kujên erdê digirtin, da ku ba li erdê, li deryayê û li tu daran nexe. ²Min milyaketekî din jî dît ku ji Rojhilatê derdiket û mora Xwedayê jîndar pê re bû. Bi dengê bilind gazî wan çar milyaketan kir, yên ku desthilatî ji wan re hatibû dayîn, ku zîrarê bidin erd û deryayê; wî ji wan re got: ³«Heta ku em morê li ser eniya xulamên Xwedayê xwe nexin, zîyanê nedin erdê, deryayê û daran.» ⁴Hingê min hejmara yên ku hatibûn morkirin bihîst: Ji hemû eşîrên kurên Îsraêl sed û çil û çar hezar hatibûn morkirin.

⁵ Ji Eşîra Cihûda diwanzdeh hezar hatibûn morkirin.

Ji Eşîra Rûbên diwanzdeh hezar,

Ji Eşîra Gad diwanzdeh hezar,

⁶ Ji Eşîra Aşêr diwanzdeh hezar,

Ji Eşîra Neftelî diwanzdeh hezar,

Ji Eşîra Minaşe diwanzdeh hezar,

⁷ Ji Eşîra Şimûn diwanzdeh hezar,

Ji Eşîra Lêwî diwanzdeh hezar,

Ji Eşîra Îsexar diwanzdeh hezar,

⁸ Ji Eşîra Zebûlon diwanzdeh hezar,

Ji Eşîra Ûsiv diwanzdeh hezar,

Ji Eşîra Binyamîn diwanzdeh hezar hatibûn morkirin.

Elaleta ji Hemû Miletan

⁹Piştî vê yekê min dît ku va ye, elaleteke* mezin ya ku ji her miletî, ji her bavikî, ji her gelî û ji her zimanî ku tu kesî nedikarî bihejmarta; xiftanên spî li xwe kiribûn û guliyên xurmeyan di destên wan de bûn

6:13-14 Îşaya 34:4 **6:15** Îşaya 2:19-21 **6:16** Hoşêya 10:8

6:17 Yoêl 2:11; Melaxî 3:2 **7:1** Daniyêl 7:2 **7:3** Hezekiyêl 9:4-6

û li ber text û li ber Berx radiwestan. ¹⁰Wan bi dengekî bilind gazî dikir û digotin:

«Xilasî babetê Xwedayê me ye yê ku

Li ser text rûniştiye û babetê Berx e.»

¹¹Hemû milyaket li hawirdora text û rihspiyan û afirîdên jîndar disekinîn. Û li ber text xwe deverû davêtin erdê, diperezîn* Xwedê û digotin:

¹²«Amîn. Pesin, rûmet, şehrezayî,

Şikir, hurmet, hêz û karîn

Bila her û her ji Xwedayê me re be.

Amîn.»

¹³Yek ji rihspiyan peyivî û ji min re got: «Evên ku bi xiftanên spî hatine wergirtin kî ne û ji ku derê hatine?» ¹⁴Min ji wî re got: «Ezbenî, tu dizanî.» Hingê wî ji min re got: «Evên ha ew in ku ji wê tengahiya mezin hatine, xiftanên xwe şuştine û bi xwîna Berx spî kirine.

¹⁵Ji bo wê yekê li ber textê Xwedê ne

Û di Perestgeha* wî de şev û roj diperezin wî.

Yê ku li ser text rûniştiye, wê konê* xwe li ser wan vegire.

¹⁶Êdî ew birçî nabin û êdî tî nabin

Û ne tav û ne jî germî li wan dixe.

¹⁷Çimkî ew Berxê ku di navenda text de ye

Wê şivantiyê li wan bike

Û wê wan bibe ser kaniyên ava jiyânê.

Xwedê wê hemû hêstiran ji çavên wan paqij bike.»

Mora Heftan û Bixûrdanka Zêrîn

8 Û çaxê Berx mora heftan vekir, li dor nîv saetê li ezmên bêpêjiniyeke mezin çêbû. ²Hingê min heft milyaketên ku li ber Xwedê rawestabûn dîtin. Heft borî ji wan re hatin dayîn.

³Û milyaketekî din hat ku di destê wî de bixûrdanka zêrîn hebû û ew li ber Gorîgeha zêrîn rawesta. Gelek bixûr* jê re hat dayîn, da ku li ser Gorîgeha zêrîn ya li ber text, bi duayên hemû pîrozana pêşkêş bike. ⁴Û dûmana bixûrê bi duayên pîrozana re ji destê milyaket bilind bû ber Xwedê. ⁵Piştî milyaket rahişt bixûrdankê û ew ji agirê Gorîgehê dagirt û avêt ser erdê. Xurexura ewran, deng, birûsk û erdhejin çêbûn.

7:14 Daniyêl 12:1; Metta 24:21 **7:16** Binêre: Îşaya 49:10

7:17 Binêre: Zebûr 23:1-2; Îşaya 25:8; 49:10 **8:3** Derketin 30:1-3

Çar Boriyên Pêşî

⁶Hingê heft milyaketên ku heft borî bi wan re bûn xwe amade kirin, ku li boriyan bixin.

⁷Û yê pêşî li boriyê xist, teyrok û agirê tevli xwînê bûyî çêbû û hat avêtin ser erdê. Û sêyeka erdê şewitî, sêyeka daran şewitî û hemû giyayê şîn şewitî.

⁸Milyaketê diduyan li boriyê xist, tiştêkî wek çiyayekî mezin ku bi êgir dişewitî hat avêtin nav deryayê û sêyeka deryayê bû xwîn. ⁹Hingê sêyeka wan afirînên ku di deryayê de dijiyan mirin û sêyeka gemiyan telef bû.

¹⁰Milyaketê sisiyan li boriyê xist û stêreke mezin ya ku wek xetîre dişewitî ji ezmên ket ser sêyeka çeman û ser çavkaniyên avê. ¹¹Navê stêrê Zerender e. Sêyeka avê wek zerender tehl bû û gelek mirov ji avê mirin, çimkî av tehl bûbû.

¹²Û milyaketê çaran li boriyê xist, sêyeka rojê, sêyeka heyvê û sêyeka stêran derb standin, wusa ku sêyeka wan tarî dibû, sêyeka rojê û sêyeka şevê jî bê ronahî dima.

¹³Hingê min nêrî û min dengê eylo bihîst ku di nîvê ezmên de difirî û bi dengêkî bilind digot: «Ji ber dengê boriyên wan sê milyaketên mayî yên ku wê li boriyê bixin: Wey, wey, wey li wan ên ku li ser rûyê erdê rûdinin.»

Boriya Pêncan

9 Milyaketê pêncan li boriyê xist û min stêrek dît ku ji ezmên ketibû ser rûyê erdê. Û mifta deriyê kortala* bêbinî ji stêrê re hat dayîn. ²Gava ku wê deriyê kortala bêbinî vekir, wek dûmana kûrheke mezin dûman ji çalê derket û ji dûmana çalê, roj û hewa bûn tarî. ³Ji nav dûmanê kulî derketin ser rûyê erdê; wek ku desthilatiya dûpişkên erdê heye, desthilatî ji wan re jî hat dayîn. ⁴Û ji wan re hat gotin ku zianê nedin giyayê erdê, ne jî tu dar û tu şînayiyê, lê zianê bidin wan mirovên ku mora Xwedê li ser eniya wan tune. ⁵Destûra kuliyan hat dayîn, ku pênc mehan ezabê bidin wan, lê wan nekujin. Êşa wan wek êşa pêvedana dûpişkan bû. ⁶Di wan rojan de mirov wê li mirinê

8:11 Zerender: Giyayek gelek tehl e.

8:7 Derketin 9:23-25; Hezekiyêl 38:22

8:12 Îşaya 13:10; Hezekiyêl 32:7; Yoêl 2:10, 31; 3:15

9:2 Destpêkirin 19:28 9:3 Derketin 10:12-15 9:4 Hezekiyêl 9:4

bigerin, lê ew tu caran wê nabînin; ewê bixwazin ku bimirin, lê mirin wê ji wan bireve.

⁷Dirûvê* kuliyan mîna wan hespan bûn ku ji bo cengê hatine amadekirin. Li ser serê wan tiştekan wek tacên zêrîn hebû û rûyê wan wek rûyê mirovan bû. ⁸Porê wan wek porê jinan û diranên wan wek diranên şêran bûn. ⁹Û wek zirxên hesinî zirxên wan hebûn û dengê baskên wan mîna dengê wan erebeyan bû ku gelek hesp wan dikişînin û dibezin cengê. ¹⁰Mîna dûpişkan dûvikê wan û derziya wan hebû; û desthilatiya wan a ku pênc mehan cefayê bidin mirovan di dûvikê wan de bû. ¹¹Û milyaketê kortala bêbinî li ser wan padîşah bû, ku navê wî bi Îbranî* <Abadûn> û bi Yewnanî <Apoliyon> e.

¹²Waweylêya pêşî derbas bû; va ye, hê du waweylêyên din tên.

Boriya Şeşan

¹³Û milyaketê şeşan li boriyê xist û min dengê ji çar strûhên* Gorîgeha* zêrîn ya ku li ber Xwedê bû, bihîst. ¹⁴Deng ji milyaketê şeşan re, yê ku borî di destê wî de bû got: «Wan çar milyaketên ku li ba çemê Firatê yê mezin girêdayî ne, veke.» ¹⁵Û çar milyaketên ku ji bo vê saetê, vê rojê, vê mehê û vê salê hatibûn amadekirin, hatin berdan, da ku sêyeka mirovan bikujin. ¹⁶Hejmara ordiyên siwarên hespan du caran deh hezar car deh hezar bû; min hejmara wan bihîst. ¹⁷Di dîtiniya* ku min dît de hesp û siwarên wan bi vî awayî xuya dibûn: Zirxên wan hebûn ku bi rengê êgir, yaqûtê ezmanî û kewkurtê bûn. Serê hespên wan wek serê şêran bû. Ji devê wan agir, dûman û kewkurt derdiket. ¹⁸Sêyeka mirovan bi van her sê belayan, bi êgir, bi dûman û bi kewkurta ku ji devê wan derdiket, hatin kuştin. ¹⁹Çimkî desthilatiya hespan di devê wan û di dûvê wan de ye. Dûvên wan mîna maran in û serê wan heye û bi van ziyane didin.

²⁰Û ew mirovên ku bi şûn de mabûn û bi van belayan nehatibûn kuştin, ji wan pûtên ku bi destên xwe çêdikirin, tobe nekirin. Dev ji perizîna cin û wan pûtan bernedan, yên ku zêrîn, zîvîn, tûncîn, kevirîn û darîn in û nabînin, nabihîzin û rêve naçin. ²¹Û ji kuştin, sêrbazî, fuhûşî û dizîya xwe jî tobe nekirin.

Milyaket û Kitêba Biçûk

10 Hingê min milyaketekî din ê hêzdar dît ku ji ezmên dihat xwarê. Ew bi ewr wergirtî bû û li ser serê wî keskesor hebû. Rûyê wî

9:11 «Abadûn» û «Apoliyon»: Ev herdu nav bi mana «Wêranker» in.

9:6 Yêremya 8:3 9:7 Yoël 2:4 9:20 Zebûr 115:4-7

wek rojê û lingên wî wek stûnên êgir bûn. ²Di destê wî de kitêbeke* biçûk a vekirî hebû. Lingê xwe yê rastê danî ser deryayê û lingê xwe yê çepê danî ser bejê. ³Çawa ku şêr dike humênî bi dengekî bilind bang kir. Çaxê ku wî bang kir, heft xurexurên ewran bi dengên xwe peyivîn. ⁴Gava ku heft xurexurên ewran peyivîn, ez li ber nivîsînê bûm. Û min ji ezmên dengê bihîst ku digot: «Ew tiştên ku heft xurexurên ewran gotin, mor bike, wan nenivîse.»

⁵Piştê ew milyaketê ku min ew li ser deryayê û li ser bejê rawestayî dîtibû, destê xwe yê rastê ber bi ezmên ve bilind kir. ⁶Û wî bi wî yê ku her û her dijî, yê ku ezman û yên ku tê de ne, erd û yên ku te de ne, derya û yên ku tê de ne afirandine, sond xwar û got: «Êdî wê bi derengmayîn nebe. ⁷Lê belê di rojên ku milyaketê heftan dengê xwe bide bihîstin de, çaxê ew li boriyê bixe, tam wek ku Xwedê mizgînî ji xulamên xwe yên pêxember re dabû, sira Xwedê wê tamam bibe.»

⁸Hingê ew dengê ku min ji ezmên bihîstibû, careke din bi min re peyivî û got: «Here, wê kitêba vekirî ya ku di destê wî milyaketê ku li ser deryayê û bejê rawestayî de ye bistîne.» ⁹Îcar ez çûm ba milyaketê û min jê xwest, ku kitêba* biçûk bide min. Wî ji min re got: «Wê bigire û bixwe. Wê zikê te tehl bike, lê wê di devê te de wek hingiv şêrîn be.» ¹⁰Min kitêba biçûk ji destê milyaket stand û min ew xwar. Di devê min de wek hingiv şêrîn bû; lê çaxê min ew xwar, zikê min tehl bû. ¹¹Û ji min re hat gotin: «Divê ku tu dîsa li ser gelek gel, millet, ziman û padîşahan pêxemberîtiyê bikî.»

Du Şahid

11 Qamîşekî mîna şivdar ji min re hat dayîn û hat gotin: «Rabe, Perestgeha* Xwedê, Gorîgehê û yên ku tê de diperizin bipîve. ²Lê hewşa Perestgehê ya derve bihêle û wê nepîve; çimkî ew ji miletan re hat dayîn. Ewê Bajarê* Pîroz çil û du mehan di bin lingan de biperçiqînin. ³Û ezê desthilatiyê bidim du şahidên xwe û ewê xirarî* li xwe kirî hezar û du sed û şêst rojan pêxemberîtiyê bikin.» ⁴Ev in ew herdu darên zeytûnan û herdu şamdankên ku li ber Xudanê dinyayê disekin. ⁵Eger mirovek bixwaze ziyane bide wan, ji devê wan agir derdikeve û dijminên wan dixwe û helak dike. Û eger mirovek bixwaze ziyane bide wan, divê ew bi xwe bi vî awayî bê kuştin. ⁶Desthilatiya wan heye, ku di rojên pêxemberîtiya xwe de ezmên bigirin, da ku

baran nebare. Û desthilatiya wan li ser avê heye, ku wê bikin xwîn û kengê bixwazin, dikarin her belayê bi ser rûyê erdê de bînin.

⁷Çaxê şahidiya xwe bînin serî, ew cenawirê ku ji kortala* bêbinî derdikeve wê bi wan re şer bike, li hember wan bi ser keve û wan bikuje. ⁸Cesedê wan wê li ser meydana wî bajarê mezin bimîne, ku bi mana ruhanî jê re Sodom û Misir tê gotin. Xudanê wan bi xwe jî li wê derê hat xaçkirin. ⁹Ji her gel, her bavik, her ziman û her miletan mirov wê sê roj û nîvan li cesedê wan binêrin û ew destûrê nadin, ku cesedê wan bixin gorê. ¹⁰Yên ku li ser rûyê erdê rûdinin wê li ser wan şa bibin û wê gelek dilgeş bibin û ewê diyariyan ji hev re bişînin. Çimkî van herdu pêxemberan ezab didan wan ên ku li ser rûyê erdê rûdiniştin.

¹¹Û piştî sê roj û nîvan ji Xwedê ruhê jiyânê ket hundirê wan û ew rabûn ser lingên xwe. Îcar tirseke mezin ket ser wan ên ku ew dîtin. ¹²Hingê wan dengêkî mezin ji ezmên bihîst ku ji wan re digot: «Werin jorê.» Û li ber çavên dijminên xwe ew di ewr de hilkişiyên ezmên. ¹³Di wê saetê de erdhejîneke mezin çêbû, dehyeka bajêr hilweşiya û di erdhejînê de heft hezar mirov mirin. Yê bi şûn de man, tirsîyan û rûmet dan Xwedayê ezmên.

¹⁴Waweylêya diduyan derbas bû; va ye, waweylêya sisiyan zûka tê.

Boriya Heftan: Perizîna li Ezmên

¹⁵Milyaketê heftan li boriyê xist û li ezmên dengên mezin çêbûn ku digotin:

«Padîşahiya dinyayê bû ya Xudanê me û ya Mesîhê wî.

Ewê her û her padîşahiye bike».

¹⁶Û bîst û çar rihspiyên li ber Xwedê yê ku li ser textên xwe rûdiniştin, xwe deverû avêtin erdê, perizîna Xwedê û gotin:

¹⁷«Ya Xudan, Xwedayê karîndarê* her tiştî,

Yê ku Hebû û Yê ku Heye,

Em ji te re şikir dikin;

Çimkî te hêza xwe ya mezin stand

Û te dest bi hukumdariya xwe kir.

¹⁸Milet hêrs bûn, lê xezeba te hat;

11:8 Sodom: Destpêkirin 19; Misir: Misir ew der e ku gelê Îsraêl ji bo demeke dirêj lê hatibû bindestkirin (Derketin 1 û 5).

11:6 Padîşah I, 17:1; Derketin 7:17-19

11:15 Binêre: Derketin 15:18; Zebûra 10:16; Daniyêl 2:44

11:17 Binêre: Amos 3:13; Derketin 3:14

Wext hat, ku dîwana* miriyan bê kirin.

Wextê dayîna xelata xulamên te yên pêxember

Û yên pîroz, biçûk û mezin, yên ku ji te ditirsin hat.

Û wextê xerakirina yên ku dinyayê xera dikin hat.»

¹⁹Hingê Perestgeha Xwedê ya ku li ezmên bû vebû û di Perestgeha wî de Sindoqa* Peymana wî xuya bû. Birûskan lê da, deng û xurexura ewran hat bihîstin, erdhejînek û teyrokeke şedîd çêbû.

Jinik û Ejder

12 Hingê nişaneke mezin li ezmên xuya bû: Jinek hebû ku bi rojê pêçayî, heyv di bin lingên wê de û taca ji diwanzdeh stêran li ser serê wê bû. ²Ew bizaro bû û ji bo ku zarokê xwe bianiya, di cefayê de bû, êş dikişand û dikir qîrîn.

³Nişaneke din jî li ezmên xuya bû. Va ye, ejderekî sor ê mezin ku heft serî û deh strûhên* wî hebûn û li ser serên wî heft tac hebûn. ⁴Û dûvikê wî sêyeka stêrên ezmên xişandin û ew avêtin ser rûyê erdê. Ejder li ber wê jina ku li ber zarokanîne bû rawesta. Ew li benda bûyîna zarok bû, ku wî daqurtîne. ⁵Jinikê zarokê kur anî, kurekî ku ewê bi gopalê hesin şivantiyê li hemû miletan bike. Û zarokê wê birin ba Xwedê û ber textê wî. ⁶Jinik jî reviya çû çolê. Li wê derê cihê wê ye ku ji aliyê Xwedê ve hatibû amadekirin hebû, da ku ew hezar û du sed û şêst rojan bê xweyîkirin.

⁷Hingê li ezmên ceng çêbû. Mîxayîl û milyaketên xwe bi ejder re şer kirin. Û ejder û milyaketên xwe şer kirin, ⁸lê bi ser neketin û li ezmên êdî ji bo wan cih nema. ⁹Ejderê mezin yê ku jê re Îblîs û Şeytan tê gotin, ew marê kevin ê ku hemû dinya xapandiye, ew û milyaketên wî pê re hatin avêtin ser rûyê erdê.

¹⁰Hingê min li ezmên dengêkî bilind bihîst ku got:

«Êdî wextê xilasî, hêz û Padîşahiya Xwedayê me

Û desthilatiya Mesîhê wî hat.

Çimkî sûcdarkerê birayên me,

Yê ku şev û roj wan li ber Xwedayê me sûcdar dike,

Hat avêtin xwarê.

¹¹Ew bi xwîna Berx û bi peyva şahidiya xwe

Li hember wî bi ser ketin

11:18 Binêre: Zebûr 2:1; Daniyêl 9:6; Amos 3:7; Zebûr 115:13

12:3-4 Daniyêl 7:7; 8:10 **12:5** Zebûr 2:9 **12:7-8** Daniyêl 10:13, 21; 12:1

12:9 Destpêkirin 3 **12:10** Binêre Eyûb 1:9-11; Zekerya 3:1

Û heta mirinê jî ji jiyana xwe hez nekirin.

¹² Ji bo vê yekê şa bibin, ya ezmanno

Û yên ku di wan de rûdinin.

Lê wey li erdê û li deryayê,

Ji ber ku Îblîs bi xezebeke mezin tê ser we,

Çimkî ew dizane ku wexta wî kêm e»

¹³Gava ejder dît ku ew hat avêtin ser rûyê erdê, ket pey wê jinika ku zarokê kur anîbû. ¹⁴Du baskên eyloyekî mezin ji jinekê re hatin dayîn, da ku bifire here çolê cihê xwe. Li wê derê, ji mar dûr, wê sê sal û nîvan bê xweyîkirin. ¹⁵Hingê mar ji devê xwe wek çem av pijiqand pey wê, da ku wê bi avê bixeniqîne. ¹⁶Lê erdê alîkariya jinekê kir, devê xwe vekir û ew çemê ku ejder ji devê xwe pijiqandibû daqurtand. ¹⁷Îcar ejder ji jinekê hêrs bû û çû, da ku bi wan re şer bike, yên ku ji dîndana* wê mane, yên ku emrên Xwedê bînin cih û şahidiya Îsa bi wan re ye. ¹⁸Ejder li ber devê deryayê sekinî.

Du Cenawir

13 Piştê min cenawirekî ku ji deryayê derdiket dît. Deh strûhên* wî û heft serên wî hebûn û li ser strûhên wî deh tac û li ser serên wî navên çêran* hebûn. ²Ew cenawirê ku min dît, mîna piling bû, lingên wî wek lingên hirçê bûn û devê wî wek devê şêr bû. Û ejder hêza xwe, textê xwe û desthilatiya mezin da wî. ³Û seriyek ji seriyên cenawir wek ku li ber mirinê be birîndar bû, lê birîna mirinê hat qenckirin û seranserê dinyayê li cenawir şaş ma. ⁴Hingê mirov ji ejder re çûn ser çokan, çimkî wî desthilatiya xwe da cenawir. Mirov perizîn cenawir û gotin: «Gelo kî mîna cenawir e? Û kî dikare bi wî re şer bike?»

⁵Devê ku tiştên mezin dibêje û çêran dike ji wî re hat dayîn û desthilatî ji wî re hat dayîn, ku çil û du mehan çî bixwaze bike. ⁶Ji bo ku li dijî Xwedê çêran bike, devê xwe vekir û çêrî navê wî, konê wî û yên ku li ezmên rûdinin kir. ⁷Destûr ji wî re hat dayîn, ku bi pîrozan re şer bike û li hember wan bi ser keve. Û desthilatiya li ser her bavîk, gel, ziman û miletan ji wî re hat dayîn. ⁸Hemû yên ku li ser erdê rûdinin, hemû yên ku navên wan ji damezrandina dinyayê ve di Kitêba Jiyanê ya Bêrxê şerjêkirî de nehatine nivîsîn, wê jê re herin ser çokan.

⁹Guhê kê hebe, bila bibihîze:

¹⁰ Yê hêsîrtiyê*, wê here hêsîrtiyê;
Yê şûr, wê bi şûr bê kuştin.

Li vê derê bîhnfirehî û baweriya pîrozan divê.

¹¹Hingê min cenawirêkî din dît ku ji erdê derdiket. Wek berxekî, du strûhên wî hebûn û wek ejder dipeyivî. ¹²Û hemû desthilatiya cenawirê pêşî li ber wî bi kar dianî. Wî wusa kir, ku rûyê erdê û yên ku li ser wê rûdinin ji wî cenawirê pêşî re herin ser çokan, ku birîna wî ya mirinê hatibû qenckirin. ¹³Wî li ber mirovan nîşanên mezin dikirin, heta dikaribû ku ji ezmên êgir bîne ser rûyê erdê. ¹⁴Û bi wan nîşanên ku jê re hatibûn dayîn, da ku li ber cenawirê pêşî bike, wî ew ên ku li ser rûyê erdê rûdiniştin, dixapandin. Ji wan re digot ku sûretêkî ji wî cenawirî re çêkin ê ku bi şûr hatibû birîndarkirin û dîsa dijîya. ¹⁵Desthilatî ji wî re hat dayîn, da ku nefesê bide sûretê cenawir ku sûretê cenawir bipeyive û bikare wan ên ku neperizin cenawir bide kuştin. ¹⁶Wî destê rastê an eniya hemû biçûk û mezinan, dewlemend û belengazan, azad û xulaman dida deqkirin. ¹⁷Wusa ku heçî kesê deqa cenawir, yanî navê wî an hejmara navê wî pê re nebe, nekaribe kirrîn û firotinê bike.

¹⁸Li vê derê şehrezayî divê: Yê ku fêmdar be, bila hejmara cenawir hesab bike. Çimkî hejmara mirov e û hejmara wî şeş sed û şêst û şeş e.

Berx û yên Xilasbûyî

14 Hingê min dît ku va ye, Berx li ser Çiyayê Siyonê* disekinî û bi wî re sed û çil û çar hezar mirov hebûn ku li ser eniya wan navê wî û navê Bavê* wî nivîsî bûn. ²Û min ji ezmên dengêkî wek dengê aveke boş û wek dengêkî bilind yê xurexura ewran bihîst. Dengê ku min bihîstibû, wek dengê muzîkvanên ku li çengên* xwe dixin bû. ³Wan li ber text û li ber çar afirîdên jîndar û rihspiyan straneke nû digot. Ji wan sed û çil û çar hezarên ku ji rûyê erdê bi berdêl hatine kirrîn pê ve, tu kes nikare wê stranê hîn bibe. ⁴Yên ku bi jinan re nelewitîne ev in. Çimkî keçên keçîn-kurên kurîn in. Ev ew in ku Berx bi ku derê ve here, li pey wî diçin. Evên ha berê* pêşî ne ku ji bo Xwedê û ji bo Berx ji nav mirovan hatine kirrîn. ⁵Derew ji devê wan derneket. Ew bêleke ne.

Sê Milyaket

⁶Hingê min milyaketekî din dît ku di nava ezmên de difirî, Mizgîniyeke herheyî bi wî re bû, da ku Mizgîniyê bide yên ku li ser rûyê erdê rûdinin,

13:18 Tê fêmkirin ku hejmara 6 bi mana kêmahiyê ye, 7 bi mana temamiyê ye.

13:10 Binêre: Yêremya 15:2; 43:11

yanî bide her milet, bavik, ziman û gelan. ⁷Bi dengekî bilind digot: «Ji Xwedê bitirsin û rûmetê bidin wî, çimkî saeta ku ew dîwanê bike, hat. Biperizin wî yê ku erd û ezman, derya û çavkaniyên avê afirandine.»

⁸Hingê milyaketê diduyan li pey wî hat û got: «Hilweşiya! Ew Babîla* mezin ya ku ji şeraba fuhûşiya xwe ya har bi hemû miletan daye vexwarin, hilweşiya.»

⁹Piştê milyaketê sisiyan li pey wan hat û bi dengekî bilind got: «Eger kesek ji cenawir re û ji sûretê wî re here ser çokan û li ser eniya xwe an li ser destê xwe deqê qebûl bike, ¹⁰ew jî wê ji şeraba hêrsa Xwedê ya ku safî di kasa xezeba wî de hatiye amadekirin vexwe û li ber milyaketên pîroz û li ber Berx bi êgir û bi kewkurtê ezab wê li wî bê kirin. ¹¹Û dûmana ezaba wan her û her dû dike. Ew ên ku ji cenawir û ji sûretê wî re diçin ser çokan û her kî ku deqa navê wî qebûl bike, şev û roj rihetiya wan tune.»

¹²Loma divê ew pîrozên ku emrên Xwedê û baweriya Îsa digirin, bi bihnfirehî ragirin*.

¹³Hingê min ji ezmên dengê bihîst ku digot: «Binivîse: Xwezî bi wan miriyên ku ji niha û pê ve di yekîtiya Xudan de bimirin!» Ruh dibêje: «Erê! Da ku ji xebata xwe rihet bibin, çimkî kirinên wan bi wan re diçin.»

Dirûna Rûyê Erdê

¹⁴Û min dît, va ye, ewrekî spî û yekî mîna Kurê* Mirov li ser ewr rûniştî ye. Li ser serê wî taca zêrîn û di destê wî de daseke tûj hebû. ¹⁵Û milyaketekî din ji Perestgehê derket, bi dengekî bilind gazî wî yê ku li ser ewr rûniştibû kir û got: «Dasa xwe bavêje û bidirû. Saeta dirûnê hat, çimkî berê erdê gihîştîye.» ¹⁶Û yê ku li ser ewr rûdinişt dasa xwe avêt rûyê erdê û erd hat dirûn.

¹⁷Milyaketekî din ji wê Perestgeha ku li ezmên bû derket û di destê wî de jî daseke tûj hebû.

¹⁸Îcar milyaketekî din ê ku li ser êgir hukumdariya wî heye, ji Gorîgehê derket û bi dengekî bilind bang kir wî yê ku dasa wî ya tûj heye û got: «Dasa xwe ya tûj bavêje û gûşiyên mêwa erdê bicivîne, çimkî tiriyê wê gihîştine.» ¹⁹Milyaket dasa xwe avêt erdê û berê erdê yê mêwê civand û avêt mahsera xezeba Xwedê ya mezin. ²⁰Mahsera li derveyê bajêr hat guvaştin û xwîna ku jê herikî, cihekî bi qasî hezar û şeş sed meydani* girt û xwe avêt heta lixaba hespan.

14:20 1600 meydan li dor 300 km in.

14:8 Îşaya 21:9; Yêremya 51:8 14:10 Destpêkirin 19:24; Hezekiyêl 38:22

14:14 Daniyêl 7:13 14:15 Yoêl 3:13

Heft Milyaket û Heft Bela

15 Hingê min li ezmên nişaneke din a mezin û ecêb dît: Heft milyaket ku heft belayên dawîn bi wan re bûn. Çimkî xezeba Xwedê bi wan tamam dibe. ²Min dît ku tişteki wek deryayeke camîn a bi êgir tevlîhev hebû û min dît yên ku li hember cenawir û sûretê wî û hejmara navê wî bi ser ketibûn, li ser deryaya camîn radiwestan. Çengên* ku Xwedê dane wan di destên wan de bûn ³û strana xulamê Xwedê Mûsa* û strana Berx distrandin û digotin:

«Ya Xudan, Xwedayê karîndarê her tiştî,

Karên te mezin û ecêb in;

Ya Padîşahê miletan,

Riyên te rast û dadperwer* in.

⁴ Ya Xudan, kî natirse

Û rûmetê nade navê te?

Çimkî bi tenê tu pîroz î,

Hemû milet wê bân

Û li ber te herin ser çokan,

Çimkî karên te yên dadperwer eşkere bûn.»

⁵Piştî van tiştan min dît ku li ezmên Perestgeh, yanî Konê* Şahidiyê hebû. ⁶Heft milyaketên ku heft bela bi wan re bûn ji Perestgehê derketin. Wan kitanê paqij yê ku dibiriqî li xwe kiribûn û kemberên zêr li singên xwe pêçabûn. ⁷Yekî ji çar afirîdên jîndar heft piyanên zêrîn yên ku bi xezeba wî Xwedayê ku her û her dijî tije bûn, dan heft milyaketan. ⁸Û Perestgeh bi dûmana rûmet û hêza Xwedê tije bû û heta ku heft belayên heft milyaketan tamam bûn, tu kesî nikaribû bikeve Perestgehê.

Heft Piyanên Xezeba Xwedê

16 Hingê min dengê bilind ji Perestgehê bihîst ku ji heft milyaketan re got: «Herin û heft piyanên xezeba Xwedê birijînin ser rûyê erdê.»

²Yê pêşî çû û piyana xwe rijand ser erdê û ew mirovên ku deqa cenawir li ser wan hebû û ji sûretê wî re çûbûn ser çokan, kûnêrên pîs û xerab li ser wan çêbûn.

³Yê diduyan piyana xwe rijand ser deryayê û derya bû wek xwîna miriyan. Û her afirîdê jîndar ê ku di deryayê de bû mir.

15:3 Binêre: Dubarekirina Şerîetê 32:4; Zebûr 145:17; Yêremya 10:10

15:4 Binêre: Yêremya 10:6-7; Zebûr 86:9; Melaxî 1:11

15:8 Derketin 40:34; Padîşah I, 8:10-11; Îşaya 6:1-4 **16:2** Derketin 9:10

⁴Yê sisiyan piyana xwe rijand ser çem û ser çavkaniyên avê û ew bûn xwîn. ⁵Hingê min bihîst ku milyaketê avê weha got:

«Ya Yê ku Heye û Yê ku Hebû, Yê Pîroz,
Tu dadperwer î, ku te weha dîwan kir!

⁶Çimkî wan xwîna pîroz û pêxemberan rijand
Û te ji bo vexwarinê xwîn da wan.

Wan ev heq kir.»

⁷Û min dengê gorîgehê bihîst ku got:

«Erê, ya Xudan, Xwedayê karîndarê her tiştî,
Dîwankirina te rast û dadperwer e.»

⁸Yê çaran piyana xwe rijand ser rojê. Ji rojê re desthilatî hat dayîn, ku mirovan bi êgir biqelîne. ⁹Îcar mirov bi kelgermiyeke mezin hatin qelandin û çêr kirin navê wî Xwedayê ku desthilatiya wî li ser van belayan heyê. Lê ji kirinên xwe yên xerab tobe nekirin û rûmet nedan wî.

¹⁰Yê pêncan piyana xwe rijand ser textê cenawir û padîşahiya wî bû taristanî. Ji êşê mirovan zimanê xwe gez kirin ¹¹û ji ber êş û kûnêrên xwe çêrî Xwedayê ezmên kirin, lê ji kirinên xwe tobe nekirin.

¹²Yê şeşan piyana xwe rijand ser çemê Firatê yê mezin. Ava wî çikiya, da ku rê ji bo padîşahên Rojhilatê bê amadekirin. ¹³Piştê min sê ruhên nepak ên ku mîna beqan bûn dîtin. Ew ji devê ejder, ji devê cenawir û ji devê pêxemberê derewîn derdiketin. ¹⁴Ew ruhên ku cin in nîşanên mezin çêdikin. Ew diçin ba hemû padîşahên dinyayê, da ku wan ji bo cenga Roja Mezin a Xwedayê karîndarê her tiştî bicivînin.

¹⁵«Va ye, ez wek dizan têm! Xwezî bi wî yê ku hişyar disekine û cilên xwe parastine, da ku tazî negere û eyba wî neyê dîtin!»

¹⁶Hingê wan ruhan ew padîşah li wî cihî civandin, ku bi Îbrani* jê re «Harmegedon» tê gotin.

¹⁷Yê heftan piyana xwe rijand ser bayê û ji Perestgehê, ji text dengekî bilind derket û got: «Çêbû». ¹⁸Hingê birûskê lê da, deng hat, bû xurexura ewran û erdhejîneke wusa mezin çêbû ku ji çaxê mirov li ser rûyê erdê ne û heta niha erdhejîneke wusa çênebûye. ¹⁹Bajarê mezin bû sê perçe û bajarên miletan hilweşayan. Û Babîla* mezin hat bîra Xwedê, da ku kasa şeraba xezeba xwe ya dijwar bide wê. ²⁰Hemû girav reviyên û çiya êdî nehatin dîtin. ²¹Ji ezmên teyroka mezin ya bi giraniya

16:4 Derketin 7:17-21 16:5 Binêre: Derketin 3:14; Zebûr 145:17

16:6 Binêre: Zebûr 79:3; Îşaya 49:26 16:7 Binêre: Zebûr 19:9; 119:37

16:10 Derketin 10:21 16:12 Îşaya 11:15

telantekê* li ser mirovan barî. Mirovan jî ji ber belaya teyrokê çêrî Xwedê kirin, çimkî bela wê gelek mezin bû.

Diya Xerabiyên

17 Yek ji wan heft milyaketên ku heft piyan bi wan re bûn hat, bi min re peyivî û got: «Were vê derê, ezê nîşanî te bidim, ka çawa ew fahişeya mezin a ku li ser gelek avê rûniştiye, tê dîwankirin. ²Padîşahên dinyayê bi wê re fuhûşî kirin û yên ku li ser rûyê erdê rûdinin bi şeraba fuhûşiya wê serxweş bûn.»

³Hingê milyaket ez bi Ruh birim çolê û min jinek dît ku li ser cenawirekî sor siwar bûbû. Cenawir ji her aliyê ve bi navên çêran tije bû û heft serî û deh strûhên* wî hebûn. ⁴Jinik bi cilên binefşî û sor hatibû wergirtin û bi zêr, bi kevirên hêja, bi lal û duran hatibû xemilandin û kaseke zêrîn di destê wê de bû. Kas jî tije tiştên mekruh û tiştên fuhûşiya wê yên murdar* bû.

⁵Li ser eniya wê, ew navê bi sir nivîsî bû: BABÎLA* MEZIN, DIYA FAHÎŞEYAN Û TIŞTÊN MEKRUH ÊN DINYAYÊ. ⁶Û min dît ku jinik bi xwîna pîrozana û bi xwîna şahidên Îsa serxweş e.

Gava ku min ew dît, ez gelek şaş bûm. ⁷Hingê milyaket ji min re got: «Çima tu şaş dimîni? Ezê sira jinikê û sira wî cenawirê ku wê hildigire, yê ku heft serên wî û deh strûhên wî hene, ji te re bêjim. ⁸Ew cenawirê ku te ditiye hebû, lê niha tune; ewê zû ji kortala* bêbinî derkeve û here helakê. Û ew ên ku li ser rûyê erdê rûdinin û navên wan ji damezrandina dinyayê ve di Kitêba Jiyane de nehatine nivîsîn, çaxê cenawir bibînin, wê şaş bibin. Çimkî hebû û niha tune, lê wê hebe. ⁹Li vê derê aqilmendî û şehrezayî divê: Heft serî, heft çiyayên ku jinik li ser wan rûniştî ye û heft padîşah in: ¹⁰Pênc ji wan ketin, yek ji wan heye, yê din hê nehatiye û çaxê bê, divê demeke kurt bimîne. ¹¹Cenawirê ku hebû û tune, ew bi xwe jî padîşahê heştan e. Ew yek ji heftan e û diçe helakê.

¹²«Ew deh strûhên ku te dîtine, deh padîşah in ku hê padîşahî nestandine; lê belê wê desthilatiyê bistînin, ku bi cenawir re ji bo saetekê padîşahiye bikin. ¹³Fikra van yek e, ew hêz û desthilatiya xwe didin cenawir. ¹⁴Evên ha wê bi Bex re şer bikin û Bex wê li hember wan bi ser keve. Çimkî ew Xudane xudanan û Padîşahê padîşahan e; û yên ku bi wî re bi ser ketine, yên gazikirî, hilibjartî û dilsoz in.»

¹⁵Û milyaket ji min re got: «Ew ava te dît ku fahişe li ser wê rûniştî ye, gel, elalet*, millet û ziman in. ¹⁶Ew deh strûhên ku te dîtî û cena-

wir, wê ji fahîseyê nefret bikin. Ewê wê tazî û şeperze bikin, wê goştê wê bixwin û wê di êgir de bişewitînin. ¹⁷Çimkî Xwedê xist dilê wan, ku daxwaza wî pêk binin û di fikrekê de bin û padîşahiya xwe bidin cenawir heta ku peyvên Xwedê bèn cihê xwe. ¹⁸Ew jina ku te dîtiye, ew bajarê mezin e ku padîşahiya wî li ser padîşahên dinyayê heye.»

Hilweşîna Babilê

18 Piştî van tiştan min milyaketekî din dît ku ji ezmên dihat xwarê. Desthilatiya wî ya mezin hebû û ji rûmeta wî rûyê erdê bû ronahî. ²Wî bi dengêkî xurt gazî kir û got:

«Hilweşiya! Babîla mezin hilweşiya!

Bû cih û warê cinan

Û nivana hemû ruhên nepak,

Bû nivana hemû teyr û heywanên nepak û murdar.

³Çimkî ji şeraba fuhûşiya wê ya har

Hemû miletan vexwar

Û padîşahên dinyayê bi wê re fuhûşî kirin;

Û bazirganên dinyayê ji zêdehiya kêfa wê dewlemend bûn.»

⁴Hingê min ji ezmên dengêkî din bihîst ku digot:

«Ya gelê min, ji wê derkevin,

Da ku hûn nebin hevparên gunehên wê

Û ji belayên wê

Parê nestînin.

⁵Çimkî gunehên wê gihîştin heta bi ezmên

Û Xwedê neheqiyên wê anîn bîra xwe.

⁶Wê bi xwe çawa dabe, hûn jî wusa bidin wê

Û li gor kirinên wê du qat bidin wê;

Û ew kasa ku wê daye vexwarin, hûn du qat bi wê bidin vexwarin.

⁷Çiqas rûmet dabe xwe û kêf û şahî kiribe,

Ewqas cefa û xemgîniyê bidin wê.

Çimkî di dilê xwe de dibêje:

«Ez bi şahbanûyî* rûdînim,

18:2 Binêre: Îşaya 21:9; 13:21; Yêremya 50:39

18:3 Binêre: Îşaya 23:17; Yêremya 51:7

18:4 Binêre: Îşaya 52:11; Yêremya 50:8; 51:6

18:5 Binêre: Destpêkirin 18:20-21; Yêremya 51:9

18:6 Binêre: Zebûr 137:8; Yêremya 50:15

Ez ne jinebî me

Û ez tu caran şînê nagirim.»

⁸ Ji bo vê yekê belayên wê

– Mirin, şîn û xela – wê di rojekê de bên

Û ewê bi êgir bê şewitandin.

Çimkî Xudan Xwedayê ku dîwana wê dike, hêzdar e.»

⁹Û padîşahên dinyayê yên ku pê re fuhûşî û kêf kirine, çaxê dûmana şewitandina wê bibînin, wê li ser wê bigirîn û li xwe bidin. ¹⁰Ji tirsra cefayê ku ew dikişîne, wê li dûr bisekinin û bêjin:

«Wax, wax, bajarê mezin,

Bajarê hêzdar, Babîl!

Çimkî dîwanbûna te wusa di saetekê de hat.»

¹¹Bazirganên dinyayê wê li ser wê bigirîn û şînê bigirin. Çimkî malên wan, ¹²zêr û zîv, kevîrên hêja, lal û dur, kitanê hêja, qumaşên binefşî, hevrişim, qumaşên sor, her cûreyê darê bîhnxweş û her tiştên ji diranên fîlan, tiştên ji darê herî hêja, ji tûnc, ji hesin û ji mermer; ¹³darçîn, biharat, bixûr*, rûnê bîhnxweş, cewîşêrîn*, şerab, dohnê zeytê, arê xas, genim, dewar, mî, hesp, erebe, kole û mirovan êdî tu kes nakirre. ¹⁴Ew dibêjin:

«Ew fêkiyên ku dilê te diçû wan

Ji destê te derketin,

Tiştên şewqdar û dilkêş

Ji te re neman

Û êdî tu kes tu caran wan nabîne.»

¹⁵Bazirganên van tiştan, yên ku ji Babîlê dewlemend bûne, wê ji tirsra cefayê wê li dûr bisekinin û bi şîn û girin bêjin:

¹⁶ «Wax, wax, bajarê mezin!

Ku bi kitanê hêja, qumaşê binefşî û sor hatiye pêçan

Û bi zêr, kevîrê hêja û bi duran hatiye xemilandin!

¹⁷ Evqas dewlemendî di saetekê de wêran bû!»

Û her qaptanê gemiyê û her rêwiyê ku bi gemiyê diçe cihekî, gemîvan û hemû yên ku bi kar û xebatên deryayê abora xwe dikin, li dûr disekinîn ¹⁸û gava dûmana şewitandina wî didîtin, bi qîrîn digotin: «Ma bajarekî din ê wek vî bajarê mezin heye?» ¹⁹Wan xwelî li serê xwe kir, bi şîn û girin kirin qîrîn û gotin:

«Wax, wax, bajarê mezin!

Yên ku di deryayê de gemiyên wan hene

18:7-8 Binêre: Îşaya 47:7-9 **18:10** Binêre: Hezekiyêl 26:17

18:16 Binêre: Hezekiyêl 28:13

Hemû bi malên wî yên hêja dewlemend bûn.

Lê wusa di saetekê de bajar wêran bû.

²⁰ Ey ezmanno û hûn pîrozno!

Şandîno û pêxemberno! Li ser wî şa bibin!

Çimkî Xwedê dîwana wî kir, heqê we ji wî stand.»

²¹ Hingê milyaketekî hêzdar kevirek wek beraşekî mezin hilda, avêt deryayê û got:

«Bajarê mezin Babîl weha bi ketineke mezin wê bê avêtin

Û êdî tu caran xuya nabe.

²² Êdî dengê çengvan, muzîkvan,

Bilûrvan û borîzanan

Tu caran di nav te de nayê bihîstin.

Êdî pişekarên tu pişeyî

Tu caran di nav te de peyda nabin.

Û êdî dengê beraşan

Tu caran di nav te de nayê bihîstin.

²³ Êdî ronahiya qendîlan

Tu caran di nav te de ronahî nade

Û êdî dengê bûk û zava

Tu caran di nav te de nayê bihîstin.

Bazirganên te giregirên dinyayê bûn

Û hemû millet bi sêrbaziya te ji rê derketin.

²⁴ Xwîna pêxember, pîroz û hemûyên ku

Li ser rûyê erdê hatine şerjêkirin ket stûyê wî bajarî.»

Şabûna li Ezmên

19 Piştî van tiştan, min li ezmên dengê bilind bihîst, wek dengê elaleteke* mezin bû û digot:

«Helêlûya*!

Xilasî, rûmet û hêz, yên Xwedayê me ne!

² Çimkî dîwankirina wî rast û dadperwer* e.

Wî dîwana fahîşeya mezin kir,

Ya ku rûyê erdê bi fuhûşiya xwe xera kiriye

Û wî heyfa xwîna pîrozên xwe jê stand.»

18:17-19 Binêre: Hezekiyêl 27:27-34

18:21 Binêre: Yêremya 51:63-64; Hezekiyêl 26:21

18:22 Binêre: Îşaya 24:8; Hezekiyêl 26:13 **18:23** Binêre: Yêremya 25:10

19:2 Binêre: Zebûr 19:9; 119:37; Dubarekirina Şerîetê 32:43; Zebûr 79:10

³Û cara diduyan gotin:

«Helêlûya*!

Dûmana bajêr her û her bilind dibe.»

⁴Bîst û çar rihspî û çar afirîdên jîndar deverû çûn ser çokan û perizîn Xwedayê ku li ser text rûniştiye û gotin:

«Amîn, Helêlûya.»

⁵Hingê dengê ji text hat û got:

«Ey hemû xulamên wî yên ku ji wî ditirsîn,

Biçûk û mezin pesnê Xwedayê me bidin.»

⁶Pîstre min dengê wek dengê elaleteke mezin, dengê gelek avê û dengê xurexura ewrên hêzdar bihîst ku digot:

«Helêlûya!

Çimkî Xudan Xwedayê me,

Karîndarê her tiştî, hukumdariyê dike.

⁷Em şa û dilgeş bibin

Û em rûmetê bidin wî.

Çimkî daweta Berx hat

Û bûka ku ji bo wî ye, xwe amade kir.

⁸Û jê re hat dayîn, ku ew

Kitanê hêja yê ku dibiriqe û paqij e, wergire.»

Mana kitanê hêja, kirinên pîrozan ên dadperwer in.

⁹Hingê milyaket ji min re got: «Binivîse: «Xwezî bi wan ên ku ji bo ziyafeta daweta Berx hatine vexwendin!» Û ji min re got: «Evên ha peyvên Xwedê yên rast in.»

¹⁰Û ez li ber lingên wî deverû çûm ser çokan, ku ez biperizim wî. Lê wî ji min re got: «Nebe ku tu vê yekê bikî! Ez xizmet-hevalê te û xizmet-hevalê birayên te me, yên ku şahidiya Îsa bi wan re ye. Biperize Xwedê, çimkî şahidiya Îsa ruhê pêxemberîtiyê ye.»

Mesîh Cenawir û Ordîyên Wî Bindest Dike

¹¹Hingê min ezman vebûyî dît. Va ye, hespekî boz. Ji siwarê wî re yê Dilsoz û Rast tê gotin; ew di şer û dîwankirinê de dadperwer e. ¹²Çavên wî wek pêta êgir in û li ser serê wî gelek tac hene. Navekî wî yê nivîsî heye ku ji wî pê ve tu kes nizane. ¹³Û cilek li xwe kiriye ku li xwînê hatiye xistin û navê wî «Peyva* Xwedê» ye. ¹⁴Ordîyên

19:3 Binêre: Îşaya 34:10 **19:5** Binêre: Zebûr 22:23; 134:1; 115:13

19:6 Binêre: Derketin 15:18; Zebûr 22:28; Daniyêl 7:14

19:8 Binêre: Îşaya 61:10 **19:9** Metta 22:2-14 **19:13** Yûhenna 1:1

li ezmên ên ku bi kitanê hêja yê spî û paqij hatibûn wergirtin, li ser hespên boz li pey wî dihatin. ¹⁵Şûrekî tûj ji devê wî derdikeve, da ku li miletan bixe û ew bi xwe wê bi gopalê hesin serweriyê li wan bike. Ew bi xwe wê mahsera şeraba xezeba Xwedayê karîndarê her tiştî ya dijar biguvêşe. ¹⁶Li ser cilê wî û li ser kemaxa wî navekî nivîsî heye: PADÎŞAHÊ PADÎŞAHAN Û XUDANÊ XUDANAN.

¹⁷Û min milyaketek dît ku li ser rojê disekinî û bi dengê bilind gazî kir û ji hemû teyrên ku di nava ezmên de difirîn re got: «Werin ziyafeta Xwedê ya mezin, li cihekî bicivin, ¹⁸da ku hûn goştê padîşahan, goştê serdaran, goştê mêrxasan, goştê hespan û siwarên wan, goştê hemû azad û xulaman, biçûk û mezinan bixwin.»

¹⁹Hingê min cenawir û padîşahên dinyayê û ordiyên wan li cihekî civiyayî dîtîn, da ku cengê bi siwarê hêsp û bi ordiya wî re bikin. ²⁰Û cenawir û pêxemberê derewîn bi wî re, bi hêsirtî* hatin girtin. Pêxemberê derewîn ew bû ku li ber cenawir nîşanên mezin dikirin û bi wan nîşanan ew ên ku deqa cenawir distandin û ji sûretê wî re diçûn ser çokan, dixapandin. Ev herduyên ha sax hatin avêtin nav gola êgir a ku bi kewkurtê dişewite. ²¹Yên bi şûn de mayî, bi wî şûrê ku ji devê siwarê hêsp derdiket, hatin kuştin û hemû teyran ji goştê wan têr xwar.

Padîşahiya Hezar Salî

20 Û min milyaketek dît ku ji ezmên dihat xwarê; di destê wî de mifta kortala* bêbinî û zincîreke mezin hebû. ²Wî ejder, marê kevin ê ku Îblîs, yanî Şeytan e, girt û ew hezar salî girêda. ³Wî ew avêt kortala bêbinî, ser wî girt û mor kir, da ku heta hezar sal temam bibin êdî miletan nexapîne. Piştî vê yekê divê ku ew demeke kurt bê berdan.

⁴Min text dîtîn û ew li ser wan rûniştin, desthilatî ji wan re hat dayîn, ku ew diwanê bikin. Îcar min canê wan ên ku ji ber şahidiya Îsa û ji ber peyva Xwedê serê wan hatiye birrîn dîtîn. Ew ji cenawir re û ji sûretê wî re neçûne ser çokan û li ser eniya xwe û li ser destê xwe deq nestandine. Ew vejîyan* û wan bi Mesîh re hezar salî padîşahî kir. ⁵Ew miriyên ku bi şûn de man, heta hezar sal temam bûn venejîn*. Vejîna pêşî ev e. ⁶Yê ku para wî di vejîna pêşî de heye pîroz e û xwezî bi wî; hukumdariya mirina diduyan li ser wan tune. Lê belê wê bibin kahînen* Xwedê û yên Mesîh û wê bi wî re hezar salî padîşahiye bikin.

Îblîs Tê Dîwankirin

⁷Çaxê hezar sal temam bibin, Îblîs wê ji zîndanê bê berdand. ⁸Ewê derkeve, da ku wan miletên ku li ser her çar rîknên erdê ne – Gog û Magog – bixapîne û ji bo cengê wan li cihekî bicivîne. Hejmara wan wek seylaka* ber deryayê ye. ⁹Ew derketin ser pehna hiya erdê û hawirdora wargehê pîrozan û bajarê hezkirî girtin. Lê ji ezmên agir hat xwarê û ew xwarin. ¹⁰Îcar ew Îblîsê ku ew ji rê derxistine, hat avêtin nav gola êgir û kewkurtê, cihê ku cenawir û pêxemberê derewîn tê de ne. Bi şev û roj, her û her ezab wê li wan bê kirin.

Dîwana Dawî

¹¹Hingê min textekî mezin ê spî û yê li ser wî rûniştibû dît. Erd û ezmên ji ber wî bazdan û cihek ji bo wan peyda nebû. ¹²Û min yên mirî, yên biçûk û mezin, li ber text sekinî dît. Kitêb vebûn û kitêbeke din a ku Kitêba Jiyanê ye vebû. Mirî, li gor kirinên xwe yên ku di kitêban de nivîsî bûn, hatin dîwankirin. ¹³Û deryayê ew miriyên ku di wê de bûn dan; mirinê û diyarê* miriyan jî ew miriyên ku di wan de bûn, dan. Û her yek li gor kirinên xwe hat dîwankirin. ¹⁴Hingê mirin û diyarê miriyan hatin avêtin nav gola êgir. Ev gola êgir mirina diduyan e. ¹⁵Û navê kê di Kitêba Jiyanê de nivîsî nehatibe dît, hat avêtin nav gola êgir.

Erdê Nû û Ezmanê Nû

21 Hingê min erdekî nû û ezmanekî nû dît; çimkî ezmanê pêşî û erdê pêşî bihûrîn û êdî derya tunebû. ²Min dît ku Bajarê Pîroz, Orşelîma nû wek bûka ku ji bo mêrê xwe hatiye xemilandin, ji nav ezmên ji Xwedê dihat xwarê. ³Û min ji text dengekî bilind bihîst ku digot: «Va ye, konê Xwedê di nav mirovan de ye û ew bi xwe wê bi wan re bijî. Ewê gelên wî bin û Xwedê bi xwe wê bi wan re be û Xwedayê wan be. ⁴Ewê ji çavên wan hemû hêstirên wan paqij bike û êdî mirin wê nebe. Êdî şîn û girîn, êş û elem jî wê nebin; çimkî tiştên berê bihûrîn.»

⁵Hingê yê ku li ser text rûniştibû got: «Va ye, ez her tiştî nû çêdikim.» Û got: «Binivîse, çimkî ev peyvên ha dilsoz û rast in». ⁶Û ji min re

20:8 Hezekiyêl 38 **20:12** Daniyêl 7:10 **20:13** Zebûr 62:12

21:1 Îşaya 65:17; Petrûs II, 3:13

21:3 Qanûna Kahîntiyê 26:11; Hezekiyêl 37:28 **21:4** Îşaya 25:8

got: «Her tişt çêbû. Ez Alfa û Omêga, Destpêk û Dawî me. Ezê ji kaniya ava jiyane belaş bidim yê ku tî bûye. ⁷Yê ku bi ser bikeve wê ji van tiştan parê bistîne û ezê Xwedayê wî bim û ewê kurê min be. ⁸Lê heçî yê tirsonêk in, yê bêewle, yê di nav pîsîtiyê de ne, yê kuştinê dikin, yê zînakar, yê sêrbaz, yê pûtperest* û hemû yê ku derewkar in, para wan di wê golê de ye, ku bi êgir û kewkurtê dişewite. Mirina diduyan ev e.»

Bajarê Orşelîma Nû

⁹Milyaketek ji wan heft milyaketan hat, yê ku heft piyanên bi heft belayên dawî tije bi wan re bûn, bi min re peyivî û got: «Were vê derê, ezê bûkê nîşanî te bidim, bûka ku ji bo Berx e.» ¹⁰Îcar wî ez bi Ruh birim çiyayekî mezin û bilind û Bajarê Pîroz Orşelîm nîşanî min da, ku ji nav ezmên ji ba Xwedê dihat xwarê. ¹¹Di nav wî de rûmeta Xwedê şewq dida; ronahiya wî wek kevirê hêja bû, wek kevirê yêşîm yê ku ronahî tê re xuya dike. ¹²Dîwarê wî yê mezin û bilind hebû, diwanzdeh dergeh û li ber dergehan diwanzdeh milyaket hebûn. Li ser dergehan navên her diwanzdeh eşîrên kurên Îsraêl nivîsî bûn. ¹³Ji aliyê rojhilat ve sê dergeh û ji aliyê bakur ve sê dergeh û ji aliyê başûr ve sê dergeh û ji aliyê rojava ve sê dergeh hebûn. ¹⁴Diwanzdeh bingehên dîwarê bajêr hebûn û li ser wan, diwanzdeh navên diwanzdeh Şandiyên Berx nivîsî bûn.

¹⁵Û di destê wî milyaketê ku bi min re dipeyivî de ji bo pîvandîne qamîşekî zêrîn hebû, da ku bajêr, dergehên wî û dîwarê wî bipîve. ¹⁶Çar rîknên bajêr hebûn, dirêjahiya bajêr wek pehna hiya wî bû. Wî bajar bi qamîş pîva, diwanzdeh hezar meydan bû; dirêjahî, pehna hî û bilindahiya wî wek hev bûn. ¹⁷Wî dîwarê bajêr pîva û li gor pîvana milyaket a ku mirov wê bi kar tîne, sed û çil û çar gaz* bû. ¹⁸Û dîwar ji yêşîm hatibû çêkirin û bajar zêrê xasê mîna cama safî bû. ¹⁹Bingehên dîwarê bajêr, bi her cûreyê kevirên hêja hatibûn xemilandin. Bingeha pêşî yêşîm, ya diduyan safîr, ya sisiyan eqîqê gewr, ya çaran zimrûd, ²⁰ya pêncan eqîqê spî, ya şeşan eqîqê sor, ya heftan yaqûtê zer, ya heştan zimrûdê şîn, ya nehan zeberced, ya dehan zimrûdê zer, ya yanzdehan yaqûtê şîn, ya diwanzdehan yaqûtê binefsî bû. ²¹Diwanzdeh

21:6 Alfa û Omêga: Herfên pêşî û paşî yê alfabe ya Yewnanî.

21:16 12000 meydan ji 2200 km bêtir in.

21:17 144 gaz li dor 70 metre ne.

21:7 Zebûr 89:26-27 21:10 Hezekiyêl 40:2 21:12-13 Hezekiyêl 48:30-35

dergeh diwanzdeh dur bûn, her dergehek ji durekê bû û kolana bajêr zêrê xas ê wek cama zelal bû.

²²Min di bajêr de Perestgeh nedît; çimkî Xudan Xwedayê karîndarê her tiştî û Berx Perestgeha wî ne. ²³Ne hewce ye ku roj û heyv bajêr ronahî bikin, çimkî rûmeta Xwedê wî ronahî dike û Berx çira wî ye. ²⁴Milet wê di ronahiya wî de rêve herin û padîşahên dinyayê wê rûmeta xwe bînin nav wî. ²⁵Tu rojan dergehên wî nayên girtin, çimkî li wê derê nabe şev. ²⁶Wê rûmet û serbilindahiya miletan bînin nav wî. ²⁷Lê qet tiştêkî murdar nakeve nav bajêr. Û yên ku pîsîtiyê dikin û derewan dikin jî, nakevin nav wî. Bi tenê yên ku di kitêba Berx ya jiyane de hatine nivîsîn wê bikevin nav wî.

Çemê Ava Jiyane

22 Hingê milyaket çemê ava jiyane nişanî min da. Ew wek cama zelal bû û ji textê Xwedê û Berx derdiket û di nava kolana bajêr de diherikî. ²Li herdu aliyên çem dara jiyane hebû; diwanzdeh cûreyên fêkî pê ve tê û ew her meh fêkiyê xwe dide. Û pelên darê ji bo saxbûna miletan in. ³Êdî tiştê nifirlêbûyî wê qet nebe. Textê Xwedê û Berx wê di nav bajêr de be û xulamên wî wê xizmetê ji wî re bikin. ⁴Ewê rûyê wî bibînin û navê wî wê li ser eniya wan be. ⁵Û êdî nabe şev û hewce-dariya wan bi ronahiya çirayê û bi ronahiya rojê namîne, çimkî Xudan Xwedê wê ronahiye bide wan û wê her û her padîşahiye bikin.

Îsa Mesîh Tê

⁶Milyaket ji min re got: «Ev peyvên ha dilsoz û rast in. Xudan, Xwedayê ku Ruhê xwe dide pêxemberan, milyaketê xwe şand, da ku tiştên ku divê di nêzik de çêbin, nişanî xulamên xwe bide.»

⁷«Va ye, ez zû tîm. Xwezî bi wî yê ku peyvên pêxemberîtiyê yên vê kitêbê digire!»

⁸Ez Yûhenna* me, yê ku ev tiştên ha bihîstine û dîtine. Û gava min ew bihîstin û dîtin, ez li ber lingên wî milyaketê ku ev tiştên ha nişanî min dan, deverû çûm ser çokan, da ku ez biperizim wî. ⁹Lê wî ji min re got: «Nebe ku tu vê yekê bikî! Ez xizmet-hevalê te me, yê birayên te yên pêxember û yê wan kesan im ku peyvên vê kitêbê digirin. Ji Xwedê re here ser çokan.»

21:18-21 Îşaya 54:11-12 **21:23** Îşaya 60:19-20 **21:24-25** Îşaya 60:3, 11

21:27 Hezekiyêl 44:9 **22:2** Destpêkirin 2:9; Hezekiyêl 47:12

22:5 Îşaya 60:19; Daniyêl 7:18

¹⁰Hingê wî ji min re got: «Peyvên pêxemberîtiyê yên vê kitêbê mor neke, çimkî wext nêzîk e. ¹¹Yê ku neheqiyê dike, bila bêtir neheqiyê bike, yê pîs bila pîstir be, yê rastdar bila bêtir rastiye bike û yê pîroz bila pîroztir be.»

¹²«Va ye, ez zû tîm û xelata min di destê min de ye, da ku ez li gor kirinên her yekî bidim wî. ¹³Alfa û Omêga, Yê Pêşî û Yê Paşî, Destpêk û Dawî ez im.»

¹⁴«Xwezî bi wan ên ku xiftanê xwe şuştine, da ku heqê wan hebe, ku bîna dara jiyane û di dergehên bajêr re bikevin hundir! ¹⁵Yên wek kûçikan, yê sêrbaz, yê zînakar û yê mîrkuj, yê pûtperest û her kesê ku ji derewan hez dike û derewan dike, ew li derve ne.

¹⁶«Ez Îsa, min milyaketê xwe şand, da ku ew ji bo civînên bawermendan li ser van bûyeran ji we re şahidiyê bike. Ez ra* û dîndana* Dawid* im, ez stêra sibê ya şewqdar im.»

¹⁷Ruh û bûk dibêjin: «Were!» Û yê dibihîze bila bêje: «Were!» Û yê tî bûye bila bê; yê dixwaze bila belaş ava jiyane bistîne.

¹⁸Ez ji her kesê ku peyvên pêxemberîtiyê yên vê kitêbê dibihîze re şahidiyê dikim: Eger mirovek tiştêkî li ser van zêde bike, Xwedê wê van belayên ku di vê kitêbê de nivîsî ne bîna serê wî. ¹⁹Û eger mirovek ji peyvên pêxemberîtiyê yên vê kitêbê derxe, Xwedê wê para wî ji dara jiyane ya ku di vê kitêbê de nivîsî ye û ji Bajarê* Pîroz derxe.

²⁰Yê ku şahidiyê ji van tiştan re dike, dibêje: «Erê, ez zû tîm». Amîn. Were, ya Xudan Îsa.

²¹Kerema Xudan Îsa li ser we hemûyan be.

22:12 Îşaya 62:11; Yêremya 17:10 22:14 Destpêkirin 2:9

22:16 Hejmartin 24:17 22:17 Îşaya 55:1 22:18 Dubarekirina Şerîetê 12:32